

**REGIONALNA DYREKCJA LASÓW PAŃSTWOWYCH
W LUBLINIE**

***PLAN URZĄDZENIA LASU
NADLEŚNICTWA BIAŁA PODLASKA***

***OBREĘBY: Biała
Kijowiec***

**sporządzony na okres od 1 stycznia 2014 r. do 31 grudnia 2023 r.
na podstawie stanu lasu w dniu 1 stycznia 2014 r.**

**OPIS OGÓLNY LASÓW NADLEŚNICTWA
(ELABORAT)**

**Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej
Oddział w Lublinie**

Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Lublinie ul. Startowa 11, 20-352 Lublin
tel. (81) 744 58 20, faks (81) 744 24 58 sekretariat@lublin.buligl.pl www.lublin.buligl.pl NIP: 525-000-78-85

Stawiamy na jakość.

System zarządzania jakością prac w BULiGL spełnia standardy normy ISO 9001 oraz ISO 14001

SPIS TREŚCI

1	WSTĘP	11
2	OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA LASÓW I GRUNTÓW PRZEZNACZONYCH DO ZALESIENIA ORAZ POZOSTAŁYCH GRUNTÓW I NIERUCHOMOŚCI BĘDĄCYCH W ZARZĄDZIE NADLEŚNICTWA	12
2.1	Przestrzenne usytuowanie nadleśnictwa oraz krótki rys historyczny	12
2.1.1	Przestrzenne usytuowanie nadleśnictwa	12
2.1.1.1	Podstawa prawna ustalenia terytorialnego zasięgu	12
2.1.1.2	Usytuowanie zasięgu terytorialnego działania nadleśnictwa względem podziału administracyjnego kraju	12
2.1.1.3	Usytuowanie nadleśnictwa w strukturach Lasów Państwowych	13
2.1.2	Podział na leśnictwa	16
2.1.3	Rys historyczny nadleśnictwa	19
2.1.4	Opis dokumentacji prawnej stanu posiadania	28
2.1.5	Podział powierzchniowy	33
2.1.6	Podstawowe założenia polityki zagospodarowania przestrzennego regionu dotyczące gospodarki leśnej i ochrony przyrody z uwzględnieniem regionalnych strategii rozwoju oraz regionalnych programów ochrony środowiska	34
2.2	Charakterystyka warunków przyrodniczych w zasięgu działania nadleśnictwa	36
2.2.1	Przynależność do krainy, dzielnic przyrodniczo-leśnej i mezoregionów	36
2.2.2	Położenie fizyczno-geograficzne	36
2.2.3	Położenie geograficzne i wysokościowe	36
2.2.4	Rzeźba terenu i budowa geologiczna	37
2.2.5	Warunki klimatyczne	37
2.2.6	Warunki glebowe	38
2.2.7	Warunki wodne	39
2.2.7.1	Wody powierzchniowe	39
2.2.7.2	Wody podziemne	40
2.2.8	Charakterystyka typów siedliskowych lasu	40
2.2.9	Zanieczyszczenie powietrza i uszkodzenia lasu od emisji przemysłowych	46
2.2.10	Przyjęte typy drzewostanów i orientacyjne składy upraw	46
2.2.11	Charakterystyka walorów genetycznych lasu i bazy nasiennej	47
2.2.11.1	Położenie nadleśnictwa na tle obowiązującego podziału Polski na regiony pochodzenia	47
2.2.11.2	Syntetyczne zestawienie obiektów bazy nasiennej w nadleśnictwie	47
2.2.11.3	Gospodarka szkółkarska	49
2.2.12	Ogólna ocena stanu środowiska przyrodniczego	49
2.2.12.1	Funkcje lasu i kategorie ochronności	49
2.2.12.2	Walory przyrodnicze	52
2.2.12.3	Zagrożenie środowiska przyrodniczego	53
2.3	Charakterystyka warunków ekonomicznych nadleśnictwa	53
2.3.1	Krótką charakterystyką regionu	53
2.3.2	Charakterystyka przestrzenna kompleksów leśnych w powiązaniu z warunkami transportu drewna	54
2.3.3	Pozostałe czynniki wpływające na stopień trudności gospodarczych nadleśnictwa	54
2.3.4	Zestawienie ekonomicznych wskaźników gospodarki leśnej	56
2.4	Charakterystyka stanu lasu i zasobów drzewnych	57
2.4.1	Ocena możliwości produkcyjnych lasu na podstawie zestawień końcowych	57
2.4.1.1	Przeciętne bonitacje gatunków panujących	57
2.4.1.2	Powierzchniowy i miąższościowy udział drzewostanów w klasach wieku	59
2.4.1.3	Powierzchniowy i miąższościowy udział drzewostanów wg gatunków panujących	65
2.4.1.4	Powierzchniowy i miąższościowy rzeczywisty udział gatunków	68
2.4.1.5	Spodziewany bieżący przyrost roczny wg gatunków panujących	71
2.4.2	Zróżnicowanie drzewostanów nadleśnictwa	73
2.4.3	Charakterystyka młodego pokolenia	73
2.4.4	Cechy drzewostanów	74
2.4.5	Ocena stanu uszkodzeń drzewostanów	74
2.4.6	Drewno martwe	75
2.4.7	Ocena zgodności składu gatunkowego z typem drzewostanu	75
2.4.7.1	Ocena zgodności składu gatunkowego upraw i młodników	75
2.4.7.2	Ocena zgodności składu gatunkowego pozostałych drzewostanów	75
2.4.7.3	Drzewostany do przebudowy	77
2.4.8	Ocena jakości hodowlanej i technicznej drzewostanów	78

2.4.8.1	Ocena jakości upraw i młodników w wieku do 10 lat na powierzchniach otwartych.....	78
2.4.8.2	Ocena jakości upraw i młodników po rębniach złożonych	78
2.4.8.3	Ocena drzewostanów, dla których w trakcie prac urzędzeniowych określono jakość hodowlaną ..	78
2.4.8.4	Ocena jakości technicznej gatunków panujących w drzewostanach, dla których określono jakość techniczną.....	78
2.4.9	Charakterystyka powierzchni leśnej niezalesionej.....	79
2.4.10	Ocena stanu zasobów drzewnych	80
3	WYNIKI ANALIZY GOSPODARKI LEŚNEJ W MINIONYM OKRESIE.....	83
3.1	Referat Nadleśniczego Nadleśnictwa Biała Podlaska	85
3.2	Referat kierownika ZOL dotyczącego kierunkowych zadań z zakresu ochrony lasu	137
3.3	Koreferat wykonawcy planu urządzenia lasu	145
3.4	Końcowa ocena gospodarki przeszłej Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Lublinie	159
4	OPIS PRZYJĘTYCH ZASAD OKREŚLENIA ZADAŃ GOSPODARCZYCH NADLEŚNICTWA.....	161
4.1	Podstawy gospodarki przyszłego okresu	161
4.1.1	Cele i zasady trwale zrównoważonej gospodarki.....	161
4.1.2	Podział na gospodarstwa	165
4.1.3	Wieki rębności	166
4.1.4	Podział na ostępy	167
4.2	Określenie i przyjęcie etatów cięć użytkowania głównego.....	167
4.2.1	Użytki rębne.....	167
4.2.1.1	Użytki rębne zaliczone na poczet etatu.....	167
4.2.1.2	Użytki rębne nie zaliczone na poczet przyjętego etatu	171
4.2.1.3	Razem etat cięć użytkowania rębnego	171
4.2.2	Użytki przedrębne	172
4.2.2.1	Etat cięć użytkowania przedrębego w wymiarze powierzchniowym	173
4.2.2.2	Orientacyjny etat cięć użytkowania przedrębego w wymiarze miąższościowym	173
4.2.3	Etat miąższościowy użytków głównych (rębnych i przedrębnych).....	175
5	OPISANIE I ZESTAWIENIE ZADAŃ WYNIKAJĄCYCH Z PLANU URZĄDZENIA LASU	176
5.1	Zestawienie i opisanie zadań z zakresu użytkowania głównego (rębego i przedrębego)	176
5.1.1	Zestawienie i opisanie zadań z zakresu użytkowania rębego	176
5.1.2	Zestawienie i opisanie zadań z zakresu użytkowania przedrębego	178
5.1.3	Zestawienie łączne użytków głównych wg kategorii cięć.....	179
5.2	Zestawienie i opisanie zadań z zakresu hodowli lasu	180
5.3	Zestawienie zadań gospodarczych z zakresu użytkowania głównego oraz odnowień i zalesień wg leśnictw	184
5.4	Określenie kierunkowych zadań z zakresu ochrony lasu	185
5.5	Kierunkowe wytyczne z zakresu ochrony przeciwpożarowej.....	189
5.5.1	Ocena potencjalnego zagrożenia pożarowego obszaru leśnego nadleśnictwa	191
5.5.2	Analiza przypuszczalnego okresu swobodnego pożaru	193
5.5.3	Ocena sprawności systemu obserwacyjno-alarmowego i interwencyjnego	193
5.5.4	Ocena dostępność terenów leśnych	196
5.5.5	Ocena zaopatrzenia w wodę	198
5.5.6	Analiza potrzeb nadleśnictwa w zakresie infrastruktury technicznej ochrony przeciwpożarowej..	199
5.5.7	Zalecenia w zakresie profilaktyki przeciwpożarowej.....	201
5.6	Określenie kierunkowych zadań z zakresu użytkowania ubocznego lasu oraz gospodarki łowieckiej	202
5.6.1	Użytkowanie uboczne	202
5.6.2	Gospodarka rolno-łąkowa	202
5.6.3	Gospodarka łowiecka	202
5.7	Określenie potrzeb w zakresie infrastruktury technicznej, w tym turystyki i rekreacji.....	205
5.7.1	Potrzeby z zakresu infrastruktury technicznej dla potrzeb racjonalnej gospodarki leśnej	205
5.7.2	Potrzeby dotyczące realizacji infrastruktury z zakresu turystyki i rekreacji oraz edukacji przyrodniczej.....	205
6	PROGARM OCHRONY PRZYRODY	206
7	PROGNOZA STANU ZASOBÓW DRZEWNYCH NA KONIEC OKRESU GOSPODARCZEGO.....	207
8	PODSUMOWANIE PRAC URZĄDZENIOWYCH.....	210
8.1	Prace przygotowawcze	210
8.1.1	Prace geodezyjne.....	210
8.1.2	Prace siedliskowe.....	210
8.2	Prace urzędniowe.....	210
8.2.1	Prace terenowe	210
8.2.2	Prace kameralne	214
8.3	Zestawienie składników planu urządzenia lasu	214

9	ZAŁĄCZNIKI.....	217
9.1	Zarządzenie nr 32 Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 31 marca 1994 r.	217
9.2	Zarządzenie nr 115 Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 18 sierpnia 1994 r.	219
9.3	Protokół Komisji Założeń Planu	221
9.4	Protokół z Narady Techniczno-Gospodarczej	245
9.5	Protokół z wykonania testu kontroli pomiaru miąższości w Nadleśnictwie Biała Podlaska	255
9.6	Protokół końcowej kontroli i odbioru terenowych robót urzędniowych.....	257
9.7	Zawiadomienie o wyłożeniu PPUL do publicznego wglądu.....	259
9.8	Protokół końcowej kontroli i odbioru PPUL	263
10	TABELE I WYKAZY INSTRUKCYJNE	265
11	KRONIKA	267

SPIS TABEL

Tabela 1. Podział administracyjny Nadleśnictwa Biała Podlaska	13
Tabela 2. Wzór Nr 7. Zestawienie powierzchni lasów znajdujących się w gminach w terytorialnym zasięgu nadleśnictwa.....	15
Tabela 3. Podział na leśnictwa.....	17
Tabela 4. Porównanie danych historycznych.....	25
Tabela 5. Zestawienie powierzchni nadleśnictwa	28
Tabela 6. Powierzchnia ogólna nadleśnictwa wg rodzajów użytków	28
Tabela 7. Zmiany powierzchniowe w nadleśnictwie na przełomie IV i V rewizji	28
Tabela 8. Zestawienie powierzchni gruntów nadleśnictwa według grup i rodzajów użytków (Tabela I skrót).....	29
Tabela 9. Charakterystyka gruntów do naturalnej sukcesji.....	30
Tabela 10. Zestawienie powierzchni nadleśnictwa wg regionalizacji przyrodniczo-leśnej.....	36
Tabela 11. Udział typów i podtypów gleb wg opisu taksacyjnego	38
Tabela 12. Zestawienie powierzchni i udziału procentowego typów siedliskowych lasu (wg tabeli IV)	41
Tabela 13. Siatka wilgotnościowo-troficzna siedlisk nadleśnictwa	42
Tabela 14. Udział gatunków panujących w typach siedliskowych lasu (wg tabeli IV powierzchnia leśna zalesiona)	43
Tabela 15. Rozkład powierzchniowy i procentowy siedlisk w obrębach i nadleśnictwie, według ich stanu, w ramach poszczególnych grup troficznych.	44
Tabela 16. Zmiany powierzchni siedliskowych typów lasu między IV i V rewizją planu ul.	45
Tabela 17. Porównanie przyjętych TD (GTD) w V i IV rewizji	46
Tabela 18. Syntetyczne zestawienie obiektów selekcyjnych.....	47
Tabela 19. Charakterystyka WDN	47
Tabela 20. Łączne zestawienie GDN	47
Tabela 21. Zestawienie upraw pochodnych	48
Tabela 22. Zestawienie drzew matecznych (doborowych).....	48
Tabela 23. Zestawienie źródeł nasion	49
Tabela 24. Lokalizacja szkótek leśnych.....	49
Tabela 25. Zestawienie powierzchni rezerwatów przyrody	50
Tabela 26. Zestawienie dominujących funkcji lasu (wg Tabeli III).....	50
Tabela 27. Zestawienie lasów ochronnych.....	51
Tabela 28. Zestawienie form ochrony przyrody.....	52
Tabela 29. Zestawienie danych dotyczących regionu	53
Tabela 30. Zestawienie ilości kompleksów:.....	54
Tabela 31. Tabela XIX Ekonomiczne wskaźniki gospodarki leśnej.....	56
Tabela 32. Zestawienie powierzchni typów siedliskowych lasu wg panujących gatunków drzew oraz ich bonitacji(skrót z Tabeli II)	57
Tabela 33. Porównanie tabeli klas wg IV i V rewizji urządzania lasu	60
Tabela 34. Struktura gatunkowa wg powierzchni i miąższości wg tabeli III (powierzchnia leśna zalesiona i niezalesiona)	65
Tabela 35. Niektóre cechy głównych gatunków drzew w nadleśnictwie.....	66
Tabela 36. Udział powierzchniowy i miąższościowy gatunków panujących w IV i V rewizji	68
Tabela 37. Powierzchniowy i miąższościowy rzeczywisty udział gatunków.....	69
Tabela 38. Udział rzeczywisty gatunków w IV i V rewizji Planu UL.....	70
Tabela 39. Spodziewany bieżący roczny przyrost wg gatunków panujących	72
Tabela 40. Zestawienie powierzchni drzewostanów wg bogactwa gatunkowego	73
Tabela 47. Zestawienie powierzchni drzewostanów w stopniach zgodności składu gatunkowego z siedliskiem.	76
Tabela 48. Zestawienie rodzajów powierzchni leśnej niezalesionej.....	79
Tabela 49. Porównanie wskaźników stanu lasu w kolejnych rewizjach planu u.l.....	80
Tabela 50. Tabela IX Zestawienie pozyskania drewna za ubiegły okres wg kategorii cięć i porównanie z etatem.....	97
Tabela 51. Tabela X Zestawienie wykonanych prac z hodowli lasu za ubiegły okres oraz porównanie z etatem.....	102
Tabela 52. Tabela XIII Porównanie powierzchni leśnej i zasobów drzewnych w kolejnych planach urządzania lasu	113
Tabela 53. Tabela XI Ocena upraw i młodników do 10 lat na powierzchniach otwartych.....	116
Tabela 54. Tabela XII Ocena odnowień podokapowych oraz upraw i młodników po rębniach złożonych .	118
Tabela 55. Zestawienie gospodarstwa specjalnego (powierzchnia leśna zalesiona i niezalesiona)	165
Tabela 56. Podział drzewostanów na gospodarstwa	165

Tabela 57. Tabela XIV - Zestawienie obliczonych i przyjętych miąższościowych etatów użytkowania rębnego – obręb Biała.....	168
Tabela 58. Tabela XIV - Zestawienie obliczonych i przyjętych miąższościowych etatów użytkowania rębnego - obręb Kijowiec	169
Tabela 59. Wykorzystanie drzewostanów w użytkowaniu rębnym.....	170
Tabela 60. Zestawienie użytków nie zaliczonych na etat.....	171
Tabela 61. Łączne zestawienie przyjętych etatów	171
Tabela 62. Porównanie etatów IV i V rewizji	172
Tabela 63. Zestawienie powierzchni zaplanowanej do użytkowania przedrębego(wg Tabeli XVI)	173
Tabela 64. Porównanie ustalonego etatu powierzchniowego użytków przedrębnych z etatem obowiązującym w IV rewizji przedstawia poniższa tabela	173
Tabela 65. Porównanie wskaźników użytkowania przedrębego	174
Tabela 66. Łączny etat użytkowania dla nadleśnictwa.....	175
Tabela 67. Analiza użytków głównych w stosunku do zasobów i przyrostu	175
Tabela 68. Wyciąg z tabeli XV - Zestawienie powierzchni manipulacyjnej użytków rębnych wg gospodarstw .	178
Tabela 69. Wyciąg z tabeli XVII - Zestawienie łączne użytków głównych wg kategorii cięć.....	179
Tabela 70. Zbiorcze zestawienie zadań z zakresu hodowli lasu	180
Tabela 71. Zestawienie orientacyjnych składów gatunkowych upraw	181
Tabela 72. Zestawienie bloków upraw pochodnych.....	183
Tabela 73. Zestawienie zadań gospodarczych wg leśnictw	184
Tabela 74. Zestawienie danych do wyliczenia kategorii zagrożenia pożarowego	191
Tabela 75. Zestawienie powierzchni siedlisk leśnych wg stopnia uwilgotnienia	192
Tabela 76. Zestawienie telefonów kontaktowych	194
Tabela 77. Zestawienie kompleksów leśnych powyżej 300 ha.	194
Tabela 78. Lokalizacja baz sprzętu ppoż.	196
Tabela 79. Zestawienie dojazdów pożarowych wyznaczonych w Nadleśnictwie Biała Podlaska	197
Tabela 80. Zestawienie źródeł zaopatrzenia wodnego dla celów gaśniczych na terenie gruntów nadleśnictwa	198
Tabela 81. Lokalizacja pasów przeciwpożarowych	199
Tabela 82. Lokalizacja pasów przeciwpożarowych wzdłuż linii kolejowych	200
Tabela 83. Zestawienie plantacji choinkowych.....	202
Tabela 84. Zestawienie użytków rolnych.....	202
Tabela 85. Zestawienie stanów zwierzyny	203
Tabela 86. Wykaz poletek łowieckich w nadleśnictwie	204
Tabela 87. Prognoza stanu zasobów drzewnych na koniec 10-lecia.....	207
Tabela 88. Relacje pomiędzy przeciętnym wiekiem drzewostanów a połową orientacyjnego średniego wieku rębności drzewostanów.....	209
Tabela 89. Rozmiar wykonanych prac terenowych	211
Tabela 90. Błędy procentowe dla pomierzonych cech – obręb Biała.....	212
Tabela 91. Błędy procentowe dla pomierzonych cech – obręb Kijowiec	213

PLAN URZĄDZENIA LASU
sporządzony na lata od 2014 do 2023

dla Nadleśnictwa **BIAŁA PODLASKA**.....

.....
w Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w LUBLINIE.....
na podstawie stanu lasu w dniu 1 stycznia 2014 r.

I. ZESTAWIENIE POWIERZCHNI według stanu na 1.01.2014 r.

I.1. POWIERZCHNIA OGÓLNA NADLEŚNICTWA - ha | 1 | 3 | 0 | 9 | 8 | 3 | 7 |
w tym według obrębów leśnych:

1) BIAŁA | 4 | 3 | 1 | 9 | 8 | 1 |

2) KIJOWIEC | 8 | 7 | 7 | 8 | 5 | 6 |

3) | | | | | | |

I.2. POWIERZCHNIA LASÓW - ha | 1 | 2 | 7 | 8 | 0 | 5 | 9 |
w tym:

a) według pełnionych funkcji:
- lasów stanowiących rezerwat przyrody | | | 2 | 0 | 2 | 5 | 0 |

- lasów uznanych za ochronne | | 3 | 3 | 8 | 9 | 2 | 6 |

- pozostałych lasów (lasów gospodarczych) | 9 | 1 | 8 | 8 | 8 | 3 |

b) według grup kategorii użytkowania:
- gruntów zalesionych | 1 | 2 | 4 | 0 | 4 | 8 | 3 |

- gruntów niezalesionych | | | 1 | 2 | 7 | 0 | 2 |

w tym: do odnowienia | | | | 4 | 3 | 3 | 9 |

- gruntów związanych z gospodarką leśną | | | 2 | 4 | 8 | 7 | 4 |

I.3 POWIERZCHNIA POZOSTAŁYCH GRUNTÓW | | | 3 | 1 | 7 | 7 | 8 |
(GRUNTÓW NIELEŚNYCH) - ha

w tym: przeznaczonych do zalesienia | | | | | - | - | - |

II. ZESTAWIENIE ZADAŃ NA LATA OD 2014 DO 2023

II.1. POZYSKANIE DREWNA W ILOŚCI NIE WIĘKSZEJ NIŻ:

| 6 | 8 | 8 | 4 | 5 | 5 | m³ grubizny netto, w tym:

a) obligatoryjny etat cięć w użytkowaniu rębnym

| 3 | 8 | 5 | 4 | 7 | 7 | m³ grubizny netto

b) powierzchniowy etat cięć w użytkowaniu przedrębny – ha o orientacyjnej miąższości

6	0	9	6	9	7
---	---	---	---	---	---

3	0	2	9	7	8
---	---	---	---	---	---

 m³ grubizny netto

II.2. PIELEGNOWANIE LASU NA POWIERZCHNI - ha

7	4	9	0	3	9
---	---	---	---	---	---

w tym:

a) pielęgnowanie zainwentaryzowanych upraw

5	7	7	0	9
---	---	---	---	---

b) pielęgnowanie zainwentaryzowanych młodników

1	1	7	1	2	0
---	---	---	---	---	---

c) trzebieże

5	7	4	2	1	0
---	---	---	---	---	---

II.3. POZOSTAŁE ZADANIA OKREŚLONE KIERUNKOWO:

II.3.1. Zadania dotyczące zalesień i odnowień:

a) zalesienia gruntów przeznaczonych do zalesienia - ha

				--	--	--
--	--	--	--	----	----	----

b) odnowienie halizn, płazowin i zrębów - ha

			4	3	3	9
--	--	--	---	---	---	---

c) orientacyjna powierzchnia odnowień drzewostanów przewidzianych do użytkowania rębego - ha

1	0	7	1	4	6
---	---	---	---	---	---

w tym zrębami zupełnymi

		2	2	4	0	4
--	--	---	---	---	---	---

d) orientacyjna powierzchnia podsadzeń, dolesień - ha

				3	0	4
--	--	--	--	---	---	---

e) orientacyjna powierzchnia poprawek i uzupełnień - ha

			1	1	4	1
--	--	--	---	---	---	---

f) orientacyjna powierzchnia wprowadzenia podszytów - ha

				--	--	--
--	--	--	--	----	----	----

g) orientacyjna powierzchnia melioracji - ha

1	1	7	4	4	1
---	---	---	---	---	---

w tym wodnych - ha

--	--	--	--	--	--	--

II.3.2. Kierunkowe zadania z zakresu ochrony lasu (w tym ochrony przeciwpożarowej) przedstawione opisowo oraz na mapach przeglądowych

II.3.3. Kierunkowe zadania z zakresu gospodarki łowieckiej przedstawione opisowo oraz na mapie przeglądowej

II.3.4. Kierunkowe potrzeby z zakresu infrastruktury technicznej przedstawione opisowo

1 WSTĘP

Piąta rewizja planu urządzenia lasu Nadleśnictwa Biała Podlaska została wykonana przez Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Lublinie na podstawie umowy nr 2710-4-1/12/2012 z dnia 9.07.2012 roku, zawartej pomiędzy wykonawcą, a Regionalną Dyрекcją Lasów Państwowych w Lublinie.

Dla planu urządzenia lasu przyjęto stan na 1 styczeń 2014 r.

Podstawą prac urzędzeniowych były akty prawne i zarządzenia:

- Ustawa o lasach z dnia 28.09.1991 r. (tekst jednolity Dz.U. Nr 12, poz. 59 z 2011 r. z późniejszymi zmianami),
- Ustawa o ochronie przyrody z dnia 16.04.2004 r. (tekst jednolity Dz.U. Nr 151, poz. 1220 z 2009 roku. z późniejszymi zmianami),
- Ustawa o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko z dnia 3.10.2008 roku (Dz.U. Nr 199, poz. 1227),
- Rozporządzeniem Ministra Środowiska w sprawie szczegółowych warunków i zasad sporządzania planu urządzenia lasu z dnia 12.11.2012 r. (Dz.U. 2012 poz. 1302),
- Rozporządzeniu MŚ z dnia 22.03.2006 r. w sprawie szczegółowych zasad zabezpieczenia przeciwpożarowego lasów (Dz.U. Nr 58, poz. 405) i rozporządzeniu zmieniającym z dnia 9.07.2010 r. (Dz.U. Nr 137, poz. 923)
- Rozporządzenie MSWiA z 7.06.2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz.U. Nr 109, poz. 719),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9.07.2004 roku w sprawie gatunków dziko występujących grzybów objętych ochroną (Dz.U. Nr 168 poz. 1765);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 21.07.2004 roku w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz.U. Nr 229 poz. 2313) wraz z późniejszymi zmianami;
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9.03.2004 roku w sprawie wykazu, obszarów i mapy regionów pochodzenia leśnego materiału podstawowego (Dz.U. Nr 67 poz. 621) wraz z późniejszymi zmianami;
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9.09.2011 roku w sprawie listy roślin i zwierząt gatunków obcych, które w przypadku uwolnienia do środowiska przyrodniczego mogą zagrozić gatunkom rodzimym lub siedliskom przyrodniczym (Dz.U. Nr 210 poz. 1260);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12.10.2011 roku w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz.U. Nr 237 poz. 1419);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 5.01.2012 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz.U. 2012 poz. 81);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9.08.2012 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000 (Dz.U. 2012 poz. 1041)
- Zarządzenie nr 36 DGLP z dnia 19 maja 2004 r.

Instrukcje resortowe

- Instrukcja Urządzania Lasu z 2011 r.,
- Zasady hodowli lasu z 2011 r.,
- Instrukcja ochrony lasu z 2012 r.,
- Instrukcja ochrony przeciwpożarowej lasów z 2011 r.,

Pozostałe

- Ustalenia Komisji Założeń Planu z dnia 16.02.2012 r.,
- Ustalenia Narady Techniczno-Gospodarczej z dnia 19.12.2013 r.,
- Inne obowiązujące przepisy, zarządzenia i ustalenia związane z pracami urzędzeniowymi.

Protokolarny odbiór prac terenowych dokonany został przez Komisję w dniu 7.06.2013 r. ze stwierdzeniem ich zgodności z obowiązującymi przepisami i ustaleniami. Zalecenia i uwagi, wyniki w czasie dyskusji przy przekazywaniu prac terenowych zostały uwzględnione przy opracowaniu planu u.l.

Narada Techniczno-Gospodarcza stwierdziła zgodność przeprowadzonych prac z wyżej wymienionymi aktami prawnymi, instrukcjami resortowymi oraz ustaleniami KZP.

Całość dokumentacji kartograficznej opracowana została zgodnie z Zarządzeniem Nr 34 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 20.04.2005 roku w sprawie zmiany Zarządzenia Nr 74 z dnia 23.08.2001 roku w sprawie zdefiniowania standardu leśnej mapy numerycznej dla poziomu nadleśnictwa oraz wdrażania Systemu Informacji Przestrzennej w nadleśnictwach. W ramach prac urzędniowych zgodnie z „Instrukcją urządzania lasu” §§ 110, 111 wykonano aktualizację „Programu ochrony przyrody”, który jest częścią niniejszego opracowania.

Wszystkie tabele i zestawienia dotyczące planu sporządzono wg stanu na 1 stycznia 2014 r.

2 OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA LASÓW I GRUNTÓW PRZEZNACZONYCH DO ZALESIENIA ORAZ POZOSTAŁYCH GRUNTÓW I NIERUCHOMOŚCI BĘDĄCYCH W ZARZĄDZIE NADLEŚNICTWA

2.1 Przestrzenne usytuowanie nadleśnictwa oraz krótki rys historyczny

2.1.1 Przestrzenne usytuowanie nadleśnictwa

2.1.1.1 Podstawa prawna ustalenia terytorialnego zasięgu

Nadleśnictwo Biała Podlaska należy do Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Lublinie i składa się z dwóch obrębów leśnych o powierzchniach¹:

	z dokładnością do m ²	z dokładnością do arów	powierzchnia do zatwierdzenia (bez gruntów we współwłasności)
▪ Obręb Biała	4484,9023	4485,13	4319,81
▪ Obręb Kijowiec	8796,8908	8796,82	8778,56
▪ Nadleśnictwo	13281,7931	13281,95	13098,37

Podstawą prawną ustalenia zasięgu terytorialnego działania nadleśnictwa stanowi:

Zarządzenie nr 150 Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 3.10.1994 roku w sprawie określenia terytorialnego zasięgu działania nadleśnictwa wchodzących w skład Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Lublinie oraz terytorialnego zasięgu działania Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Lublinie.

2.1.1.2 Usytuowanie zasięgu terytorialnego działania nadleśnictwa względem podziału administracyjnego kraju

Lasy nadleśnictwa położone są w zasięgu administracyjnym województwa lubelskiego. Nadleśnictwo Biała Podlaska obejmuje swym zasięgiem 2 powiaty i 7 gmin, w tym 1 gmina miejskiej – M. Biała Podlaska.

¹ łącznie z gruntami we współwłasności brutto

Tabela 1. Podział administracyjny Nadleśnictwa Biała Podlaska²

Gmina, powiat, województwo	Powierzchnia ogólna w ha
Biała Podlaska 06-01-032	4948,6564
Janów Podlaski 06-01-052	1439,6921
Konstantynów 06-01-072	1680,8349
Leśna Podlaska 06-01-082	1036,7063
Łomazy 06-01-092	1010,2543
Rokitno 06-01-122	2973,7106
powiat bialski 06-01	13089,8546
M. Biała Podlaska 06-61-011	191,9385
powiat M. Biała Podlaska 06-61	191,9385
województwo lubelskie 06	13281,7931
Nadleśnictwo	13281,7931

2.1.1.3 Usytuowanie nadleśnictwa w strukturach Lasów Państwowych

W podziale administracyjnym stosowanym w PGL LP, Nadleśnictwo Biała Podlaska podlega regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych w Lublinie. Leży w południowo-zachodniej części obszaru administracyjnego RDLP w Lublinie. Sąsiadują z nim następujące jednostki administracyjne Lasów Państwowych:

- od wschodu Nadleśnictwo Chotyłów;
- od południa Nadleśnictwo Włodawa,
- od zachodu Nadleśnictwo Sarnaki, Nadleśnictwo Międzyrzec.

Siedziba Nadleśnictwa Biała Podlaska znajduje się w mieście Biała Podlaska, w oddz. 339a, obręb Biała (leśnictwo Grabarka).

Adres siedziby nadleśnictwa: 21-500 Biała Podlaska, ul. Warszawska 37. Telefon: (83) 343 23 79.

Adres elektroniczny e-mail: bialapodlaska@lublin.lasy.gov.pl

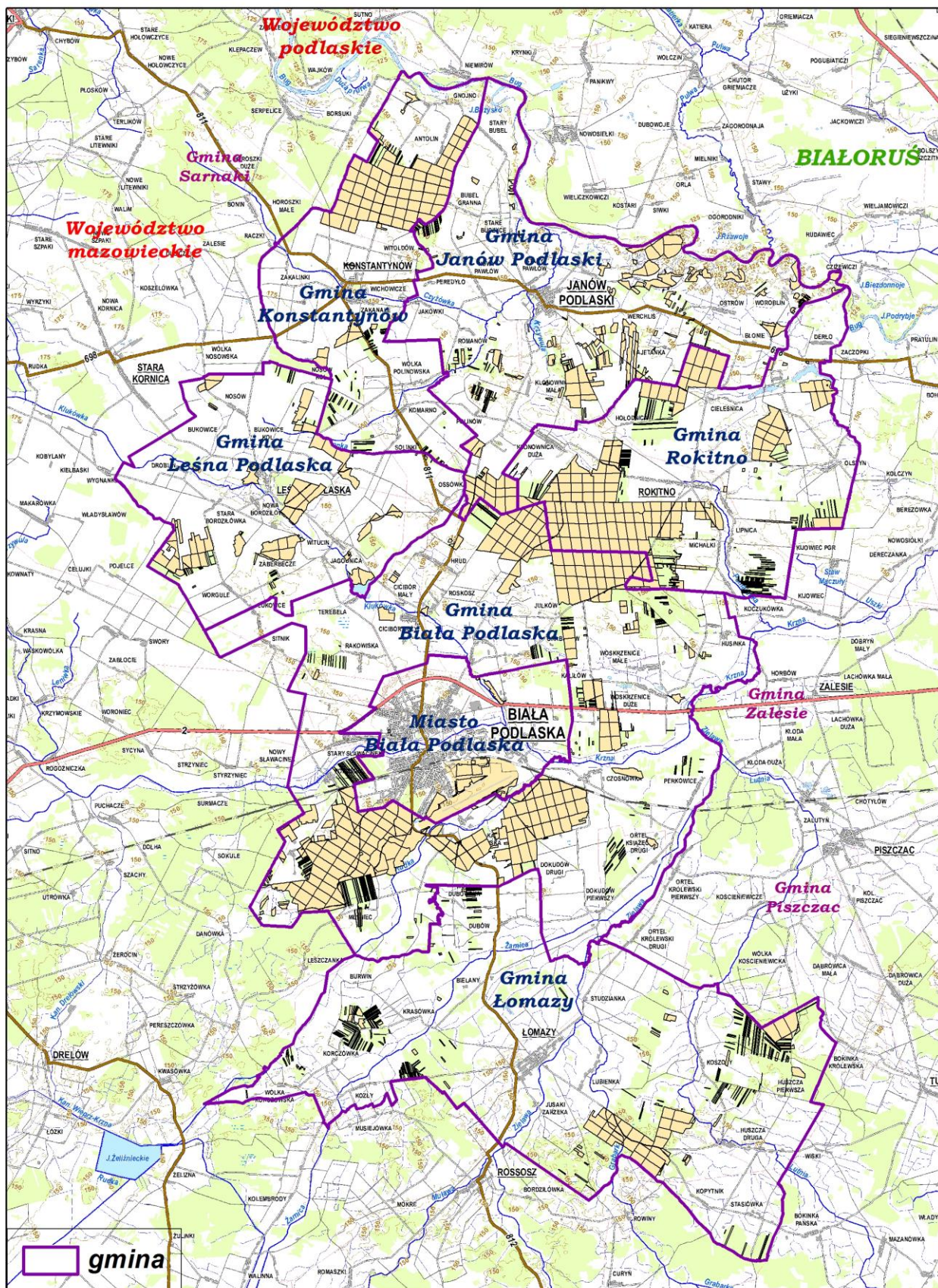
Strona internetowa: http://www.lublin.lasy.gov.pl/web/biala_podlaska

Odległość od siedziby nadleśnictwa do siedzib niżej wymienionych instytucji przedstawia się następująco:

RDLP Lublin	130 km
Lubelskiego Urzędu Wojewódzkiego w Lublinie	130 km
Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Lublinie	130 km
Starostwa Powiatu Bialskiego	3 km
Urzędu Gmin:	
UG w Białej Podlaskiej	3 km
UG w Janowie Podlaskim	21 km
UG w Konstantynowie	22 km
UG w Leśnej Podlaskiej	14 km
UG w Łomazach	15 km
UG w Rokitnie	17 km
UM w Białej Podlaskiej	3 km

² łącznie z gruntami we współwłasności

Mapka sytuacyjna położenia Nadleśnictwa Biała Podlaska w skali 1:200 000

Opis ogólny lasów Nadleśnictwa Biała Podlaska na lata 2014 - 2023

Tabela 2. Wzór Nr 7. Zestawienie powierzchni lasów znajdujących się w gminach w terytorialnym zasięgu nadleśnictwa

Województwo Gmina (część gminy)	Pow. ogólna km ²	Lasy stanowiące własność Skarbu Państwa					Lasy nie stanowiące własności Skarbu Państwa			Lasy współwłasności Skarbu Państwa i osób fizycznych.	Ogółem (7+10+11)	Lesistość
		W zarządzie L.P.		Pozostałe		Razem	stanowiące własność osób fizycznych	stanowiące własność osób prawnych	Razem			
		Urządzone N-ctwo	Sąsiednie N-ctwo	Parki	Inne							
Powierzchnia leśna w ha												
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Lubelskie - 06												
Powiat białski - 01												
Biała Podlaska**	240,17	4732,43			27,0	4759,43	2158,6	1,9	2160,5	43,50	6963,43	28,99
Janów Podlaski	135,86	1398,20			33,0	1431,20	937,0	10,8	947,8	18,19	2397,19	17,64
Konstantynów	86,96	1674,28			27,0	1701,28	572,0	0	572,0	0	2273,28	26,14
Leśna Podlaska	98,25	1018,89			30,0	1048,89	544,0	0,6	544,6	0	1593,49	16,22
Łomazy**	198,69	839,58			22,0	861,58	4433,0	9,4	4442,4	120,88	5424,86	27,30
Rokitno**	122,62	2947,30			15,0	2962,30	1300,0	0	1300,0	0	4262,3	34,76
Razem	882,55	12610,68			154,0	12764,68	9944,6	22,7	9967,3	182,57	22914,55	25,96
Powiat M. Biała Podlaska - 61												
M. Biała Podlaska	49,42	169,91			8,0	177,91	411,0	4,0	415,0		592,91	12,00
Razem	49,42	169,91			8,0	177,91	411,0	4,0	415,0		592,91	12,00
Ogółem lubelskie	931,97	12780,59			162,0	12942,59	10355,6	26,7	10382,3	182,57	23507,46	25,22
Ogółem nadleśnictwo	931,97	12780,59			162,0	12942,59	10355,6	26,7	10382,3	182,57	23507,46	25,22

** - w zasięgu terytorialnym nadleśnictwa znajduje się część gminy

www.stat.gov.pl

2.1.2 Podział na leśnictwa

Nadleśnictwo zostało podzielone na 15 leśnictw terytorialnych oraz 1 leśnictwo szkółkarskie, zgodnie z Zarządzeniem nr 11/2012 z dnia 21.02.2012 r. Nadleśniczego Nadleśnictwa Biała Podlaska w sprawie podziału na leśnictwa oraz ich numeracji.

Schemat podziału na leśnictwa

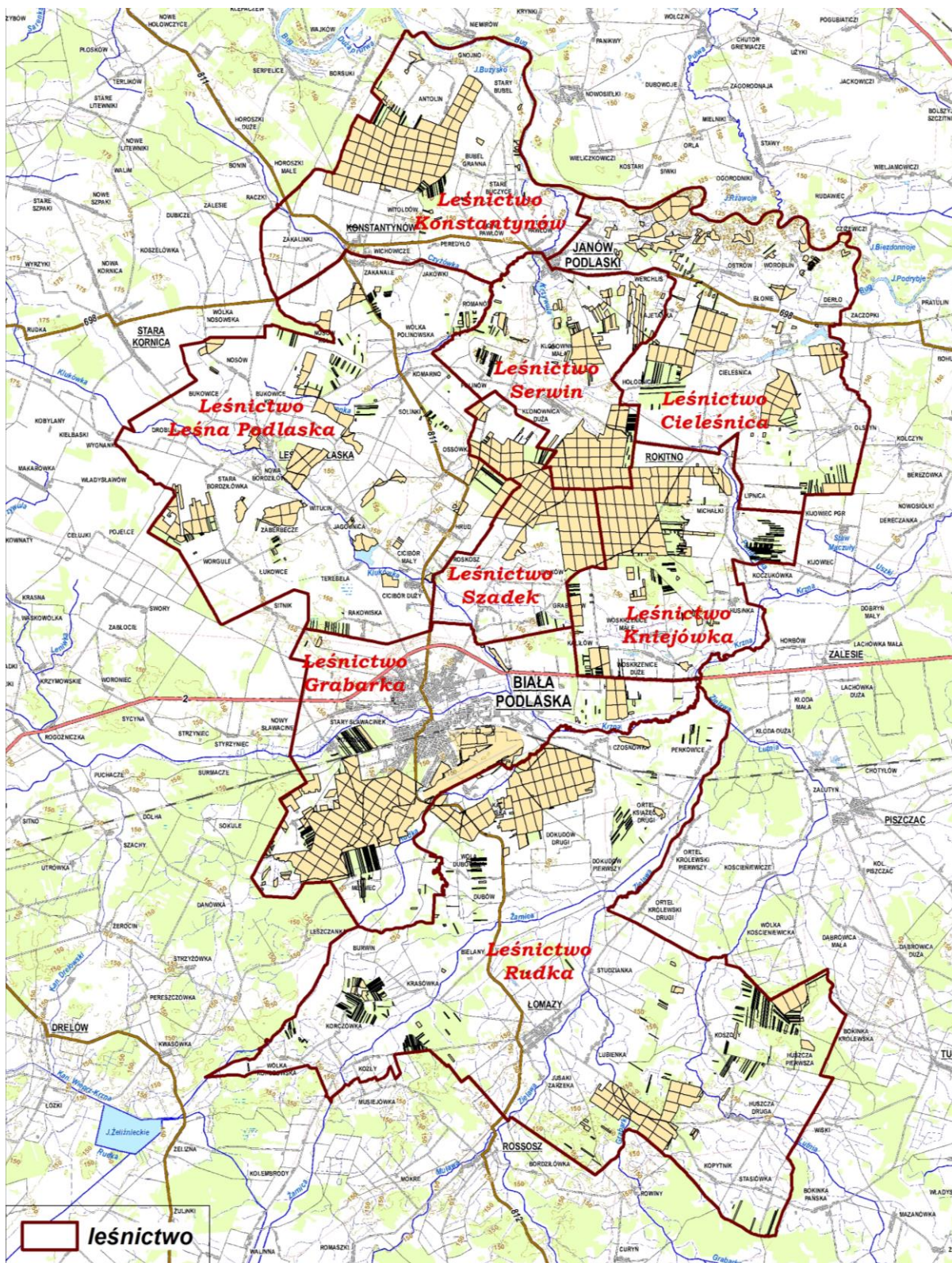

Tabela 3. Podział na leśnictwa

Nr leśnictwa	Leśnictwo zasięg terytorialny	Oddziały	gr. zal. i niezal.	gr. zwią- zane z gosp. leśną	Razem grunty leśne	gr. niele- śne	Ogółem
Obręb Biała							
2	Grabarka 11563,74 ha	1A, 1B, 2A, 3A, 4A, 5A, 48A, 48B, 48C, 48-51, 51A, 52A, 52B, 52-56, 56A, 57-71, 71A, 77-89, 91-99, 99B, 100B, 100- 102, 102B, 102C, 116- 125, 125A, 230B, 230- 232, 232B, 233-235, 235B, 339	1948,68	47,91	1996,59	183,68	2180,27
	w tym we współwłasności		43,03	0,01	43,04		43,04
3	Rudka 26490,79 ha	1-14, 14A, 15-23, 23B, 24, 24A, 24B, 25-32, 32B, 33-35, 35B, 36, 37, 37B, 37C, 38-45, 45A, 46, 47, 47B, 149A, 149B, 149C, 149D, 149F, 149G, 149H, 236, 247- 261, 261A, 261B, 261C, 261D, 261F, 261G, 261H, 261I, 261J, 261K, 261L, 261M, 261O, 262-267, 267C, 268, 269, 288, 289, 289A, 290	2208,01	42,61	2250,62	54,24	2304,86
	w tym we współwłasności		121,34		121,34	0,94	122,28
	Razem 38054,53 ha		4156,69	90,52	4247,21	237,92	4485,13
	w tym we współwłasności		164,37	0,01	164,38	0,94	165,32
Obręb Kijowiec							
6	Konstantynów 8861,21 ha	1-7, 7B, 7C, 8-11, 11A, 11B, 11C, 12-14, 14A, 14B, 15-18, 18A, 18B, 19-28, 28B, 28D, 29-37, 37B, 38-46, 46B, 47, 47B, 48-54, 54B, 55-64, 79C	1542,00	25,12	1567,12	6,11	1573,23
7	Cieleśnica 10802,67 ha	65-77, 77B, 77D, 77F, 78, 78A, 84-88, 88B, 88C, 88D, 89-92, 92B, 93-99, 99B, 100, 100B, 100C, 100D, 101, 101B, 102-117, 117B, 173C, 182C, 322, 322B, 323, 323A, 324, 324B, 324C, 326A, 334, 334B, 334C, 335, 335A	1390,27	23,45	1413,72	30,55	1444,27
	w tym we współwłasności		14,48		14,48	0,07	14,55

Nr leśnictwa	Leśnictwo zasięg terytorialny	Oddziały		gr. zwią- zane z gosp. leśną	Razem grunty leśne	gr. niele- śne	Ogółem
		gr. zal. i niezal.					
1	2	3	4	5	6	7	
8	Serwin 5667,53 ha	77C, 123B, 124-127, 127B, 128-131, 131B, 131C, 132-149, 183-190, 202-209, 312, 312B, 313, 314, 314A, 315, 315A, 316 317, 317C, 317D ,318, 318B, 326- 333	1340,81	18,63	1359,44	2,67	1362,11
	<i>w tym we współwłasności</i>		1,97		1,97		1,97
9	Kniejówka 6748,97 ha	128B, 173D, 173F, 173G, 173, 174, 175, 175B, 176-182, 196-201, 215-224, 234-239, 246B, ,246-251, 256-261, 266, 266A, 266B, 266C, 267, 268, 273, 309C, 309D, 309-311, 311B, 325A, 325B, 325C, 325D, 325F, 336A, 336, 337, 337B, 338, 338B	1483,55	36,38	1519,93	10,79	1530,72
10	Szadek 4186,11 ha	123, 123A, 150-160, 162-169, 171, 172, 191, 192, 192B, 193, 193A, 193B, 194,-195, 210, 210B, 211-214, 225-233, 240-245, 252-255, 262- 265 ,269-277, 309B	1420,04	33,75	1453,79	12,38	1466,17
11	Leśna Podlaska 17875,62 ha	56A, 56B, 79A ,79B, 79, 80, 80B, 81, 82, 82B, 83, 118A, 118B, 118C, 118D, 118, 119, 119B, 119C, 120, 121, 121A, 121B, 121C, 122, 123C, 152B, 156B, 156, 157, 157A, 157B, 161, 167, 170, 170B, 278 ,279B, 280-291 ,291A, 292, 293, 293B, 294-296 ,296B, 297-308, 308B, 308C, 315C, 319, 320,	1381,05	20,90	1401,95	18,37	1420,32
	<i>w tym we współwłasności</i>		1,74		1,74		1,74
	Razem 54142,11 ha		8557,72	158,23	8715,95	80,87	8796,82
	<i>w tym we współwłasności</i>		18,19	0	18,19	0,07	18,26
Nadleśnictwo 92196,64 ha			12714,41	248,75	12963,16	318,79	13281,95
<i>w tym we współwłasności</i>			182,56	0,01	182,57	1,01	183,58

Średnia wielkość powierzchni ogólnej leśnictwa wynosi 1660,24 ha. Najmniejsze jest leśnictwo Serwin – 1362,11 ha, największe – leśnictwo Rudka – 2304,86 ha.

2.1.3 Rys historyczny nadleśnictwa

Lasy na terenie nadleśnictwa w przeszłości stanowiły lasy majątkowe, sejmikowe oraz fundacyjne (należące do instytucji, których dochody przeznaczano na cele o charakterze społecznym, dobroczynnym lub naukowym).

Obwód Kijowiec

Nadleśnictwo Kijowiec istniało od 1900 r. i składało się z dwóch Obwodów Kijowiec (1973 ha) i Leśna (503 ha). Taki stan posiadania utrzymywał się niezmiennie do 1944 r., kiedy to na mocy dekretu PKWN przyłączono do nadleśnictwa lasy rozparcelowanych majątków: Cicibór (16 ha), Cieleśnica (1356,09 ha), Grabanów (46,7ha), Klonownica (266,18 ha), Kownaty (52,77 ha), Nosów (80,52 ha), Pieńki Wozareckie (60 ha), Roskosz (637,03 ha), Witulin (144,30 ha), Worgule (175,48 ha) i Woroniec (998,88 ha).

W okresie od początku ubiegłego stulecia do II wojny światowej, gospodarka leśna zarówno w lasach państwowych jak i w lasach poszczególnych majątków prowadzona była w oparciu o plany urządzeniowe opracowywane zwykle na okresy 10-letnie.

Plan urządzenia gospodarstwa leśnego dla Nadleśnictwa Kijowiec sporządzony na lata 1931/32 – 1940/41 obejmował powierzchnię 2476,41 ha i przewidywał prowadzenie dwu gospodarstw: liściastego o 120 letniej kolei rębny i iglastego o 80 letniej kolei rębny z łącznym etatem powierzchniowym około 30 ha.

Wyjątkowym okresem w gospodarce Nadleśnictwa Kijowiec był okres I wojny światowej, w którym na terenie uroczyska Kniejówka usunięto kilkadziesiąt hektarów lasów dębowo-sosnowych, rosnących na żyznych siedliskach lasowych. Powierzchnie te odnowiły się same, głównie samo-siewem i odroślami brzozy, osiki i mało wartościowym dębem.

Gospodarka w lasach prywatnych wchodzących w skład dawnych majątków ziemskich była prowadzona zgodnie z planami urządzeniowymi, co miało istotny wpływ na ich korzystny stan. Dla przykładu podaje się ogólny zarys gospodarki leśnej prowadzonej w czterech majątkach: Roskosz, Worgule, Nosów, Konstantynów.

Lasy majątku Roskosz obejmowały trzy uroczyska o łącznej powierzchni 630,33 ha. W latach od 1913 do 1939 były opracowywane kolejno plany urządzeniowe. Plan gospodarczy na lata 1913 – 1922 przyjmował 60 letnią kolej rębny oraz roczny powierzchniowy etat cięć w wysokości 9,40 ha. Niska kolej rębny i wynikający z niej wysoki etat, wpłynęły w okresie realizacji planu na naruszenie równomiernego układu klas wieku drzewostanów. Dlatego też następny plan urządzenia lasu, opracowany przez inż. Karola Bergfrida na lata 1922 – 1931, zmienił sposób zagospodarowania przez podwyższenie kolei rębny do 100 lat i obniżenie rocznego etatu do 3,54 ha. Zgodnie z założeniami tego planu użytkowanie prowadzono z zachowaniem 2-letnich nawrotów cięć zrębami zupełnymi, które odnawiano sztucznie przez sadzenie sosny, z dużą domieszką gatunków liściastych – głównie dęba. Czyszczenia i trzebieże wykonywano zgodnie z potrzebami. Stosowanie 100-letniej kolei rębny wpłynęło na poprawę stanu lasu.

Następny plan opracowany na lata 1932 – 1941 zakładał etat powierzchniowy 3,34 ha rocznie i użytkowanie zrębami czystymi, które po wykarczowaniu przez dwa lata były użytkowane rolniczo, a następnie zalesiane. W drzewostanach sosnowych III klasy wieku i starszych wprowadzono podszyty – głównie grabowe. Należy stwierdzić, że plany były realizowane właściwie, na co wskazuje stan lasu, wykazujący korzystne cechy rozwojowe.

Lasy Majątku Worgule w 1903 r. posiadały plan urządzeniowy, według którego dla powierzchni leśnej wynoszącej wówczas 177,52 ha ustalono roczny powierzchniowy etat cięć w wysokości 0,95 ha. W lasach majątku Worgule prowadzono gospodarkę podobną jak w majątku Roskosz.

Majątek Nosów należący do Franciszka Wężyka posiadał dwa kompleksy leśne: Borek-Nosów i Nowiny o łącznej powierzchni 80,52 ha. Wg planu urządzeniowego sporządzonego na lata 1921 – 1930 lasy te w całości zaliczono do gospodarstwa sosnowego o 60-letniej kolei rębny z rocznym etatem powierzchniowym cięć – 1,07 ha. W krótkim czasie okazało się, że założenia planu są błędne i prowadzą do nadmiernego wyeksploatowania lasu. Dlatego też w następnym planie sporządzonym na lata 1931 – 1940 przyjęto 80-letnią kolej rębny z etatem rocznym 0,89 ha. Użytkowanie prowadzono zrębami zupełnymi, a odnawiano sztucznie, po dwuletnim użytkowaniu rolnym. Zmiana ta wpłynęła na poprawę stanu drzewostanów i umożliwiła racjonalną gospodarkę.

Dla lasów Dóbr Konstantynów pierwsze planu urządzenia lasu opracowane były około 1900 roku. W planie na lata 1926/27 – 1935/36 przyjęto jedno gospodarstwo sosnowe o 80-letniej kolei

rębu. Użytkowanie prowadzono zrębami zupełnymi, odnowienie wykonywane było sztucznie, przy czym zręby były karczowane i przez dwa lata użytkowane rolniczo, a następnie odnawiane przez sadzenie sosny, świerka i dęba. Następnym planem gospodarczym opracowanym na lata 1936/37 – 1945/46 zakładał użytkowanie zrębami zupełnymi z 3-letnim nawrotem cięć wg etatu powierzchniowego, który przyjęto w wysokości 10,40 ha rocznie. Zręby zakładano pasami o szerokości 45 – 70 m i powierzchni 1,50 – 3,30 ha. Odnowienia wykonywano sztucznie.

Należy stwierdzić, że gospodarka leśna we wszystkich majątkach ziemskich, była prowadzona prawidłowo i zgodnie z planami urzędziowymi.

W latach 1939 – 46 w lasach nadleśnictwa prowadzona była gospodarka rabunkowa i plądrownicza, nie powiązana z żadnymi normalnymi planami gospodarczymi, a częste kradzieże i warunki wojenne doprowadziły do częściowej dewastacji lasów.

Po zakończeniu II wojny światowej został opracowany plan gospodarczy prowizorycznego urzędzi Nadleśnictwa Kijowiec na lata 1946/47 – 1955/56. Powierzchnia ogólna nadleśnictwa wynosiła 6302,71 ha. Z lasów nadleśnictwa utworzono trzy gospodarstwa:

- a) gospodarstwo sosnowe, nasienno-zrębowe o 100-letniej kolei rębny z rocznym etatem cięć - 19,00 ha i 3088 m³ grubizny netto,
- b) gospodarstwo dębowe „przerębowe” o 140-letniej kolei rębny i rocznym etatem cięć – 1,50 ha i 230 m³ grubizny netto,
- c) gospodarstwo olszowe, nasienno-zrębowe o 60-letniej kolei rębny i rocznym etatem cięć – 3,00 ha i 345 m³ grubizny netto.

Użytkowanie rębne prowadzono zrębami zupełnymi z zachowaniem 4-letnich nawrotów cięć. W gospodarstwie dębowym użytkowanie było prowadzone rębnią częściową trzynawrotową o 10-letnim okresie odnowienia.

Prowadzone cięcia przygodne nie zawsze były zgodne z zasadami racjonalnej gospodarki leśnej, co wynikało z konieczności poszukiwania z góry narzuconych sortymentów, powodując niejednokrotnie obniżenie jakości hodowlanej drągów.

Wg planu definitywnego urzędzi gospodarstwa leśnego Nadleśnictwa Kijowiec na lata 1958/59 – 1967/68 powierzchnia nadleśnictwa wynosiła 7340,84 ha. Użytkowanie rębne zaplanowane zostało na łącznej powierzchni 452,66 ha z pozyskaniem 66871 m³ grubizny netto. Plan ten został zrealizowany w 72% w wymiarze powierzchniowym i 91% w wymiarze masowym. Nie wykonanie planu wynikało m.in. z interwencji Dyrekcji Państwowej Stadniny Koni „Janów-Wygoda”, prasy miejscowej i stołecznej w OZLP Lublin i wstrzymania zrębów zlokalizowanych w uroczyskach nadbużańskich, leżących wśród gruntów Stadniny Koni w oddz. 65, 66, 69 (aktualnie rezerwat przyrody „Las Dębowy koło Janowa Podlaskiego”), 73, 74, 75, 78.

Użytkowanie rębne było prowadzone w zasadzie zrębami zupełnymi z zachowaniem 3-letniego nawrotu cięć. Odnośnie techniki prowadzenia cięć i stosowania typów rębny, nadleśnictwo w tym okresie zbyt pochopnie zrezygnowało z wykonywania projektowanych planem cięć częściowych i przeszło na szablonowe stosowanie rębny zupełnych bez względu na warunki siedliskowe oraz składy gatunkowe i możliwości odnowieniowe drzewostanów.

Użytkowanie przedrębne w tym okresie zostało wykonane w 100% w wymiarze powierzchniowym i 84% w wymiarze masowym. Spowodowało to zaniedbania, szczególnie w drzewostanach II i III klasy wieku. W drzewostanach mieszanych brzożowo-dębowych, zbyt mały pobór masy brzozy i osiki doprowadził do redukcji udziału dęba. W drzewostanach na gruntach porolnych ograniczano się do usuwania drzew porażonych przez hubę korzeniową oraz posuszu co doprowadziło do zbyt dużych zagęszczeń drzew zdrowych, rosnących w sąsiedztwie drzew obumierających, stanowiących bazę rozwojową huby korzeniowej.

Założone w tym czasie uprawy i młodniki charakteryzowały się dobrym stopniem pokrycia jednak ich skład tylko w 50% odpowiadał w przybliżeniu typom gospodarczym przyjętym dla poszczególnych typów siedliskowego lasu. Jest to wynikiem zbyt małego udziału w nowozakładanych uprawach gatunków docelowych i domieszkowych, których udział szczególnie dębu był jeszcze zredukowany przez brzożę i osikę oraz odrośla leszczyny i graba.

I rewizja planu urzędzi lasu dla Nadleśnictwa Kijowiec opracowana została na lata 1968 -78. Plan ten objął powierzchnię 7638,41 ha, powierzchnia leśna 7145,01 ha. Wydzielone zostały trzy gospodarstwa:

- a) gospodarstwo lasów rezerwatowych – rezerwat „Chmielinne” o pow. leśnej 66,02 ha,
- b) gospodarstwo nasienne – o pow. 14,67 ha,

c) gospodarstwo lasów produkcyjnych o pow. 7064,32 ha.

Użytkowanie rębne zaplanowane zostało na pow. 63,23 ha rocznie z pozyskaniem 11901 m³ grubizny netto. W zależności od rodzaju siedliska planowano:

- na siedliskach Bśw, BMśw, Bw, BMw, OI oraz na siedliskach LM i Lśw rębnię zupełną.
- na siedliskach LM i Lśw w drzewostanach mieszanych, gdzie istniała możliwość odnowienia naturalnego przewidywano stosowanie rębni IIIa z 10-letnim okresem odnowienia.
- na siedliskach Lśw, Lw, gdzie występował wartościowy podrost zastosowano rębnię IIb z okresem odnowienia do 25 lat.

W zakresie użytkowania przedrębne stwierdzone zostały w tym okresie znaczne nieprawidłowości, do których można zaliczyć:

- wkraczanie z kilkukrotnym zabiegiem trzebieży do drzewostanów starszych klas wieku, przy jednoczesnym niewykonaniu zabiegu w drzewostanach II klasy,
- wykonanie zabiegów pielęgnacyjnych pod kątem sortymentowym, zwłaszcza w starszych klasach wieku (III i starsze),
- zbyt niska intensywność cięć pielęgnacyjnych.

Wynikiem tak prowadzonego użytkowania przedrębne były widoczne zaległości w drzewostanach.

Założone w tym czasie uprawy i młodniki w 55% charakteryzowały się dobrym zdrzewieniem i odpowiednim składem gatunkowym, a 5% stanowiły uprawy przepadłe. Przyczyną takiego stanu były liczne poprawki i uzupełnienia, niewłaściwe przygotowanie gleby, słaby materiał sadzeniowy, zgryzanie przez zwierzynę łowną.

W roku 1972 powstało Nadleśnictwo Biała Podlaska, po połączeniu byłych Nadleśnictw Chotyłów i Kijowiec (Dz.U. MLI PD Nr 13. poz.126 z dnia 30.XII.1972 r.). Nadleśnictwo Chotyłów i Kijowiec przyjęły nazwy obrębów w Nadleśnictwie Biała Podlaska.

II rewizja planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Biała Podlaska obejmowała okres od 1983 – 1992. Według stanu na 1.01.1983 r. powierzchnia ogólna obrębu Kijowiec – 7845,12 ha. Wyodrębniono następujące gospodarstwa dla Obrębu Kijowiec:

- gospodarstwo specjalne o powierzchni 500,22 ha (do którego włączono rezerwy istniejące – 183,27 ha, rezerwy projektowane – 9,76 ha, lasy masowego wypoczynku – 290,12 ha, drzewostan wyłączony nasienny z otuliną – 17,07 ha),
- gospodarstwo zrębowe o powierzchni 1207,05 ha (do którego zaliczono drzewostany użytkowane rębniami zupełnymi),
- gospodarstwo zrębowo-przerębowe o powierzchni 6082,63 ha (do którego zaliczono lasy grupy I i II, na siedliskach LMśw, LMw, Lśw i OIJ – drzewostany użytkowane rębniami zasadniczymi II – IIb lub zastępczymi I, II, IIIa, IIIb),
- gospodarstwo przerębowe o powierzchni 55,22ha (do którego zaliczono lasy grupy I i II na siedliskach Bb i Lw – drzewostany użytkowane rębniami zasadniczymi IIIc i IV lub IIIb lub CS).

Obręb Biała

Lasy wchodzące w skład obecnego obrębu Biała, stanowiły przed II wojną światową częściowo własność państwową oraz w większości własność prywatną. W roku 1947 utworzono Nadleśnictwo Grabarka z lasów państwowych Nadleśnictwa Kijowiec o pow. 2690,61 ha (obejmujących uroczyska Rudka, Wólka Plebańska, Żelazna, Łomazy-Zaścianek, Szumień i Pustosze), dużych własności ziemskich hrabiego Potockiego o pow. 2268,79 ha (obejmujących uroczyska Witoroż i Leszczankę), „Podlaskiej Wytwórni Samolotów” o pow. 2407,05 ha (obejmujących uroczyska Grabarka i płu. część ur. Rudka) oraz małych własności o pow. 170,75 ha (obejmujących uroczyska Romaszki, Przegaliny, Polubicze).

W okresie przed II wojną światową w lasach większej własności obowiązywały plany opracowane na okres 10 lat i zatwierdzone przez władze wojewódzkie. Lasy te zagospodarowane były rębnią zupełną, pozyskane drewno przeważnie całymi zrębami sprzedawane prywatnym kupcom, zręby najczęściej karczowano i oddawano pod kilkuletnią uprawę rolną, a następnie odnawiano sadzeniem.

Pielęgnacje drzewostanów ograniczały się głównie do usuwania drzew chorych i martwych oraz dokonywania przerzedzeń, które były podyktowane w dużej mierze zapotrzebowaniem na drewno.

W okresie II wojny światowej wskutek nadmiernej eksploatacji ucierpiały drzewostany położone blisko Białej Podlaskiej, w pobliżu głównych dróg oraz wokół okolicznych wsi. Pielęgnowanie młodszych drzewostanów prowadzono pod kątem potrzeb odpowiednich sortymentów i łatwości wywozu drewna.

W roku 1948 sporządzono pro wizoryczny plan urządzenia gospodarstwa leśnego Nadleśnictwa Grabarka na okres od 1948/49 do 1957/58. Wg tego planu powierzchnia nadleśnictwa wynosiła 7537,20 ha, w tym powierzchnia leśna niezalesiona 1216,04 ha i nie leśna 1092,48 ha. Całość lasów została podzielona na trzy gospodarstwa:

- a) sosnowe z wiekiem rębności 100 lat, zagospodarowane zrębami zupełnymi odnawianymi sztucznie,
- b) grabowo-sosnowo-dębowe z wiekiem rębności 120 lat, zagospodarowane rębnią gniazdową,
- c) olszowo-jesionowe z wiekiem rębności 80 lat, zagospodarowane rębnią zupełną i gniazdową.

Roczny etat użytków rębnych wynosił 17,34 ha z masą 3700 m³ grubizny netto, przedrębnych 136,35 ha z masą 1139 m³ grubizny.

W okresie realizacji planu zadania z użytkowania rębego wykonano w 150% - powierzchniowo i 140% masowo, użytki przedrębne wykonano w 130% powierzchniowo i 110% masowo. Powierzchnia zalesiona została w tym okresie powiększona o 991 ha. Uprawy i młodniki wg oceny planu definitywnego przedstawiały stan dobry.

W roku 1958 został opracowany plan definitywny urządzenia gospodarstwa leśnego dla Nadleśnictwa Grabarka na okres 1.X.1958 – 30.IX. 1968 r. Wg tego planu powierzchnia nadleśnictwa wynosiła 7583,24 ha, w tym powierzchnia leśna 6647,72 ha.

Plan ten przewidywał powierzchniowy etat cięć użytków rębnych w wysokości 382,47 ha - zrealizowany w 100%, z pozyskaniem 54401 m³ grubizny – zrealizowany w 109%.

Powierzchniowy etat cięć użytków przedrębnych w wysokości 3876,42 ha wykonany został w 135%.

W zakresie zagospodarowania lasu plan przewidywał:

- na siedliskach Bśw, Bw, BMśw, BMW i Ol zastosowanie rębni zupełnej,
- na siedliskach LM i Lśw – rębnią II i III, a w niesprzyjających warunkach odnowienia i w drzewostanach negatywnych rębnią I.

Głównym sposobem realizacji użytkowania rębego była rębnia zupełna, zarówno na siedliskach borowych jak i lasowych, a rębniami II i III użytkowano drzewostany w niewielkim stopniu, w wielu przypadkach odbiegając od założonego planu. Niedociągnięciem w zagospodarowaniu siedlisk lasowych, był niekiedy brak dążenia do inicjowania odnowień naturalnych dębem oraz brak konsekwencji w prowadzeniu rębni III (wycięcie gniazd, a brak odnowienia i pielęgnowania).

W zakresie użytkowania międzyrębego pomimo znaczącego przekroczenia etatu powierzchniowego etat miąższościowy wykonano w 96% a podobną wielkość pozyskano również u użytkach przygodnych. Pozyskanie tak dużej ilości użytków przygodnych wynikało z niewłaściwie wykonanych trzebieży, zwiększoną ilością wywałów i śniegołomów oraz istnieniem pewnych partii drzewostanów sosnowych opanowanych przez hubę korzeniową, gdzie intensywnie wydzielał się posusz.

W wyniku prowadzonych prac odnowieniowych i hodowlanych na koniec obowiązywania planu w nadleśnictwie było tylko 16% upraw bardzo dobrych tj. o wysokim wskaźniku zadrzewienia (0,9 -1,0) i składzie gatunkowym zgodnym z docelowym. W nadleśnictwie w tym okresie przeważały uprawy średniej jakości – ok. 58%. Przyczyną nieudatności lub słabej jakości upraw było nadmierne zawilgocenie terenu, duże zachwaszczenie i niedostateczne pielęgnacje, nieodpowiedni dobór gatunków do siedliska, szkody ze strony zwierzyny.

I rewizja planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Grabarka została opracowana na okres 1968 – 78. Plan ten obejmował powierzchnię 7588,97 ha, w tym powierzchnia leśna 6726,18 ha. Dla poszczególnych grup drzewostanów i siedlisk przyjęto następujące sposoby zagospodarowania:

- siedliska borowe i olsy zagospodarowane rębnią zupełną,

- siedliska lasowe w przeważającej części projektowano rębnią zupełną. Drzewostany w klasie odnowienia na tych siedliskach zostały zaplanowane do użytkowania rębnią IIIa. Rębnią tą planowana była również w drzewostanach brzoźowych z myślą o ich przebudowie lub dębowych na siedliskach lasu mieszanego i lasu świeżego – o lepszych warunkach do wyhodowania dębu na gniazdach.

Zaplanowany roczny etat użytków rębnych w wysokości 47,96 ha wykonano w 91,8% (44,03 ha). Masowo na zaplanowane 7969 m³ grubizny rocznie, wykonane zostało wykonane 9440 m³ grubizny rocznie (118,5%). Jedną z przyczyn takiego wykonania było prowadzenie użytkowanie użytkowania rębego kierując się otrzymanym rozmiarem sortymentowym z OZLP, który nie pozwalał na prowadzenie zgodnego z planem cięć użytkowania.

Zaplanowane użytkowanie przedrębne zostało wykonane powierzchniowo w 84,9% i masowo w 79,3% (bez użytków przygodnych). Udział użytków przygodnych w użytkowaniu przedrębnym był wysoki – 29,3%, co spowodowane zostało w dużej mierze klęskami żywiołowymi i wpłynęło na niewykonanie planu trzebieży.

Zadania z zakresu odnowień wykonano w korelacji z zrealizowanym użytkowaniem rębnym. W okresie tym nie odnowiono wszystkich płazowin i halizn ze względu na zabagnienie terenu oraz postępujący proces naturalnej sukcesji. Jakość upraw na koniec 10-lecia przedstawiała się następująco: upraw o zd. 1,0 – 0,9 było 12,8%, natomiast upraw przepadłych – 10,6%. Upraw i młodników zgodnych z pożądanym składem było 54,0%. a upraw o składzie niezgodnym – 9,6%.

Kolejna II rewizja planu urządzenia lasu na lata 1982 – 1991 (dla Nadleśnictwa Międzyrzec z obrębami leśnymi Grabarka, obejmującym obecny obręb Biała, oraz Międzyrzec) określiła powierzchnię obrębu Grabarka na 7663,58 ha, w tym powierzchnia leśna 6958,90 ha.

Wyodrębniono następujące gospodarstwa dla obrębu Grabarka:

- gospodarstwo specjalne o powierzchni 14,63ha (do którego zaliczono rezerwat projektowany „Żelizna”),
- gospodarstwo zrębowe o powierzchni leśnej zalesionej 3457,89ha (lasy grupy I-169,56 ha i lasy grupy II – 3288,33 ha na siedliskach Bśw, Bw, BMśw, BMw, BMb, OI - drzewostany użytkowane rębniąmi zupełnymi),
- gospodarstwo zrębowo-przerębowe o powierzchni 3233,32 ha (do którego zaliczono lasy grupy I i II, na siedliskach LMśw, LMw, LMb, Lśw i OIJ – drzewostany użytkowane rębniąmi częściowymi IIb, IIIa, IIIb).
- gospodarstwo przerębowe o powierzchni 100,73 ha (do którego zaliczono lasy grupy I i II na siedliskach Bb i Lw – drzewostany użytkowane rębniąmi zasadniczymi IIIc i IV).

Z dniem 1.01.1993 r., z obrębu Kijowiec i części obrębów Chotyłów i Grabarka utworzono **Nadleśnictwo Biała Podlaska z obrębami Biała i Kijowiec** w granicach zbliżonych do aktualnego zasięgu terytorialnego nadleśnictwa.

W planie urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Biała Podlaska na okres 1.01.1994 – 31.12.2003 r. wyodrębniono następujące gospodarstwa:

- specjalne na powierzchni 681,06ha (do którego zaliczono w obrębie Kijowiec: rezerваты przyrody istniejące – 198,62 ha, rezerваты projektowane – 53,29 ha, lasy cenne przyrodniczo – 5,90 ha, wyłączone drzewostany nasienne – 8,19 ha, strefy ochronne wokół gniazd ptaków chronionych – 99,35 ha, drzewostany rezerwowe - 18,75 ha, lasy w obrębie Biała: strefy ochronne wokół gniazd ptaków chronionych – 81,03 ha, lasy o szczególnym znaczeniu dla obronności kraju – 160,36 ha, drzewostany występujące na pasie naprowadzania przy lotnisku- 95,91 ha),
- gospodarstwo zrębowe o powierzchni leśnej zalesionej 3476,61 ha (obręb Kijowiec – 1302,16 ha, obręb Biała - 2174,45 ha – zaliczono tu drzewostany na siedliskach Bs, Bśw, Bw, BMśw, BMw, BMb, LMb, OI poza gospodarstwem specjalnym - drzewostany użytkowane rębniąmi zupełnymi). W gospodarstwie wyodrębniono podgospodarstwo rębni Id na siedliskach BMśw i BMw na pow. 2825,73 ha (w obrębie Kijowiec – 914,42 ha, w obrębie Biała 1911,31 ha),
- gospodarstwo zrębowo-przerębowe o powierzchni 7302,23 ha (do którego zaliczono drzewostany na siedliskach LMśw, LMw, Lśw, Lw, i OIJ poza gospodarstwem specjalnym).

W okresie tym zasadniczo użytkowanie rębne prowadzone było rębniąmi Ib i Id (IIIa). Na zaplanowane 149,84 ha rębni złożonych (II) w latach 1994 – 2003 wykonano 58% planu tj. 86,18 ha.

Etat powierzchniowy trzebieży wykonano w 96%, masowy zaś w 100%.

Gradacje boreczników wpłynęły na znaczne zwiększenie użytków przygodnych w drzewostanach przedrębnych w 1995 roku, a skutki okiści i huraganów spowodowały wzrost użytków przygodnych w latach 2000, 2002 i 2003 na terenie całego nadleśnictwa. Ogółem w ciągu całego 10-lecia użytki przygodne stanowiły 19% użytkowania przedrębnego i 6% użytkowania rębego.

Zalesienia i odnowienia płazowin, halizn, zrębów zaległych i bieżących na powierzchniach otwartych, dolesienia luk wykonano na powierzchni 1031,13 ha, tj. 101% planu (1024 ha).

Zalesienia gruntów nieleśnych wykonano na powierzchni 233 ha. Planowano zalesić 5ha. Rozbieżność ta wynika z przyjęcia dużej powierzchni gruntów rolnych przeznaczonych do zalesienia.

Oceniając stopień pokrycia i zgodność z pożądanym składem upraw i młodników do lat 10-ciu na powierzchniach otwartych stwierdzić należy, że ogólnie stan ich jest bardzo dobry lub dobry. Uprawy i młodniki ze składem zgodnym z pożądanym i stopniem pokrycia od 1.0 do 0.7 zinwentaryzowano na powierzchni 710,34 ha, co stanowi 94,5% wszystkich powierzchni tej kategorii.

Upraw przepadłych brak. Uprawy z niezgodnym składem wystąpiły na 18,72 ha tj. 2.5% wszystkich upraw i młodników do 10-ciu lat.

Plan IV rewizji dla Nadleśnictwa Biała Podlaska sporządzony został na okres od 1.01.2004 do 31.12.2013. Plan ten określił powierzchnię nadleśnictwa na 13153,68 ha, w tym powierzchnia leśna 12559,28 ha.

Z lasów nadleśnictwa, uwzględniając podział na kategorie ochronności, wydzielono następujące gospodarstwa:

a) Gospodarstwo specjalne do którego zaliczono: rezerwy przyrody, WDN, strefy ochronne wokół gniazd, lasy o szczególnym znaczeniu dla obronności państwa, drzewostany na siedliskach Bs, Bb, BMb, LMb. Powierzchnia gospodarstwa specjalnego stanowiła 5,6% powierzchni leśnej.

b) gospodarstwo zrębowe obejmujące drzewostany nie wchodzące w skład gospodarstwa specjalnego, w których ze względu na typ siedliskowy (Bśw, Bw, BMw, Ol, BMśw z So typem drzewostanu) oraz aktualny i docelowy skład gatunkowy zagospodarowane będą rębniami zupelnymi. Powierzchnia ogólna drzewostanów zaliczonych do gospodarstwa zrębowego wynosi 814,53ha tj. 6,5% powierzchni leśnej.

c) Gospodarstwo przerębowo-zrębowe obejmuje drzewostany nie wchodzące w skład gospodarstwa specjalnego na siedliskach BMśw, LMśw, LMw, Lśw, Lw, Lł i OIJ, zagospodarowane rębniami gniazdowymi i częściowymi. Powierzchnia tego gospodarstwa stanowi 87,9% powierzchni leśnej.

Opis realizacji zadań gospodarczych za lata 2004 – 2013 zawarty jest **rozdziale 3.1. [Referat Nadleśniczego Nadleśnictwa Biała Podlaska](#)** str. 85.

Zestawienie danych historycznych

Kolejne zestawienia zawierają podstawowe informacje dotyczące gospodarki leśnej, odnoszące się do poszczególnych cykli urzędzeniowych dla obrębów leśnych. Ze względu na znaczne zmiany granic i powierzchni obrębów, pominięto urządzanie prowizoryczne i definitywne z uwagi na brak większości omawianych danych w tych planach.

Tabela 4. Porównanie danych historycznych

Wyszczególnienie	Jednostka	Obręb Biela				
		rewizja urzędowania lasu				
		I wg stanu na 1.10.1968 r.	II wg stanu na 1.01.1982 r.	III wg stanu na 1.01.1994 r.	IV wg stanu na 1.01.2004 r.	V wg stanu na 1.01.2014 r.
1	2	3	4	5	6	7
Powierzchnia ogólna	ha	7588,97	7663,58	3876,51	4369,71***	4319,82
Grunty leśne	ha	6726,18	6958,90	3593,83	4034,21	3992,32
Grunty związane z gospodarką leśną	ha			97,70	94,05	90,52
Grunty nieleśne	ha	862,79	704,68	184,98	241,45	236,98
Grunty sporne	ha					
Współwłasność ^x	ha				50,57/165,48	165,31
Lasy ochronne	ha	--	365,13	3069,40	3015,04	3014,90
Rezerваты pow. leśna	ha					
Obszary Natura 2000	ha					
Parki krajobrazowe	ha					
Obszary chronionego krajobrazu	ha					
Strefy zagrożenia przemysłowego	ha					
Miąższość drzewostanów na powierzchni leśnej zalesionej	tys. m ³	891545	1597301	700223	838770	1023070
Przeciętna zasobność na 1 ha powierzchni leśnej zalesionej	m ³	132	229	195	208	256
Przeciętny wiek drzewostanów	lat	42	47	50	53	58
So, Md	lat	100	110	110	110	100
Św	lat	80	80	80	80	80
Db	lat	120	140	140	140	140
Js	lat	120	140	140	140	120
Brz	lat	80	80	80	80	80
OI	lat	80	80	80	80	80
KI	lat				100	80
Gb	lat	80	80	80	80	80
OI odroślowa	lat		60	60	60	60
Oś	lat	50	50	50	50	50
Tp	lat	30	40	30	40	40
Etat użytków rębnych (plan roczny/przeciętne wykonanie)						
Powierzchnia <u>plan</u>	ha	48,76	43,63	16,97	35,46	62,83
wykonanie		44,03	35,00	15,50	29,56	
Masa netto <u>plan</u>	m ³	7595	7803	3623	4500	11237
wykonanie		9440	5030	3915	5079	
Etat użytków przedrębnych (plan roczny/przeciętne wykonanie)						
Powierzchnia <u>plan</u>	ha	542,09	594,65	317,16	278,36	244,30
wykonanie		513,62	b.d.	323,14	259,19	
Masa netto <u>plan</u>	m ³	4954	10688	9008	7762	10899
wykonanie		5620	14890	8598	7556	
Roczny plan odnowień i zalesień (plan roczny/przeciętne wykonanie)						
Powierzchnia <u>plan</u>	ha	63,61	42,94	19,98	21,70	32,94
wykonanie		62,97	45,60	33,37	15,51	

b.d. – brak danych

1968 nadleśnictwo Grabarka

1982 Nadleśnictwo Międzyrzec – obręb Grabarka

*** wg stanu na 1.01.2004 powierzchnia łącznie z wyliczonym udziałem nadleśnictwa w działkach współwłasnościowych.

Wyszczególnienie	Jednostka	Obręb Kijowiec				
		rewizja urządzania lasu				
		I wg stanu na 1.10.1968 r.	II wg stanu na 1.01.1983 r.	III wg stanu na 1.01.1994 r.	IV wg stanu na 1.01.2004 r.	V wg stanu na 1.01.2014 r.
1	2	3	4	5	6	7
Powierzchnia ogólna	ha	7638,41	8237,50	8348,91	8783,97	8778,56
Grunty leśne	ha	7145,01	7845,12	8044,31	8525,07	8539,53
Grunty związane z gospodarką leśną	ha			176,26	158,41	158,23
Grunty nieleśne	ha	493,40	392,38	128,34	100,49	80,80
Grunty sporne	ha					
Współwłasność ^x	ha					18,26
Lasy ochronne	ha	14,67	290,12	409,58	375,28	374,36
Rezerwy pow. leśna	ha	66,02	183,27	198,62	202,19	202,50
Obszary Natura 2000	ha					488,10
Parki krajobrazowe	ha			2073,05	2088,13	2161,26
Obszary chronionego krajobrazu	ha					
Strefy zagrożenia przemysłowego	ha					
Miaższość drzewostanów na powierzchni leśnej zalesionej	m ³	1392163	1788321	1664178	1994015	2223974
Przeciętna zasobność na 1 ha powierzchni leśnej zalesionej	m ³	195	228	207	234	260
Przeciętny wiek drzewostanów	lat	48	55	60	62	62
Wiekі rębności						
So, Md	lat	100	100	100	100	100
Św	lat	80	80	80	80	80
Db	lat	120	140	140	140	140
Js	lat	120	140	140	140	120
Brz	lat	80	80	80	80	80
OI	lat	80	80	80	80	80
Gb	lat	80	80	80	80	80
OI odroślowa	lat				60	60
Lp	lat	80	80	80	80	80
Oś	lat	50	50	50	50	50
Tp	lat	30	40	30	40	40
Etap użytków rębnych (plan roczny/przeciętne wykonanie)						
Powierzchnia plan	ha	57,50	136,45	78,66	134,62	164,86
wykonanie		63,23	114,42	60,80	131,30	
Masa netto plan	m ³	12682	13206	16897	21605	27310
wykonanie		11901	10219	15384	21021	
Etap użytków przedrębnych (plan roczny/przeciętne wykonanie)						
Powierzchnia plan	ha	526,43	638,74	622,78	545,50	365,40
wykonanie		1186,67 ^{xx}	b.d.	615,21	519,61	
Masa netto plan	m ³	6862	10405	15441	15323	19398
wykonanie		10148	18080	15965	15532	
Roczny plan odnowień i zalesień (plan roczny/przeciętne wykonanie)						
Powierzchnia plan	ha	61,82	68,23	82,55	84,41	78,85
wykonanie		65,75	62,15	67,79	68,74	

^{xx} – łącznie z II nawrotem

1968 Nadleśnictwo Kijowiec

1983 Nadleśnictwo Biała Podlaska obręb Kijowiec

b.d. – brak danych

Wyszczególnienie	Jednostka	Nadleśnictwo				
		rewizja urzędzenia lasu				
		I wg stanu na 1.10.1968 r.	II wg stanu na 1.01.1983 r.	III wg stanu na 1.01.1994 r.	IV wg stanu na 1.01.2004 r.	V wg stanu na 1.01.2014 r.
1	2	3	4	5		
Powierzchnia ogólna	ha	15227,38	15901,08	12225,42	13153,68***	13098,38
Grunty leśne	ha	13871,19	14804,02	11638,14	12559,28	12531,85
Grunty związane z gospodarką leśną	ha			273,96	252,46	248,75
Grunty nieleśne	ha	1356,19	1097,06	313,32	341,94	317,78
Grunty sporne	ha					
Współwłasność x	ha				50,57/165,48	183,57
Lasy ochronne	ha	14,67	655,25	3478,98	3390,32	3389,26
Rezerwy pow. leśna	ha	66,02	183,27	198,62	202,19	202,50
Obszary Natura 2000	ha					488,10
Parki krajobrazowe	ha			2073,05	2088,13	2161,26
Obszary chronionego krajobrazu	ha					
Strefy zagrożenia przemysłowego	ha					
Miaższość drzewostanów na powierzchni leśnej zalesionej	m ³	2283708	3385622	2364401	2832785	3247044
Przeciętna zasobność na 1 ha powierzchni leśnej zalesionej	m ³	165	229	203	226	259
Przeciętny wiek drzewostanów	lat	40	45	56	59	61
Wieki rębności						
So, Md	lat	100	100/110	100/110	100/110	100
Św	lat	80	80	80	80	100
Db	lat	120	140	140	140	140
Js	lat	120	140	140	140	120
Brz	lat	80	80	80	80	80
Ol	lat	80	80	80	80	80
Kl	lat				100	80
Gb	lat	80	80	80	80	80
Ol odroślowa	lat				60	60
Oś	lat	50	50	50	50	50
Tp	lat	30	40	30	40	40
Etat użytków rębnych (plan roczny/przeciętne wykonanie)						
Powierzchnia plan	ha	106,26	180,08	95,63	170,08	227,69
wykonanie		107,26	149,42	76,30	160,86	
Masa netto plan	m ³	20277	21009	20520	26105	38548
wykonanie		21341	15249	19299	26100	
Etat użytków przedrębnych (plan roczny/przeciętne wykonanie)						
Powierzchnia plan	ha	1068,52	1233,39	939,94	823,86	609,70
wykonanie		1700,29 ^{xx}	b.d.	938,35	778,80	
Masa netto plan	m ³	11816	21093	24449	23085	30298
wykonanie		15768	32970	24563	23088	
Roczny plan odnowień i zalesień (plan roczny/przeciętne wykonanie)						
Powierzchnia plan	ha	125,43	111,17	102,53	106,11	111,79
wykonanie		128,72	107,75	101,16	84,25	

x współwłasność – powierzchnia całych działek

xx razem z II nawrotem

*** wg stanu na 1.01.2004 powierzchnia łącznie z wyliczonym udziałem nadleśnictwa w działkach współwłasnościowych.

Ze względu na znaczne różnice w zasięgu nadleśnictwa dane za lata 1968, 1983 są nieporównywalne ze stanem obecnym.

2.1.4 Opis dokumentacji prawnej stanu posiadania

Przedmiotem opracowania V rewizji ul. są grunty przedstawione w tabeli I. Zestawienie porównawcze powierzchni z dokładnością do 1m² i wyrażonej z dokładnością do 1ara przedstawia poniższa tabela:

Tabela 5. Zestawienie powierzchni nadleśnictwa

Obręby:	Powierzchnia wg Tabeli nr I	Pow. obliczona przez program „Taksator”	Różnica
Biała	4319,6701	4319,81	- 0,1399
Kijowiec	8778,6308	8778,56	0,0708
Ogółem nadleśnictwo	13098,3009	13098,37	-0,0691

Różnica między powierzchnią ogólną wynikającą z Tabeli nr I, a powierzchnią obliczoną programem TAKSATOR wynosi 691 m². Różnica wynika z zaokrąglenia powierzchni ewidencyjnej wykazywanej w metrach kwadratowych do arów w ramach poszczególnych działek ewidencyjnych oraz wydzieleń. Powierzchnia wydzieleń taksacyjnych (w ha) jest wyrównywana do powierzchni działek ewidencyjnych, a następnie zaokrąglana do arów. Suma zaokrąglonych powierzchni działek daje powierzchnie w arach obrębów leśnych, a w konsekwencji nadleśnictwa oraz poszczególnych grup, rodzajów oraz kategorii użytkowania.

Zestawienie powierzchni nadleśnictwa objętej *planowaniem urządzeniowym* przedstawia się następująco:

Tabela 6. Powierzchnia ogólna nadleśnictwa wg rodzajów użytków

Rodzaj użytków	Obręby:		Nadleśnictwo
	Biała	Kijowiec	
powierzchnia w ha			
Grunty leśne zalesione	3947,00	8457,83	12404,83
Grunty leśne niezalesione	45,32	81,70	127,02
Grunty związane z gosp. leśną	90,51	158,23	248,74
I Lasy (razem)	4082,83	8697,76	12780,59
II Grunty nieleśne (razem)	236,98	80,80	317,78
Ogółem nadleśnictwo	4319,81	8778,56	13098,37

Tabela 7. Zmiany powierzchniowe w nadleśnictwie na przełomie IV i V rewizji

Stan na	Obręby:		Nadleśnictwo
	Biała	Kijowiec	
powierzchnia w ha			
1.01.2004 r. **	4318,8796	8783,9222	13102,8018
1.01.2014 r. **	4319,6701	8778,6308	13098,3009
Różnica**	0,7905	-5,2914	-4,5009

Powierzchnia w 2004 r. łącznie z wyliczonym udziałem nadleśnictwa w działkach współwłasnościowych wynosiła 13153,3738 ha.

** - powierzchnia bez działek we współwłasności

Z przedstawionej tabeli wynika, że powierzchnia zmniejszyła się ogółem o 4,5009 ha. W głównej mierze wynika to ze sprzedaży budynków w trybie artykułu 40a ustawy o lasach oraz ze sprzedaży gruntów z art. 38 ustawy o lasach.

Szczegółowe zestawienie dotyczące zmian w stanie posiadania zawarte jest w **rozdziale 3.1. Referat Nadleśniczego Nadleśnictwa Biała Podlaska** str. 85.

Tabela 8. Zestawienie powierzchni gruntów nadleśnictwa według grup i rodzajów użytków (Tabela I skróty)

Grupa i rodzaj użytku oraz kategoria użytkowania	Obręby:		Nadleśnictwo	%
	Biała	Kijowiec		
	powierzchnia w ha			
1. Lasy – razem	4082,7206	8697,8226	12780,5432	97,57
1.1. Grunty leśne zalesione – razem	3946,9015	8457,8399	12404,7414	94,70
1) drzewostany	3946,9015	8457,8399	12404,7414	94,70
2) plantacje drzew – razem				
w tym:				
- plantacje nasienne				
- plantacje drzew szybkorosnących				
1.2. Grunty leśne niezalesione – razem	45,3419	81,6924	127,0343	0,97
1) w produkcji ubocznej – razem	2,9504	8,6855	11,6359	0,09
w tym:				
- plantacje choinek	2,0544	4,0086	6,0630	0,05
- plantacje krzewów				
- poletka łowieckie		4,6769	4,6769	0,04
2) do odnowienia – razem	13,5470	29,8577	43,4047	0,33
w tym:				
- halizny		2,5924	2,5924	0,02
- zręby	13,3270	26,2456	39,5726	0,30
- płazowiny	0,2200	1,0197	1,2397	0,01
3) pozostałe leśne niezalesione - razem	28,8445	43,1492	71,9937	0,55
w tym:				
- przewidziane do sukcesji naturalnej	27,5926	43,1492	70,7418	0,54
- objęte szczególnymi formami ochrony				
- przeznaczone do wyłączenia z produkcji	1,2519		1,2519	0,01
1.3. Grunty związane z gospodarką leśną - razem	90,4772	158,2903	248,7675	1,90
w tym:				
- budynki i budowle	1,2358	3,7461	4,9819	0,04
- urządzenia melioracji wodnych	6,6808	7,9037	14,5845	0,11
- linie podziału przestrzennego lasu	27,7332	49,8118	77,5450	0,59
- drogi leśne	45,3722	92,8078	138,1800	1,06
- tereny pod liniami energetycznymi	4,4519	3,7504	8,2023	0,06
- szkółki leśne	5,0033		5,0033	0,04
- miejsce składowania drewna				
- parkingi leśne		0,2705	0,2705	0,00
- urządzenia turystyczne				
2. Grunty zadrzewione i zakrzewione – razem	2,2924		2,2924	0,02
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione - razem	4085,0130	8697,8226	12782,8356	97,59
3. Użytki rolne – razem	162,1436	63,0063	225,1499	1,72
3.1. Grunty orne – razem	18,4332	34,7230	53,1562	0,41
w tym:				
- role	15,7649	34,0512	49,8161	0,38
- plantacje, poletka i szkółki na gruntach ornych	2,6733	0,6718	3,3451	0,03
- ugory i odłogi				
3.2. Sady – razem		0,8157	0,8157	0,01
3.3. Łąki trwałe	52,3045	18,2457	70,5502	0,54
3.4. Pastwiska trwałe	2,1702	5,5097	7,6799	0,06
3.5. Grunty rolne zabudowane	0,6768	2,5516	3,2284	0,02
3.6. Grunty pod stawami rybnymi	76,4698		76,4698	0,58
3.7. Grunty pod rowami rolnymi	12,0891	1,1606	13,2497	0,10
4. Grunty pod wodami – razem	0,0593	2,6027	2,6620	0,02
w tym:				
4.1. Grunty pod wodami powierzchniowymi płynącymi		1,5711	1,5711	0,01
4.2. Grunty pod wodami powierzchniowymi stojącymi	0,0593	1,0316	1,0909	0,01
4.3. Grunty pod morskimi wodami wewnętrznymi				
5. Użytki ekologiczne	63,2957	13,0683	76,3640	0,58
6. Tereny różne – razem	7,5395		7,5395	0,06
w tym:				

Grupa i rodzaj użytku oraz kategoria użytkowania	Obręby:		Nadleśnictwo	%
	Biała	Kijowiec		
	powierzchnia w ha			
1) grunty przeznaczone do rekultywacji i niezagospodarowane grunty zrekultywowane				
2) wały ochronne nieprzystosowane do ruchu kołowego	7,5395		7,5395	0,06
3) grunty wyłączone z produkcji (poza gruntami pod zabudowę)				
4) różne inne				
7. Grunty zabudowane i zurbanizowane - razem	1,2639	0,5294	1,7933	0,02
w tym:				
7.1. Tereny mieszkaniowe	0,4243	0,5294	0,9537	0,01
7.2. Tereny przemysłowe	0,0079		0,0079	0,00
7.3. Tereny zabudowane inne	0,8317		0,8317	0,01
7.4. Zurbanizowane tereny niezabudowane				
7.5. Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe – razem				
w tym:				
1) ośrodki wypoczynkowe i tereny rekreacyjne				
2) tereny zabytkowe				
3) tereny sportowe				
4) ogrody zoologiczne i botaniczne				
5) tereny zieleni nieurządzonej				
7.6. Użytki kopalne				
7.7. Tereny komunikacyjne – razem				
w tym:				
1) drogi				
2) tereny kolejowe				
3) inne tereny komunikacyjne				
8. Nieużytki - razem	0,3551	1,6015	1,9566	0,01
w tym:				
1) bagna	0,3551	0,3600	0,7151	0,01
2) piaski				
3) utwory fizjograficzne				
4) wyrobiska nieprzeznaczone do rekultywacji		1,2415	1,2415	0,01
Grunty nie zaliczone do lasów	236,9495	80,8082	317,7577	2,43
Razem	4319,6701	8778,6308	13098,3009	100,00
Grunty stanowiące współwłasność SP i osób fizycznych	165,2322	18,2600	183,4922	
Ogółem	4484,9023	8796,8908	13281,7931	

Halizny:

- obręb Kijowiec – oddz. 18Bc – przepadła uprawa, 54Bd, 173j – dawna składnica drewna.

Płazowiny:

- obręb Biała – oddz. 24Ba

- obręb Kijowiec – 123Bd, 295j

W kategorii grunty przewidziane do **naturalnej sukcesji** zostały ujęte grunty szczególnie trudne do odnowienia (sukcesje z ubiegłego okresu), powierzchnie podtopione, niedostępne, powierzchnie dawnych nieużytków i bagien przeklasyfikowanych w ubiegłych okresach gospodarczych na grunty leśne:

Tabela 9. Charakterystyka gruntów do naturalnej sukcesji

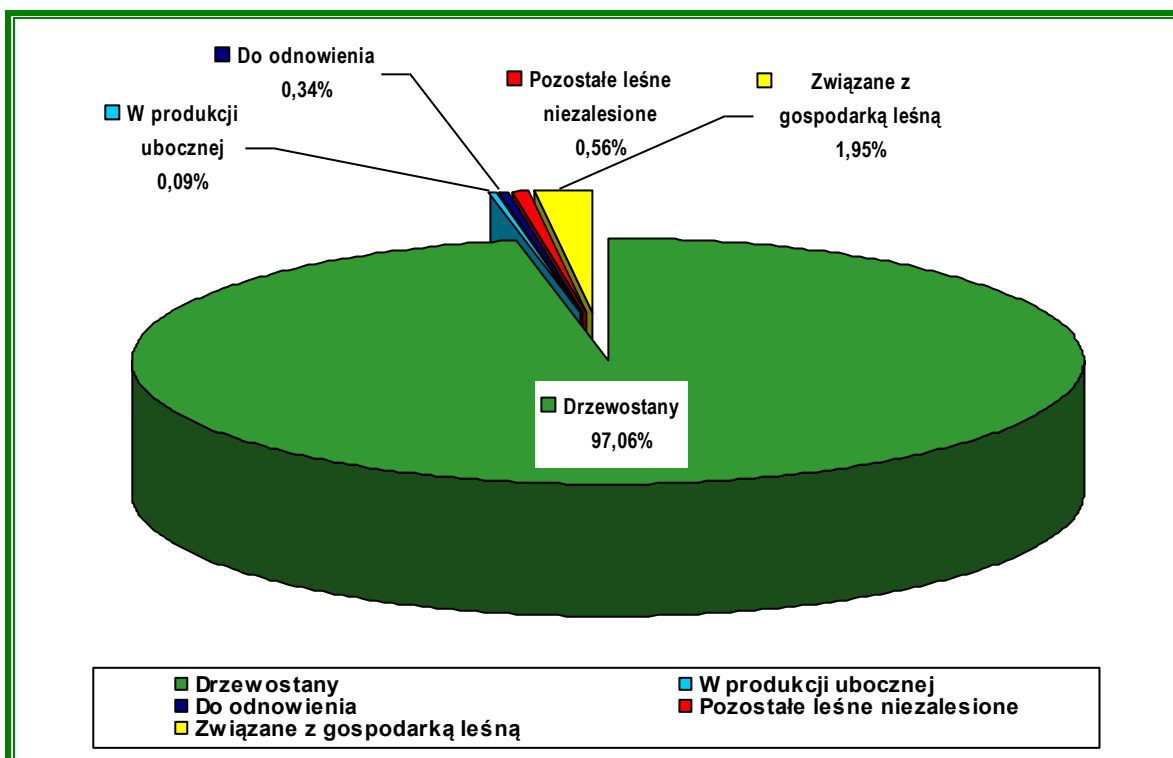
Adres	STL	Pow.	Uwagi
<i>Obręb Biała</i>			
4Ad	LMW	1,15	sukcesja
4An	LMŚW	0,75	sukcesja
24Ad	Lw	1,40	sukcesja
44b	BMW	0,41	sukcesja
47Bf	BMW	1,39	sukcesja

Adres	STL	Pow.	Uwagi
48Bf	BMŚW	0,51	sukcesja
71s	LW	0,25	sukcesja
102Cb	BMŚW	0,19	działki w szachownicy
102Cg	BMŚW	0,72	działki w szachownicy
149Ai	BMW	0,72	powierzchnie wymoknięte w 2013 r
149Af	LMW	4,29	powierzchnie wymoknięte w 2013 r
236Bm	BMŚW	0,07	działki w szachownicy
236Bn	BMŚW	0,13	działki w szachownicy
248c	BMB	0,42	sukcesja
248d	LMB	1,23	sukcesja
249c	LMB	1,39	sukcesja
250g	BMW	0,44	sukcesja
252f	OL	0,46	sukcesja
260b	LMB	0,63	sukcesja
261d	LMB	0,56	sukcesja
261g	LMB	0,35	sukcesja
261Mr	BMŚW	0,03	działki w szachownicy
261Od			dawne bagno (na podstawie analizy dawnych map topograficznych)
	BMB	0,82	
262f	LMB	1,27	sukcesja
263g	OL	0,4	d-stan wymoknięty
267l	OL	1,04	sukcesja
267B			dawne bagno (na podstawie analizy dawnych map topograficznych)
	OI	0,46	
288b	BW	0,82	sukcesja
288f	BMW	1,47	sukcesja
290f	BW	0,31	sukcesja
290g	LMW	3,51	sukcesja
<i>Obwód Kijowiec</i>			
29f	Lw	1,09	sukcesja
40h	LMB	0,35	sukcesja
46Bb	LMŚW	0,44	działki w szachownicy
47Bc	LMŚW	0,39	działki w szachownicy
47Bd	LMŚW	0,44	działki w szachownicy
56Bf	LŚW	0,13	działki w szachownicy
56Bg	LŚW	0,37	działki w szachownicy
66b	LMB	2,69	sukcesja
66f	OI	0,42	sukcesja
66g	OI	0,77	sukcesja
67b	OI	1,29	sukcesja
67d	OI	0,35	sukcesja
67f	OI	1,67	sukcesja
67h	OI	0,31	sukcesja
68c	OI	4,19	sukcesja
68d	OI	1,13	sukcesja
68g	OI	0,40	sukcesja
72c	LMB	1,71	sukcesja
72d	LMB	3,05	sukcesja
73f	LMB	0,92	sukcesja
73j	Lł	0,79	powierzchnia zalana wodą
74b	OI	3,96	powierzchnia zalana wodą
75g	LMB	0,24	sukcesja
76f	OI	1,13	powierzchnia zalana wodą
77b	LMB	0,89	sukcesja
79Ba	Lśw	0,02	działki w szachownicy
90k	LMB	1,87	sukcesja
103c	OIJ	0,47	sukcesja
121Ca	LMśw	0,25	powierzchnia zalana wodą

Adres	STL	Pow.	Uwagi
140b	LMb	0,79	sukcesja
194f	LMb	0,29	sukcesja
266h	OI	0,51	powierzchnia zalana wodą
266Bp	Lśw	0,15	dawne grunty przy osadzie leśnej
266Br	Lśw	0,22	dawne grunty przy osadzie leśnej
297g	LMb	0,40	powierzchnia zalana wodą
298n	LMb	0,40	powierzchnia zalana wodą
301b	LMb	0,48	sukcesja z ubiegłego planu
306y	Lśw	0,33	powierzchnia użytkowana rolniczo
317Cj	BMśw	0,69	plazowina z ubiegłego okresu
322c	Lł	0,62	sukcesja
322d	LMb	0,77	sukcesja
322g	LMb	0,28	sukcesja
322h	LMb	0,48	sukcesja
322i	Lł	0,41	sukcesja
322o	Lł	0,64	sukcesja
322Ba	Lł	0,24	powierzchnia zalana wodą
322Bi	Lł	0,39	sukcesja
322Bj	Lł	0,19	sukcesja
322Bn	Lł	0,04	powierzchnia zalana wodą
322Bo	Lł	0,16	powierzchnia zalana wodą
322Bp	Lł	0,15	sukcesja
322Bw	Lł	0,45	powierzchnia zalana wodą
322Bx	Lł	0,79	powierzchnia zalana wodą, choroba Js
322By	Lł	0,31	powierzchnia zalana wodą, choroba Js
323Ag	Lł	1,06	dawna łąka
323Ah	Lł	0,35	dawna łąka
325Df	OL	0,49	działki w szachownicy

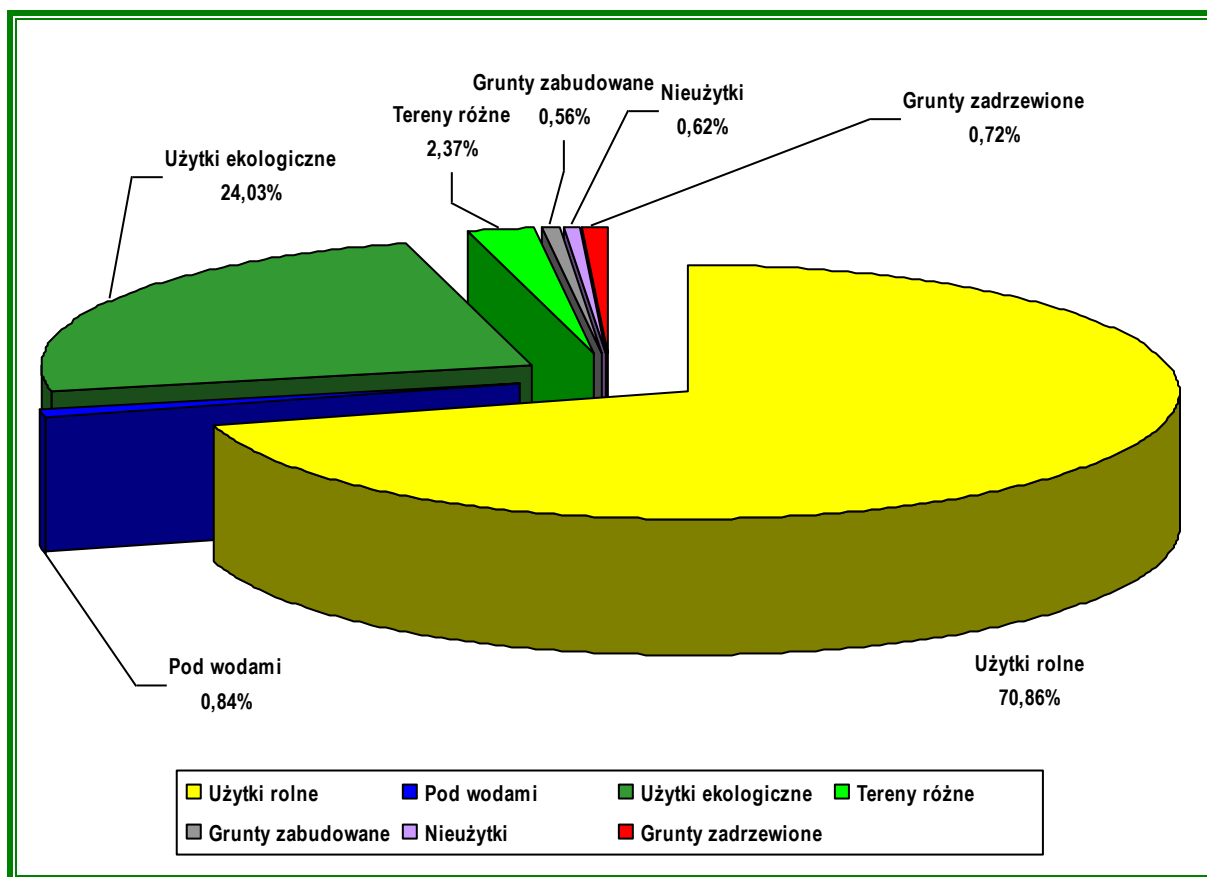
Nie użytki – **wyrobiska nieprzeznaczone do rekultywacji** wg ewidencji gruntów N (nieużytki):
- obręb Kijowiec – oddz. 317C I, 335A f – nieużytki po wyrobiskach kruszyw.

Udział grup użytków w kategorii – grunty leśne

Udział grup użytków w kategorii – grunty nieleśne

W stanie posiadania nadleśnictwa występują grunty we współwłasności Skarbu Państwa i osób prywatnych. Jest to 277 działek ewidencyjnych o łącznej pow. 183,4922 ha (wyliczone matematycznie udział nadleśnictwa wynosi 54,94305):

- gmina Biała Podlaska – 60 działek ewidencyjnych o pow. (brutto/netto) 43,4943 ha / 9,27922 ha,
- gmina Janów Podlaski – 20 działek o pow. 18,2600 ha / 4,57830 ha,
- gmina Łomazy – 197 działek o pow. 121,7379 ha / 41,08553 ha.

2.1.5 Podział powierzchniowy

Podstawą podziału powierzchniowego był podział dotychczasowy, uzupełniony o zmiany wynikające z decyzji Nadleśniczego.

Podział powierzchniowy nadleśnictwa jest charakterystyczny dla terenów nizinnych. Oparto go o utworzone sztucznie linie podziału powierzchniowego, przebiegające wschód zachód oraz częściowo w kierunkach pośrednich, a także sporadycznie po granicach naturalnych jak drogi i rzeki.

Numeracja oddziałów została przyjęta z poprzedniego planu. W nadleśnictwie oddziały zostały zanumerowane w ramach obrębów numeracją rozpoczynającą się od oddziału nr 1.

W obrębie *Biała* zanumerowano oddziały 1-89, 91-102, 116-125, 230-236, 247-269, 288-290, 339, 1A, 1B, 2A, 3A, 4A, 5A, 14A, 23B, 24A, 24B 32B, 35B, 37B, 37C, 45A, 47B, 48A, 48B, 48C, 51A, 52A, 52B, 56A, 71A, 99B, 100B, 102B, 102C, 125A, 149A, 149B, 149C, 149D, 149F, 149G, 149H, 230B, 232B, 235B, 236B, 236C, 236D, 261A, 261B, 261C, 261D, 261F, 261G, 261H, 261I, 261J, 261K, 261L, 261M, 261O, 267B, 267C, 289A,.

W obrębie *Kijowiec* oddziały zostały zanumerowane 1-278, 280-320, 322-324, 326-338, 7B, 7C, 11A, 11B, 11C, 18A, 18B, 28B, 28D, 37B, 46B, 47B, 54B, 56A, 56B, 77B, 77C, 77D, 77F, 78A, 79A, 79B, 79C, 80B, 82B, 88B, 88C, 88D, 92B, 99B 100B, 100C, 100D, 101B, 116C, 117B, 118A, 118B, 118C, 118D, 119B, 119C, 121A, 121B, 121C, 123A, 123B, 123C, 127B, 128B, 131B, 131C,

14A, 14B, 152B, 156B, 157A, 157B, 170B, 173C, 173D, 173F, 173G, 175B, 182C, 192B, 193A, 193B, 210B, 246B, 266A, 266B, 266C, 273A, 279B, 291A, 293B, 296B, 308B, 308C, 309B, 309C, 309D, 311B, 312B, 314A, 315A, 315C, 317B, 317C, 317D, 318B, 322B, 323A, 324B, 324C, 325A, 325B, 325C, 325D, 325F, 326A, 330A, 334B, 334C, 335A, 336A, 337B, 338B,

Podział na leśnictwa został przyjęty zgodnie z zarządzeniem 18/2013 z 2.09.2013 w sprawie zmiany zasięgu terytorialnego leśnictw.

2.1.6 Podstawowe założenia polityki zagospodarowania przestrzennego regionu dotyczące gospodarki leśnej i ochrony przyrody z uwzględnieniem regionalnych strategii rozwoju oraz regionalnych programów ochrony środowiska

Podstawowym dokumentem prognostycznymi polityki zagospodarowania przestrzennego regionu dotyczące gospodarki leśnej i ochrony przyrody jest „Plan zagospodarowania przestrzennego województwa lubelskiego” – który określa cele, zasady i struktury zagospodarowania przestrzennego oraz lokalizacje inwestycji celu publicznego o znaczeniu krajowym i wojewódzkim.

Teren działania Nadleśnictwa Biała Podlaska obejmuje jeden powiat: – białski, który posiada opracowaną Strategię rozwoju. Jednak dokument ten w swych celach strategicznych nie dotyczy bezpośrednio gruntów Nadleśnictwa Biała Podlaska, jedynie ogólne założenia opracowania odnoszą się do zrównoważonego rozwoju lasów w ramach wieloletnich planów urządzenia lasu.

Gminy, których w zasięgu terytorialnym nadleśnictwa jest siedem: Miasto Biała Podlaska, Biała Podlaska, Janów Podlaski, Konstantynów, Leśna Podlaska, Łomazy, Rokitno, nie posiadają miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego obejmujących tereny całych gmin. Plany takie są jedynie sporządzane dla fragmentów terenów planowanych pod inwestycje.

Wspólną cechą rozwoju miast, gmin i powiatu jest utrzymanie zasady zrównoważonego rozwoju poprzez racjonalne i proekologiczne gospodarowanie zasobami zieleni.

Jednym z celów strategicznych wynikających z ww. obszarów jest doskonalenie systemu ochrony przyrody i gospodarki leśnej, tak aby rozwój regionu odbywał się w sposób zapewniający zachowanie jego wartości przyrodniczych i krajobrazowych. Cel ten przełożony na kierunki działań wskazuje na konieczność zabezpieczenia ciągłości lasu oraz jego produkcyjnych i pozaprodukcyjnych funkcji.

Duży nacisk w regionie lubelskim należy położyć na sposób zarządzania i zasady gospodarowania użytkami leśnymi, ponieważ odczuwalny wzrost produktywności lasów (i tym samym poprawa ich stanu ekologicznego), obok zwiększenia stopnia lesistości województwa, powinno być głównym celem gospodarki leśnej.

Kierunki działań dla ochrony i zrównoważonego rozwoju lasów wg „Programu ochrony środowiska woj. lubelskiego”:

1. Realizacja gospodarki leśnej w oparciu o plany urządzenia lasów i uproszczone plany urządzenia lasów, w tym ich aktualizacja.
2. Ujmowanie w opracowywanych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego gruntów do zalesień, z uwzględnieniem uwarunkowań przyrodniczo-krajobrazowych.
3. Zalesianie nowych terenów z uwzględnieniem uwarunkowań przyrodniczo-krajobrazowych.
4. Zwiększenie powierzchni lasów ochronnych na terenach lasów prywatnych.
5. Tworzenie spójnych kompleksów leśnych, szczególnie w obszarze korytarzy ekologicznych i wododziałów.
6. Systematyczna zmiana struktury wiekowej i składu gatunkowego drzewostanów, w celu dostosowania ich do charakteru siedliska i zwiększenia różnorodności genetycznej i biologicznej biocenoz leśnych.
7. Restytucja i rehabilitacja ekosystemów leśnych, uszkodzonych w wyniku działania czynników abiotycznych i biotycznych.
8. Kontynuowanie przebudowy drzewostanów zniekształconych lub uszkodzonych w wyniku działalności człowieka.
9. Kontynuacja i rozwój monitoringu środowiska leśnego w celu rozpoznania stanu lasu, przeciwdziałania pożarom, rozwojowi szkodników i chorób.

10. Prowadzenie edukacji na rzecz zrównoważonego rozwoju przez nadleśnictwa (tworzenie izb przyrodniczych, leśnych ścieżek dydaktycznych).
11. Realizacja zadań z zakresu gospodarki wodnej na terenach leśnych (np. budowa zbiorników retencyjnych).
12. Ochrona różnorodności biologicznej w lasach prywatnych.
13. Minimalizowanie przeznaczania gruntów leśnych na cele nieleśne, w tym głównie lasów ekologicznie ważnych.

Przewidywany wpływ realizacji założeń polityki przestrzennego zagospodarowania regionu na prowadzenie gospodarki leśnej przedstawia się następująco:

- ochrona środowiska – lasy pozostające w zasięgu Nadleśnictwa Biała Podlaska nie są znacząco narażone na zanieczyszczenia powietrza,
- ochrona przyrody – grunty nadleśnictwa na nieznacznych powierzchniach znajdują się w zasięgu obszarów Natura 2000, parku krajobrazowego, rezerwatów przyrody,
- udokumentowane złoża kopalin – w zasięgu terytorialnego zasięgu działania nadleśnictwa występują udokumentowane złoża żwiru, piasku. Problemem może być pozyskiwanie kruszyw z nieudokumentowanych złóż bez stosownych koncesji,
- gospodarowanie wodami – zagrożeniem dla wód powierzchniowych i podziemnych jest brak właściwie rozwiązanej gospodarki wodno-ściekowej,
- ochrona gruntów rolnych i leśnych – realizacja inwestycji o znaczeniu ponad lokalnym (rurociąg Brody – Płock, autostrada A2) może doprowadzić do trwałego wyłączenia z produkcji gruntów rolnych i leśnych,
- obronność kraju – nie występują przedsięwzięcia o charakterze obronności kraju,
- ochrona krajobrazu – nie są planowane inwestycje mogące w pewnym stopniu wpłynąć na otaczający krajobraz,
- ochrona zdrowia ludności z uwzględnieniem turystyki i rekreacji – zachowanie walorów tych terenów wymaga zrównoważonego rozwoju gospodarki turystycznej,
- przewidywane inwestycje o znaczeniu ponadlokalnym, w tym inwestycje mogące spowodować zagrożenie trwałości lasu - Jednym z poważniejszych przedsięwzięć mających strategiczne znaczenie dla Polski będzie budowa rurociągu naftowego Brody – Płock. Inwestycja ta ma strategiczne znaczenie z punktu widzenia bezpieczeństwa energetycznego Polski. Objęta jest działaniem **Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko**, Priorytet X: *Bezpieczeństwo energetyczne, w tym dywersyfikacja źródeł energii, Działanie 10.1: Rozwój Systemów przesyłowych energii elektrycznej, gazu ziemnego i ropy naftowej oraz wpisana na listę projektów indywidualnych pod numerem: POIS.10.01.00-00-006/10*. W celu zminimalizowania szkód wywołanych realizacją inwestycji przewiduje się zmniejszenie szerokości pasa roboczego na terenach leśnych z 30 do 22 m. Ponadto, by ograniczyć wycinki drzew, projekt budowy ropociągu zakłada wykorzystanie pod jego lokalizację dróg i ścieżek leśnych, terenów wycinek przeciwpożarowych oraz obszarów o mniejszej wegetacji roślin ze względu na różnicowanie warunków glebowych. Na terenie nadleśnictwa rurociąg ma przebiegać przez teren głównych kompleksów leśnictw: Grabarka i Konstantynów.

Projekt planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Biała Podlaska jest zgodny ze strategią przestrzennego zagospodarowania regionu, wyrażoną w planach zagospodarowania przestrzennego oraz w regionalnych programach ochrony środowiska.

2.2 Charakterystyka warunków przyrodniczych w zasięgu działania nadleśnictwa

2.2.1 Przynależność do krainy, dzielnicy przyrodniczo-leśnej i mezoregionów

Obszar Nadleśnictwa Biała Podlaska według regionalizacji przyrodniczo-leśnej opartej na podstawach ekologiczno-fizjograficznych (Tramplera i inni 1990r.) położony jest w następujących krainach:

Tabela 10. Zestawienie powierzchni nadleśnictwa wg regionalizacji przyrodniczo-leśnej

Region przyrodniczo-leśny	Obręb	Oddziały	Powierzchnia w ha *
IV Kraina Mazowiecko-Podlaska 6. Dzielnicza Polesia Lubelskiego Mezoregion Zakłęstości Łomaskiej IV.6.a	Biała	cały obręb	4485,13
5. Dzielnicza Niziny Podlaskiej i Wysoczyzny Siedleckiej Mezoregion Wysoczyzny Siedleckiej IV.5.f	Kijowiec	cały obręb bez oddz. 7Ca, 11A, 11B	8778,87
Mezoregion Doliny Dolnego Bugu IV.5.d	Kijowiec	7Ca, 11A, 11B	17,95

* powierzchnia łącznie z działkami współdziałowymi (pow. brutto)

Mezoregion Zakłęstości Łomaskiej

Znajduje się w północnej części dzielnicy, obejmuje piaszczystą, zabagnioną i zatorfioną równinę wznoszącą się od 140 do 160 m n.p.m. W mezoregionie znajduje się gęsta sieć wodna, którą tworzą głównie sztuczne ciek. Lasy charakteryzują się średnio żyznymi siedliskami. Największy jest udział siedlisk BMśw, a następnie LMśw i Bśw. Najliczniej występują drzewostany sosnowe – udział ich jest większy niż w pozostałych mezoregionach dzielnicy. Obserwuje się natomiast mniejszy udział drzewostanów olszowych i brzożowych.

Mezoregion Wysoczyzny Siedleckiej

Mezoregion zajmuje południowo-zachodnią część dzielnicy. Powierzchnia jego obejmuje lekko falistą równinę urozmaiconą wzgórzami ostańcowymi związanymi z zasięgiem stadiu Warty. Leśność mezoregionu jest najmniejsza w dzielnicy. Siedliska leśne należą do średnio żyznych, najwięcej jest siedlisk Bśw, jednakże udział siedlisk BMśw i LMśw wynosi ponad 42%. Potencjalna produktywność siedlisk należy do wyższych w dzielnicy.

2.2.2 Położenie fizyczno-geograficzne

Według podziału fizyczno-geograficznego Polski (Kondracki 2002) przez obszar województwa lubelskiego z północnego zachodu na północny wschód przebiega granica fizjograficzna oddzielająca dwa obszary: Europę Wschodnią i Europę Zachodnią. Jest to strefa dyslokacyjna, znacząca ważną granicę tektoniczną. Granica ta jest trudna do uchwycenia w terenie – cechy obu obszarów wzajemnie się przenikają. Granica ta przebiega również przez obszar działania Nadleśnictwa Biała Podlaska. Zasadniczo podział ten przebiega po granicy obrębów leśnych. Obręb *Biała* należy do Prowincji Niżu Zachodniorosyjskiego, Podprowincji Polesie, Makroregionu Polesie Zachodnie, Mezoregionu Zakłęstości Łomaskiej i Równiny Kodeńskiej. Obręb *Kijowiec* należy do Prowincji Niżu Środkowoeuropejskiego, Podprowincji Niziny Środkowopolskie, Makroregionu Nizina Południowopodlaska, Mezoregionu Podlaski Przełom Bugu i Równina Łukowska.

2.2.3 Położenie geograficzne i wysokościowe

Geograficznie Nadleśnictwo Biała Podlaska położone jest między $51^{\circ}49'12,10''$ a $52^{\circ}17'11,64''$ szerokości geograficznej północnej i $22^{\circ}55'58,75''$ a $23^{\circ}24'56,88''$ długości geograficznej wschodniej.

Najwyższe wzniesienia osiągają 170 m n.p.m. i znajdują się na południe od Konstątnowa. Najniższe położone są obszary znajdujące się w dolinie rzeki Bug 120 - 125 m n.p.m..

2.2.4 Rzeźba terenu i budowa geologiczna

Rzeźba omawianego obszaru kształtowała się w ciągu kilku zlodowaceń i okresów międzylodowcowych, przede wszystkim zaś podczas zlodowacenia środkowopolskiego i bałtyckiego. Obszar ten określany jest jako równiny (niziny) staroglacjalne.

Rzeźba równin staroglacjalnych charakteryzuje się mniejszym zróżnicowaniem form ukształtowania terenu niż rzeźba obszarów młodoglacjalnych. Wyróżnia się tu takie formy jak: denudacyjne równiny peryglacjalne na wysoczyznach międzydolinnych, żwirowe lub piaszczyste ostańce denudacyjne, obszary tarasowo-wydmowe oraz łąkowe dna dolinne.

W okresie międzylodowcowym silna erozja doprowadziła do rozcięcia wysoczyzny głębokimi dolinami rzecznyymi. Pod koniec tego okresu rozpoczęła się akumulacja piasków i żwirów rzecznych. W dolinach rzek nadal trwała akumulacja osadów rzecznych. Powstały tarasy rzeczne. Osadzone piaski rzeczne miejscami pod wpływem wiatru przeistoczyły się w utwory eoliczne urozmaicające rzeźbę terenu. Wtedy to ukształtowała się dolina Bugu – Mezoregion Doliny Dolnego Bugu, zajmujący północną część obrębu Kijowiec.

Na zboczach doliny Bugu widoczne są listwy zrównań tarasowych, zaś szerokie dno doliny wypełnia taras zalewowy. Równina Łukowska, zajmująca większą część obrębu Kijowiec, jest piaszczystym, płaskim terenem, znajdującym się w strefie odpływu wód lodowcowo-rzecznych zlodowacenia warciańskiego, pochylającym się w kierunku południowo-wschodnim. Podobny charakter ma Makroregion Polesia Zachodniego, przy czym na obszarze Zakłęśłości Łomaskiej, stanowiącej większą część obrębu Biała, zaznacza się silny wpływ wód powierzchniowych (m.in. dopływu Krzny - Zielawy) i płytko zalegających wód podziemnych, poprzez występowanie zabagnionych i zatorfionych terenów łąkowo-leśnych. Mezoregion Zakłęśłości Łomaskiej jest piaszczystą, zabagnioną i zatorfioną równiną, położoną na wysokości 140-160 m. n.p.m.

2.2.5 Warunki klimatyczne

Pod względem klimatycznym obszar nadleśnictwa zaliczony został przez Romera do typu klimatu umiarkowanego Krainy Wielkich Dolin, klimatycznej Krainy Chełmsko-Podlaskiej.

Tutejszy klimat stanowi formę przejściową między klimatem oceanicznym (wilgotnym o mniejszej amplitudzie temperatury) i klimatem kontynentalnym (suchszym o dużej amplitudzie temperatur). Wykazuje cechy kontynentalizmu, przejawiające się dużą amplitudą temperatury rocznej, przewagą opadów letnich nad zimowymi, skróceniem okresów przejściowych między zimą i wiosną oraz jesienią i zimą, a także krótszym okresem wegetacyjnym, w porównaniu z centralną lub zachodnią częścią kraju.

Na podstawie danych wieloletnich ze stacji meteorologicznej w Białej Podlaskiej przedstawiono niektóre dane klimatyczne³.

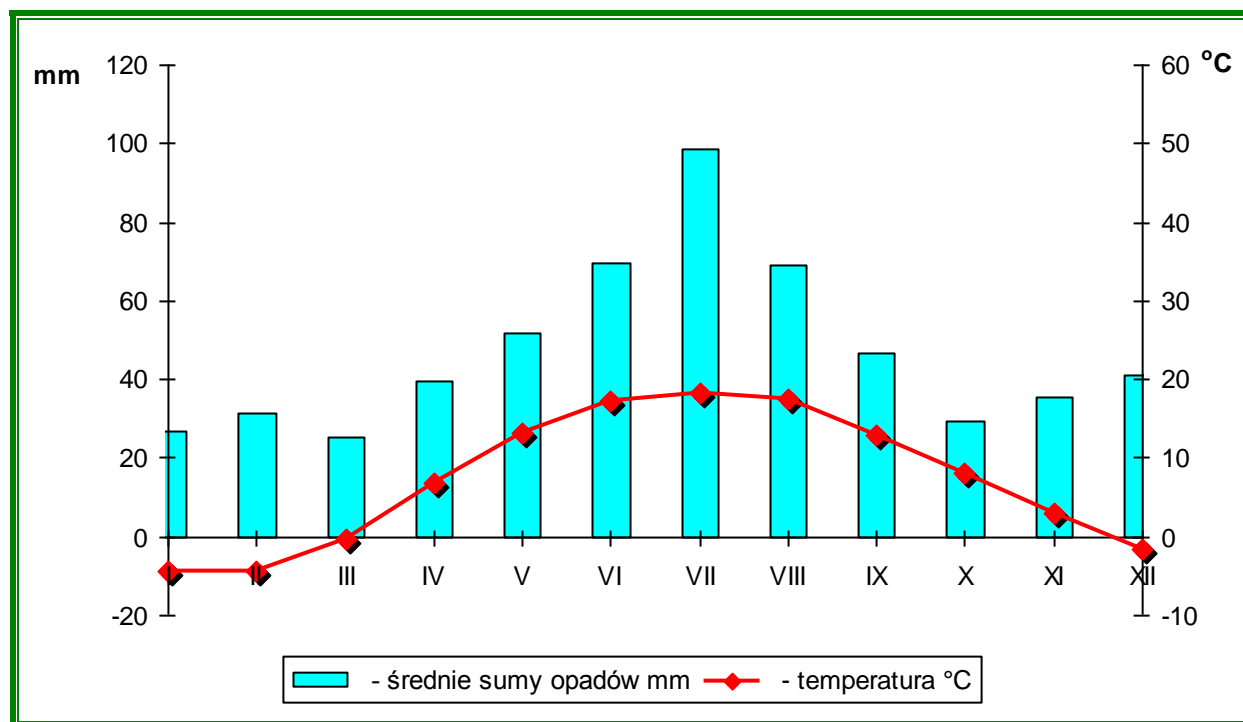
Wyszczególnienie	miesiące											
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
średnie wieloletnie temperatury miesiąca w °C	-4,5	-4,5	-0,3	6,9	13,1	17,2	18,3	17,4	12,8	8,1	3,0	-1,7
średnie wieloletnie wysokości opadów w mm	27,0	31,6	25,4	39,8	51,6	69,6	98,7	69,2	46,7	29,6	35,4	41,3

Wg dostępnych danych dotyczących miasta Biała Podlaska średnia roczna temperatura wynosi 7,2°C. Miesiącem najzimniejszym jest styczeń i luty (średnia -4,5°C), najcieplejszym lipiec (18,3°C). Średnia suma opadów rocznych wynosi 566 mm. Okres wegetacyjny trwa średnio od 205-210 dni.

Panują wiatry z kierunków zachodnich. Wiatry zachodnie przynoszą latem powietrze chłodniejsze i wilgotne, zimą natomiast cieplejsze w porównaniu z suchymi i chłodnymi masami powietrza kontynentalnego.

³ rocznik statystyczny woj. białkopodlaskiego 1998r.

Diagram pluwiotermiczny dla stacji Biała Podlaska

2.2.6 Warunki glebowe

W trakcie prac urzędzeniowych wykorzystano dane zawarte w „Aneksie do operatu siedliskowego” opracowanym na potrzeby V rewizji planu u.l. Typy siedliskowe lasu oraz inne informacje o siedlisku, podtyp i gatunek gleb, stopnie zniekształcenia siedlisk zostały wprowadzone do opisów taksacyjnych wg operatu siedliskowego, w możliwie najpełniejszym zakresie, zgodnie z metodyką inwentaryzacji urzędzeniowej. Nazewnictwo gleb na potrzeby V rewizji UL, przyjęło zgodnie z „Klasyfikacją gleb leśnych Polski” (CILP 2000).

Tabela 11. Udział typów i podtypów gleb wg opisu taksacyjnego

Typ gleby	Podtyp gleby	Symbol	Udział %
Arenosole	Arenosole inicjalne	ARi	0,01
	Arenosole właściwe	ARw	0,78
	Arenosole bielcowane	ARb	0,11
Czarne ziemie	Czarne ziemie murszaste	CZms	0,60
	Czarne ziemie właściwe	CZw	0,27
	Czarne ziemie wylugowane	CZwy	0,08
	Czarne ziemie brunatne	CZbr	0,27
Gleby brunatne	Gleby brunatne właściwe	BRw	0,18
	Gleby brunatne wylugowane	BRwy	3,76
	Gleby brunatne kwaśne	BRk	1,79
	Gleby brunatne bielcowe	BRb	0,07
Gleby płowe	Gleby płowe właściwe	Pw	0,80
	Gleby płowe brunatne	Pbr	4,38
	Gleby płowe bielcowe	Pb	1,56
	Gleby płowe opadowoglejowe	Pog	1,31
Gleby rdzawe	Gleby rdzawe właściwe	RDw	17,28
	Gleby rdzawe brunatne	RDbr	46,22
	Gleby rdzawe bielcowe	RDb	5,88
Gleby bielcowe	Gleby bielcowe właściwe	Bw	2,78
	Gleby glejo-bielcowe właściwe	Bgw	1,99
	Gleby glejo-bielcowe murszaste	Bgms	0,52
	Gleby glejo-bielcowe torfiaste	Bgts	0,08

Typ gleby	Podtyp gleby	Symbol	Udział %
Gleby gruntowoglejowe	Gleby gruntowoglejowe właściwe	Gw	0,44
	Gleby gruntowoglejowe próchnicze	Gp	0,01
	Gleby gruntowoglejowe torfowe	Gt	0,07
	Gleby gruntowoglejowe torfiaste	Gts	0,03
	Gleby gruntowoglejowe murszowe	Gm	0,02
	Gleby gruntowoglejowe murszaste	Gms	0,19
Gleby opadowoglejowe	Gleby opadowoglejowe właściwe	OGw	0,93
	Gleby opadowoglejowe bielcowane	OGb	0,09
Gleby torfowe	Gleby torfowe torfowisk niskich	Tn	0,98
	Gleby torfowe torfowisk przejściowych	Tp	0,76
	Gleby torfowe torfowisk wysokich	Tw	0,09
Gleby murszowe	Gleby torfowo-murszowe	Mt	0,80
Gleby murszowate	Gleby mineralno-murszowe	MRm	1,13
	Gleby murszowate właściwe	MRw	1,29
	Gleby murszaste	MRms	0,85
Mady rzeczne	Mady rzeczne inicjalne	MDi	0,02
	Mady rzeczne właściwe	MDw	0,07
	Mady rzeczne próchnicze	MDp	0,13
	Mady rzeczne brunatne	MDbr	1,31
Gleby deluwialne	Gleby deluwialne brunatne	Db	0,07
Razem			100,00

Największą powierzchnię zajmują gleby rdzawe 69,36% powierzchni nadleśnictwa, 8,05% zajmują gleby płowe.

Grunty porolne na terenie nadleśnictwa występują na powierzchni 1564,46 ha (obr. Biała – 530,38 ha, obr. Kijowiec – 1034,08 ha).

2.2.7 Warunki wodne

2.2.7.1 Wody powierzchniowe

Nadleśnictwo Biała Podlaska leży w dorzeczu Wisły. Wody z tego obszaru są odprowadzane przez sieć małych rzek, kanałów i cieków wodnych do Bugu, a następnie do Wisły.

Największymi rzekami tego terenu jest Bug, okalający nadleśnictwo od północy (granica z Białorusią) oraz lewy jego dopływ – Krzna, przepływająca przez środek nadleśnictwa z zachodu na wschód.

Bug na całym granicznym odcinku jest rzeką dziką, nieuregulowaną. Płyynie korytem o zmiennej szerokości meandrując na wielu odcinkach. W dolinie rzeki występują starorzecza wypełnione wodą. Brzegi Bugu są raz wysokie i urwiste, to znów łagodnie nachylone i piaszczyste lub bagniste i niedostępne. Fragment terenów nadbużańskich nadleśnictwa leży w zasięgu Parku Krajobrazowego Podlaski Przełom Bugu.

Krzna źródła swoje ma na terenach leśnych Niziny Mazowieckiej, na terenie Nadleśnictwa Łuków. Wypływa w postaci dwóch strug – Krzny Północnej i Krzny Południowej, które po około 50 km łączą się tworząc Krznę. Rzeka Krzna jest największym na tym terenie dopływem Bugu. Linia Krzny wyznacza granicę między Niziną Południowopodlaską a Polesiem Podlaskim. Zlewnia rzeki Krzny charakteryzuje się zmiennym ukształtowaniem terenu, w którym dominują równiny denudacyjne, wykształcone na bazie osadów moreny dennej zlodowacenia środkowopolskiego. Krzna płynie przez teren nadleśnictwa szeroką doliną, zbiera wody z licznych kanałów melioracyjnych odwadniających znaczne obszary podmokłe. Ważniejszymi dopływami Krzny na obszarze nadleśnictwa są: Zielawa, Rudka (prawe) oraz Klukówka, Pomaranka (lewe).

Zielawa jest największym prawostronnym dopływem Krzny o długości 63 km. Źródła tej rzeki leżą na rozległej równinie akumulacyjnej, w okolicach miejscowości Mosty. Początkowy bieg rzeki jest włączony rowami melioracyjnymi w system kanału Wieprz-Krzna. Po zwężeniu w środkowym biegu, rozszerza swoje koryto na terenie Zakłęstości Łomaskiej i płynie szeroką, podmokłą doliną.

Sieć wodna w dorzeczu Krzny charakteryzuje się dużą gęstością, a także wysokim stopniem przekształcenia antropogenicznego, w związku z budową w latach 1950-1965 kanału Wieprz-

Krzna oraz lokalnych prac melioracyjnych. Zarówno Krzna jak i jej dopływy, w dużej mierze zostały uregulowane w celu włączenia w system kanału⁴.

Ze względu na gęstość sieci wodnej i ukształtowanie równinne terenu oraz połączenie rowami sąsiadujących zlewni, trudne jest jednoznaczne wyznaczenie działów wodnych na tym terenie.

2.2.7.2 Wody podziemne

Na omawianym obszarze największe znaczenie mają czwartorzędowe wody podziemne, ze względu na największe zasoby, odnawialność (pod wpływem opadów) i dostępność.

Woda gruntowa zalegająca płytko ma negatywny wpływ na wzrost i rozwój większości gatunków drzewiastych. Niektóre gatunki drzew znoszą jednak okresowe lub nawet stałe podtapianie. Należą do nich – olsza, topola, wierzby. Woda występująca na średnich głębokościach (od 1,0-3,0 m), szczególnie w glebach piaszczystych, ma bardzo korzystny wpływ na rozwój drzew. Niekorzystnym zjawiskiem są wahania poziomu wód gruntowych, szczególnie w glebach wytworzonych z utworów zwięzłych – glin, pyłów.

W ostatnich latach, w wyniku zmniejszania się wielkości opadów i występowania okresów bezdeszczowych poziom wód gruntowych uległ znacznemu obniżeniu. Zjawisko to ma wpływ na procesy przemian w siedliskach leśnych, objawiających się zmniejszaniem powierzchni zajmowanych przez siedliska bagienne, które przekształcają się w wilgotne oraz wilgotnych - przekształcających się w świeże. Ponadto odnotowuje się zjawisko mineralizacji gleb organicznych, w szczególności rozkładu substancji organicznej przypowierzchniowych warstw gleb bagiennych, nagromadzonej uprzednio w związku z brakiem dostępu powietrza przy wysokim poziomie wody.

W granicach terytorialnego zasięgu Nadleśnictwa Biała Podlaska (w jego NW części) znajduje się fragment Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (GZWP) Nr 224 – Subzbiornik Podlasie.

2.2.8 Charakterystyka typów siedliskowych lasu

W części tabelarycznej „Opisania ogólnego” znajdują się następujące tabele, które charakteryzują udział typów siedliskowych w lasach Nadleśnictwa Biała Podlaska:

- ✓ Tabela nr II – Zestawienie powierzchni typów siedliskowych według panujących gatunków drzew oraz ich bonitacji;
- ✓ Tabela nr IV – Powierzchniowa i miąższościowa tabela klas wieku według typów siedliskowych lasu i gatunków panujących;
- ✓ Tabela nr Va – Powierzchniowa tabela klas wieku według rzeczywistego udziału gatunków drzew w typach siedliskowych lasu;
- ✓ Tabela nr Vb – Miąższościowa tabela klas wieku według rzeczywistego udziału gatunków drzew w typach siedliskowych lasu.

---

⁴ Pierwotnym celem budowy kanału było ożywienie zapóznionego gospodarczo regionu, a także względy ochrony przeciwpowodziowej. Efekt ekologiczny tej inwestycji nie został przewidziany, aktualnie odnotowuje się znaczne odwodnienie, miejscami stepowanie regionu lubelskiego.

Udział % siedliskowych typów lasu w Nadleśnictwie Biała Podlaska

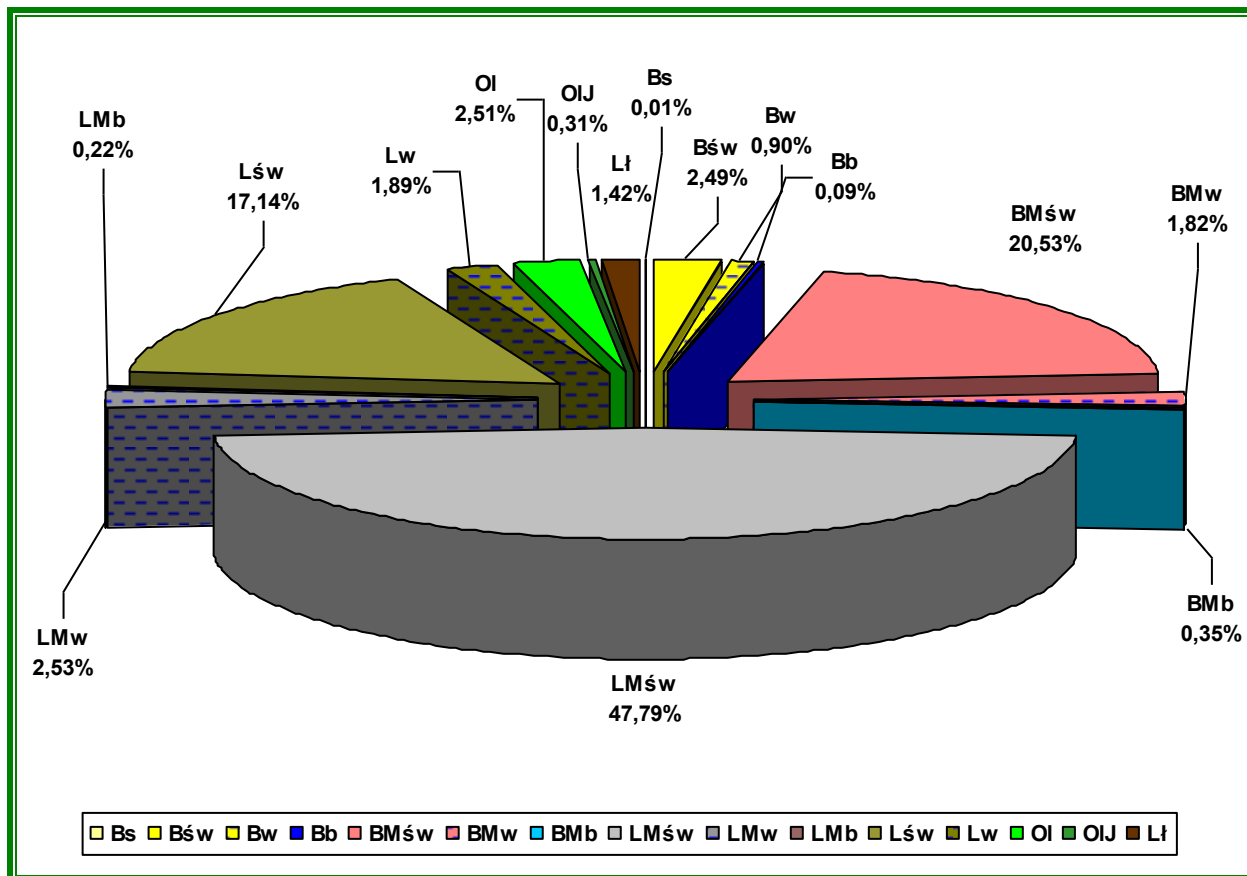

Tabela 12. Zestawienie powierzchni i udziału procentowego typów siedliskowych lasu (wg tabeli IV)

Typ siedliskowy lasu	Obręby:				Nadleśnictwo	
	Biała		Kijowiec		Pow. ha	Udział %
	Pow. ha	Udział %	Pow. ha	Udział %		
1	2	3	4	5	6	7
Bs			0,90	0,01	0,90	0,01
Bśw	186,05	4,66	125,75	1,47	311,80	2,49
Bw	112,88	2,83			112,88	0,90
Bb			11,41	0,13	11,41	0,09
BMśw	1453,36	36,40	1119,13	13,11	2572,49	20,53
BMw	197,35	4,94	30,47	0,36	227,82	1,82
BMb	4,06	0,10	39,56	0,46	43,62	0,35
LMśw	1579,96	39,57	4408,48	51,62	5988,44	47,79
LMw	246,78	6,18	69,67	0,82	316,45	2,53
LMb	10,41	0,26	17,48	0,20	27,89	0,22
Lśw	58,32	1,46	2090,14	24,48	2148,46	17,14
Lw	58,87	1,47	178,34	2,09	237,21	1,89
OI	84,28	2,11	230,75	2,70	315,03	2,51
OIJ			39,45	0,46	39,45	0,31
Lł			178,00	2,08	178,00	1,42
Ogółem	3992,32	100,00	8539,53	100,00	12531,85	100,00

Przeważającym typem siedliskowym w nadleśnictwie jest siedlisko lasu mieszanego świeżego (LMśw) zajmujące 5988,44 ha – 47,78% powierzchni (w obrębie Biała – 39,57%, Kijowiec – 51,62%).

Tabela 13. Siatka wilgotnościowo-troficzna siedlisk nadleśnictwa

Grupy żywnościowe siedlisk	Jedn.	Grupy wilgotnościowe siedlisk					Razem
		suche	świeże	wilgotne	bagienne	zalewowe	
Bory	ha	0,9	311,8	112,88	11,41		436,99
	%	0,21	71,35	25,83	2,61		100,00
Bory mieszane	ha		2572,49	227,82	43,62		2843,93
	%		90,46	8,01	1,53		100,00
Lasy mieszane	ha		5988,44	316,45	27,89		6332,78
	%		94,56	5,00	0,44		100,00
Lasy	ha		2148,46	237,21	315,03	217,45	2918,15
	%		73,62	8,13	10,80	7,45	100,00
Ogółem	ha	0,9	11021,19	894,36	397,95	217,45	12531,85
	%	0,01	87,94	7,13	3,18	1,74	100,00

Pod względem stopnia uwilgotnienia największą powierzchnię zajmują siedliska świeże - 87,94%.

Tabela 14. Udział gatunków panujących w typach siedliskowych lasu (wg tabeli IV powierzchnia leśna zalesiona)

STL.	So	Md	Św	Db	Wz	Js	Gb	Brz	OI	Tp	Oś	Lp	Razem
powierzchnia w ha													
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Biała													
Bśw	180,96							1,75					182,71
Bw	111,75												111,75
Bb													
BMśw	1329,95		26,86	18,30				70,71	0,85				1446,67
BMw	146,86			8,47				35,50					190,83
BMb	1,44							1,38					2,82
LMśw	1275,40	0,63	7,47	154,32			5,35	130,06	0,33		0,15		1573,71
LMw	111,77		0,80	16,48			3,23	78,16	27,17				237,61
LMb								0,38	4,60				4,98
Lśw	41,81			8,00				8,51					58,32
Lw	4,03			2,72		0,67		32,71	17,04		0,05		57,22
OI				3,13				6,66	70,59				80,38
OIJ													
Lł													
Razem	3203,97	0,63	35,13	211,42		0,67	8,58	365,82	120,58		0,20		3947,00
Kijowiec													
Bs	0,90												0,90
Bśw	124,84			0,80				0,11					125,75
Bw													
Bb	11,41												11,41
BMśw	1038,42		3,53	33,92				39,40					1115,27
BMw	30,47												30,47
BMb	23,72			4,61				9,63					37,96
LMśw	3526,09	2,48	28,87	546,90			6,77	282,75	3,21		4,37	0,74	4402,18
LMw	16,32			15,02				21,79	15,77		0,77		69,67
LMb								0,75	1,12				1,87
Lśw	760,03	17,62	9,58	925,01		21,41	29,84	278,08	10,04		4,24	8,38	2064,23
Lw				37,89		8,04		9,32	120,92				176,17
OI								15,85	195,07				210,92
OIJ						0,69			38,29				38,98
Lł				153,96		0,30	0,13		7,96	8,91		0,79	172,05
Razem	5532,20	20,10	41,98	1718,11		30,44	36,74	657,68	392,38	8,91	9,38	9,91	8457,83
Nadleśnictwo													
Bs	0,90												0,90
Bśw	305,80			0,80				1,86					308,46
Bw	111,75												111,75
Bb	11,41												11,41
BMśw	2368,37		30,39	52,22				110,11	0,85				2561,94
BMw	177,33			8,47				35,50					221,30
BMb	25,16			4,61				11,01					40,78
LMśw	4801,49	3,11	36,34	701,22			12,12	412,81	3,54		4,52	0,74	5975,89
LMw	128,09		0,8	31,5			3,23	99,95	42,94		0,77		307,28
LMb								1,13	5,72				6,85
Lśw	801,84	17,62	9,58	933,01		21,41	29,84	286,59	10,04		4,24	8,38	2122,55
Lw	4,03			40,61		8,71		42,03	137,96		0,05		233,39
OI				3,13				22,51	265,66				291,30
OIJ						0,69			38,29				38,98
Lł				153,96		0,30	0,13		7,96	8,91		0,79	172,05
Ogółem	8736,17	20,73	77,11	1929,53		31,11	45,32	1023,5	512,96	8,91	9,58	9,91	12404,83

Udział % gatunków panujących w typach siedliskowych lasu

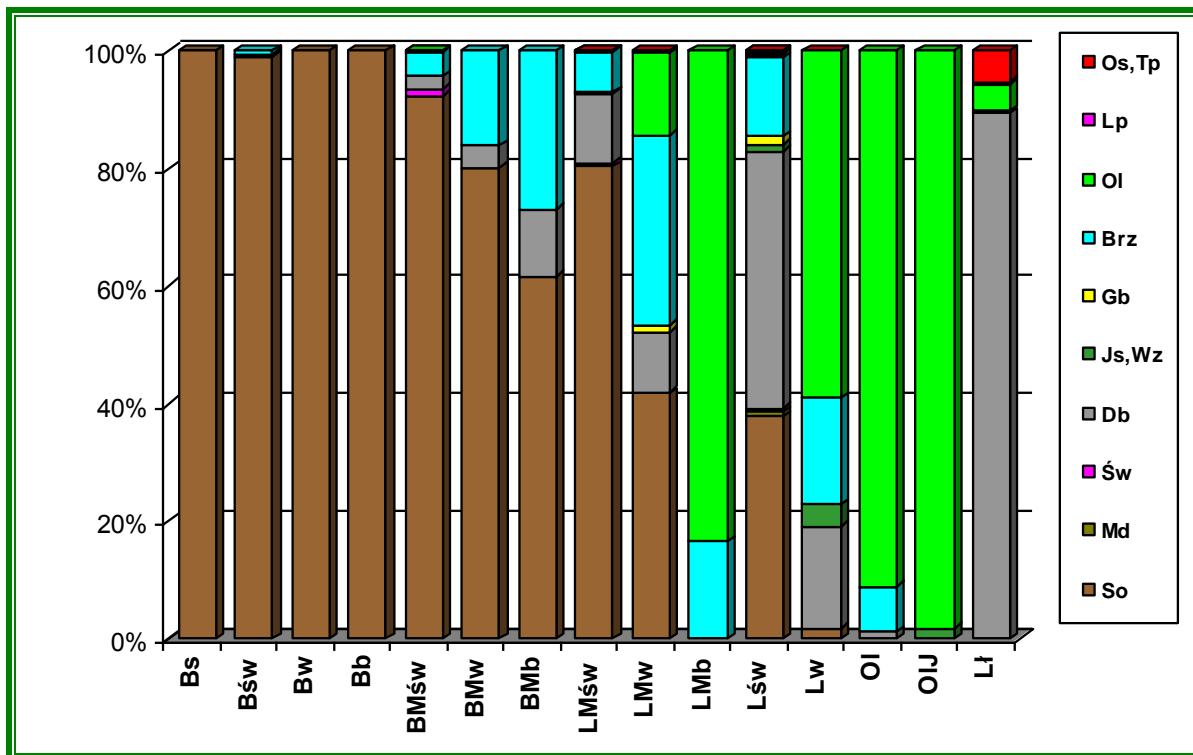

Tabela 15. Rozkład powierzchniowy i procentowy siedlisk w obrębach i nadleśnictwie, według ich stanu, w ramach poszczególnych grup troficznych.

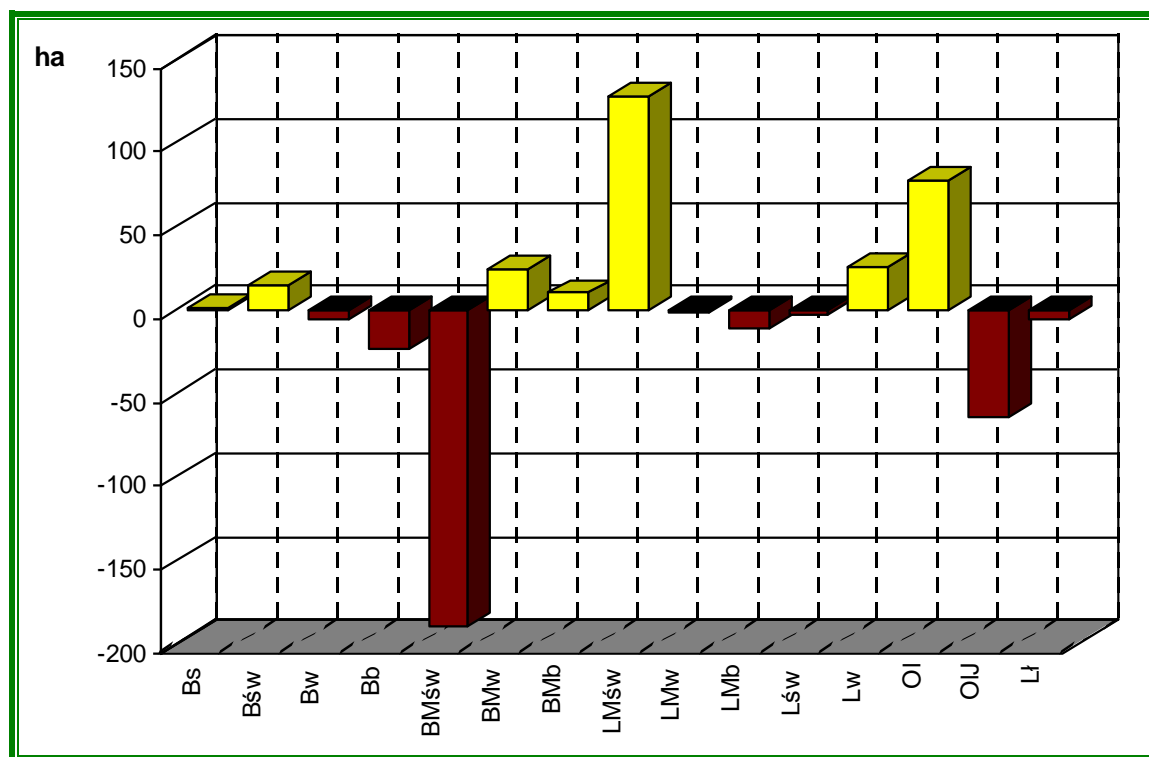
Grupa troficzna	Stan siedliska				Razem
	Siedliska naturalne i w stanie zbliżonym do naturalnego		Siedliska zniekształcone, zdegradowane		
	Powierzchnia leśna zalesiona i niezalesiona				Powierzchnia [ha]
	Powierzchnia [ha]	%	Powierzchnia [ha]	%	
Obręb Biała					
Bory	245,00	6,14	53,93	1,35	298,93
Bory mieszane	1365,75	34,21	289,02	7,24	1654,77
Lasy mieszane	1695,03	42,46	142,12	3,56	1837,15
Lasy	188,02	4,71	13,45	0,34	201,47
Razem obręb	3493,80	87,51	498,52	12,49	3992,32
Obręb Kijowiec					
Bory	64,58	0,76	73,48	0,86	138,06
Bory mieszane	647,38	7,58	541,78	6,34	1189,16
Lasy mieszane	4110,19	48,13	385,44	4,51	4495,63
Lasy	2637,90	30,89	78,78	0,92	2716,68
Razem obręb	7460,05	87,36	1079,48	12,64	8539,53
Nadleśnictwo					
Bory	309,58	2,47	127,41	1,02	436,99
Bory mieszane	2013,13	16,06	830,8	6,63	2843,93
Lasy mieszane	5805,22	46,32	527,56	4,21	6332,78
Lasy	2825,92	22,55	92,23	0,74	2918,15
Razem N-ctwo	10953,85	87,41	1578	12,59	12531,85

W Nadleśnictwie Biała Podlaska przeważającą grupą troficzną siedlisk są lasy mieszane 50,53%. Pod względem stanu siedliska dominują siedliska naturalne i w stanie zbliżonym do naturalnego 87,41% powierzchni nadleśnictwa. Siedliska zniekształcone i zdegradowane występują na gruntach porolnych.

Tabela 16. Zmiany powierzchni siedliskowych typów lasu między IV i V rewizją planu ul.

Typ siedliskowy lasu	Nadleśnictwo				Wzrost /Spadek ha
	IV rewizja		V rewizja		
	Pow. ha	Udział %	Pow. ha	Udział %	
1	2	3	4	5	6
Bs			0,9	0,01	0,90
Bśw	297,31	2,37	311,8	2,49	14,49
Bw	119,21	0,95	112,88	0,90	-6,33
Bb	35,27	0,28	11,41	0,09	-23,86
BMśw	2762,13	21,99	2572,49	20,53	-189,64
BMw	204,28	1,63	227,82	1,82	23,54
BMb	34,00	0,27	43,62	0,35	9,62
LMśw	5861,18	46,67	5988,44	47,79	127,26
LMw	318,08	2,53	316,45	2,53	-1,63
LMb	38,88	0,31	27,89	0,22	-10,99
Lśw	2151,89	17,13	2148,46	17,14	-3,43
Lw	211,71	1,69	237,21	1,89	25,50
OI	237,64	1,89	315,03	2,51	77,39
OIJ	103,56	0,82	39,45	0,31	-64,11
Lł	184,14	1,47	178,00	1,42	-6,14
Ogółem	12559,28	100,00	12531,85	100,00	-27,43

Zmiany powierzchni siedliskowych typów lasu między IV i V rewizją planu u.l.

Różnice w powierzchni poszczególnych typów siedliskowych lasu nastąpiły po przeprowadzonych pracach związanych z aktualizacją opracowania glebowo-siedliskowego, zmianach w stanie posiadania nadleśnictwa oraz korekcie granic wydziałów taksacyjnych. W porównaniu do poprzedniej rewizji największe zmiany powierzchniowe nastąpiły w powierzchni siedliska BMśw, którego powierzchnia uległa zmniejszeniu o 7%. Część tej powierzchni została zaklasyfikowana jako LMśw. Powierzchnia tego siedliska wzrosła 2%. Największe zmiany w udziale powierzchniowym nastąpiły w przypadku OI i OIJ. Znaczna część powierzchni OIJ została zweryfikowana na OI

2.2.9 Zanieczyszczenie powietrza i uszkodzenia lasu od emisji przemysłowych

Aktualizacji stref uszkodzeń lasu nie przeprowadzono z uwagi na brak odpowiednich zarządzeń i metodyki wyróżniania tych stref. Pozostawiono, jako obowiązujące, lokalizację i wyniki pomiarów z IV rewizji planu u.l. W Nadleśnictwie Biała Podlaska utrzymano strefy uszkodzenia w lasach znajdujących się pod ujemnym wpływem zanieczyszczeń powietrza tj. całe nadleśnictwo zaliczono do strefy 0 – bez uszkodzeń.

2.2.10 Przyjęte typy drzewostanów i orientacyjne składy upraw

Komisja Założeń Planu oraz Narada Techniczno-Gospodarcza przyjęła dla całego nadleśnictwa następujące typy drzewostanów i ramowe składy gatunkowe odnowień dla poszczególnych typów siedliskowych lasu.

Tabela 17. Porównanie przyjętych TD (GTD) w V i IV rewizji

STL	Wg V rewizji 2014-2023		Wg IV rewizji 2004-2013	
	TD	Orientacyjny skład gatunkowy uprawy	TD (GTD)	Orientacyjny skład gatunkowy uprawy
Bs	So	So 90% inne 10%	bez zmian	
	So***	So 100%	brak	
Bśw	So	So 80% Brz i inne 20%	bez zmian	
Bw	Brz So	So 70% Brz 20% Św i inne 10%	So	So 70% Brz 20% Św i inne 10%
BMśw	So	So 80% Db i inne 20%	bez zmian	
	Db So	So 60% Db 30% inne 10%	bez zmian	
			Db Św So	So 40% Św 30% Db 20% Brz i inne 10%
BMw	So	So 70% Db i inne 30%	bez zmian	
	Św So	So 50% Św 30% Db, Brz i inne 20%	bez zmian	
BMb	So	So 80% Brz, OI, Św i inne 20%	bez zmian	
LMśw	Db So	So 50% Db 30% inne 20%	bez zmian	
	So Db	Db 50% So 30% inne 20%	bez zmian	
			Św So Db	Db 40% So 30% Św i inne 30%
LMw	So Db	Db 60% So 30% Św i inne 10%	bez zmian	
LMb	OI	OI 70% Brz i inne 30%	bez zmian	
Lśw	Db	Db 80% Md i inne 20%	bez zmian	
	Gb Db****	Db 70% Gb, Lp inne 30%	brak	
Lw	Db	Db 80% Js* i inne 20%	bez zmian	
	OI Db	Db 50% OI 30% Js* i inne 20%	brak	
OI	OI	OI 80% Brz i inne 20%	bez zmian	
OIJ	Db OI Js	Js* 30% OI 30% Db 20% inne 20%	OI Js	Js* 60% OI 30% inne 10%
	Js Db	Db 40% Js* 30% OI i inne 30%	bez zmian	
Lł	Js Db	Db 50% Js* 30% Wz, Jw, OI i inne 20%	bez zmian	
	Db Js Wz**	Wz 40% Js 40% Db i inne 20%	brak	

* do czasu ustąpienia zjawiska zamierania Js, dopuszcza się zastąpienie tego gatunku innymi gatunkami liściastymi

** dla siedliska przyrodniczego 91F0 na obszarze Natura 2000 – Ostoja Nadbużańska PLH140011. Zgodnie z ustaleniami KZP pkt. 19.1

*** dla siedliska przyrodniczego 91T0 na obszarze Natura 2000 – Ostoja Nadbużańska PLH140011. Zgodnie z ustaleniami KZP pkt. 19.1

**** dla siedliska przyrodniczego 9170 na obszarze Natura 2000 – Ostoja Nadbużańska PLH140011. Zgodnie z ustaleniami KZP pkt. 19.1

W porównaniu do planu ubiegłego 10-lecia w przyjętych typach drzewostanu widać wyraźną kontynuację i ciągłość przyjętych długookresowych celów hodowlanych.

2.2.11 Charakterystyka walorów genetycznych lasu i bazy nasiennej

2.2.11.1 Położenie nadleśnictwa na tle obowiązującego podziału Polski na regiony pochodzenia

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z 9.03.2004 r. (Dz.U. 04.67.621) w sprawie wykazu, obszarów i mapy regionów pochodzenia leśnego materiału podstawowego Nadleśnictwo Biała Podlaska należy do jednego regionu pochodzenia leśnego materiału podstawowego 455.

2.2.11.2 Syntetyczne zestawienie obiektów bazy nasiennej w nadleśnictwie

Szczegółowe zestawienie obiektów bazy nasiennej w nadleśnictwie przedstawia wzór nr 2 zamieszczony w części tabelarycznej opisów taksacyjnych dla poszczególnych obrębów.

Tabela 18. Syntetyczne zestawienie obiektów selekcyjnych

Typ obiektu	Obręby:		Nadleśnictwo
	Biała	Kijowiec	
	powierzchnia w ha		
Wyłączone drzewostany nasienne		19,57	19,57
Gospodarcze drzewostany nasienne	92,14	409,60	501,74
Uprawy pochodne	37,27	66,15	103,42
Drzewa mateczne (szt.)		12	12
Źródła nasion (szt.)		14	14

❖ Drzewostany nasienne wyłączone

Tabela 19. Charakterystyka WDN

Oddz.	Pow. [ha]	STL	Skrócony opis taksacyjny	Pierśnica [cm]	Wysokość [m]	Zd	Bonitacja	Jakość
<i>Obręb Kijowiec</i>								
243 b	11,38	Lśw	6Brz 85 lat	37	29	0,9	I	2
278 I	8,19	Lw	OI 105	44	31	0,9	I	2
R-m	19,57							

❖ Drzewostany nasienne gospodarcze

Tabela 20. Łączne zestawienie GDN

Gatunek	Obręby:				Nadleśnictwo	
	Biała		Kijowiec		Szt.	Pow. w ha
	Szt.	Pow. w ha	Szt.	Pow. w ha		
So	6	43,99	44	243,92	50	287,91
Św			1	2,83	1	2,83
Dbs	12	44,13	19	114,37	31	158,50
Brz			2	10,67	2	10,67
OI	1	4,02	6	37,81	7	41,83
Razem	19	92,14	72	409,60	91	501,74

Różnice w powierzchni GDN w porównaniu ze stanem wykazany w analizie gospodarki przeszłej za lata 2004-2013 Nadleśniczego wynika z dokonanej, w trakcie prac taksacyjnych korekty granic wyłączeń taksacyjnych oraz nowego rozliczenia powierzchni wydzieleń. Szczegółową lokalizację GDN zawiera Wzór nr 2 – Wykaz obiektów bazy nasiennej, stanowiący załącznik do elaboratu w części tabelarycznej.

❖ **Rejestrowane uprawy pochodne**

Tabela 21. Zestawienie upraw pochodnych

Lp.	Gatunek	Oddz..	Powierzchnia w ha	Jakość hodowlana
Obręb Biała				
1	So	50b	5,81	12
2		55a	2,88	11
3		55b	1,89	11
4		55d	3,96	11
5		58c	4,74	11
6		66b	4,55	11
7		67a	3,74	11
8		67b	7,29	11
9		100b	2,41	12
Razem			37,27	
Obręb Kijowiec				
1	So	4a	5,64	12
2		138b	5,52	11
3		146b	5,54	12
4		184a	5,10	11
5		203f	3,81	11
6		204a	3,76	11
7		222f	5,54	22
8		223a	4,26	12
9		224c	3,39	12
10		224h	2,13	12
11	Ol	291a	0,40	12
12		291b	1,43	12
13		291c	3,44	12
14		291d	1,72	23
15		291f	3,18	12
16		291h	1,93	11
17		291Ad	3,60	12
18		293d	2,39	11
19		293f	3,37	11
Razem			66,15	
Ogółem			103,42	

Materiał sadzeniowy pochodził w przypadku So z N-ctwa Międzyrzec (WDN oddz. 129,139,197,198,199) natomiast w przypadku Ol z miejscowego WDN oddz. 278 obręb Kijowiec.

❖ **Drzewa mateczne**

W drzewostanach nadleśnictwa zlokalizowano 25 drzew matecznych.

Tabela 22. Zestawienie drzew matecznych (doborowych)

Oddział, poddz.	Gatunek	Sztuki (nr)
Obręb Kijowiec		
234b	Brzoza brodawkowata	6 szt.(nr 7055, 7056, 9247, 9248, 9249, 9250)
278I	Olsza czarna	6 szt. (nr 7052, 7053, 7054, 9244, 9245, 9246)

❖ **Źródła nasion**

W drzewostanach nadleśnictwa wyznaczono źródła nasion dla następujących gatunków: lipa drobnolistna, klon zwyczajny.

Tabela 23. Zestawienie źródeł nasion

Oddział, poddz.	Gatunek	Ilość drzew
<i>Obręb Kijowiec</i>		
261a	Lipa drobnolistna	5
261c	Lipa drobnolistna	4
284h	Klon zwyczajny	5

2.2.11.3 Gospodarka szkółkarska

Tabela 24. Lokalizacja szkółek leśnych

Oddział pododdział	Na gruntach związanych z gospodarką leśną	Na gruntach nieleśnych
	<i>Powierzchnia manipulacyjna - ha</i>	
<i>Obręb Biała</i>		
38g	0,51	
39 c	0,60	
39 d	0,57	
39 f	0,83	
39 j	1,09	
77 g	1,01	
93 g	0,40	
122 c		1,84
Ogółem	5,01	1,84

Nadleśnictwo posiada własną bazę szkółkarską, której produkcja zaspokaja potrzeby nadleśnictwa oraz pozwala na sprzedaż sadzonek na zewnątrz. Własną bazę nasienną stanowią wyłączone i gospodarcze d-stany nasienne. Ponadto nadleśnictwo kupuje co roku nasiona zgodnie z regionalizacją bazy nasiennej.

Drzewostany nadleśnictwa znajdują się w geograficznym zasięgu głównych drzew w kraju tj. sosny, dębu, świerka.

2.2.12 Ogólna ocena stanu środowiska przyrodniczego**2.2.12.1 Funkcje lasu i kategorie ochronności**❖ **Funkcje lasu**

„Zasady hodowli lasu” z 2011 r. określają dwie grupy funkcji lasu:

- A) *Naturalne*, które wynikają z samego istnienia lasu; najczęściej różne funkcje z tej grupy występują jednocześnie, tworząc się niejako automatycznie. Ze względu na sposób ich świadczenia wyróżnia się: biotyczne, ochronne oraz produkcyjne i reprodukcyjne. Lasy Nadleśnictwa Biała Podlaska spełniają następujące funkcje naturalne:
- ✓ *Ochronne* – ochrona różnorodności biologicznej, krajobrazu naturalnego, wody przed zanieczyszczeniem, gleb przed erozją i osuwiskami, środowiska naturalnego przed: hałasem, wiatrem, zapyleniem, promieniowaniem, powodzią, przemieszczaniem się zanieczyszczeń, historyczne, kulturowe, estetyczne, obronne.
  - ✓ *Biotyczne* - klimatyczne, rekreacyjne, turystyczne, retencji, oczyszczania i dystrybucji wody.
  - ✓ *Produkcyjne* – produkcja biomasy i akumulacja energii, funkcje majątkowe i dochodowe, miejsca pracy, funkcje usług dla ludności.
- B) *Kształtowane*, czyli wzmagane w określonym pożądanym kierunku różnymi metodami gospodarki leśnej. Tym pożądanym kierunkiem jest zachowanie warunków do trwałej wielo-

funkcyjności lasów, ich wszechstronnej użyteczności i ochrony oraz roli w kształtowaniu środowiska przyrodniczego.

Plan urządzenia lasu wyznacza sposoby kształtowania funkcji lasu na poziomie lokalnym (nadleśnictwa), w oparciu o decyzje ministerialne i dyrekcyjne (GDLP, RDLP), z uwzględnieniem lokalnych, regionalnych i krajowych planów czy studiów zagospodarowania przestrzennego.

♦ Dominujące funkcje lasu w nadleśnictwie

Instrukcja Urządzenia Lasu z 2011 r. wyróżnia, w zależności od funkcji lasu, trzy główne grupy lasów: rezerwatowe, ochronne i gospodarcze. Poniższe zestawienie porównuje ww. grupy lasów wg funkcji i wiodących kategorii ochronności.

Na gruntach nadleśnictwa występują trzy rezerваты przyrody.

- ⇒ „Chmielinne” utworzony w 1967 roku. Rezerwat zlokalizowany jest w obrębie Kijowiec oddz. 283b,c,~b, ~c, 284d,f,g,~a, 285g, 286a,b,c,~a, ~b, 287.
- ⇒ „Łęg Dębowy koło Janowa Podlaskiego” utworzony w 1972 roku. Położony w obrębie Kijowiec oddz. 65 – 69.
- ⇒ „Stary Las” utworzony w 1995 roku. Zlokalizowany w obrębie Kijowiec oddz. 56d,i,~c.

Tabela 25. Zestawienie powierzchni rezerwatów przyrody

Nazwa rezerwatu	Pow. w ha		Powierzchnia (ha) – Stan na 1.01.2014 r.				
	Wg zarządzenia	Wg planu ochrony rezerwatu	Leśna	Związane z gosp. leśna	nieleśna	w tym rzeka	Ogółem
Chmielinne	69,55	67,31 ⁵	66,23	0,84			67,07
Łęg Dębowy koło Janowa Podlaskiego	132,38	132,38	130,41	1,42	0,55	0,55	132,38
Stary Las	5,88	5,90	5,86	0,06			5,92
Łącznie rezerваты	207,81	205,59	202,50	2,32	0,55	0,55	205,37

W części tabelarycznej zamieszczono Tabelę III – Powierzchniowa i miąższościowa tabela klas wieku według głównych funkcji lasu i gatunków panujących.

Tabela 26. Zestawienie dominujących funkcji lasu (wg Tabeli III)

Dominująca funkcja lasu	Obręby:					
	Biała		Kijowiec		Nadleśnictwo	
	ha	%	ha	%	ha	%
Lasy rezerwatowe			202,50	2,37	202,50	1,62
Lasy ochronne	3014,90	75,52	374,36	4,38	3389,26	27,04
Lasy gospodarcze	977,42	24,48	7962,67	93,25	8940,09	71,34
Ogółem	3992,32	100,00	8539,53	100,00	12531,85	100,00

♦ Wielofunkcyjność lasów

Zgodnie z przepisami *Ustawy o lasach z dnia 28.09.1991 r.* celem gospodarki leśnej jest zachowanie warunków do trwałej wielofunkcyjności lasów, ich wszechstronnej użyteczności oraz kształtowania środowiska przyrodniczego.

Realizując cele hodowli i użytkowania lasu przyjmuje się zasadę, że każdy las, w każdym miejscu i czasie pełni jednocześnie różne funkcje.

⁵ W tym 0,37ha grunty Skarbu Państwa (rzeka Klukówka) - WZiR

♦ Kategorie ochronności

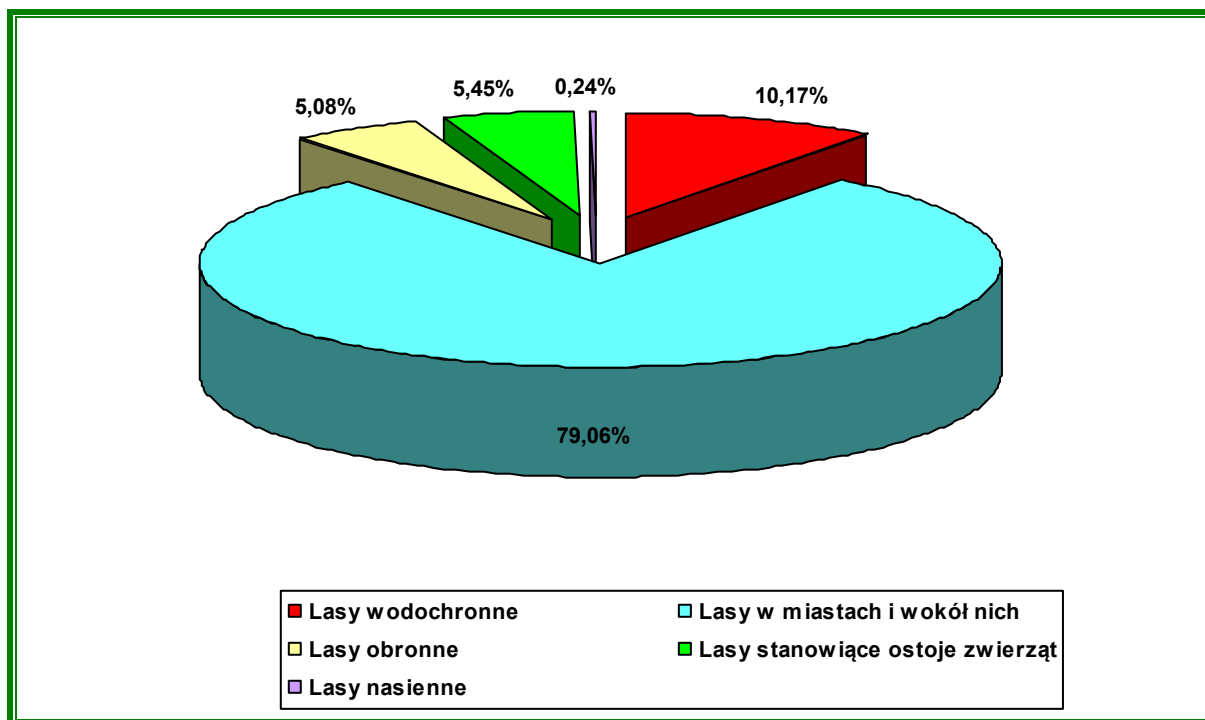
Zasięg i lokalizację lasów ochronnych przyjęto na podstawie Zarządzenia Nr 32 MOŚZNiL z dnia 31.03.1994r. (Nadleśnictwo Biała Podlaska -3929ha) i Zarządzenia Nr 115 MOŚZNiL z dnia 18.08.1994r.(Nadleśnictwo Chotyłów- oddz. 230-235- §1 pkt1. lit. d.) oraz lokalizacji lasów ochronnych w planie urządzenia lasu na lata 2004-2013.

Tabela 27. Zestawienie lasów ochronnych

Wyszczególnienie	Biała	Kijowiec	Nadleśnictwo
	powierzchnia w ha		
1. Lasy wodochronne	77,79	266,81	344,60
2. Lasy w granicach administracyjnych miast i wokół nich	2679,50		2679,50
3. Lasy o szczególnym znaczeniu dla obronności i bezpieczeństwa Państwa	172,17		172,17
4. Lasy stanowiące ostoje zwierząt chronionych	85,44	99,36	184,80
5. Lasy stanowiące drzewostany nasienne wyłączone z użytkowania rębnego		8,19	8,19
Razem lasy ochronne	3014,90	374,36	3389,26
<i>Wg planu urządzenia lasu na lata 2004-2013</i>	<i>3015,04</i>	<i>375,28</i>	<i>3390,32</i>

Różnice w powierzchni lasów ochronnych wynikają ze zmiany metodyki rozliczania powierzchni wydziełów i ponownego rozliczenia powierzchni wynikającej z korekty granic wyłączeń taksacyjnych.

Procentowy udział poszczególnych kategorii lasów ochronnych w nadleśnictwie

Lasy ochronne w Nadleśnictwie Biała Podlaska występują na powierzchni 3389,29 ha, co stanowi 27,04% powierzchni leśnej.

Lokalizacja lasów ochronnych przedstawia się następująco:

Obwód Biała:

- lasy wodochronne – 248cdhj, 249bcdfghi, 259bd, 261dgh, 263cdfgi, 264abcdghij, 265f, 266agi
- lasy w granicach administracyjnych miast i wokół nich – 1ab, 2abc, 3abcd, 4abcd, 5abcd, 6abcd, 7abcd, 8abcd, 9abc, 10abcd, 11abcd, 12abcd, 13abc, 14abcd, 15abcd, 16abcd, 17abcd, 18abcd, 19abcd, 20ab, 21abcd, 22abcd, 23abcd, 24abcd, 25abcd, 26abcd, 27abcd, 28abcd, 29abc, 30abcd, 31ab, 32abc, 33abcd, 34abcd, 35abcd

36abdcdf, 37a, 38abdcdf, 39abghi, 40abdcdfg, 41abdcdf, 42abchn, 43abcf, 44a, 45abdcdf, 46ab, 47ab, 48abdcdfg, 49abdcdfg, 50abdcdfg, 51abcd, 52abdcdfghij, 53abdcdfg, 54abdcdfgh, 55abdcdfghijklmno, 56abdcdf, 57abdcdf, 58abc, 59abcd, 60abdcdfghij, 61abdcdfghi, 62abdcdfgh, 63abcd, 64abdcdf, 65abdcdfghijkl, 66abcd, 67abdcdfghijk, 68abcfghijkl, 69abcfghi, 70abdcdfghijl, 71abcfhioprs, 77abdf, 78abdcdfghijk, 79abdcdfghijkl, 80abdcdfghijklm, 81abdcdf, 82abdcdfgh, 83abc, 84abdcdfgh, 85abdcdfghij, 86abdcdfghijkl, 87abdcdf, 88abdcdf, 89abdcdfghklop, 91abdcdfghi, 92abdcdfg, 93abdcdfhi, 94abcd, 95abcfi, 96abcdghi, 97abdcdfg, 98abcdhijk, 99abdcdfgh, 100abdcdfg, 101abchijk, 102abcjkl, 116abdcdfghijkl, 117abdcdfghi, 118abdcdfghijklmnop, 119abdcdfghi, 120abdcdfgijkno, 121abcfghijno, 122abfghjklmnwxcxdx, 123a, 124abdcdfghijklmnoprstwyzaxbx, 125cdfg, 125Aabdcdfghijk, 230acdfgh, 231afgh, 232abdcdfghi, 233abc, 234abdcdfghijk, 235abdcdfghij – oddz. 230-235 przejęte z Nadleśnictwa Chotyłów wg zarządzenia Nr 115

- c) lasy o szczególnym znaczeniu dla obronności Państwa - 1Aabdcdf, 2Aa, 3Aabdcdfghi, 4Aabdcdfghijklmnpqrstwxyz, 5Aabdcdfghijk – dawne oddz. 126 – 132 wymienione w zarządzeniu Nr 32
- d) lasy stanowiące ostoje zwierząt chronionych - 262abdcdfghijk, 268abdcdfghijklm, 269abcdgijklmno
- Obwód Kijowiec**

- a) lasy wodochronne – 74bdcdfghi, 75abcdghi, 158a, 159ad, 210fg, 229abfg, 230abdcdfg, 231abcf, 291abdcdfghjk, 292dhijk, 293bdcdfg, 294abdcdfghi, 306bcdhi, 307agh, 308abcd, 322acdfghim, 291Acdf.

Wg nowego opracowania glebowo-siedliskowego brak siedlisk wilgotnych w oddz. 209, 211, 228, 323, (a są w Zarządzeniu nr 32 MOSZNiL, przedstawiona powierzchnia wodochronnych jest bez tej lokalizacji, W zarządzaniu jest oddz. 325, który przekazano do N-ctwa Chotyłów) – Plan urządzenia lasu na okres 1.01.2004 – 31.12.2013 Tom I Opisanie ogólne rozdział C.1.b

- b) lasy stanowiące ostoje zwierząt chronionych - 251bdcfg, 252abdcdfg, 253afg, 261ab, 262a, 263a,d

- c) lasy stanowiące drzewostany nasienne wyłączone z użytkowania rębego – 278l

Wymieniony w zarządzeniu Nr 32 §1 pkt. 2b oddz. 56 – lasy stanowiące cenne fragmenty rodzimej przyrody aktualnie stanowi rezerwat przyrody „Stary Las”.

2.2.12.2 Walory przyrodnicze

Szczegółowe omówienie walorów przyrodniczych oraz form ochrony przyrody w nadleśnictwie znajduje się w „Programie ochrony przyrody” stanowiący integralną część planu urządzenia lasu.

Tabela 28. Zestawienie form ochrony przyrody

Rodzaj obiektu	Powierzchnia ogólna ilość [ha/szt]	Powierzchnia, ilość na gruntach zarządzanych przez Nadleśnictwo Biała Podlaska [ha/szt]	Razem [ha/szt] (w zasięgu działania n-ctwa)
1	2	3	4
Rezerваты przyrody	205,74 / 3	205,37 / 3	205,74 / 3
Park Krajobrazowy „Podlaski Przełom Bugu”	30904,00	2161,26	9262,49
Obszar specjalnej ochrony ptaków Dolina Dolnego Bugu – PLB140001	74309,92	488,10	5849,00
Obszar mający znaczenie dla Wspólnoty Ostoja Nadbużańska - PLH140011	46036,74	488,10	4964,75
Użytki ekologiczne	76,36 / 4	76,36 / 4	76,36 / 4
Strefy ochronne wokół gniazd	99,21 / 3	99,21 / 3	99,21 / 3
Istniejące pomniki przyrody	/ 37		

* Powierzchnie obszarów Natura 2000 na podstawie Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dziennik Ustaw Nr 25 Poz. 133)

** Powierzchnie obszarów Natura 2000 na podstawie danych zamieszczonych na stronie internetowej: <http://natura2000.gdos.gov.pl/natura2000/> - 20.12.2013 r.

2.2.12.3 Zagrożenie środowiska przyrodniczego

Szczegółowe omówienie występujących zagrożeń zawarte zostało w rozdziałach: **3.1 Referat Nadleśniczego Nadleśnictwa Biała Podlaska** str. 85, **3.3 Referat kierownika ZOL dotyczącego kierunkowych zadań z zakresu ochrony lasu** str. 137, **5.4 Określenie kierunkowych zadań z zakresu ochrony lasu** str. 185 i **5.5 Kierunkowe wytyczne z zakresu ochrony przeciwpożarowej** str. 189.

2.3 Charakterystyka warunków ekonomicznych nadleśnictwa

2.3.1 Krótka charakterystyka regionu

Nadleśnictwo Biała Podlaska położone jest na terenie jednego powiatu ziemskich: bialskiego oraz powiatu grodzkiego Miasto Biała Podlaska w północnej części województwa lubelskiego. Jego zasięg obejmuje 6 gmin, 1 miasto, 96 obrębów ewidencyjnych. Powierzchnia zasięgu terytorialnego wynosi 931,97 km².

Poniżej podaje się powierzchnię ogólną, ludność, powierzchnię lasów gmin na terenie których położone jest Nadleśnictwo Biała Podlaska.

Tabela 29. Zestawienie danych dotyczących regionu⁶

Gmina ⁷	Powierzchnia ogólna w ha	Ludność w tys.	Lesistość w %
Biała Podlaska	32540	13,5	28,4
Janów Podlaski	13577	5,5	17,6
Konstantynów	8692	4,1	25,8
Leśna Podlaska	9823	4,4	16,1
Łomazy	19860	5,2	27,3
Rokitno	14089	3,2	33,9
Miasto Biała Podlaska	4940	58,0	12,0
Ogółem	103521	93,9	25,35

Omawiany obszar położony jest w regionie o charakterze rolniczym. Głównym ośrodkiem przemysłowym jest miasto Biała Podlaska.

Podstawę przemysłu omawianego terenu stanowi przetwórstwo rolno-spożywcze, przemysł drzewny i metalowy oraz produkcja materiałów budowlanych.

Szczególnym atutem terenu jest położenie przy ważnych transkontynentalnych szlakach komunikacyjnych: drodze E-30 i linii kolejowej E-20 tworzących główny korytarz komunikacyjny Europy.

Usytuowanie powiatu na obszarze nizinnym o umiarkowanym klimacie kontynentalnym, wyróżniającym się czystymi wodami i powietrzem, nie zdegradowanymi lasami i glebami stwarza doskonałe warunki do produkcji zdrowej żywności i rozwoju agroturystyki. Powiat bialski jest obszarem atrakcyjnym turystycznie. Do urokliwych miejsc należą wspaniałe krajobrazowo tereny nadbużańskie. Na najciekawszym przyrodniczo terenie utworzony został Park Krajobrazowy "Podlaski Przełom Bugu".

W planach przestrzennego zagospodarowania szczególny nacisk położono na ochronę przyrody i kształtowanie krajobrazu w powiązaniu z zagospodarowaniem turystycznym.

W związku ze znaczącą powierzchnią lasów, na terenie gmin będących w zasięgu terytorialnym, rozwijają się zakłady produkcyjne związane z obróbką drewna. Do głównych odbiorców drewna w ostatnich latach należą:

1. STORA ENSO WOOD PRODUKCTS Sp. z o.o.
2. PHU „DREWIT”.
3. TARTAK USŁUGOWO-PRODUKCYJNY TARSPOL.
4. OBRÓBKA DREWNA.
5. PHU TARTAK MICHAŁKI.

⁶ http://www.stat.gov.pl/cps/rde/xber/gus/l_powierzchnia_i_ludnosc_przekroj_terytorialny_2013.pdf

⁷ dane dotyczą całego obszaru gminy

2.3.2 Charakterystyka przestrzenna kompleksów leśnych w powiązaniu z warunkami transportu drewna

Lasy nadleśnictwa stanowią zasadniczo zwarte kompleksy leśne. Z przedstawionego poniżej zestawienia wynika, że blisko 71% powierzchni znajduje się w 6 kompleksach o powierzchni powyżej 500 ha.

Tabela 30. Zestawienie ilości kompleksów:

Wielkość kompleksu [ha]	Liczba kompleksów	Ogółem [ha]
do 1,00	27	16,70
1,01 - 5,00	29	66,69
5,01 – 20,00	24	272,01
20,01 – 100,00	31	1440,76
100,1 – 500,00	10	2063,15
500,01 – 2000,00	5	5458,67
powyżej 2000,00	1	3780,39
Ogółem	127	13098,37

Granice Nadleśnictwa Biała Podlaska w zdecydowanej większości są wyraźne, utrwalone granitowymi słupami i zakopanymi pod nimi znakami podziemnymi. Na znacznej części długości granic nadleśnictwo sąsiaduje z użytkami rolnymi wsi oraz z osiedlami mieszkalnymi. Sąsiedztwo takie daje możliwość niszczenia i przemieszczania znaków granicznych przy pracach polowych. Do obowiązków nadleśnictwa należy utrzymywanie aktualnej dokumentacji prawnej związanej ze stanem posiadania i ze zmianami w rodzaju użytkowania gruntów, ochrona znaków granicznych oraz znaków pomiarowych, położonych na terenie Lasów Państwowych. W razie zniszczenia lub przesunięcia znaków granicznych i geodezyjnych, do ich wznowienia uprawniona jest wyłącznie służba geodezyjna. Dokładny przebieg granic gruntów nadleśnictwa znajduje się na szkicach geodezyjnych oraz na mapach gospodarczych, gospodarczo-przeładowych i przeładowych.

Sieć dróg wykorzystywanych do transportu drewna jest dostatecznie rozwinięta. Opiera się ona na drogach powiatowych i gminnych, które łącząc się z drogami krajowymi i wojewódzkimi stwarzają dogodny połączenie Białej Podlaski z innymi regionami kraju. Z drogami tymi łączy się sieć dróg leśnych, często opartych o podział powierzchniowy. Najczęściej są to drogi gruntowe, co przy wzrastającym tonażu samochodów wywożących drewno jest niewystarczające i powoduje, że wymagają one systematycznych remontów i ulepszenia nawierzchni. W ostatnim okresie nadleśnictwo zwiększyło nakłady na poprawę stanu podstawowych dróg leśnych, które jednak w dalszym ciągu wymagają sporo środków na bieżącą konserwację.

Drogi publiczne o zasadniczym znaczeniu dla transportu leśnego to:

droga krajowa:

- DK 2 (E30): Świecie – Warszawa - Terespol

drogi wojewódzkie:

- DW 698: Łosice – Konstantynów – Janów Podlaski - Terespol,

- DW 811: Sarnaki – Konstantynów – Biała Podlaska,

- DW 812: Biała Podlaska – Wisznice - Chełm.

oraz szereg utwardzonych dróg powiatowych i gminnych.

Przez teren nadleśnictwa przebiega linia kolejowa:

- linia kolejowa nr 2 (E20) Warszawa - Terespol.

2.3.3 Pozostałe czynniki wpływające na stopień trudności gospodarczych nadleśnictwa

Do pozostałych czynników wpływających na trudności w prowadzeniu gospodarki leśnej na terenie nadleśnictwa zaliczyć należy:

- ◆ udział siedlisk wilgotnych i bagiennych, olsów i łągów – 12,05% (1509,76 ha);
- ◆ udział siedlisk lasowych – 23,28% (2918,15 ha);

- ◆ udział drzewostanów porolnych – 13,72% (1564,46 ha);
- ◆ udział drzewostanów liściastych lub z przewagą liściastych– 29,20% (3659,76 ha);
- ◆ udział drzewostanów w I klasie wieku – 13,70% (1717,37 ha);
- ◆ udział drzewostanów w II klasie wieku – 12,94% (1621,74 ha);
- ◆ udział drzewostanów w KO – 5,97% (748,75 ha);
- ◆ udział drzewostanów w KDO – 0,29% (35,88 ha);
- ◆ udział lasów ochronnych – 27,04% (3389,29 ha);
- ◆ udział lasów innych własności w zasięgu terytorialnym – 11,31%;
- ◆ znaczna penetracja kompleksów leśnych przez turystów i miejscową ludność;
- ◆ dostateczna sieć dróg leśnych utwardzonych;
- ◆ ilość Zakładów Usług Leśnych – 8;
- ◆ zagrożenie pożarowe – Nadleśnictwo Biała Podlaska znajduje się w II kategorii zagrożenia pożarowego.
- ◆ położenie lasów bliskim sąsiedztwie Miasta Biała Podlaska

2.3.4 Zestawienie ekonomicznych wskaźników gospodarki leśnej

Tabela 31. Tabela XIX Ekonomiczne wskaźniki gospodarki leśnej

Lp.	Wyszczególnienie		Ubiegły okres gospodarczy***	Plan na bieżący okres gospodarczy
1	2		3	4
1	Powierzchnia leśna* (stan na 1.01. pierwszego roku obowiązywania planu ul. bez grunt związ. z gosp. leśną) – ha		12559,28	12531,85
2	Zapas drzewny na powierzchni leśnej (stan na 1.01. pierwszego roku obowiązywania planu ul.) - m ³		2832785	3247044
3	Zasobność drzewostanów (stan na 1.01. pierwszego roku obowiązywania planu ul.)- m ³ /ha		226	259
4	Wartość majątku nadleśnictwa	Wartość drzewostanów (wg tablic)- tys. zł	X	X
		Wartość gruntów leśnych(20% wartości drzewostanów) – tys. zł	X	X
		Wartość środków trwałych - tys. zł	X	X
	Razem		X	X
5	Etat 10-letni (grubizna netto)***	Użytki rębne** – m ³ netto	261047 260994	385477
		Użytki przedrębne – m ³ netto	230847 230874	302978
		Razem użytki główne – m ³ netto	491894 491867	688455
		Udział użytków przedrębnych %	46,93 46,94	44,01
6	Okresowy przyrost w 10-leciu ¹	m ³	1029093	738750
		przeciętnie m ³ /ha /rok	8,20	5,96
7	Wskaźniki gospodarki zasobami (grubizna brutto)***	Użytkowanie rębne m ³ /ha pow. les. /rok	2,60 2,60	3,71
		Użytkowanie przedrębne m ³ /ha pow. les. /rok	2,30 2,30	3,02
		Razem użytkowanie główne m ³ /ha pow. les. /rok	4,90 4,90	6,73
		Użytkowanie główne % zasobów /rok	2,17 2,17	2,60
		Użytkowanie główne % przyrostu /rok	5,97 5,97	11,42
8	Przeciętne roczne przychody nadleśnictwa (z ostatnich trzech lat, bez dopłat z funduszu leśnego)- tys. zł	10068	X	
		w tym ze sprzedaży drewna – tys. zł	9163	X
9	Przeciętne roczne koszty nadleśnictwa ogółem (z ostatnich trzech lat, bez funduszu leśnego)- tys. zł	10566	X	
		w tym podatek leśny	311	X
10	Przeciętny roczny wynik finansowy - tys. zł (netto)		282	X
11	Wskaźnik rentowności (10:9) - %		2,67	X
12	Udział powierzchni prawnie wyłączonych z użytkowania rębego - % (udział w powierzchni leśnej)		3,54	2,10
13	Udział lasów ochronnych - % (udział w powierzchni leśnej)		26,99	27,04
14	Udział gospodarstwa przebudowy - % (udział w powierzchni leśnej)		X	X
15	Powierzchnia lasów nadzorowanych- ha		10315	0
	% udziału w powierzchni lasów w n-ctwie		82	

1 Według wzoru $V_k - V_p + U$, gdzie: V_k – zapas na końcu okresu, V_p – zapas na początku okresu, U – pozyskanie w okresie obowiązywania planu (miąższość brutto).

* - powierzchnia leśna zalesiona i niezalesiona bez związanej z gosp. leśną

** - łącznie z 5% przyrostem

*** - w wierszu 5, 7 w kolumnie 3 w liczniku podano plan, natomiast w mianowniku wykonanie w ubiegłym okresie

2.4 Charakterystyka stanu lasu i zasobów drzewnych

2.4.1 Ocena możliwości produkcyjnych lasu na podstawie zestawień końcowych

W części tabelarycznej niniejszego elaboratu zostały zamieszczone następujące tabele, charakteryzujące możliwości produkcyjne lasów Nadleśnictwa Biała Podlaska:

- ✓ Tabela nr II - Zestawienie powierzchni typów siedliskowych wg panujących gatunków drzew oraz ich bonitacji;
- ✓ Tabela nr III - Powierzchniowa i miąższościowa tabela klas wieku wg głównych funkcji lasu i gatunków panujących;
- ✓ Tabela nr IV - Powierzchniowa i miąższościowa tabela klas wieku wg typów siedliskowych lasu i gatunków panujących;
- ✓ Tabela nr Va - Powierzchniowa tabela klas wieku wg rzeczywistego udziału gatunków drzew w typach siedliskowych lasu;
- ✓ Tabela nr Vb - Miąższościowa tabela klas wieku wg rzeczywistego udziału gatunków drzew w typach siedliskowych lasu;
- ✓ Tabela nr VI - Powierzchniowa i miąższościowa tabela klas wieku wg gospodarstw i grup gatunków panujących o tym samym wieku rębności;
- ✓ Tabela nr VIIIa - Tabela klas wieku spodziewanego bieżącego rocznego przyrostu miąższości wg gatunków panujących i stref uszkodzenia – przyrost tablicowy.

2.4.1.1 Przeciętne bonitacje gatunków panujących

Poniższe zestawienie zostało opracowane na podstawie tabeli nr II, zamieszczonej w części tabelarycznej niniejszego elaboratu.

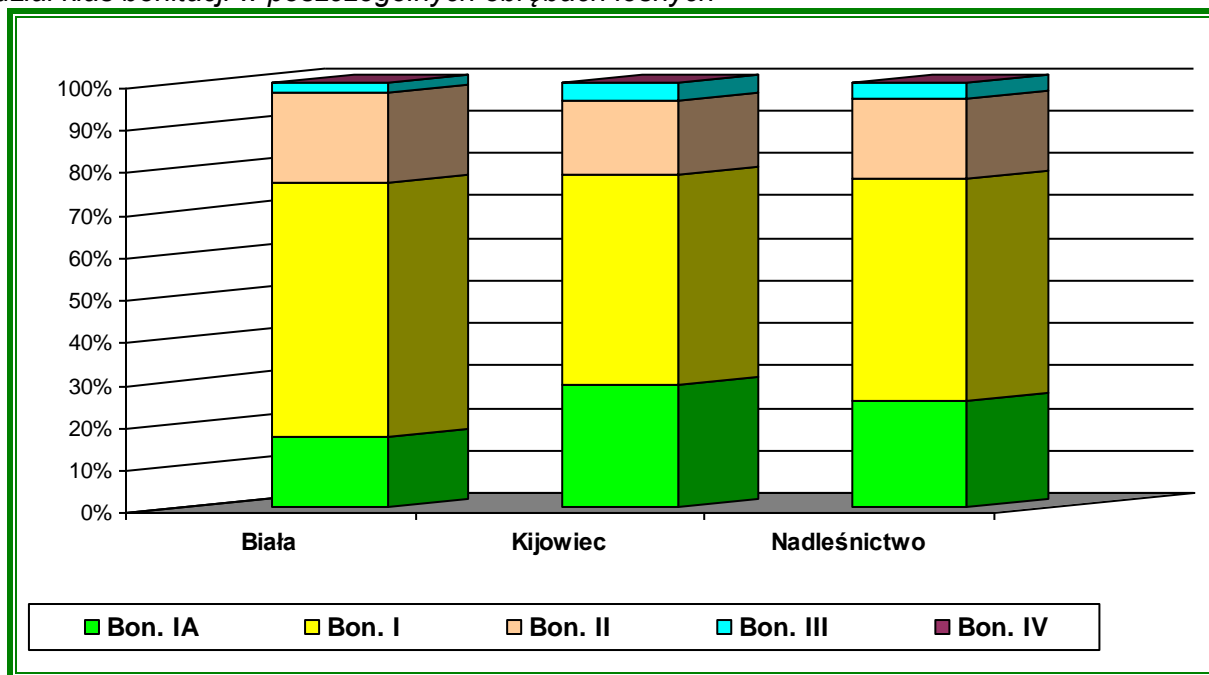
Obrazuje ono udział procentowy powierzchni drzewostanów wg bonitacji i gatunków panujących w typach siedliskowych lasu:

Tabela 32. Zestawienie powierzchni typów siedliskowych lasu wg panujących gatunków drzew oraz ich bonitacji (skrót z Tabeli II)

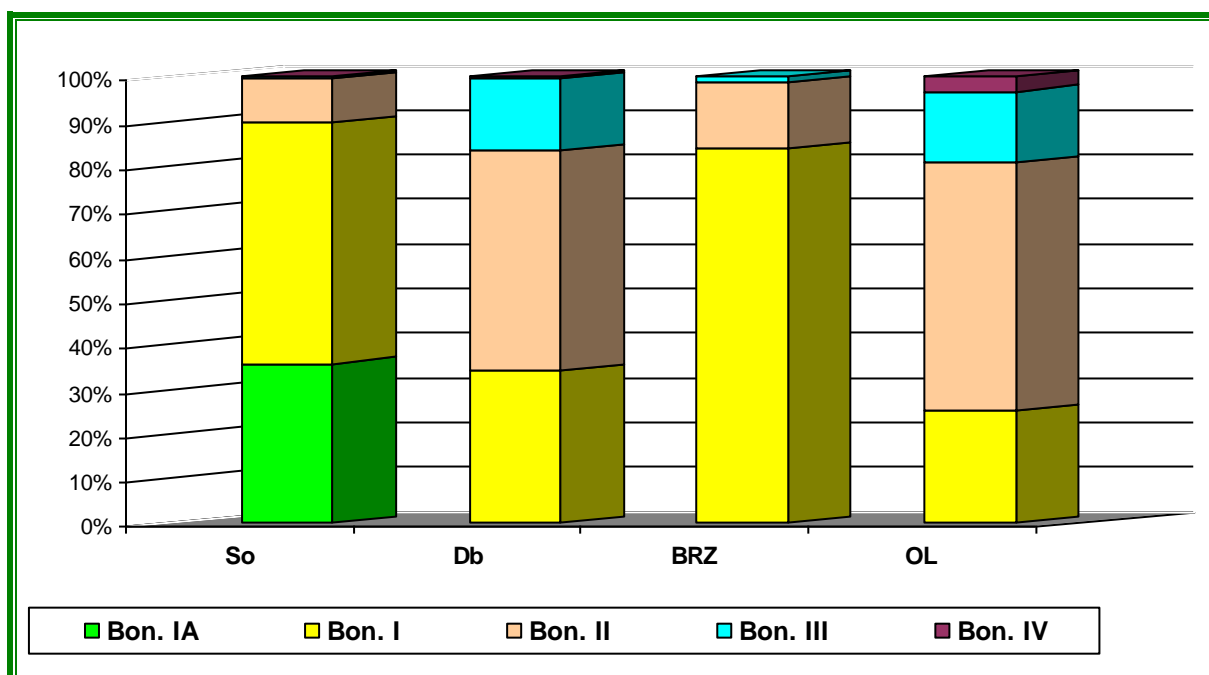
Bonitacja	So	Md	Św	Db	Js	Gb	Brz	OI	Os, Tp, Ak	Razem	%
<i>powierzchnia w ha</i>											
<i>Obręb Biała</i>											
IA	661,97									661,97	16,77
I	2016,06	0,63	30,76	8,96	0,67		281,59	6,11		2344,78	59,41
II	509,21		4,37	164,28		3,15	84,23	76,45	0,05	841,74	21,33
III	16,64			38,18		5,43		31,68	0,15	92,08	2,33
IV	0,09							6,34		6,43	0,16
Razem	3203,97	0,63	35,13	211,42	0,67	8,58	365,82		0,2	3947	100
%	81,16	0,02	0,89	5,36	0,02	0,22	9,27		0,01	100	100
<i>Obręb Kijowiec</i>											
IA	2455,55									2455,55	29,03
I	2693,79	20,10	39,83	651,85	30,44	4,21	577,74	123,7	8,78	4150,44	49,08
II	364,71		2,15	787,81		25,51	66,33	208,12	12,38	1467,01	17,34
III	10,96			271,29		7,02	13,61	49,66	7,04	359,58	4,25
IV	7,19			7,16				10,9		25,25	0,3
Razem	5532,2	20,10	41,98	1718,11	30,44	36,74	657,68	392,38	28,2	8457,83	100
%	65,39	0,24	0,5	20,32	0,36	0,43	7,78	4,64	0,34	100	100
<i>Nadleśnictwo</i>											
IA	3117,52									3117,52	25,13
I	4709,85	20,73	70,59	660,81	31,11	4,21	859,33	129,81	8,78	6495,22	52,36
II	873,92		6,52	952,09		28,66	150,56	284,57	12,43	2308,75	18,61
III	27,6			309,47		12,45	13,61	81,34	7,19	451,66	3,64
IV	7,28			7,16				17,24		31,68	0,26
Ogółem	8736,17	20,73	77,11	1929,53	31,11	45,32	1023,5	512,96	28,4	12404,83	100
%	70,42	0,17	0,62	15,55	0,25	0,37	8,25	4,14	0,23	100	100

Kolejne wykresy przedstawiają procentowy udział klas bonitacyjnych w obrębach i łącznie dla nadleśnictwa:

Udział klas bonitacji w poszczególnych obrębach leśnych

Udział bonitacji wg grup głównych gatunków panujących – razem nadleśnictwo

Z przedstawionych danych wynika, że w Nadleśnictwie Biała Podlaska przeważają drzewostany I bonitacji (52,36%).

2.4.1.2 Powierzchniowy i miąższościowy udział drzewostanów w klasach wieku

Wszystkie wartości przedstawione w tym punkcie są zawarte w Tabelach nr III, IV, które znajdują się w części tabelarycznej elaboratu (strony kolorowe):

- ✓ *Tabela nr III - Powierzchniowa i miąższościowa tabela klas wieku wg głównych funkcji lasu i gatunków panujących;*
- ✓ *Tabela nr IV - Powierzchniowa i miąższościowa tabela klas wieku wg typów siedliskowych lasu i gatunków panujących.*

Szczegółową charakterystykę powierzchniowego i miąższościowego rzeczywistego udziału gatunków, wg klas i podklas wieku, w ramach typów siedliskowych lasu, podają:

- ✓ *Tabela nr Va - Powierzchniowa tabela klas wieku wg rzeczywistego udziału gatunków drzew w typach siedliskowych lasu;*
- ✓ *Tabela nr Vb - Miąższościowa tabela klas wieku wg rzeczywistego udziału gatunków drzew w typach siedliskowych lasu.*

Opis ogólny lasów Nadleśnictwa Biała Podlaska na lata 2014 - 2023

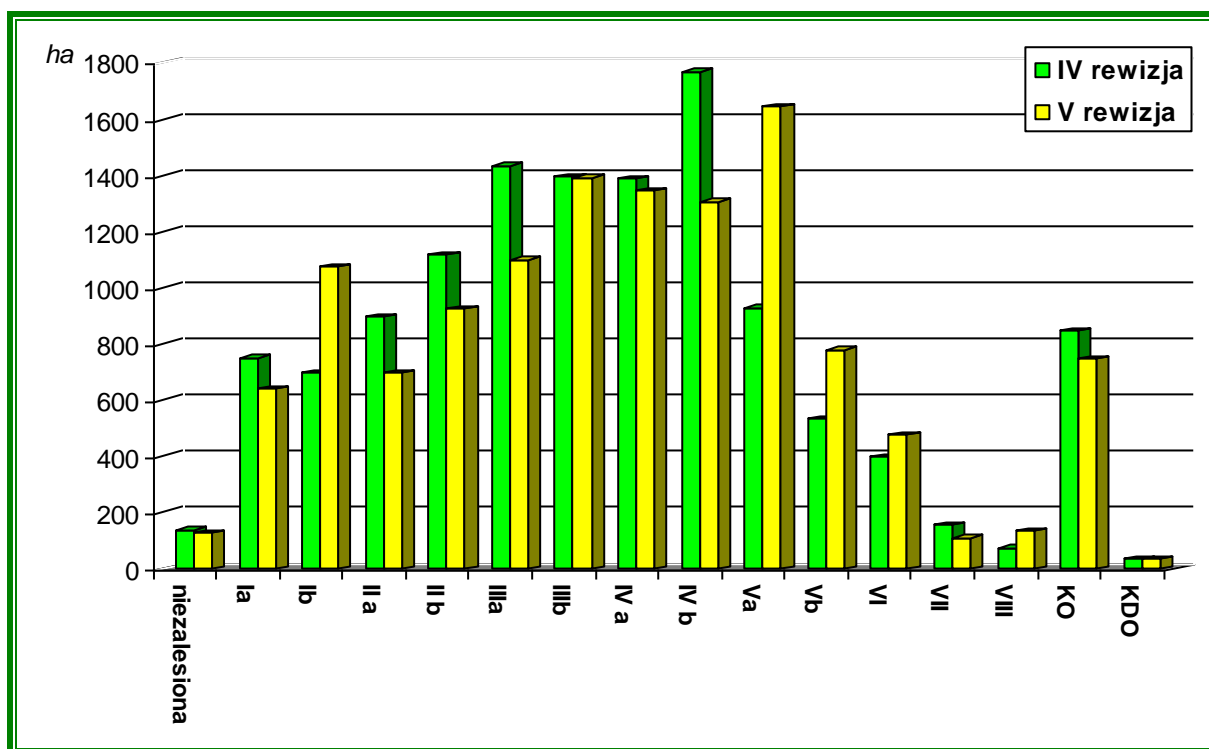
Tabela 33. Porównanie tabeli klas wg IV i V rewizji urzędzenia lasu

Stan na	Jedn.	Grunty leśne niezalesione				Prze- stoje	Drzewostany w klasach i podklasach wieku														Razem	
		do odnowienia		pozo- stałe	I		II		III		IV		V		VI	VII	VIII	KO	KDO	Grunty zal.	grunty zal. i nie zal.	
		Płazo- winy	halizny zręby				1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120					121-140
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23
Obwód Biała																						
Powierzchnia																						
1.01.	ha	13,61	8,68	34,28		271,16	126,49	286,54	509,24	549,24	776,39	449,14	547,00	105,57	81,70	152,92	8,77		108,77	4,20	3977,64	4034,21
2004	%	0,34	0,22	0,85		6,72	3,14	7,10	12,62	13,61	19,25	11,13	13,56	2,62	2,03	3,79	0,22		2,70	0,10	98,60	100,00
1.01.	ha	0,22	13,32	31,78		118,97	318,45	130,25	290,78	511,34	516,79	763,22	405,86	507,36	108,42	103,87	15,97		150,57	5,15	3947,00	3992,32
2014	%	0,01	0,33	0,79		2,98	7,98	3,26	7,28	12,81	12,94	19,12	10,17	12,71	2,72	2,60	0,40		3,77	0,13	98,86	100,00
Różnica	ha	-13,39	4,64	-2,5		-152,19	191,96	-156,29	-218,46	-37,9	-259,6	314,08	-141,14	401,79	26,72	-49,05	7,2		41,8	0,95	-30,64	-41,89
Zapas																						
1.01.	m ³	345	4	58	698		1375	32665	100570	106840	174820	119075	168035	30580	23960	49665	3075		26055	970	838363	838770
2004	%	0,04	0,00	0,01	0,08		0,16	3,89	11,99	12,74	20,84	14,20	20,03	3,65	2,86	5,92	0,37		3,11	0,12	99,95	100,00
1.01.	m ³	10	29	501	1895	190	7645	16690	58980	143745	135015	218895	129380	188940	34815	37805	5990		41180	1365	1022530	1023070
2014	%	0,00	0,00	0,05	0,19	0,02	0,75	1,63	5,77	14,05	13,20	21,37	12,65	18,47	3,40	3,70	0,59		4,03	0,13	99,95	100,00
Różnica	m³	-335	25	443	1197	190	6270	-15975	-41590	36905	-39805	99820	-38655	158360	10855	-11860	2915		15125	395	184167	184300
Obwód Kijowiec																						
Powierzchnia																						
1.01.	ha	7,79	36,51	37,55		480,45	572,26	611,09	608,58	885,02	617,52	937,80	1223,14	824,24	451,04	244,99	146,90	72,70	739,22	28,27	8443,22	8525,07
2004	%	0,09	0,43	0,44		5,64	6,71	7,17	7,14	10,38	7,24	11,00	14,35	9,67	5,29	2,87	1,72	0,85	8,67	0,33	99,04	100,00
1.01.	ha	1,02	28,83	51,85		522,55	757,40	568,59	632,12	587,79	874,58	580,15	899,67	1137,14	670,44	371,68	91,85	134,96	598,18	30,73	8457,83	8539,53
2014	%	0,01	0,34	0,61		6,12	8,87	6,66	7,40	6,88	10,24	6,79	10,54	13,32	7,85	4,35	1,08	1,58	7,00	0,36	99,04	100,00
Różnica	ha	-6,77	-7,68	14,3		42,1	185,14	-42,5	23,54	-297,23	257,06	-357,65	-323,47	312,9	219,4	126,69	-55,05	62,26	-141,04	2,46	14,61	14,46
Zapas																						
1.01.	m ³	420	47	192	3136	375	11625	67295	109800	189390	136565	264880	412070	278105	166810	83150	50025	21600	191885	6655	1993350	1994015
2004	%	0,02	0,00	0,01	0,16	0,02	0,58	3,37	5,51	9,50	6,85	13,28	20,67	13,95	8,37	4,17	2,51	1,08	9,62	0,33	99,97	100,00
1.01.	m ³	50	186	632	8806	565	10505	75580	119300	143030	249135	180880	307325	439135	274475	157195	33430	43790	171040	8915	2223106	2223974
2014	%	0,00	0,01	0,03	0,40	0,03	0,47	3,40	5,36	6,43	11,20	8,13	13,82	19,75	12,34	7,07	1,50	1,97	7,69	0,40	99,96	100,00
Różnica	m³	-370	139	440	5670	190	-1120	8285	9500	-46360	112570	-84000	-104745	161030	107665	74045	-16595	22190	-20845	2260	229756	229959

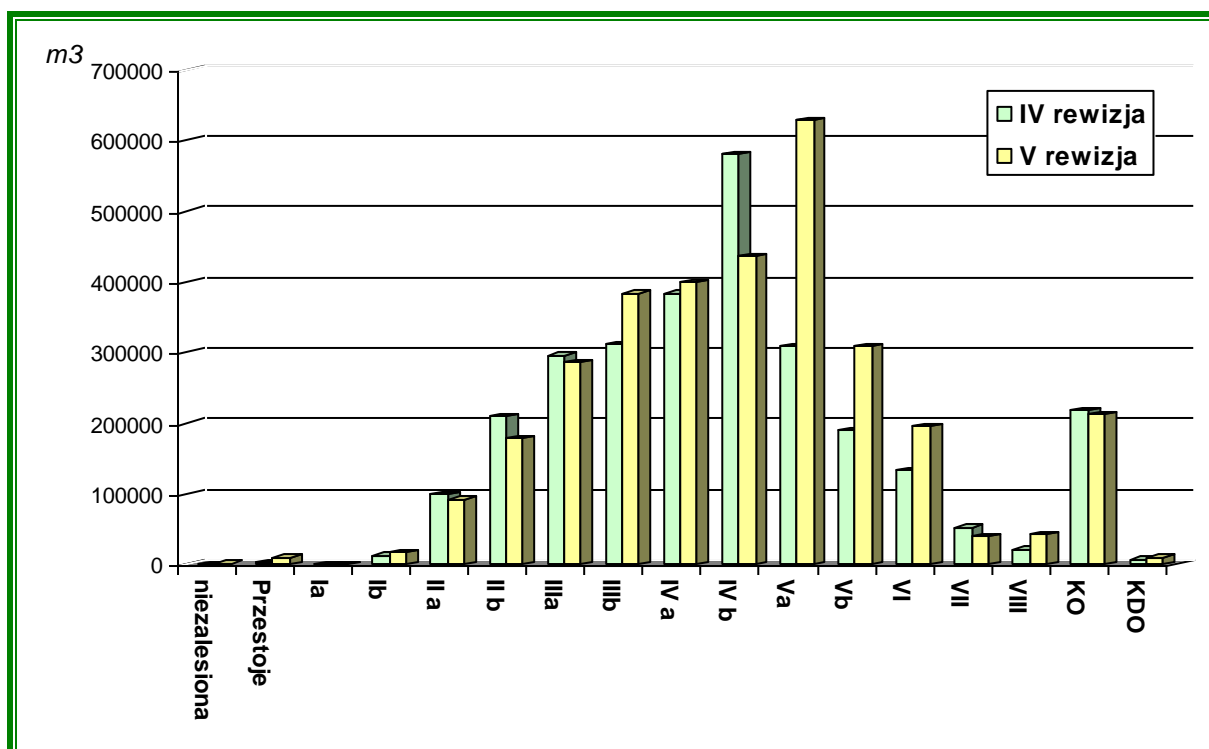
Opis ogólny lasów Nadleśnictwa Biała Podlaska na lata 2014 - 2023

Stan na	Jedn.	Grunty leśne niezalesione				Prze- stoje	Drzewostany w klasach i podklasach wieku														Razem	
		do odnowienia		pозo- stałe	I		II		III		IV		V		VI	VII	VIII	KO	KDO	Grunty zal.	grunty zal. i nie zal.	
		Plazo- winy	halizny zręby				1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120					121-140
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23
Nadleśnictwo																						
Powierzchnia																						
1.01.	ha	21,40	45,19	71,83		751,61	698,75	897,60	1118,36	1434,26	1393,91	1386,94	1770,14	929,81	532,74	397,91	155,67	72,70	847,99	32,47	12420,86	12559,28
2004	%	0,17	0,36	0,57		5,98	5,56	7,15	8,90	11,42	11,10	11,04	14,09	7,40	4,24	3,17	1,24	0,58	6,75	0,26	98,90	100,00
1.01.	ha	1,24	42,15	83,63		641,52	1075,85	698,84	922,90	1099,13	1391,37	1343,37	1305,53	1644,50	778,86	475,55	107,82	134,96	748,75	35,88	12404,83	12531,85
2014	%	0,01	0,34	0,66		5,12	8,58	5,58	7,36	8,77	11,10	10,72	10,42	13,13	6,22	3,79	0,86	1,08	5,97	0,29	98,99	100,00
Różnica	ha	-20,16	-3,04	11,8		-110,09	377,1	-198,76	-195,46	-335,13	-2,54	-43,57	-464,61	714,69	246,12	77,64	-47,85	62,26	-99,24	3,41	-16,03	-27,43
Zapas																						
1.01.	m ³	765	51	250	3834	375	13000	99950	210370	296220	311385	383955	580105	308685	190760	132815	53100	21600	217940	7625	2831719	2832785
2004	%	0,03	0,00	0,01	0,14	0,01	0,46	3,53	7,43	10,46	10,99	13,55	20,48	10,90	6,73	4,69	1,87	0,76	7,69	0,27	99,96	100,00
1.01.	m ³	60	215	1133	10701	755	18150	92270	178280	286775	384150	399775	436705	628075	309290	195000	39420	43790	212220	10280	3245636	3247044
2014	%	0,00	0,01	0,03	0,33	0,02	0,56	2,84	5,49	8,83	11,83	12,31	13,45	19,34	9,53	6,01	1,21	1,35	6,54	0,32	99,96	100,00
Różnica	m³	-705	164	883	6867	380	5150	-7680	-32090	-9445	72765	15820	-143400	319390	118530	62185	-13680	22190	-5720	2655	413917	414259
Przeciętna zasobność																						
1.01.2004	m ³ /ha							111	188	207	223	277	328	332	358	334	341	297	257	235	228	226
1.01.2014	m ³ /ha							132	193	261	276	298	335	382	397	410	366	324	283	287	262	259
Różnica	m³/ha							21	5	54	53	21	7	50	39	76	25	27	26	52	34	34

Porównanie powierzchni klas wieku Nadleśnictwa Biała Podlaska w IV i V rewizji

Porównanie zapasu w klasach wieku Nadleśnictwa Biała Podlaska w IV i V rewizji

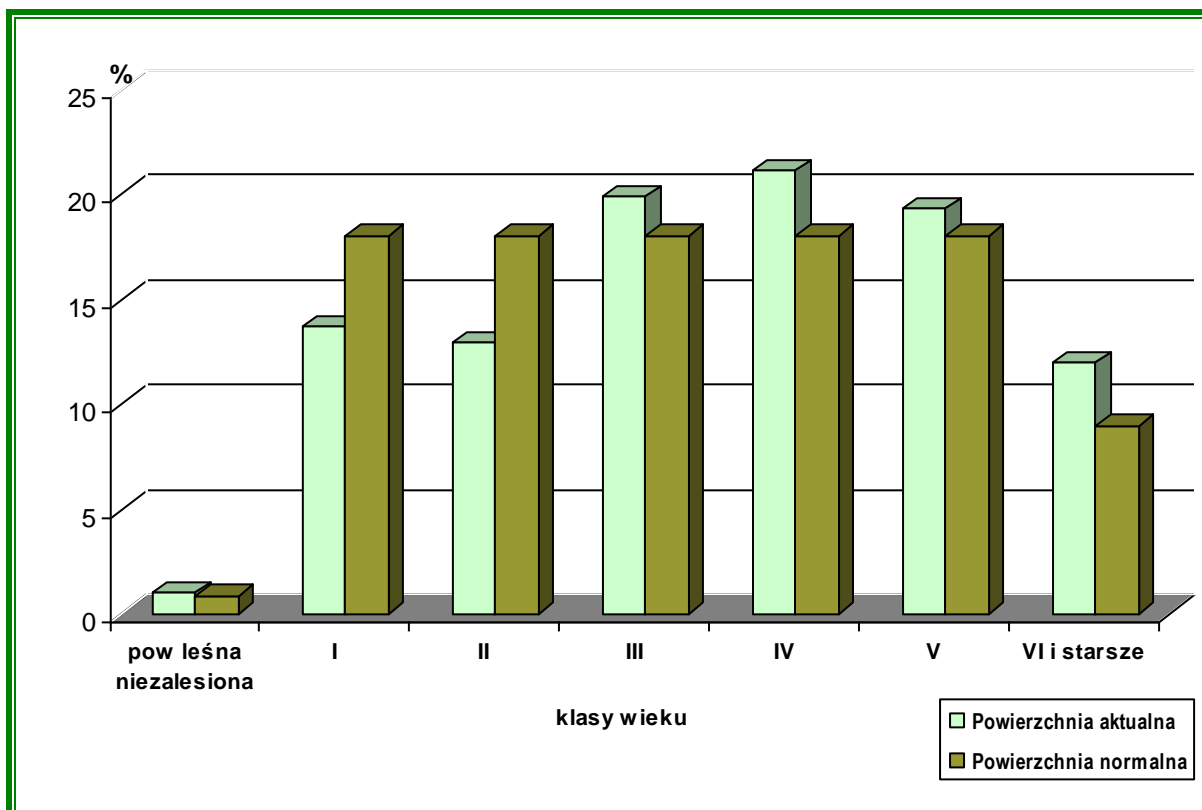

Z przedstawionych tabel i wykresów wynika, że we wszystkich podklasach wieku nastąpił wzrost przeciętnej zasobności.

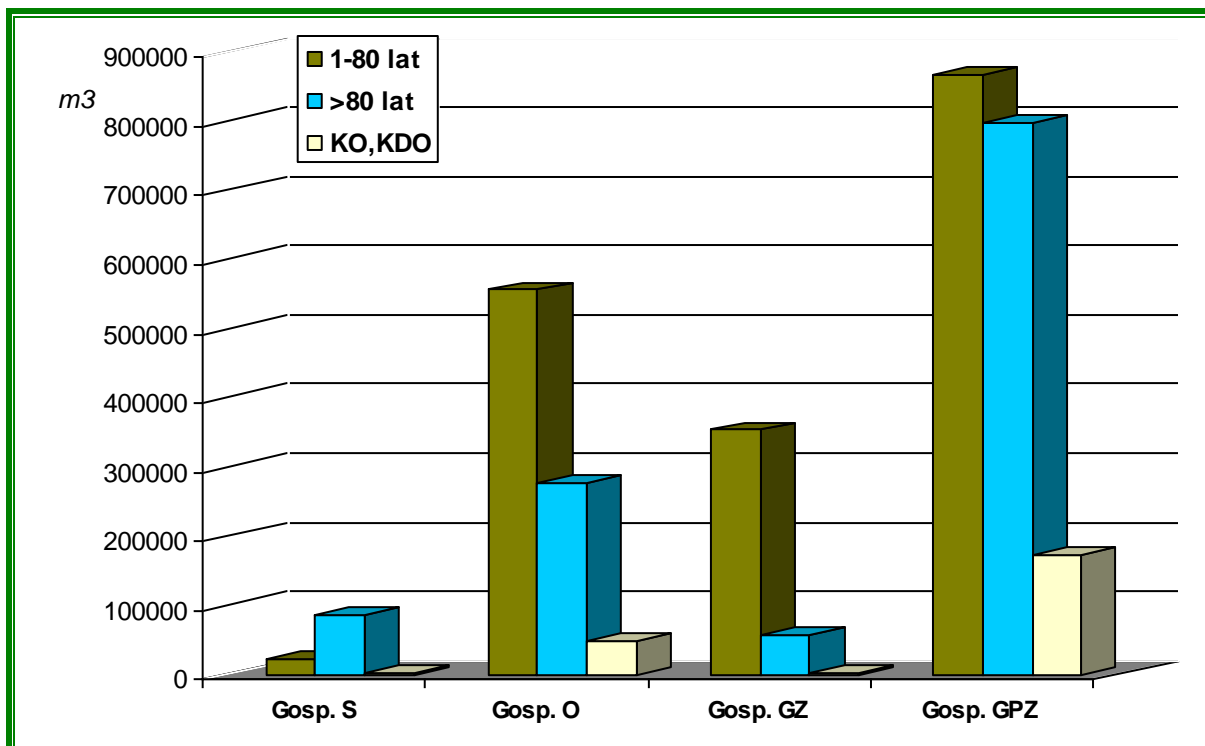
Zmiany w układzie klas wieku powodują, że zwiększyła się powierzchnia drzewostanów powyżej 80 lat tj. od Va klasy wieku. Przyrost powierzchni i miąższości drzewostanów starszych klas wieku skutkuje zwiększeniem proponowanego etatu użytków rębnych, ale i wzrost powierzchni najstarszych drzewostanów sprzyja również tworzeniu korzystnych warunków dla zachowania

siedlisk przyrodniczych i fauny ornitologicznej.

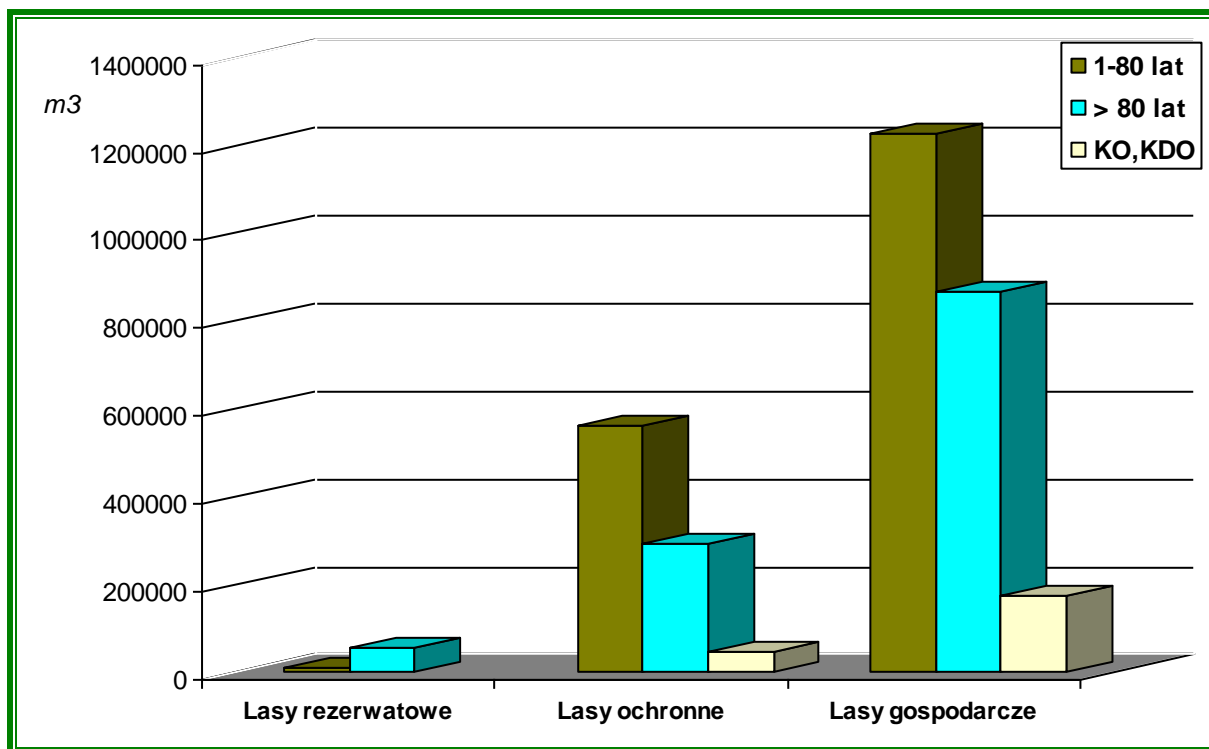
Porównanie aktualnego i normalnego układu powierzchni leśnej drzewostanów nadleśnictwa

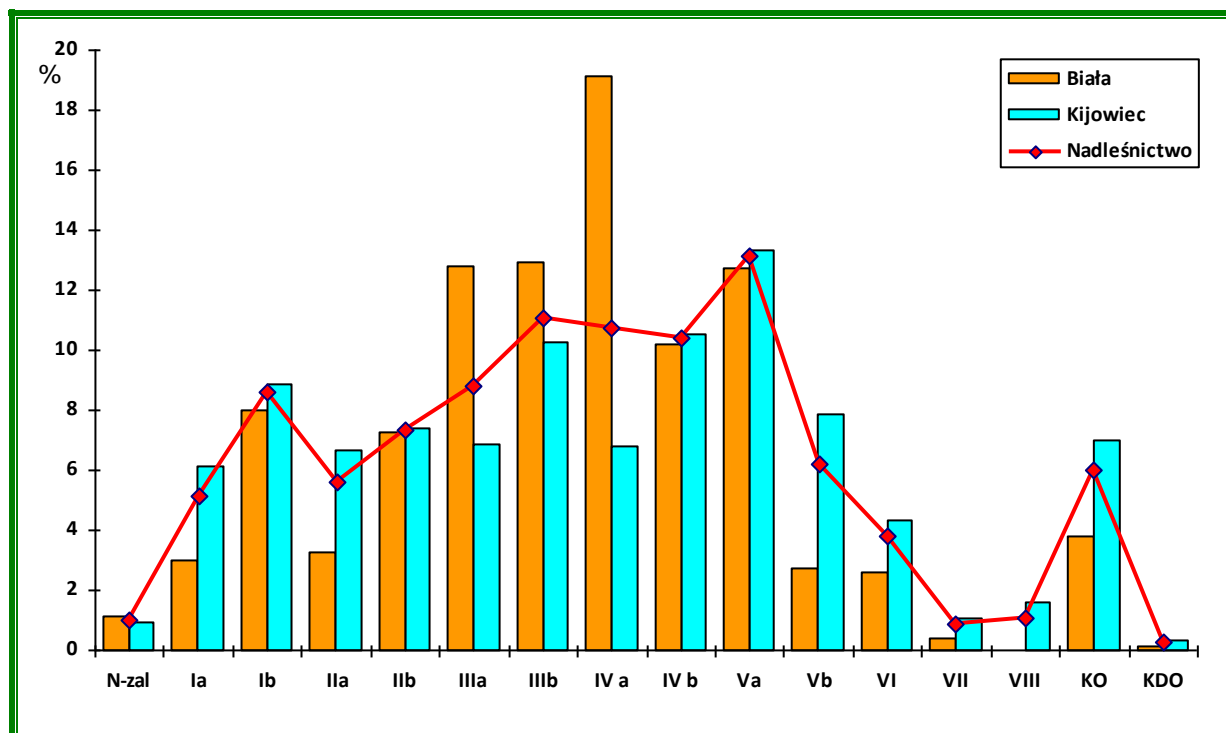
Zasobność drzewostanów w poszczególnych gospodarstwach

Zasobność drzewostanów wg funkcji lasu

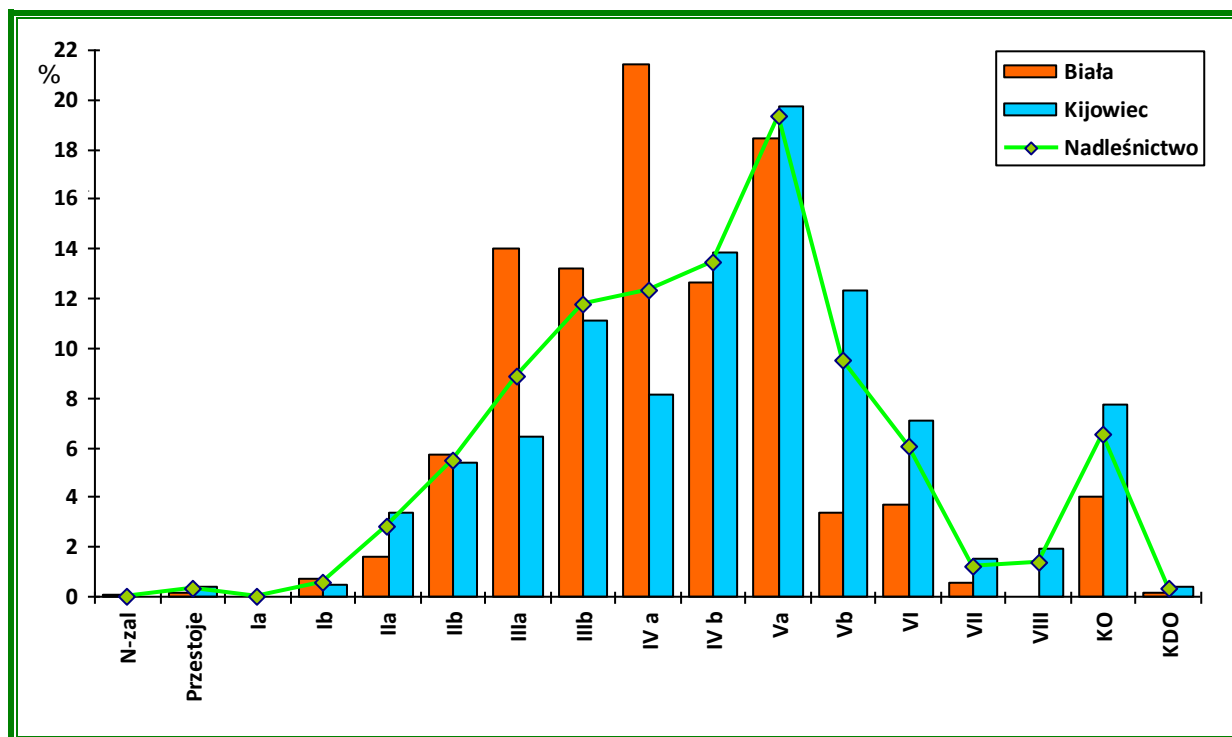

Struktura wiekowa drzewostanów w nadleśnictwie

Struktura miąższościowa drzewostanów w nadleśnictwie

Z przedstawionych zestawień i wykresów wynika, że układ klas wieku drzewostanów odbiega od przyjętego układu dla lasu normalnego. W nadleśnictwie przeważają drzewostany IV klasy wieku (61-80 lat) łącznie 21,55% powierzchni i 25,76% zasobności oraz drzewostany III klasy wieku (41-60 lat) odpowiednio 19,87% i 20,66%.

Rozpatrując strukturę zasobności wg gospodarstw – zasobność drzewostanów młodszych zdecydowanie przeważa w gospodarstwie lasów ochronnych i lasów wielofunkcyjnych o zrębowym sposobie zagospodarowania, natomiast w gospodarstwie specjalnym i lasów wielofunkcyjnych o przerębowo-zrębowym sposobie zagospodarowania przeważają drzewostany powyżej 80 lat.

Niski udział drzewostanów najmłodszych klas wieku - drzewostanów charakteryzujących się najwyższym przyrostem masy może mieć swoje przełożenie na dynamikę wzrostu zasobności drzewostanów w kolejnych rewizjach planu urządzenia lasu.

2.4.1.3 Powierzchniowy i miąższościowy udział drzewostanów wg gatunków panujących

Szczegółową charakterystykę powierzchniowego i miąższościowego udziału drzewostanów wg gatunków panujących oraz klas i podklas wieku charakteryzują szczegółowo tabele zamieszczone w tabelarycznej części elaboratu (strony kolorowe):

- ✓ Tabela nr III - Powierzchniowa i miąższościowa tabela klas wieku wg głównych funkcji lasu i gatunków panujących;
- ✓ Tabela nr IV - Powierzchniowa i miąższościowa tabela klas wieku wg typów siedliskowych lasu i gatunków panujących;

Tabela 34. Struktura gatunkowa wg powierzchni i miąższości wg tabeli III (powierzchnia leśna zalesiona i niezalesiona)

Gatunek	Obręby:				Nadleśnictwo	
	Biała		Kijowiec			
	Pow. w ha	Miąższość m ³	Pow. w ha	Miąższość m ³	Pow. w ha	Miąższość m ³
So	3230,29	873664	5543,96	1618911	8774,25	2492575
Md	0,63	80	20,10	3700	20,73	3780
Św	35,13	9005	41,98	8344	77,11	17349
Db	182,07	36140	1441,55	311248	1623,62	347388
Db.s	39,02	398	305,84	3142	344,86	3540
Wz			4,75	30	4,75	30
Js	0,67	145	30,91	6370	31,58	6515

Gatunek	Obręby:				Nadleśnictwo	
	Biała		Kijowiec			
	Pow. w ha	Miąższość m ³	Pow. w ha	Miąższość m ³	Pow. w ha	Miąższość m ³
Gb	8,58	743	36,74	4070	45,32	4813
Brz	365,82	73910	657,68	149574	1023,50	223484
OI	129,91	28940	427,82	112106	557,73	141046
Tp			8,91	2825	8,91	2825
Os	0,20	45	9,38	1220	9,58	1265
Lp			9,91	2434	9,91	2434
Razem	3992,32	1023070	8538,53	2223974	12531,85	3247044

Drzewostany nadleśnictwa tworzą 34 gatunki drzewiaste, z czego 13 występuje jako gatunki panujące.

Głównym gatunkiem tworzącym drzewostany w nadleśnictwie jest **sosna** która zajmuje 70,00% powierzchni i daje 76,77% zasobności drzewostanów nadleśnictwa. Gatunek ten osiąga przeciętnie I bonitację, a drzewostany charakteryzują się dobrą jakością hodowlaną i techniczną.

Kolejnym gatunkiem jest **dąb (Db, Db.s)** – zajmuje 15,71% powierzchni i ma 10,81% udziału w zasobności drzewostanów nadleśnictwa. Gatunek występuje na większości typów siedliskowych lasu. Gatunek osiąga dobrą bonitację, najczęściej II i I.

Brzoza – zajmuje 8,17% powierzchni i daje 6,88% ogółu zasobów nadleśnictwa. Drzewostany brzozowe występują na siedliskach od BMśw do OI. Gatunek ten osiąga przeważnie bonitację I.

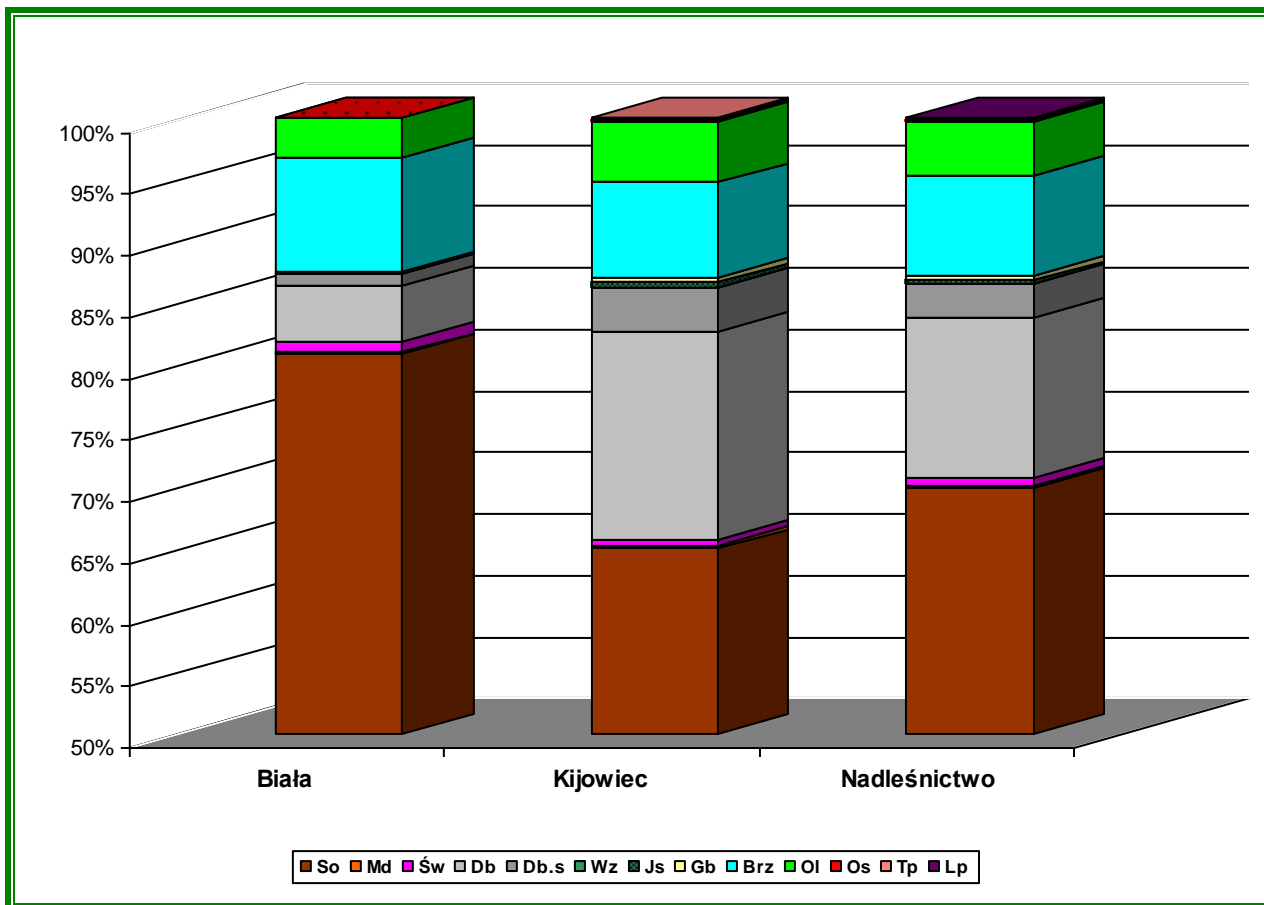
Drzewostany **olszowe** występują na 4,45% powierzchni i pod względem zasobności stanowią 4,34%. Gatunek ten występuje w typowych dla niego siedliskach OI, OIJ, LMb jak również na Lw, LMw. Gatunek osiąga najczęściej II bonitację.

Udział pozostałych gatunków nie przekracza 1% powierzchni leśnej.

Tabela 35. Niektóre cechy głównych gatunków drzew w nadleśnictwie

Cecha/gatunek	sosna	dąb	brzoza	olsza	Przeciętnie
Obręb Biała					
udział powierzchniowy (%)	80,91	5,54	9,16	3,25	
udział masowy (%)	85,41	3,57	7,22	2,83	
przeciętna zasobność (m ³ /ha)	270	165	202	223	256
przeciętny wiek	60	52	50	49	58
spodziewany przyrost bieżący roczny (m ³ /ha)	6,70	4,02	5,04	4,31	6,39
Obręb Kijowiec					
udział powierzchniowy (%)	64,92	20,46	7,70	5,01	
udział masowy (%)	72,78	14,14	6,73	5,04	
przeciętna zasobność (m ³ /ha)	292	180	227	262	260
przeciętny wiek	65	57	56	55	62
spodziewany przyrost bieżący roczny (m ³ /ha)	6,29	4,35	5,01	5,33	5,75
Nadleśnictwo					
udział powierzchniowy (%)	70,00	15,71	8,17	4,45	
udział masowy (%)	76,77	10,81	6,88	4,34	
przeciętna zasobność (m ³ /ha)	284	178	218	253	259
przeciętny wiek	63	56	54	53	61
spodziewany przyrost bieżący roczny (m ³ /ha)	6,44	4,31	5,02	5,09	5,95

Udział powierzchniowy gatunków panujących wg obrębów

Udział miąższościowy gatunków panujących wg obrębów

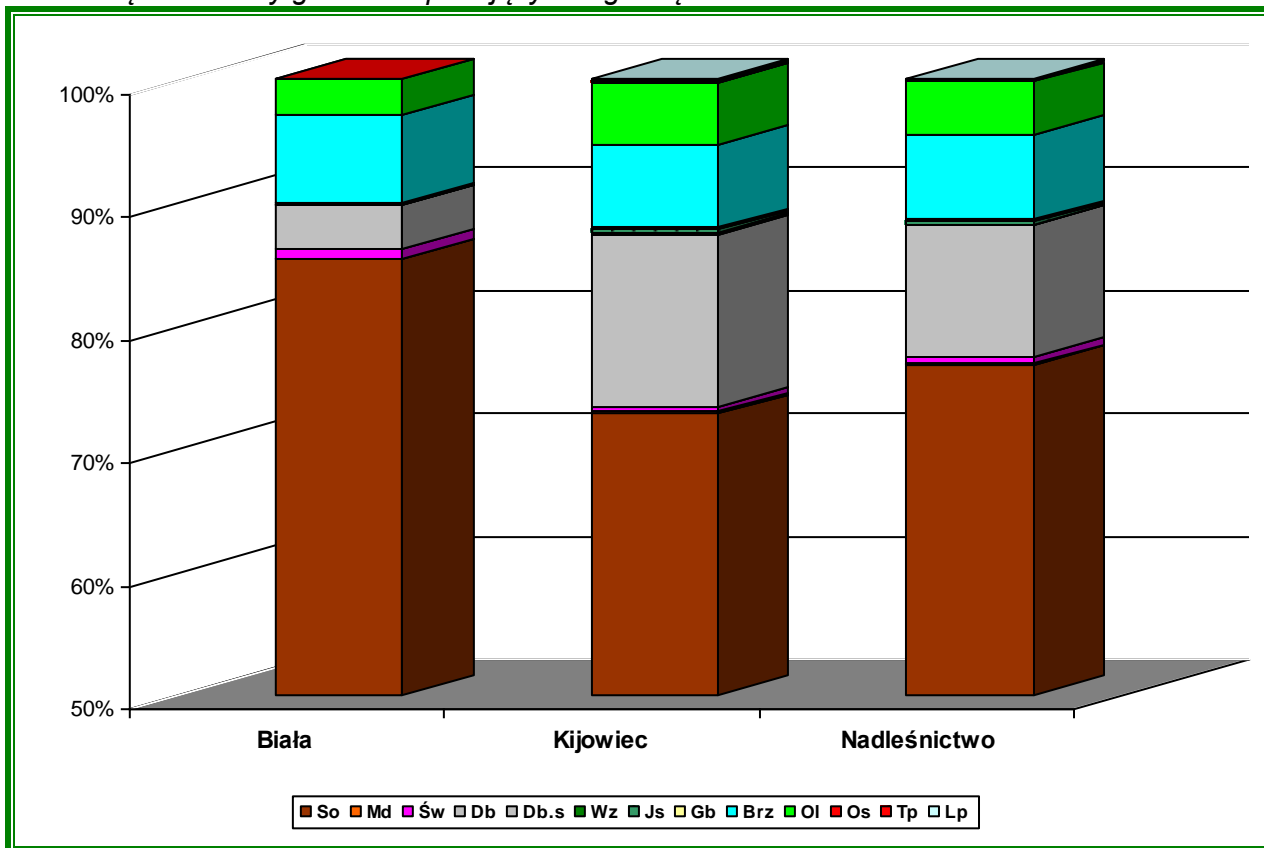

Tabela 36. Udział powierzchniowy i miąższościowy gatunków panujących w IV i V rewizji

Gatunek	Nadleśnictwo							
	IV rewizja		V rewizja		Wzrost / Spadek powierzchni		Wzrost / Spadek miąższości	
	Pow. ha	Miąższość m ³	Pow. ha	Miąższość m ³	ha	%	m ³	%
So	8782,82	2158401	8774,25	2492575	-8,57	-0,10	334174	15,48
Md	2,50	575	20,73	3780	18,23	729,20	3205	557,39
Św	94,34	15230	77,11	17349	-17,23	-18,26	2119	13,91
Db, Db.s	1775,89	288741	1968,48	350928	192,59	10,84	62187	21,54
Wz	0,95	3	4,75	30	3,8	400,00	27	900,00
Js	62,50	14391	31,58	6515	-30,92	-49,47	-7876	-54,73
Gb	30,50	2741	45,32	4813	14,82	48,59	2072	75,59
Brz	1249,15	229155	1023,50	223484	-225,65	-18,06	-5671	-2,47
Ol	513,71	115808	557,73	141046	44,02	8,57	25238	21,79
Tp	28,20	4720	8,91	2825	-19,29	-68,40	-1895	-40,15
Os	16,44	2910	9,58	1265	-6,86	-41,73	-1645	-56,53
Wb	0,13				-0,13	-100,00		
Lp	2,15	110	9,91	2434	7,76	360,93	2324	2112,73
Ogółem	12559,28	2832785	12531,85	3247044	-27,43	-0,22	414259	14,62

W ostatnim dziesięcioleciu nastąpił wzrost powierzchni drzewostanów z panującymi gatunkami: Db, Ol, Md, Lp, Gb. Zmniejszył się udział pozostałych drzewostanów w tym So, Js, Brz, Tp. Jest to wynikiem prowadzonego w ubiegłym 10-leciu użytkowania rębego i odnowienia gatunkami liściastymi oraz prowadzonych trzebieży w drzewostanach o składzie niezgodnym z TD oraz zmian w stanie posiadania nadleśnictwa.

2.4.1.4 Powierzchniowy i miąższościowy rzeczywisty udział gatunków

Szczegółową charakterystykę powierzchniowego i miąższościowego udziału gatunków rzeczywistych, wg klas i podklas wieku, w ramach typów siedliskowych, podają:

- ✓ Tabela nr Va - Powierzchniowa tabela klas wieku wg rzeczywistego udziału gatunków drzew w typach siedliskowych lasu;
- ✓ Tabela nr Vb - Miąższościowa tabela klas wieku wg rzeczywistego udziału gatunków drzew w typach siedliskowych lasu.

W trakcie prac taksacyjnych stwierdzono 34 gatunki drzew występujących w drzewostanach nadleśnictwa, w tym 8 gatunków obcego pochodzenia.

Gatunki rodzime: sosna zwyczajna, modrzew europejski, świerk pospolity, jodła zwyczajna, buk pospolity, dąb szypułkowy, dąb, klon zwyczajny, klon jawor, jesion wyniosły, wiąz, grab zwyczajny, brzoza brodawkowata, olsza czarna, olsza szara, czereśnia, osika, wierzba, lipa drobnolistna, grusza, jabłoń, głóg, jarząb, iwa, .

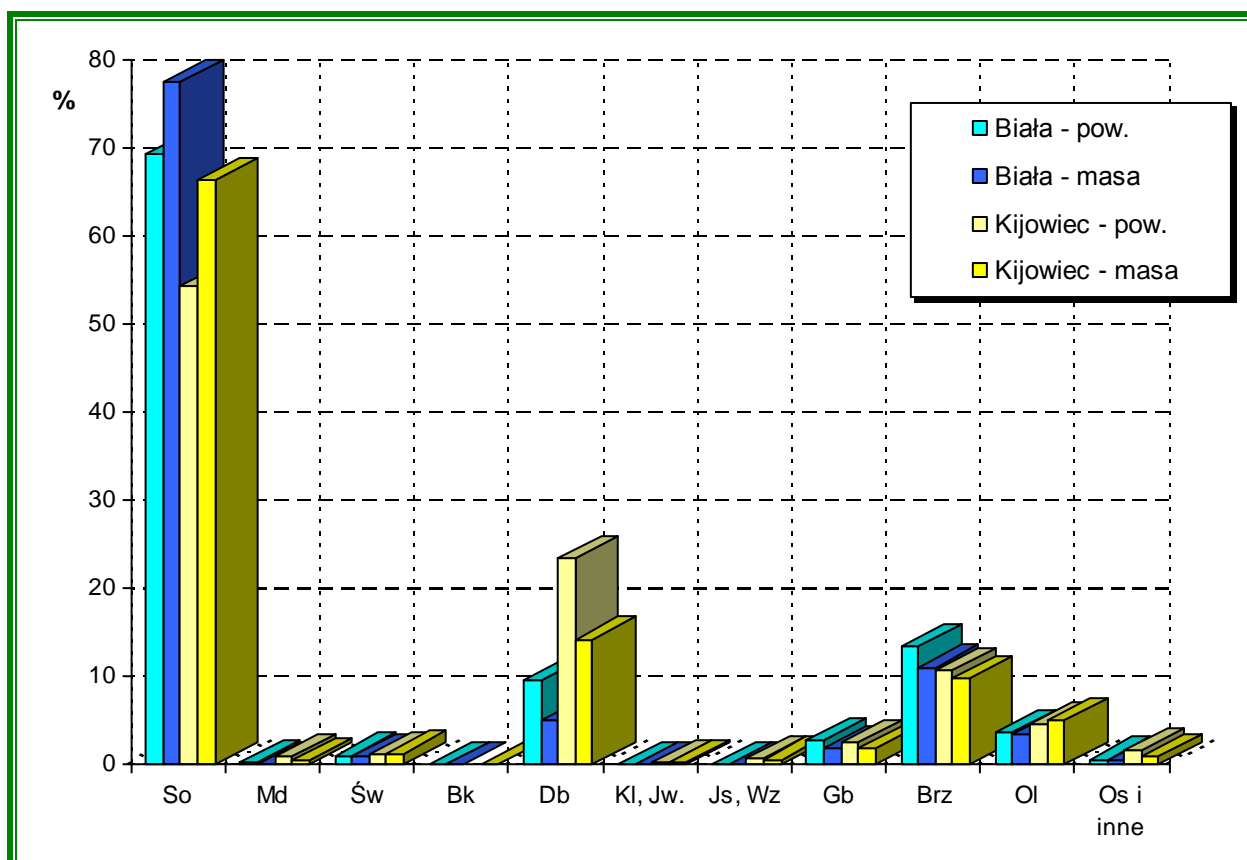
Gatunki obcego pochodzenia: sosna Banksa, sosna smołowa, sosna wejmutka, dąb czerwony, robinia akacjowa, czeremcha amerykańska, kasztanowiec, topola hybryda.

Tabela 37. Powierzchniowy i miąższościowy rzeczywisty udział gatunków*

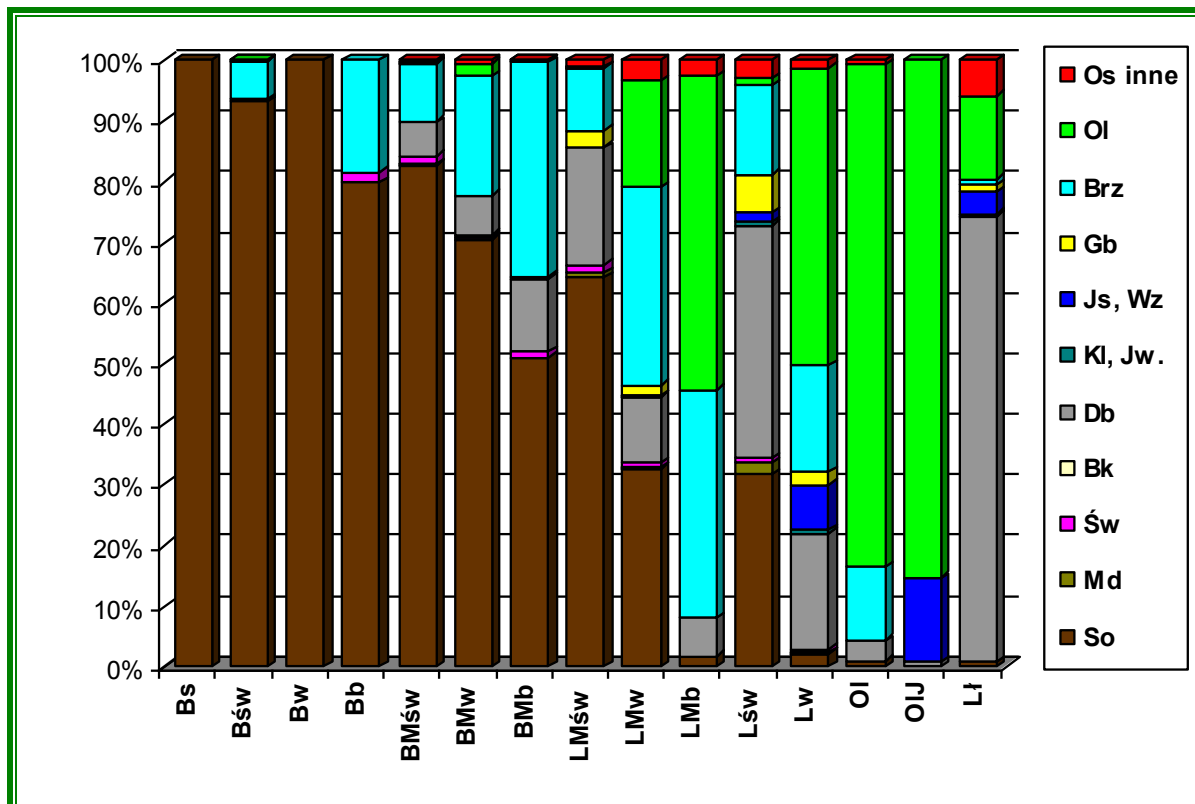
Gat.	Obręby:				Nadleśnictwo	
	Biała		Kijowiec		Pow. w ha	Miąższość w m3
	Pow. w ha	Miąższość w m3	Pow. w ha	Miąższość w m3		
So	2731,57	789590	4584,55	1465350	7316,12	2254940
Md	9,36	710	81,13	10045	90,49	10755
Św	39,12	9360	99,88	26970	139	36330
Bk	2,89	655		170	2,89	825
Db	280,83	50990	1525,58	313285	1806,41	364275
Db.s	84,29	90	447,70	65	531,99	155
Db.c	6,34	500	0,13	15	6,47	515
Kl	0,38		19,00	2410	19,38	2410
Jw	0,53	75	5,03	705	5,56	780
Wz	0,06	5	8,18	1250	8,24	1255
Js	0,47	90	49,82	10740	50,29	10830
Gb	103,99	18015	212,24	40540	316,23	58555
Brz	525,54	111967	906,54	215100	1432,08	327067
OI	140,06	34765	376,91	108880	516,97	143645
Ak	0,10	5	1,03	185	1,13	190
Tp			5,87	1705	5,87	1705
Os	17,04	3785	29,03	4855	46,07	8640
Wb			2,58	545	2,58	545
Lp	4,43	30	102,63	11565	107,06	11595
Razem	3947,00	1020635	8457,83	2214300	12404,83	3234935

* powierzchnia wg Tabeli Va, miąższość wg Tabeli Vb (załączniki w rozdziale 10)

Powierzchniowy i masowy udział rzeczywisty gatunków

Rzeczywisty udział gatunków w typach siedliskowych lasu

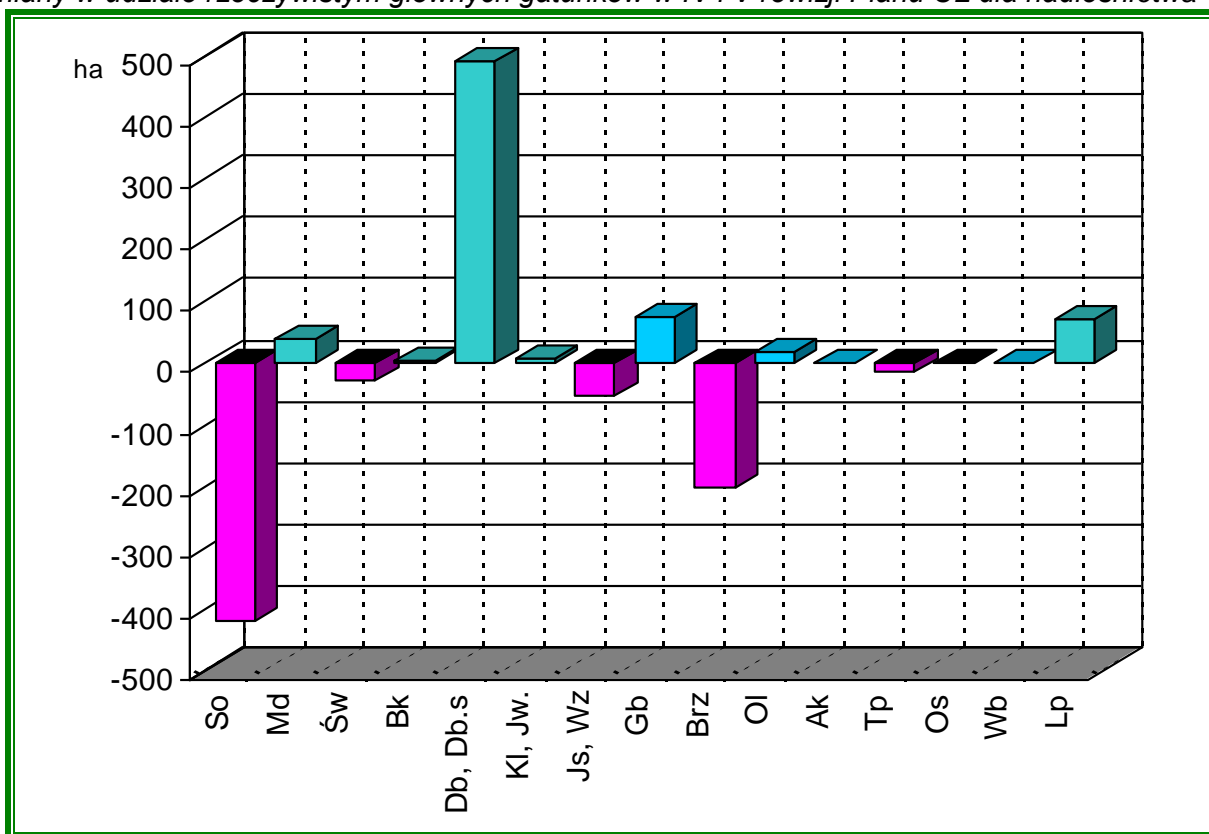

Udział rzeczywisty gatunków drzew w większości typów siedliskowych lasu jest zbliżony do przyjętych TD. W przypadku siedlisk lasów mieszanych i lasów zauważalny jest zdecydowanie za mały udział dębu w składzie drzewostanów (10 - 30%), w stosunku do zakładanego, w TD dla tych typów siedliskowych lasu. Przekłada się to na znaczący udział Brz, OI na tych siedliskach. Na siedliskach borów i borów mieszanych udział So przekracza 70%.

Tabela 38. Udział rzeczywisty gatunków w IV i V rewizji Planu UL

Gatunek	Nadleśnictwo				Wzrost / Spadek ha
	IV rewizja		V rewizja		
	Pow. ha	Udział %	Pow. ha	Udział %	
So	7734,44	62,28	7316,12	58,98	-418,32
Md	51,04	0,41	90,49	0,73	39,45
Św	168,82	1,36	139,00	1,12	-29,82
Bk	0,51	0,00	2,89	0,02	2,38
Db	1855,27	14,95	1806,41	14,56	-48,86
Db.s	0	0	531,99	4,29	531,99
Db.c	0	0	6,47	0,05	6,47
Kl	0	0	19,38	0,16	19,38
Jw	17,74	0,14	5,56	0,04	-12,18
Wz	7,54	0,06	8,24	0,07	0,70
Js	104,77	0,84	50,29	0,41	-54,48
Gb	240,32	1,93	316,23	2,55	75,91
Brz	1633,15	13,15	1432,08	11,54	-201,07
OI	499,87	4,02	516,97	4,17	17,10
Ak	0,30	0,00	1,13	0,01	0,83
Tp	20,98	0,17	5,87	0,05	-15,11
Os	47,15	0,38	46,07	0,37	-1,08
Wb	2,55	0,02	2,58	0,02	0,03
Lp	36,42	0,29	107,06	0,86	70,64
Razem	12420,87	100,00	12404,83	100,00	-16,04

Zmiany w udziale rzeczywistym głównych gatunków w IV i V rewizji Planu UL dla nadleśnictwa

W ostatnim dziesięcioleciu nastąpił spadek udziału rzeczywistego So o 418,32 ha, Brz – 201,07 ha, Js – 54,48 ha, Św – 29,82 ha. Zwiększył się udział m.in. Db(Db.s) o 483,13 ha, Gb – 75,91 ha, Lp – 70,64 ha, Md – 39,45 ha. Wzrost udziału Db, Bk jest wynikiem wprowadzania tego gatunku w odnowieniach po rębniach złożonych. Na wzrost udziału pozostałych gatunków duże znaczenie miało prowadzone w ubiegłym 10-leciu użytkowanie rębne i odnowienie tych powierzchni gatunkami zgodnymi z przyjętymi gospodarczymi typami drzewostanów (gatunki takie jak modrzew, świerk występowały w domieszce w szeregu typach siedliskowych lasu). Wzrost powierzchni Gb, Lp jest wynikiem tego, że gatunki te występujące w podszycie zaczynają tworzyć dolne piętro w drzewostanach na siedliskach LMśw, Lśw.

2.4.1.5 Spodziewany bieżący przyrost roczny wg gatunków panujących

Spodziewany bieżący przyrost roczny wg gatunków panujących i stref uszkodzenia, przedstawia tabela VIIIa, zamieszczone w tabelarycznej części elaboratu (strony kolorowe):

- ✓ *Tabela nr VIIIa - Tabela klas wieku spodziewanego bieżącego rocznego przyrostu miąższości wg gatunków panujących i stref uszkodzenia – przyrost tablicowy.*

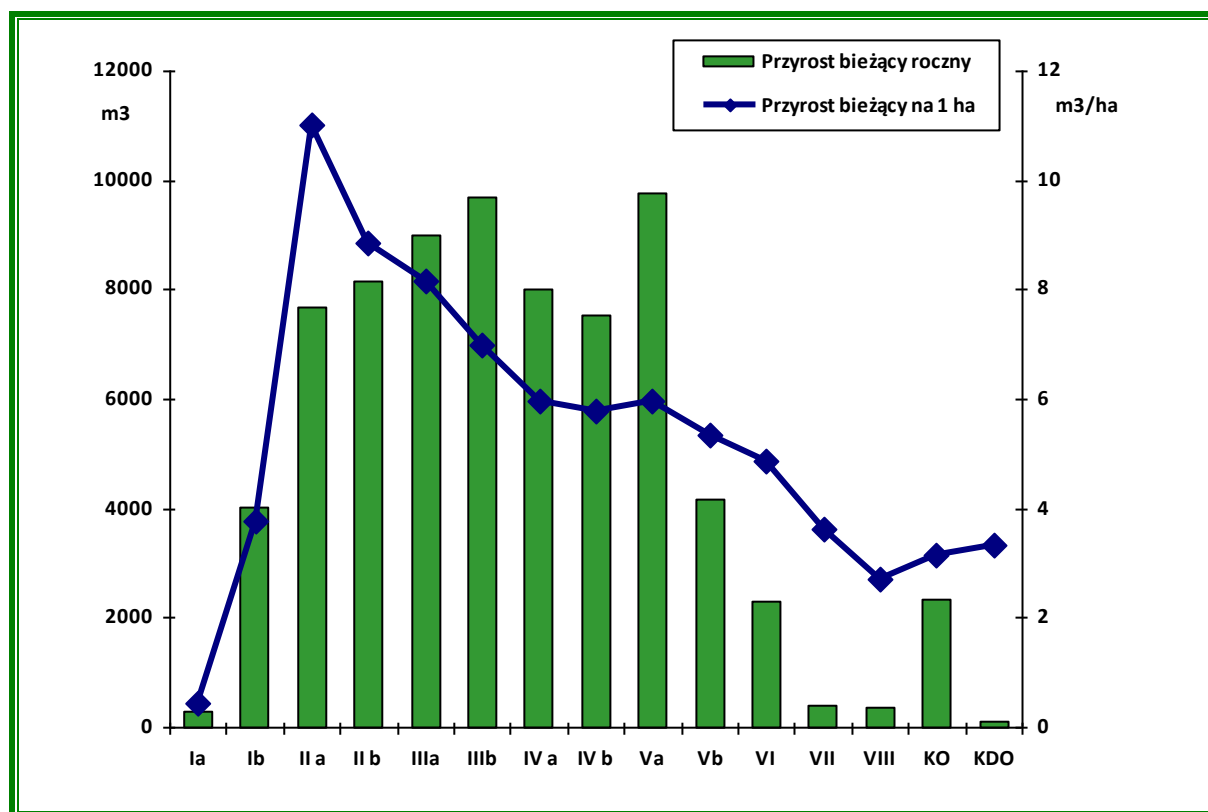
Do czasu wprowadzenia obowiązku ustalania stref uszkodzeń przemysłowych (paragraf 10 p.6 instrukcji u.l.), tabelę VIIIa sporządza się bez uwzględnienia stref uszkodzenia.

Tabela 39. Spodziewany bieżący roczny przyrost wg gatunków panujących

Gat.	Obręb:				Nadleśnictwo	
	Biała		Kijowiec			
	m ³	m ³ /ha	m ³	m ³ /ha	m ³	m ³ /ha
So	21460	6,70	34805	6,29	56265	6,44
Md	5	7,94	230	11,44	235	11,34
Św	515	14,66	445	10,60	960	12,45
Db	845	4,90	7090	5,02	7935	5,01
Db.s	5	0,13	390	1,28	395	1,14
Js	5	7,46	125	4,11	130	4,18
Gb	25	2,91	60	1,63	85	1,88
Brz	1845	5,04	3295	5,03	5140	5,02
OI	520	4,31	2090	5,34	2610	5,09
Tp			35	4,31	35	3,93
Os			20	2,13	20	2,09
Lp			65	6,56	65	6,56
Razem	25225	6,39	48650	5,75	73875	5,96

Najwyższy spodziewany przyrost bieżący roczny na 1 ha wykazuje Św – 12,45 m³/ha, najniższy Db.s – 1,14 m³/ha. Przyrost głównych gatunków lasotwórczych drzewostanów nadleśnictwa (So, Db, Brz, OI) - wynosi od 5,01 m³/ha dla Db do 6,44 m³/ha dla So.

Struktura bieżącego przyrostu miąższności na 1 ha wg klas wieku

2.4.2 Zróżnicowanie drzewostanów nadleśnictwa

W Nadleśnictwie Biała Podlaska najczęściej spotykane są jednogatunkowe, jednowiekowe drzewostany sosnowe. Szersze omówienie zróżnicowania drzewostanów nadleśnictwa przedstawiono w POP w rozdziale 4.3. *Charakterystyka drzewostanów.*

Tabela 40. Zestawienie powierzchni drzewostanów wg bogactwa gatunkowego

Bogactwo gatunkowe, drzewostany	Obręby:		Nadleśnictwo	Ogółem
	Biała	Kijowiec		
	powierzchnia w ha			%
jednogatunkowe	1276,05	2244,37	3520,42	28,4
dwugatunkowe	1289,88	2834,64	4124,52	33,2
trzygatunkowe	931,78	2066,93	2998,71	24,2
cztero- i więcej gatunkowe	449,29	1311,89	1761,18	14,2
Razem	3947,00	8457,83	12404,83	100,0

Tabela 41. Zestawienie powierzchni drzewostanów wg struktury

Struktura drzewostanów drzewostany	Obręby:		Nadleśnictwo	Ogółem
	Biała	Kijowiec		
	powierzchnia w ha			%
jednopiętrowe	3621,03	7662,84	11283,87	91,0
dwupiętrowe	170,25	164,55	334,8	2,7
wielopiętrowe		1,53	1,53	0,0
KO, KDO	155,72	628,91	784,63	6,3
Razem	3947,00	8457,83	12404,83	100,0

2.4.3 Charakterystyka młodego pokolenia

Młode pokolenie drzew generalnie zostało wprowadzone poprzez sadzenie w wyniku odnowienia zrębów zupełnych, halizn oraz odnowienie gniazd i powierzchni międzygniazdowych po rębniach złożonych.

Młode pokolenie na powierzchni otwartej

Tabela 42. Zestawienie udziału rzeczywistego gatunków w uprawach i młodnikach do 10 lat.

Gatunek	Obręby:		Nadleśnictwo	Ogółem
	Biała	Kijowiec		
	powierzchnia w ha			%
So	68,83	228,24	297,07	46,31
Md	4,09	24,50	28,59	4,46
Św		6,71	6,71	1,05
Db	26,73	130,04	156,77	24,44
Db.s	7,42	57,99	65,41	10,20
Kl	0,38	2,86	3,24	0,51
Wz		0,51	0,51	0,08
Js		0,16	0,16	0,02
Gb	0,51	6,40	6,91	1,08
Brz	5,63	17,35	22,98	3,58
OI	2,30	19,57	21,87	3,41
Os		0,07	0,07	0,01
Lp	3,08	28,15	31,23	4,87
Ogółem	118,97	522,55	641,52	100,00

W uprawach i młodnikach do 10 lat dominującym gatunkiem jest So. Udział tego gatunku w składzie gatunkowym tych drzewostanów wynosi 46,31%. Jest to wartość niższa od przeciętnej dla wszystkich drzewostanów nadleśnictwa, która wynosi 58,98%. Świadczy to o większym zróżnicowaniu i bogactwie struktury gatunkowej nowozakładanych upraw.

Młode pokolenie na pod okapem drzewostanu

Do młodego pokolenia zaliczamy nalot, podsadzenia, podrost i podrost o charakterze II piętra. W drzewostanach Nadleśnictwa Biała Podlaska warstwy te wytworzyły się najczęściej w wyniku odnowienia sztucznego po rębniach częściowych i gniazdowych.

Tabela 43. Zestawienie powierzchni młodego pokolenia wg danych z inwentaryzacji lasu

warstwa	Obręby		Nadleśnictwo	Ogółem %	Przeciętne zadrzewienie
	Biała	Kijowiec			
	powierzchnia w ha				
nalot		94,18	94,18	9,65	0,14
podsadzenia	18,71	120,88	139,59	14,31	0,30
podrost	137,80	541,74	679,54	69,65	0,30
podrost II piętro	7,66	54,61	62,27	6,38	0,22
Razem	164,17	811,41	975,58	100,00	

Uwzględniając przeciętne zadrzewienie można stwierdzić, że młode pokolenie pod okapem drzewostanu występuje na powierzchni ok. 273,00 ha.

Szczegółową analizę pod kątem składów gatunkowych, zadrzewienia i jakości młodego pokolenia pod okapem drzewostanu w KO, KDO zawiera tabela XII zamieszczona w [rozdziale 3.1 Referat Nadleśniczego Nadleśnictwa Biała Podlaska](#) str. 85 dotyczący analizy gospodarki przeszłej.

2.4.4 Cechy drzewostanów

W trakcie prac terenowych oraz z danych z nadleśnictwa wyróżniono następujące cechy drzewostanów.

Tabela 44. Zestawienie powierzchni cech drzewostanów

Cecha	Obręby		Nadleśnictwo
	Biała	Kijowiec	
	powierzchnia w ha		
D-stany z odnowienia naturalnego	172,38	318,83	491,21
Drzewostany z odnowienia sztucznego	1954,05	3449,88	5403,93
Uprawy i młodniki po rębni złożonej	136,08	686,45	822,53
Drzewostany z zalesień porolnych	530,38	1034,08	1564,46
Drzewostany wyżywicowane		41,28	41,28
Ogółem	2792,89	5530,52	8323,41

2.4.5 Ocena stanu uszkodzeń drzewostanów

Występujące w ubiegłym okresie zagadnienia z zakresu ochrony lasu zostały przedstawione w referacie Nadleśniczego.

W trakcie terenowych prac taksacyjnych zarejestrowano uszkodzenia drzewostanów na łącznej powierzchni 1583,00 ha.

Tabela 45. Zestawienie uszkodzeń drzewostanów zainwentaryzowanych w trakcie prac taksacyjnych

Przyczyna uszkodzeń	Stopień uszkodzenia			Razem [ha]
	1 stopień	2 stopień	3 stopień	
	powierzchnia w ha			
Grzyby	647,60	46,98	2,13	696,71
Inne	17,59	0,89		18,48
Klimat	9,94	6,97		16,91
Owady	8,88	22,93		31,81
Pożar	4,68	3,34		8,02
Wodne	50,69	20,65	7,03	78,37
Zwierzyna	572,91	154,75	5,04	732,70
Razem	1312,29	256,51	14,20	1583,00

Większość szkód stwierdzonych w drzewostanach nadleśnictwa występuje w 1 stopniu uszkodzeń (uszkodzenia w przedziale 10-20%) – tj. są to szkody nieistotne (nietrawne). Szkody

istotne (2 i 3 stopień uszkodzeń) występują na 17% powierzchni.

Wśród uszkodzeń istotnych najczęściej występują szkody od zwierzyny w uprawach i młodnikach.

Uszkodzenia od owadów związane są z występowaniem w uprawach pędraczysk oraz ryjkowców.

Uszkodzenia od grzybów dotyczą starszych drzewostanów, drzewostanów na gruntach polnych oraz drzewostanów z udziałem jesionu.

Uszkodzenia wodne występują na siedliskach wilgotnych związane są z okresowym podtapianiem drzewostanów spowodowanymi intensywnymi opadami, powodzią oraz skutkami działalności bobrów.

2.4.6 Drewno martwe

Zgodnie z metodyką zawartą w instrukcji u.l. na co 10 powierzchni kołowej w ramach grup gatunkowo-wiekowych wykonano pomiary inwentaryzujące stwierdzone drewno martwe (drewno martwe wystąpiło na 58 powierzchniach).

Średni zapas w nadleśnictwie zakumulowanego drewna martwego wynosi 3,10 m³/ha pow. zalesionej objętej pomiarem. Zinwentaryzowana miąższość stanowi ok. 1,0% zapasu. Szczegółową analizę drewna martwego przedstawiono w POP.

Tabela 46. Zestawienie miąższości drewna martwego

Obręb:	Miąższość drewna martwego					
	Drewno martwych drzew stojących i złomów		Drewno drzew leżących i fragmentów drzew martwych		Razem	
	m ³ /ha	m ³	m ³ /ha	m ³	m ³ /ha	m ³
Biała	1,17	4095	1,43	5032	2,60	9127
Kijowiec	2,59	18192	0,77	5412	3,36	23604
Ogółem	2,11	22287	0,99	10444	3,10	32731

2.4.7 Ocena zgodności składu gatunkowego z typem drzewostanu

Ocenę zgodności składu gatunkowego drzewostanów z siedliskiem wykonano zgodnie z §40 "Instrukcji Urządzania Lasu" w dwu grupach drzewostanów: upraw i młodników do 10 lat oraz w pozostałych drzewostanach poza uprawami i młodnikami.

2.4.7.1 Ocena zgodności składu gatunkowego upraw i młodników

Ocenę zgodności upraw i młodników (całej la klasy wieku – 641,52 ha) wykonano w stosunku do przyjętych składów docelowych ustalonych w poprzedniej rewizji urządzania lasu.

- ◆ *Zgodne z siedliskowym typem lasu.* Uprawy i młodniki o składzie gatunkowym zgodnym z siedliskowym typem lasu stanowią 98,2% powierzchni la klasy wieku – 630,18 ha.
- ◆ *Częściowo zgodne z siedliskowym typem lasu.* Skład gatunkowy częściowo zgodny ma 1,5% upraw i młodników – 9,64 ha. Do upraw i młodników częściowo zgodnych zaliczono takie, w których nie występują określone w typie drzewostanu gatunki domieszkowe oraz drzewostany złożone z cennych domieszek gdzie jednak gatunkiem panującym nie jest gatunek docelowy typu drzewostanu TD – głównie na siedlisku LMśw i LMw.
- ◆ *Niezgodne z siedliskowym typem lasu.* W trakcie prac inwentaryzacyjnych stwierdzono 1,70 ha upraw i młodników niezgodnych z TD.

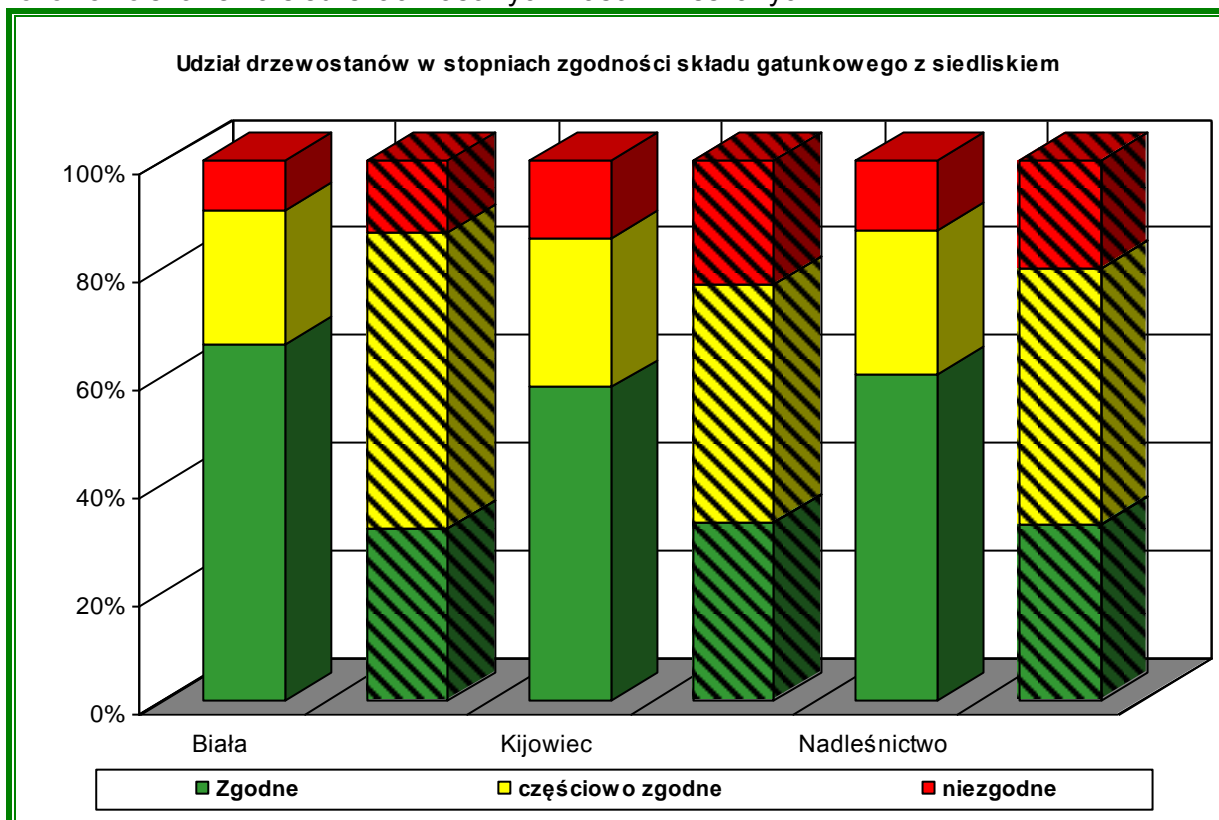
2.4.7.2 Ocena zgodności składu gatunkowego pozostałych drzewostanów

Poniżej, dla scharakteryzowania stanu lasu, w tabeli zestawiono powierzchnię drzewostanów (poza uprawami i młodnikami) według stopni zgodności składu gatunkowego z przyjętym na Komisji Założeń Planu typami drzewostanu – TD.

Tabela 47. Zestawienie powierzchni drzewostanów w stopniach zgodności składu gatunkowego z siedliskiem.

Stopień zgodności	Obręby:				Nadleśnictwo	
	Biała		Kijowiec		Pow. w ha	%
	Pow. w ha	%	Pow. w ha	%		
<i>Drzewostany poza uprawami i młodnikami</i>						
1 zgodne	2484,21	64,90	4388,66	55,31	6872,87	58,43
2 częściowo zgodne	984,79	25,73	2333,91	29,41	3318,7	28,21
3 niezgodne	359,03	9,38	1212,71	15,28	1571,74	13,36
Razem	3828,03	100,00	7935,28	100,00	11763,31	100,00
<i>Ogółem drzewostany nadleśnictwa</i>						
1 zgodne	2598,08	65,82	4904,97	57,99	7503,05	60,48
2 częściowo zgodne	988,19	25,04	2340,15	27,67	3328,34	26,83
3 niezgodne	360,73	9,14	1212,71	14,34	1573,44	12,68
Ogółem	3947,00	100,00	8457,83	100,00	12404,83	100,00

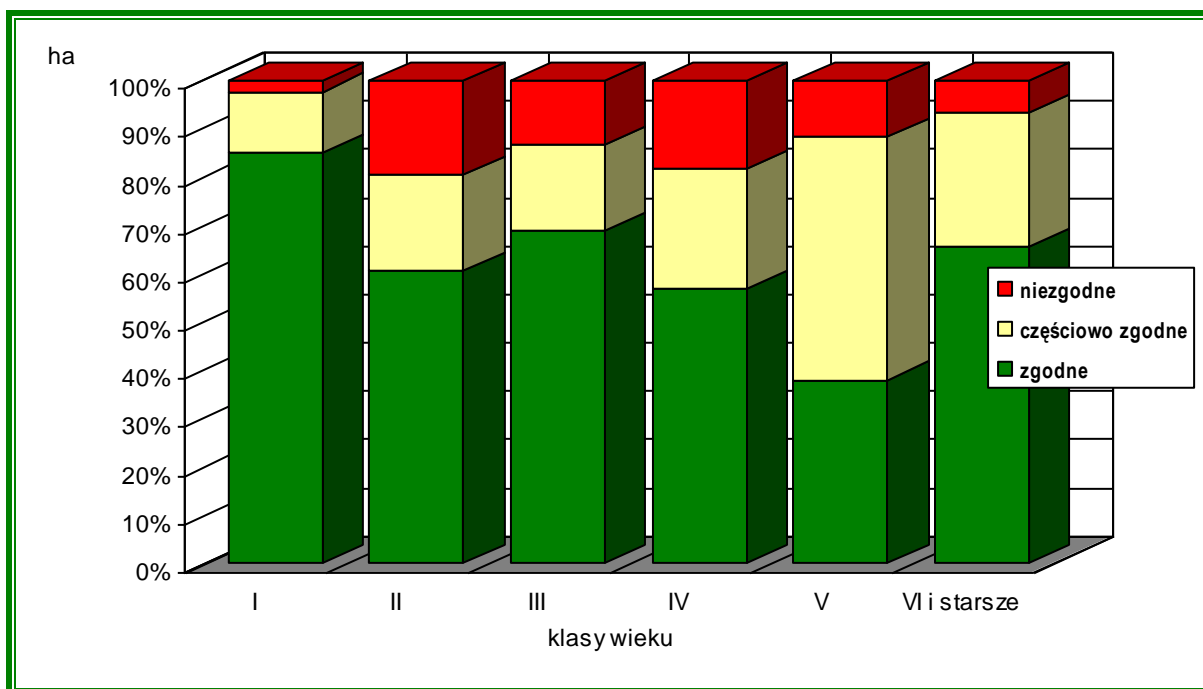
Drzewostany nadleśnictwa wykazują bardzo dużą zgodność z siedliskiem i przyjętymi gospodarczymi typami. Drzewostany niezgodne stanowią 12,68% powierzchni. Najczęściej są to sosnowe, brzożowe i olszowe na siedliskach lasowych i lasów mieszanych.

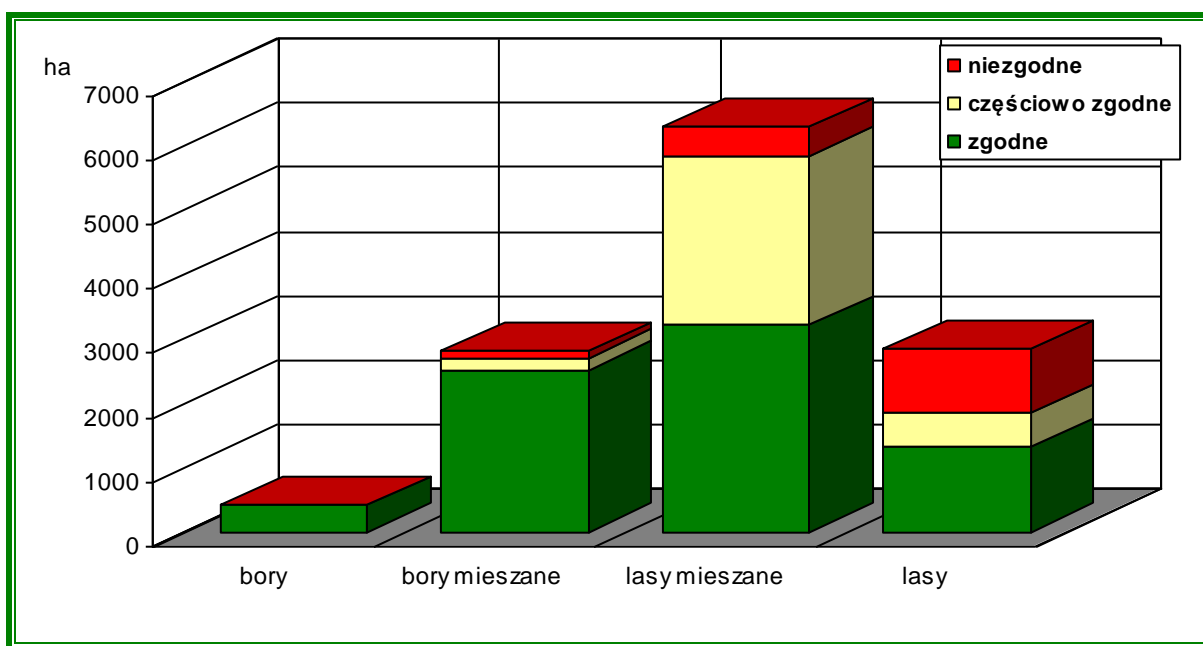
Na wykresie powyżej przedstawiono na słupkach ze szrafurą analizę stopni zgodności w IV rewizji. W porównaniu z okresem ubiegłym drzewostany nadleśnictwa wykazują się dużo większą zgodnością składów gatunkowych z TD. Wynika to głównie z tego, że w porównaniu z IV w V rewizji istotnie zmieniły się kryteria oceny zgodności. Stały się one bardziej elastyczne, uwzględniające większą różnorodność składów gatunkowych w drzewostanach.

Analizując stopień zgodności drzewostanów w klasach wieku, największą niezgodność wykazują drzewostany w II klasie wieku. Najwyższą zgodność wykazują natomiast drzewostany I klasy wieku, co świadczy o prawidłowo prowadzonej gospodarce leśnej w ostatnim okresie.

Udział drzewostanów w stopniach zgodności z TD wg klas wieku

Udział drzewostanów w stopniach zgodności z TD wg grup siedlisk

2.4.7.3 Drzewostany do przebudowy

Do drzewostanów kwalifikujących się do pilnej przebudowy zaliczono w przeważającej liczbie drzewostany o składzie gatunkowym niezgodnym negatywnie tj. drzewostany sosnowe na siedlisku lasu świeżego, rębne i bliskorębne przeznaczone do użytkowania rębego. Przebudowę tych drzewostanów proponuje się prowadzić z zastosowaniem rębni IIIA (skracając w miarę możliwości okres odnowienia) lub rębnią IB.

Pozostałe drzewostany o składzie niezgodnym, dobrze przyrastające o dobrej kondycji zdrowotnej przeznaczone do użytkowania przedrębego - trzebieży przekształceniowych.

Do przebudowy drzewostanów należy wykorzystywać pojawiające się odnowienia naturalne w przerzedzeniach i lukach.

Wykaz drzewostanów klasyfikujących się do przebudowy zawiera Wzór nr 3 zamieszczony w tabelarycznej części elaboratu (strony kolorowe).

2.4.8 Ocena jakości hodowlanej i technicznej drzewostanów

2.4.8.1 Ocena jakości upraw i młodników w wieku do 10 lat na powierzchniach otwartych

Ocenę zgodności upraw założonych na powierzchniach otwartych dokonana została w poprzednim punkcie, a szczegółową analizę, zawiera Tabela nr XI (przedstawiona w **rozdziale 3.1 Referat Nadleśniczego Nadleśnictwa Biała Podlaska** str. 85. Uprawy na powierzchni otwartej w 75,6% posiadają jakość bardzo dobrą i dobrą 11, 12 oraz 24,4% posiada jakość zadowalającą 13, 21, 22, 23. W trakcie prac taksacyjnych opisano 1 uprawę przepadłą – obręb Kijowiec oddz. 18Bc na powierzchni 1,14 ha.

2.4.8.2 Ocena jakości upraw i młodników po rębniach złożonych

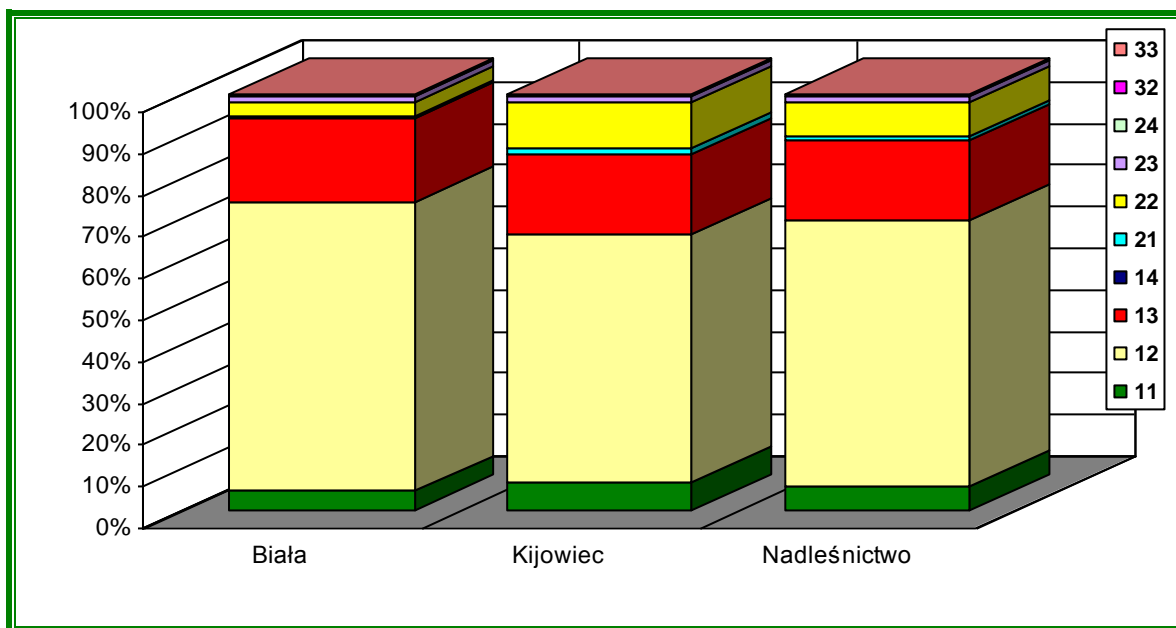
Szczegółowe dane zawiera Tabela XII zamieszczona w **rozdziale 3.1 Referat Nadleśniczego Nadleśnictwa Biała Podlaska** str. 85.

Uprawy i młodniki po rębniach złożonych zajmują 822,53 ha. Przeciętny stopień pokrycia wynosi 78,2% i najczęściej mają one jakość hodowlaną dobrą określaną kryterium 12. W grupie tej znalazły się również uprawy o zadrzewieniu <0,5 jako wynik cięć uprzętających po rębni IIIA wykonanych w dwóch ostatnich latach ubiegłego 10-lecia.

2.4.8.3 Ocena drzewostanów, dla których w trakcie prac urządzeniowych określono jakość hodowlaną

Jakość hodowlana określana dla drzewostanów przedrębnych wyrażona jest wskaźnikiem '12' – 63,5% powierzchni tych drzewostanów. Drzewostanów z jakością określaną jako '11' jest 5,9%, '13' – 19,6%, '22' – 8,0%. W nadleśnictwie nie występują drzewostany o jakości niższej niż określana jako 33.

Procentowy udział drzewostanów wg jakości hodowlanej

2.4.8.4 Ocena jakości technicznej gatunków panujących w drzewostanach, dla których określono jakość techniczną

Jakość techniczna drzewostanów starszych jest dobra. Drzewostanów, w których dla poszczególnych gatunków określono jakość techniczną 2 (dla gatunku głównego) występuje w nadleśnictwie 87,7% (4539,30 ha). Drzewostany jakości technicznej 3 stanowią – 11,7% (605,93 ha). Jakość techniczna 4 (głównym kryterium była grubość pierśnicy) określono dla 0,6% powierzchni drzewostanów rębnych i bliskorębnych (30,43 ha). W nadleśnictwie nie występują drzewostany z jakością techniczną określoną na 1.

Jakość hodowlaną i techniczną określono na podstawie §38,39 Instrukcji u.l.

2.4.9 Charakterystyka powierzchni leśnej niezalesionej

Charakterystykę powierzchni leśnej niezalesionej obrazuje poniższe zestawienie:

Tabela 48. Zestawienie rodzajów powierzchni leśnej niezalesionej

Rodzaj powierzchni leśnej niezalesionej	V rewizja			IV rewizja
	Obręby:		Nadleśnictwo	Nadleśnictwo
	Biała	Kijowiec		
powierzchnia w ha				
Plantacje choinek i krzewów	2,05	4,01	6,06	4,41
Poletka łowieckie	0,89	4,67	5,56	6,69
Zręby	13,32	26,24	39,56	41,82
Halizny		2,59	2,59	3,37
Płazowiny	0,22	1,02	1,24	21,40
Przewidziane do naturalnej sukcesji	27,59	43,17	70,76	60,73
Inne wylesienia	1,25		1,25	
Ogółem	45,32	81,70	353,89	235,57

- Lokalizacja halizn została przedstawiona w **rozdziale 2.1.4** [Opis dokumentacji prawnej stanu posiadania](#) str. 28,
- Lokalizacja płazowin została przedstawiona w **rozdziale 2.1.4** [Opis dokumentacji prawnej stanu posiadania](#) str. 28,
- Zręby

Obręb Biała: oddz. 28b, 56a, 67c, 68l, 78i, 93c;

Obręb Kijowiec: oddz. 47c, 81f, 121d, 124d, 164f, 175g, 187d, 227g,j, 229f, 294b;

- Plantacje choinek

Obręb Biała: oddz. 98g, 124k, 124l;

Obręb Kijowiec: oddz. 56l, 148c, 172c, 233c, 243c,o;

- Lokalizacja gruntów przewidzianych do naturalnej sukcesji oraz gruntów objętych szczególną ochroną została przedstawiona w **rozdziale 2.1.4** [Opis dokumentacji prawnej stanu posiadania](#) str. 28.
- Lokalizacja poletek łowieckich została przedstawiona w **rozdziale 5.6.3.** [Gospodarka łowiecka](#) str. 202.
- „Inne wylesienia”

Obręb Biała: oddz. 230b, 231d.

2.4.10 Ocena stanu zasobów drzewnych

Porównanie wskaźników stanu zasobów drzewnych w kolejnych planach urządzenia lasu przedstawia tabela XIII zamieszczona w **rozdziale 3.1. [Referat Nadleśniczego Nadleśnictwa Biała Podlaska](#)** str. 85.

Analizę zmian stanu zasobów drzewnych w minionych okresach gospodarczych przeprowadzono w oparciu o tabele klas wieku.

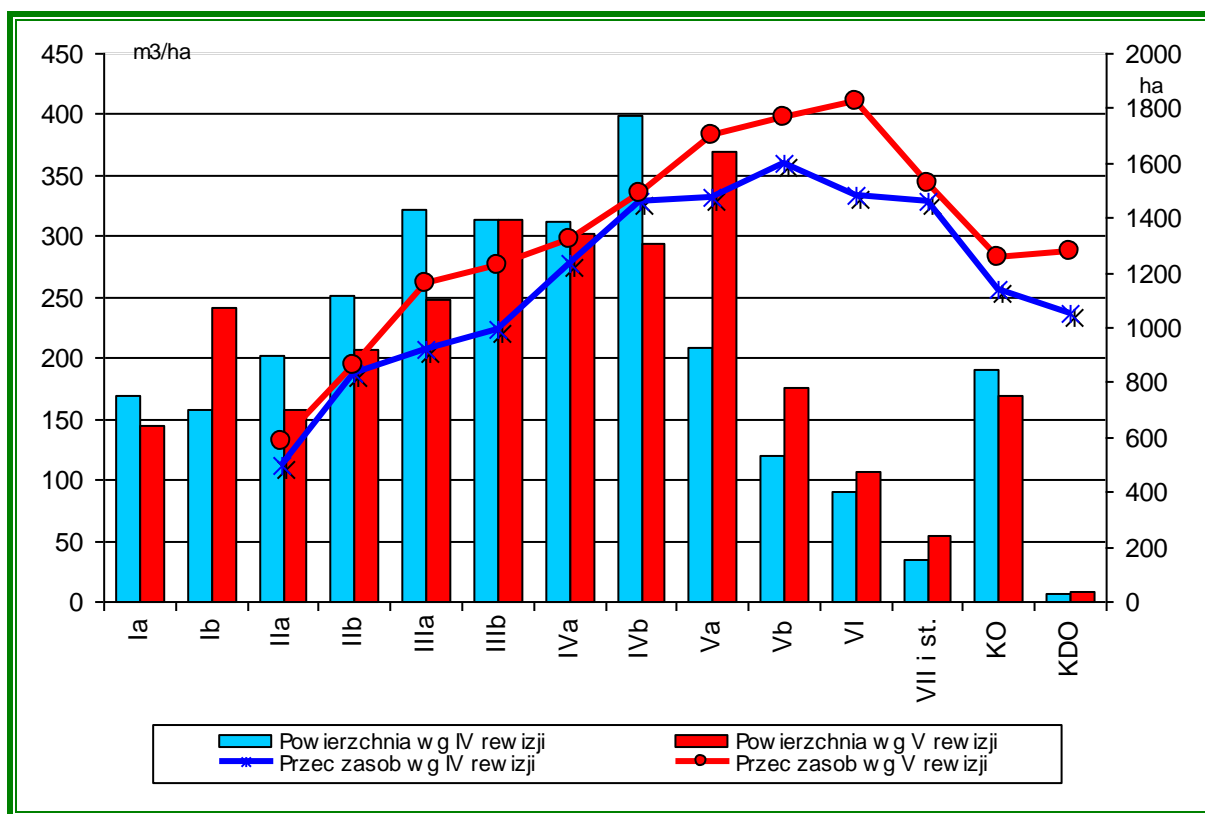
Tabela 49. Porównanie wskaźników stanu lasu w kolejnych rewizjach planu u.l.

wskaźnik		III rewizja	IV rewizja	V rewizja
Nadleśnictwo	pow. leśna w ha	11638,14	12559,28	12531,85
	zapas m ³	2364401	2832788	3247044
	zasobność m ³ /ha	203	226	259
	przeciętny wiek	56	59	61
	przeciętny przyrost na 1 ha	3,62	3,83	4,25
	bieżący roczny przyrost na 1 ha	5,88	5,90	5,96

Z przedstawionego zestawienia wynika, że w kolejnych rewizjach systematycznie wzrastają podstawowe wskaźniki obrazujące zmiany zasobów drzewnych.

Z przedstawionego wykresu wg tabeli XIII wynika, że nastąpił duży wzrost przeciętnej zasobności w nadleśnictwie, w każdej klasie wieku.

Zmiany powierzchni i przeciętnej zasobności na 1 ha klas wieku w IV i V rewizji PUL

Z przedstawionego zestawienia wynika, że w kolejnych rewizjach systematycznie wzrastają podstawowe wskaźniki obrazujące zmiany zasobów drzewnych.

W porównaniu z IV rewizją zasoby drzewne wzrosły o 14,5%, przeciętna zasobność na 1 ha – o 14,6%. W okresie między III a V rewizją przeciętna zasobność drzewostanów wzrosła o 27,6%, a zasoby wzrosły o 37,2%.

W porównaniu z ubiegłą rewizją wzrasta przeciętny wiek o 2 lata oraz przyrost bieżący drzewostanów.

Z przedstawionych zestawień i wykresów wynika, że struktura klas wieku drzewostanów

odbiega od przyjętego układu dla lasu normalnego. W nadleśnictwie przeważają drzewostany średnich i starszych klas wieku. Udział drzewostanów powyżej 80 lat stanowi 31,32% powierzchni i 44,3% zasobności.

Niski jest udział drzewostanów I klasy wieku – 13,70% oraz II klasy wieku 12,94%. Są to drzewostany charakteryzujące się najwyższym przyrostem masy i może mieć swoje przełożenie na dynamikę wzrostu zasobności drzewostanów w kolejnych rewizjach planu urządzenia lasu.

Ze stanu zasobów drzewnych wynikają następujące przesłanki do konstrukcji planu na najbliższy okres gospodarczy:

- ⇒ Zmniejszenie rozmiaru użytkowania przedrębego w zakresie etatu powierzchniowego, starsze drzewostany nie koniecznie wymagają przeprowadzania zabiegów pielęgnacyjnych o charakterze selekcyjnym.
- ⇒ Możliwość zwiększenia etatu użytkowania rębego.
- ⇒ Kontynuowanie rozpoczętej przebudowy drzewostanów w kierunku zgodności ich składów gatunkowych z przyjętymi typami drzewostanu poprzez intensywne użytkowanie rębne oraz przedrębne.
- ⇒ Zwiększenie rozmiaru cięć odslaniających i uprzątających w KO, KDO.
- ⇒ Zwiększenie użytkowania rębego poprzez prowadzenie zabiegów odnowieniowych przekłada się na odtworzenie drzewostanów I klasy wieku.

3 WYNIKI ANALIZY GOSPODARKI LEŚNEJ W MINIONYM OKRESIE

3.1 Referat Nadleśniczego Nadleśnictwa Biała Podlaska.

3.2 Referat kierownika ZOL dotyczącego kierunkowych zadań z zakresu ochrony lasu.

3.3 Koreferat wykonawcy planu urządzenia lasu

3.4 Końcowa ocena dokonana przez Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Lublinie.

3.1 Referat Nadleśniczego Nadleśnictwa Biała Podlaska

REFERAT NADLEŚNICZEGO

**na posiedzenie
Narady Techniczno- Gospodarczej
w sprawie V rewizji Planu Urządzenia Lasu
wraz
z aktualizacją Programu Ochrony Przyrody**

**ANALIZA GOSPODARKI LEŚNEJ
za okres 01.01.2004 – 31.12.2013
w Nadleśnictwie Biała Podlaska**

Biała Podlaska, listopad 2013 r.

I. Wstęp

Nadleśnictwo Biała Podlaska powstało w 1972 r. po połączeniu byłych Nadleśnictw Chotyłów i Kijowiec (Dz. U. MLiPD nr 13 poz. 126 z dnia 30.XII.1972 r.).

Nadleśnictwo Biała Podlaska w obecnych granicach istnieje od 1993 r. i utworzone zostało z Obręby Kijowiec Nadleśnictwa Biała Podlaska i części Obrębu Grabarka Nadleśnictwa Międzyrzec.

Nadleśnictwo Biała Podlaska składa się z dwóch obrębów leśnych – Biała i Kijowiec.

Położone jest na terenie województwa lubelskiego, w całości na terenie powiatu bialskiego i swoim zasięgiem obejmuje gminę Konstantynów, gminę Leśna Podlaska, część gminy Rokitno, część gminy Biała Podlaska, Łomazy, Janów Podlaski, M. Biała Podlaska.

W okresie 2004-2013 Starosta zlecał nadzór nad lasami niestanowiącymi własności Skarbu Państwa powiatu bialskiego, w części zasięgu terytorialnego nadleśnictwa, na powierzchni 10315 ha. Od 1.01.2014 r. nadzór nad lasami niestanowiącymi własności Skarbu Państwa nie został nadleśnictwu powierzony.

Powierzchnia nadleśnictwa wg stanu na 31.12.2013 r. wynosi ogółem **13153,1205** ha, w tym leśna stanowi 12830,1916 ha. Pozostała powierzchnia to grunty nieleśne.

Zgodnie regionalizacją przyrodniczo-leśną lasy Nadleśnictwa Biała Podlaska należą do IV Krainy Mazowiecko - Podlaskiej, Dzielnicy 5 - Niziny Podlaskie i Wysoczyzny Siedleckiej w Mezoregionie Wysoczyzny Siedleckiej – Obręb Kijowiec i Dzielnicy 6 Polesia Lubelskiego w Mezoregionie Zakłęsłości Łomaskiej – Obręb Biała. Rzeźba terenu została ukształtowana w czasie najmłodszego okresu geologicznego, czwartorzędu, w okresie działalności lądolodu. Ukształtowanie terenu w zasięgu nadleśnictwa jest stosunkowo mało urozmaicone, w zasadzie równinne. W części północnej nadleśnictwa występują strefy moren czołowych stadiału Warty. Południowa część nadleśnictwa pokryta jest dość gęstą siecią cieków wodnych naturalnych

Pod względem hydrograficznym obszar nadleśnictwa leży w dorzeczu rzeki Bug i jej dopływów – głównym dopływem jest rzeka Krzna.

Według regionalizacji nasiennej teren Nadleśnictwa Biała Podlaska zawiera się w regionie 455.

Podział na leśnictwa wg stanu na 01.01.2004 r. przedstawiał się następująco:

Lp.	Obręb leśny	Nazwa leśnictwa	Pow. netto (ha)
1.	Biała	Czosnówka	656,79
2.		Grabarka	963,72
3.		Rudka	810,64
4.		Janówka	1021,90
5.		Zaścianek	916,66
Razem obręb Biała			4369,71
6.	Kijowiec	Konstantynów	1713,68
7.		Cieleśnica	1352,75
8.		Serwin	1321,94
9.		Kniejówka	1644,77
10.		Szadek	1646,16
11.		Leśna Podlaska	1104,67
Razem obręb Kijowiec			8783,97
Powierzchnia ogólna Nadleśnictwa			13153,68

Podział na leśnictwa wg stanu na 01.01.2014 r. jest następujący (Zarządzenie nr 18/2013 z dnia 2.09.2013 r. Nadleśniczego):

Lp.	Obręb leśny	Nazwa leśnictwa	Pow. netto (ha)
1.	Biała	Grabarka	2146,31
2.		Rudka	2223,90
Razem obręb Biała			4369,91
3.	Kijowiec	Konstantynów	1573,23
4.		Cieleśnica	1433,93
5.		Serwin	1360,28
6.		Kniejówka	1530,72
7.		Szadek	1466,17
8.		Leśna Podlaska	1418,87
Razem obręb Kijowiec			8783,20
Powierzchnia ogólna Nadleśnictwa			13153,11

Na 1.01.2004 r. przeciętna powierzchnia leśnictwa wynosiła 1195,79 ha - najmniejsze miało pow. 656,79 ha , największe - 1713,68ha

Na 1.01.2014 przeciętna powierzchnia leśnictwa wynosi 1644,14 ha - najmniejsze leśnictwo ma pow. 1360,28 ha, największe - 2223,90 ha.

W dziesięcioleciu 2004-2013 Nadleśnictwem Biała Podlaska do 6.12.2008 - do czasu nagłej śmierci - zarządzał Nadleśniczy Paweł Ligaj. Od 2009 r. jednostką zarządza Nadleśniczy Janina Giermaz.

Nadleśnictwo posiada opracowany operat siedliskowy opracowany w 2003 r. przez BULiGL O. Warszawa.

Analizę gospodarki leśnej w Nadleśnictwie Biała Podlaska za okres od 01.01.2004 r. do 31.12.2013 r. przeprowadzono zgodnie z § 76 pkt 3 „Instrukcji Urządzania Lasu - Część 1”.

Analizę gospodarki leśnej w minionym okresie przeprowadzono w oparciu o:

1. Plan urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Biała Podlaska na okres 1.01.2004 – 31.12.2013 r., który został zatwierdzony decyzją Ministra Środowiska z dnia 08 lipca 2004 roku (znak: D.Llp-611-58/04).
2. Wnioski gospodarcze i sprawozdania nadleśnictwa sporządzane w okresie obowiązywania planu.
3. Dane udostępnione przez Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej w Lublinie, które zostały wykorzystane do sporządzenia planu urządzenia lasu V rewizji.

II. Analiza gospodarki leśnej w Nadleśnictwie Biała Podlaska za okres 01.01.2004 – 31.12.2013.

1. Zmiany w stanie posiadania.

Nadleśnictwo Biała Podlaska prowadziło gospodarkę leśną w oparciu o Plan Urządzenia Lasu IV rewizji sporządzony na lata 2004 – 2013 zatwierdzony Decyzją Ministra Środowiska z dnia 08 lipca 2004 roku (znak: D.Llp-611-58/04).

Plan Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Biała Podlaska został sporządzony przez Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Warszawie wg stanu na 01.01.2004 roku.

Powierzchnia ogólna (ewidencyjna) nadleśnictwa wynosiła 13153,68 ha w następujących dwóch obrębach leśnych:

1. Obręb Biała	- o pow. 4369,71 ha
2. Obręb Kijowiec	- o pow. 8783,97 ha
Razem	13153,68 ha

Na koniec obowiązywania planu tj. wg stanu na 31.12.2013 roku powierzchnia ewidencyjna wynosi 13153,11 ha wg poszczególnych obrębów leśnych:

3. Obręb Biała	- o pow. 4369,91 ha
4. Obręb Kijowiec	- o pow. 8783,20 ha
Razem	13153,11 ha

Wg LPIR-4 na 31.12.2013 r. -13153,11 ha.

Bilans powierzchni Nadleśnictwa jest liczbą ujemną i wynosi (-) 0,5700 ha.

Na wynik składają się:

Lp.	Wyszczególnienie	Razem:
1.	Sprzedaż budynków w trybie art.40a ustawy o lasach:	-3,1939
1a.	Akt Notarialny Repertorium A nr. 1223/2004 z dn. 17.05.2004r obr. ew. Wólka Plebańska, dz. 945/13	-0,3324
1b.	Akt Notarialny Repertorium A nr. 627/2004 z dn. 12.03.2004r, obr.ew. Cieleśnica PGR, dz.275/3	-0,3100
1c.	Akt Notarialny Repertorium A nr. 1017/2004 z dn. 19.04.2004r obw. ew. Leśna Podlaska dz. 12/2	-0,4214
1d.	Akt Notarialny Repertorium A nr. 558/2004 z dn. 03.03.2004r. obr. ew. Jaźwiny, dz. 1265/4	-0,1388
1e.	Akt Notarialny Repertorium A nr. 206/2005 z dn. 04.02.2005r obr. ew. Nosów Kolonia, dz. 64/1	-0,1106
1f.	Akt Notarialny Repertorium A nr. 2093/2006 z dn. 12.10.2006r, obr. ew. Zakanale, dz. 801/2	-0,2892
1g.	Akt Notarialny Repertorium A nr. 2123/2006 z dn. 16.10.2006r, obr. ew. Konstantinów Wieś, dz.330/8	-0,0580
1h.	Akt Notarialny Repertorium A nr. 2116/2006 z dn. 16.10.2006r, obr. ew. Konstantinów Wieś, dz.330/6	-0,0416
1i.	Akt Notarialny Repertorium A nr. 1001/2007 z dn. 15.05.2007r. obr. ew. Wólka Plebańska, dz. 945/15	-0,2294
1j.	Akt Notarialny Repertorium A nr. 530/2007 z dn. 05.03.2007r. obr. ew. Konstantinów Wieś, dz.330/3	-0,0442

Lp.	Wyszczególnienie	Razem:
1k.	Akt Notarialny Repertorium A nr. 3857/2011 z dn. 26.07.2011r. obr. ew. Huszcza II, dz. 226/6	-0,1983
1l.	Akt Notarialny Repertorium A nr. 3852/2011 z dn. 26.07.2011r. obr. ew. Witulin, dz. 775/10, 775/11	-0,2246
1m.	Akt Notarialny Repertorium A nr. 2126/2012 z dn. 07.05.2012r. obr. ew. Kaliłów, dz. 253/1, 1795/2	-0,1431
1n.	Akt Notarialny Repertorium A nr. 3803/2012 z dn. 20.08.2012r. obr. ew. Kaliłów, dz. 1779/2	-0,0226
1o.	Akt Notarialny Repertorium A nr. 3941/2012 z dn. 28.08.2012r. obr. ew. Kaliłów, dz. 1779/5	-0,0216
1u.	Akt Notarialny Repertorium A nr. 4460/2012 z dn. 25.09.2012r. obr. ew. Kaliłów, dz. 1779/6	-0,0278
1p.	Akt Notarialny Repertorium A nr. 2410/2012 z dn. 25.09.2012r. obr. ew. Kaliłów, dz. 1779/7	-0,0195
1r.	Akt Notarialny Repertorium A nr. 5839/2012 z dn. 17.12.2012r. obr. ew. Kaliłów dz. 1779/3	-0,0095
1s.	Akt Notarialny Repertorium A nr. 5056/2012 z dn. 29.10.2012r. obr. ew. Kamieniczne, dz. 462/2	-0,2433
1t.	Akt Notarialny Repertorium A nr. 5505/2012 z dn. 29.11.2012r. obr.ew. Jażwiny, dz. 1262/4	-0,1826
1u.	Akt Notarialny Repertorium A nr. 4449/2013 z dn. 28.08.2013r. Miasto Biała Podlaska, dz.1089/1	-0,0169
1w.	Akt Notarialny Repertorium A nr. 4455/2013 z dn. 28.08.2013r. Miasto Biała Podlaska, dz.1089/1	-0,0139
1x.	Akt Notarialny Repertorium A nr. 4460/2013 z dn. 28.08.2013r. Miasto Biała Podlaska, dz.1089/1	-0,0162
1y.	Akt Notarialny Repertorium A nr. 4465/2013 z dn. 28.08.2013r. obr. ew. Biała Podlaska, dz.1089/1	-0,0135
1z.	Akt Notarialny Repertorium A nr. 4479/2013 z dn. 28.08.2013r. Miasto Biała Podlaska, dz.1089/1	-0,0164
1ax.	Akt Notarialny Repertorium A nr. 6083/2013 z dn. 05.11.2013r. Miasto Biała Podlaska, dz.1089/1	-0,0163
1bx.	Akt Notarialny Repertorium A nr. 6093/2013 z dn. 05.11.2013r. Miasto Biała Podlaska, dz.1089/1	-0,0180
1cx.	Akt Notarialny Repertorium A nr. 6088/2013 z dn. 05.11.2013r. Miasto Biała Podlaska, dz.1089/1	-0,0142
2.	Sprzedaż z art.38 ustawy o lasach:	-14,1731
2a.	Akt Notarialny Repertorium A nr. 6176/2004r z dn. 23.11.2004. obr. ew. Huszcza I dz. 1972, 1983, 2020, 2018, 1990	-2,3180
2b.	Akt Notarialny Repertorium A nr. 1536/2004 z dn. 17.06.2004r. dz. 207, Akt Notarialny repertorium A nr. 1587/2004 z dn. 24.06.2004r. dz.173/1, obr. ew. Porosiuki	-0,2100
2c.	Akt Notarialny Repertorium A nr. 1089/2005 z dn. 18.05.2005r. obr,ew. Porosiuki, dz. 217	-0,2300

Lp.	Wyszczególnienie	Razem:
2d.	Akt Notarialny Repertorium A nr. 2022/2005 z dn. 14.06.2005r. obr. ew. Huszcza I, dz. 1924	-0,6800
2e.	Akt Notarialny Repertorium A nr. 1402/2005 z dn. 28.06.2005r obr. ew. Bubel Granna, dz. 462/1, 464/1	-1,0700
2f.	Akt Notarialny Repertorium A nr. 1410/2005 z dn. 28.05.2005r. obr. ew. Bubel Granna, dz. 438/1	-0,1800
2g.	Akt Notarialny Repertorium A nr. 2373/2005 z dn. 27.10.2005r. obr. ew. Bubel Granna, dz. 305/1, 310/1	-2,5000
2h.	Akt Notarialny Repertorium A nr. 2335/2005 z dn. 21.10.2005r. obr.ew. Dubów, dz. 350/14	-0,8000
2i.	Akt Notarialny Repertorium A nr. 7851/2007 z dn. 10.12.2007r. obr.ew. Konstantynów Wieś, dz. 330/5	-0,0458
2j.	Akt Notarialny Repertorium A nr. 6252/2007 z dn. 28.09.2007r. obr. ew. Klonownica Duża, dz.587	-1,2800
2k.	Akt notarialny Repertorium A nr. 5525/2007 z dn. 24.08.2007r. obr. ew. Klonowica Duża, dz. 543, Akt Notarialny Repertorium A nr. 6246/2007 z dn. 28.09.2007r. obr. ew. Klonownica Duża, dz. 542	-1,6100
2l.	Akt Notarialny Repertorium A nr. 5531/2007 z dn. 24.08.2007r. obr. ew. Klonownica Duża, dz. 549	-0,7300
2m.	Akt Notarialny Repertorium A nr. 2865/2008 z dn. 26.05.2008r. obr. ew. Leśna Podlaska, dz. 30	-0,5162
2n.	Akt Notarialny Repertorium A nr. 2859/2008 z dn. 26.05.2008r. obr. ew. Huszcza I, dz. 2202, 2425	-1,0900
2o.	Akt Notarialny Repertorium A nr. 3693/2008 z dn. 25.09.2008r. obr. ew. Janówka, dz. 335	-0,9131
3.	Przeniesienie własności na innej podstawie (odejścia pod drogi publiczne) Decyzja Wojewody Lubelskiego nr. IF.II/TG/7045 /3-61/07/08 z dn. 25.01.2008r.	-0,0349
4.	Przejęcia gruntów protokołami zdawczo-odbiorczymi:	+6,7689
4a.	Protokół zdawczo-odbiorczy nr 1 z dnia 25.08.2003 r. obr.ew.Dubów dz. 350/14	+0,8000
4b.	Protokół zdawczo-odbiorczy z dnia 3.08.2003 r.(z MON do N-ctwa) obr.ew.Hoła dz.88	+0,5100
4c.	Protokół zdawczo-odbiorczy z dnia 17.07.2008r. obr.ew.Wólka Plebańska dz.574	+0,5000
4d.	Protokół zdawczo-odbiorczy z dnia 6.05.2009r. obr.ew.Ludwinów dz.79 i 76	+1,3300
4f.	Protokół zdawczo-odbiorczy z dnia 6.05.2009r. obr.ew.Kolonia Nosów dz.448 i 804	+1,1300
4g.	Protokół zdawczo-odbiorczy z dnia 12.05.2009r. (z MON do N-ctwa) obr.ew.06-61-011-0005 dz. 715 i 717	+1,4889
4h.	Protokół zdawczo-odbiorczy z dnia 12.12.2011r. obr.ew. Rokitno dz.795	+1,0100
5.	Scalenia: Decyzja Wójta Gminy Łomazy Nr. G. sc. 7424/1/05 z dn. 01.12.2005r.	+ 4,0675

Lp.	Wyszczególnienie	Razem:
6.	Modernizacje i odnowy ewidencji powszechnej:	+ 0,8481 -0,7293
6a.	Ogłoszenie Starosty Bialskiego z dn. 09.01.2007r. Na podstawie art. 24 a ust. 8 ustawy z dn. 17 maja 1989r. Prawo geodezyjne i kartograficzne (Dz. U. z 2005 r. Nr 240 poz. 2027, Dz. U. z 2006r. Nr 170, poz 1217)	+0,0001 -0,0793
6b.	Ogłoszenie Starosty Bialskiego z dn. 09.01.2007r. Na podstawie art. 24 a ust. 8 ustawy z dn. 17 maja 1989r. Prawo geodezyjne i kartograficzne (Dz. U. z 2005 r. Nr 240 poz. 2027, Dz. U. z 2006r. Nr 170, poz 1217)	+0,0280
6c.	Ogłoszenie Starosty Bialskiego nr. GKN.6620.324-3.2011.AW z dn. 08.07.2011r, nr GKN.6620.324-I-4/2011.AW z dn. 10.01.2012r. na podstawie art. 24a ustawy z dn. 17.05. 1989r. Prawo geodezyjne i kartograficzne (Dz. U. z 2010 r. Nr 193 poz.1287)	-0,3600
6d.	Ogłoszenie Starosty Bialskiego nr. GKN.6620.396-4/2011.AW z dn. 11.01.2012r, nr.GKN.6620.289-5/2011.AW z dn.22.12.2011r.Na podstawie art. 24a ust. 8 ustawy z dn. 17.05.1989r. Prawo geodezyjne i kartograficzne (Dz. U. z 2010r. Nr 193 poz. 1287).	+0,8200 -0,2900
7.	Ubyło na podatwie postanowienia Sądu Rejonowego w Białej Podlaskiej I Wydział Cywilny I Ns 708/08 z dnia 16.11.2009 r.	-0,5600
8.	Korekty błędów w ewidencji:	-3,3993 +9,8360
Razem:		(-) 0,5700

Stan na 01.01.2004 r. - pow. zatwierdzona przez Ministra Środowiska PUL na lata 2004-2013
Zestawienie sporządzono na podstawie sprawozdania LPIR-4

Zmiany w stanie posiadania dla nadleśnictwa ogółem przedstawia poniższa tabela (powierzchnia w ha):

Obręb leśny	Stan na 01.01.2004	Przyjęcia gruntów w ha	Przekazania gruntów w ha	Stan na 1.01.2014			
	Razem			Pow. razem netto ¹⁾	w tym: współwłasności (netto)	Pow. razem brutto ¹⁾	w tym: współwłasności (brutto)
Biała	4369,71	11,25	11,05	4369,91	50,38	4484,9	165,37
Kijowiec	8783,97	10,27	11,04	8783,2	4,58	8796,89	18,26
Ogółem	13153,68	21,52	22,09	13153,11	54,96	13281,79	183,63

¹⁾ podana powierzchnia zawiera całkowitą powierzchnię gruntów łącznie ze współwłasnościami

Wszystkie zmiany w stanie posiadania zostały odnotowane w rejestrze gruntów nadleśnictwa oraz w opisach taksacyjnych bazy danych LAS.

Aktualnie Nadleśnictwo Biała Podlaska posiada założone księgi wieczyste dla **12954,4558** ha, co stanowi **98,49** % powierzchni.

Szczegółowy wykaz zmian w powierzchni gruntów według kategorii użytków dla nadleśnictwa w okresie 01.01.2004– 31.12.2013r. przedstawia poniższe zestawienie (podana powierzchnia zawiera powierzchnię gruntów przewidzianych do planowania gospodarczego):

Wyszczególnienie	Nadleśnictwo Biała Podlaska	
	Wg stanu na 1.01.2004	Wg stanu na 31.12.2013
Ogółem	13153,3738	13153,1205
Lasy – razem	12811,4085	12830,1916
w tym grunty leśne	12558,8780	12575,7145
w tym związane z gospodarką leśną	252,5305	254,4771
Grunty zadrzewione i zakrzewione	0,4714	26959
Użytki rolne	160,8825	228,9519
Grunty zabudowane i zurbanizowane	9,6657	2,7590
Użytki ekologiczne	76,3824	76,3640
Tereny różne	10,0230	7,5395
Nieużytki	2,5643	1,9566
Grunty pod wodami	81,9760	2,6620

Zestawienie powierzchni gruntów nadleśnictwa według grup i rodzajów użytków Nadleśnictwa Biała Podlaska (wg Tabeli I) na 1.01.2014 r. (bez współwłasności).

Grupa i rodzaj użytku oraz kategoria użytkowania	Obręby:		Nadleśnictwo
	Biała	Kijowiec	
	powierzchnia w ha		
1. Lasy – razem	4082,7206	8697,8226	12780,5432
1.1. Grunty leśne zalesione – razem	3946,9015	8457,8399	12404,7414
1) drzewostany	3946,9015	8457,8399	12404,7414
2) plantacje drzew – razem			
w tym:			
- plantacje nasienne			
- plantacje drzew szybkorosnących			
1.2. Grunty leśne niezalesione – razem	45,3419	81,6924	127,0343
1) w produkcji ubocznej – razem	2,9504	8,6855	11,6359
w tym:			
- plantacje choinek	2,0544	4,0086	6,0630
- plantacje krzewów			
- poletka łowieckie		4,6769	4,6769
2) do odnowienia – razem	13,5470	29,8577	43,4047
w tym:			
- halizny		2,5924	2,5924
- zręby	13,3270	26,2456	39,5726
- płazowiny	0,2200	1,0197	1,2397
3) pozostałe leśne niezalesione - razem	28,8445	43,1492	71,9937
w tym:			
- przewidziane do sukcesji naturalnej	27,5926	43,1492	70,7418
- objęte szczególnymi formami ochrony			
- przeznaczone do wyłączenia z produkcji	1,2519		1,2519
1.3. Grunty związane z gospodarką leśną - razem	90,4772	158,2903	248,7675
w tym:			
- budynki i budowle	1,2358	3,7461	4,9819
- urządzenia melioracji wodnych	6,6808	7,9037	14,5845
- linie podziału przestrzennego lasu	27,7332	49,8118	77,5450
- drogi leśne	45,3722	92,8078	138,1800
- tereny pod liniami energetycznymi	4,4519	3,7504	8,2023
- szkółki leśne	5,0033		5,0033
- miejsca składowania drewna			
- parkingi leśne		0,2705	0,2705
- urządzenia turystyczne			
2. Grunty zadrzewione i zakrzewione – razem	2,2924		2,2924
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione - razem	4085,0130	8697,8226	12782,8356
3. Użytki rolne – razem	162,1436	63,0063	225,1499

Grupa i rodzaj użytku oraz kategoria użytkowania	Obręby:		Nadleśnictwo
	Biała	Kijowiec	
	powierzchnia w ha		
3.1. Grunty orne – razem	18,4332	34,7230	53,1562
w tym:			
- role	15,7649	34,0512	49,8161
- plantacje, poletka i szkółki na gruntach ornych	2,6733	0,6718	3,3451
- ugory i odłogi			
3.2. Sady – razem		0,8157	0,8157
3.3. Łąki trwałe	52,3045	18,2457	70,5502
3.4. Pastwiska trwałe	2,1702	5,5097	7,6799
3.5. Grunty rolne zabudowane	0,6768	2,5516	3,2284
3.6. Grunty pod stawami rybnymi	76,4698		76,4698
3.7. Grunty pod rowami rolnymi	12,0891	1,1606	13,2497
4. Grunty pod wodami – razem	0,0593	2,6027	2,6620
w tym:			
4.1. Grunty pod wodami powierzchniowymi płynącymi		1,5711	1,5711
4.2. Grunty pod wodami powierzchniowymi stojącymi	0,0593	1,0316	1,0909
4.3. Grunty pod morskimi wodami wewnętrznymi			
5. Użytki ekologiczne	63,2957	13,0683	76,3640
6. Tereny różne – razem	7,5395		7,5395
w tym:			
1) grunty przeznaczone do rekultywacji i niezagospodarowane grunty zrehabilitowane			
2) wały ochronne nieprzystosowane do ruchu kołowego	7,5395		7,5395
3) grunty wyłączone z produkcji (poza gruntami pod zabudowę)			
4) różne inne			
7. Grunty zabudowane i zurbanizowane - razem	1,2639	0,5294	1,7933
w tym:			
7.1. Tereny mieszkaniowe	0,4243	0,5294	0,9537
7.2. Tereny przemysłowe	0,0079		0,0079
7.3. Tereny zabudowane inne	0,8317		0,8317
7.4. Zurbanizowane tereny niezabudowane			
7.5. Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe – razem			
w tym:			
1) ośrodki wypoczynkowe i tereny rekreacyjne			
2) tereny zabytkowe			
3) tereny sportowe			
4) ogrody zoologiczne i botaniczne			
5) tereny zieleni nieurządzonej			
7.6. Użytki kopalne			
7.7. Tereny komunikacyjne – razem			
w tym:			
1) drogi			
2) tereny kolejowe			
3) inne tereny komunikacyjne			
8. Nieużytki - razem	0,3551	1,6015	1,9566
w tym:			
1) bagna	0,3551	0,3600	0,7151
2) piaski			
3) utwory fizjograficzne			
4) wyrobiska nieprzeznaczone do rekultywacji		1,2415	1,2415
Grunty nie zaliczone do lasów	236,9495	80,8082	317,7577
Ogółem	4319,6701	8778,6308	13098,3009

2. Porównanie zaplanowanych zadań gospodarczych na ubiegłe 10-lecie z ich wykonaniem.

2.1 Analiza realizacji etatu cięć.

Analizę wykonano porównując wykonanie za okres 2004 - 2013 r. do etatu określonego w planie urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Biała Podlaska na okres 1.01.2004 – 31.12.2013 r. Szczegółowe wielkości (w ha i m³) wykonane w cięciach rębnych i pielęgnacyjnych (przedrębnych) dla obrębów leśnych i całości nadleśnictwa ogółem zestawiono w tabelach.

2.1.1. Analiza użytkowania głównego.

W analizowanym okresie nadleśnictwo pozyskało **491867,63 m³** grubizny na planowane **491894,00 m³**, co stanowi 99,99 % ustalonego etatu użytkowania głównego.

2.1.2. Analiza cięcia rębного.

Powierzchnia manipulacyjna planowanych cięć rębnych wynosiła 1700,80 ha (z tego planowana pow. do odnowienia 987,95 ha), cięcia wykonano na powierzchni 1608,55 ha (z tego pow. do odnowienia wyniosła 878,95 ha), co stanowi 94,58 % planu (pow. do odnowienia – wykonana w 89,03%).

Pozyskanie grubizny w tej kategorii cięć wyniosło 260993,85 m³, co stanowi 99,98 % planu wynoszącego 261047,00 m³.

W mijającym dziesięcioleciu ogółem w ramach cięć rębnych pozyskano przeciętnie 162,25 m³/ha powierzchni manipulacyjnej przy planowanym 153,49 m³/ha.

W poszczególnych kategoriach zabiegów realizacja była następująca:

- **rębnie zupełne**

W zakresie rębni zupełnych etat powierzchniowy został wykonany w 90,64 % (plan 268,24 ha – wykonanie 243,14 ha), zaś miąższościowy w 89,71 % (plan 54109,00 m³ - wykonanie 48539,16 m³).

- **rębnie złożone**

W ramach rębni złożonych cięcia wykonano na powierzchni manipulacyjnej 1365,41 ha, przy planie powierzchniowym 1432,56 ha, wykonując w 95,31 % etat powierzchniowy, natomiast miąższościowo etat wykonano w 93,15 % (plan 206092,00 m³ - wykonanie 191969,25 m³).

- **cięcia nie zaliczone na etat powierzchniowy**

Cięcia nie zaliczone na etat powierzchniowy zostały wykonane w 528,55 % (plan 846,00 m³, wykonanie 4471,53 m³). Ponadplanowe pozyskanie wynikało z konieczności usuwania zamierających drzewostanów rębniami sanitarnymi z powodu działania niekorzystnych czynników abiotycznych oraz poszerzania pasów drogowych w związku z wykonywanymi inwestycjami drogowymi.

Użytki przygodne rębne

W ramach użytków przygodnych rębnych (bez CSS w GDN) pozyskano 15730,10 m³, co daje 5,92 % wykonanej masy grubizny w użytkach rębnych.

Szczegółową analizę użytkowania rębного dla nadleśnictwa ogółem zamieszczono w poniższej tabeli:

Analiza wykonania cięć w użytkowaniu rębным (powierzchnia manipulacyjna)

Lp	Wyszczególnienie		Obręb Biała	Obręb Kijowiec	Razem Nadleśnictwo	
1	2		3	4	6	
1		Rozmiar na 10-lecie	m3	14032,00	40077,00	54109,00
			ha	83,75	184,49	268,24
2		Wykonanie za 10 lat obowiązywania planu	m3	14672,84	33866,32	48539,16
			ha	73,51	169,63	243,14
3	Rębnia I	w tym: nie objęte planem u.l.	m3	693,73	520	1213,73
			ha	3,82	3,00	6,82
4	Stopień realizacji (2:1)	Miąższościowego	%	104,57	84,50	89,71
		Powierzchniowego	%	87,77	91,95	90,64
5	Udział cięć pozaplanowych	w miąższości	%	4,73	1,54	2,50
		w powierzchni	%	5,20	1,77	2,80
6	Rębnie II-V	Rozmiar na 10-lecie	m3	30829,00	175263,00	206092,00
			ha	270,90	1161,66	1432,56
7		Wykonanie za 10 lat obowiązywania planu	m3	31929,59	160039,66	191969,25
			ha	222,06	1143,35	1365,41

Lp	Wyszczególnienie			Obręb Biał	Obręb Kijowiec	Razem Nadleśnictwo	
1	2			3	4	6	
8		w tym: nie objęte planem u.l.	m3	0	0	0	
			ha	0	0	0	
9		Stopień realizacji (7:6)	Miąższościowego	%	103,57	91,31	93,15
			Powierzchniowego	%	81,97	98,42	95,31
10		Udział cięć pozaplanowych	w miąższości	%	0	0	0
			w powierzchni	%	0	0	0
11	Nie naliczone na etat powierzchniowy	Rozmiar na 10-lecie		m3	139,00	707,00	846,00
12		Wykonanie za 10 lat obowiązywania planu		m3	583,78	3887,75	4471,53
13		w tym: nie objęte planem u.l.		m3	238,85	1235,49	1474,34
14		Stopień realizacji (12:11)		%	419,99	549,89	528,55
15		Udział cięć pozaplanowych		%	40,91	31,78	32,97
16	Użytki przygodne rębne			m3	2600,09	13413,82	16013,91
17	w tym: cięcia selekcyjno-sanitarne w GDN			m3	0	283,81	283,81
18	Ogółem użytkowanie rębne	Etat na 10-lecie		m3	45000,00	216047,00	261047,00
				ha	354,65	1346,15	1700,80
19		Wykonanie za 10 lat obowiązywania planu		m3	50786,3	210207,55	260993,85
				ha	295,57	1312,98	1608,55
20		w tym: nie objęte planem u.l.		m3	932,58	1755,49	2688,07
				ha	3,82	3,00	6,82
21		Stopień realizacji etatu (19:18)	miąższościowego	%	112,86	97,30	99,98
			powierzchniowego	%	83,34	97,54	94,58
22		Udział cięć pozaplanowych	w miąższości	%	1,84	0,84	1,03
			w powierzchni	%	1,29	0,23	0,42
23	Udział użytków przygodnych (bez CSS) w rębnych			%	5,12	6,11	5,92

2.1.3. Analiza cięć pielęgnacyjnych (przedrębnych).

Cięcia pielęgnacyjne wykonano na powierzchni 7787,98 ha z planowanych 8238,61 ha, co stanowi 94,53 % planowanej powierzchni. Pozyskano 230873,78 m³ przy szacunkowym planie 230847,00 m³ grubizny, tj. 100,01 % planowanej w cięciach pielęgnacyjnych masy ogółem. W ramach użytkowania przedrębnego pozyskano przeciętnie 29,64 m³/ha przy planowanej masie 28,02 m³/ha.

W poszczególnych kategoriach zabiegów realizacja była następująca:

- czyszczenia późne:

Rozmiar powierzchniowy wynosi 289,16 ha, co stanowi 204,96 % planowanej powierzchni wynoszącej 141,08 ha. Pozyskano 473,05 m³ na szacunkową wielkość planowaną 920,00 m³ grubizny, tj. 51,42 % planu. Powodem przekroczenia rozmiaru powierzchniowego jest fakt, że na części pozycji CP, zaplanowanych jako zabieg hodowlany, zostało pozyskane drewno - grubizna lub drobnica. W celu dokonania przychodu pozyskanego drewna zakładano pozycję w ramach planu cięć z grupą czynności CP-P. Niewykonanie rozmiaru masowe wynikało z tego, że na wielu pozycjach CP nie było możliwości pozyskania grubizny lecz można było pozyskać tylko drobnicę. Intensywność czyszczeń wyniosła 1,64 m³/ha na planowaną w wysokości 6,52 m³/ha.

- trzebieże wczesne:

Rozmiar powierzchniowy wynosi 1644,21 ha, co stanowi 109,90 % planowanej powierzchni wynoszącej 1496,04 ha. Pozyskano 29927,82 m³ na szacunkową wielkość planowaną 33424,00 m³ grubizny, tj. 89,54 % planu.

Intensywność trzebieży wczesnych wyniosła 18,20 m³/ha na planowaną w wysokości 22,34 m³/ha.

- trzebieże późne:

Rozmiar powierzchniowy wykonany wynosi 5854,61 ha, co stanowi 88,69 % planowanej powierzchni wynoszącej 6601,49 ha. Pozyskano 137846,24 m³ na szacunkową wielkość planowaną 196503,00 m³ grubizny, tj. 70,15 % planu.

Intensywność trzebieży późnych wyniosła 23,54 m³/ha, przy planowanej 29,77 m³/ha.

Nie wykonanie rozmiaru powierzchniowego trzebieży późnych spowodowane było koniecznością utrzymania właściwego stanu sanitarnego lasu. Szereg klęsk żywiołowych, a zwłaszcza, opady mokrego

śniegu w połączeniu z silnym wiatrem, gwałtowne burze występujące niemal corocznie na przestrzeni obowiązywania planu, podtopienia spowodowały konieczność usuwania znacznej ilości wywrotów, złomów oraz posuszu, o czym świadczy masa grubizny pozyskana w ramach użytków przygodnych przedrębnych.

Użytki przygodne przedrębne.

Wykonane zostały na poziomie 62626,67 m³, stanowiąc 27,13 % masy ogółu cięć przedrębnych.

Szczegółową analizę cięć pielęgnacyjnych dla nadleśnictwa ogółem zamieszczono w poniższej tabeli:

Analiza wykonania etatu cięć w użytkowaniu przedrębnym.

Lp	Wyszczególnienie			Obręb Biała	Obręb Kijowiec	Razem Nadleśnictwo	
1	2			2	3	4	
1		Etat na 10-lecie		m3	77615,00	153232,00	230847,00
				ha	2783,61	5455,00	8238,61
2	Ogółem przedrębne	Wykonanie za 10 lat obowiązywania planu		m3	75556,54	155317,24	230873,78
				ha	2591,90	5196,08	7787,98
3		Stopień realizacji (2:1)	miąższościowo	%	97,35	101,36	100,01
			powierzchniowo	%	93,11	95,25	94,53
4		Rozmiar na 10-lecie		m3	200,00	720,00	920,00
				ha	21,21	119,87	141,08
5	CP	Wykonanie za 10 lat obowiązywania planu		m3	114,70	353,35	473,05
				ha	119,75	169,41	289,16
6		Stopień realizacji (5:4)	miąższościowo	%	57,35	49,77	51,42
			powierzchniowo	%	564,59	141,33	204,96
7		Rozmiar na 10-lecie		m3	14452,00	18972,00	33424,00
				ha	552,59	943,45	1496,04
8	TW	Wykonanie za 10 lat obowiązywania planu		m3	13358,18	16569,64	29927,82
				ha	637,33	1006,88	1644,21
9		Stopień realizacji (8:7)	miąższościowo	%	92,43	87,34	89,54
			powierzchniowo	%	115,34	106,72	109,90
10		Rozmiar na 10-lecie		m3	62963,00	133540,00	196503,00
				ha	2209,81	4391,68	6601,49
11	TP	Wykonanie za 10 lat obowiązywania planu		m3	42029,98	95816,26	137846,24
				ha	1833,44	4021,17	5854,61
12		Stopień realizacji (11:12)	miąższościowo	%	66,75	71,75	70,15
			powierzchniowo	%	82,97	91,56	88,69
13	Użytki przygodne w przedrębnych			m3	20053,68	42572,99	62626,67
14	Udział przygodnych w przedrębnych			%	26,54	27,41	27,13

Tabela 50. Tabela IX Zestawienie pozyskania drewna za ubiegły okres wg kategorii cięć i porównanie z etatem

Tabela nr IX											
Zestawienie pozyskania drewna za ubiegły okres wg kategorii cięć i porównanie z etatem (powierzchnia manipulacyjna bez powtórzeń- nawrotów- w 10-letciu, miąższość grubizny netto) Nadleśnictwo Biała Podlaska											
Rok kalendarzowy	Użytki										
	Rębne				Przedrębne						Ogółem m³
	ha	m³	Przygodne+ pozostałe m³	razem m³	Czyszczenia		Trzebieże		Przygodne	Razem	
					ha	m³	ha	m³	m³	m³	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Wykonanie za ubiegły okres według lat											
2004	187,73	22466,73	2426,38	24893,11	38,82	97,35	1040,33	25588,09	5786,33	31471,77	56364,88
2005	150,96	23516,17	1923,70	25439,87	12,16	82,01	699,47	16132,98	8542,25	24757,24	50197,11
2006	163,97	23091,79	2624,77	25716,56	31,36	27,61	649,80	15362,53	8043,71	23433,85	49150,41
2007	103,97	19129,58	3681,99	22811,57	28,56	93,58	520,54	12997,92	13974,58	27066,08	49877,65
2008	151,67	23958,19	1239,68	25197,87	18,90	22,31	781,18	17092,01	5806,90	22921,22	48119,09
2009	198,70	26964,36	1196,54	28160,90	8,01	6,63	746,14	14361,59	4468,10	18836,32	46997,22
2010	172,51	25551,76	909,47	26461,23	26,09	16,38	799,71	16146,69	4645,54	20808,61	47269,84
2011	182,32	27641,56	923,65	28565,21	22,67	44,20	733,28	14513,67	4720,21	19278,08	47843,29
2012	170,58	28951,86	574,82	29526,68	19,57	14,07	703,42	15309,17	3439,88	18763,12	48289,80
2013	126,14	23707,940	512,91	24220,85	83,02	68,91	824,95	20269,41	3199,17	23537,49	47758,34
Razem	1608,55	24497,94	16013,91	260993,85	289,16	473,05	7498,82	167774,06	62626,67	230873,78	491867,63
Etat za okres ubiegły	1700,80	261047,00		261047,00	141,08	920,00	8097,53	229927,00		230847,00	491894,00
% wykonania	94,58	93,85		99,98	204,96	51,42	92,61	72,97		100,01	99,99

Tabela nr IX											
Zestawienie pozyskania drewna za ubiegły okres wg kategorii cięć i porównanie z etatem (powierzchnia manipulacyjna bez powtórzeń- nawrotów- w 10-leciu, miąższość grubizny netto) Nadleśnictwo Biała Podlaska <i>Obręb Biała</i>											
Rok kalendarzowy	Użytki										
	Rębne				Przedrębne						Ogółem m³
	ha	m³	Przygodne + pozostałe m³	razem m³	Czyszczenia		Trzebieże		Przygodne	Razem	
					ha	m³	ha	m³	m³	m³	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Wykonanie za ubiegły okres według lat											
2004	50,62	5411,10	285,59	5696,69	0	0	435,14	10645,50	988,28	11633,78	17330,47
2005	29,06	5415,54	297,83	5713,37	2,54	6,81	224,79	4543,15	3074,52	7624,48	13337,85
2006	24,29	3450,40	827,23	4277,63	22,42	0	226,32	5197,38	2841,24	8038,62	12316,25
2007	5,61	1286,09	1705,43	2991,52	8,53	65,16	167,30	4753,55	6921	11739,71	14731,23
2008	35,20	4662,75	165,90	4828,65	9,31	6,06	265,41	6536,84	1717,67	8260,57	13089,22
2009	28,66	4095,33	196,56	4291,89	0	0	265,4	4653,86	1556,07	6209,93	10501,82
2010	24,66	4866,43	21,55	4887,98	14,02	0	231,21	4472,51	1172,38	5644,89	10532,87
2011	30,42	4871,21	28,14	4899,35	0	0	271,15	4691,06	874,8	5565,86	10465,21
2012	41,86	7126,53	22,11	7148,64	19,57	14,07	133,39	3118,09	45073	3582,89	10731,53
2013	25,19	6000,83	49,75	6050,58	44,74	22,60	250,66	6776,22	456,99	7255,810	13306,39
Razem	295,57	47186,21	3600,09	50786,3	121,13	114,7	2470,77	55388,16	20053,68	75556,54	126342,84
Etat za okres ubiegły	354,65	450000		45000	21,21	200	2762,40	77415		77615	122615
% wykonania	83	105		113	571	57	89	72		97	103

Tabela nr IX											
Zestawienie pozyskania drewna za ubiegły okres wg kategorii cięć i porównanie z etatem (powierzchnia manipulacyjna bez powtórzeń- nawrotów- w 10-leciu, miąższość grubizny netto) Nadleśnictwo Biała Podlaska <i>Obręb Kijowiec</i>											
Rok kalendarzowy	Użytki										
	Rębne				Przedrębne						Ogółem m³
	ha	m³	Przygodne + pozostałe m³	razem m³	Czyszczenia		Trzebieże		Przygodne	Razem	
					ha	m³	ha	m³	m³	m³	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Wykonanie za ubiegły okres według lat											
2004	137,11	17055,63	2140,79	19196,42	38,82	97,35	605,19	14942,59	4798,05	19837,99	39034,41
2005	121,90	18100,63	1625,87	19726,50	9,62	75,2	474,68	11589,83	5467,73	17132,76	36859,26
2006	139,69	19641,39	1797,54	21438,93	8,94	27,61	423,48	10165,15	5202,47	15395,23	36834,16
2007	98,36	17843,49	1976,56	19820,05	20,03	28,42	353,24	8244,37	7053,58	15326,37	35146,42
2008	116,47	19295,44	1073,78	20369,22	9,59	16,25	515,77	10555,17	4089,23	14660,65	35029,87
2009	170,04	22869,03	999,98	23869,01	8,01	6,63	480,74	9707,73	2912,03	12626,39	36495,40
2010	147,85	20685,33	887,92	21573,25	12,07	16,38	568,50	11674,18	3473,16	15163,72	36736,97
2011	151,90	22770,35	895,51	23665,86	22,67	44,20	462,13	9822,61	3845,41	13712,22	37378,08
2012	128,72	21825,33	552,71	22378,04	0	0	570,03	12191,08	2989,15	15180,23	37558,27
2013	100,95	17707,11	463,16	18170,27	38,28	46,31	574,29	13493,19	2742,18	16281,68	34451,95
Razem	1312,98	197793,73	12413,82	210207,55	168,03	358,35	5028,05	112385,9	42572,99	155317,24	365524,79
Etat za okres ubiegły	1346,15	216047		216047	119,87	720	5335,13	152512		153232	369279
% wykonania	98	92		97	140	50	94	74		101	99

Pozyskania drewna z tytułu wylesienia na gruntach wyłączonych z produkcji w Nadleśnictwie Biała Podlaska w dziesięcioleciu 2004-2013 **nie było**.

Lokalizacja powierzchni zrębów sanitarnych i uzyskane zgody RDLP w Lublinie:

Leśnictwo Grabarka

- oddział 39a zgoda na zręb (na założenie kwatery szkółki leśnej), pismo ZZ-7032-1/07,
- oddziały 78g, 93c zgoda na zręb Rb IbK - pismo ZG-7032-/2012,
- oddziały 60f, 64d, 79f, 79l, 80c, 81b, 82a, 94b, 94d, 94f zgoda na wycięcie drzew w pasie przeznaczonym na poszerzenie drogi leśnej - pismo ZG-7032-6/2013.

Leśnictwo Konstantynów

- oddział 81c zgoda na zręb Rb IbK - pismo ZG-7032-/2012,
- oddziały 36, 45, 35, 44, 34, 43, 33, 42, 32, 41, 31, 40, 30, 39, 29, 38, 28, 37 zgoda na wycięcie drzew w pasie przeznaczonym na poszerzenie drogi leśnej - pismo ZG-7032-6/2013.

Leśnictwo Kniejówka

- oddziały 221d, 222d, 222a, 183d, 202c, 202d zgoda na poszerzenie linii oddziałowych pod planowaną budowę drogi i wykonanie mijanek - pismo ZG-71-1/12.

Leśnictwo Serwin

- oddziały 184c, 203a, 203b zgoda na poszerzenie linii oddziałowych pod planowaną budowę drogi i wykonanie mijanek, pismo ZG-71-1/12.

2.2 Analiza realizacji zadań z zakresu hodowli lasu.

Zadania obligatoryjne:

Pielęgnowanie lasu wykonano na powierzchni 9545,99 ha na planową powierzchnię 10145,50 ha w tym:

- pielęgnowanie zainwentaryzowanych upraw wykonano na powierzchni 970,08 ha przy planowanej powierzchni 970,88 ha, co stanowi 99,90 %, (zabiegi wykonano jako PG, CW na pow. 912,63 ha i jako CP na pow. 57,45 ha zgodnie z fazą rozwojową wynikającą z upływu czasu)
- pielęgnowanie zainwentaryzowanych młodników wykonano na pow. 1077,09 ha przy planowanej powierzchni 1077,09 ha, co stanowi 100,00 %.
- trzebieże planowane na powierzchni 8097,53 ha wykonano na pow. 7498,82 ha co stanowi 92,61 %,

Zadania fakultatywne łącznie:

Pielęgnowanie upraw nowozakładanych zostało zaplanowane na powierzchni 1061,16 ha, wykonano na powierzchni 847,29 ha, co daje 79,85 %.

Główny powód niewykonania planu pielęgnowania upraw wynika z tego, że plan zakładania nowych upraw wykonano w 79,39 %.

Pielęgnowanie młodników Nadleśnictwo miało wykonać na pow. 1077,09 ha, wykonano na pow. 1150,02 ha, co stanowi 106,77 %.

Wykonanie planów gospodarczych w hodowli lasu za okres obowiązywania planu urządzenia lasu przedstawiono w niżej zamieszczonej tabeli:

Rodzaj prac		Nadleśnictwo
1	2	3
I. Odnowienia i zalesienia - ogółem :	Rozmiar zadań wg planu u.l. (ha)	1061,16
	Realizacja za 10-lecie (ha)	842,48
	Stopień realizacji zadań (%)	79,39
w tym 1: na powierzchniach otwartych	Rozmiar zadań wg planu u.l. (ha)	326,27
	Realizacja za 10-lecie (ha)	315,61
	Stopień realizacji zadań (%)	96,73
halizny, płaz., zręby	Rozmiar zadań wg planu u.l. (ha)	317,7
	Realizacja za 10-lecie (ha)	297,31
	Stopień realizacji zadań (%)	93,58

Rodzaj prac		Nadleśnictwo
1	2	3
grunty nieleśne	Rozmiar zadań wg planu u.l. (ha)	8,57
	Realizacja za 10-lecie (ha)	18,30
	Stopień realizacji zadań (%)	213,54
w tym 2: pod osłoną drzewostanu	Rozmiar zadań wg planu u.l. (ha)	734,89
	Realizacja za 10-lecie (ha)	526,87
	Stopień realizacji zadań (%)	71,69
z tego : po rębni złożonej	Rozmiar zadań wg planu u.l. (ha)	734,17
	Realizacja za 10-lecie (ha)	525,45
	Stopień realizacji zadań (%)	71,57
dolesienia luk i przerzedzeń	Rozmiar zadań wg planu u.l. (ha)	0,72
	Realizacja za 10-lecie (ha)	1,42
	Stopień realizacji zadań (%)	197,22
podsadzenia	Rozmiar zadań wg planu u.l. (ha)	-
	Realizacja za 10-lecie (ha)	-
	Stopień realizacji zadań (%)	-
II. Wyprzedzające przygotowanie gleby	Rozmiar zadań wg planu u.l. (ha)	-
	Realizacja za 10-lecie (ha)	512,55
	Stopień realizacji zadań (%)	-
III. Uznane odnowienia naturalne	Rozmiar zadań wg planu u.l. (ha)	-
	Realizacja za 10-lecie (ha)	36,25
	Stopień realizacji zadań (%)	-
IV. Poprawki i uzupełnienia	Rozmiar zadań wg planu u.l. (ha)	84,54
	Realizacja za 10-lecie (ha)	174,1
	Stopień realizacji zadań (%)	205,94
V. Zabiegi pielęgnacyjne	Rozmiar zadań wg planu u.l. (ha)	4496,43
	Realizacja za 10-lecie (ha)	3535,72
	Stopień realizacji zadań (%)	78,63
w tym : pielęgnowanie upraw	Rozmiar zadań wg planu u.l. (ha)	3419,34
	Realizacja za 10-lecie (ha)	2385,70
	Stopień realizacji zadań (%)	69,77
Pielęgnowanie młodników	Rozmiar zadań wg planu u.l. (ha)	1077,09
	Realizacja za 10-lecie (ha)	1150,02
	Stopień realizacji zadań (%)	106,77
wprowadzanie podszytów	Rozmiar zadań wg planu u.l. (ha)	-
	Realizacja za 10-lecie (ha)	-
	Stopień realizacji zadań (%)	-
VI. Melioracje agrotechniczne	Rozmiar zadań wg planu u.l. (ha)	1080,44
	Realizacja za 10-lecie (ha)	842,54
	Stopień realizacji zadań (%)	77,98

Tabela 51. Tabela X Zestawienie wykonanych prac z hodowli lasu za ubiegły okres oraz porównanie z etatem

Tabela nr X Nadleśnictwo Biała Podlaska

Zestawienie wykonanych prac z hodowli lasu za ubiegły okres oraz porównanie z planem

Rok kalendarzowy	Odnowienia i zalesienia							Pielęgnowanie		Melioracje	
	Otwarte		Pod osłoną			Poprawki i uzupełnienia	Wprowadzanie podszytów	upraw	młodników	Agrotechniczne	Wodne
	Plazowiny, halizny, zręby	Grunty nieleśne	Przy rębniach złożonych	Podsadzenia	Dolesienia luk i przeredzeń						
2004	47,86	7,67	17,91	0	0,3	12,74	0	520,42	127,05	81,65	0
2005	38,7	0	65,08	0	0,55	11,17	0	296,48	112,78	107,74	0
2006	31,61	6,65	53,39	0	0	19,49	0	273,21	147,83	89,39	0
2007	31,09	1,32	47,06	0	0	22,52	0	327,35	147,8	76,55	0
2008	15,55	1,3	53,61	0	0	28,55	0	205,13	114,29	86,89	0
2009	29,31	0	67,05	0	0	10,62	0	123,76	23,34	70,81	0
2010	23,46	0	47,81	0	0	21,67	0	91,19	59,72	76,16	0
2011	39,84	0	48,69	0	0	15,49	0	170,57	119,43	101,66	0
2012	24,91	0	67,71	0	0,57	18,47	0	186,85	126,09	90,7	0
2013	14,98	1,36	57,14	0	0	13,38	0	190,74	171,69	60,99	0
Razem	297,31	18,3	525,45	0	1,42	174,1	0	2385,7	1150,02	842,54	0
Plan za okres ubiegły	317,7	8,57	734,17	0	0,72	84,54	0	3419,34	1077,09	1080,44	0
% wykonania	93,58	213,54	71,57	0,00	197,22	205,94	0,00	69,77	106,77	77,98	0,00

Tabela nr X

Obręb Biała

Zestawienie wykonanych prac z hodowli lasu za ubiegły okres oraz porównanie z planem

Rok kalendarzowy	Odnowienia i zalesienia							Pielęgnowanie		Melioracje	
	Otwarte		Pod osłoną			Poprawki i uzupełnienia	Wprowadzanie podszytów	upraw	młodników	Agrotechniczne	Wodne
	Płazowiny, hali-zny, zręby	Grunty nieleśne	Przy rębniach złożonych	Podsadzenia	Dolesienia luk i przeredzeń						
2004	12,88	0,6	0,66	0	0	2,73	0	83,76	17,31	19,59	0
2005	12,02	0	15,76	0	0,55	2,9	0	77,13	23,91	28,17	0
2006	8,81	0,5	6,62	0	0	4,89	0	88,28	46,44	12,8	0
2007	9,84	0	8,32	0	0	5,17	0	61,28	48,57	9,59	0
2008	1,02	0	6,59	0	0	6,96	0	41,33	19,19	9,94	0
2009	11,13	0	2,87	0	0	1,17	0	16,9	0	9,45	0
2010	2,09	0	1,14	0	0	3	0	23,46	18,94	15,79	0
2011	1,76	0	12,2	0	0	1,61	0	21,75	51,33	18,93	0
2012	5,54	0	13,88	0	0	2,07	0	41,02	61,77	25,25	0
2013	6,32	0,36	13,63	0	0	1	0	47,42	51,92	11,42	0
Razem	71,41	1,46	81,67	0	0,55	31,5	0	502,33	339,38	160,93	0
Plan za okres ubiegły	92,07	3,3	121,53	0	0,15	25,85	0	792,1	321,82	223,82	0
% wykonania	77,56	44,24	67,20	0,00	366,67	121,86	0,00	63,42	105,46	71,90	0,00

Tabela nr X

Obręb Kijowiec

Zestawienie wykonanych prac z hodowli lasu za ubiegły okres oraz porównanie z planem

Rok kalendarzowy	Odnowienia i zalesienia							Pielęgnowanie		Melioracje	
	Otwarte		Pod osłoną			Poprawki i uzupełnienia	Wprowadzanie podszytów	upraw	młodników	Agrotechniczne	Wodne
	Płazowiny, hali-zny, zręby	Grunty nieleśne	Przy rębniach złożonych	Podsadzenia	Dolesienia luk i przeredzeń						
2004	34,98	7,07	17,25	0	0,3	10,01	0	436,66	109,74	62,06	0
2005	26,68	0	49,32	0	0	8,27	0	219,35	88,87	79,57	0
2006	22,8	6,15	46,77	0	0	14,6	0	184,93	101,39	76,59	0
2007	21,25	1,32	38,74	0	0	17,35	0	266,07	99,23	66,96	0
2008	14,53	1,3	47,02	0	0	21,59	0	163,8	95,1	76,95	0
2009	18,18	0	64,18	0	0	9,45	0	106,86	23,34	61,36	0
2010	21,37	0	46,67	0	0	18,67	0	67,73	40,78	60,37	0
2011	38,08	0	36,49	0	0	13,88	0	148,82	68,1	82,73	0
2012	19,37	0	53,83	0	0,57	16,4	0	145,83	64,32	65,45	0
2013	8,66	1	43,51	0	0	12,38	0	143,32	119,77	49,57	0
Razem	225,9	16,84	443,78	0	0,87	142,6	0	1883,37	810,64	681,61	0
Plan za okres ubiegły	225,63	5,27	612,64	0	0,57	58,69	0	2627,24	755,27	856,62	0
% wykonania	100,12	319,54	72,44	0,00	152,63	242,97	0,00	71,69	107,33	79,57	0,00

2.2.1. Odnowienia i zalesienia:

Odnowienia i zalesienia ogółem wyniosły 842,48 ha na planowaną powierzchnię 1061,16 ha co stanowi 79,39 %.

Na niewykonanie planu odnowień wpływ miało wykonanie powierzchniowego planu cięć w 94,58% Cięcia rębne wykonano na pow. manipulacyjnej 1608,55 ha. Pow. do odnowienia z tytułu wykonanych cięć wyniosła 878,85 ha.

Zadania z zakresu odnowień zrębów, płazowin i halizn na powierzchniach otwartych wykonano na powierzchni 297,31 ha na planowaną powierzchnię do odnowienia 317,7 ha, co stanowi 93,58 %.

Zalesienia gruntów nieleśnych przy planie 8,57 ha wykonano w rozmiarze 18,30 ha – 213,54%.

Odnowienia pod osłoną drzewostanu przy rozmiarze 734,89 ha wykonano na powierzchni 526,87 ha co stanowi 71,69 % w tym:

- po rębni złożonej przy planie 734,17 ha wykonano 525,45 ha co stanowi 71,57 %,
- dolesienia luk i przersedzeń wykonano 1,42 ha na plan 0,70 ha w rozmiarze 197,22 %,
- podsadzenia produkcyjne - nie planowano i nie wykonano.

Uznane odnowienia naturalne w dziesięcioleciu stanowią 36,25 ha (4,31 % ogólnego odnowienia).

W wyniku nowelizacji Ustawy o lasach z 1991 r. zmieniono okres dopuszczalnego odnowienia powierzchni po cięciu zupełnym z dwóch lat na pięć, co również przyczyniło się do mniejszego wykonania planu odnowień - przelegujące zręby narażone na żer szeliniaka sosnowca.

Wykaz halizn i płazowin stan na 1.01.2004 rok:

a) Obręb Biała :

Oddz. Pod-oddz.	Plan		Rok odnowienia	Wykonanie	
	Halizny	Płazowiny		Powierzchnia	Sukcesja
44c	0,45				0,45
71Ab		1,83	2005	1,83	
99Ba		0,1			0,1
99Bb		0,06			0,06
99Bc		0,34			0,34
99Bd		0,2			0,2
99Bf		0,14			0,14
99Bg		0,16			0,16
99Bh		0,1			0,1
99Bi		0,52			0,52
99Bj		0,05			0,05
99Bk		0,34			0,34
99Bl		0,27			0,27
99Bm		0,53			0,53
99Bn		0,27			0,27
99Bo		0,21			0,21
99Bp		0,13			0,13
99Br		0,06			0,06
99Bs		0,04			0,04
99Bt		0,17			0,17
99Bw		0,1			0,1
99Bx		0,06			0,06
99By		0,11			0,11

Oddz. Pod-oddz.	Plan		Wykonanie		
	Halizny	Płazowiny	Rok odnowienia	Powierzchnia	Sukcesja
99Bz		0,04			0,04
99Bax		0,17			0,17
99Bbx		0,02			0,02
99Bcx		0,09			0,09
99Bdx		0,07			0,07
99Bfx		0,12			0,12
99Bgx		0,07			0,07
99Bhx		0,05			0,05
99Bix		0,03			0,03
100Bl		0,16			0,16
100Bm		0,62			0,62
100Bn		0,29			0,29
100Bo		0,12			0,12
100Bp		0,31			0,31
100Br		0,55			0,55
100Bs		0,83			0,83
100Bt		0,15			0,15
100Bw		0,16			0,16
100Bx		0,06			0,06
100By		0,03			0,03
100Bz		0,02			0,02
100Bfx		0,07			0,07
102Cb		0,91			0,91
236Bh		2,46			2,46
261Lk*		0,42	2012	0,3	
Razem	0,45	13,61		2,13	11,81

*261Lk – zmiana pow. wyniku z modernizacji ewidencji gruntów.

Razem w Obrębie Biała było 14,06 ha halizn i płazowin do odnowienia, z czego 2,13 ha odnowiono w latach 2004-2012. Pozostała powierzchnia tj. 11,81 ha została pozostawiona do sukcesji naturalnej.

b) Obręb Kijowiec:

Oddz. Pod-oddz.	Plan		Wykonanie		
	Halizny	Płazowiny	Rok odnowienia	Powierzchnia	Sukcesja
47Bf		1,3	2006	1,3	
79Bs		0,25	2006	0,25	
93i	1,08		2005	1,08	
266Ag	0,2		2012	0,2	
266Ah	0,13		2012	0,13	
266Ai	0,39		2012	0,39	
266Cax		0,98	2005	0,98	
298h		0,52	2006	0,52	
317Cb		1,68	2009	1,68	
317Cj		0,69			0,69
317Cw		0,88			0,88
317Dd		1,49	2009	1,49	

Oddz. Pododdz.	Plan		Rok odnowienia	Wykonanie	
	Halizny	Płazowiny		Powierzchnia	Sukcesja
317Do	0,36		2012	0,36	
317Dr	0,26		2012	0,26	
322Bp	0,15				0,15
323Ah	0,35		2005	0,35	
Razem	2,92	7,79		8,99	1,72

Razem w Obrębie Kijowiec było 10,71 ha halizn i płazowin do odnowienia, z czego 8,99 ha odnowiono w latach 2005-2012. Pozostała powierzchnia tj. 1,72 ha została pozostawiona do sukcesji naturalnej.

Razem Nadleśnictwo Biała Podlaska z 24,77 ha halizn i płazowin stan na dzień 1.01. 2004 roku odnowiło 11,12 ha. Nadleśnictwo nie mogło odnowić wszystkich halizn i płazowin w pierwszych pięciu latach obowiązywania operatu, ze względu na podtopienia. Powierzchnie były monitorowane i odnowienie wykonano, kiedy warunki na to pozwalały. Pozostała powierzchnia (13,53 ha) są to grunty zabagniające się i trudne do odnowienia - pozostawiono do sukcesji naturalnej. Część halizn i płazowin pozostawionych do sukcesji znajduje się na działkach współdziałowych.

Wykaz luk i przerzedzeń do dolesienia stan na 1.01.2004rok.

- Obręb Biała:

Leśnictwo	Oddział i pododdział	Powierzchnia z PUL/dolesiona w ha	Rok wykonania	Uwagi
Rudka	266a	0,15	2005	
Grabarka	79g	0,4	2005	Poza PUL

- Obręb Kijowiec:

Leśnictwo	Oddział i pododdział	Powierzchnia z PUL/dolesiona w ha	Rok wykonania	Uwagi
Konstantynów	15a	0,18	2004	Poza PUL
Konstantynów	15c	0,12	2004	Poza PUL
Szadek	172a	0,41	2012	
Konstantynów	317Bg	0,16	2012	

Nadleśnictwo Biała Podlaska z planowych 0,72 ha dolesień luk i przerzedzeń wg stanu na dzień 1.01.2004 roku wykonało 1,42 ha.

Zalesienia gruntów nieleśnych.

Zestawienie gruntów do zalesienia stan na 1.01.2004 rok:

- Obręb Biała

Lp.	Oddz. Pododdz.	Pow. planowa / pow. zalesiona w ha	Rok zalesień	Uwagi
1	122r	2,33/0		Dzierżawa
2	122s	0,97/0		Dzierżawa
Razem		3,30/0		

- Obręb Kijowiec

Lp.	Oddz. Pododdz.	Pow. planowa / pow. zalesiona w ha	Rok zalesień	Uwagi
1	125d	1,44/1,44	2004	
2	125f	1,01/1,01	2004	
3	125k	0,60/0,60	2004	
4	317Bf	0,64/0,64	2004	
Razem		3,69/3,69		

Nadleśnictwo Biała Podlaska zalesiło 18,30 ha z planowanych do zalesienia gruntów nieleśnych o pow. 8,57 ha na dzień 1.01.2004 roku (stan na 31.12.2013 rok). Powierzchnie na obrębie Biała planowane do zalesienia w PUL a nie wykonane objęte są umową dzierżawy gruntów rolnych zawartą na lata 2010-2014.

2.2.2. Wyprzedzające przygotowanie gleby.

Wyprzedzające przygotowanie gleby zrealizowano na powierzchni 512,55 ha przy zrealizowanej powierzchni nasadzeń wynoszącej 842,48 – 60,84% nasadzeń było wykonywanych na glebie przygotowanej w roku poprzednim.

2.2.3. Poprawki i uzupełnienia:

Poprawki i uzupełnienia wykonano na powierzchni 174,10 ha na planowaną powierzchnię poprawek 84,54 ha, co stanowi 205,94 %.

Na większy niż zakładano rozmiar poprawek wpływ miały:

- duża ilość zwierzyny powodująca ubytki w uprawach,
- uszkodzenia sadzonek powodowane przez pędraki.

2.2.4. Zabiegi pielęgnacyjne:

Zabiegi pielęgnacyjne ogółem wykonano na powierzchni 3535,72 ha, na planowaną powierzchnię 4496,43 ha, co stanowi 78,63 %.

Pielęgnowanie upraw wykonano na powierzchni 2385,70 ha, na planowaną powierzchnię 3419,34 ha, co stanowi 69,77 % w tym:

Pielęgnowanie gleby wykonano na powierzchni 1123,40 ha, na planowaną powierzchnię 1387,30 ha, co stanowi 80,98 %.

Czyszczenia wczesne wykonano na powierzchni 1262,30 ha, na planowaną powierzchnię 2032,04 ha, co stanowi 62,12 %.

Czyszczenia późne wykonano na powierzchni 1150,02 ha, na planowaną powierzchnię 1077,09 ha, co stanowi 106,78 %.

Podszyty - nie planowano i nie wykonano.

2.2.5. Melioracje agrotechniczne.

Melioracje agrotechniczne wykonano na powierzchni 842,54 przy planie 1080,44 ha, co stanowi 77,98%.

Powyżej przedstawione wykonanie zabiegów pielęgnacyjnych podyktowane zostało potrzebami hodowlanymi lasu. Mniejsza od zakładanej w planie powierzchnia zabiegów pielęgnacyjnych jednonawrotowych związana jest z tym, że powierzchnia wykonanych odnowień i zalesień na otwartej przestrzeni oraz pod okapem drzewostanu w upływającym 10-leciu jest niższa od zakładanej w planie. Ponadto część powierzchni z planowanych zabiegów pielęgnacyjnych upraw w postaci pielęgnacji gleby (PG) i czyszczeń wczesnych (CW) wymagały jedynie zabiegów pielęgnacji gleby. Nadleśnictwo uważa wielkość wykonania tych prac za prawidłową.

2.3 Selekcja i nasiennictwo.

Działania z zakresu selekcji i nasiennictwa określone zostały w „Programie zachowania leśnych zasobów genowych i hodowli selekcyjnej drzew leśnych na lata 1991 – 2010” oraz „Programie zachowania leśnych zasobów genowych i hodowli selekcyjnej drzew leśnych na lata 2011 – 2035”

Stan wyjściowy:

- Wyłączone Drzewostany Nasienne – 19,57 ha,
- Gospodarcze Drzewostany Nasienne – 531,68 ha,
- Drzewa Mateczne (dawniej doborowe) – 12 szt.

W roku 2005 uznano następujące źródła nasion:

- lipa drobnolistna w ilości 6 sztuk – oddział 273Ac, 273Ag w leśnictwie Kniejówka,
- klonu zwyczajnego w ilości 5 sztuk – oddział 284 h w leśnictwie Leśna Podlaska.

W roku 2009 ww. źródła nasion lipy drobnolistnej zostały wykreślone z Krajowego Rejestru Leśnego Materiału Podstawowego, w zamian uznano 9 sztuk źródeł nasion tego samego gatunku zlokalizowanych w oddziałach 261a,c leśnictwa Kniejówka.

W 2005 roku na podstawie ustawy o leśnym materiale rozmnożeniowym nadleśnictwo zweryfikowało powierzchnie drzewostanów nasiennych i zgłosiło je do Krajowego Rejestru Leśnego Materiału Podstawowego.

Na koniec roku 2013 baza nasienna wyglądała następująco:

w części I Krajowego Rejestru:

rodzaj leśnego materiału podstawowego: **drzewostany gospodarcze nasienne:**

Sosna pospolita	288,59 ha,
Dąb szypułkowy	158,54 ha,
Świerk pospolity	3,20 ha,
Brzoza brodawkowata	12,27 ha,
<u>Olsza czarna</u>	<u>41,15 ha.</u>
Razem	503,75 ha

rodzaj leśnego materiału podstawowego: **źródło nasion:**

- Lipa drobnolistna - 2 źródła nasion składające się z 9 szt,
- Klon zwyczajny - 1 źródło nasion składające się z 5 szt.
- Razem - 3 źródła nasion składające się z 14 szt.

w II części Krajowego Rejestru:

rodzaj leśnego materiału podstawowego: **drzewostany wyłączone:**

Olsza czarna	8,19 ha,
<u>Brzoza brodawkowata</u>	<u>11,38 ha.</u>
Razem	19,57 ha.

w III części Krajowego Rejestru:

rodzaj leśnego materiału podstawowego: **drzewa doborowe:**

Olsza czarna	6 szt,
<u>Brzoza brodawkowata</u>	<u>6 szt.</u>
Razem	12 szt.

Zapotrzebowanie na materiał siewny gatunków, dla których nadleśnictwo nie posiada kwalifikowanej bazy nasiennej pokrywane było drogą zakupu w innych jednostkach Lasów Państwowych, np.:

- nasiona świerka 0,38 kg średniorocznie.
- nasiona modrzewia w ilości 1,56 kg średniorocznie.

2.4 Produkcja szkółkarska.

Nadleśnictwo Biała Podlaska produkowało sadzonki w szkółce zespolonej w ramach wydzielonego nierewirowego Leśnictwa Szkółkarskiego składającego się ze szkólek:

- **Szkółka Rudka** położona w leśnictwie Rudka, w oddz. 39c,39d,39f,38g,39a.

Powierzchnia manipulacyjna – 3,60 ha.

Powierzchnia zredukowana – 2,915ha.

Ilość kwater 4.

- **Szkółka Grabarka** położona w leśnictwie Grabarka, w oddz. 77h, 93g, 122c.

Powierzchnia manipulacyjna – 3,29 ha.

Powierzchnia zredukowana – 2,625 ha.

Ilość kwater: 3.

Średnioroczna produkcja sadzonek w okresie ostatnich 10 lat wyniosła ok. 2,480 mln. szt. sadzonek, takich gatunków jak:

- sosna, której produkowano rocznie - jednorocznej 563,12 tys. szt., dwuletniej 389,63 tys. szt.

- brzoza brodawkowata 61,04 tys. szt.,

- olsza czarna 74,03 tys. szt.,

- dąb szypułkowy 1204,00 tys. szt.,

- świerk 34,15 tys. szt.,

- modrzew 54,86 tys. szt.,

- klonu zwyczajnego 21,96 tys. szt.,

- lipy drobnolistnej 56,43 tys. szt.,

- pozostałe 20,56 tys. szt.

Produkcja własna zaspokajała potrzeby nadleśnictwa, a nadmiary były sprzedawane do innych nadleśnictw oraz były przeznaczane na zaspokojenie potrzeb okolicznej ludności w zakresie odnowień lasów prywatnych, a także na zalesienia prowadzone w ramach PROW.

Nadmiary sadzonek sprzedawano innym jednostkom LP (Nadleśnictwa Radzyń, Parczew, Lubartów), zgłaszających ich niedobór.

2.5 Uprawy pochodne.

W mijającym 10-leciu nadleśnictwo w oparciu o plan bloków upraw pochodnych założyło uprawy pochodne: olchy czarnej – 14,26 ha i sosny zwyczajnej – 77,07 ha.

Materiał sadzeniowy olchy czarnej produkowany był z nasion pochodzących z WDN-u w leśnictwie Leśna Podlaska oddział 2781. Uprawy pochodne sosnowe założone zostały z nasion pochodzących z WDN Nadleśnictwa Międzyrzec, leśnictw Sitno oraz Leszczanka.

Zakładanie upraw pochodnych So rozpoczęto w roku 1994, a upraw pochodnych Ol cz. w 1998 r.

W poniższych tabelach zestawiono uprawy pochodne w blokach i uprawy pochodne rozproszone założone od początku realizacji planu zakładania upraw pochodnych:

UPRAWY POCHODNE W BLOKACH - stan na 31.12.2013 r.

Założone dla So pochodzącej z WDN oddz. 197f, 198 i, 199f Leśnictwa Sitno, Nadleśnictwa Międzyrzec, region 404.

Lp	Leśnictwo	Oddz.	Powierzchnia	Rok założenia	Gatunek
1	Janówka	67 a	3,72	1994	So
2	Janówka	55 b	2,06	2005	So
3	Janówka	55 a	3,16	2006	So
4	Janówka	66a	4,45	2007	So
5	Janówka	67b	7,42	2008	So
6	Grabarka	55b-99	3,42	2011	So
	Razem N-ctwo	x	24,23	x	x

Założone dla So pochodzącej z WDN oddz.129a, 139b Leśnictwa Leszczanka, Nadleśnictwa Międzyrzec, region 404.

Lp	Leśnictwo	Oddz.	Powierzchnia	Rok założenia	Gatunek
1	Kniejówka	223a	4,24	2007	So
2	Serwin	203g	3,80	2008	So
3	Kniejówka	222f	5,54	2011	So
4	Serwin	184a	5,19	2011	So
5	Serwin	204a	3,76	2013	So
6	Kniejówka	224c	3,39	2013	So
7	Kniejówka	224g	2,08	2013	So
	Razem N-ctwo	x	28,00	x	x

Założone dla Ol cz. pochodzącej z WDN oddz.278l Leśnictwa Leśna Podl, Nadleśnictwa Biała Podlaska, region 455

Lp	Leśnictwo	Oddz.	Powierzchnia	Rok założenia	Gatunek
1	Leśna	291a	0,40	1998	Ol cz.
2	Leśna	291b	1,46	1998	Ol cz.
3	Leśna	291h	1,93	1998	Ol cz.
4	Leśna	291c	3,50	2003	Ol cz.
5	Leśna	293b	2,11	2006	Ol cz.
6	Leśna	293c	0,61	2006	Ol cz.
7	Leśna	291f	3,18	2007	Ol cz.
8	Leśna	291l	1,18	2008	Ol cz.
9	Leśna	291d	0,61	2008	Ol cz.
10	Leśna	293b-02	1,32	2011	Ol cz.
11	Leśna	293c-02	1,70	2012	Ol cz.
12	Leśna	291Ad	3,55	2012	Ol cz.
	Razem N-ctwo	x	21,55	x	x

UPRAWY POCHODNE ROZPROSZONE - stan na 31.12.2013 r.

Założone dla So pochodzącej z WDN oddz.197f,198 i,199f Leśnictwa Sitno, Nadleśnictwa Międzyrzec, region 404

Lp	Leśnictwo	Oddz.	Powierzchnia	Rok założenia	Gatunek
1	Serwin	138b	5,47	2008	So
2	Serwin	146b	5,02	2008	So
3	Konstantynów	4a	5,50	2008	So
4	Janówka	100b	2,30	2009	So
	Razem N-ctwo	x	18,29	x	x

Założone dla So pochodzącej z WDN oddz. 129a, 139b Leśnictwa Leszczanka, Nadleśnictwa Międzyrzec, region 404

Lp	Leśnictwo	Oddz.	Powierzchnia	Rok założenia	Gatunek
1	Grabarka	50b	5,53	2005	So
2	Janówka	58c	4,74	2005	So
	Razem N-ctwo	x	10,27	x	x

2.6 Plantacja nasienna.

Brak

3. Ocena wpływu wykonanych zabiegów gospodarczych na stan lasu.

3.1 Wielkość powierzchni leśnej i zasobów drzewnych.

Charakterystykę stanu lasu i zasobów drzewnych przeprowadzono w oparciu o sporządzone na podstawie opisów taksacyjnych lasu poniższe zestawienia tabelaryczne:

Tabela 52. Tabela XIII Porównanie powierzchni leśnej i zasobów drzewnych w kolejnych planach urzędowanie lasu

Nadleśnictwo Biała Podlaska

Lp	Wskaźnik	Jed- nostka	Stan na 1968.10.01	Stan na 1983.01.01	Stan na 1994.01.01	Stan na 2004.01.01	Stan na 2014.01.01	Prognoza
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Powierzchnia leśna zalesiona i niezalesiona	ha	Dane nieporównywalne – Nadleśnictwo powstało w 1972 r.	14804,02	11640,14	12559,28	12531,85	12531,85
2	Zasoby miąższości	tys. m ³		3385,3	2364,4	2832,8	3247,0	3140,3
3	Przeciętna zasobność drzewostanów na 1 ha w podklasach wieku							
	II a	m ³		102	103	111	132	124
	II b	m ³		175	175	188	193	186
	III a	m ³		236	215	207	261	213
	III b	m ³		269	251	223	276	270
	IV a	m ³		308	268	277	298	287
	IV b	m ³		339	279	328	335	306
	V a	m ³		305	290	332	382	342
	V b	m ³		341	297	359	397	417
	VI	m ³		311	297	334	410	445
	VII i starsze	m ³		277	304	328	343	264
	Klasa odnowienia	m ³	218	180	257	283	299	
	Klasa do odnowienia	m ³	224	183	236	287	305	
	Drzewostany o budowie przerębowej	m ³						
4	Przeciętna zasobność na 1 ha (pow. leśnej zal. i niezal.)	m ³		229	203	226	259	251
5	Przeciętny wiek drzewostanów	lat	40	45	56	59	61	63
6	Spodziewany bieżący przyrost drzewostanów na 1 ha – tablicowy	m ³			5,88	5,90	5,95	
7	Przeciętna miąższość użytków rębnych na 1 ha (za okres ubiegły)	m ³		1,66	2,00	1,92	2,60	3,71
8	Przeciętna miąższość użytków przedręb. na 1 ha (za okres ubiegły)	m ³		1,98	2,48	2,44	2,30	3,02
9	Uzyskany w ubiegłym okresie bieżący użyteczny roczny przyrost drzewostanów na 1 ha	m ³				6,66	8,20	5,93

Obręb Biała

Lp	Wskaźnik	Jed- nostka	Stan na 1968.10.01	Stan na 1982.01.01	Stan na 1994.01.01	Stan na 2004.01.01	Stan na 2014.01.01	Prognoza
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Powierzchnia leśna zalesiona i niezalesiona	ha	6726,18	6958,90	3593,83	4034,21	3992,32	3992,32
2	Zasoby miąższości	tys. m ³	891,5	1597,0	700,2	838,8	1023,0	1003,2
3	Przeciętna zasobność drzewostanów na 1 ha w podklasach wieku							
	II a	m ³	84	162	108	114	128	103
	II b	m ³	147	228	165	197	203	170
	III a	m ³	176	265	217	195	281	207
	III b	m ³	200	296	237	225	261	295
	IV a	m ³	242	308	282	265	287	283
	IV b	m ³	250	379	276	307	319	307
	V a	m ³	222	358	328	291	372	331
	V b	m ³	264	347	305	292	321	404
	VI	m ³	215	406	304	325	364	292
	VII i starsze	m ³	203	315	-	342	375	354
	Klasa odnowienia	m ³	152	194	189	241	273	334
	Klasa do odnowienia	m ³			-	231	265	296
	Drzewostany o budowie przerębowej	m ³						
4	Przeciętna zasobność na 1 ha (pow. leśnej zal. i niezal.)	m ³	132	229	195	208	256	251
5	Przeciętny wiek drzewostanów	lat	42	47	50	53	58	61
6	Spodziewany bieżący przyrost drzewostanów na 1 ha – tablicowy	m ³			6,67	6,20	6,39	
7	Przeciętna miąższość użytków rębnych na 1 ha (za okres ubiegły)	m ³	1,11	1,30	1,13	1,21	1,59	3,39
8	Przeciętna miąższość użytków przedręb. na 1 ha (za okres ubiegły)	m ³	0,71	0,78	2,49	2,66	2,37	3,41
9	Uzyskany w ubiegłym okresie bieżący użyteczny roczny przyrost drzewostanów na 1 ha	m ³		9,54		5,17	8,76	6,30

Obwód Kijowiec

Lp	Wskaźnik	Jed- nostka	Stan na 1968.10.01	Stan na 1982.01.01	Stan na 1994.01.01	Stan na 2004.01.01	Stan na 2014.01.01	Prognoza
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Powierzchnia leśna zalesiona i niezalesiona	ha	7145,01	7845,12	8044,31	8525,07	8539,53	8539,53
2	Zasoby miąższości	tys. m ³	1392,2	1788,3	1664,2	1994,0	2224,0	2137,1
3	Przeciętna zasobność drzewostanów na 1 ha w podklasach wieku							
	II a	m ³	108	100	99	110	133	132
	II b	m ³	175	178	180	180	189	190
	III a	m ³	223	237	211	214	243	216
	III b	m ³	254	277	258	221	283	248
	IV a	m ³	268	315	261	283	312	289
	IV b	m ³	277	340	279	337	342	305
	V a	m ³	293	317	285	338	386	347
	V b	m ³	316	347	291	370	409	422
	VI	m ³	299	330	294	339	423	459
	VII i starsze	m ³	276	276	282	325	341	244
	Klasa odnowienia	m ³		191	177	260	286	288
	Klasa do odnowienia	m ³		237	183	237	290	307
	Drzewostany o budowie przerębowej	m ³						
4	Przeciętna zasobność na 1 ha (pow. leśnej zal. i niezal.)	m ³	195	228	207	234	260	250
5	Przeciętny wiek drzewostanów	lat	48	55	60	62	62	64
6	Spodziewany bieżący przyrost drzewostanów na 1 ha – tablicowy	m ³			5,52	5,75	5,75	
7	Przeciętna miąższość użytków rębnych na 1 ha (za okres ubiegły)	m ³	0,85	1,63	2,39	2,26	3,08	3,86
8	Przeciętna miąższość użytków przedręb. na 1 ha (za okres ubiegły)	m ³	1,03	2,85	2,48	2,34	2,27	2,84
9	Uzyskany w ubiegłym okresie bieżący użyteczny roczny przyrost drzewostanów na 1 ha	m ³		6,84	2,77	7,30	7,95	5,70

W zestawionych danych w tabeli dla nadleśnictwa wynika, że w minionym okresie:

- zasoby miąższości wzrosły z 2832,8 tys. m³ do 3247,0 tys. m³ czyli o 14,55 %,
- przeciętna zasobność na 1 ha (pow. leśnej zalesionej i niezalesionej) wzrosła z 226 m³ na 259 m³ (14,60 %). Największy wzrost przeciętnej zasobności nastąpił w drzewostanach III klasy wieku. W IIIa kl. wieku. zasobność wzrosła o 26,09%, a IIIb kl w. – o 23,32%.

- w ostatnim dziesięcioleciu przeciętny wiek wzrósł o 2 lata z 59 lat do 61 lat – wzrost przeciętnego wieku był najmniejszy niż w poprzednich rewizjach.

Wartości przeciętne dla głównych gatunków panujących w Nadleśnictwie

Gatunek	Stan na 1.01.2004		Stan na 1.01.2014	
	Przeciętna zasobność (m ³ /ha)	Przeciętny wiek (lata)	Przeciętna zasobność (m ³ /ha)	Przeciętny wiek (lata)
Sosna	247	61	284	63
Dąb	166	56	178	56
Brzoza	183	51	218	54
Olsza	243	54	253	53

Nastąpił wzrost przeciętnej zasobności na koniec 10-letnia w stosunku do stanu 1.01.2004

Tabela 53. Tabela XI Ocena upraw i młodników do 10 lat na powierzchniach otwartych

Nadleśnictwo BIAŁA PODLASKA (05-01)

Typ siedliskowy lasu	Skład gatunkowy upraw i młodników do 10 lat									Uprawy przypadłe	Razem	
	zgodny ze składem pożą-			częściowo zgodny ze składem pożądanym			niezgodny ze składem pożądanym					
	przy zadrzewieniu									0.4 i mniej		
	1.0-0.9	0.8-0.7	0.6-0.5	1.0-0.9	0.8-0.7	0.6-0.5	1.0-0.9	0.8-0.7	0.6-0.5			
powierzchnia - ha												
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
BŚW	7,81	3,82										11,63
BW			0,16									0,16
BB	1,90											1,90
BMŚW	21,97	2,16								1,14		25,27
BMW	1,38											1,38
BMB	4,27											4,27
LMŚW	48,88	20,14		0,60	6,34			1,70				77,66
LMW	5,40	0,95										6,35
LŚW	43,05	5,47										48,52
LW	5,74											5,74
OL	17,47	5,70										23,17
OLJ				1,98								1,98
Ogółem	157,87	38,24	0,16	2,58	6,34			1,70		1,14		208,03

Nadleśnictwo BIAŁA PODLASKA, Obręb BIAŁA (05-01-1)

Typ siedliskowy lasu	Skład gatunkowy upraw i młodników do 10 lat									Uprawy przypadłe	Razem	
	zgodny ze składem pożą-			częściowo zgodny ze składem pożądanym			niezgodny ze składem pożądanym					
	przy zadrzewieniu									0.4 i mniej		
	1.0-0.9	0.8-0.7	0.6-0.5	1.0-0.9	0.8-0.7	0.6-0.5	1.0-0.9	0.8-0.7	0.6-0.5			
powierzchnia - ha												
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
BŚW	0,70	3,09										3,79
BW			0,16									0,16
BMŚW	15,10	2,16										17,26
BMW	1,38											1,38
LMŚW	15,95	7,04			3,40			1,70				28,09
LMW	5,40											5,40
LŚW	2,20											2,20
OL	2,10											2,10
Ogółem	42,83	12,29	0,16		3,40			1,70				60,38

Uprawa o składzie niezgodnym oddz. 232h (dawne i)

Nadleśnictwo BIAŁA PODLASKA, Obręb KIJOWIEC (05-01-2)

Typ siedliskowy lasu	Skład gatunkowy upraw i młodników do 10 lat										Uprawy przepadłe	Razem	
	zgodny ze składem pożądanym			częściowo zgodny ze składem pożądanym			niezgodny ze składem pożądanym			0.4 i mniej			
	przy zadrzewieniu												
	1.0-0.9	0.8-0.7	0.6-0.5	1.0-0.9	0.8-0.7	0.6-0.5	1.0-0.9	0.8-0.7	0.6-0.5				
powierzchnia - ha													
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12		
BŚW	7,11	0,73										7,84	
BB	1,90											1,90	
BMŚW	6,87									1,14		8,01	
BMB	4,27											4,27	
LMŚW	32,93	13,10		0,60	2,94							49,57	
LMW		0,95										0,95	
LŚW	40,85	5,47										46,32	
LW	5,74											5,74	
OL	15,37	5,70										21,07	
OLJ				1,98								1,98	
Ogółem	115,04	25,95		2,58	2,94					1,14		147,65	

Uprawa przepadła oddz. 18Bc (dawne d)

Zgodność ze składem pożądanym upraw i młodników do lat 10 na powierzchniach otwartych ocenianych według stanu na dzień 01.01.2004 i 1.01.2014 przedstawia się następująco:

Lp	Stopień zgodności	Stan na 1.01.2004	Stan na 1.01.2014
1.	Zgodne ze składem pożądanym	88,57%	94,34%
2.	Częściowo zgodne	8,94%	4,29%
3.	Niezgodne	2,49%	0,82%
4.	Uprawy przepadłe	0,00%	0,55%

Stopień pokrycia upraw i młodników:

Lp	Stopień pokrycia	Stan na 1.01.2004	Stan na 1.01.2014
1.	91 - 100 %	64,83%	77,13%
2.	71 - 90 %	32,07%	22,25%
3.	51 - 70 %	3,10%	0,07%
4.	poniżej 50 %	0,00%	0,55%

Analiza wskazuje na znaczną poprawę udatności upraw pod względem zgodności upraw i młodników ze składem pożądanym, jak również zwiększenie stopnia pokrycia. Przepadłe uprawy są wynikiem szkód od zwierzyny płowej.

3.2.2. Ocena odnowień podokapowych oraz upraw i młodników po rębniach złożonych.

Tabela 54. Tabela XII Ocena odnowień podokapowych oraz upraw i młodników po rębniach złożonych
Nadleśnictwo BIAŁA PODLASKA (05-01)

Wyszczególnienie	Typ siedlisko- wy lasu	Gatunek panują- cy młodego pokolenia	Powierzchnia manipulacyjna w ha	Przeciętny % pokrycia (za- drzewienie)	Przeciętna jakość ho- dowlana
	1	2	3	4	5
KO	BMŚW	DB.S	78,20	30,0	22
	BMW	DB.S	2,54	50,0	22
	LŁ	DB.S	6,82	30,0	22
	LMŚW	DB.S	456,52	30,9	22
	LMŚW	GB	5,45	30,0	23
	LMW	DB.S	6,96	30,0	22
	LŚW	DB.S	8,69	40,0	22
	LŚW	DB.S	161,28	39,9	22
	LW	DB.S	22,29	32,4	22
Razem			748,75	33,0	22
KDO	LMŚW	DB.S	5,30	10,0	23
Razem			5,30	10,0	23
Uprawy i młodniki po rębniach złożonych	BMB	DB.S	4,61	30,0	22
	BMŚW	DB.S	41,01	30,0	12
	BMŚW	SO	50,89	92,2	12
	BMW	DB.S	5,76	30,0	22
	BMW	SO	2,64	90,0	12
	LŁ	DB.S	2,47	30,0	22
	LMŚW	DB.S	132,20	47,6	12
	LMŚW	GB	0,72	50,0	13
	LMŚW	SO	457,08	91,6	12
	LMW	DB.S	6,05	48,5	12
	LŚW	DB.S	95,18	80,0	12
	LŚW	SO	13,34	92,8	12
	LW	DB.S	8,46	30,0	12
	OLJ	OL	2,12	90,0	12
Razem			822,53	78,2	12
Ogółem			1576,58	56,5	22

Nadleśnictwo BIAŁA PODLASKA, Obręb BIAŁA (05-01-1)

Wyszczególnienie	Typ siedliskowy lasu	Gatunek panujący młodego pokolenia	Powierzchnia manipulacyjna w ha	Przeciętny % pokrycia (za-drzewienie)	Przeciętna jakość hodowlana
	1	2	3	4	5
KO	BMŚW	DB.S	30,09	30,0	22
	LMŚW	DB.S	106,50	30,0	22
	LŚW	DB.S	3,07	30,0	13
	LW	DB.S	10,91	30,0	22
Razem			150,57	30,0	22
Uprawy i młodniki po rębniach złożonych	BMŚW	DB.S	10,41	30,0	12
	BMŚW	SO	19,77	91,9	11
	BMW	DB.S	5,76	30,0	22
	LMŚW	DB.S	21,27	45,7	12
	LMŚW	SO	78,87	95,5	11
Razem			136,08	79,4	12
Ogółem			286,65	53,5	22

Nadleśnictwo BIAŁA PODLASKA, Obręb KIJOWIEC (05-01-2)

Wyszczególnienie	Typ siedliskowy lasu	Gatunek panujący młodego pokolenia	Powierzchnia manipulacyjna w ha	Przeciętny % pokrycia (za-drzewienie)	Przeciętna jakość hodowlana
	1	2	3	4	5
KO	BMŚW	DB.S	48,11	30,0	22
	BMW	DB.S	2,54	50,0	22
	LŁ	DB.S	6,82	30,0	22
	LMŚW	DB.S	350,02	31,2	22
	LMŚW	GB	5,45	30,0	23
	LMW	DB.S	6,96	30,0	22
	LŚW	DB.S	8,69	40,0	22
	LŚW	DB.S	158,21	40,1	22
	LW	DB.S	11,38	34,6	22
	Razem			598,18	33,7
KDO	LMŚW	DB.S	5,30	10,0	23
Razem			5,30	10,0	23
Uprawy i młodniki po rębniach złożonych	BMB	DB.S	4,61	30,0	22
	BMŚW	DB.S	30,60	30,0	12
	BMŚW	SO	31,12	92,3	12
	BMW	SO	2,64	90,0	12
	LŁ	DB.S	2,47	30,0	22
	LMŚW	DB.S	110,93	48,0	22
	LMŚW	GB	0,72	50,0	13
	LMŚW	SO	378,21	90,8	12
	LMW	DB.S	6,05	48,5	12
	LŚW	DB.S	95,18	80,0	12
	LŚW	SO	13,34	92,8	12
	LW	DB.S	8,46	30,0	12
	OLJ	OL	2,12	90,0	12
Razem			686,45	78,0	12
Ogółem			1289,93	57,2	22

Ocena upraw podokapowych oraz upraw i młodników po rębniach złożonych wg stanu na dzień 01.01.2004 r., oraz 1.01.2014 r.:

1. Przeciętna jakość hodowlana

1.01.2004 r. – 22

1.01.2014 r. – 22

2. Przeciętny stopień pokrycia

1.01.2004 r. – 38 %

1.01.2014 r. – 56,5%

Stopień pokrycia w okresie analizowanym wzrósł z 38% do 57,20% przy takiej samej jakości hodowlanej.

3. Powierzchnia upraw podokapowych oraz upraw i młodników po rębni złożonej

1.01.2004 r. – 1021,23 ha

1.01.2014 r. – 1576,58 ha

4. Powierzchnia upraw i młodników po rębni złożonej na dzień 01.01.2004 r wynosiła 140,77 ha przy pokryciu 87% i jakości hodowlanej 22, a na 1.01.2014 wynosiła 822,53,94 ha przy pokryciu 78,2 % i jakości hodowlanej 12.

3.3 Stan zdrowotny i sanitarny lasu.

W latach 2004 - 2013 duży wpływ na stan sanitarny i zdrowotny miały ekstremalne zjawiska pogodowe: silne wiatry, intensywne opady deszczu powodujące podtopienia i opady śniegu (szkody od okiści) i gradu. Duży wpływ na stan sanitarny lasu miały szkody od wiatru z 2000 i 2002 r., co zaskutkowało wzmożonym wydzieleniem się posuszu na początku analizowanego okresu (lata 2004-2006).

W roku 2007 wystąpiły ponowne szkody od wiatru, a w latach 2010-2012 podtopienia spowodowane przez opady deszczu, co miało znaczący wpływ na wielkość posuszu, jaki nadleśnictwo pozyskało w całym dziesięcioleciu, jak też konieczność wykonania zrębów sanitarnych w leśnictwa Konstantynów i Grabarka. Drzewa osłabione przez wiatry i podtopienia, masowo zasiedlane były przez szkodniki.

W latach 2005-2007 wystąpiła gradacja opiótków. Zwalczając gradację usunięto 2407 m³ drewna na pow. 280 ha.

W roku 2011 na terenie całego nadleśnictwa wystąpiła gradacyjna rójka chrabąszczy. Chemiczne zwalczanie metodą agrolotniczą przeprowadzono na pow. 2333,22 ha (leśnictwa Serwin, Kniejówka, Szadek) oraz metodą naziemną na pow. 56,79 ha (leśnictwa Janówka, Serwin, Kniejówka, Szadek, Leśna Podl.).

Ochrona lasu przed szkodami od czynników biotycznych.

Nadleśnictwo Biała Podlaska w zakresie ochrony przed szkodami od czynników biotycznych skupia się na monitorowaniu populacji szkodliwych owadów, działaniach profilaktycznych oraz lokalnym ich zwalczaniu.

a) szkodniki glebowe - kontrola szkodników korzeni obejmuje średnio rocznie 356 prób.

Ograniczenie populacji szkodników glebowych w szkółkach uzyskuje się poprzez ugorowanie powierzchni produkcyjnej (czarny ugor), zwalczanie chemiczne zgodnie z zaleceniami ZOL środkami zlecanymi przez FSC oraz przeredzanie populacji poprzez oprysk chemiczny na owada doskonałego.

Chemiczne zwalczanie pędraka chrabąszcza majowego i kasztanowca wykonano:

Rok	Pow.(ha)	Leśnictwo:						
		Grabarka	Rudka	Konstantynów	Cieleśnica	Serwin	Kniejówka	Szadek
2008	5,97	0,48	0,00	2,62	0,00	0,00	2,87	0,00
2012	21,87	4,40	0,92	2,86	2,34	1,58	9,43	0,34
2013	0,81	0,00	0,00	0,81	0,00	0,00	0,00	0,00
Razem	28,65	4,88	0,92	6,29	2,34	1,58	12,30	0,34

b) ryjkowce - szeliniak, nadleśnictwo prowadzi działania profilaktyczne polegające na: przelegiwaniu zrębów sosnowych, wykładaniu pułapek klasycznych - średnio rocznie na powierzchni 59 ha.

c) szkodniki pierwotne - corocznie wykonuje się **jesienne poszukiwania szkodników pierwotnych sosny** na wyznaczonych stałych partiach kontrolnych. W latach 2004-2006 poszukiwania wykonywano na 348 partiach, obecnie na 79 partiach – zgodnie z lokalizacją uzgodnioną z Zespołem Ochrony Lasu w Radomiu i zatwierdzoną przez RDLP w Lublinie w dniu 13.11.2012 r.

Monitorowanie populacji **brudnicy mniszki** odbywa się przy użyciu pułapek feromonowych, które wywie-

sza się sondażowo w ilości 50 szt. rocznie i ocenę występowania samic brudnicy mniszki metodą transektu.

Corocznie wykonuje się pod nadzorem ZOL kontrolę występowania i rozwoju populacji boreczników na powierzchni kontrolnej w leśnictwie Grabarka oddział 1Aa.

d) szkodniki wtórne - głównymi szkodnikami wtórnymi są cetyńce i drwalnik oraz kornik drukarz. Działania w tym zakresie polegają głównie na utrzymaniu właściwego stanu sanitarnego i higienicznego lasu, poprzez usuwanie zasiedlonego posuszu, złomów i wywrotów oraz właściwą rotację drewna iglastego. Ogólny stan sanitarny lasu jest dobry.

Na cetyńce i drwalniki wyklada się pułapki feromonowi w ilości średnio w roku 203 szt.

Na kornika drukarza – 10 szt. średnio w roku.

4. Rozmiar szkód w lasach spowodowanych przez czynniki biotyczne, abiotyczne i antropogeniczne, z uwzględnieniem ich lokalizacji i przyczyn.

4.1. Stan zagrożenia ze strony od zwierzyny.

Głównymi gatunkami zwierzyny wyrządzającymi szkody w uprawach, młodnikach oraz nalotach i podrośtach są: sarna, jelen i łoś. Szkody wyrządzane są głównie w uprawach dębowych oraz sosnowych i polegają na zgryzaniu przez zwierzynę pędów, wydeptywaniu sadzonek oraz osmykiwaniu. Spalowanie młodników przez jelenie obecnie dotyczy dużej powierzchni młodników sosnowych.

Zestawienie inwentaryzacji szkód od zwierzyny w latach 2004 - 2013

Rok	Uprawy - ha				Młodniki - ha			
	Stopień uszkodzeń %			Razem	Stopień uszkodzeń %			Razem
	<20	21-50	>50		<20	21-50	>50	
2004	249,36	62,05	0,00	311,41	36,73	1,10	0,00	37,83
2005	195,85	86,17	0,00	282,02	6,32	0,30	0,00	6,62
2006	123,82	84,64	0,00	208,46	67,95	0,00	0,00	67,95
2007	185,87	36,52	0,00	222,39	36,14	0,00	0,00	36,14
2008	85,79	139,82	0,00	225,60	19,77	1,28	0,00	21,05
2009	127,56	139,36	0,00	266,92	36,79	0,00	0,00	36,79
2010	104,20	183,27	0,00	287,47	23,63	1,00	0,00	24,63
2011	103,16	209,77	0,00	312,93	64,30	94,36	0,00	158,66
Razem	1175,61	941,60	0,00	2117,20	291,63	98,04	0,00	389,67
Rok	Uprawy - ha			Młodniki- ha				
	Stopień uszkodzeń %		Razem	Stopień uszkodzeń %		Razem		
	21-40	>40		21-40	>40			
1	2	3	4	2	3	4		
2012	316,77	5,72	322,49	117,68	0,00	117,68		
2013	311,07	3,27	314,34	58,16	0,00	58,16		
Razem	627,84	8,99	636,83	175,84	0,00	175,84		

W ostatnim czasie na terenie nadleśnictwa pojawił się problemem szkód od bobrów. Bobry uszkadzają drzewostany bez względu na wiek i skład gatunkowy, uszkodzenia obejmują tereny przylegające do rowów i naturalnych cieków wodnych. Uszkodzenia polegają głównie na zgryzaniu, ścinaniu i korowaniu drzew, zgryzaniu sadzonek na uprawach oraz podtapianiu drzewostanów.

Zestawienie inwentaryzacji szkód od bobrów

Rok	Uprawy - ha			Młodniki- ha			Drzewostany - ha		
	Stopień uszkodzeń %		Razem	Stopień uszkodzeń %		Razem	Stopień uszkodzeń %		Razem
	21-40	>40		21-40	>40		21-40	>40	
2012	0,76	0,00	0,76	1,05	0,00	1,05	8,18	0,00	8,18
2013	2,72	0,00	2,72	0,76	0,00	0,76	0,00	8,18	8,18
Razem	3,48	0,00	3,48	1,81	0,00	1,81	8,18	8,18	16,36

Nadleśnictwo Biała Podlaska w celu zminimalizowania szkód od zwierzyny stosowało zabezpieczenia upraw głównie przez grodzenia upraw oraz chemiczne zabezpieczanie sadzonek.

Rok	Jedn.	Nowe ogrodzenia	Chemiczne zabezpiecz. sadz.
2004	ha	19,82	165,55
2005	ha	35,63	167,16
2006	ha	33,40	154,28
2007	ha	20,80	122,13
2008	ha	23,27	126,41
2009	ha	0,00	0,00
2010	ha	0,00	0,00
2011	ha	5,06	38,28
2012	ha	25,18	36,09
2013	ha	25,10	47,15
Razem	ha	188,26	857,05

4.2. Szkody spowodowane przez pożary.

Na terenie Nadleśnictwa Biała Podlaska w minionym dziesięcioleciu powstało 25 pożarów leśnych o łącznej powierzchni 7,77 ha. Szczegółowe zestawienie pożarów przedstawia tabela:

Rok	Grupa wielkości pożarów w ha					Razem		Średnia pow. w ha
	Do 0,05	0,06-1,00	1,01-10,0	10,1-100,0	100,1-500,0	szt.	ha	
2004		0,6				1	0,60	0,60
2005	0,03	0,12				2	0,15	0,08
2006	0,21	0,12	1,6			8	1,93	0,24
2007	0,001	0,50				2	0,50	0,25
2008		0,15				1	0,15	0,15
2009	0,02					1	0,02	0,02
2010		0,65				1	0,65	0,65
2011						0	0,00	0,00
2012		0,37	2,99			7	3,36	0,48
2013		0,41				2	0,41	0,21
Razem	0,26	2,92	4,59	0	0	25	7,77	0,31

Z zamieszczonej tabeli wynika, że pożary stanowią istotne zagrożenie w Nadleśnictwie Biała Podlaska. Występują one zwłaszcza na obszarach znajdujących się w bliskim sąsiedztwie Białej Podlaskiej i są skutkiem intensywnej penetracji ludzkiej.

Na terenie Nadleśnictwa zlokalizowano 1 wieżę obserwacyjną (Leśnictwo Rudka), 1 meteorologiczny punkt pomiarowy (Leśnictwo Grabarka) systemu prognostycznego LP oraz 60,975 km dróg stanowiących dojazdy pożarowe. Centralnym elementem systemu przeciwpożarowego jest punkt alarmowo – dyspozycyjny znajdujący się w siedzibie Nadleśnictwa, który koordynuje działania podczas akcji gaśniczej.

Wykaz dróg zaewidencjonowanych jako dojazdy pożarowe.

Nr drogi	Lokalizacja oddz.	Długość	Nazwa	Leśnictwo
		km	zwyczajowa	
1	Droga gminna przy oddz. 2 - 56	7,375	Antolińska	Konstantynów
2	50 - 53	2,950		Konstantynów
3	Droga gminna przy oddz. 143 - 154	6,400	Graniczna	Serwin, Szadek
4	Droga gminna przy oddz. 135 - 172	5,900	Kolejka	Szadek, Serwin
5	127 - 266B	4,950	Nowojanowska	Kniejówka, Serwin
6	222 - 228	2,850	Szadkowska	Szadek, Kniejówka
7	18 - 41	2,100		Rudka
8	25 - 4	2,650		Rudka
9	Droga gminna przy oddz. 14 - 29	1,850		Rudka
10	Droga gminna przy oddz. 78 - 101	4,550	Gościniec Witorożski	Grabarka
11	33 - 36	1,900		Konstantynów
12	274 - 240	2,750	Tunelowa	Szadek
13	178 - 221	2,400	Krzywula	Kniejówka
14	89 - 92	1,800		Cielesnica
15	Droga gminna przy oddz. 107 - 111	1,600		Cielesnica
16	313 - 314	1,900		Serwin
17	Droga gminna przy oddz. 122 - 117	2,900	Żuzłowa	Grabarka
18	248 - 251	1,900		Rudka
19	Droga gminna przy oddz. 263 - 264	0,800		Rudka
20	Droga gminna przy oddz. 296 - 303	1,450		Leśna Podlaska
Razem		60,975		

4.3. Zagrożenia ze strony owadów, grzybów pasożytniczych i stosowane środki zaradcze

Stopień zagrożenia drzewostanów ze strony owadów i grzybów pasożytniczych oraz czynników abiotycznych przeanalizowano w oparciu o zestawienie usuwania posuszu, wywrotów i złomów w poszczególnych latach minionego okresu gospodarczego. W 10-leciu usunięto 91611,77 m³ posuszu, wywrotów i złomów, co stanowi 18,78 % masy pozyskanego drewna. W ilości tej 62 % tj 57128,71 m³ stanowił posusz, zaś 38 % tj.

34483,06 m³ stanowiły wywroty i złomy. Odnosząc pozyskane masy do powierzchni leśnej zalesionej (12575,7145 ha) pozyskano przeciętnie 7,28 m³ posuszu, wywrotów i złomów z 1 ha.

Usuwanie posuszu, wywrotów i złomów

Rok	Posusz			Złomy i wywroty			Razem	Wartość pozyskania [m ³]	Udział w pozyskaniu ogółem [%]
	Z	O	N	Z	O	N			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10,00
2004	1648,38	6887,18	1526,82	188,47	58,53	1113,37	11422,75	56364,88	20,27
2005	1616,05	5433,68	3284,30	91,57	67,86	1897,54	12391,00	50197,11	24,68
2006	1930,22	5205,60	3073,36	198,07	11,65	1834,75	12253,65	49150,41	24,93
2007	886,67	2459,59	2313,14	362,02	12,09	13369,73	19403,24	49877,66	38,90
2008	741,67	2199,69	2249,10	112,69	15,06	2421,37	7739,58	48119,09	16,08
2009	427,30	2400,16	1984,31	20,13	14,68	1451,54	6298,12	46997,22	13,40
2010	197,28	1426,81	1466,98	27,32	19,58	3296,70	6434,67	47269,84	13,61
2011	53,23	1024,48	1375,44	96,13	163,17	3497,09	6209,54	47843,29	12,98
2012	296,50	894,75	1166,15	79,42	23,96	2166,82	4627,60	48289,80	9,58
2013	794,59	1046,85	1118,43	218,68	12,90	1640,17	4831,62	43627,37	11,07
Razem	8591,89	28978,79	19558,03	1394,50	399,48	32689,08	91611,77	487736,67	18,78

Z - drewno zasiedlone przez szkodniki wtórne w bieżącym roku

O - drewno opuszczone przez szkodniki wtórne

N - drewno bez oznak żerowania szkodników wtórnych

Masa ogólna posuszu, złomów i wywrotów jest większa niż wykazana w użytkach przygodnych, ponieważ została ona również zaewidencjonowana na pozycjach planowych cięć.

4.4 Szkody powodowane przez zanieczyszczenie środowiska i sposoby ich ograniczenia.

Na terenie Nadleśnictwa Biała Podlaska w minionym okresie nie stwierdzono szkód spowodowanych przez zanieczyszczenie środowiska emisjami przemysłowymi, natomiast bardzo ważnym problemem dla nadleśnictwa jest zaśmiecanie lasu nasilone przy drogach leśnych i w pobliżu obiektów turystycznych. Na usuwanie śmieci w ostatnich latach nadleśnictwo przeznaczają znaczne środki.

Rok	Koszt sprzątnięcia i wywozu śmieci z terenów leśnych [tys. zł]
2004	5,60
2005	68,90
2006	55,40
2007	46,20
2008	53,90
2009	17,30
2010	16,50
2011	35,10
2012	33,30
2013	32,50
Razem	364,70

4.5. Szkody powodowane przez czynniki klimatyczne, ich natężenie i przyczyny (w tym zależne od gospodarki leśnej).

W minionym okresie największe znaczenie ze strony czynników abiotycznych miały szkody od wiatru i podtopienia spowodowane dużymi opadami.

Szkody od wiatru wystąpiły roku 2007, a w latach 2010-2012 wystąpiły podtopienia spowodowane przez opady deszczu. Miało to znaczący wpływ na ilość posuszu, jaki nadleśnictwo pozyskało w całym dziesięcioleciu, jak też na konieczność wykonania zrębów sanitarnych w leśnictwa Konstantynów i Grabarka. Drzewa osłabione przez wiatry i podtopienia, masowo zasiedlane były przez szkodniki.

5. Stan infrastruktury technicznej

5.1 Budynki i budowle:

Według stanu na 31.12.2013 r. Nadleśnictwo Biała Podlaska posiada 15 lokali i budynków mieszkalnych, w tym 6 to samodzielne lokale mieszkalne wraz z przynależnymi budynkami gospodarczymi.

Przeznaczenie lokali i budynków mieszkalnych:

- 9 stanowi mieszkania funkcyjne,
- 1 pustostan, który docelowo wykorzystany będzie jako mieszkanie funkcyjne,
- 5 lokali przeznaczonych jest do sprzedaży w okresie 1 roku.

Na terenie nadleśnictwa w miejscowości Biała Podlaska znajduje się również lokal mieszkalny przeznaczony na pokój gościnny.

W 2007 r. zakończono modernizację budynku administracyjnego nadleśnictwa. W mijającym 10-leciu zmodernizowano 5 budynków mieszkalnych.

W okresie od 1.01.2004 r. do 31.12.2013 r. zlikwidowano (rozebrano) ze względu na zły stan techniczny 7 budynków gospodarczych oraz 3 budynki mieszkalne - pustostany.

W oparciu o art. 40 a ustawy o lasach sprzedano 14 budynków jednorodzinnych, 3 wielorodzinne oraz 17 budynków gospodarczych.

5.2. Drogi.

Tonaż pojazdów wywozających obecnie drewno z lasu wymaga odpowiedniej jakości dróg. Pomimo istnienia na obszarze działania Nadleśnictwa Biała Podlaska rozwiniętej sieci dróg publicznych niezbędna jest też sieć dobrych dróg leśnych, które oprócz zapewnienia ciągłości transportu drewna w przeciągu całego roku, służą także do celów ochrony przeciwpożarowej terenów leśnych.

W mijającym 10-leciu przebudowano w ramach inwestycji 16,55 km dróg (w leśnictwach: Rudka, Grabarka, Szadek, Kniejówka, Serwin, Konstantynów). Wybudowano drogi o nawierzchni ulepszonej odpowiednio kruszywem drogowym i pospółką do nawierzchni drogowych na odpowiedniej dla danego terenu podbudowie. Przebudowy miały na celu podwyższenie parametrów technicznych dróg, a w szczególności ich nośności i dostosowanie do wymagań dojazdów pożarowych.

Ponadto prowadzone były bieżące remonty oraz utrzymanie dróg leśnych gruntowych i utwardzonych, które miały na celu ich udroźnienie i zapewnienie ciągłości transportu pozyskanego drewna przez samochody wielo-tonażowe.

Prace remontowe i modernizacyjne dróg leśnych w miarę posiadanych środków powinny być kontynuowane przez kolejne 10-cio lecie zgodnie z optymalizacją docelowej sieci dróg dla Nadleśnictwa Biała Podlaska wykonanej w 2012 r.

5.3 Melioracje wodne.

W analizowanym okresie Nadleśnictwo Biała Podlaska nie prowadziło inwestycji związanych z melioracjami wodnymi. Wykonywano w niewielkim zakresie bieżące remonty i konserwacje istniejących urządzeń. W 2012 roku dokonano konserwacji rowów melioracyjnych na długości 4,50 km, rowów znajdujących się na terenie nadleśnictwa, ale ważnych dla terenów przyległych (teren Gminy Łomazy). W nadchodzącym okresie obowiązywania planu urządzenia lasu należy zabezpieczyć środki na bieżącą konserwację rowów istotnych dla funkcjonowania systemów melioracyjnych.

5.4. Infrastruktura edukacyjno- turystyczna.

Obiekty związane z zagospodarowaniem turystycznym na terenie Nadleśnictwa

- Ścieżka dydaktyczna „ *Nadbużańskie Łęgi* ” (leśnictwo Cieleśnica),

- **Ścieżki rowerowe:**

1. obręb leśny Biała, Leśnictwo Rudka – 5,30 km,

2. obręb leśny Kijowiec, Leśnictwo Szadek i Kniejówka – 6,20 km

- Szlaki konne:

1. obręb leśny Kijowiec, Leśnictwo: Serwin, Kniejówka, Szadek – 19,50 km

2. obręb leśny Biała, Leśnictwo Rudka – 12,40 km

- Miejsca postoju:

1. Miejsce postoju Kniejówka – oddz. 266Bh,

2. Miejsce postoju Szadek – oddz. 276g,

3. Miejsce postoju Leśna Podlaska – oddz. 278a,

4. Miejsce postoju Konstantynów – oddz. 18Ba.

6. Użytkowanie uboczne

6.1. Pozyskanie produktów ubocznego użytkowania lasu

W okresie gospodarczym 2004-2013 Nadleśnictwo Biała Podlaska nie planowało i nie prowadziło pozyskania produktów ubocznego użytkowania lasu w postaci: żywicy, karpiny, cetyny, roślin przemysłowych i leczniczych. Owoce i płody runa leśnego pozyskiwane są przez miejscową ludność na własne potrzeby.

Corocznie Nadleśnictwo pozyskuje choinki świerkowe w ilości ok. 600 szt. oraz stroisz na potrzeby miejscowej ludności. Powierzchnia plantacji choinkowych jest wystarczająca do zaspokojenia tych potrzeb.

6.2 Gospodarka łowiecka

W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Biała Podlaska znajduje się 13 obwodów łowieckich, które są dzierżawione przez 7 kół łowieckich. Obwody łowieckie, dla których roczne plany łowieckie zatwierdza Nadleśniczy Nadleśnictwa Biała Podlaska, znajdują się w rejonie hodowlanym nr 8 „Podlasie”, w zasięgu działania Zarządu Okręgowego PZŁ w Białej Podlaskiej, na terenie powiatu bialskiego.

W poniższej tabeli zamieszczono podstawowe informacje dotyczące wszystkich obwodów łowieckich:

Nowy nr obw.	Stary nr obw.	Pow. całkowita [ha]	Pow. leśna [ha]	Pow. dzierżawiona od N-ctwa Biała Podl. [ha]	Kategorija	Lesistość [%]	Typ obwodu	Zarządca / Dzierżawca
1	4	5765	1870	1560	bardzo słaby	32,4	polny	KŁ Nr 22 „Darzbór” Warszawa
3	15	6390	1430	601	bardzo słaby	22,4	polny	Nr 18 „Ponowa” Biała Podl.
4	9	6530	1800	1274	bardzo słaby	27,6	polny	KŁ „Żerań” Warszawa
5	10	8520	1525	532	bardzo słaby	17,9	polny	KŁ Nr 22 „Darzbór” Warszawa
8	16	5820	3818	3107	średni	65,6	leśny	KŁ „Akteon” Warszawa
9	26	5750	500	237	bardzo słaby	8,7	polny	WKŁ Nr 127 „Łoś” Biała Podl.
10	17	5820	1010	681	bardzo słaby	17,4	polny	KŁ Nr 111 „Kos” Warszawa
15	25	7030	2075	897	słaby	29,5	polny	Nr 18 „Ponowa” Biała Podl.
16	32	6660	1808	1220	bardzo słaby	27,1	polny	KŁ Nr 15 „Ostoja” Biała Podl.
17	33	4375	2679	1703	bardzo słaby	61,2	leśny	WKŁ Nr 127 „Łoś” Biała Podl.
23	41	6910	1171	397	bardzo słaby	16,9	polny	KŁ Nr 15 „Ostoja” Biała Podl.
25	33	4530	990	84	bardzo słaby	21,9	polny	WKŁ Nr 127 „Łoś” Biała Podl.
36	40	7280	1428	209	bardzo słaby	19,6	polny	Nr 18 „Ponowa” Biała Podl.

Liczebności gatunków zwierzyny grubej, na podstawie corocznych inwentaryzacji zwierząt łownych w odniesieniu do poszczególnych obwodów łowieckich i łącznie dla Nadleśnictwa Biała Podlaska, przedstawiają poniższe tabele.

JELEŃ

Numer obw.	Zarządca / Dzierżawca	Liczebność wg stanu na dzień inwentaryzacji w poszczególnych latach [os.]									
		2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
1	KŁ Nr 22 „Darzbór” Warszawa	7	7	8	7	9	9	10	8	8	9
3	Nr 18 „Ponowa” Biała Podl.	0	0	0	0	7	14	20	22	27	35
4	KŁ „Żerań” Warszawa	7	5	5	5	10	15	17	18	22	25
5	KŁ Nr 22 „Darzbór” Warszawa	0	6	6	4	6	6	8	8	6	6
8	KŁ „Akteon” Warszawa	70	90	100	110	110	113	120	130	135	138
9	WKŁ Nr 127 „Łoś” Biała Podl.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
10	KŁ Nr 111 „Kos” Warszawa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
15	Nr 18 „Ponowa” Biała Podl.	28	27	30	33	38	65	65	75	90	90
16	KŁ Nr 15 „Ostoja” Biała Podl.	0	2	0	2	2	3	6	8	9	9
17	WKŁ Nr 127 „Łoś” Biała Podl.	0	0	0	6	6	7	8	10	12	14
23	KŁ Nr 15 „Ostoja” Biała Podl.	7	7	7	10	11	10	10	12	17	18
25	WKŁ Nr 127 „Łoś” Biała Podl.	17	18	16	15	15	15	15	16	16	17
36	Nr 18 „Ponowa” Biała Podl.	0	0	0	0	0	0	8	8	12	15
Razem Nadleśnictwo:		136	162	172	192	214	257	287	315	354	376

DANIEL

Numer obw.	Zarządca / Dzierżawca	Liczebność wg stanu na dzień inwentaryzacji w poszczególnych latach [os.]									
		2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
1	KŁ Nr 22 „Darzbór” Warszawa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3	Nr 18 „Ponowa” Biała Podl.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4	KŁ „Żerań” Warszawa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5	KŁ Nr 22 „Darzbór” Warszawa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8	KŁ „Akteon” Warszawa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
9	WKŁ Nr 127 „Łoś” Biała Podl.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
10	KŁ Nr 111 „Kos” Warszawa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
15	Nr 18 „Ponowa” Biała Podl.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
16	KŁ Nr 15 „Ostoja” Biała Podl.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
17	WKŁ Nr 127 „Łoś” Biała Podl.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
23	KŁ Nr 15 „Ostoja” Biała Podl.	0	0	0	0	0	0	0	10	8	8
25	WKŁ Nr 127 „Łoś” Biała Podl.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
36	Nr 18 „Ponowa” Biała Podl.	0	0	0	0	0	0	0	80	83	100
Razem Nadleśnictwo:		0	0	0	0	0	0	0	90	91	108

SARNA

Numer obw.	Zarządca / Dzierżawca	Liczebność wg stanu na dzień inwentaryzacji w poszczególnych latach [os.]									
		2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
1	KŁ Nr 22 „Darzbór” Warszawa	61	59	72	70	84	98	100	75	65	75
3	Nr 18 „Ponowa” Biała Podl.	84	87	89	95	110	162	185	185	185	190
4	KŁ „Żerań” Warszawa	130	140	160	165	170	190	180	180	180	185
5	KŁ Nr 22 „Darzbór” Warszawa	107	95	105	110	125	125	127	114	105	120
8	KŁ „Akteon” Warszawa	200	160	160	160	170	175	150	120	90	105
9	WKŁ Nr 127 „Łoś” Biała Podl.	45	50	50	50	53	55	55	59	48	50
10	KŁ Nr 111 „Kos” Warszawa	47	55	58	62	81	88	75	71	72	80
15	Nr 18 „Ponowa” Biała Podl.	133	131	141	148	185	210	230	250	250	250
16	KŁ Nr 15 „Ostoja” Biała Podl.	53	70	75	85	88	90	95	98	98	100
17	WKŁ Nr 127 „Łoś” Biała Podl.	120	100	100	105	110	114	120	125	94	100
23	KŁ Nr 15 „Ostoja” Biała Podl.	60	70	72	85	90	115	120	128	105	106
25	WKŁ Nr 127 „Łoś” Biała Podl.	105	100	90	100	100	106	115	117	88	93
36	Nr 18 „Ponowa” Biała Podl.	112	116	121	121	148	205	230	230	230	210
Razem Nadleśnictwo:		1257	1233	1293	1356	1514	1733	1782	1752	1610	1664

DZIK

Numer obw.	Zarządca / Dzierżawca	Liczebność wg stanu na dzień inwentaryzacji w poszczególnych latach [os.]									
		2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
1	KŁ Nr 22 „Darzbór” Warszawa	57	35	35	40	42	46	43	52	42	40
3	Nr 18 „Ponowa” Biała Podl.	35	32	30	32	45	85	90	90	100	120
4	KŁ „Żerań” Warszawa	45	40	35	45	50	75	75	90	90	100
5	KŁ Nr 22 „Darzbór” Warszawa	22	14	15	18	25	35	33	42	37	38
8	KŁ „Akteon” Warszawa	90	80	100	130	130	130	110	110	100	110
9	WKŁ Nr 127 „Łoś” Biała Podl.	20	23	30	30	30	30	30	30	30	30
10	KŁ Nr 111 „Kos” Warszawa	22	23	18	28	43	60	60	43	40	40
15	Nr 18 „Ponowa” Biała Podl.	44	40	44	45	63	90	90	90	95	120
16	KŁ Nr 15 „Ostoja” Biała Podl.	12	12	11	12	15	30	25	26	24	26
17	WKŁ Nr 127 „Łoś” Biała Podl.	20	8	20	28	30	38	40	42	42	42
23	KŁ Nr 15 „Ostoja” Biała Podl.	23	25	24	30	25	49	59	52	50	45
25	WKŁ Nr 127 „Łoś” Biała Podl.	23	20	15	18	18	18	20	22	27	29
36	Nr 18 „Ponowa” Biała Podl.	41	42	42	42	51	75	75	75	75	80
Razem Nadleśnictwo:		454	394	419	498	567	761	750	764	752	820

W poniższej tabeli przedstawiono realizację rocznych planów łowieckich gatunkami zwierzyny grubej za ubiegły okres gospodarczy.

Sezon łowiecki	JELEŃ			DANIEL			SARNA			DZIK		
	Plan [os.]	Wykonanie [os.]	Wykonanie [%]	Plan [os.]	Wykonanie [os.]	Wykonanie [%]	Plan [os.]	Wykonanie [os.]	Wykonanie [%]	Plan [os.]	Wykonanie [os.]	Wykonanie [%]
2004/2005	42	35	83	0	0	0	343	307	90	428	272	64
2005/2006	49	43	88	0	0	0	349	309	89	352	251	71
2006/2007	53	48	91	0	0	0	366	319	87	395	314	79
2007/2008	55	44	80	0	0	0	377	346	92	473	388	82
2008/2009	62	52	84	0	0	0	435	383	88	686	623	91
2009/2010	87	59	68	0	0	0	520	361	69	942	654	69
2010/2011	110	65	59	0	0	0	556	303	54	940	676	72
2011/2012	130	79	61	0	0	0	583	242	42	942	497	53
2012/2013	175	97	55	0	0	0	513	302	59	924	720	78
Razem N-ctwo	763	522	68	0	0	0	4042	2872	71	6082	4395	72

W poniższej tabeli przedstawiono dane dotyczące rozmiaru szkód w lesie i na polach oraz wykonanie planu pozyskania zwierzyny płowej i dzików na terenie obwodów łowieckich znajdujących się w granicach administracyjnych nadleśnictwa wg sprawozdań z wykonania rocznych planów łowieckich za sezony 2010/2011 – 2012/2013.

Nr obw. łow.	Rozmiar szkód w lesie [ha] (uprawy, młodniki, d-stany łącznie)			Rozmiar szkód na polach - pow. zredukowana [ha]			Realizacja planu pozyskania w %					
	2011	2012	2013	2010/11	2011/12	2012/13	Zwierzyna płowa (łącznie)			Dziki (łącznie)		
							2010/11	2011/12	2012/13	2010/11	2011/12	2012/13
1	3,10	2,95	24,98	4	7	9	55	52	50	100	45	82
3	21,32	22,16	15,26	1,25	5,4	17,2	23	16	7	59,2	51	71
4	39,72	42,98	33,71	16	7	6	75	67	86	93,7	79	100
5	25,9	26,2	17,66	7	15	8,25	53	43	68	93,6	51	97,5
8	226,19	230,76	210,05	12,6	9,8	11,7	77	87	95	90,7	63	100
9	4,39	4,86	3,20	1,3	0,65	0,14	63	50	80	55,6	38	71
10	27,83	30,98	7,23	3,8	5,8	0	100	100	100	75,9	89	94
15	59,08	57,68	39,50	5	2,53	4,4	31	27	39	77,3	43	80
16	9,27	3,8	0	3	1	0	73	66	57	42,5	46	97
17	42,23	9,23	15,12	2,1	3,1	1,7	64	45	94	75,9	60	94
23	9,22	14,25	5,06	14	2,5	6,5	57	71	56	76,9	41	57
25	0	0,97	0	6,0	2,5	5,32	56	38	53	84	84	73
36	3,34	4,31	0	6	7,64	6,6	28	10	24	10	11	9
Razem:	471,59	451,13	371,77	82,05	69,92	76,81	55	49	57	71,5	52	78

Stany docelowe zwierzyny, wg Wieloletniego Łowieckiego Planu Hodowlanego dla rejonu hodowlanego nr 8 „Podlasie” obowiązującego na lata 2007-2017, w porównaniu ze stanem liczebnym inwentaryzacji zwierzyny na 10 marca 2013 r.:

Nr obwodu	Stany docelowe wg WŁPH				Stany wg inwentaryzacji na 10 marca 2013 r.			
	Łosie	Jelenie	Daniele	Sarny	Łosie	Jelenie	Daniele	Sarny
1	0	13	0	110	0	9	0	75
3	0	6	0	120	9	35	0	190
4	0	8	0	150	6	25	0	185
5	0	5	0	135	3	6	0	120
8	0	83	0	180	0	138	0	105
9	0	0	0	70	3	0	0	50
10	0	0	0	70	1	0	0	80
15	0	36	0	155	5	90	0	250
16	0	8	0	130	4	9	0	100
17	2	26	0	160	9	14	0	100
23	0	4	0	105	6	18	8	106
25	3	16	0	120	9	17	0	93
36	0	6	0	170	7	15	100	210
Razem Nadleśnictwo:	5	211	0	1675	62	376	108	1664

7. Ochrona przyrody

Formy ochrony przyrody

Na terenie zarządzanym przez Nadleśnictwo Biała Podlaska występują następujące formy ochrony przyrody:

Rodzaj obiektu	Ogółem	W zarządzie N-ctwa	W zasięgu działania N-ctwa
	ilość [ha/szt]	[ha/szt]	[ha/szt]
Rezerваты Przyrody	205,74 / 3	205,37 / 3	205,74 / 3
Park Krajobrazowy „Podlaski Przełom Bugu”	30904,00 / 1	2161,26 / 1	9262,49 / 1
Otulina Parku Krajobrazowego „Podlaski Przełom Bugu”	17000 / 1	582,34 / 1	7522,36 / 1
Obszar specjalnej ochrony ptaków Dolina Dolnego Bugu PLB140001	74309,9* / 1	488,10 / 1	5849,00 / 1
Obszar mający znaczenie dla Wspólnoty Ostoja Nadbużańska PLH140011	46036,7** / 1	488,10 / 1	4964,75 / 1
Użytki ekologiczne	76,36 / 4	76,36 / 4	76,36 / 4
Strefy ochronne wokół gniazd	99,21 / 3	99,21 / 3	99,21 / 3
Istniejące pomniki przyrody	37	10 grup drzew, 22 pojedyncze drzewa, 4 głązy narzutowe, 1 stanowisko wawrzynka wilczelyko.	

* Powierzchnie obszarów Natura 2000 na podstawie Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dziennik Ustaw Nr 25 Poz. 133)

** Powierzchnie obszarów Natura 2000 na podstawie danych zamieszczonych na stronie internetowej: <http://natura2000.gdos.gov.pl/natura2000/> - 01.10.2013 r.

Rezerwat „Chmielinne”

Podstawa prawna: Zarządzenie Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 7.10.1967 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (MP nr 61 poz.289) na pow. 69,55 ha w gminie Leśna Podlaska we wsi Leśna Podlaska w oddz. 283b,c, 284d,f,g, 286a,b,c,d,f,g,h,i,k,l, 287 (lokalizacja wg Planu ul. 1958-1967).

Powierzchnia: wg aktu utworzenia – **69,55** ha aktualnie (wg PUL na lata 2014-2024) wynosi **67,44** ha (w tym grunty nadleśnictwa **67,07** ha, 0,37 ha – rzeka Klukówka).

Położenie: obręb Kijowiec, leśnictwo Leśna Podlaska oddz.: 283b,c,~b,~c, 284d,f,g,~a, 285g, 286a,b,c,~a,~b, 287.

Położenie administracyjne: województwo lubelskie, powiat bialski, gmina Leśna Podlaska, obręb ewidencyjny Leśna Podlaska dz. ew. nr 449/2, 450/2, 451/2, 452/1, 454, 455, 456, 457.

- Cel ochrony: zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych lasu łągowego (w szczególności jesionowo-olchowego i wiązowego).

- Przedmiot ochrony: zespoły leśne położone w szerokiej dolinie rzeki Klukówki: łąg jesionowo-olszowy, łąg jesionowo-wiązowy, grąd, ols.

Rezerwat „Łęg Dębowy koło Janowa Podlaskiego”

Podstawa prawna: Zarządzenie Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 27.10.1972 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (MP Nr 53, poz. 283). na pow. 132,38 ha Położony w gm. Janów Podlaski w miejscowości Janów Podlaski Wygoda, w leśnictwie Cieleśnica w oddz. 65-69 (lokalizacja wg Planu ul. 1968-1977).

Powierzchnia: wg aktu utworzenia – **132,38** ha, aktualnie (wg PUL na lata 2014-2024) wynosi **132,38** ha.

Położenie: obręb Kijowiec, leśnictwo Cieleśnica, oddz. 65, 66, 67, 68, 69.

Położenie administracyjne: województwo lubelskie, powiat bialski, gmina Janów Podlaski, obręb ewidencyjny Janów Podlaski Wygoda dz. ew. nr 113, 114, 115, 116, 117.

- Cel ochrony: zachowanie rzadko spotykanego na terenie kraju typu siedliskowego lasu łągowego z licznymi drzewami pomnikowymi i rzadkimi roślinami runa.

- Przedmiot ochrony: las łągowy (w szczególności jesionowo-olchowy i wiązowy)

Rezerwat „Stary Las”

Podstawa prawna: Zarządzenie Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 25.01.1995 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (MP Nr 6, poz. 95). obszar lasów o pow. 5,88 ha, położony w gminie Konstantynów w obrębie ewidencyjnym Konstantynów, oznaczony w ewidencji gruntów obrębu Konstantynów jako działka nr 56/330.

Powierzchnia: wg aktu utworzenia – **5,88** ha aktualnie (wg PUL na lata 2014-2024) wynosi **5,92** ha.

Położenie: obręb Kijowiec, leśnictwo Konstantynów, oddz. 56d,i,~c.

Położenie administracyjne: województwo lubelskie, powiat bialski, gmina Konstantynów, obręb ewidencyjny Konstantynów Wieś dz. ew. nr 330/2.

- Cel ochrony: zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych dobrze wykształconego fragmentu łągu z licznymi okazami drzew pomnikowych.

- Przedmiot ochrony: dobrze wykształcony grąd z fragmentami boru mieszanego, z gatunkami dominującymi dębem szypułkowym i sosną zwyczajną w wieku około 130-150 lat.

Żaden z rezerwatów nie ma sporządzonego i zatwierdzonego planu ochrony rezerwatu.

Park krajobrazowy

Park Krajobrazowy "Podlaski Przełom Bugu" powołano Rozporządzeniem Nr 10 Wojewody Białkopodlaskiego z dn. 25.08.1994 r. (Dz. Urz. Woj. Białkopodlaskiego Nr 10, poz.45). Aktualnie obowiązuje: Rozporządzenie Wojewody lubelskiego nr.69 z dn. 25.11.2005r. (Dz. Urz. Woj. Lub. Nr 238, poz. 3707). Park zajmuje obszar o powierzchni 30904ha (w woj. lubelskim 15511ha). Otacza go otulina licząca ponad 17 tys. ha.

Od dnia 1 stycznia 2010 r. Parkiem w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Biała Podlaska kieruje Zespół Lubelskich Parków Krajobrazowych Oddział Terenowy w Janowie Podlaskim utworzony Uchwałą Nr XXXVIII/690/09 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 9 grudnia 2009 r.

Powierzchnia gruntów nadleśnictwa w Parku Krajobrazowym „Podlaski Przełom Bugu” – **2161,26** ha (leśna: 2130,79 ha, nieleśna 30,47 ha) co stanowi **16,27%** pow. nadleśnictwa.

Powierzchnia gruntów nadleśnictwa w Otulinie Parku Krajobrazowego „Podlaski Przełom Bugu” – **582,34** ha (leśna: 577,94 ha, nieleśna 4,40 ha) co stanowi **4,38%** pow. nadleśnictwa.

Obszary Natura 2000

Obszary Natura 2000 występujące na gruntach Nadleśnictwa Biała Podlaska:

1. Obszar specjalnej ochrony ptaków – Dolina Dolnego Bugu – PLB140001;
2. Obszar mający znaczenie dla Wspólnoty – Ostoja Nadbużańska – PLH140011.

Obszar specjalnej ochrony ptaków Dolina Dolnego Bugu PLB140001

Obszar wyznaczony Rozporządzeniem Ministra Środowiska w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków z dnia 5 września 2007 r. Dz. U. Nr 179, poz. 1275, aktualizacja: Rozporządzenie Ministra Środowiska: z dnia 27 października 2008 r. Dz. U. 198, poz. 1226, oraz z dnia 12 stycznia 2011 r. Dz. U. 25, poz. 133.

Powierzchnia obszaru:

- powierzchnia całkowita obszaru – 74309,9 ha (wg rozporządzenia)
- powierzchnia w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Biała Podlaska – 5849,00 ha (7,87% pow. obszaru)
- powierzchnia gruntów nadleśnictwa w obszarze – 488,10 ha (leśna: 470,63 ha, nieleśna 17,47 ha), (0,66% pow. obszaru)

Ostoja ptasia o randze europejskiej E 51. Występują co najmniej 22 gatunki ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, 6 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK). Bardzo ważna ostoja ptaków wodno-błotnych. Jedno z nielicznych w Polsce stanowisk lęgowych gadożera; do niedawna jedno z nielicznych w Polsce stanowisk kulona.

W okresie lęgowym obszar zasiedla co najmniej 1% populacji krajowej (C3, C6) następujących gatunków ptaków: bączek (PCK), bocian czarny, brodziec piskliwy, cyranka, czajka, czapla siwa, krwawodziób, gadożer (PCK), kszyc, kulik wielki (PCK), płaskonos, podróżniczek (PCK), rybitwa białoczelna (PCK), rybitwa czarna, rybitwa rzeczna, rycyk, sieweczka rzeczna, sieweczka obroźna (PCK), zimorodek; w stosunkowo wysokim zagęszczeniu (C7) występują: bocian biały, kania czarna, derkacz, wodnik i samotnik.

W obecnej chwili brak jest planu zadań ochronnych dla tego obszaru.

Obszar mający znaczenie dla Wspólnoty Ostoja Nadbużańska PLH140011

Obszar zatwierdzony decyzją Komisji Europejskiej z dnia 10.01.2011 r. jako OZW.

Powierzchnia obszaru:

- powierzchnia całkowita obszaru – 46036,7 ha (wg SDF)
- powierzchnia w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Biała Podlaska – 4964,75 ha (10,78% pow. obszaru)
- powierzchnia gruntów nadleśnictwa w obszarze – 488,10 ha (leśna: 470,63 ha, nieleśna 17,47 ha), (1,06% pow. obszaru)

Naturalna dolina dużej rzeki. Szczególnie cenny jest kompleks nadrzecznych lasów o zachowanym naturalnym charakterze oraz szereg zbiorowisk łąkowych i związanych z siedliskami wilgotnymi, typowo wykształconych na dużych powierzchniach. Na terenie obszaru znajduje się 16 rodzajów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG

Na gruntach Nadleśnictwa Biała Podlaska stwierdzono występowanie siedlisk przyrodniczych 9170 (grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*) - na pow. 1,73 ha, 91F0 (Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (*Ficario-Ulmetum*) – na pow. 170,13 ha i 91T0 (Sosnowy bór chrobotkowy (*Cladonio-Pinetum* i chrobotkowa postać *Peucedano-Pinetum*) – na pow. 0,90 ha

W obecnej chwili brak jest planu zadań ochronnych dla tego obszaru.

Strefy ochrony miejsc rozrodu ptaków

Wg stanu na 01.01.2014 r. na terenie Nadleśnictwa Biała Podlaska znajdują się 3 strefy, które dotyczą gatunków: orlik krzykliwy (2 strefy), bocian czarny (1 strefa) na pow. 99,21 ha.

Na 01.01.2004 na terenie Nadleśnictwa znajdowały się 2 strefy (1 – bociana czarnego, 1 – orlika krzykliwego) na pow. 127,04 ha.

Użytki ekologiczne

Wojewoda Białkopodlaski w dniu 18.10.1995r. Rozporządzeniem Nr 18 uznał 4 użytki ekologiczne (Dz. Urz. nr 8, poz. 35), a Wojewoda Lubelski Rozporządzeniem nr 159 z 16.07.2002r. ustanowił aktualizację tych użytków ekologicznych na gruntach Nadleśnictwa Biała Podlaska na pow. 76,50ha.

Na 1.01.2004 r. powierzchnia użytków ekologicznych wynosiła 76,39 ha

Wg stanu na 1.01.2014 r. powierzchnia użytków ekologicznych po nowych obliczeniach powierzchni użytków w działkach ewidencyjnych wynosi 76,36ha i jest niższa o 0,14ha od powierzchni zatwierdzonej Rozporządzeniem i jest zgodna z rejestrem gruntów nadleśnictwa.

Użytki ekologiczne na gruntach Nadleśnictwa Biała Podlaska to śródleśne powierzchnie zabagnione porośnięte brzozą, olchą, wierzbą, topolą tworząc zarośla o różnym stopniu zadrzewienia. Na użytkach ekologicznych Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska nie zalecał i nie wykonywano żadnych zabiegów pielęgnacyjnych i gospodarczych. Są to powierzchnie pozostawione w zasadzie do naturalnej sukcesji.

Pomniki przyrody

Wg stanu na 1 stycznia 2004 r. na terenie zarządzanym przez Nadleśnictwo znajdowało się 40 pomników przyrody, w tym 11 grup drzew, 23 pojedyncze drzewa, 5 głązów narzutowych i 1 powierzchniowy pomnik przyrody.

Obecnie na terenie zarządzanym przez Nadleśnictwo znajduje się 37 pomników przyrody, w tym 10 grup drzew, 22 pojedyncze drzewa, 4 głązy narzutowe, 1 pomnik powierzchniowy (stanowisko wawrzyńka wilczelyko). Składają się na to:

Gatunek	Liczba egzemplarzy	
	na 1.01.2004 r.	na 1.01.2014 r.
Buk zwyczajny	1	1
Dąb szypułkowy	60	60
Jesion wyniosły	3	2
Lipa drobnolistna	4	3
Modrzew europejski	29	29
Sosna zwyczajna	4	4
Świerk pospolity	4	3
Wawrzynek wilczelyko	100	100
Głąz narzutowy	5	4

Realizacja zadań programu ochrony przyrody

W minionym dziesięcioleciu w Nadleśnictwie Biała Podlaska obowiązywał „Program Ochrony Przyrody na okres 1 stycznia 2004 r. – 31 grudnia 2013 r.”, zawierający kompleksowy opis stanu przyrody oraz zadania z zakresu jej ochrony. Spośród zadań określonych Programem Ochrony Przyrody oraz innych zadań realizowano następujące zagadnienia:

a. Kształtowanie stosunków wodnych

- istniejące śródleśne oczka wodne, bagna, torfowiska były chronione przed zanikaniem, zachowano je w stanie zbliżonym do naturalnego,

- współdziałano z władzami lokalnymi w zakresie budowy sieci wodociągowych i kanalizacyjnych,

b. Kształtowanie granicy polno-leśnej - została utrzymana granica polno-leśna,

c. Kształtowanie strefy ekotonowej - podczas cięć rębnych były pozostawiane pasy drzewostanu (ekoton) przy drogach publicznych i na granicy las – inne ekosystemy,

d. Ochrona różnorodności biologicznej

- wykonywane były odnowienia naturalne sosną i dębem,
- zachowana została regionalizacja na pochodzenie nasion i sadzonek,
- prace leśne prowadzono w taki sposób, aby w maksymalnym stopniu zabezpieczyć lokalną różnorodność biologiczną,

- na powierzchniach leśnych pozostawiano drzewa dziuplaste w celu poprawienia warunków lęgowych dla ptaków,

- urozmaicano i wzbogacano bazę pokarmową oraz miejsca bytowania zwierząt poprzez wykładanie budek lęgowych dla ptaków i zimowe dokarmianie ptaków. Dokonywano corocznych przeglądów budek lęgowych dla ptaków i wywieszano nowe budki.

e. Zadania dotyczące szczególnych form ochrony przyrody

- Nadleśnictwo w minionym dziesięcioleciu współpracowało z RDOŚ w zakresie:
  - wymiany tablic informacyjnych w rezerwatach przyrody,
  - oznakowania pomników przyrody,
  - usunięcia wywrotów i złomów oraz drzew niebezpiecznych w rezerwatach przyrody,
  - zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody „ Chmielinne” (zostało wydane zarządzenie nr 3 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie z dnia 15 maja 2012 roku, ustanawiające zadanie ochronne wywiezieniu usuniętych martwych, zawieszonych i podciętych drzew z rezerwatu ze względu na zagrożenie drzewostanów ze strony grzybów pasożytniczych oraz szkodników owadzych)

- corocznych przeglądów rezerwatów przyrody i drzew pomnikowych,
- ochronnych rzadkich gatunków ptaków chronionych (projektowania powołania nowych stref ochrony miejsc rozrodu ptaków i zasięgu ich granic bociana czarnego i 2 stref orlika krzykliwego w leśnictwie Cieleśnica, likwidacji strefy ochrony bociana czarnego w leśnictwie Zaścianek (obecnie Rudka).

- W latach 2006/2007 pracownicy Nadleśnictwa Biała Podlaska (pod nadzorem merytorycznym dr Marek Wierzbę z Akademii Podlaskiej w Siedlcach), wykonali inwentaryzację przyrodniczą siedlisk, gatunków fauny i flory w ramach wyznaczania obszarów Natura 2000.

- Zabiegi gospodarcze w miejscach występowania chronionych gatunków roślin naczyniowych i zarodnikowych wykonywano z zachowaniem odpowiednich warunków świetlnych i wilgotnościowych najbardziej korzystnych dla poszczególnych gatunków,

- W kronice Programu Ochrony Przyrody dokonywano wpisów dotyczących działalności związanej z gatunkami chronionymi fauny i flory.

8. Działalność edukacyjna Nadleśnictwa Biała Podlaska.

8.1 Obiekty edukacji leśnej Nadleśnictwa:

Izba leśna.

Izba edukacyjna znajduje się w podpiwniczeniu budynku biurowego Nadleśnictwa Biała Podlaska przy ul. Warszawskiej 37.

Wyposażona jest w :

- sprzęt multimedialny (komputer + projektor + ekran) z zestawem filmów przyrodniczy,
- 4 stoły i 8 ławek,
- ekspozyty między innymi: tropy zwierząt, skóra wilka, skóra rysia, skóra niedźwiedzia brunatnego, gablotka z ptakiem drapieżnym orłem przednim, spreparowane okazy ptaków: myszołowa zwyczajnego i sóweczki błotnej, gablotka z nasionami drzew leśnych, fotografie grzybów oraz inne materiały i pomoce dydaktyczne o tematyce przyrodniczej.

Zielona szkoła.

Zielona klasa znajduje się przy budynku Nadleśnictwa Biała Podlaska przy ul. Warszawskiej 37.

Utworzona została w 2007 roku.

Wyposażona jest w:

- stoły i ławy,
- budkę „ wskocz do dziupli ”,
- leśne organy,
- 8 tablic edukacyjno - dydaktycznych.

Ścieżka edukacyjna.

Na terenie Parku Krajobrazowego „ Podlaski Przełom Bugu ” leśnictwa Cieleśnica, znajduje się ścieżka przyrodniczo-dydaktyczna „ Nadbużańskie Łęgi ” przebiegająca w części przez lasy, a w większej części przez grunty Stadniny Koni . Ścieżka jest stosunkowo trudna do przejścia.

Ze względu na to, że przebiega po terenach zalewowych należy przed wyruszeniem zasięgnąć informacji w Dyrekcji Zespołu Lubelskich Parków Krajobrazowych Oddział w Janów Podlaski, czy jest całkowicie dostępna.

Ścieżkę można zwiedzać:

- pieszo,
- rowerem,
- samochodem terenowym.

Długość ścieżki wynosi 12,5 km.

Ścieżka rowerowa.

Nadleśnictwo Biała Podlaska w 2008 r. utworzyło 2 ścieżki rowerowe na terenie leśnictw:

1. Rudka, obręb leśny Biała, długość ścieżki 5,30 km,
2. Szadek / Kniejówka, obręb leśny Kijowiec, długość ścieżki 6,20 km (Szadek – 3 km, Kniejówka – 3,20 km).

Łączna długość ścieżek rowerowych w Nadleśnictwie Biała Podlaska wynosi – 11,50 km.

Trasa obu ścieżek rowerowych wiedzie przez bogaty wachlarz drzewostanów iglastych i liściastych. Miłośnicy i sympatycy jazdy rowerem mogą swobodnie poruszać się wyznaczonym szlakiem rowerowym i podziwiać uroki podlaskiej przyrody bez żadnych szkód dla drzewostanu.

Ścieżkę rowerową można również wykorzystać do przeprowadzenia zajęć terenowych dla dzieci i młodzieży.

Ścieżki rowerowe są włączone w sieć ścieżek gminy Biała Podlaska.

Ścieżka konna.

W Nadleśnictwie Biała Podlaska znajdują się 2 ścieżki konne.

Pierwsza ścieżka konna została utworzona w listopadzie 2009 roku na terenie leśnictw: Serwin, Kniejówka i Szadek, zaś druga w grudniu 2011 roku na terenie leśnictwa Rudka.

Trasa obu ścieżek konnych wiedzie przez drzewostany iglaste i liściaste w różnej fazie wieku (uprawy leśne, młodniki oraz starsze drzewostany).

Ścieżki konne są włączone w sieć ścieżek gminy Biała Podlaska.

Szkółka leśna Rudka.

Szkółka i jej zaplecze wykorzystywane są do prowadzenia edukacji leśnej

8.2. Realizując działalność edukacyjną wykonano następujące zadania:

1. W 2006 r. utworzono i wyposażono izbę edukacyjną w podpiwniczeniu budynku biurowego Nadleśnictwa Biała Podlaska.

2. W 2008 r. została utworzona i oznakowana ścieżka rowerowa w leśnictwie Rudka - Decyzja Nr 14/2008 Nadleśniczego N-ctwa Biała Podlaska z dnia 14.08.2008 r.

3. W 2008 r. została utworzona i oznakowana ścieżka rowerowa w leśnictwach: Szadek, Kniejówka - Decyzja Nr 14/2008 Nadleśniczego N-ctwa Biała Podlaska z dnia 14.08.2008 r.

4. W 2012 r. został opracowany i wydany folder o Nadleśnictwie Biała Podlaska.

5. W maju 2012 została zorganizowana wystawa fotograficzna „ Las w obiektywie leśników.

6. Regularnie prowadzono edukację dzieci, młodzieży i dorosłych, organizując lekcje terenowe oraz zajęcia edukacyjne w izbie edukacyjnej i na Szkółce Rudka, a także spotkania edukacyjne w szkołach.

7. Nadleśnictwo Biała Podlaska czynnie uczestniczy w akcji Sprzątanie Świata – Polska.

8. Z okazji Dnia Ziemi przekazywano sadzonki drzew leśnych szkołom, przedszkolom.

9. Opracowano Program Edukacji Społeczeństwa na lata 2004–2013, oraz kolejny na lata 2014–2023 zgodnie z Zarządzeniem nr 57 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 9 maja 2003r. w sprawie wytycznych prowadzenia edukacji leśnej społeczeństwa w Lasach Państwowych.

10. Nadleśnictwo każdego roku zakupuje pozycje książkowe, albumy, broszury, które są przekazywane do szkół i przedszkoli, a także służą jako nagrody w konkursach.

8.3. Partnerzy Nadleśnictwa w edukacji leśnej społeczeństwa.

1. Szkoły.

Nadleśnictwo Biała Podlaska współpracuje z 10 szkołami i 4 przedszkolami z powiatu bialskiego. Praktykowane dotychczas formy współpracy to:

- terenowe lekcje przyrody,
- prelekcje na terenie szkół w formie pogadarek tematycznych (np. jesienią i zimą o dokarmianiu zwierzyny, wiosną o wypalaniu traw, a także o odnawianiu lasu itp.),
- sezonowe akcje (np. wiosenne sadzenie drzew na terenie szkół, akcja sprzątnięcia świata),
- współorganizowanie konkursów z wiedzy przyrodniczej.

2. Park Krajobrazowy „Podlaski Przełom Bugu” w Janowie Podlaskim.

3. RDOŚ w Lublinie Wydział Spraw Terenowych w Białej Podlaskiej.

4. Media:

- Katolickie Radio „Podlasie” w Siedlcach,
- Radio Lublin.
- Tygodnik Podlaski

5. Organizacje pozarządowe:

- Stowarzyszenie Konna Straż Ochrony Przyrody i Tradycji, siedziba Międzyrzec Podlaski,
- Towarzystwo Przyrodnicze „Bocian”, Siedlce,
- Lubelskie Towarzystwo Ornitologiczne, Lublin.

III. Zakończenie.

Nadleśnictwo Biała Podlaska dziękuje wykonawcy planu urządzenia lasu na lata 2014 – 2023 za współpracę, wyrozumiałość i merytoryczną dyskusję oraz bieżące korygowanie nieścisłości i wyjaśnianie wątpliwości. Fakty te znajdują odzwierciedlenie w rzetelności opracowanego dokumentu, co pozwoli dobrze planować i prowadzić gospodarkę leśną w nadleśnictwie. Współpracę z Biurem Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej w Lublinie w trakcie prac terenowych i kameralnych oceniam jako bardzo dobrą.

Nadleśniczy
podpis nieczytelny
mgr inż. Janina Giermaz

3.2 Referat kierownika ZOL dotyczącego kierunkowych zadań z zakresu ochrony lasu

Zespół Ochrony Lasu w Radomiu

REFERAT

NA NARADĘ TECHNICZNO – GOSPODARCZĄ
PROJEKTU PLANU URZĄDZENIA LASU
DLA
NADLEŚNICTWA BIAŁA PODLASKA
(2014 – 2023)

Radom, grudzień 2013 rok

I. Zagrożenia przez czynniki biotyczne, abiotyczne i antropogeniczne w okresie realizacji dotychczasowego Planu Urządzenia Lasu (2004 – 2013) dla Nadleśnictwa Biała Podlaska

1. Szkodniki szkólek i upraw

• Chrabąszczowate (imago i pędraki)

Od wielu lat poważnym problemem na terenie Nadleśnictwa było uporczywe występowanie pędraków chrabąszczy. Jego efektem były znaczne szkody występujące w uprawach i odnowieniach. Obserwowano zarówno regularne rójki najaktywniejszego na terenie RDLP w Lublinie szczepu chrabąszczy, którego masowe pojawy występowały co cztery lata (1995 r., 1999 r, 2003 r., 2007 r., 2011 r.), jak też coroczne rójki szczepów pośrednich.

W minionym dziesięcioleciu - pierwszy, masowy pojaw imago chrabąszcza majowego i kasztanowca miał miejsce wiosną 2007 roku, na powierzchni 21 ha.

Kolejna rójka – to rójka szczepu pośredniego w 2009 roku, na powierzchni około 15 ha. Masowa rójka szczepu głównego miała miejsce w 2011 roku na powierzchni około 2500 ha. Miała ona charakter bardzo silny i wymagała zastosowania chemicznych środków ograniczających populację. Zabieg wielkoobszarowy przeprowadzono wówczas na powierzchni 2390 ha (agrolotniczy – 2333 ha, naziemny – 57 ha), przy użyciu preparatu Mospilan 20 SP.

Nadleśnictwo corocznie wykazywało zagrożenie ze strony pędraków chrabąszczy na powierzchni od 0,5 ha w roku 2006 do 23 ha w roku 2012.

• Szeliniak sosnowiec

Poważnym problemem dla upraw sosnowych w minionym dziesięcioleciu było masowe występowanie szeliniaka. Jego obecność Nadleśnictwo rejestrowało corocznie na powierzchni od 10 ha (2010 r.) do blisko 90 ha (2008 r.). W celu

ograniczenia występowania, prowadzono mechaniczne metody odławiania chrząszczy a także stosowano zabiegi przy użyciu preparatów chemicznych.

2. **Szkodniki pierwotne drzewostanów sosnowych.**

• **Boreczniki sosnowe**

Na przestrzeni minionego dziesięciolecia, wzmożone występowanie boreczników sosnowych (czarny i kapryśny) obserwowane było od 2008 roku w Leśnictwie Grabarka (50 ha), w stałym ognisku gradacyjnym, na terenie dawnego lotniska wojskowego. Nadleśnictwo prowadziło corocznie monitoring ich występowania.

- Brudnica mniszka oraz pozostałe foliofagi sosny utrzymywały się w granicach naturalnego zapasu.

3. **Szkodniki wtórne drzewostanów sosnowych.**

W pierwszych latach omawianego okresu (lata 2005 – 2008), Nadleśnictwo odnotowało występowanie przyplaszczka granatka na powierzchni ponad 90 ha w roku 2005. W kolejnych latach, wskutek porządkowania stanu sanitarnego drzewostanów, powierzchnia ta zmalała: w roku 2006 do 36 ha, 2007 – 22 ha i w roku 2008 – 11 ha.

4. **Szkodniki wtórne drzewostanów dębowych.**

Lokalnie, rejestrowano wzmożone występowanie posuszu dębowego opanowanego przez opiętki. Powierzchnia drzewostanów z symptomami osłabienia wynosiła blisko 100 ha w 2005 roku, 90 ha – 2006 r., 64 ha – 2007 r., 94 ha – 2008r. i 54 ha w roku 2010.

5. **Zagrożenia w d-stanach liściastych**

• **Zamieranie jesionu**

Zjawisko to obserwowane było w latach 2006 - 2009 r.. Notowano je wówczas na powierzchni od 14 ha (2006 r.) do 18 ha (2008 r.). Porażone drzewostany charakteryzowały się typowymi symptomami odwierzchołkowego zamierania pędów w koronach. Głównym sprawcą obumierania jesionu był patogeniczny grzyb *Chalara fraxinea*. Towarzyszyły mu inne gatunki grzybów (m.in. opieńki)

oraz owady zasiedlające osłabione drzewa (jesionowce i ogłódki). Uszkodzone drzewostany wymagały uporządkowania.

6. Zagrożenia ze strony grzybów pasożytniczych.

• Osutka sosny

W ostatnich latach, ze względu na specyficzny układ warunków pogodowych w okresie jesienno – zimowym, m.in. długotrwałe okresy ocieplenia oraz częste opady atmosferyczne i wysoką wilgotność powietrza – powstały dogodne warunki dla infekcji i inkubacji grzybów osutkowych. Szkody w uprawach sosnowych powodowane porażeniem przez osutkę, największe rozmiary osiągnęły w 2009 r. i występowały na powierzchni 130 ha.

• Patogeny korzeni

Lokalnie, ważnym problemem na terenie Nadleśnictwa było występowanie patogenów korzeni – szczególnie opieńkowej zgnilizny korzeni i huby korzeniowej. Szkody od **grzybów opieńkowych** w ostatnich latach (2009 – 2013) odnotowywano na powierzchni od około 5 do 10 ha. Często infekowały one uprawy osłabione wcześniej przez grzyby osutkowe. **Huba korzeni** występowała na powierzchni od 5 ha (2005 r.) do 200 ha (2010 r.).

7. Szkody od zwierzyny

- Ważnym elementem w prowadzeniu prawidłowej gospodarki leśnej był problem szkód wyrządzanych przez zwierzynę płową (jeleń, sarna). Ich rozmiar szacowano corocznie na powierzchni od 240 ha (2008 r.) do 450 ha (2011 r.). Szkody powodowane przez łosia inwentaryzowano na powierzchni od 8 ha (2007r.) do 27 ha (2012 r.). W celu zminimalizowania szkód w drzewostanach, stosowane były różne metody ochronne m.in. grodzenie, osłonki, repelenty itp.

8. Zagrożenia ze strony czynników abiotycznych

- W minionym okresie, szczególnie w latach 2006 – 2007, obserwowano wzrost szkód powstałych na skutek wiatrolomów. W okresie tym miały miejsce silne, huraganowe wiatry, które wystąpiły na powierzchni ponad 4,3 tys. ha. Nadleśnictwo na bieżąco usuwało powstałe wywroty i złomy. W ramach

porządkowania drzewostanów pozyskano wówczas około 12 300 m³ drewna z uszkodzonych drzew.

- Ważnym elementem szkodotwórczym była okiść śniegowa. Szkody wyrządzone przez okiść i oblodzenie drzew, wystąpiły na przełomie 2009 – 2010 roku. W uprawach i młodnikach obejmowały one powierzchnię około 285 ha. W starszych drzewostanach, masa złomów i wywrotów spowodowana przez okiść wynosiła ponad 680 m³.
- Z innych zjawisk niekorzystnie oddziałujących na stan zdrowotny i sanitarny lasu, należy wymienić intensywne opady atmosferyczne skutkujące podtopieniami. W latach 2008 – 2013, duże ilości wody pochodzące zarówno z mas topniejącego śniegu, jak również z obfitych opadów deszczu w sezonach letnich, spowodowały stagnowanie wody i podtopienia drzewostanów, m.in. w roku 2008 – na powierzchni 10 ha, 2009 – 61 ha, 2011 – 3 ha, 2012 – 4 ha, 2013 – 2 ha.

II. Prognoza zagrożeń oraz kierunkowe zadania z ochrony lasu na następne 10 – lecie (2014 – 2023).

Jednym z priorytetowych zadań w ochronie lasu w przyszłym dziesięcioleciu, będzie wdrożenie metod monitorowania i raportowania zagrożeń ze strony czynników szkodliwych – w tym aktualizowanie partii kontrolnych do jesiennych poszukiwań szkodników pierwotnych sosny, wyznaczanie obszarów uciążliwych pędraczysk itp.

Analiza problemów z zakresu ochrony lasu, występujących w okresie dotychczas obowiązującego PUL (2004 – 2013), a także danych zawartych w opracowaniu dotyczącym występowania obszarów ognisk gradacyjnych na terenie Nadleśnictwa, wskazuje na potencjalną możliwość wystąpienia także w kolejnych latach podobnych zagrożeń oraz szkód wywołanych przez czynniki bio - i abiotyczne.

1. Uprawy i młodniki

• Pędraki chrabąszczy

Na terenie Nadleśnictwa silne zagrożenie ze strony pędraków chrabąszczy obserwuje się od początków lat 90 –tych ubiegłego wieku. Gradacja chrabąszczy na terenie RDLP w Lublinie obejmuje wiele nadleśnictw i ma charakter rozwojowy. Można zatem przypuszczać, że w kolejnych latach nastąpi dalsza ich ekspansja na nowe tereny. Kolejna spodziewana rójka szczepu głównego będzie miała miejsce w 2015 roku. W chwili obecnej wyłania się jednak poważny problem z dalszą ochroną upraw na terenach zagrożonych, ze względu na brak środków chemicznych, dopuszczonych do ograniczania szkodników korzeni. Terminy ważności zezwoleń dla wszystkich dotychczas stosowanych insektycydów, upłynęły w końcu 2013 roku a żaden inny preparat nie został zarejestrowany do stosowania w leśnictwie. Jedyną dopuszczalną metodą ograniczania pędraków na szkółkach będzie przekopywanie gleby i fizyczne niszczenie pędraków.

W odniesieniu do odnowień, zalesień oraz upraw istniejących wymagających wprowadzenia poprawek, jedyną możliwą metodą uzyskania odnowienia na zagrożonych powierzchniach będzie modyfikacja terminów wprowadzania nasadzeń – jesień roku poprzedzającego rójkę lub wiosna w roku rójki.

- **Smolik znaczony**

Nadleśnictwo wprawdzie dotychczas nie notowało obecności smolika na uprawach, ale w związku z jego masowym występowaniem w ostatnich latach na znacznych obszarach RDLP w Lublinie, wskazane jest zwrócenie uwagi na ten problem. Szkodnik występował masowo na uprawach wcześniej osłabionych w wyniku silnego porażenia przez grzyby osutkowe. Rozwojowi osutki sprzyjają długotrwałe okresy ocieplenia, częste opady atmosferyczne i wysoka wilgotność powietrza w okresie jesienno – zimowym. Po stwierdzeniu jego obecności, materiał zasiedlony – tzn. zarówno pułapki jak i opanowane drzewka - powinien zostać niezwłocznie usunięty z uprawy i spalony.

- **Szeliniak sosnowiec**

Gatunek ten stanowi poważne zagrożenie dla upraw sosnowych i przewiduje się jego dalsze, wzmożone występowanie. O ile jest to możliwe, należy planować odnawianie powierzchni po jednosezonowym ich przelegiwaniu. W sytuacji wzmożonego występowania szeliniaka, należy prowadzić ograniczanie jego liczebności wszystkimi dostępnymi metodami (zgodnymi z IOL).

2. Szkodniki liściożerne drzewostanów sosnowych

Na terenie Nadleśnictwa znajdują się stałe obszary ognisk gradacyjnych boreczników sosnowych. W początkach lat 90 – tych ubiegłego wieku, boreczniki występowały na znacznych obszarach stwarzając silne zagrożenie. W 1994 roku, na powierzchni 2 350 ha i w 1995 roku na powierzchni 1400 ha został przeprowadzony zabieg ograniczający ich populację. Należy się liczyć z możliwością ponownego wzrostu ich aktywności. Ponadto w 1998 roku, na powierzchni 172 ha przeprowadzono zabieg ograniczający populację borecznikowca rudego.

3. Zagrożenia w drzewostanach liściastych

Ze względu na istniejące dotychczas zagrożenia drzewostanów liściastych (dębowych, jesionowych, brzoźowych) – ze strony bio i abiotycznych czynników szkodotwórczych, wskazane jest prowadzenie stałego monitoringu tych drzewostanów. Należy systematycznie usuwać drzewa zamierające i zamarte oraz wykazywać dbałość o higienę lasu.

4. Zagrożenie ze strony grzybów pasożytniczych

Przy sprzyjających warunkach pogodowych, m.in. okresy zimowego ocieplenia, duża wilgotność powietrza, częste opady atmosferyczne i wysokie temperatury, istnieją dogodne warunki dla infekcji i inkubacji grzybów patogenicznych. W takich sytuacjach należy liczyć się z masowymi infekcjami przez grzyby osutkowe na uprawach sosnowych a także porażeniem dęba przez mączniaka. Należy monitorować wszelkie zjawiska chorobowe, prowadzące do obniżenia odporności biologicznej sadzonek.

5. Szkody od zwierzyny

W celu ograniczania szkód, należy kontynuować dotychczas stosowane procedury ochrony upraw i młodników przy użyciu metod mechanicznych i chemicznych.

6. Zagrożenia ze strony czynników abiotycznych

W minionym okresie bardzo istotnym czynnikiem szkodotwórczym były silne, huraganowe wiatry, okiść śniegowa oraz podtopienia drzewostanów. Nie należy wykluczyć podobnych zjawisk w przyszłości. W przypadku powstania wywrotów i złomów, należy je na bieżąco usuwać, wykazując dbałość o właściwy poziom higieny lasu i nie dopuszczając do zasiedlania drzew przez szkodniki wtórne.

Konsekwentna realizacja przedstawionych zadań z ochrony lasu i przyjętych kierunków działania, z pewnością pozwoli na zachowanie również w przyszłości, wysokiego poziomu stanu zdrowotnego i sanitarnego lasu w Nadleśnictwie Biała Podlaska.

Opracowała H. Michalewska

KIEROWNIK
Zespołu Ochrony Lasu
w Radomiu
dr inż. Łukasz Brodziak

3.3 Koreferat wykonawcy planu urządzenia lasu

KOREFERAT BULiGL Oddział w Lublinie na Naradę Techniczno-Gospodarczą w Nadleśnictwie Biała Podlaska

BIAŁA PODLASKA 29 stycznia 2013 r.

Niniejszy koreferat dotyczy oceny gospodarki leśnej z realizacji planu urządzenia lasu IV rewizji obejmujący lata 2004–2013. W koreferacie przeanalizowano stan zasobów drzewnych, dokonano oceny oddziaływania na środowisko czynności gospodarczych, a także przedstawiono uzasadnienie do ewentualnej korekty dotychczasowych sposobów zagospodarowania i ochrony lasu.

I. STAN POSIADANIA

Wykonawca do przedstawionego przez Panią Nadleśniczy bilansu powierzchni nie wnosi uwag. W uzupełnieniu BULiGL dodaje, że w aktualnie opracowanym projekcie planu urządzenia lasu powierzchnia nadleśnictwa bez działek współwłasnościowych wynosi 13098,38 ha – ta powierzchnia jest objęta planowaniem urządzeniowym. Powierzchnia wynikająca z opisów taksacyjnych wynosi 13281,79 ha. Nadleśnictwo posiada w obu obrębach grunty we współdziale o powierzchni 183,4922 ha, w tym 54,96 ha jest udział nadleśnictwa.

II. OCENA UŻYTKOWANIA ZASOBÓW DRZEWNYCH

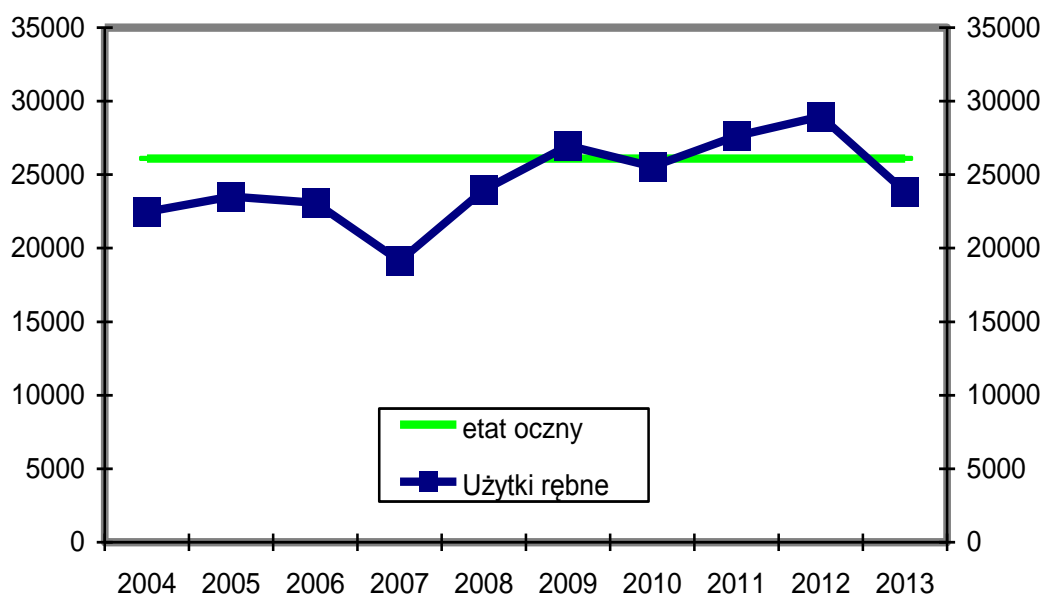
1. Użytkowanie rębne

W toku analizy użytkowania rębego za ubiegły okres gospodarczy stwierdzono, że realizacja poszczególnych pozycji planu cięć nie odbiega od planowanych sposobów zagospodarowania. Cięcia rębne w uszkodzonych drzewostanach wykonane zostały prawidłowo i były podyktowane z wymuszonym porządkowaniem stanu sanitarnego lasu spowodowane przez czynniki biotyczne i abiotyczne (choroba jesionu i olszy czarnej, huraganowe wiatry, okiść, pożary).

Dokładna analiza użytkowania rębego w rozmiarze powierzchniowym i miąższościowym przedstawiona została w analizie gospodarki przeszłej przez Panią Nadleśniczy.

Powierzchnia manipulacyjna objęta użytkowaniem rębnym stanowiła 1608,55 ha (12,8%) powierzchni leśnej.

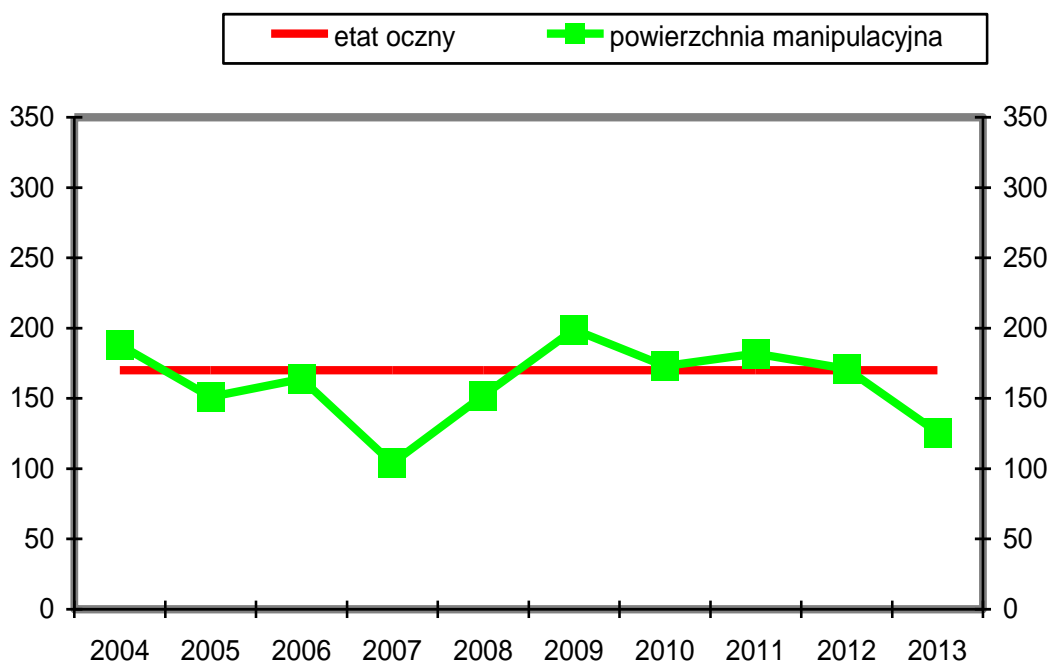
Wykres przedstawiający wykonanie użytków rębnych w wymiarze miąższościowym w stosunku do etatu

etat roczny: 26104,7 m³

Planowany etat wykonano w ok. 94%, natomiast dodając pozyskane użytki przygodne rębne, które stanowiły ok. 6% to nadleśnictwo etat rębny zrealizowało w 100%.

Wykres przedstawiający wykonanie użytków rębnych w wymiarze powierzchniowym w stosunku do etatu

etat roczny 170,1 ha (powierzchnia manipulacyjna)

Nadleśnictwo etat rębny w rozmiarze powierzchniowym wykonało na poziomie 95%.

2. Użytkowanie przedrębne

Wykonanie etatu powierzchniowego i masowego w użytkowaniu przedrębnym wyczerpująco przedstawiła Pani Nadleśniczka w swoim referacie.

W poprzednim PUL wielkość użytkowania przedrębno było ustalone na poziomie 49,80% bieżącego przyrostu spodziewanego w okresie obowiązywania planu z wszystkich drzewostanów przedrębnych. Biorąc pod uwagę uzyskany przyrost użyteczny jaki odłożył się w ciągu ostatniego 10-lecia stwierdza się, że użytkowanie przedrębne wyniosło ok. 22% tego przyrostu. Nadleśnictwo w ramach tego użytkowania łącznie z poborem użytków przygodnych pozyskało 100% masy wynikającej z etatu, przy 95% wykonania etatu powierzchniowego.

Analizując etaty cząstkowe w wymiarze powierzchniowym stwierdza się:

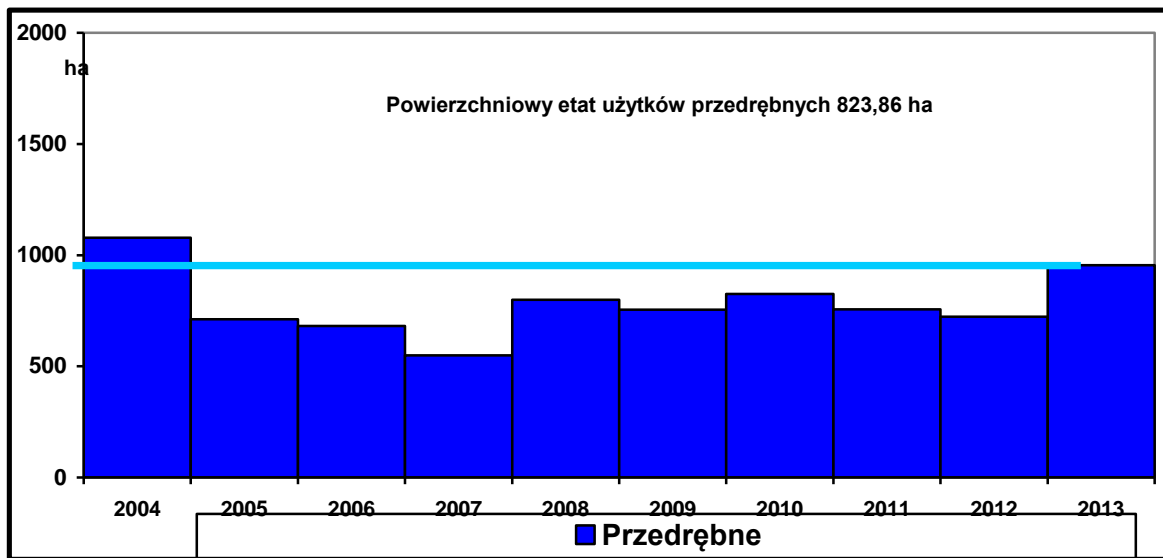
☐ CP przekroczone ok. 105%. Przekroczenie było wynikiem realizacji zabiegu hodowlanego wraz z pozyskaniem drewna - w planie zabiegi były projektowane bez pozyskania grubizny. W przyszłym PUL należy projektować, w młodnikach z gatunkami lekkonasiennymi, pozyskanie drewna.

☐ TW wykonano w ok. 110%. Przekroczenie wynikało z powodu wykonania tego zabiegu na pozycjach planu ujętych jako TP. Stan drzewostanów IIb klasy wieku wskazywał na wykonanie trzebieży wczesnych.

☐ TP wykonano w ok. 89%. Nie wykonano zabiegu w drzewostanach starszych klas wieku o zwarcu przerywanym oraz w drzewostanach uszkodzonych przez czynniki abiotyczne. Główną przyczyną nie wykonania etatu powierzchniowego była konieczność porządkowania stanu sanitarnego lasu spowodowanego występowaniem szkód abiotycznych o charakterze klęsk żywiołowych, które miały miejsce w latach 2003, 2006-2007 - wiatry huraganowe, 2010 - okiś i podtopienia .

Użytkowanie przedrębne było prowadzone wg potrzeb hodowlanych a cięcia wykonywane były prawidłowo. W trakcie inwentaryzacji nie stwierdzono drzewostanów nadmiernie przerzedzonych.

Wykres przedstawiający wykonanie etatu przedrębego w wymiarze powierzchniowym.

Łącznie etat powierzchniowy w użytkowaniu przedrębnym wykonany został w ok. 95%.

Ogólnie pozyskanie użytków głównych w nadleśnictwie ustalone w PUL na 10-lecie 2004-2013 zostało zrealizowane w 100%, co daje 48% uzyskanego przyrostu użytecznego. Udział użytków przygodnych wyniósł ok. 16%, w tym ok. 28% w użytkowaniu przedrębnym.

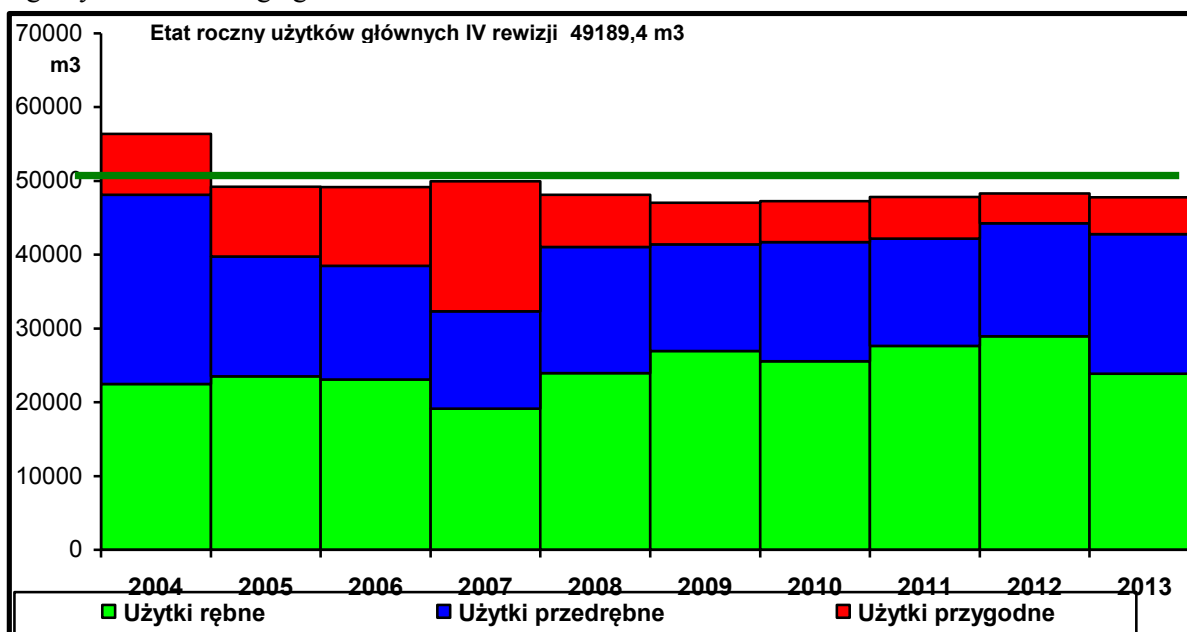
Kierunki działań nadleśnictwa w zakresie realizacji planu użytkowania głównego należy ocenić pozytywnie, bowiem łączny etat miąższościowy użytków głównych nie został przekroczony, a w ramach tych prac uzyskano:

- znaczny wzrost powierzchni drzewostanów w klasie odnowienia,
- dobry stan zdrowotny i sanitarny drzewostanów,

Należy jednak mieć na uwadze konieczność dużego wzrostu zadań w użytkowaniu rębnym, z powodu:

- potrzeb hodowlanych w klasach odnowienia,
- starzenia się drzewostanów,
- zapewnienia optymalnego udziału drzewostanów I klasy wieku.

Poniżej na wykresie przedstawiono - udział użytków głównych oraz przygodnych w masie m³ w poszczególnych latach ubiegłego okresu w Nadleśnictwie Biała Podlaska.

Etat roczny użytków głównych 49 189,4 m³. Udział użytków przygodnych w stosunku do użytkowania głównego wynosi ok. 16%, natomiast udział użytków przygodnych pozyskanych w drzewostanach przedrębnych, w stosunku do użytkowania przedrębnego wynosi ok. 28%, w porównaniu do IV rewizji urządzania lasu, użytkowanie przygodne jest wyższe o 9% (1994-2003 było 19%).

III. OCENA ZAGOSPODAROWANIA LASU

1. Hodowla lasu

Analiza z wykonania prac, z zakresu hodowli lasu za ubiegły okres przedstawiona została w referacie Pani Nadleśniczcy, którą opatrzono wyjaśnieniem i komentarzem. BULiGL potwierdza, że nie wykonanie poszczególnych zadań związanych z pracami hodowlanymi było skutkiem nie zrealizowania cięć rębnych oraz przelegiwania zrębów z uwagi na pędraki chrabąszcza.

Wyniki realizacji zadań hodowlanych:

- odnowiono 93% halizn, płazowin i zrębów zaległych. Pozostałe 7% nie można było odnowić z powodu zabagnienia się terenu spowodowane intensywnymi opadami deszczu.
- dolesiono luki i przerzedzenia, które odznaczały się uzasadnionym celem hodowlanym do wykonania tego zabiegu,
- zalesiono zbędne użytki rolne,
- uzyskano 36,25 ha upraw z odnowienia naturalnego,
- pielęgnowano wszystkie uprawy i młodniki, zgodnie z ich hodowlanymi potrzebami.

2. Stan upraw i młodników do 10 lat na powierzchniach otwartych i podokapowych

Ocena upraw i młodników do lat 10-ciu na powierzchniach otwartych i ocena upraw podokapowych oraz upraw i młodników po rębni częściowej i gniazdowej, oparta jest na podstawie aktualnych danych uzyskanych w wyniku prac taksacyjnych, zestawionych w tabelach XI i XII.

Stwierdzamy, że zostało zainwentaryzowanych 208,03 ha upraw na powierzchni otwartej, w tym 94% są to uprawy zgodne ze składem, z czego 76% stanowią uprawy o zd 1,0-0,9. Większość upraw częściowo zgodnych ze składem pożądanym to uprawy na gruntach porolnych. Upraw niezgodnych ze składem pożądanym zainwentaryzowano na powierzchni 1,70 ha w obrębie Biała oddz. 232h. W obrębie Kijowiec oddz. 18Bc zainwentaryzowano uprawę przepadłą powierzchni 1,14 ha. Powstała ona wskutek zgryzania jeleniowatych.

W stosunku do powierzchni upraw sprzed 10 lat poprawiło się dostosowanie składu gatunkowego do siedliska. Zwiększył się znacznie udział upraw zgodnych z 88% do 94% oraz obniżył się udział upraw częściowo zgodnych z 9% do 4% i niezgodnych z 2,5% do 0,8%.

Upraw i młodników po rębniach złożonych zarejestrowano na powierzchni 822,53 ha. Charakteryzują się one bardzo dobrą jakością hodowlaną oraz wysokim stopieniem pokrycia, wynoszącym ok. 79%.

Odnośnie odnowień podokapowych należy stwierdzić, że uprawy te zajmują od 10 do 50% powierzchni manipulacyjnej drzewostanów w KO i KDO. Odznaczają się dobrą przydatnością hodowlaną - przeciętna ocena 22.

W toku prac urzędzeniowych stwierdzono:

- uprawy przepadłe na powierzchni 1,14 ha,
- zmniejszenie się, w stosunku do IV rewizji PUL, upraw niezgodnych ze składem pożądanym z 2,5% do 0,8%,
- dobry stan upraw podokapowych i upraw i młodników po rębniach złożonych o przeciętnej jakości hodowlanej 22.

3. Selekcja i nasiennictwo

Nadleśnictwo realizowało „Program zachowania leśnych zasobów genowych i hodowli selekcyjnej drzew leśnych na lata 2011-2035”. Zadbano o własną bazę nasienną oraz produkcję szkółkarską. Dane dotyczące źródeł nasion, WDN i ilość drzew matecznych są zgodne z referatem, natomiast powierzchnia GDN, upraw pochodnych, szkółek leśnych jest inna niż w analizie. Różnica wynika z korekty granic wyłączeń drzewostanowych i nowego rozliczenia powierzchni nadleśnictwa. Aktualne powierzchnie wg stanu na 1.01.2014 r. są następujące:

- WDN – 19,57 ha,
- GDN – 501,74 ha,
- drzewa doborowe – Olcz- 6 szt. (nr 97052, 7053, 7054, 9244, 9245, 9246),
– Brzb- 6 szt. (nr 7055, 7056, 9247, 9248, 9249, 9250).
- źródła nasion – Lpd- 9 szt., Klz- 5 szt.

- uprawy pochodne – 103,42 ha,
- szkółki leśne – 6,85 ha.

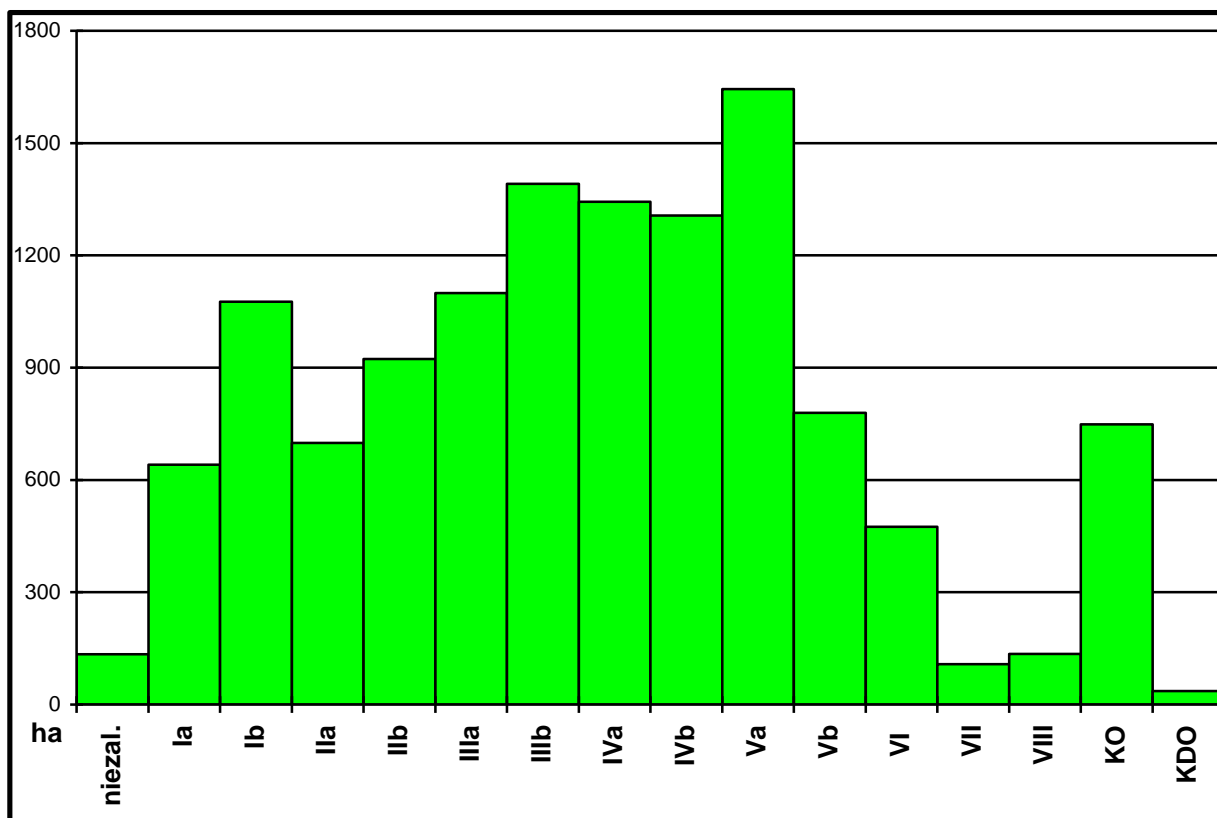
4. Analiza powierzchni leśnej i zasobów drzewnych

W wyniku prowadzonej działalności gospodarczej w minionym 10-leciu nastąpiły zmiany najważniejszych parametrów odnoszących się do stanu zasobów leśnych nadleśnictwa:

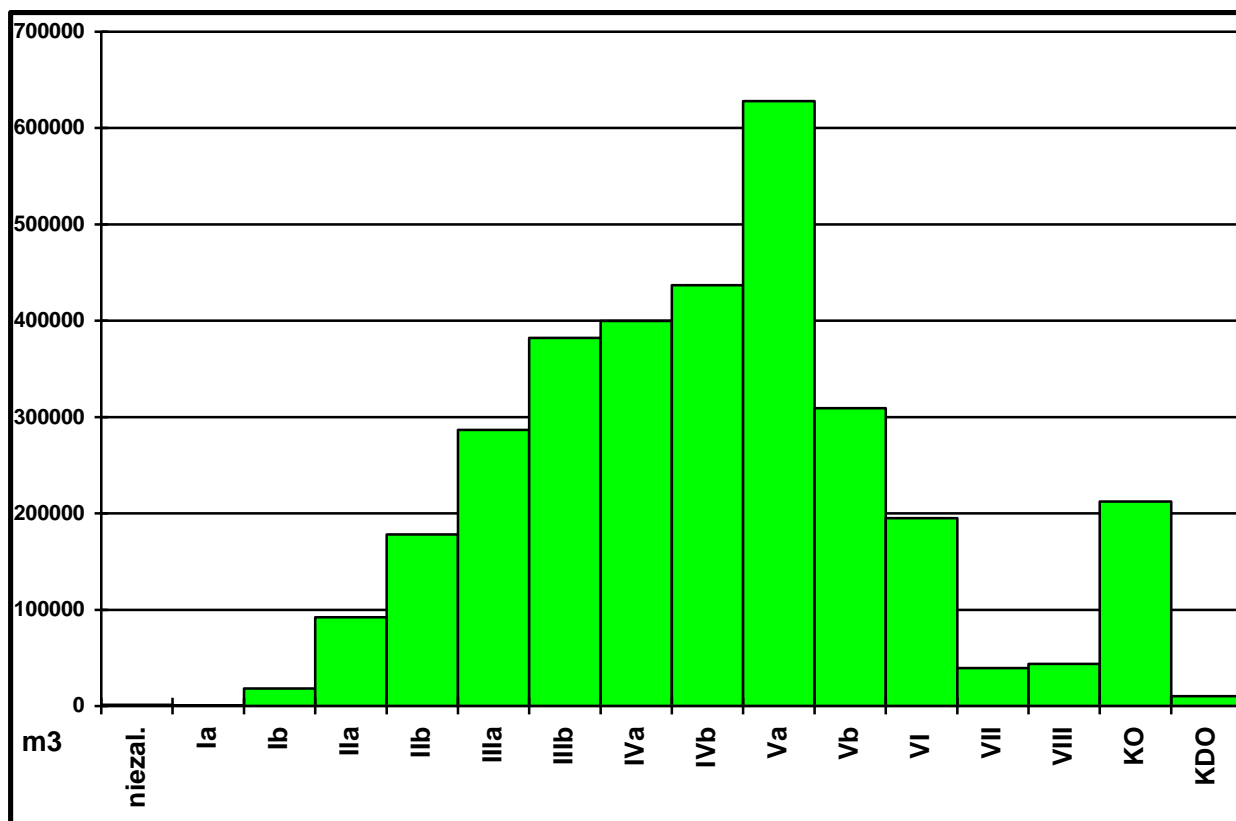
- wzrosła przeciętna zasobność drzewostanów – z 226 m³/ha do 259 m³/ha,
- podwyższeniu uległ średni wiek drzewostanów o 2 lata z 59 na 61 lat,
- przeciętna miąższość użytków rębnych na 1 ha wzrosła o 35%,
- przeciętna miąższość użytków przedrębnych na 1 ha zmalała o 6%,
- wzrósł całkowity zapas drzewostanów do 3247,0 tys. m³ brutto, tj. ok. 412,3 tys. m³ (wzrost o 14%),
- postępuje stopniowa poprawa struktury gatunkowej drzewostanów w kierunku lepszego dostosowania do siedlisk, tzn. udział sosny na siedliskach lasowych zmniejsza się na korzyść dębu i innych gatunków liściastych.
- powierzchnia gruntów leśnych wynosi 12531,85 ha, w tej powierzchni nie są ujęte grunty współwłasnościowe.

Struktura wiekowa drzewostanów charakteryzuje się nierównomiernym rozkładem klas wieku. Dominuje klasa Va 13,12% powierzchni. I klasa wieku zajmuje 13,7%, II - 12,94%, drzewostanów KO - 5,57%, a drzewostanów ponad 100 letnich jest ok. - 11,99%. Rozpatrując strukturę podklas wieku drzewostanów pod względem zasobności, stwierdza się, że najwyższa zasobność występuje w klasie Va (19,35% zapasu nadleśnictwa), w klasach IIIb, IVa i IVb zasoby kształtują się w granicach 12%, a w KO - 6,54%.

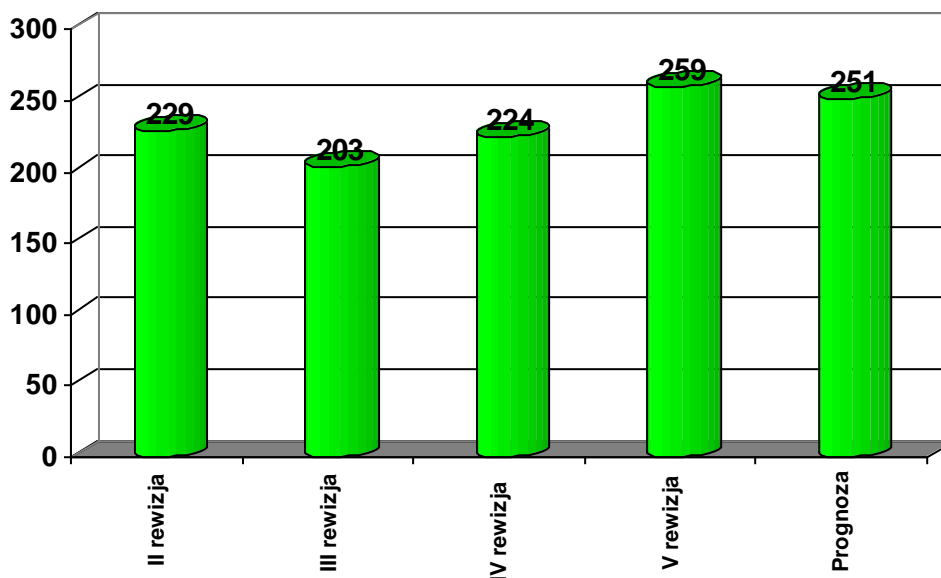
Struktura wiekowa drzewostanów wg powierzchni

Struktura wiekowa drzewostanów wg zasobności

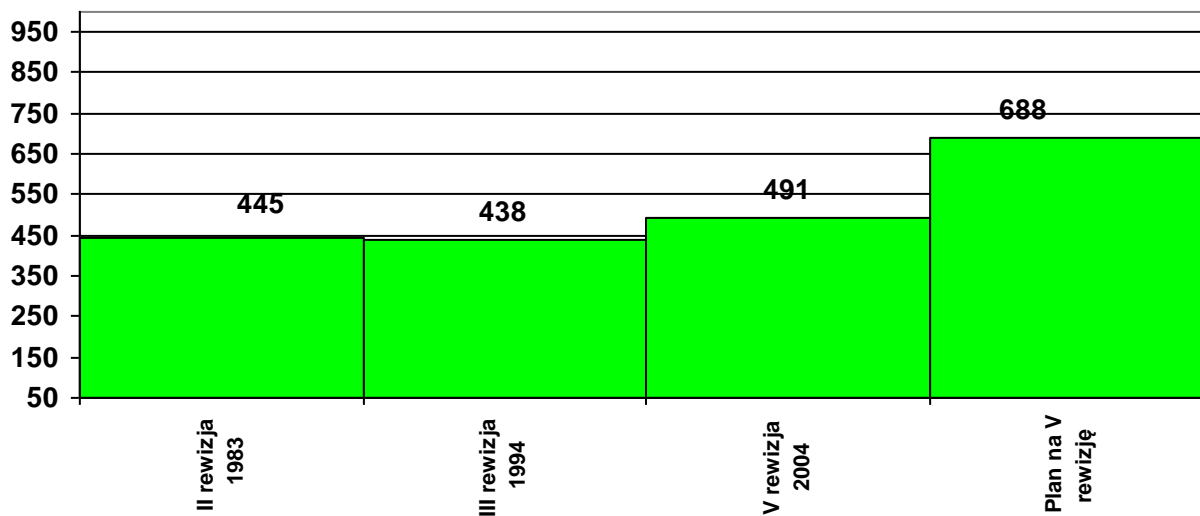

■ Przeciętna zasobność na 1 ha lasu

Przeciętny wiek drzewostanów w kolejnych rewizjach PUL				
II	III	IV	V	Prognoza
1.01.1983	1.01.1994	1.01.2004	1.01.2014	31.12.2023
45	56	59	61	63

■ Wykonanie etatu miąższościowego w tys, m³ w kolejnych rewizjach

5. Ochrona lasu

1 Ogólny stan zdrowotny lasów nadleśnictwa

Do danych liczbowych przedstawionych przez nadleśnictwo BULiGL nie wnosi uwag. W stosunku do tych danych, wyniki inwentaryzacji urzędniowej są inne. Różnice te spowodowane są czasookresem rejestracji szkód. Nadleśnictwo oceniało szkody co roku, BULiGL w trakcie taksacji lasu tj. na koniec obowiązywania PUL.

W ostatnim okresie gospodarczym wystąpiły uszkodzenia drzewostanów powodowane przez różne czynniki abiotyczne i biotyczne. Nadleśnictwo dokładało wszelkich starań w celu zminimalizowania szkód w drzewostanach. W ramach taksacji lasu szkody w nadleśnictwie zainwentaryzowano na powierzchni 1582,28 ha, tj. ok. 13% drzewostanów. Są to przede wszystkim drzewostany uszkodzone przez zwierzynę i choroby grzybowe oraz podtopienia drzewostanów spowodowane intensywnymi opadami deszczu i działalnością bobrów. Stan sanitarny drzewostanów utrzymywany jest na dobrym poziomie dzięki intensywnym działaniom służby leśnej w zakresie usuwania, w odpowiednim czasie, drzew zasiedlonych, posuszu, wywrotów i złomów.

Stan lasu pod względem zdrowotnym i sanitarnym jest dobry i stabilny z wyjątkiem drzewostanów zaatakowanych podtopionych i porażonych przez choroby grzybowe. Drzewostany na tych terenach są labilne i gospodarka leśna prowadzona w najbliższym 10-leciu będzie musiała być ukierunkowana na przywrócenie stabilnego stanu sanitarnego.

2. Zagrożenia ze strony zwierzyny

BULiGL nie wnosi uwag do przedstawionych szkód powodowanych w drzewostanach przez zwierzynę. Według danych inwentaryzacyjnych do PPUL szkody od zwierzyny są dość znaczne. Występują na powierzchni 731,98 ha, w tym 21% są uszkodzenia w 2 stopniu i ok. 1% w stopniu 3 (powyżej 60% uszkodzeń). Nadleśnictwo zapobiegało szkodom od zwierzyny poprzez grodzenie upraw i smarowanie repelentami. Wszystkie te starania nie wpłynęły jednak na wyeliminowanie szkód w uprawach i młodnikach. Główną przyczyną tego stanu jest gigantyczny wzrost populacji jeleniowatych tj. jelenia i łosia. W związku z tym należy poczynić starania w kierunku egzekwowania od kół łowieckich właściwego szacowania liczebności zwierzyny i zwiększonej realizacji planów odstrzału.

W ostatnim okresie znaczne szkody w drzewostanach powodowane są przez bobry. Oprócz zgryzania i ścinania drzewek, powodują podtopienia drzewostanów poprzez budowanie żeremi na ciekach wodnych.

3. Zagrożenia ze strony szkodliwych owadów i grzybów pasożytniczych

Patogeny grzybowe są największym czynnikiem powodującym szkody w drzewostanach jesionowych, dębowych i sosnowych. Według taksacji lasu szkody zarejestrowano na 696,71 ha. W ramach taksacji zarejestrowano dość znaczne od patogenów grzybowych (huba korzeni, grzyby chalara). Ze szkodliwych

owadów powodujących szkody w drzewostanach należy wymienić głównie pędraki chrabąszcza, opiętki, przyplaszczka granatka i szeliniaka sosnowca.

4. Zagrożenia ze strony pożarów

Działania ochronne prowadzone w ubiegłym okresie nie wyeliminowały powstawanie pożarów ale przyczyniły się do szybkiego wykrywania i gaszenia w zarodku pożaru, co świadczy o małej powierzchni i liczbie pożarów. Przede wszystkim pożary powstawały w okolicach Miasta Biała Podlaska i były skutkiem intensywnej penetracji lasu przez miejscową ludność.

W nowym PPUL zgodnie z IOPL wyliczono kategorię zagrożenia pożarowego. Nadleśnictwo znajduje się w II kategorii.

6. Ocena infrastruktury technicznej

BULiGL nie wnosi uwag do zakresu gospodarki nad budynkami biurowo-mieszkalnymi i obiektami turystycznymi. Przeprowadzone remonty dróg istniejących i budowę nowych były wystarczające w stosunku do istniejących potrzeb. Nadleśnictwo posiada „Program docelowej sieci dróg leśnych” opracowany w 2012 roku.

Wykonawca pozytywnie ocenia przeprowadzone niezbędne udrożnienie rowów i konserwacje przepustów i wskazuje, że należy istniejącą sieć rowów utrzymywać we właściwym stanie.

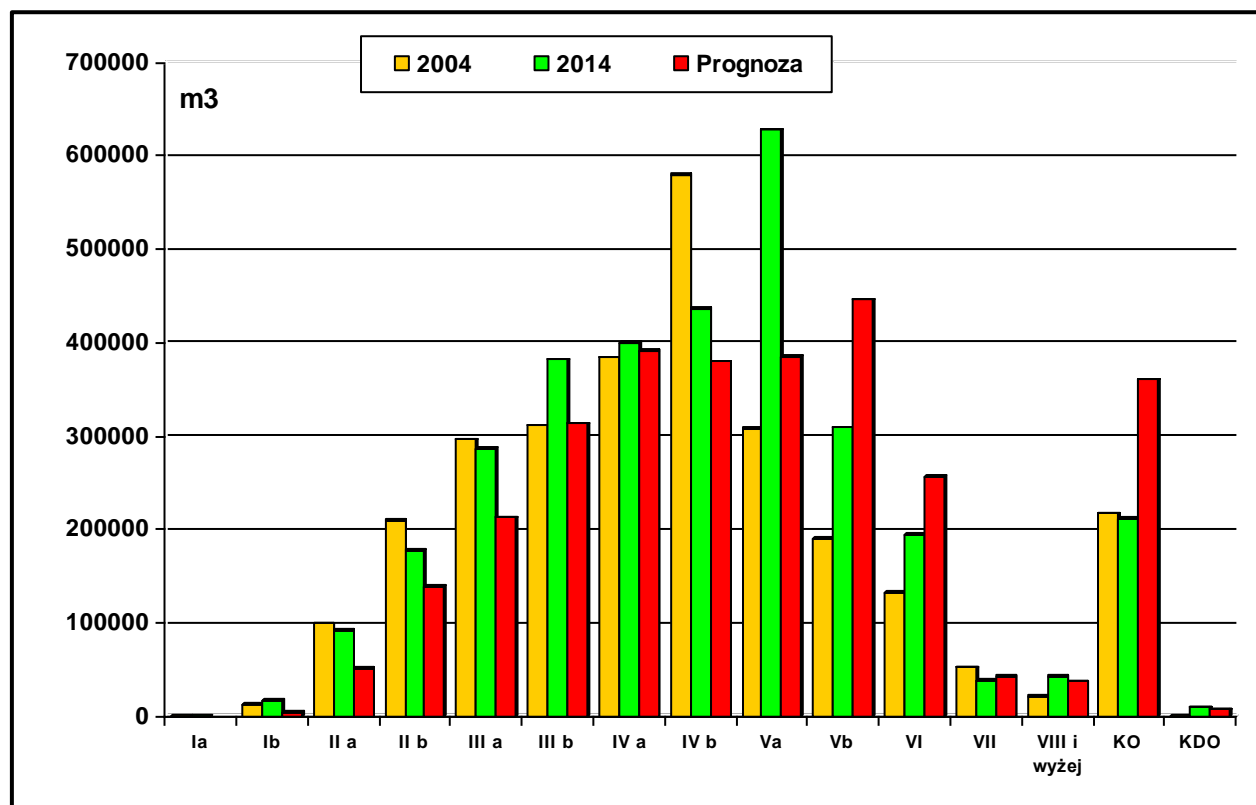
7. Użytkowanie uboczne w tym gospodarka łowiecka

Do użytkowania ubocznego BULiGL nie wnosi uwag, natomiast Biuro widzi problem szkód w drzewostanach powodowanych przez zwierzynę płową. W związku ze wzrostem populacji jeleniowatych i dzika oraz wyrządzanymi szkodami w uprawach i młodnikach należy egzekwować od Kół Łowieckich zwiększoną redukcję jelenia i sarny oraz wnioskować o odstrzał łośia. BULiGL proponuje, żeby w miejscach największej koncentracji zwierzyny płowej zabiegi pielęgnacyjne w drzewostanach wykonywać w okresie jesienno-zimowo-wiosennym. W tym okresie jest zwiększone zapotrzebowanie zwierząt na pokarm z roślin drzewiastych, a poprzez wykonane trzebieże nastąpi dostarczenie atrakcyjnego żeru w postaci łyka i kory ze ściętych drzew.

8. Ochrona przyrody

Zadania wynikające z Programu ochrony przyrody zostały przez nadleśnictwo wykonane, co zostało szczegółowo przedstawione w referacie. Godnym powszechnego szacunku jest fakt umiejętnego kreowania ochrony przyrody i prowadzenie racjonalnej gospodarki leśnej oraz szeroka działalność edukacyjna społeczeństwa. Potwierdzeniem dbałości o przyrodę jest dowód, że przedmioty ochrony przyrody oraz cele ochrony przyrody na terenie nadleśnictwa zostały zachowane, utrzymane i powiększone co zostało przedstawione w POP. Wykonawca planu widzi duży problem związany z zaśmiecaniem lasu przy drogach i utrzymywaniu czystości w pobliżu miejsc postojowych.

9. Prognoza stanu zasobów mąszności na koniec okresu gospodarczego

Na koniec obowiązywania Planu nastąpi znaczny wzrost udziału drzewostanów Vb i VI oraz KO. Sytuacja taka skutkować będzie wzrostem rozmiaru użytkowania rębego w kolejnych rewizjach planu urządzenia lasu, a tym samym wzrostem powierzchni drzewostanów najmłodszych powodujące odtworzenie nowych pokoleń drzewostanów na poziomie zapewniającym w miarę równomierne użytkowanie w kolejnych kolejach rębny. Są to tendencje pozytywne, zabezpieczające stabilny poziom w ekosystemie drzewostanów najstarszych oraz rozwój drzewostanów najmłodszych. Naturalne przejście drzewostanów młodszych podklas klas do starszych spowoduje, że zmniejszy się na koniec obowiązywania planu powierzchnia drzewostanów od 20 do 60 lat. Prognozowany przeciętny wiek drzewostanów w nadleśnictwie wyniesie 63 lata.

Planowane zabiegi gospodarcze w PPUL odpowiadają bieżącym potrzebom lasu, ale też uwzględniają perspektywiczne cele hodowlane. Mając na uwadze fakt, że przeciętny wiek sosny, który jest głównym i panującym gatunkiem w nadleśnictwie, jest o 11 lat wyższy od połowy przeciętnego wieku rębności, należy realizować rębne zadania gospodarcze, które po woli w sposób ewolucyjny, w perspektywie średnio i długo-okresowej pozwolą osiągnąć trwałość produkcji i istnienie lasu.

Zgodnie z §77 IUL przeciętny wiek drzewostanów powinien być zbliżony w granicach ± 5 lat do połowy średniego wieku rębności. W tym przypadku przeciętny wiek drzewostanów wynosi 59 lat i jest wyższy o 9 lat, co należy traktować jako niewielkie odstępstwo. W kontekście tego odstępstwa należy dążyć do zmniejszenia tego wieku poprzez użytkowanie rębne, które zostało zaplanowane w PPUL.

Do obliczenia mąszności spodziewanej na koniec okresu wykorzystano wzór z § 123 IUL.

$$V_k = V_p + Z_v - U, \text{ gdzie:}$$

V_k – suma mąszności grubizny spodziewana na koniec okresu gospodarczego,

V_p – suma mąszności grubizny na początku okresu gospodarczego,

Z_v – spodziewany przyrost mąszności grubizny w okresie obowiązywania planu,

U – suma mąszności grubizny brutto drewna przewidzianego do pozyskania w planie urządzenia

lasu.

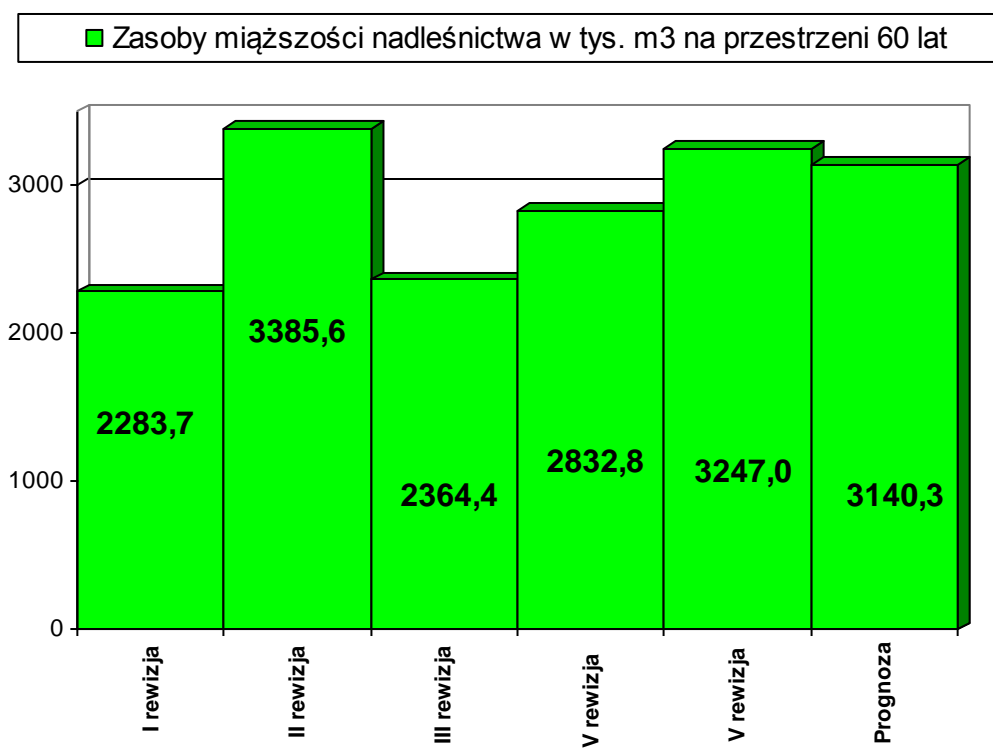
Wartość spodziewanego przyrostu odczytana została z tabeli VIIIa, w której do obliczeń zastosowano tablice mąszności.

Prognoza zasobów na koniec okresu gospodarczego

	$V_p (m^3)$	$Z_v (m^3)$	$U (m^3)$	$V_k (m^3)$
Biała	1022530	252250	271536	1003244
Kijowiec	2223106	486500	572526	2137080
Ogółem nadleśnictwo	3245636	738750	844062	3140324

Przedstawione dane odnośnie prognozy rozwoju zasobów drzewnych wskazują, że na koniec obowiązywania okresu gospodarczego zasoby miąższości drzewostanów wyniosą ok. 3140324 m³, co w przeliczeniu na jeden hektar lasu daje 251 m³. Prognozowana miąższość na koniec 10-lecia spadnie o 105312 m³ tj. ok.3%. Biorąc pod uwagę, przy prognozowaniu stan zasobów drzewnych, uzyskany przyrost użyteczny jaki odłożył się w latach 2004-2013 tj. 1027196 m³ należy stwierdzić, że na koniec okresu nastąpi wzrost zasobów o ok. 212 tys. m³. Nieznaczny spadek wyliczony na podstawie przyrostu spodziewanego należy traktować jako krótkoterminowy, który w następnych rewizjach ulegnie zwiększeniu, ponieważ nastąpią zmiany w strukturze wiekowej lasu nadleśnictwa, pełniejsze dostosowanie składów drzewostanów do typów siedliskowych lasu, wzrost zapasu w drzewostanach II klasy wieku oraz wzrost i akumulację zasobów w drzewostanach powyżej 100 lat. Oprócz kumulacji zapasu miąższości PPUL przewiduje ochronę zasobów naturalnych występujących w lesie tj. chronionych gatunków roślin i zwierząt, siedlisk przyrodniczych, roślinność runa leśnego, wód i gleby. Plan nie przewiduje ograniczenia przestrzeni występowania gatunków, zmniejszenia gruntów leśnych, ani zmniejszenia powierzchni całego nadleśnictwa.

Stan zasobów drzewnych w poszczególnych rewizjach PUL

10. Ocena oddziaływania na środowisko czynności gospodarczych

Mijający Plan Urządzenia Lasu miał opracowaną „Prognozę oddziaływania na środowisko na lata 2010-2013”. Informacje zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko zostały opracowane stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny oraz dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu. W Prognozie stwierdzono, że zapisy Planu Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Biała Podlaska na okres od 01.01.2004-31.12.2013 r. nie przewidują w okresie 1.01.2010 – 31.12.2013 działań mogących oddziaływać negatywnie na środowisko i cele ochrony obszarów Natura 2000. W prognozie pod-

dano analizie oddziaływania zapisów planu na chronione i rzadkie gatunki grzybów, roślin, zwierząt i siedlisk przyrodniczych, tj.

Grupy systematyczne	Gatunki objęte ochroną ścisłą	Gatunki objęte ochroną częściową	Gatunki rzadkie	Razem	w tym gatunki wymienione w	
					Załącznikach Dyrektyw UE*	Czerwonych Księgach
1	2	3	4	5	6	7
Porosty	1			1		
Mszaki		2		2		
Rośliny naczyniowe	8	7		15		
Ptaki				129	57	
Ssaki		1		1	1	
Razem	9	10		148	58	

Siedlisko przyrodnicze		Stan siedliska - powierzchnia						
		A		B		C		Razem
Nazwa	kod	ha	%	ha	%	ha	%	ha
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Grąd subkontynentalny	9170	42,15	3,20	306,49	23,25	584,83	44,37	933,47
Bór bagienny	91D0*	11,44	0,87	8,13	0,62	5,48	0,42	25,05
Łęg olszowo-jesionowy	91E0*			102,47	7,77	26,12	1,98	128,59
Łęgowy las dębowo-wiązowo-jesionowy	91F0	68,87	5,23	93,10	7,06	52,07	3,95	214,04
Sosnowy bór chrobotkowy	91T0					16,84	1,28	16,84
Razem siedliska		122,46	9,29	510,19	38,71	685,34	52,00	1317,99

Wykazane na początku okresu stanowiska chronionych i rzadkich gatunków zwierząt, roślin i grzybów zostały nie tylko zachowane ale i powiększone. Wykaz chronionych roślin i grzybów na koniec okresu gospodarczego został powiększony o 8 gatunków, m.in. listera jajowata, lilia złotogłów. Lista gatunków zwierząt została powiększona o bobra europejskiego. Zwiększyła się też powierzchnia siedlisk przyrodniczych o 32,63 ha.

Zgodnie z założeniami PUL nadleśnictwo zadania gospodarcze, pod względem pozyskania drewna, wykonało w 100%, natomiast w ujęciu powierzchniowym etat rębny wykonało w 95%, czyszczenia późne 205%, TW 110%, TP 89%, odnowienia lasu i zabiegi pielęgnacyjne w uprawach w 79%. Wykonana wielkość tych działań, zdaniem BULiGL O. Lublin wpłynęła pozytywnie na środowisko przyrodnicze. Cięcia rębne przyczyniły się do poprawy struktury wiekowej drzewostanów w nadleśnictwie, co pozytywnie wpływa na różnorodność biologiczną w lesie. Czynności pielęgnacyjne w drzewostanach poprawiły parametry wymagań roślin pod kątem dostępu światła do dna lasu oraz regulowały skład gatunkowy drzewostanów, usuwając niepożądane gatunki, co jest bardzo ważne przy siedliskach przyrodniczych. Analizując wykonane zabiegi gospodarcze jakimi są różne rodzaje i formy rębni stwierdza się, że miały one pozytywny wpływ, ponieważ poprawiły skład gatunkowy drzewostanów do typów lasu i nie zmniejszyły zasięgu siedlisk przyrodniczych oraz zachowały wielkość populacji ptaków w nadleśnictwie na poziomie 145 gatunków. W ramach cięć rębnych tworzone i kształtowane strefy ekotonowe pomiędzy różnymi ekosystemami. Wykonane rębnie stwarzały nowe miejsca lęgowe dla szeregu ptaków np. pokrzewka, kos, śpiewak, pierwosnek, świergotek oraz atrakcyjne żerowisko dla szponiastych i sów, tzn., że posiada najważniejsze elementy zapewniające ptakom żerowanie, schronienie i miejsca lęgowe. Pozostawiane są stare zmurszałe drzewa nadające się do wykucia nowej dziupli dzięciołom i do założenia gniazda innym ptakom, chronione są mokradła, na których żerują ptaki drapieżne. W nadleśnictwie występuje 99,21 ha stref ochrony ptaków. W strefach ochrony okresowej było planowane użytkowanie rębne i pielęgnacja drzewostanu i nadleśnictwo zaplanowane zabiegi wykonywało poza okresem lęgowym, natomiast drzewostany w strefie ochrony całorocznej były wyłączone z gospodarki leśnej. W ocenie BULiGL wykonane zabiegi nie spowodowały pogorszenia stanu siedlisk tych ptaków, ponieważ populacja ich została zachowana. W odniesieniu do ssaków tj. jaszczurki, zaskroniec, ryjówka, nietoperze, jeleń, sarny, dzik, które pozytywnie reagują na zróżnicowanie struktury drzewostanów i mozaikowość środowiska powstająca przy realizacji cięć rębnych. Zbiegi te wykonywane były w okresie zimowym. Nadleśnictwo realizowało również zalecenia z programu ochrony przyrody dotyczące

pozostawiania drzew dziuplastych, drzew starych, martwych, nasienników, kęp starodrzewi. Te czynności wpłynęły korzystnie na stan zachowania gatunków zwierząt tj. nietoperze, dzięcioły, ryjówki. W trakcie realizacji czynności gospodarczych tj. TW, TP, CP, CW zostały zachowane stanowiska roślin chronionych, poprzez działania zabezpieczające polegające na informowaniu wykonawców prac, wyznaczaniu szlaków zrywkowych, omijaniu stanowisk, wykonywaniu zabiegów w okresie zimowym. Przykładem między innymi jest zachowanie w nie pogorszonym stanie 20 gatunków roślin oraz wzrost o 8 chronionych gatunków w tym m.in. listera jajowata, lilia złotogłów.

Analizując czynności gospodarcze w stosunku do siedlisk, w tym siedlisk przyrodniczych stwierdza się, że nie było fizycznej degradacji siedlisk. Poprzez wykonane zabiegi tj. rębnie, trzebieże, podsadzenia, odnowienia, poprawiła się jakość siedliska. Dowodem tego korzystnego wpływu jest większa zgodność drzewostanów z siedliskiem. W poprzednim PUL zgodnych drzewostanów było 32,4%, w nowym Planie jest 60,47%, nastąpił wzrost drzewostanów zgodnych o 86%. Drzewostanów niezgodnych w poprzednim Planie było 19,8%, a w aktualnym 12,68%, nastąpiło zmniejszenie drzewostanów niezgodnych z siedliskiem o 36%.

Wykonywane czynności gospodarcze na przestrzeni obowiązywania PUL zapewniały prace i dochód wielu grupom zawodowym. Ten ekonomiczny aspekt wpływa bardzo korzystnie, ponieważ jest to niekiedy jedyny dochód miejscowej ludności. Dodatkowo pozyskane drewno stwarza, w sposób indukowany, szereg miejsc pracy w firmach i administracji, w których powstają produkty drzewne jako wyroby ekologiczne.

Realizacja kierunkowych wytycznych zapisanych w POP dotycząca edukacji leśnej, stale podnosi poziom świadomości społeczeństwa, a co za tym idzie ograniczenie niepożądanych zachowań ludzi tj. zaśmiecanie, świadome podpalanie, niszczenie chronionych roślin i zwierząt, dzikie wysypiska śmieci. Eliminacja takich zachowań powoduje ograniczanie negatywnego wpływu na powierzchnię ziemi i las oraz poprawę krajobrazu.

W trakcie prac nad sporządzeniem nowego PUL i mając powyższe na uwadze nie stwierdzono wypadków negatywnego oddziaływania czynności gospodarczych na środowisko przyrodnicze i obszary Natura 2000.

11. Ocena wyniku ekonomicznego gospodarki leśnej za okres ubiegły

Ubiegły PUL nie miał wykonywanej ekspertyzy ekonomicznej, w związku z powyższym w niniejszym koreferacie nie będzie dokonywana ocena wyniku ekonomicznego gospodarki leśnej za okres 2004-2013.

12. Uzasadnienia dla ewentualnej korekty dotychczasowych sposobów zagospodarowania i ochrony lasu

Zmiany sposobów zagospodarowania i ochrony lasu zostały zapisane na Komisji Założeń Planu, które zostały ujęte w PPUL V rewizji. BULiGL stwierdza, że zachowana jest ciągłość celów gospodarczych w nowym Planie.

13. Zakończenie

Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Lublinie, jako wykonawca projektu planu urządzenia lasu na lata 2014-2023 oraz w oparciu o referat i powyższy koreferat stwierdza, że nadleśnictwo przewidłowo prowadziło gospodarkę leśną w okresie obowiązywania Planu IV rewizji obejmujące lata 2004-2013.

Opracował:

Szef Produkcji

inż. Konstanty Kasperuk

podpis nieczytelny

3.4 Końcowa ocena gospodarki przeszłej Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Lublinie

O C E N A
gospodarki przeszłej w Nadleśnictwie Biała Podlaska
za okres 01.01.2004 r - 31.12.2013 r.
dokonana przez
Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Lublinie

W oparciu o:

- „Analizę gospodarki leśnej ubiegłego okresu gospodarczego” za lata 2004-2013 r. przedstawioną przez Nadleśniczego Nadleśnictwa **Biała Podlaska**.
- Koreferat Wykonawcy PPUL do „Analiza gospodarki leśnej ubiegłego okresu gospodarczego”.
- Referat kierownika ZOL dotyczącego kierunkowych zadań z zakresu ochrony lasu dla Nadleśnictwa **Biała Podlaska**.
- Informacji naczelnika Wydziału Zarządzania Zasobami Leśnymi w zakresie wykonania monitoringu dotyczącego skutków realizacji planu na środowisko i obszary Natura 2000.
- Wyniki dyskusji prowadzonej na posiedzeniu Narady Techniczno – Gospodarczej.

o c e n i a m

gospodarkę leśną prowadzoną w okresie 2004-2013 roku
przez **Nadleśnictwo Biała Podlaska**

p o z y t y w n i e

Na ocenę składają się:

- Użytkowanie główne miąższościowo wykonane na poziomie 100,0 %. Rębne – masowo 100,0%, powierzchniowo 94,5%, przedrębne - masowo 100% i powierzchniowo 94,5%, w tym: w czyszczeniach 204,9%, w trzebieżach 92,6%. Udział użytków przygodnych wyniósł 27,1%.
- Wykonanie zadań z zakresu hodowli lasu w stopniu wynikającym z potrzeb.
- Dobry stan zainwentaryzowanych upraw i młodników. Zgodność składów gatunkowych z TD dla upraw i młodników na pow. otwartych jest bardzo dobra i wynosi (zgodne i częściowo zgodne) – 98,6%. Zadrzewienie upraw i młodników w przedziale 0,7-1,0 na poziomie 99,4%.
- Zadawalający stan zdrowotny i sanitarny lasu, co zostało potwierdzone w referacie Kierownika Zespołu Ochrony Lasu w Radomiu. Zabiegi ochronne przeprowadzono poprawnie z uwzględnieniem obszarów chronionych. Brak zaleceń monitoringu państwowego dla obszaru lasów zarządzanych przez nadleśnictwo.
- Pozytywna ocena wykonanych zadań z ochrony przyrody i zagospodarowania turystycznego określonych w Programie Ochrony Przyrody, wzorowa współpraca ze środowiskiem naukowym, samorządami oraz społecznością lokalną.
- Zadania z zakresu edukacji leśnej prowadzone są prawidłowo, profesjonalnie. Nadleśnictwo czynnie uczestniczyło w licznych przedsięwzięciach edukacyjnych, jako organizator lub współorganizator.
- Wzrost przeciętnego wieku, przeciętnej zasobności.

Wyniki osiągnięte w podstawowej działalności Nadleśnictwa zostały przedstawione w tabelach nr: IX, X, XI, XII, XIII.

DYREKTOR

mgr inż.

4 OPIS PRZYJĘTYCH ZASAD OKREŚLENIA ZADAŃ GOSPODARCZYCH NADLEŚNICTWA

4.1 Podstawy gospodarki przyszłego okresu

4.1.1 Cele i zasady trwale zrównoważonej gospodarki

Ogólne zasady prowadzenia gospodarki leśnej określa „Polityka leśna państwa” przyjęta przez Radę Ministrów w dniu 22. IV.1997 roku.

Celem polityki leśnej jest określenie działań zmierzających do stworzenia i zachowania warunków dla trwałej wielofunkcyjności lasów, ich wszechstronnej użyteczności i ochrony oraz roli w kształtowaniu środowiska przyrodniczego zgodnie z obecnymi i przyszłymi oczekiwaniami społeczeństwa. Realizacja celów i zadań polityki leśnej wymaga opracowania długookresowych programów wykonawczych, które określą niezbędne rozwiązania gospodarcze, organizacyjne, ekonomiczne i prawne.

Zgodnie z przepisami Ustawy o lasach, głównym celem gospodarki leśnej jest zapewnienie trwałości lasu i ciągłości jego wielofunkcyjnej roli w zagospodarowaniu przestrzennym kraju.

Wielofunkcyjna rola lasów w gospodarce, przyrodzie i życiu człowieka wymaga prowadzenia gospodarki leśnej w sposób zrównoważony, tj. profesjonalnie, racjonalnie i zgodnie z prawami natury, w całej strefie wpływów lasu na środowisko przyrodnicze, gospodarkę i warunki życia ludzi. Leśnictwo wielofunkcyjne w Polsce oparte zostało o przyrodnicze podstawy rozwoju tj. regionalizację przyrodniczo-leśną uwzględniającą zmienność warunków naturalnych, typologię leśną, naturalny zasięg występowania lasotwórczych gatunków drzew, a także rozpoznane i wyróżnione siedliskowe typy lasu.

Używany powszechnie termin „**trwale zrównoważona gospodarka leśna**” oznacza działalność zmierzającą do ukształtowania struktury lasów i ich wykorzystania w sposób i tempie zapewniającym trwałe zachowanie ich bogactwa biologicznego, wysokiej produktywności oraz potencjału regeneracyjnego, żywotności i zdolności do wypełniania teraz i w przyszłości, wszystkich ważnych ochronnych, gospodarczych i socjalnych funkcji na poziomie lokalnym, narodowym i globalnym, bez szkody dla innych ekosystemów.

Podstawy przyrodnicze rozwoju leśnictwa, zasada trwałości lasu i ciągłości jego wielostronnych funkcji są fundamentem, na którym opierają się zadania leśnictwa; urządzenie, hodowla, ochrona, użytkowanie lasu.

Plan urządzenia lasu spełnia rolę łącznika w przenoszeniu na poziom lokalny celów gospodarki leśnej, wyznacza też sposoby realizacji tych celów. Stanowi podstawę prowadzenia racjonalnej gospodarki leśnej w nadleśnictwie.

W szczególnych wskazaniach niniejszego planu urządzenia lasu przyjmuje się realizowanie sześciu kryteriów trwale zrównoważonej gospodarki leśnej:

- **Zachowanie i odpowiednie wzmocnienie zasobów leśnych**
W planie urządzenia lasu kryterium to zostało zabezpieczone poprzez:
  - ◆ - zapewnienie ciągłości użytkowania przez przyjęcie wieków rębności, odpowiednich rębni i okresów odnowienia,
  - ◆ - wyznaczenie jednostek regulacji użytkowania rębego, czyli gospodarstw w celu pełnego wykorzystania zdolności produkcyjnych siedlisk i urozmaicenia struktury drzewostanów,
  - ◆ - regulację rozmiaru użytkowania rębego poprzez wyliczone i przyjęte etaty użytkowania rębego oraz etat użytkowania przedrębego,
  - ◆ - wskazania i wytyczne postępowania gospodarczego określone dla poszczególnych drzewostanów,
  - ◆ - zapewnienie ładui czasowego i przestrzennego w użytkowaniu,
  - ◆ - wskazania i wytyczne zmierzające do zachowania równowagi ekologicznej.
- **Utrzymanie zdrowia i żywotności ekosystemów leśnych.**

W planie przewiduje się uzyskanie drzewostanów mieszanych zbliżonych do naturalnych poprzez:

- ◆ Realizowanie odnowień zgodnych z przyjętym składem upraw na poszczególnych siedliskach.
- ◆ Cięcia pielęgnacyjne o charakterze przekształceniowym.
- ◆ Cięcia pielęgnacyjne regulujące skład gatunkowy w młodnikach.
- ◆ Odnowienia wyprzedzające i podsadzenia produkcyjne.
- ◆ Uznawanie odnowień naturalnych (w tym uwzględnienie sukcesji naturalnej).
- ◆ W ochronie lasu, poprzez monitorowanie zagrożeń, przewiduje się zapobieganie ich występowaniu.
- ◆ Wytyczne w zakresie racjonalnego gospodarowania zasobami zwierząt łownych (kształtowanie liczebności, struktury wiekowej i płciowej w celu ograniczenia szkód).

Wszystko to ma spowodować zwiększenie stabilności, żywotności i odporności lasów oraz wzmocnienie naturalnych mechanizmów regulacyjnych.

➤ **Utrzymanie i wzmocnienie produkcyjnych funkcji lasu.**

Kryterium to będzie realizowane poprzez:

- ◆ Przyjęcie optymalnego etatu.
- ◆ Zapewnienie odpowiedniej niezbędnej infrastruktury (planowane są bieżące remonty dróg i urządzeń melioracyjnych) pozwalającej dostarczać produkty i usługi, przy równoczesnym zminimalizowaniu negatywnych wpływów na środowisko.

➤ **Zachowanie, ochrona i wzbogacanie biologicznej różnorodności ekosystemów leśnych.**

W planie, w szerokim zakresie, przewiduje się uzyskiwanie odnowień naturalnych o urozmaiconym składzie gatunkowym, ekotypów zgodnych z siedliskiem oraz preferowanie gatunków rodzimych i lokalnych w odnowieniach. Efektem takiego planowania jest prognozowane zwiększenie powierzchni klas odnowienia.

W realizacji zadań przewiduje się zwiększanie różnorodności nie tylko w obrębie struktury powierzchniowej, ale również i w zakresie struktury pionowej.

Celem zwiększenia bioróżnorodności zaleca się pozostawianie w trakcie wykonywania cięć – obumarłych drzew stojących i leżących, drzew dziuplastych, starodrzewów w odpowiednich ilościach i rozmieszczeniu, tworzenie remiz śródleśnych, kształtowanie strefy ekotonowej wzdłuż dróg, cieków wodnych, obrzeży lasów.

➤ **Zachowanie i odpowiednie wzmocnienie funkcji ochronnych w zagospodarowaniu lasów.**

W planie urządzenia lasu realizację tego kryterium zapewniono poprzez:

- ◆ Zachowanie powierzchni lasów uznanych za ochronne oraz planowanie zabiegów pielęgnacyjnych w tych lasach zgodnie z pełnionymi przez nie funkcjami.
- ◆ Ochronę siedlisk bagiennych, łągowych i borów suchych (gospodarstwo specjalne).

➤ **Utrzymanie innych funkcji i uwarunkowań społeczno-ekonomicznych.**

W planowaniu urządzeniowym dla Nadleśnictwa Biała Podlaska przejawia się to poprzez:

- ◆ Wyznaczenie celów turystyczno-rekreacyjnych i dydaktycznych.
- ◆ Udział społeczności lokalnej w podejmowaniu decyzji dotyczących trwałego i zrównoważonego rozwoju gospodarki leśnej, w szczególności poprzez udział w obradach komisji związanych ze sporządzaniem PUL, a także we wnoszeniu uwag do projektu planu wyłożonego do wglądu w nadleśnictwie przed procedurą jego zatwierdzenia.

Realizacja powyższych kryteriów jest spełnieniem celów operacyjnych odniesionych do wytycznych paneuropejskich.

W planie urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Biała Podlaska zasady trwale zrównoważonej gospodarki leśnej projektuje się realizować jako cele długookresowe (perspektywiczne) oraz średniookresowe.

Realizacja **celów perspektywicznych** polega na:

➤ **Zachowaniu zgodności planowania gospodarki leśnej z obowiązującymi przepisami prawa**

- ◆ Ustawa o lasach (art. 7 do 14 i 18)
- ◆ Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2012 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu sporządzania planu urządzenia lasu, uproszczonego planu urządzenia lasu oraz inwentaryzacji stanu lasu. (§§ 1 – 6)
- ◆ *Wszystkie przyjęte w planie rozwiązania są zgodne z powyższymi aktami a także z ustaleniami KZP i NTG, które to ustalenia również mieszczą się w ramach określonych powyższymi przepisami.*
- **Zapewnieniu zgodności zadań planowanych z zasadami hodowli lasu (ZHL 2011).**
- **Zapewnieniu zgodności zadań planowanych z Instrukcją Urządzania Lasu**
- **Zapewnieniu zgodności składów gatunkowych drzewostanów z warunkami przyrodniczymi i możliwościami produkcyjnymi siedlisk - wyrażone w typach drzewostanów.**
- **Zachowaniu trwałości lasu i ciągłości użytkowania poprzez:**
  - ◆ przyjęte wieki rębności dla głównych gatunków drzew,
  - ◆ przyjęcie jak najkorzystniejszych sposobów zagospodarowania lasu adekwatnych do realizacji ustalonych celów gospodarki leśnej (hodowlanych i technicznych).

Cele średniookresowe to większość wskazań gospodarczych, wytycznych i zadań zawartych w planie urządzenia lasu w tym:

- Wytyczne i wskazania gospodarcze i ochronne dla poszczególnych gospodarstw a w szczególności dla lasów ochronnych,
- Realizacja celów hodowlanych i technicznych w ramach wskazań dla poszczególnych drzewostanów – przydział poszczególnych drzewostanów do użytkowania rębego i przedrębego w zakresie wyliczonych i przyjętych etatów użytkowania rębego i etatu użytkowania przedrębego,
- Zapewnienie pożądanego ładu czasowego i przestrzennego – podział lasu na ostępy, stosowanie nawrotów cięć i okresów odnowienia przyjętych dla poszczególnych sposobów zagospodarowania (zgodnie z tabelą przyjętą na KZP i NTG),
- Wskazania i wytyczne zmierzające do zachowania równowagi ekologicznej – ustalenie zadań w poszczególnych dziedzinach:
  - ◆ w zakresie odnowienia, pielęgnowania i ochrony lasu,
  - ◆ zadania z zakresu ochrony przeciwpożarowej lasu,
  - ◆ zadania określone w Programie Ochrony Przyrody,
  - ◆ zadania z zakresu gospodarki łowieckiej i infrastruktury technicznej.

W planie u.l. na przyszły okres gospodarczy przedstawiono wytyczne gospodarowania i zestawienie zadań zmierzających do realizacji powyższych celów. Określono je na podstawie zinventaryzowanego stanu lasu, zasobów leśnych, dotychczas stosowanych sposobów zagospodarowania, roli lasów w rozwoju społeczno-gospodarczym regionu, położenia w krajobrazie, akceptacji lokalnej społeczności dla przedsięwzięć z zakresu trwale zrównoważonej gospodarki leśnej oraz zadań wynikających z Programu Ochrony Przyrody.

Współczesne planowanie urządzeniowe musi uwzględniać powiązanie z innymi dokumentami planowania przestrzennego, wykorzystania walorów przyrodniczych, spełniania przez lasy funkcji środowiskotwórczych, społecznych.

Do podstawowych zadań nadleśnictwa, zawartych w projekcie planu urządzenia lasu należą:

- racjonalne wykorzystanie zasobów drzewnych (przyjęcie optymalnych etatów użytkowania głównego),
- realizacja celów hodowlanych zgodnych z warunkami przyrodniczymi i możliwościami produkcyjnymi siedlisk wyrażonych w typach drzewostanów,
- przebudowa drzewostanów w kierunku zwiększenia zgodności biocenoz leśnych z siedliskiem (przyjęcie zróżnicowanych typów drzewostanów dostosowanych do warunków siedliskowych, zaplanowanie cięć rębnych w oparciu o rębnie złożone dające możliwość wyhodowania zróżnicowanych wiekowo i gatunkowo drzewostanów, wprowadzanie podsadzeń

- wyprzedzających, prowadzenie cięć pielęgnacyjnych oraz uwzględnienie odnowień naturalnych),
- kształtowanie biologicznie odporniejszych wielofunkcyjnych lasów o zróżnicowanym składzie gatunkowym oraz strukturze wiekowej i wysokościowej drzewostanów,
  - przeciwdziałanie degradacji ekosystemów,
  - utrzymanie funkcji retencyjnych lasu dla zwiększenia witalności i zabezpieczenia przeciwpożarowego (popieranie i ochrona zasobów wodnych, np. zachowanie w stanie naturalnym śródleśnych oczek wodnych, bagienek, torfowisk, zadrzewień nad brzegami rzek i zbiorników, zachowanie olsów w dolinach rzecznych),
  - wczesne wykrywanie i rozpoznawanie potencjalnych zagrożeń biotycznych i ich ograniczanie przez stosowanie biologicznych i biotechnicznych metod ochrony lasu,
  - edukacja ekologiczna wśród miejscowej społeczności,
  - promocja przyrodniczych wartości lasu, zasad nowoczesnej gospodarki leśnej i ochrony lasu,
  - utrzymanie i rozbudowa infrastruktury turystycznej,
  - utrzymanie społeczno-ekonomicznych funkcji lasu poprzez udostępnianie lasu dla celów turystyczno-rekreacyjnych i dydaktycznych, promowanie zrównoważonej gospodarki leśnej (prelekcje, foldery).
  - zwiększenie funkcji lasu jako miejsca pracy i źródła dochodów ludności, dzięki wzrostowi zadań gospodarczych.

4.1.2 Podział na gospodarstwa

Uwzględniając podział na kategorie ochronności i ustalenia KZP i NTG przyjęto następujący podział na gospodarstwa:

a) **Gospodarstwo specjalne (S)**, w skład, którego wchodzi:

Tabela 55. Zestawienie gospodarstwa specjalnego (powierzchnia leśna zalesiona i niezalesiona)

Rodzaj drzewostanu	Obręby:		Nadleśnictwo
	Biała	Kijowiec	
	powierzchnia w ha		
1. Rezerwy przyrody		202,50	202,50
2. Wyłączone drzewostany nasienne		19,57	19,57
3. Strefy ochrony całorocznej ostoi ptaków		40,64	40,64
4. Siedliska Bs, Bb, BMb, LMb, Lł	14,47	138,49	152,96
Ogółem	14,47	401,20	415,67

* powyższe zestawienie uwzględnia fakt nakładania się niektórych kategorii.

- ✓ Rezerwy wg lokalizacji powyżej
- ✓ WDN: obręb Kijowiec oddz.: 243b, 278l
- ✓ Strefy ochrony całorocznej ostoi ptaków zgodnie z aktualnie obowiązującymi decyzjami: obręb Kijowiec oddz. 72, 74, 75, 104
- ✓ Lasy na siedliskach Bs, Bb, BMb i LMb, Lł (poza rezerwatami, strefami ochrony całorocznej): *obręb Biała* oddz. 27f, 248c,d, 249c, 260b, 261d,g, 261Od, 262b,f,k, 263d, 264d, 267c, i, 269c; *obręb Kijowiec* oddz. 40h, 72a,c,d, 73a,c,f,i, j, 74i, 75g,i, 76b, 77b, 78i, 90k, 140b, 158a, 159d, 193g, 194f, 210g, 229b,f, 230a-g, 231a,b,f,g, 243b, 245c, 282f, 297g, 298n, 301b, 322a,c-i, 322Ba-y, 323Ag-i, 324Ba,b

Gospodarstwo wielofunkcyjnych lasów ochronnych (O) – obejmuje lasy ochronne z wyjątkiem zaliczonych do gospodarstwa specjalnego.

Gospodarstwo wielofunkcyjnych lasów gospodarczych (G)

- **o zrębowym sposobie zagospodarowania (GZ)** – W skład weszły drzewostany w lasach gospodarczych (nie ujętych w gospodarstwie specjalnym), w których ze względu na siedliskowy typ lasu oraz TD i aktualny skład gatunkowy przyjmuje się zrębowy sposób zagospodarowania – na siedliskach Bśw, Bw, BMśw (typ gospodarczy drzewostanu So) BMw i Ol rębnią zupełną RB I z krótkim okresem odnowienia do 5 lat.

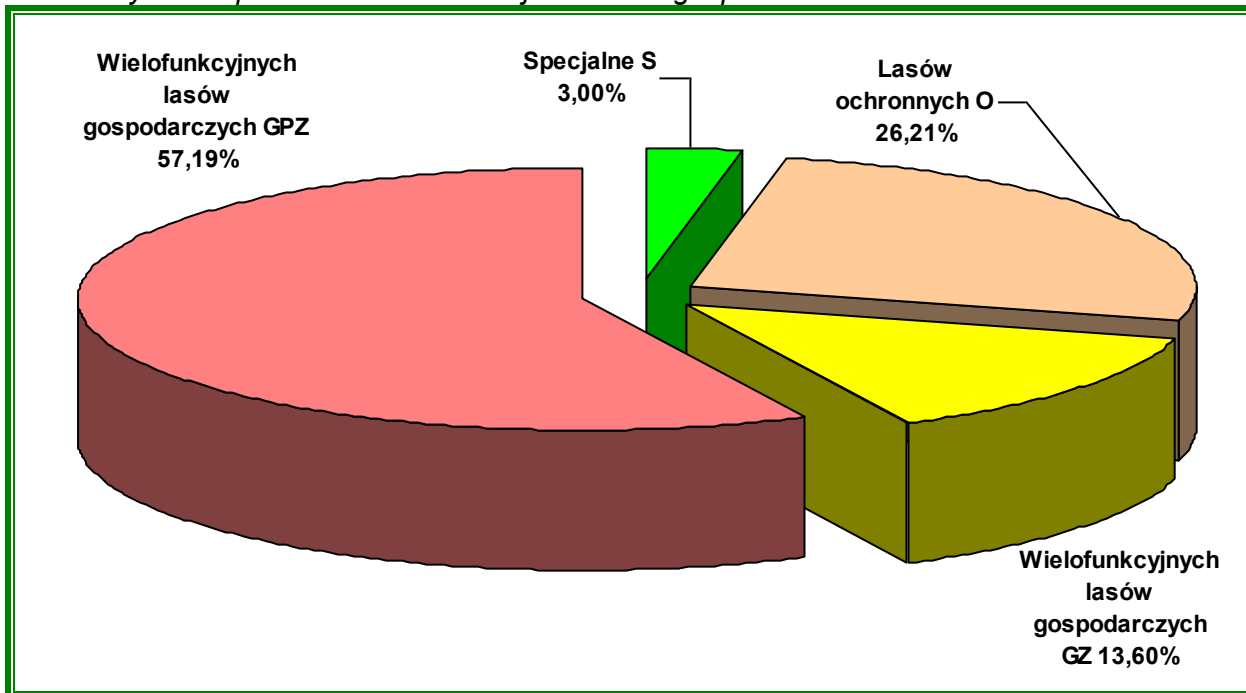
- **o przerębowo-zrębowym sposobie zagospodarowania (GPZ)** – W skład weszły drzewostany w lasach gospodarczych (nie ujęte w gospodarstwie specjalnym) dla których przyjmuje się sposób zagospodarowania rębnią częściowym, gniazdowymi lub stopniowymi na siedliskach BMśw (typ Db-So), LMśw Lśw, Lw, LMw, OIJ.

Podział lasów na gospodarstwa charakteryzuje *tabela VI* zamieszczona w części tabelarycznej elaboratu. Na jej podstawie utworzono tabelę zamieszczoną poniżej.

Tabela 56. Podział drzewostanów na gospodarstwa

Gospodarstwo	Obręby:		Nadleśnictwo	
	Biała	Kijowiec	Powierzchnia w ha / masa w m ³	
				%
Specjalne (S)	7,80	364,67	372,47	3,00
	1145	107315	108460	3,35
Lasów ochronnych (O)	2984,62	266,39	3251,01	26,21
	813385	67075	880460	27,22
Lasów gospodarczych (GZ)	551,73	1135,80	1687,53	13,60
	124865	286570	411435	12,72
Lasów gospodarczych (GPZ)	402,85	6690,97	7093,82	57,19
	81240	1753340	1834580	56,71
Razem	954,58	7826,77	8781,35	70,79
Lasy gospodarcze (G)	206105	2039910	2246015	69,43
Ogółem	3947,00	8457,83	12404,83	100,00
	1020635	2214300	3234935	100,00

Procentowy udział powierzchni zalesionej w ramach gospodarstw dla Nadleśnictwa Biała Podlaska

4.1.3 Wieki rębności

Przeciętne wieki rębności dla panujących gatunków drzew w nadleśnictwie zostały ustalone na KZP. Dla sosny, świerka, jodły, dębu i buka przyjęto zgodnie z Zarządzeniem Nr 36 DGLP z dnia 19.05.2004 r. w sprawie zmian w Instrukcji urządzania lasu, stanowiącej załącznik do zarządzenia nr 43 DGLP z dnia 18.04.2003 r. w sprawie Instrukcji urządzania lasu (załącznik nr 1). Dla pozostałych gatunków drzew zgodnie z poprzednim planem urządzania lasu.

Gatunek	Wiek rębności
So, Md	100 lat
Db	140 lat
Js	120 lat
Brz, Św, Gb, Kl, Lp, Db.c, Ol	80 lat
Ol _{Odr.}	60 lat
Oś	50 lat
Tp	40 lat

Przeciętne wieki rębności dla głównych gatunków drzew określają przeciętny wiek osiągnięcia celu gospodarowania. Służą do obliczenia etatów wg dojrzałości w gospodarstwach; lasów ochronnych, zrębowym i przerębowo-zrębowym.

Przeciętny wiek rębności gatunku panującego w drzewostanie może, lecz nie musi być zgodny z wiekiem rębności (wiekiem dojrzałości rębnej) tego drzewostanu. Ze względu na stan drzewostanu w ośmiu przypadkach (obręb Biała oddz. 68f, 124i,z, 265f, obręb Kijowiec oddz. 79a, 278m, 295i, 308c) zastosowano niższy niż przeciętny dla gatunku panującego wiek dojrzałości rębnej.

Przeciętny wiek rębności gatunku panującego w drzewostanie może, lecz nie musi być zgodny z wiekiem rębności (wiekiem dojrzałości rębnej) tego drzewostanu. W V rewizji u.l. określano dla drzewostanów starszych, (dla których wpisano tylko jakość techniczną) wiek rębności drzewostanów zwany też wiekiem dojrzałości rębnej drzewostanu. Określano go wg kryteriów zawartych w §83 pkt. 4-6 IUL i wpisywano w opisie taksacyjnym każdego drzewostanu.

4.1.4 Podział na ostępy

Podział lasu na ostępy ustalony podczas I rewizji urządzania lasu został utrzymany w całości, z uwzględnieniem jedynie zmian powierzchniowych zaistniałych w ubiegłym okresie w wyniku przyjęcia i przekazania lasów.

Granicami ostępów są linie gospodarcze, wyznaczające w terenie szeregi ostępowe i linie oddziałowe, oznaczające początek i koniec ostępu zgodnie z kierunkiem cięć.

Ostępy, w których cięcia zaprojektowano zgodnie z kierunkiem cięć, oznaczone są jako stałe. W pewnych przypadkach, przy planowaniu cięć nie w kolejności - oznaczono ostępy przejściowe. Ostępy przejściowe miały na celu skrócenie okresu kolei rębności i wykonanie cięć w drzewostanach przewidzianych do użytkowania rębego zapobiegając deprecjacji zasobów drzewnych. Długość ostępów z reguły jest równa szerokości dwóch, czasami jednego oddziału i wynosi od 800 m do 1250 m. Ostępy stałe na mapach cięć, zostały oznaczone kolorem czerwonym, ostępy przejściowe - niebieskim.

4.2 Określenie i przyjęcie etatów cięć użytkowania głównego

4.2.1 Użytki rębne

4.2.1.1 Użytki rębne zaliczone na poczet etatu

Obliczenia etatów dokonano zgodnie z §88-93 Instrukcji UL. Etaty obliczono obrębami dla poszczególnych gospodarstw. Obliczone etaty są w wymiarze miąższościowym w m³ grubizny brutto.

W celu wyliczenia etatu użytkowania rębego i ustalenia rozmiaru użytków rębnych zaliczonych na poczet etatu sporządzono dla wszystkich obrębów następujące tabele i wzory:

- **Tabela nr VI** – Powierzchniowa i miąższościowa tabela klas wieku wg gospodarstw i grup gatunków panujących o tym samym wieku rębności.
- **Wzór nr 3** – Wykaz drzewostanów do przebudowy
- **Wzór nr 4** – Wykaz drzewostanów w klasie odnowienia.
- **Wzór nr 5** – Wykaz drzewostanów w klasie do odnowienia.

Wzory te znajdują się w części tabelarycznej tomów opisów taksacyjnych, a **Tabela VI** w części tabelarycznej elaboratu (strony kolorowe).

Zgodnie z § 89 dla gospodarstwa specjalnego (S) etat jest sumą stwierdzonych na gruncie potrzeb hodowlanych drzewostanów stąd etatów nie obliczono.

Dla gospodarstwa wielofunkcyjnych lasów ochronnych (O) oraz gospodarstwa wielofunkcyjnych lasów gospodarczych (G) obliczono zgodnie z §§ 90, 91 „Instrukcji Urządzania Lasu” z 2011 r. etaty wg dojrzałości drzewostanów, etaty wg zrównania średniego wieku. Dla gospodarstw tych obliczony został również etat z potrzeb przebudowy.

Etaty przyjęte:

Zgodnie z § 92 Instrukcji UL oraz ustaleniami NTG przyjęto następujące etaty:

Orientacyjny etat wg pożądanego kierunku rozwoju zasobów drzewnych w lasach wielofunkcyjnych nadleśnictwa wynosi: **41663 m³ brutto/rok**. Proponowany etat **44083 m³ brutto/rok** jest wyższy od pożądanego ze względu na prognozowane w horyzoncie długookresowym obniżenie przeciętnego wieku i zasobów.

Dla gospodarstwa wielofunkcyjnych lasów ochronnych (O) etaty przyjęto w wysokości sumy miąższości drzewostanów projektowanych do użytkowania w 10-leciu, w oparciu o stwierdzone na gruncie potrzeby hodowlane, uwzględniając możliwości trwałego pełnienia przez nie funkcji ochronnych – etat z potrzeb hodowlanych.

Dla gospodarstwa wielofunkcyjnych lasów gospodarczych (G) proponowany etat w wymiarze miąższościowym wynosi w obrębie Biała - 74,2%, obrębie Kijowiec – 101,4% etatu optymalnego.

Kwalifikowanie drzewostanów do użytkowania rębego uwzględniało:

- ◆ drzewostany w klasie odnowienia,
- ◆ drzewostany przeszlorębne,

- ♦ drzewostany rębne,
- ♦ drzewostany do pilnej przebudowy.

Wykaz projektowanych cięć użytkowania rębno był szczegółowo analizowany z przedstawicielami Nadleśnictwa Biała Podlaska pod kątem potrzeb hodowlanych, aktualnego stanu drzewostanów.

Zestawienie obliczonych i proponowanych do przyjęcia w poszczególnych gospodarstwach etatów użytkowania rębno dla poszczególnych obrębów przedstawiają **tabele nr XIV** wg obrębów leśnych.

Tabela 57. Tabela XIV - Zestawienie obliczonych i przyjętych miąższościowych etatów użytkowania rębno – obręb Biała

Gospodarstwo Sposób zagospodarowania	Obliczenia cząstkowe (średnio na rok)						Etat z potrzeb hodowl. na okres obowiąz. planu	Etat proponowany na okres obowiązywania planu
	etat wg dojrzałości drzewostanów		Etat wg zrównania średniego wieku	Etat optymalny	Etat z potrzeb przebud.	Etat wg okresów uprząt. w KO KDO		
	z ostatniej klasy wieku	z 2-ch ostatnich klas wieku						
	m3 brutto							
1	2	3	4	5	6	7	8	9
SPECJALNE (S)	X	X	X	X	X	0	0	0
LASÓW OCHRONNYCH (O)	11145	11829	9851	11145	998	4087	110583	110583
LASÓW GOSPODARCZYCH (GZ)	625 2,26	1350 4,88	2206 7,30	1350 4,88	0	X	X	12240 38,86
LASÓW GOSPODARCZYCH (GPZ)	445	1026	1637	1026	60	121	X	5404
LASÓW GOSPODARCZYCH (GP)	X	X	X	X	0	0	0	0
RAZEM GOSPODARSTWO (G)	1070	2376	3843	2376	60	121	0	17644
OGÓŁEM OBREB	12215	14205	13694	13521	1058	4208	110583	128227

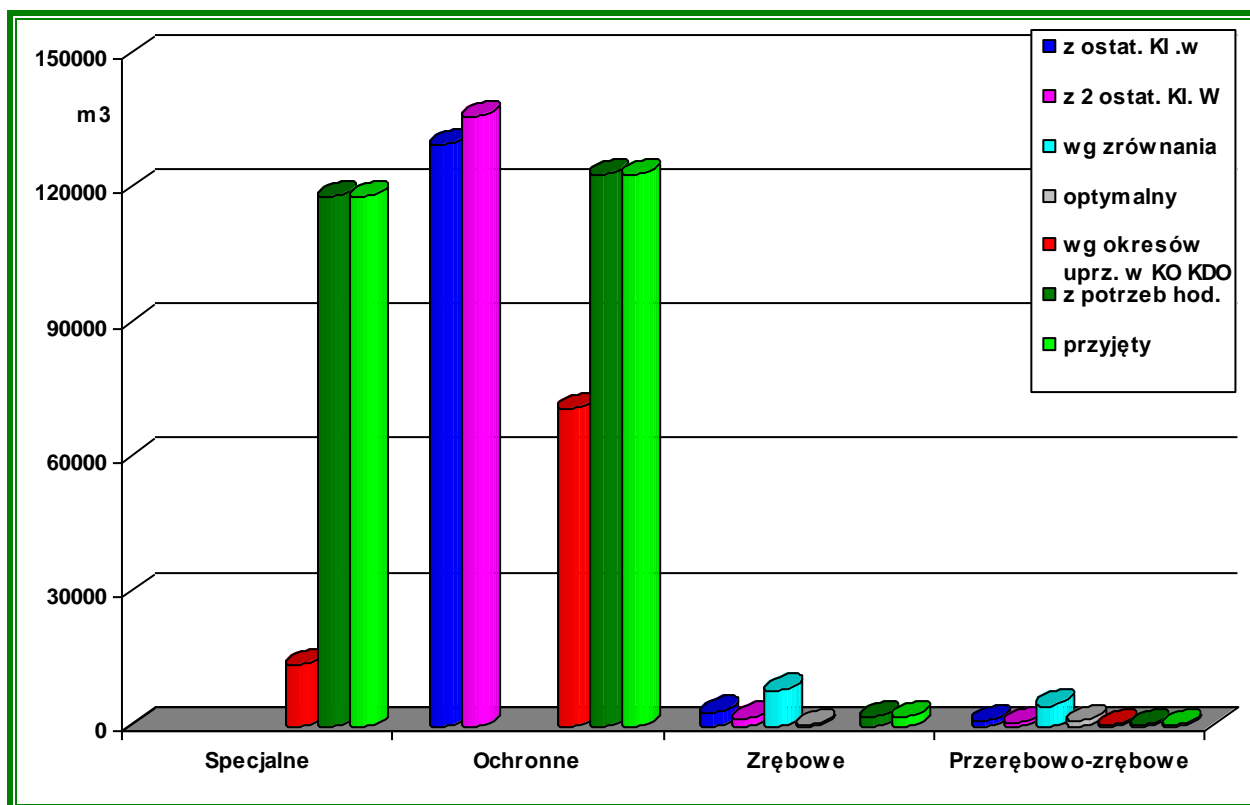
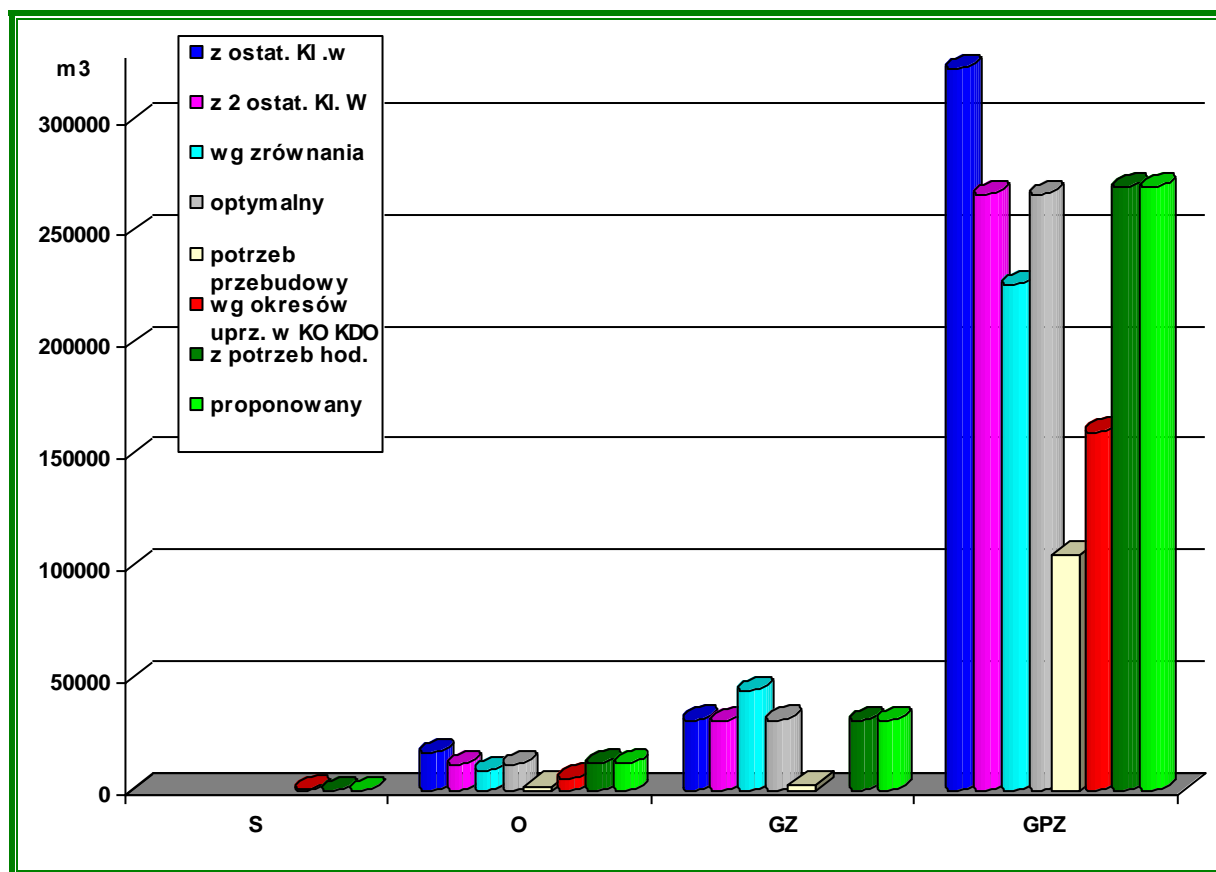

Tabela 58. Tabela XIV - Zestawienie obliczonych i przyjętych miąższościowych etatów użytkowania rębnego - obręb Kijowiec

Gospodarstwo Sposób zagospo- darowania	Obliczenia cząstkowe (średnio na rok)						Etat z potrzeb hodowl. na okres obowiąz. planu	Etat propo- nowany na okres obowiązy- wania planu
	etat wg dojrzałości drzewostanów		Etat wg zrównania średniego wieku	Etat op- tymalny	Etat z potrzeb przebud.	Etat wg okresów uprz. w KO KDO		
	z ostatniej klasy wieku	z 2-ch ostatnich klas wieku						
	m3 brutto							
1	2	3	4	5	6	7	8	9
SPECJALNE (S)	X	X	X	X	X	60	0	0
LASÓW OCHRONNYCH (O)	1685	1183	912	1183	210	566	12108	12108
LASÓW GOSPO- DARCZYCH (GZ)	3164 9,06	3084 9,60	4466 12,17	3164 9,60	241	X	X	31455 95,53
LASÓW GOSPO- DARCZYCH(GPZ)	32183	26570	22581	26570	10614	15953	X	269040
LASÓW GOSPO- DARCZYCH (GP)	X	X	X	X	0	0	0	0
RAZEM GOSPODARSTWO (G)	35347	29654	27047	29734	10855	15953	0	300495
OGÓŁEM OBREB	37032	30837	27959	30917	11065	16579	12108	312603
OGÓŁEM NADLEŚNICTWO	49245	45042	41653	44438	12123	20787	122691	440830

Kwalifikowanie drzewostanów do użytkowania rębego w gospodarstwie zrębowym i prze-rębowo - zrębowym odbywało się z zachowaniem ostępowego porządku cięć.

Skalę wykorzystania poszczególnych kategorii drzewostanów przedstawia tabela poniżej:

Tabela 59. Wykorzystanie drzewostanów w użytkowaniu rębnym

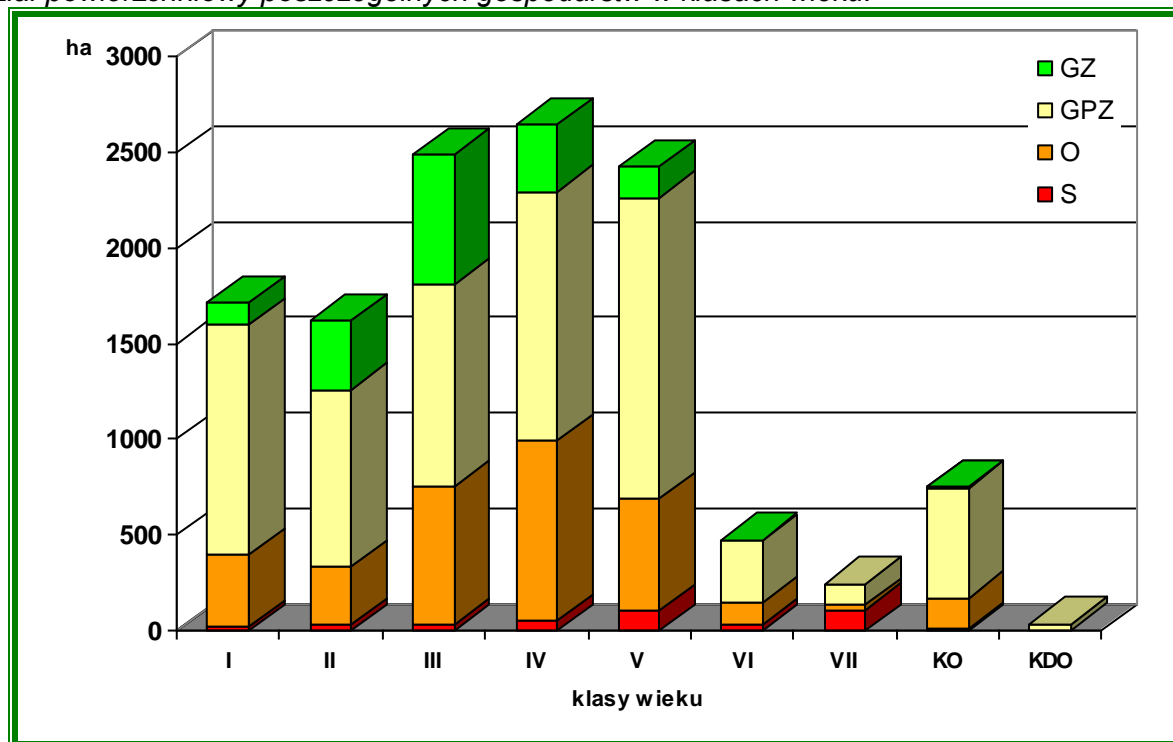
Kategoria drzewostanów	Ogółem w N-ctwie ha/ m3	Zaprojektowano w 10-leciu		Pozostaje	
		ha/ m3	%	ha/ m3	%
W klasie odnowienia	748,75	738,63	98,65	10,12	1,35
	212220	196024	92,37	16196	7,63
W klasie do odnowienia	35,88	8,49	23,66	27,39	76,34
	10280	1386	13,48	8894	86,52
Przeszłorębne	851,87	405,53	47,60	446,34	52,40
	328025	60717	18,51	267308	81,49
Rębne	2334,28	984,59	42,18	1349,69	57,82
	873055	160769	18,41	712286	81,59
Bliskorębne i młodsze	8434,05	139,72	1,66	8294,33	98,44
	1811355	21934	1,21	1789421	98,79
Ogółem nadleśnictwo	12404,83	2276,96	18,35	10128,25	81,65
	3234935	440830	13,59	2802876	86,41

Puła drzewostanów potencjalnie przeznaczonych do użytkowania rębego (rębne, przeszłorębne, KO, KDO) zajmuje w nadleśnictwie 32,0% tj. 3970,78 ha. Użytkowaniem rębnym objęto ponad 53% tych drzewostanów.

Poważnym ograniczeniem w pełniejszym przeznaczeniu tych drzewostanów do użytkowania rębego jest konieczność zachowania ładu czasowego i przestrzennego.

Przeznaczenie drzewostanów bliskorębnych i młodszych do użytkowania rębego podyktowane było zachowaniem ładu przestrzennego oraz zastosowaniem indywidualnego wieku rębności, ze względu na występujące w nich silne uszkodzenia oraz mierną jakość tych drzewostanów.

Udział powierzchniowy poszczególnych gospodarstw w klasach wieku.

4.2.1.2 Użytki rębne nie zaliczone na poczet przyjętego etatu

W bieżącym okresie gospodarczym przewidziano w ramach cięć rębnych niezaliczonych na poczet etatu uprzątnięcie nasienników i przestoi oraz zadrzewień na gruntach nie leśnych (łąkach oraz oczyszczenie linii oddziałowych). Uprzątnięcie przestojów i nasienników projektowano tylko w niezbędnej ilości, w pozostałych przypadkach z uwagi na aspekty ekologiczne nie przewiduje się ich do uprzątnięcia.

Poniżej w tabeli zestawiono użytki rębne nie zaliczone na poczet obliczonego etatu.

Tabela 60. Zestawienie użytków nie zaliczonych na etat

Treść	Obręby:		Nadleśnictwo
	Biała	Kijowiec	
	Pow. w ha / miąższość w m ³ (brutto/netto)		
Uprzątnięcie płazowin	0,22 10 / 10	1,02 50 / 45	1,24 60 / 55
Uprzątnięcie nasienników i przestoi	441 / 365	126 / 103	567 / 468
Uprzątnięcie drzew z zadrzewień	0,25 207 / 176	3,82 1635 / 1365	4,07 1842 / 1541
Razem	0,47 658 / 551	4,84 1811 / 1513	5,31 2469 / 2064

4.2.1.3 Razem etat cięć użytkowania rębego

Tabela 61. Łączne zestawienie przyjętych etatów

Rodzaj użytkowania rębego	Obręby:		Nadleśnictwo
	Biała	Kijowiec	
	miąższość w m ³ netto		
Zaliczone na poczet etatu	111822	271591	383413
Nie zaliczone na poczet etatu	551	1513	2064
Ogółem	112373	273104	385477

Miąższość netto użytkowania rębego zaliczonego na poczet etatu podaje się łącznie z 5 % spodziewanym przyrostem.

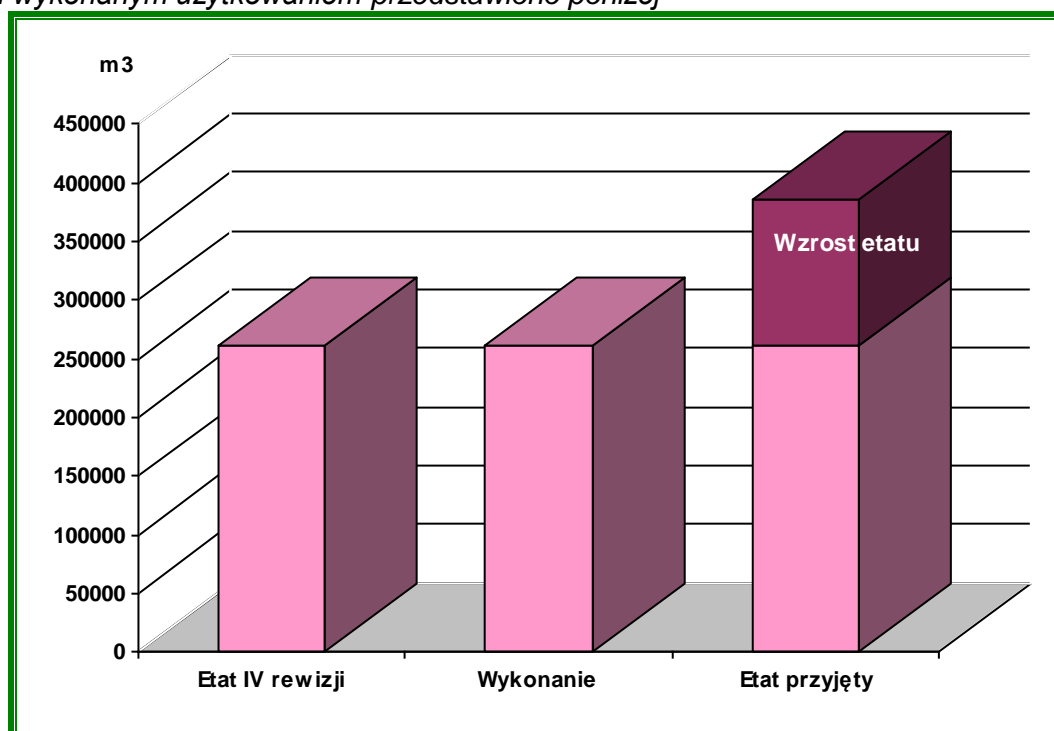
Należy jednocześnie nadmienić, że suma użytków rębnych netto stanowi (na okres obowiązywania planu) wielkość maksymalną użytkowania rębnego w nadleśnictwie.

Porównanie proponowanego etatu użytkowania rębnego z etatem z ubiegłego okresu gospodarczego i wykonanym użytkowaniem w minionym 10-leciu przedstawiono na zamieszczonym diagramie.

Tabela 62. Porównanie etatów IV i V rewizji

Etat za ubiegły okres gospodarczy 1.01.2004- 31.12.2013	Wykonanie użytkowania w minionym okresie	Etat przyjęty na okres 1.01.2014 - 31.12.2023
<i>m³ netto</i>		
261047 m ³	260994 m ³	385477 m ³ netto (z 5% przyrostem)

Porównanie proponowanego etatu użytkowania rębnego z etatem z ubiegłego okresu gospodarczego i wykonanym użytkowaniem przedstawiono poniżej

Wzrost etatu w obecnym planie o ok. 48% w stosunku do etatu planu ul IV rewizji wynika ze wzrostu zapasu w drzewostanach, rozkładu powierzchni drzewostanów w klasach wieku, starzenia się drzewostanów. Przyjęty obecnie etat użytkowania rębnego uwzględnia funkcje ochronne pełnione przez drzewostany oraz uwzględnia ład czasowy i przestrzenny.

4.2.2 Użytki przedrębne

Obliczenia etatu cięć użytkowania przedrębnego dokonano w oparciu o §94-95 IUL. Etat cięć użytkowania przedrębnego w wymiarze powierzchniowym ustalony został na podstawie zestawienia zbiorczego powierzchni drzewostanów zaprojektowanych do użytkowania przedrębnego we wskazaniach gospodarczych. Etat w wymiarze miąższościowym ustalony został orientacyjnie w m³ grubizny netto na 10 lecie. Orientacyjną wysokość miąższości grubizny (obrębami) obliczono: na podstawie:

- 1) wyników użytkowania przedrębnego w nadleśnictwie w okresie 5 lat (łącznie miąższość z cięć pielęgnacyjnych, sanitarnych i przygodnych),
- 2) wyników użytkowania przedrębnego w nadleśnictwie w okresie 10-lecia (łącznie miąższość z cięć pielęgnacyjnych, sanitarnych i przygodnych),
- 3) spodziewanego bieżącego rocznego przyrostu miąższości wg gatunków panujących Tabela VIIIa,

- 4) wielkości uzyskanego w ubiegłym dziesięcioleciu przyrostu bieżącego użytecznego, biorąc też pod uwagę uzyskaną w ubiegłym okresie intensywność cięć przedrębnych w stosunku do tego przyrostu użytecznego,
- 5) zestawienia zbiorczego powierzchni drzewostanów zaprojektowanych do użytkowania przedrębnego we wskazaniach gospodarczych opisu taksacyjnego, wg rodzajów cięć i gatunków panujących oraz klas i podklas wieku,

W trakcie realizacji użytkowania przedrębnego, w miarę potrzeby, CPP, TW i TP mogą przybierać charakter cięć przekształcających wspierających przebudowę drzewostanów.

4.2.2.1 Etat cięć użytkowania przedrębnego w wymiarze powierzchniowym

Etat cięć użytkowania przedrębnego w wymiarze powierzchniowym ustala się na podstawie zestawienia zbiorczego powierzchni drzewostanów zaprojektowanych do użytkowania przedrębnego we wskazaniach gospodarczych opisu taksacyjnego według rodzajów cięć i gatunków panujących oraz klas i podklas wieku. Powierzchnię drzewostanów przewidzianych do użytkowania przedrębnego w poszczególnych obrębach i łącznie dla nadleśnictwa przedstawia poniższa tabela:

Tabela 63. Zestawienie powierzchni zaplanowanej do użytkowania przedrębnego (wg Tabeli XVI)

Rodzaj cięć	Obręby:		Nadleśnictwo
	Biała	Kijowiec	
	powierzchnia w ha		
Czyszczenia późne CPP	161,59	193,28	354,87
Trzebieże wczesne TW	343,46	1093,08	1436,54
Trzebieże późne TP	1937,91	2367,65	4305,56
Razem trzebieże	2281,37	3460,73	5742,10
Ogółem	2442,96	3654,01	6096,97

Przyjęty etat użytkowania przedrębnego w wymiarze powierzchniowym w wysokości 6096,97 ha stanowi wielkość obligatoryjną do wykonania w okresie obowiązywania planu urządzenia lasu.

Użytkowaniem nie objęto 2733,93 ha (602,95 ha w obrębie Biała i 2130,98 ha w obrębie Kijowiec) drzewostanów w wieku powyżej 20 lat tj. 22,0% powierzchni zalesionej nadleśnictwa. Są to drzewostany w rezerwatach przyrody, strefach ochrony całorocznej zwierząt chronionych, drzewostany głównie starszych klas wieku, w których stosunkowo niedawno wykonano trzebieże, drzewostany rębne, które ze względu na zachowanie ładu czasowego i przestrzennego nie objęto użytkowaniem rębnym, drzewostany w których pozostawały fragmenty (kolejne pasy) nie objęte użytkowaniem rębnym, drzewostany w szachownicy z gruntami innych własności, drzewostany o niskim i równomiernym zwarcie i zadrzewieniu.

W części tabelarycznej zamieszczono tabelę XVI - Zestawienie zbiorcze powierzchni drzewostanów zaprojektowanych do użytkowania przedrębnego we wskazaniach gospodarczych opisu taksacyjnego wg rodzajów cięć i gatunków panujących oraz klas i podklas wieku.

Tabela 64. Porównanie ustalonego etatu powierzchniowego użytków przedrębnych z etatem obowiązującym w IV rewizji przedstawia poniższa tabela.

Rewizja urzędowania lasu	Powierzchnia leśna zalesiona nadleśnictwa	Powierzchnia drzewostanów od II do IV klasy wieku	Przyjęty etat powierzchniowy użytków przedrębnych w nadleśnictwie
powierzchnia w ha			
IV	12420,86	8001,21	8238,61
V	12404,83	6761,14	6096,97
Różnica	-16,03	-1240,07	-2141,64

Wpływ na spadek przyjętego obecnie etatu powierzchniowego ma fakt, zwiększenia powierzchni drzewostanów przeznaczonych do użytkowania rębego oraz nieplanowanie użytkowania przedrębnego w drzewostanach, w których rozpoczęto użytkowanie rębne (kolejne pasy nieobjęte użytkowaniem rębnym).

4.2.2.2 Orientacyjny etat cięć użytkowania przedrębnego w wymiarze miąższościowym

Orientacyjny etat użytkowania przedrębnego ustala się w m³ grubizny netto sumarycznie dla całego obrębu bez podziału na gospodarstwa, rodzaje cięć, gatunki drzew i klasy wieku.

Wielkość użytkowania przedrębego w poszczególnych drzewostanach będzie uzależniona od aktualnych potrzeb hodowlanych drzewostanów.

Orientacyjną wysokość miąższości grubizny planowanej do pozyskania w ramach cięć przedrębnych zaproponowano na podstawie:

- wyników użytkowania przedrębego w nadleśnictwie w okresie ostatnich pięciu lat, biorąc pod uwagę łączną, pozyskaną w tym okresie, miąższość z cięć pielęgnacyjnych, sanitarnych i przygodnych;
- tabeli klas wieku spodziewanego bieżącego rocznego przyrostu miąższości wg gatunków panujących.

Tabela 65. Porównanie wskaźników użytkowania przedrębego

1	Etat powierzchniowy w ha	Wg wykonania ostatnie 5 lat		50% bieżącego przyrostu		60% bieżącego przyrostu		75% bieżącego przyrostu		Przyjęty na 10 lecie	
		Wsk m ³ /1ha	m ³ /ha	Wsk m ³ /1ha	m ³ /ha	Wsk m ³ /1 ha	m ³	Wsk m ³ /1 ha	m ³	Wsk m ³ /ha	m ³
2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
Obręb Biała											
Razem	2442,96	23,01	28280 1228,76	34,32	83840	41,18	100608	51,48	125760	44,61	108992
Obręb Kijowiec											
Razem	3654,01	26,17	72917 2785,85	40,84	149220	49,00	179064	61,26	223830	53,09	193986
Nadleśnictwo											
Ogółem	6096,97	25,21	101197 4014,61	38,22	233060	45,87	279672	57,34	349590	49,69	302978

W ubiegłym 10-leciu nadleśnictwo wykonało w ramach użytkowania przedrębego 230874 m³ na powierzchni 7787,98 ha. Uzyskany wskaźnik użytków przedrębnych wyniósł 29,64 m³/ha i stanowi 27,67% uzyskanego przyrostu bieżącego użytecznego.

Uzyskany w ubiegłym okresie przyrost bieżący użyteczny - 1029093 m³ brutto czyli 8,20 m³/ha na rok.

Spodziewany przyrost bieżący w nadleśnictwie w okresie 10-letnim dla drzewostanów nie objętych użytkowaniem przedrębnym wyniesie 466120 m³ grubizny netto (582650 m³ grubizny brutto). Na Naradzie Techniczno-Gospodarczej podjęto decyzję o przyjęciu szacunkowej miąższości do pozyskania w użytkowaniu przedrębnym w wysokości 302978 m³ grubizny netto. Przyjęta wielkość stanowi 65% spodziewanego bieżącego przyrostu miąższości drzewostanów nie objętych użytkowaniem rębny w 10-leciu. Planowany rozmiar pozyskania miąższości przy przyjętym 65% wskaźniku traktowany jest jako maksymalny etat użytkowania przedrębego.

4.2.3 Etat miąższościowy użytków głównych (rębnych i przedrębnych)

Na etat miąższościowy użytków głównych składa się etat użytków rębnych wraz z 5% przyrostem od masy netto, użytki rębne nie zaliczone na poczet etatu oraz użytki przedrębne. Etat miąższościowy użytków głównych stanowi maksymalną ilość drewna przewidzianego do pozyskania w planie urządzenia lasu (art. 18 Ustawy o lasach).

Etat użytków głównych charakteryzuje szczegółowo Tabela nr XVII – „Zestawienie łączne etatu użytków głównych wg kategorii cięć”, zamieszczona w **rozdziale 5.1.1.3 Zestawienie łączne użytków głównych wg kategorii cięć** str. 179 oraz części tabelarycznej elaboratu.

Tabela 66. Łączny etat użytkowania dla nadleśnictwa

Obręb nadleśnictwa	Zaliczone na etat			Nie zaliczone na etat	Razem użytki rębne	Użytki przedrębne	Razem użytki główne
	masa	5% spodziewanego przyrostu masy netto	masa z 5% przyrostem				
<i>Masa grubizny netto – m³</i>							
Biała	106497	5325	111822	511	112373	108992	221365
Kijowiec	258658	12933	271591	1513	273104	193986	467090
Nadleśnictwo	365155	18258	383413	2024	385477	302978	688455
<i>Przeciętnie rocznie</i>					38548	30298	68846
<i>Przeciętne roczne pozyskanie w ubiegłym okresie*</i>					26099	23087	49186
<i>Etat w ubiegłym okresie gospodarczym (przeciętny roczny)</i>					26105	23084	49189

* łącznie z użytkami przygodnymi

Na 10-lecie 2014 – 2023 łącznie zaplanowano **688455 m³ grubizny netto**. W porównaniu z etatem z ubiegłego okresu gospodarczego na bieżące 10-lecie planowany jest wzrost etatu użytków głównych o 40,0%. Wzrost użytkowania wynika z przyjętych priorytetów, zachowania trwałości lasu, kształtowania jego pożądanej budowy i jego stabilności, uwzględniając jego aktualny stan i pełnione funkcje.

Tabela 67. Analiza użytków głównych w stosunku do zasobów i przyrostu

Wyszczególnienie	Obręby:		Nadleśnictwo
	Biała	Kijowiec	
Zasoby ogółem brutto m ³	1023070	2223974	3247044
Spodziewany przyrost bieżący brutto m ³	252250	486500	738750
Etat użytków rębnych brutto m ³	135296	330044	465340
netto m ³	112373	273104	385477
Procent etatu użytków rębnych brutto do zasobów (%)	13,22	14,84	14,33
Procent etatu użytków rębnych brutto do przyrostu (%)	53,63	67,84	62,99
Etat użytków przedrębnych brutto m ³	136240	242482	378722
netto m ³	108992	193986	302978
Procent etatu użytków przedrębnych brutto do zasobów (%)	13,32	10,90	11,66
Procent etatu użytków przedrębnych brutto do przyrostu (%)	54,01	49,84	51,26
Etat użytków głównych brutto	271536	572526	844062
netto	221365	467090	688455
Procent etatu użytków głównych brutto do zasobów (%)	23,54	25,74	25,99
Procent etatu użytków głównych brutto do przyrostu (%)	107,64	117,68	114,25

Zaproponowany łączny rozmiar użytkowania stanowi 114,2% bieżącego przyrostu miąższości. Masa użytkowania przedrębego stanowi 65,0% bieżącego przyrostu miąższości z wszystkich drzewostanów przedrębnych tj. z wszystkich drzewostanów w których nie planuje się użytkowania rębego.

Projektowana łącznie masa użytków rębnych i przedrębnych, nie stanowi zagrożenia dla trwałości lasu. Zadania gospodarcze z zakresu użytkowania rębego należy realizować w sposób pozwalający w sposób ewolucyjny, w perspektywie średnio i długookresowym pozwolą osiągnąć taki stan drzewostanów (strukturę powierzchniową i miąższościową), który zapewni zwiększony przyrost, trwałość produkcji i istnienie lasu.

5 OPISANIE I ZESTAWIENIE ZADAŃ WYNIKAJĄCYCH Z PLANU URZĄDZENIA LASU

5.1 Zestawienie i opisanie zadań z zakresu użytkowania głównego (rębne i przedrębne)

5.1.1 Zestawienie i opisanie zadań z zakresu użytkowania rębne

♦ Sporządzenie wykazu cięć rębnych

Realizacja cięć rębnych ma się odbywać w oparciu o ZHL z roku 2011, ustalenia KZP i NTG oraz na podstawie wskazań gospodarczych zawartych w opisach taksacyjnych.

Syntetyczne zestawienia dotyczące użytkowania rębne zawarte są w poniższych wykazach:

- Wykazie projektowanych cięć rębnych – Wzór nr 6;
- Wykaz drzewostanów do przebudowy – Wzór nr 3
- Wykazie drzewostanów w KO – Wzór nr 4;
- Wykazie drzewostanów w KDO – Wzór nr 5

Wzory nr 3, 4 i 5 zamieszczone zostały w tomie szczegółowych danych inwentaryzacji lasu (opisów taksacyjnych) odpowiednio dla każdego obrębu.

Wykaz projektowanych cięć rębnych (§ 98 instrukcji u.l.) jest ważnym składnikiem planu urządzenia lasu, ilustrującym, wraz z mapą przeglądową cięć, możliwości lokalizacji wskazań gospodarczych zapisanych w kartach dokumentu źródłowego opisu taksacyjnego lasu, jak również możliwości lokalizacji etatów obliczonych.

Ostateczny kształt wykazu projektowanych cięć rębnych powstaje w wyniku wielokrotnego korygowania sposobów realizacji użytkowania rębne w poszczególnych gospodarstwach, a wraz z tym w poszczególnych drzewostanach (nazywanego optymalizacją rozplanowania cięć użytkowania rębne albo regulacją użytkowania rębne).

Wykaz projektowanych cięć rębnych sporządzono wg obrębów leśnych (z podaniem symbolu gospodarstwa przy każdej pozycji wykazu), w kolejności oddziałów i pododdziałów, w tym oddzielnie dla poszczególnych działek manipulacyjnych.

Wykaz projektowanych cięć rębnych sporządza się na formularzu wg wzoru nr 6.

♦ Przyjęte sposoby użytkowania rębne

W celu osiągnięcia pożądaných typów drzewostanów dla poszczególných typów siedliskowych lasu oraz dla zapewnienia najkorzystniejszych warunków wzrostu i rozwoju odnowień zastosowano sposoby użytkowania i rodzaje rębni w oparciu o ustalenia KZP i NTG oraz „Zasady Hodowli Lasu”:

- ✓ Rb IB - zupełna pasowa z nawrotem cięć 5 lat,
- ✓ Rb IID - częściowo-gniazdowa o powierzchni manipulacyjnej do 6 ha i średnim okresem odnowienia.
- ✓ Rb IIIA - gniazdowa zupełna o powierzchni manipulacyjnej do 6 ha lub szerokości pasa manipulacyjnego do 100 m ze średnim okresem odnowienia 15 lat.
- ✓ Rb IIIB - częściowa gniazdowa o powierzchni manipulacyjnej obejmującej całe podziały lub z podziałem na pasy, ze średnim okresem odnowienia do 20 lat.
- ✓ Rb IVD - stopniowa gniazdowa udoskonalona o powierzchni manipulacyjnej obejmującej całe podziały, z długim okresem odnowienia do 40 lat.

Projektowane sposoby zagospodarowania lasu pozwalają na zachowanie trwałości lasu przy racjonalnym wykorzystaniu zasobów drzewnych.

Rozmiar cięć użytków rębnych, lokalizację zrębów, sposoby użytkowania uwzględniające lokalne warunki przyrodnicze, rodzaj zastosowanej rębni, czas wykonania cięć uzgodniono z Nadleśnictwem Biała Podlaska 10.10.2013 r.. W dniu 18.10.2013 r. z przedstawicielami RDLP Lublin omówiono wysokość zlokalizowanych etatów.

Rozpoczęte w ubiegłym 10-leciu użytkowanie rębniami złożonymi jest kontynuowane.

Plan cięć użytków rębnych na I 10-lecie sporządzony będzie w formie wykazu bez podziału na lata gospodarcze.

Rębnia zupełna IB projektowano na siedlisku Bśw, Bw, BMśw, BMW, OI. W 10-leciu nie projektowano więcej niż 2 pasy zrębowe zakładając 5-letni nawrót cięć. Rębnie zupełne zaplanowano na powierzchni 280,03 ha. Ze względu na występujące duże zwarte powierzchnie drzewostanów rębnych w ramach jednego oddziału zaplanowano wręby. Wymagać to będzie ze strony nadleśnictwa szczególnej uwagi przy planowaniu pozyskania w okresie obowiązywania planu. W pierwszej kolejności powinno przeznaczyć do użytkowania pierwsze pasy w drzewostanach, w których zaplanowano co najmniej dwa pasy zrębowe.

Ze względu na przebudowę drzewostanów oraz nieznaczące powierzchnie w następujących wydzieleniach na żyzniejszych siedliskach zaplanowano RB IB (obręb Biała oddz. 5c, 35Ba, 68f, 89p, 124d,z, 264a, obręb Kijowiec oddz. 7Bb, 79g, 101l, 124f, 193Ak, 207d, 212a, 267f, 278m, 294p, 308c, 338d). Łącznie dotyczy to 22,33 ha

Rębnię IID zaplanowano na powierzchni 41,39 ha, jako kontynuację przyjętego w ubiegłym 10-leciu sposobu zagospodarowania. W bieżącym 10-leciu zaplanowano wykonanie cięć uprzętających na powierzchni 10,28 ha.

Rębnię IIIA z okresem odnowienia 15 lat planowano najczęściej w drzewostanach na siedlisku BMśw (z TD Db So), LMśw, LMw. Na siedlisku Lśw rębnia ta ma zastosowanie w pilnej przebudowie drzewostanów sosnowych. W 10-leciu projektuje się wykonanie jednego cięcia. Powierzchnia drzewostanów zagospodarowanych rębnią IIIA wynosi 1953,04 ha, w tym 525,83 ha przeznaczono do cięć uprzętających.

Rębnię IIIB planowano głównie w kierunku przebudowy drzewostanów sosnowych, olszowych i brzożowych na siedliskach od LMw, Lśw, Lw. Pierwsze planowane są cięcia o charakterze gniazdowym, kolejne w zależności od możliwości uzyskania odnowienia naturalnego lub wprowadzenia kolejnych gatunków (sztucznie) z TD głównie dębu oraz innych gatunków domieszkowych jako poszerzanie istniejących gniazd lub zakładanie nowej partii gniazd. Przyjęty okres odnowienia dla tej rębni wynosi 20 lat. Rębnię IIIB zaplanowano na powierzchni 321,98 ha, w tym na powierzchni 123,33 ha zaplanowano cięcia uprzętające.

Rębnią IVD planowana w jednym przypadku, w d-stanie olszowo-jesionowym na siedlisku OIJ. Rębnia ta ma na celu stworzenie korzystnych warunków rozwoju dla kreowanego (naturalnie lub sztucznie) młodego pokolenia, zgodnie z docelowym składem gatunkowym upraw przyjętym na KZP oraz zapewnienie odpowiedniej reakcji gospodarza terenu na postępującą chorobę jesionu w tym wydzieleniu.

Wszystkie przedstawione rodzaje i formy rębni mają charakter ideowy. Określają one kierunkowe zasady postępowania, które mogą być modyfikowane w zależności od konkretnych warunków i przyjętych celów hodowlanych.

Wzdłuż głównych szlaków komunikacyjnych przebiegających przez lasy nadleśnictwa na etapie planowania użytkowania rębego pozostawiono pasy drzewostanów nie przeznaczone do użytkowania jako tzw. strefy przejściowe (ekotony) o szerokości do 30 m. W strefach tych należy usuwać drzewa mogące ze względu na pokrój, zdrowotność lub wiek stwarzać zagrożenia dla ruchu. Sposoby zagospodarowania tych stref regulują ZHL 2011 §27, 69.

Przy planowaniu wysokości pozyskania masy w cięciach uprzętających w drzewostanach na siedliskach przyrodniczych uwzględniono pozostawienie w formie kęp ekologicznych, przestoi, nasienników ok. 10% miąższości starego drzewostanu.

♦ **Zestawienie powierzchni manipulacyjnej cięć rębnych wg gospodarstw**

Poniżej zestawiono powierzchnię manipulacyjną użytków rębnych wg rodzajów rębni w gospodarstwach:

Tabela 68. Wyciąg z tabeli XV - Zestawienie powierzchni manipulacyjnej użytków rębnych wg gospodarstw

Gospodarstwo Sposób zagosp.	Rębnie zupelne	Rębnie częściowe, gniazdowe i stopniowe			Rębnia przerębowa	Ogółem
		Cięcia uprzą- tające	Cięcia pozostale	Razem		
1	3	4	5	6	7	8
<i>Biała</i>						
Specjalne S						
Lasów ochronnych O	118,64	142,68	277,84	420,52		539,16
Lasów gospodarczych GZ	38,86					38,86
Lasów gospodarczych GPZ	1,38	3,31	45,61	48,92		50,30
Razem gospodarstwo G	40,24	3,31	45,61	48,92		89,16
Ogółem obręb	158,88	145,99	323,45	469,44		628,32
<i>Kijowiec</i>						
Specjalne S						
Lasów ochronnych O	14,12	11,89	30,72	42,61		56,73
Lasów gospodarczych GZ	92,99	2,54		2,54		95,53
Lasów gospodarczych GPZ	14,04	499,02	983,32	1482,34		1496,38
Razem gospodarstwo G	107,03	501,56	983,32	1484,88		1591,91
Ogółem obręb	121,15	513,45	1014,04	1527,49		1648,64
<i>Nadleśnictwo</i>						
Specjalne S						
Lasów ochronnych O	132,76	154,57	308,56	463,13		595,89
Lasów gospodarczych GZ	131,85	2,54		2,54		134,39
Lasów gospodarczych GPZ	15,42	502,33	1028,93	1531,26		1546,68
Razem gospodarstwo G	147,27	504,87	1028,93	1533,80		1549,22
Ogółem nadleśnictwo	280,03	659,44	1337,49	1996,93		2276,96

Integralną częścią wykonanego planu cięć rębnych jest opracowana do wykazu cięć użytków rębnych zaliczonych na etat *mapa przeglądowa cięć rębnych* w skali 1:25000. Zostały na niej naniesione kolorem czerwonym ostępy stałe i rębnie natomiast kolorem niebieskim ostępy przejściowe. Wyróżnione zostały powierzchnie leśne niezalesione do odnowienia. Na mapie zamieszczono informacje o rodzaju rębni i procencie miąższości do pobrania, granice wyłączonych i gospodarczych drzewostanów nasiennych, obiektów podlegających ochronie zgodnie z ustawą o ochronie przyrody.

Działki zrębowe wniesione zostały również na mapy gospodarcze w skali 1:5000 oraz mapy gospodarczo-przeładowe drzewostanów i cięć rębnych w skali 1:10000 z przeznaczeniem dla leśniczych.

5.1.2 Zestawienie i opisanie zadań z zakresu użytkowania przedrębego

Zasadniczym celem użytkowania przedrębego jest pielęgnowanie drzewostanów poprzez cięcia selekcyjne, które winny przyczynić się do osiągnięcia jakościowo lepszej produkcji drewna i zwiększenia odporności drzewostanów na działanie czynników abiotycznych, biotycznych i antropogenicznych. Istotną sprawą jest także regulowanie składu gatunkowego, który zapewni zachowanie a nawet zwiększenie zdolności produkcyjnej siedlisk omawianego terenu.

Użytkowanie przedrębne powinno być realizowane na podstawie wskazań zawartych w opisach taksacyjnych, w oparciu o wytyczne ZHL z 2011 r. Zadania w wymiarze powierzchniowym mają charakter obligatoryjny, a w zakresie miąższościowym winny być realizowane wg potrzeb, na jakie wskazuje stan konkretnego drzewostanu.

Czyszczenia późne winny być wykonywane szczególnie starannie, ponieważ zabieg ten ma decydujący wpływ na skład i jakość przyszłych drzewostanów.

W wykazie czyszczeń (CP-P) nie zaznaczono ilości nawrotów (zabiegów) w 10-leciu, gdyż do każdego młodnika należy podejść indywidualnie, o czym powinien decydować gospodarz terenu.

Wszystkie młodniki objęte wykazem w zakresie czyszczeń późnych są również umieszczone w wykazie zadań z zakresu hodowli lasu.

Trzebieże (TW i TP) planowano jako zabieg jednokrotny. W ramach zaprojektowanych cięć pielęgnacyjnych należy usuwać, względnie hamować wzrost drzew wadliwych, albo szkodliwych dla otoczenia, jak również preferować gatunki pożądane w myśl przyjętego składu gatunkowego odnowień dla poszczególnych siedlisk.

W trakcie realizacji użytkowania przedrębego, w miarę potrzeby, TW i TP mogą przybierać charakter cięć przekształceniowych wspierających przebudowę drzewostanów. Dotyczy to w głównej mierze drzewostanów o składzie gatunkowym niezgodnym z TD.

Użytkowanie przedrębne charakteryzuje tabela XVI „Zestawienie zbiorcze powierzchni drzewostanów zaprojektowanych do użytkowania przedrębego we wskazaniach gospodarczych opisu taksacyjnego wg rodzajów cięć i gatunków panujących oraz klas i podklas wieku” zamieszczona w rozdziale 10 *Tabele i wykazy instrukcyjne* opisanie ogólnego (strony kolorowe).

Zasady wykonywania cięć pielęgnacyjnych w aspekcie hodowlanym są opisane w ZHL z roku 2011.

5.1.3 Zestawienie łączne użytków głównych wg kategorii cięć

Zadania z zakresu użytkowania głównego w kontekście przyjętego etatu omówiono w **rozdziale 4.2 Określenie i przyjęcie etatów cięć użytkowania głównego** str. 167.

Poniżej zestawiono użytki główne według kategorii cięć łącznie dla nadleśnictwa – skrót z tabeli nr XVII „Zestawienie łączne etatu użytków głównych według kategorii cięć”. Cała tabela zamieszczona została w rozdziale 10 *Tabele i wykazy instrukcyjne* opisanie ogólnego (*tabela nr XVII oddzielnie dla nadleśnictwa i obrębów leśnych – strony żółte*)

Tabela 69. Wyciąg z tabeli XVII - Zestawienie łączne użytków głównych wg kategorii cięć

Kategoria użytku	Powierzchnia manipulacyjna	Powierzchnia do odnowienia	Razem grubo- zna brutto	Razem grubo- zna netto
I. Użytki rębne:				
Zaliczone na poczet przyjętego etatu	2276,96	1174,69	440830	365155
<i>Biała</i>	628,32	365,38	128227	106497
<i>Kijowiec</i>	1648,64	813,81	312603	258658
Spodziewany przyrost 5% miąższości użytków rębnych			22041	18258
<i>Biała</i>			6411	5325
<i>Kijowiec</i>			15630	12933
Łącznie użytki rębne ze spodziewanym przyrostem			462871	383413
<i>Biała</i>			134638	111822
<i>Kijowiec</i>			328233	271591
Użytki niezaliczone na poczet etatu	5,31	1,24	2469	2064
<i>Biała</i>	0,47	0,22	658	511
<i>Kijowiec</i>	4,84	1,02	1811	1513
Razem użytki rębne	2282,27	1175,93	465340	385477
<i>Biała</i>	628,79	362,80	135296	112373
<i>Kijowiec</i>	1653,48	813,13	330044	273104
II. Użytki przedrębne*	6096,97		378722	302978
<i>Biała</i>	2442,96		136240	108992
<i>Kijowiec</i>	3654,01		242482	193986
Ogółem użytki główne (I+II)	8379,24	1175,93	844062	688455
<i>Biała</i>	3071,75	362,80	271536	221365
<i>Kijowiec</i>	5307,49	813,13	572526	467090

* - rzeczywista powierzchnia manipulacyjna bez uwzględnienia powtórzeń (nawrotów) w 10-leciu – I nawrót.

5.2 Zestawienie i opisanie zadań z zakresu hodowli lasu

Zadania z zakresu hodowli lasu stanowią ustalone na gruncie wskazówki gospodarcze przeniesione do opisów taksacyjnych. Zadania ujęte są w oddzielne wykazy sporządzone dla obrębów leśnych „Wykazy projektowanych wskazań gospodarczych z zakresu hodowli lasu”.

W rozdziale 10 *Tabele i wykazy instrukcyjne* opisanie ogólnego zamieszczone zostało zestawienie zbiorcze wskazań gospodarczych z zakresu hodowli lasu (*tabela nr XVIII – strony zielone*), sporządzono dla obrębów i nadleśnictwa w oparciu o wytyczne ZHL z roku 2011 oraz ustalenia KZP i NTG, na której dokonano korekty zadań z zakresu odnowień o 20%.

Tabela 70. Zbiorcze zestawienie zadań z zakresu hodowli lasu

Wskazanie	Obręby:		Nadleśnictwo	Do zatwierdzenia*
	Biała	Kijowiec		
1	powierzchnia w ha			5
	2	3	4	
Odnowienia halizn, płazowin, zrębów	13,54	29,85	43,39	43,39
Zalesienia gruntów nieleśnych				
Odnowienie zrębów projektowanych	158,88	121,15	280,03	224,04
80% powierzchni do odnowienia	127,11	96,93		
Odnowienia przy rębniach złożonych	229,52	797,73	1027,25	847,42
w tym odnowienia wynikające z planowanych cięć rębnych wg wzoru nr 6	206,50	692,66	899,16	
80% powierzchni do odnowienia	165,20	554,13	719,13	
Podsadzania produkcyjne		0,86	0,86	0,86
Dolesienia luk i przerzedzeń	0,53	1,65	2,18	2,18
Poprawki i uzupełnienia w uprawach i młodnikach	0,94	10,47	11,41	11,41
Wprowadzanie podszytów				--
Pielęgnowanie upraw	Pielęgnowanie gleby	74,19	288,91	362,88
	w tym PG w zainwentaryzowanych uprawach	37,63	167,05	204,68
	Czyszczenia wczesne	62,43	309,98	372,41
	w tym CW w zainwentaryzowanych uprawach	62,43	309,98	372,41
Razem pielęgnowanie upraw				577,09
Pielęgnowanie młodników (CP)	345,64	825,56	1171,20	1171,20
w tym CPP	161,59	193,28	354,87	
Melioracje wodne				--
Melioracje agrotechniczne	362,79	811,62	1174,41	1174,41

*W kolumnie 5 zmniejszono zadania z zakresu odnowień o 20% z uwagi na obowiązkowe przelegiwanie zrębów i ochronę przed szeliniakiem sosnowcem oraz inicjowanie odnowienia naturalnego.

Zadania z zakresu odnowień i zalesień wynoszą przeciętnie rocznie – 111,48 ha.

Ramowe składy upraw dla poszczególnych TD oraz siedliskowych typów lasu jak również dla siedlisk przyrodniczych przedstawiono w poniżej tabeli.

Tabela 71. Zestawienie orientacyjnych składów gatunkowych upraw

STL	TD	Orientacyjny skład gatunkowy uprawy	Rębnia wiodąca	Rębnia zastępcza	Okres odnowienia / nawrót cięć
Bs	So	So 90% inne 10%	--	--	--
	So**	So 100%	--	--	--
Bśw	So	So 80% Brz i inne 20%	I	II	5 lat
Bw	Brz So	So 70% Brz 20% Św i inne 10%	I	II	5 lat
Bb	So	So 90% Brz, Św i inne 10%	--	--	--
BMśw	So	So 80% Db i inne 20%	I	II	5 lat
	Db So	So 60% Db 30% inne 10%	III	II	15 lat
BMw	So	So 70% Db i inne 30%	I	II	5 lat
	Św So	So 50% Św 30% Db, Brz i inne 20%	I	II	5 lat
BMb	So	So 80% Brz, OI, Św i inne 20%	--	--	--
LMśw	Db So	So 50% Db 30% inne 20%	III	II	15 lat
	So Db	Db 50% So 30% inne 20%	II	III	20 lat
LMw	So Db	Db 60% So 30% Św i inne 10%	II	III	20 lat
LMb	OI	OI 70% Brz i inne 30%	--	--	--
Lśw	Db	Db 80% Md i inne 20%	II	III	20 lat
	Gb Db**	Db 70% Gb, Lp inne 30%	II	III	20 lat
Lw	Db	Db 80% Js* i inne 20%	II	III	20 lat
	OI Db	Db 50% OI 30% Js* i inne 20%	II	I	20 lat
OI	OI	OI 80% Brz i inne 20%	I	IV	5 lat
OIJ	Db OI Js	Js* 30% OI 30% Db 20% inne 20%	II	IV	20 lat
	Js Db	Db 40% Js* 30% OI i inne 30%	II	IV	20 lat
Lł	Js Db	Db 50% Js* 30% Wz, Jw, OI i inne 20%	--	--	--
	Db Js Wz**	Wz 40% Js 40% Db i inne 20%	--	--	--

* do czasu ustąpienia zjawiska chorobowego Js gatunek ten może zostać zastąpiony innymi gatunkami liściastymi.

** typy przyrodnicze lasu dla siedlisk przyrodniczych w obszarze Natura 2000 – Ostoja Nadbużańska PLH140011, zgodnie z ustaleniami KZP.

Przyjęte składy gatunkowe odnowień należy traktować ramowe hodowlane i ochronne cele gospodarowania odpowiednio dla typu siedliskowego lasu oraz dla leśnego siedliska przyrodniczego. Mogą one być modyfikowane w konkretnym drzewostanie, z uwzględnieniem stanu siedliska, stopnia uwilgotnienia oraz specyfiki i stanu zbiorowiska roślinnego.

Odnowienia i zalesienia na powierzchniach otwartych (ODN ZRB, ODN HAL) zaplanowano na powierzchni 267,43 ha. W pierwszej kolejności należy odnowić halizny, płazowiny i zręby zaległe natomiast zręby bieżące należy odnowić w ciągu 5 lat od usunięcia drzewostanu. Skład gatunkowy nowozakładanych upraw powinien być zgodny z przyjętymi dla poszczególnych typów siedliskowych lasu typami drzewostanu. W ramach swoich kompetencji nadleśniczy może zmienić przyjęte orientacyjne składy upraw do 30%.

W ramach odnowień należy racjonalnie wykorzystywać istniejące wartościowe samosiewy i kępy podrostów. Odnowienia naturalne inicjować z pożądanymi gatunkami drzew o dobrej jakości oraz miejscowych ekotypów. Odnowienie naturalne nie powinno być stosowane w d-stanach obcego pochodzenia, rosnących na niewłaściwych siedliskach, złej jakości. Na powierzchniach zróżnicowanych pod względem glebowym i wilgotnościowym należy dążyć do maksymalnego wykorzystania mikrosiedlisk stosując szeroki wybór gatunków domieszkowych. Należy stosować biologiczną zabudowę obrzeży lasu oraz głównych dróg poprzez wprowadzanie gatunków liściastych.

Odnowienia pod osłoną przy rębniach złożonych (ODN ZŁOŻ) zaplanowano na powierzchni 847,42 ha. W powierzchni tej uwzględniono 80% powierzchni odnowień wynikających z planu cięć (wzór nr 6).

W pozycji tej poza odnowieniami wynikającymi z realizacji wykazu projektowanych cięć rębnych, znalazły się powierzchnie do odnowienia powstałe w wyniku działań gospodarczych w ostatnich latach ubiegłego 10-lecia: KDO, młodniki złożone (po cięciach uprzętających): – w obrębie Biała 23,02 ha (oddz.: 24f, 26f, 33d, 52c,d, 89b, 91c, 264j), w obrębie Kijowiec 105,07 ha (oddz. 2a, 6a, 75i, 82b, 86b, 108b, 112a, 118Ad,f 131a, 133d,h, 145f, 146c, 147c, 158b, 159a, 160c, 169d, 194g, 198a, 199a,d, 201b, 214b, 215k, 216b,h, 219d, 220c, 230f, 235b, 247a, 248a,g, 258b, 289b,d, 291Aa, 294h, 306b, 308a).

W drzewostanach, w których istnieją możliwości uzyskania odnowienia naturalnego, niezwłocznie po wykonaniu cięcia należy starannie przygotować glebę. W przypadku słabej udatności lub braku odnowienia naturalnego dokonać uzupełnienia lub sztucznego odnowienia powierzchni. Odnowione zwłaszcza dębem gniazda po rębniach IIIA i IIIB należy grodzić.

Do odnowienia zrębów projektowanych i odnowień pod osłoną przeznaczono 80% powierzchni zaplanowanej do użytkowania rębego (wzór nr 6) z uwagi na obowiązkowe ich przelegowanie i ochronę przed szeliniakiem sosnowcem oraz inicjowanie odnowień naturalnych. W wykazie projektowanych wskazań gospodarczych z zakresu hodowli lasu znalazły się wszystkie pozycje z uwagi na fakt, że użytkowanie rębne nie jest przydzielone na poszczególne lata planu.

Powierzchnie przewidziane do odnowień na obszarach zagrożonych dużymi uszkodzeniami sadzonek z powodu żeru pędraków chrabąszczy należy modyfikować terminy wprowadzania nasadzeń na jesień roku poprzedzającego rójkę lub wiosną w roku rójki. Do odnowień wykorzystywać sadzonki z dobrze wykształconym systemem korzeniowym (np. sadzonki z zakrytym systemem korzeniowym mikoryzowane, szkółkowane).

Poprawki i uzupełnienia (POPR) zaplanowano na pow. 11,41 ha w istniejących uprawach i młodnikach oraz 222,97 ha (20% powierzchni upraw projektowanych do założenia w bieżącym 10-leciu). Wielkość tej powierzchni jest wartością szacunkową a zabiegi te powinny być wykonane w wysokości faktycznych potrzeb. W ramach tych zabiegów należy dążyć do wzbogacania składu gatunkowego, form mieszania i struktury upraw i młodników.

Pielęgnowanie upraw (PU). Zgodnie z obowiązującą Instrukcją urządzania lasu, w projekcie PUL pielęgnowanie upraw zaplanowano w istniejących uprawach na dzień 1.01.2014 roku uprawach oraz w nowozakładanych uprawach po haliznach, płazowinach, zrębach, w uprawach i młodnikach o zd. 0,3 powstałych po cięciach uprzątających RB IIIA wykonanych w ostatnich 2 latach ubiegłego 10-lecia. W zależności od wieku operatowego uprawy obejmuje:

1) **pielęgnowanie gleby (PG)** projektowano w uprawach istniejących w wieku do 4 - 5 lat na powierzchni 204,68 ha. Powierzchnia zabiegu podana jest jednokrotnie, lecz dla dobra upraw czynności te powinny być wykonywane systematycznie w miarę istniejących potrzeb aż do momentu, kiedy chwasty przestaną zagrażać odnowieniu.

2) **czyszczenia wczesne (CW)** ujęte są w planie jako jednokrotne, obejmują wykonywanie tych zabiegów w zainwentaryzowanych uprawach w wieku powyżej 4 lat oraz istniejącym młodym pokoleniu w d-stanach KO i innych. Należy je przeprowadzać w uprawach i samosiewach systematycznie, powtarzając je w miarę potrzeby, aż do doprowadzenia do zwarcia zdrowych, dobrze ukształtowanych i pożądaných drzewek. Planowana powierzchnia CW wynosi 372,41 ha.

Zadaniem obligatoryjnym jest pielęgnowanie zainwentaryzowanych upraw na powierzchni 577,09 ha.

Czyszczenia późne (CP) w młodnikach, należy przeprowadzać w zależności od potrzeb. Odnosi się to również do pielęgnacji istniejących i inicjowanych odnowień naturalnych pod osłoną drzewostanów. W fazie młodnika, przy prowadzeniu cięć pielęgnacyjnych zabieg należy wykonać tak, aby nie dopuścić do zbytniego rozluźnienia zwarcia, zwracając uwagę na regulację składu gatunkowego i doprowadzanie go do zgodnego z typem gospodarczym drzewostanu. W planowaniu hodowlanym uwzględniono również zabieg czyszczeń późnych dla młodników z pozyskaniem grubizny.

Melioracje agrotechniczne (AGROT) należy wykonywać zabiegi na projektowanych zrębach – oczyszczanie powierzchni z nadmiernie rozwiniętej roślinności krzewiastej, odrośli, jeżyn, malin i itp., zrębkowanie odpadów zrębowych. Prawidłowe wykonanie zabiegów związanych z przygotowaniem gleby pod odnowienia sztuczne i naturalne ułatwi osiągnięcie dobrego efektu hodowlanego.

Zabieg ten zaplanowano na powierzchni 1174,41 ha.

W ramach nasiennictwa i selekcji w nadleśnictwie realizowany jest „Program zachowania leśnych zasobów genowych i hodowli selekcyjnej drzew leśnych na lata 2011 - 2035”. W ramach tego Programu w nadleśnictwie wytypowane zostaną drzewostany nasienne wyłączone, drzewostany nasienne gospodarcze, drzewostany zachowawcze, źródła nasion, drzewa mateczne oraz bloki upraw pochodnych – sosnowych i olchowych.

Tabela 72. Zestawienie bloków upraw pochodnych

Nr bloku	Gatunek Pochodzenie	Oddz..	Powierzchnia w ha	Istniejące uprawy pochodne - pow. w ha	Powierzchnia upraw pochodnych do założenia w trakcie obowiązywania planu u.l.
Biała					
1	So – WDN 197f, 198i, 199f N-ctwo Międzyrzec	55a, b, c,d	14,63	8,73	5,90/4,13
		66a,b,c,d	29,27	4,55	9,85/8,96
		67a,b,c,d	24,26	11,03	2,49/2,49
Razem			68,16	24,31	18,24/15,58
2	OI – WDN 278l	291a,b,c,d,f,g,h,i,j,k	25,09	12,10	4,36/4,36
		291Ad,f	9,72	3,60	2,38/2,38
		293b,c,d,f	25,33	5,76	3,36/3,36
3	So – WDN 129a, 139b N-ctwo Międzyrzec	183c	3,37		
		184a,b,c,d,	19,08	5,10	5,09/3,56
		186a	16,13		
		203f	3,81	3,81	
		204a,b,c	15,65	3,76	6,05/4,24
		205a,b	17,33		4,99/3,59
4	So – WDN 129a, 139b N-ctwo Międzyrzec	206a	16,34		
		222c,f,g	18,44	5,54	5,98/4,19
		223a,b,d	20,26	4,26	
		224c,d,f,h	15,99	5,52	5,44/3,81
5	So – plantacja nasienna 46Af,g N-ctwo Chełm	21a,b	23,62		6,02/4,04
		22a	22,78		
Razem			252,94	49,45	43,67/33,53
Ogółem			321,10	73,76	61,91/49,11

Charakterystyka obiektów bazy nasiennej nadleśnictwa zamieszczona jest w **rozdziale 2.2.11.2 Syntetyczne zestawienie obiektów bazy nasiennej w nadleśnictwie** str. 47.

5.3 Zestawienie zadań gospodarczych z zakresu użytkowania głównego oraz odnowień i zalesień wg leśnictw

Tabela 73. Zestawienie zadań gospodarczych wg leśnictw

Lp.	Leśnictwo	Powierzchnia ogólna ⁸ ha	Zadania na 10-lecie			Odnowienia i zalesienia(ha)
			Użytkowanie główne		przedrębne m ³	
			rębne (m ³) netto z 5% przyrostem	ha		
<i>Biała</i>						
1	Grabarka	2180,27	56323	1193,53		168,02
2	Rudka	2304,86	56050	1249,43		161,38
Razem		4485,13	112373	2442,96	108992	329,40
<i>Kijowiec</i>						
3	Konstantynów	1573,23	50707	597,53		125,78
4	Cieleśnica	1444,27	36402	438,23		101,29
5	Serwin	1362,11	30087	814,30		82,92
6	Kniejówka	1530,72	55446	608,08		179,09
7	Szadek	1466,17	58255	657,88		157,40
8	Leśna Podlaska	1420,32	42207	537,99		142,01
Razem		8796,82	273104	3654,01	193986	788,49
OGÓŁEM		13281,95	385477	6097,97	302978	1117,89

* zadania z zakresu odnowień uwzględniają 20% korektę powierzchni zatwierdzoną przez NTG

** użytkowanie przedrębne w m³ – wielkość szacunkowa

Przeciętna wysokość użytków rębnych w leśnictwie wynosi 48185 m³, powierzchnia użytkowania przedrębnego 762,25 ha, a powierzchnia gruntów przeznaczonych do odnowienia i zalesienia 139,74 ha. Leśnictwem o najwyższych planowanych zadaniach z użytkowania rębego jest leśnictwo Szadek – 58255 m³. Największe zadania z zakresu odnowień przewidywane są w leśnictwie Kniejówka. Największą powierzchnię do użytkowania przedrębnego planuje się w leśnictwach: Rudka – 1249,43 ha, Grabarka – 1193,53 ha, Serwin – 814,30 ha.

⁸ Łącznie ze gruntami we współwłasności

5.4 Określenie kierunkowych zadań z zakresu ochrony lasu

Zagadnienia z zakresu ochrony lasu za ubiegły okres gospodarczy zostały przedstawione w **rozdziale 3.1 [Referat Nadleśniczego Nadleśnictwa Biała Podlaska](#)** str. 85 opracowanej przez Nadleśniczego oraz w **rozdziale 3.3 [Referat kierownika ZOL dotyczącego kierunkowych zadań z zakresu ochrony lasu](#)** str. 137. Na początek dziesięciolecia stan sanitarny i zdrowotny lasów nadleśnictwa uznać można za dobry. Zdecydowane działania nadleśnictwa w kierunku poprawy stanu lasu przyniosły widoczne efekty. Nadleśnictwo reagowało skutecznie w początkowej fazie pojawienia się szkodników.

Wytyczne z zakresu ochrony lasu oparto na następujących podstawach:

- ✓ wytyczne „Instrukcji urządzania lasu” 2011,
- ✓ wytyczne „Instrukcji ochrony lasu” 2011,
- ✓ ustalenia Komisji Założeń Planu dla nadleśnictwa,
- ✓ wyniki urzędniowych prac terenowych – taksacyjnych w nadleśnictwie (pkt.2.4.2),
- ✓ wyniki prac Zespołu Ochrony Lasu;
- ✓ doświadczenia i obserwacje nadleśnictwa i regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych oraz inspekcji Lasów Państwowych.

❖ **Czynniki biotyczne**

• **Szkodniki szkółek, upraw i młodników**

Do najgroźniejszych szkodników upraw należy szeliniak sosnowiec oraz w ostatnim okresie smolik znaczący. Pędraki chrabąszcza majowego powodują szkody głównie na szkółkach oraz miejscami na uprawach. Na terenie nadleśnictwa szczególnym miejscem występowania i rozrodu chrabąszczy były oddz. 51b w obrębie Biała i 198a, 201b, 256g,k w obrębie Kijowiec.

W bieżącym 10-leciu należy kontynuować:

- coroczne kontrole zapędrczenia gleby na terenie szkółek, powierzchni przeznaczonych do odnowień w rejonach zlokalizowanych pędraczysk oraz podejmować działania w celu niszczenia szkodników zgodnie z IOL i zaleceniami ZOL.
- na szkółkach zabezpieczać sadzonki przed osutką sosny, mączniakiem dębu i grzybami zgorzełowymi poprzez stosowanie oprysków preparatami grzybobójczymi.

W odniesieniu do szeliniaka sosnowca należy:

- wykładanie wałków pułapkowych lub wykonywanie dołów chwytnych na uprawach i regularną ich kontrolę,
- stosowanie przelegiwania zrębów,
- stosowanie pułapek feromonowych z feromonem „Hylodor”.

W przypadku smolika znaczonego po stwierdzeniu jego obecności, materiał zasiedlony – pułapki oraz opanowane drzewka – powinien zostać niezwłocznie usunięty z uprawy i spalony.

❖ **Szkodniki pierwotne i nękające w drzewostanach starszych**

Lasy nadleśnictwa są stałym obszarem ognisk gradacyjnych boreczników sosnowych. W latach 90-tych XX wieku na łącznej powierzchni ok. 4000 ha prowadzono zabiegi ograniczające ich populację. Szkodniki te obserwowane były przez całe 10-lecie, jednak nie wymagane były specjalistyczne zabiegi zwalczające. Przez cały czas prowadzony jest monitoring tych szkodników.

Do metod ochrony przed szkodnikami pierwotnymi należą:

- prawidłowe i terminowe prowadzenie cięć pielęgnacyjnych – niedopuszczenie do nadmiernego rozluźnienia zwarcia,
- stosowanie rodzimego materiału sadzeniowego – przestrzeganie zasad regionalizacji,
- poprawianie warunków biocenotycznych lasu poprzez wprowadzanie na uprawach domieszek liściastych przy maksymalnym wykorzystywaniu mikrosiedlisk,
- stwarzanie dogodnych warunków do bytowania ptaków, poprzez pozostawienie kęp starych drzew i drzew dziuplastych, wywieszanie w ogniskach gradacyjnych budek lęgowych oraz schronów dla nietoperzy.

Działania ochronne opierać się będą na wynikach jesiennych poszukiwaniach szkodników sosny, kontroli występowania brudnicy mniszki poprzez odłowy na pułapkach feromonowych, zaleceniach ZOL.

❖ Szkodniki drzewostanów liściastych

Ze względu na istniejące zagrożenia drzewostanów liściastych (zamieranie drzewostanów: jesionowych, dębowych, brzoźowych) ze strony bio i abiotycznych czynników szkodliwych, wskazane jest prowadzenie stałego monitoringu tych drzewostanów. Należy systematycznie usuwać drzewa zamierające i zmarłe oraz wykazywać dbałość o higienę lasu.

❖ Szkodniki wtórne

W ramach profilaktyki przed zagrożeniem od szkodników wtórnych należy:

- utrzymywać las w należyтым stanie sanitarnym (przestrzegać zasad higieny lasu i minimum sanitarnego),
- usuwać z lasu na czas drewno niekorowane,
- nie dopuszczać do nadmiernego przerzedzania drzewostanów,
- zwalczać szkodniki przy zastosowaniu drzew pułapkowych
- systematycznie usuwać drzewa zasiedlone przez szkodniki wtórne.

• Choroby grzybowe

Zabiegi ochronne powinny polegać na :

- na terenie szkółek prowadzić zintegrowaną ochronę nasion, siewów i sadzonek,
- przeprowadzać lustracje upraw i młodników pod kątem występowania chorób grzybowych i określenia stopnia uszkodzenia. W przypadku powstawania szkód podejmować działania ograniczające, zgodne zaleceniami podanymi przez ZOL, IBL lub RDLP,
- realizować ustalenia użytkowania rębego i prowadzić systematyczne cięcia sanitarne, przestrzegając terminowego wywozu surowca drzewnego.

• Szkody od zwierzyny

Nękający charakter szkód powodowanych przez zwierzynę płową stanowi zagrożenie dla jakości istniejących i nowozakładanych upraw oraz wpływa negatywnie na jakość istniejących młodników. Mimo różnych prób zabezpieczeń przed spałowaniem i zgryzaniem, w miejscach szczególnie penetrowanych przez zwierzynę leśną, jedynym skutecznym zabezpieczeniem upraw jest utrzymywanie optymalnych stanów zwierzyny płowej.

W związku z trudnościami w utrzymaniu stanów zwierzyny na optymalnym poziomie należy na coraz większą skalę stosować gradzenie upraw, jako jedyną skuteczną metodę ochrony.

W celu dalszej minimalizacji szkód należy dążyć również do utrzymania równowagi biologicznej poprzez:

- dostosowanie liczebności zwierzyny płowej oraz jej struktury wiekowej i płciowej do poziomu zapewniającego możliwość realizacji celów hodowli lasu,
- zwiększenie naturalnej bazy żerowej dla zwierzyny, między innymi przez odtworzenie oraz wtórne zagospodarowanie małych łąk śródleśnych, zwiększenie ilości poletek łowieckich.

❖ Czynniki abiotyczne

Ważnym czynnikiem wpływającym na stan drzewostanów są lokalne podtopienia powodowane przez występujące w ubiegłym okresie powodzie, działalność bobrów.

Na wystąpienie innych czynników (okiść, huraganowe wiatry) nadleśnictwo nie ma wpływu. Może jednak wpływać na wzmocnienie drzewostanów poprzez prawidłowe wykonywanie zabiegów pielęgnacyjnych, utrzymywanie odpowiedniego zwarcia i zagęszczenia drzew w drzewostanie.

❖ Czynniki antropogeniczne

Duże znaczenie ma silna penetracja przez okoliczną ludność drzewostanów w okresie zbierania płodów runa leśnego, położenie lasów w otoczeniu Miasta Biała Podlaska. Główny problem to zaśmiecanie. Corocznie nadleśnictwo wydaje na sprzątanie lasów duże środki finansowe bez widocznego efektu.

Szkody związane z niekontrolowaną penetracją terenów leśnych przejawiają się również w niszczeniu mrowisk, budek dla ptaków, wykopywaniem roślin chronionych, niszczeniem gradzeń upraw itp.

Rozwiązaniem tych problemów może być prowadzenie działalności edukacyjnej, współdziałanie z samorządami lokalnymi m.in. przy usytuowaniu w pobliżu lasów kontenerów na śmieci, tworzeniu ścieżek przyrodniczych itp.

❖ **Ochrona pożytecznej fauny**

Dla poprawy stanu zdrowotnego lasów i ograniczenia liczby szkodników istotne jest wspieranie i zachowanie pożytecznej fauny owadożernej.

W najbliższym 10-leciu należy kontynuować działania polegające na ochronie pożytecznej fauny oraz poprawie jej warunków bytowania poprzez:

- wywieszanie i konserwację odpowiedniej ilości skrzynek lęgowych, z uwzględnieniem przy lokalizacji drzewostanów zagrożonych - ognisk występowania szkodników owadzich,
- pozostawianie dziuplastych drzew i kęp krzewów,
- wykładanie karmy dla ptaków w okresach, kiedy dostęp do niezbędnego pożywienia jest utrudniony (zima),
- ochronę mrowisk.

Przy zwalczaniu szkodników brać należy pod uwagę ssaki, które są sprzymierzeńcami leśnika. Są to drobne ssaki owadożerne (ryjówki, nietoperze, jeże), z ssaków większych - dzika, ssaki drapieżne, płazy i gady leśne. W celu ochrony tych zwierząt należy podejmować działania w zakresie polepszania ich warunków bytowych.

❖ **Problematyka związana z trwałością ekosystemów leśnych**

Zadania z ochrony lasu w kontekście trwałości ekosystemów leśnych będą polegały na:

- walce ze szkodnikami, w której będzie wykorzystywany w najszerszym zakresie opór naturalny środowiska,
- zwalczaniu chemicznym, które będzie ograniczane do sytuacji koniecznych, stosując w takich przypadkach najbardziej selektywne preparaty,
- w trakcie wykonywania cięć rębnych i przedrębnych w minimalnym stopniu naruszać funkcjonowanie ekosystemów leśnych (pozostawianie biogrup, ochrona drzew dziuplastych, pozostawianie na zrębach kęp starego drzewostanu),
- preferować odnowienia naturalne, dbać o stan gleb leśnych.

Wszelka działalność w zakresie ochrony lasu, powinna być prowadzona w oparciu o instrukcję ochrony lasu, prognozy występowania szkodliwych owadów, właściwą ocenę stopnia zagrożenia drzewostanów, rozpoznanie terenowe wykonywane przez pracowników nadleśnictwa i zalecenia ZOL. W bieżącym dziesięcioleciu należy kontynuować dotychczasowe metody zwalczania szkodliwych owadów oraz chorób grzybowych, przestrzegając określonych instrukcją terminów i stosowania odpowiednich zabiegów, z równoczesnym prowadzeniem systematycznej obserwacji drzewostanów.

Na mapach ochrony lasu zlokalizowane zostaną partie kontrolne jesiennych poszukiwań szkodników sosny, drzewostany uszkodzone przez zwierzynę i zagrożone występowaniem szkodników pierwotnych, drzewostany występujące na gruntach porolnych i inne szczegóły wymienione w § 102 IUL.

5.5 Kierunkowe wytyczne z zakresu ochrony przeciwpożarowej

Uzgodniono z
Lubelskim Komendantem Wojewódzkim
Państwowej Straży Pożarnej
w Lublinie

Uzgodniono

w części dotyczącej ochrony przeciwpożarowej

Lublin, dnia *26.03.2014* r.

Lubelski Komendant Wojewódzki
Państwowej Straży Pożarnej
z up.
st. bryg. inż. Zbigniew Czepiński
Z-ca Lubelskiego Komendanta Wojewódzkiego PSP

Kierunkowe wytyczne z zakresu ochrony przeciwpożarowej oparto na:

- ✓ szczegółowych wytycznych „Instrukcji urządzania lasu” z roku 2011,
- ✓ wytycznych „Instrukcji Ochrony Przeciwpożarowej Lasów” z roku 2011,
- ✓ Rozporządzeniu Ministra Środowiska z 22 marca 2006r. w sprawie szczegółowych zasad zabezpieczenia przeciwpożarowego lasów (Dz.U.2006.58.405) i rozporządzeniu zmieniającym z dnia 9 lipca 2010r. (Dz.U.2010.137.923),
- ✓ Rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz.U.2010.109.719),
- ✓ Sposobach postępowania na wypadek powstania pożaru lasu w Nadleśnictwie Biała Podlaska”, corocznie aktualizowanych z Komendantem Miejskim PSP w Białej Podlaskiej.

Całość lasów nadleśnictwa została zakwalifikowana do **II kategorii zagrożenia pożarowego**. Podział ten został dokonany w oparciu o obowiązujące rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 lipca 2010 roku.

Poniżej zamieszczono sposób wyliczenia kategorii zagrożenia pożarowego Nadleśnictwa Biała Podlaska:

Tabela 74. Zestawienie danych do wyliczenia kategorii zagrożenia pożarowego

Wskaźnik	Dane wyjściowe do obliczeń	Wyliczona wartość wskaźnika	Ilość punktów
Średnio roczna liczba pożarów w n-ctwie w okresie ostatnich 10 lat na 10 km ² pow. leśnej	25 pożarów 12,53 km ²	7,39	7
Udział % Bs, Bśw, BMśw, Bw, BMw, Lł	3404,91 ha – 27,2%	2,72	3
Średnia wilgotność względna powietrza	71,0% 6%	4,536	5
Średnia liczba mieszkańców przypadających na 0,01 km ² pow. leśnej	88 000 mieszkańców	3,95	4
Razem			20

5.5.1 Ocena potencjalnego zagrożenia pożarowego obszaru leśnego nadleśnictwa

a) Lokalizacja i powierzchnia pożarów

Z analizy danych z minionego okresu gospodarczego (przedstawionych w Analizie gospodarki leśnej w minionym okresie dokonanej przez Nadleśniczego) wynika, że ilość pożarów w latach 2004 – 2013 kształtowała się na poziomie od 0 do 8 rocznie. Przeciętna wielkość pożaru w skali ubiegłego 10-lecia – 0,31 ha. W ubiegłym 10-leciu na terenie lasów nadleśnictwa wystąpiło 25 pożarów, z czego żaden nie objął powierzchni powyżej 3,00 ha.

W większości przypadków nie ustalono przyczyn powstania pożaru. Należy przypuszczać, że główną przyczyną jest nieostrożne obchodzenia się z ogniem w lesie ale i zdarzały się umyślne podpalenia. Zdecydowana większość pożarów dotyczyła pokrywy gleby.

b) Czynniki wpływające na stopień zagrożenia pożarowego

Do najważniejszych czynników powodujących możliwość wystąpienia pożarów należą:

⇒ Warunki meteorologiczne, w tym: temperatura powietrza, wilgotność względna powietrza, opady atmosferyczne, zachmurzenie, promieniowanie słoneczne. Temperatura powietrza powyżej 24°C, wilgotność względna powietrza poniżej 40%, brak opadów atmosferycznych i brak zachmurzenia lub zachmurzenie małe są parametrami, które określają tzw. pogodę pożarową, podczas której powstaje ponad 60% pożarów lasu.

⇒ Wilgotność ściółki wynosząca 30% jest progiem granicznym, powyżej którego powstanie pożaru w lesie od punktowych źródeł ciepła i jego rozprzestrzenianie się jest mało prawdopodobne. Przy wilgotności ściółki mniejszej niż 12% powstaje blisko 70% wszystkich pożarów lasu.

⇒ Struktura siedlisk i drzewostanów.

Tabela 75. Zestawienie powierzchni siedlisk leśnych wg stopnia uwilgotnienia

Rodzaj siedliska	Symbol siedliska	Powierzchnia w ha	%
Siedliska borowe świeże	Bs, Bśw, BMśw	2885,19	23,03
Siedliska borowe wilgotne	Bw, BMw	340,70	2,72
Siedliska borowe bagienne	Bb, BMb	55,03	0,44
Siedliska lasowe świeże	LMśw, Lśw,	8136,90	64,93
Siedliska lasowe wilgotne	LMw, Lw	553,66	4,42
Siedliska lasowe bagienne	LMB, OI	342,92	2,73
Siedliska łęgowe wilgotne	OIJ	39,45	0,31
Siedliska łęgowe bagienne	Lł	178,00	1,42
Razem		12531,85	100,00

Z przedstawionego zestawienia wynika, że siedliska na których ze względu na rodzaj zgromadzonego materiału i jego palność występuje największe zagrożenie pożarowe: Bs, Bśw, BMśw, Bw, BMw, Lł zajmują 27,17 % powierzchni nadleśnictwa. Siedliska te zajmują głównie drzewostany sosnowe, brzożowe, w runie przeważają trawy, czernica, wrzos. W warstwie podszytu dominuje kruszyna, dąb, brzoza, sosna, świerk.

Pod względem struktury gatunkowej dominują drzewostany sosnowe z domieszkami gatunków liściastych zajmujące 70,00% powierzchni. Drzewostany dębowe zajmują – 15,71%, brzożowe – 8,17%.

Pod względem struktury wiekowej drzewostany I i II klasy wieku (1 – 40 lat) zajmują 26,64% powierzchni, natomiast drzewostany średnich klas wieku (41 - 80 lat) – 41,01% powierzchni nadleśnictwa.

Duże skupiska upraw i młodników występują lub będą się tworzyć w wyniku realizacji planu użytkowania rębego i planu hodowli lasu w trakcie bieżącego 10-letnia:

- w leśnictwie Grabarka w oddz. 51A, 52A, 52, 54, 55;
- w leśnictwie Rudka w oddz. 7abcf, 15, 16, 17, 24;
- w leśnictwie Konstantynów w oddz. 14A, 18B;
- w leśnictwie Cieleśnica w oddz. 92, 94;
- w leśnictwie Serwin w oddz. 133, 138, 139, 145, 146, 186a, 187, 188cdf;
- w leśnictwie Kniejówka w oddz. 257, 258, 259, 266Acd, 266B, 267bcdfghi;
- w leśnictwie Szadek w oddz. 162abcdf, 191dfghi, 212bcdfghij, 244fghi, 241afghi, 253bcd, 254dfg;

⇒ Atrakcyjność turystyczna i płody runa leśnego.

• W sezonie letnim na terenie nadleśnictwa występuje duża penetracja lasów w czasie wysypu grzybów i zbioru borówek, których sprzedaż stanowi dodatkowe źródło dochodu okolicznej ludności.

Położenie lasów w otoczeniu miasta Biała Podlaska, Janowa Podlaskiego, atrakcyjność walorów przyrodniczych, krajobrazowych, kulturowych i historycznych sprzyja rozwojowi turystyki pieszej i rowerowej po szlakach i ścieżkach przebiegających przez obszary leśne.

⇒ Szlaki komunikacyjne drogowe i kolejowe przebiegające przez lasy nadleśnictwa oraz parkingi leśne:

Przez lasy nadleśnictwa przebiegają drogi krajowe:

- DK 2 (E30): Świecie – Warszawa - Terespol

drogi wojewódzkie:

- DW 698: Łosice – Konstantynów – Janów Podlaski - Terespol,

- DW 811: Sarnaki – Konstantynów – Biała Podlaska,

- DW 812: Biała Podlaska – Wisznice - Chełm.

oraz szereg utwardzonych dróg powiatowych i gminnych.

Główne kompleksy leśnictw Garbarka i Rudka sąsiadują z linią kolejową nr 2 (E20) Warszawa - Terespol.

Na terenie lasów przy drogach publicznych wyznaczono miejsca postoju i parkingi leśne. Przy drogach przebiegających przez obszary leśne, przy parkingach leśnych ustawiane są tablice informacyjne i ostrzegawcze w miejscach uzgodnionych z Komendantem Miejskim PSP. Tablice te informują o skutkach używania otwartego ognia w lesie oraz przypominają o sposobach postępowania w przypadkach stwierdzenia pożaru i karach, w przypadku lekceważenia przepisów przeciwpożarowych.

c) Sezonowości występowania zagrożenia pożarowego

Nadleśnictwo położone jest w strefie prognozowania zagrożenia pożarowego Nr 35. Stacja prognostyczna znajduje się w Nadleśnictwie Biała Podlaska.

Stopień zapalności dna lasu zależy od składu runa, wilgotności nagromadzonej leżaniny i ściółki oraz rozkładu pogody w roku (głównie opadów atmosferycznych).

Okres zwiększonej palności przypada na wczesną wiosnę po zejściu pokrywy śnieżnej, kiedy to występują duże ilości wysuszonych traw, krzewinek, opadłe listowie. Drugi okres o zwiększonej palności występuje w okresach długotrwałej suszy. Okres zagrożenia pożarowego występuje od momentu uzyskania przez ściółkę wilgotności mniejszej niż 27%.

Lokalnie duże zagrożenie może występować w sezonie letnim i jesiennym, kiedy występuje zwiększona penetracja lasów przez ludność zbierającą owoce runa leśnego oraz zwiększony ruch turystyczny.

5.5.2 Analiza przypuszczalnego okresu swobodnego pożaru

Analizę przeprowadzono na przykładzie wybranego miejsca położonego w leśnictwie Serwin, obręb Kijowiec. Teren ten leży w zasięgu działania Komendy Miejskiej PSP w Białej Podlaskiej. W oddziale 133b w drzewostanie na BMśw, So 39 lat powstaje pożar całkowity przy wilgotności ściółki 10% i prędkości wiatru 8 m/sek. Okres swobodnego rozwoju pożaru zależy od:

- czasu, jaki upłynął od jego powstania do momentu zauważenia pożaru (służba leśna, samolot patrolowy, punkt obserwacyjny, osoby postronne) - przyjmuje się 7 minut,
- czasu na ustalenie miejsca (adresu) pożaru przez PAD i zaalarmowanie JRG w Białej Podlaskiej - przyjmuje się 15 minut,
- czasu od otrzymania informacji o pożarze do wyjazdu najbliższej jednostki ochrony przeciwpożarowej – przyjmuje się 7 minut,
- czasu dojazdu najbliższej jednostki ochrony przeciwpożarowej do miejsca pożaru na odległość 5 km przy prędkości przejazdu ok. 50 km/godz. - przyjmuje się 6 minut,
- pozostałych czynników między innymi pogodowych – takich jak wilgotność powietrza, kierunek wiatru itp.

Gaszenie pożaru zgodnie z przyjętymi powyżej założeniami w kompleksach położonych na terenie Nadleśnictwa Biała Podlaska winno nastąpić po około 35 minutach od jego powstania.

Powierzchnia pożaru ściółki leśnej w pierwszych 15 minutach, do czasu aż pożar przeniesie się w wyższe partie drzewostanu, powinna wg modelu opracowanego przez IBL objąć ok. 0,05 ha powierzchni i 80 m obwodu. Powierzchnia pożaru całkowitego drzewostanu w pełnym okresie badanego (ok. 35 - 40 min) może wynieść ok. 3,50 ha.

5.5.3 Ocena sprawności systemu obserwacyjno-alarmowego i interwencyjnego

a) System obserwacyjno-alarmowy

W ramach nadleśnictwa, system alarmowania i powiadamiania o powstałych pożarach opiera się na:

1) Obserwacji terenów leśnych z wieży obserwacyjnej wyposażonej w kamerę TV o zasięgu ok. 10 - 15 km, znajdującej się w oddz.42o obrębu Biała, leśnictwo Rudka (N 51°59'14", E 23°08'04"). Wieża ta swoim zasięgiem obejmuje obręb Biała i Kijowiec bez leśnictw Konstantynów, Cieleśnica.

2) Do wykrywania pożarów wykorzystywane są wieże obserwacyjne na terenie Nadleśnictwa Chotyłów w miejscowości Chotyłów, która obejmują swoim zasięgiem leśnictwa Rudka, Kniejówka, Serwin, Cieleśnica.

3) W okresach silnych zagrożeń pożarowych, zgodnie z załącznikiem nr 2 do „Instrukcji Ochrony Przeciwpożarowej Lasów” z 2011 roku, tereny leśne patrolowane są przez powoływane patrole naziemne, wyposażone w środki łączności zgodnie z wnioskiem ppoż. na dany rok.

4) W wyjątkowo suchych okresach, lasy nadleśnictwa patrolowane są przez samoloty będące w dyspozycji RDLP w Lublinie korzystające z lotnisko w Radawcu.

5) Na dyżurach przeciwpożarowych pełnionych w punkcie alarmowo-dyspozycyjnym (PAD) w biurze nadleśnictwa. Punkt wyposażony jest według zaleceń Instrukcji Ochrony Przeciwpożarowej Lasów z 2011 roku.

Rolę punktów łączności w terenie spełniają leśnictwa. Leśniczówki wyposażone są w telefony stacjonarne, leśniczowie dysponują telefonami komórkowymi.

Wykaz numerów telefonów Nadleśnictwa Biała Podlaska - stan na 1.01.2014r.

NADLEŚNICTWO BIAŁA PODLASKA tel. (83) 343 23 79

RADIOTELEFON KRYPYONIM LUBLIN 1 – 21, kanał 7

Tabela 76. Zestawienie telefonów kontaktowych

Lp.	Leśnictwo	Telefon komórkowy / telefon stacjonarny
1.	Grabarka	500 207 138 / (83) 344 43 28
2.	Rudka	510 039 362 / (83) 343 78 58
3.	Konstantynów	502 085 311 / (83) 341 50 26
4.	Cieleśnica	504 246 451 / (83) 345 34 94
5.	Serwin	667 990 003 / (83) 345 34 18
6.	Kniejówka	667 990 004 / (83) 345 30 18
7.	Szadek	500 207 137 / (83) 341 30 53
8.	Leśna Podlaska	510 039 361 / (83) 345 03 63

Lasy nadleśnictwa tworzy zasadniczo 10, dużych, zwartych kompleksów leśnych.

Tabela 77. Zestawienie kompleksów leśnych powyżej 300 ha⁹.

Kompleks (pow. w ha)	Lokalizacja (nazwa zwyczajowa, l-ctwo, oddz.)	Powierzchnia lasów Nadleśnictwa Biała Podlaska	Uwagi
Kompleks 1 ¹⁰ 2721 ha	Obręb Kijowiec, l-ctwo Konstantynów, oddz. 1 - 64	1530 ha	Dojazd drogą powiatową 1026L Konstantynów - Gnojno. Źródło wody dla celów ppoż. sieci hydrantowe w miejscowościach wokół kompleksu
Kompleks 2 843 ha	Obręb Kijowiec, l-ctwo Cieleśnica, oddz. 85 - 100	492 ha	Dojazd drogami lokalnymi od drogi DW 698 oraz drogami lokalnymi od miejscowości Rokitno. Źródła wody dla celów ppoż. sieci hydrantowe w okolicznych miejscowościach.
Kompleks 3 5368 ha	Obręb Kijowiec, główny kompleks obrębu	3558 ha	Dojazd drogami lokalnymi od miejscowości Biała Podlaska, Rokitno, Janów Podlaski. Źródła wody dla celów ppoż. zbiornik w oddz. 309C, sieci hydrantowe w okolicznych miejscowościach.
Kompleks 4 468 ha	Obręb Kijowiec, l-ctwo Serwin, oddz. 312-316, 332, 333	321 ha	Dojazd drogami lokalnymi od Janowa Podlaskiego i Rokitna. Źródło wody dla celów ppoż. – sieci hydrantowe w okolicznych miejscowościach.

⁹ Numeracja kompleksów tylko na potrzeby opracowania wytycznych

¹⁰ Łącznie z lasami w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Sarnaki

Kompleks (pow. w ha)	Lokalizacja (nazwa zwyczajowa, l-ctwo, oddz.)	Powierzchnia lasów Nadleśnictwa Biała Podlaska	Uwagi
Kompleks 5 1016 ha	Obręb Biała, l-ctwo Rudka, oddz. 1 - 36	939 ha	Dojazd drogami lokalnymi od Białej Podlaskiej. Źródła wody dla celów ppoż. - zbiorniki w oddz. 26, 39 sieci hydrantowe w okolicznych miejscowościach.
Kompleks 6 370 ha	Obręb Biała, l-ctwo Rudka, oddz. 38 -47	263 ha	Dojazd od drogi DW 812. Źródła wody dla celów ppoż. - zbiorniki w oddz. 26, 39 sieci hydrantowe w okolicznych miejscowościach.
Kompleks 7 1828 ha	Obręb Biała, l-ctwo Grabarka, oddz. 48 - 125	1469 ha	Dojazd drogami lokalnymi od Białej Podlaski. Źródła wody dla celów ppoż. zbiorniki wody w oddz. 39, 102, sieci hydrantowe w okolicznych miejscowościach.
Kompleks 8 1580 ha	Obręb Biała, l-ctwo Rudka, oddz. 247 - 269	574 ha	Dojazd drogami lokalnymi. Źródła wody dla celów ppoż. sieci hydrantowe w okolicznych miejscowościach.
Kompleks 9 1141 ha	Obręb Biała, l-ctwo Rudka, oddz. 288 – 290, 261C,D,F,G,H,I,K,L,O	225 ha	Dojazd drogami lokalnymi. Źródła wody dla celów ppoż. sieci hydrantowe w okolicznych miejscowościach.
Kompleks 10 1140 ha	Obręb Biała, l-ctwo Rudka, oddz. 37C, 149F,H	28 ha	Dojazd drogami lokalnymi. Źródła wody dla celów ppoż. sieci hydrantowe w okolicznych miejscowościach.

Udział gruntów w zarządzie nadleśnictwa w poszczególnych kompleksach leśnych jest zróżnicowany i waha się od 92% (kompleks 5) do 2% (kompleks 10).

Pozostała powierzchnia lasów Skarbu Państwa w zarządzie Nadleśnictwa Biała Podlaska wraz z lasami innych własności tworzy szereg mniejszych kompleksów o powierzchni poniżej 300 ha.

Istniejący w nadleśnictwie system obserwacji terenów leśnych należy uznać za nie wystarczający i spełniający wymogi rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 22 marca 2006r. w sprawie szczegółowych zasad zabezpieczenia przeciwpożarowego lasów (Dz.U.2006.58.405) oraz rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz.U.2010.109.719) i powinien być uzupełniony o dodatkowy punkt obserwacyjny na terenie obrębu Kijowiec.

Opracowany w nadleśnictwie „Sposób postępowania na wypadek pożaru lasu” zawiera informacje na temat sił i środków (plan alarmowania), jakie muszą być wykorzystane na wypadek pożaru. Plan ten podaje ramowy schemat łączności, dowodzenia, zasad organizacji i współdziałania. Corocznie dokument ten jest aktualizowany i uzgadniany z właściwym terytorialnie Komendantem Miejskim PSP w Białej Podlaskiej.

b) Wyposażenie w sprzęt przeciwpożarowy

Nadleśnictwo zabezpieczyło na wypadek pożaru sprzęt ppoż., który rozdysponowany jest do jednej bazy zlokalizowanej przy siedzibie nadleśnictwa oraz dodatkowo w podręczny sprzęt ppoż. wyposażone jest każde leśnictwo.

Tabela 78. Lokalizacja baz sprzętu ppoż.

Lp.	Lokalizacja	Sprzęt
1	Leśnictwo Grabarka Oddz.339 – siedziba Nadleśnictwa Baza główna	a) Samochód terenowy NISSAN używany jako lekki samochód gaśniczy z wysokociśnieniowym modułem gaśniczym o pojemności 400 l b) Gaśnice - 10 szt. c) Łopaty, szpadle – 60 szt. d) Tłumice – 10 szt.
<i>Bazy pomocnicze</i>		
1	Leśnictwo Rudka Oddz. 42 – obręb Biała Oddz. 247 – obręb Biała	Łopaty, szpadle – 20 szt. Gaśnice – 5 szt. Łopaty, szpadle – 20 szt.
2	Leśnictwo Grabarka Oddz. 77 – obręb Biała	Łopaty, szpadle – 20 szt. Gaśnice – 4 szt.
3	Leśnictwo Konstantynów Oddz. 56 – obręb Kijowiec	Łopaty, szpadle – 20 szt. Gaśnice – 4 szt.
4	Leśnictwo Cieleśnica Oddz. 90– obręb Kijowiec	Łopaty, szpadle – 20 szt. Gaśnice – 4 szt.
5	Leśnictwo Kniejówka Oddz. 181– obręb Kijowiec	Łopaty, szpadle – 20 szt. Gaśnice – 3 szt.
6	Leśnictwo Szadek Oddz. 123– obręb Kijowiec	Łopaty, szpadle – 40 szt. Gaśnice – 2 szt.
7	Leśnictwo Leśna Podlaska Oddz. 278– obręb Kijowiec	Łopaty, szpadle – 20 szt. Gaśnice – 2 szt.

Ponadto w dyspozycji nadleśnictwa znajdują się pługi leśne LPZ 75 będące w użytkowaniu przez ZUL wykonujące prace na terenie nadleśnictwa.

Wyposażenie głównej bazy sprzętu ppoż. spełnia wymagania rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 22.03.2006r. (Dz.U.2006.58.405).

c) Lokalizacja jednostek straży pożarnej

Nadleśnictwo Biała Podlaska położone jest w zasięgu działania Komendy Wojewódzkiej PSP w Lublinie i Komendy Miejskiej PSP w Białej Podlaskiej:

- **Jednostka Ratowniczo-Gaśnicza PSP w Białej Podlaskiej**

Jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej włączone do KSRG

1	OSP Hrud	7	OSP Leśna Podlaska
2	OSP Sitnik	8	OSP Worgule
3	OSP Sławacinek	9	OSP Łomazy
4	OSP Swory	10	OSP Rokitno
5	OSP Janów Podlaski	11	OSP Olszyn
6	OSP Konstantynów	12	OSP Kijowiec

Łączność z jednostkami ochrony przeciwpożarowej odbywa się z wykorzystaniem telefonów alarmowych, stacjonarnych i radiotelefonu.

5.5.4 Ocena dostępność terenów leśnych

Skuteczność działań gaśniczych warunkuje także stan dróg. Dostępność terenów leśnych ocenia się jako średnią. Sieć dróg dostępnych dla pojazdów bojowych w każdych warunkach atmosferycznych stanowią drogi o nawierzchni ulepszonej poprzez położenie warstwy żwirowej lub bitumicznej – są to najczęściej drogi krajowe, wojewódzkie oraz niektóre drogi powiatowe i gminne, które umożliwiają dojazd do lub w pobliże wszystkich kompleksów. Drogi publiczne spełniają parametry techniczno – eksploatacyjne, zgodnie z obowiązującymi przepisami. Uzupelnieniem tych

dróg stanowi sieć dróg leśnych tzw. dojazdy pożarowe o nawierzchni gruntowej lub utwardzonej, częściowo profilowanych. W Nadleśnictwie Biała Podlaska dotychczas wyznaczono i oznaczono w terenie 20 dróg stanowiących dojazdy pożarowe. Łączna długość tych dróg wynosi ok. 61 km. Rozmieszczenie dojazdów spełnia wymagania rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 22.03.2006r. (§8 ust.1) dotyczące dotychczasowej II kategorii zagrożenia pożarowego. Drogi te wymagają stałych konserwacji i remontów w celu zapewnienia ciągłego dostępu do kompleksów leśnych.

Tabela 79. Zestawienie dojazdów pożarowych wyznaczonych w Nadleśnictwie Biała Podlaska

Numer dojazdu	Leśnictwo	Przebieg - oddziały	Nawierzchnia, szerokość	Długość (km)	Uwagi
1	2	3	4	5	6
1	Konstantynów	„Antolińska” Droga gminna przebiegająca przez oddz. 2 - 56	Utwardzona, naturalna, szer. 4 – 6 m	7,375	
2	Konstantynów	Oddz. 57 - 60	Profilowana, szer. 3	2,950	
3	Serwin, Szadek	„Graniczna” Droga gminna przebiegająca przez oddz. 143 – 149, 212 – 214, 153, 154	Profilowana, naturalna, szer. 3 – 4 m	6,400	
4	Szadek, Serwin	„Kolejka” Droga gminna przebiegająca przez oddz. 136, 142, 148, 189, 208, 227, 228, 243, 244, 245, 163, 172, 172	Profilowana ulepszona, naturalna, szer. 3 – 4 m	5,900	
5	Serwin, Kniejówka	„Nowojanowska” Oddz. 127, 131, 137, 143, 184, 203, 222, 237, 249, 259, 266B	Profilowana, utwardzona, szer. 4 – 6 m	4,950	Droga przebudowana, z mijankami
6	Szadek, Kniejówka	„Szadkowska” Oddz. 237 - 243	Utwardzona, szer. 4 m	2,850	
7	Rudka	Oddz. 26 – 31, 23B, 44, 45	Profilowana, szer. 3 m	4,200	
8	Rudka	Oddz. 4, 11, 18, 26	Profilowana, szer. 3 m	2,600	
9	Rudka	Droga gminna przebiegająca przez oddz. 14, 22, 29	Utwardzona (płyty betonowe), naturalna, szer. 3 m	1,850	
10	Grabarka	„Gościniec Witorożski” Droga gminna przebiegająca przez oddz. 77 – 82, 97 - 102	Profilowana, szer. 3 m	4,550	
11	Konstantynów	Oddz. 42 - 45	Naturalna, szer. 3 m	1,900	Planowana przebudowa i dostosowanie parametrów do wymogów dojazdów pożarowych
12	Szadek	„Tunelowa” Oddz. 241, 253, 263, 270, 275	Profilowana, szer. 3 m	2,750	
13	Kniejówka	„Krzywula” Oddz. 197 – 201, 220, 221	Profilowana, szer. 3 – 4 m	2,400	
14	Cieleśnica	Oddz. 89 - 92	Naturalna, szer. 3 m	1,800	
15	Cieleśnica	Droga gminna przebiegająca przy oddz. 108 - 111	Naturalna, szer. 3 m	1,600	
16	Serwin	Oddz. 313 - 315	Naturalna, szer. 3 m	1,900	
17	Grabarka	„Zużłowa” Droga gminna przebiegająca przez oddz. 124, 118 - 122	Utwardzona, szer. 3 – 4 m	2,900	
18	Rudka	Oddz. 248, 249, 250 - 252	Naturalna, szer. 4 m	1,900	
19	Rudka	Oddz. 263, 264	Naturalna, szer. 3 m	0,800	Planowana przebudowa i dostosowanie parametrów do wymogów dojazdów pożarowych
20	Leśna Podlaska	Oddz. 296, 301 - 303	Utwardzona, szer. 4 m	1,450	

Z przedstawionych zestawień wynika, że większość dojazdów posiada nawierzchnię utwardzoną, profilowaną. Istniejące dojazdy pożarowe posiadają wyznaczone mijanki, bądź też rolę mijanek spełniają skrzyżowania dojazdów pożarowych z liniami oddziałowymi lub innymi drogami.

W przypadku przebudowy (modernizacji) tych dróg, należy dostosować je do wymogów rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 22.03.2006 r. w sprawie szczegółowych zasad zabezpieczenia przeciwpożarowego lasów (§7 ust.2) ze szczególnym zwróceniem uwagi na lokalizację mijanek oraz dostosowanie parametrów techniczno – eksploatacyjnych nawierzchni dróg (drogi gruntowe).

Uzupełnieniem sieci dróg jest siatka podziału powierzchniowego, która w wielu wypadkach jest regularna i przejezdna, choć nie spełniająca wszystkich kryteriów drogi dojazdowej.

5.5.5 Ocena zaopatrzenia w wodę

Zaopatrzenie wodne opiera się na zbiornikach przeciwpożarowych, magistralach wodociągowych w okolicznych miejscowościach, punktach czerpania wody, ciekach wodnych.

Tabela 80. Zestawienie źródeł zaopatrzenia wodnego dla celów gaśniczych na terenie gruntów nadleśnictwa

Leśnictwo	Lokalizacja	Uwagi
Grabarka	101g/102g	Zbiornik wody 1700 m ³
	Sieć hydrantowa w miejscowościach: Biała Podlaska, Pokimianka	
Rudka	26c	Sztuczny zbiornik wody 25 m ³
	39b	Zbiornik wody, deszczownia na szkółce Rudka
	Sieć hydrantowa w miejscowościach: Huszcza Druga, Koszoły, Studzianka, Szymanowo, Kopytnik, Karasówka, Czosińka, Dubów	Odległość najbliższych hydrantów od lasów nadleśnictwa wynosi: oddz. 37C – 3500 m oddz. 149A – 1350 m oddz. 247 – 20 m oddz. 261D – 1200 m oddz. 261O – 1700 m oddz. 269 – 200 m
Konstantynów	Sieć hydrantowa w miejscowościach: Wandopol, Witoldów, Bubel-Granna, Stary Bubel, Antolin, Konstantynów, Zakanale	Odległość najbliższych hydrantów od lasów nadleśnictwa wynosi: oddz. 1 – 500m oddz. 28 – 50 m oddz. 54 – 150 m oddz. 63 – 500 m
Cieleśnica	Sieć hydrantowa w miejscowościach: Janów Podlaski, Werchlis, Błonie, Cieleśnica, Kajetanka, Rokitno	Odległość najbliższych hydrantów od lasów nadleśnictwa wynosi: oddz. 92 – 900m oddz. 89 – 1000 / 2000 m oddz. 100 – 1300 m
Serwin, Kniejówka, Szadek	309c	Sztuczny zbiornik wody 25 m ³
	Sieć hydrantowa w miejscowościach: Rokitno, Lipnica, Michałki, Woskrzenice Duże, Woskrzenice Małe Wozareckie Pieńki, Kalitów, Grabanów, Wilczyn, Julków, Hrud, Klonowica Duża, Klonowica Plac,	Odległość najbliższych hydrantów od lasów nadleśnictwa wynosi: oddz. 173 – 60m oddz. 177 – 160 m oddz. 275 – 100 m oddz. 276 – 1300 m oddz. 311 – 100m
	Sieć hydrantowa w miejscowościach: Klonowica Mała, Janów Podlaski	Odległość najbliższych hydrantów od lasów nadleśnictwa wynosi: oddz. 312 – 2000 m oddz. 315 – 1500 m
Leśna Podlaska	Sieć hydrantowa w miejscowościach: Leśna Podlaska, Nosów, Rakowiska	

Odległość pomiędzy lustrem wody a poziomem stanowiska czerpania wody ww. źródłach wody nie przekracza 4m.

Istniejące hydranty posiadają średnicę nominalną 80 – 100 mm.

Sieć przedstawionych źródeł wody do celów gaśniczych, zapewnia odległości 5 km od dowolnego punktu w lesie do źródła wody.

Na drogach dojazdowych do punktów czerpania wody umieszczone są tablice kierunkowe „Do punktu czerpania wody”, a punkty oznaczone są znakami zgodnymi z Polskimi Normami dotyczącymi znaków bezpieczeństwa o treści „Punkt czerpania wody”.

Przepustowość (pojemność) w/w punktów czerpania wody spełnia warunki zawarte w Rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7.06.2010 roku §39.

5.5.6 Analiza potrzeb nadleśnictwa w zakresie infrastruktury technicznej ochrony przeciwpożarowej

a) Zaopatrzenie w wodę - do celów gaśniczych należy uznać za wystarczające.

b) Drogi dojazdowe – istniejąca na terenie nadleśnictwa sieć dróg dojazdowych, przejezdnych dla ciężkiego sprzętu pożarniczego, wraz z drogami dojazdowymi dostępnymi dla samochodów z napędem terenowym, które potencjalnie mogą spełniać funkcję dróg umożliwiających dojazd jednostek ratowniczych i potrzebnego sprzętu do miejsca pożaru, jest wystarczająca. W bieżącym 10-leciu należy dokonywać systematycznych remontów i modernizacji dróg dojazdowych w celu dostosowania ich do parametrów określonych w rozporządzeniu MŚ z dnia 22.03.2006r §7 pkt.2.

c) Bazy sprzętu będące w dyspozycji nadleśnictwa środki ochrony przeciwpożarowej zaspakajają bieżące potrzeby w zakresie ochrony przeciwpożarowej. Sieć istniejących zawodowych i ochotniczych jednostek ochrony przeciwpożarowej jest wystarczająca.

d) Pasy przeciwpożarowe zapobiegają powstawaniu i rozprzestrzenianiu pożarów.

Na nadleśnictwie ciąży obowiązek urządzania i utrzymywania w drzewostanach do 30 lat, położonych przy drogach publicznych i parkingach, miejscach biwakowych pasów przeciwpożarowych. Pas przeciwpożarowy typu A – jest to pas gruntu o szerokości 30 m, przyległy do granicy pasa drogowego albo obiektu, pozbawiony martwych drzew, leżących gałęzi i nieokrzesanych ściętych lub powalonych drzew oraz podszytu i podrostu gatunków iglastych. Lasy wokół miejsc postoju i parkingów należy oddzielić pasem przeciwpożarowym typu B tj. pas gruntu o szerokości 30 m, przyległy do granicy obiektu albo pasa drogowego, spełniający wymogi techniczne, o których mowa przy pasie typu A, z tym, że w odległości od 2 do 5 m od granicy obiektu zakłada się bruzdę o szerokości 2 m, oczyszczoną do warstwy mineralnej.

Lokalizacja pasów przeciwpożarowych planowanych do utrzymania w bieżącym 10-leciu przedstawia się następująco:

Tabela 81. Lokalizacja pasów przeciwpożarowych

Lokalizacja	Typ	Okres utrzymywania	Uwagi
Obręb Biała			
38f	A	3 lata	
247k	A	po wykonaniu cięcia i odnowienia	
250f,i	A	po wykonaniu cięcia i odnowienia	
258f	A	po wykonaniu cięcia i odnowienia	
264f	A	po wykonaniu cięcia i odnowienia	
265a	A	po wykonaniu cięcia i odnowienia	
Obręb Kijowiec			
2a	A	10 lat	
2b	A	po wykonaniu cięcia i odnowienia	
14Aa	A	5 lat	
18Ba	A	3 lata	
77g	B	10 lat	miejsce postoju
79f	A	10 lat	
80a	A	10 lat	
123g,n,p	A	10 lat	
127a,b,d,f,g,h	A	10 lat	
127c,i	A	po wykonaniu cięcia i odnowienia	
128a,c	A	10 lat	
151c	A	4 lata	

Lokalizacja	Typ	Okres utrzymywania	Uwagi
174f	A	po wykonaniu cięcia i odnowienia	
175d	A	10 lat	
197f,h,l	A	10 lat	
197i	A	7 lat	
216c,j	A	po wykonaniu cięcia i odnowienia	
216d	A	7 lat	
217a	A	8 lat	
234g	A	8 lat	
234i	A	2 lata	
246b,c	A	10 lat	
247f,g	A	9 lat	
257a	A	9 lat	
257d	A	10 lat	
258b,f,g	A	10 lat	
266Ac,d	A	10 lat	
266Ba,c,f,i,k	A	10 lat	
266Bj	A	po wykonaniu cięcia i odnowienia	
266Bg	B	10 lat	miejsce postoju
267b,c,g	A	10 lat	
273d	A	10 lat	
275b,c	A	10 lat	
275d	A	po wykonaniu cięcia i odnowienia	
276f	A	10 lat	
276g	B	10 lat	miejsce postoju
296b	A	6 lat	

W sąsiedztwie linii kolejowej, na której prowadzony jest ruch, powinny być urządzone pasy przeciwpożarowe typu BK. Są one wykonywane równolegle do linii kolejowej w formie jednej równoległej do linii kolejowej bruzdy o szerokości co najmniej 4 m urządzonej w odległości od 2 do 5 m od dolnej krawędzi nasypu lub górnej krawędzi przekopu linii kolejowej, a w razie występowania rowów bocznych – od zewnętrznej krawędzi tych rowów. Pasy powinny być całkowicie oczyszczone z wszelkiej roślinności do warstwy mineralnej, a na gruntach torfiastych – posypane warstwą piasku o grubości od 0,01 m do 0,02 m. Bruzdę może stanowić inna powierzchnia pozbawiona materiałów palnych. (Dz.U. 2013, poz.435)

Tabela 82. Lokalizacja pasów przeciwpożarowych wzdłuż linii kolejowych

Lokalizacja	Typ	Okres utrzymywania	Uwagi
Obwód Biała			
1a,b	BK	10 lat	
2a,b	BK	10 lat	
3a	BK	10 lat	
7a,b,c,f	BK	10 lat	
236Da	BK	10 lat	

Ponadto zgodnie z § 39 rozporządzenia Ministra SWiA z dnia 7 czerwca 2010 roku w odległości mniejszej niż 30 m od skraju toru kolejowego lub drogi publicznej o nawierzchni utwardzonej zabronione jest pozostawianie w szczególności gałęzi, chrustu, nieokrzęsanych ściętych drzew i odpadów poeksploatacyjnych.

Powierzchnie przeznaczone do odnowień i zalesień, położone przy drogach publicznych na siedliskach Bśw, BMśw, powinny być odnawiane w większym udziale gatunkami liściastymi.

f) Oznakowanie nadleśnictwa

Przy drogach przebiegających przez obszary leśne, przy parkingach leśnych, ścieżkach edukacyjnych, rowerowych ustawiane są tablice informacyjne i ostrzegawcze. Tablice te informują o skutkach używania otwartego ognia w lesie oraz przypominają o sposobach postępowania w przypadkach stwierdzenia pożaru i karach w przypadku lekceważenia przepisów przeciwpożarowych.

wych. Niezależnie od tablic stałych w okresach zwiększonego zagrożenia pożarowego rozwieszane są informacje o wprowadzonych zakazach wstępu do lasu oraz ukazują się informacje w środkach masowego przekazu.

Dojazdy pożarowe, punkty czerpania wody są oznakowane tablicami i znakami kierunkowymi. Należy stwierdzić, że oznakowanie nadleśnictwa jest wystarczające.

5.5.7 Zalecenia w zakresie profilaktyki przeciwpożarowej

W celu utrzymania na istniejącym poziomie stanu ochrony przeciwpożarowej obszarów leśnych lub jego podwyższenia w najbliższym 10-leciu należy:

- ⇒ utrzymywać w stanie sprawności technicznej sprzęt przeciwpożarowy,
- ⇒ utrzymywać infrastrukturę zabezpieczenia przeciwpożarowego tj. bazy sprzętu, środki łączności, drogi, punkty czerpania wody, środki transportu itp. w stanie gotowości do akcji gaśniczej oraz dostosowywać ich parametry do wymogów obowiązujących przepisów,
- ⇒ wybudować na terenie obrębu Kijowiec wieżę obserwacyjną,
- ⇒ ustalić zakres współpracy i współdziałania z komendą wojewódzką i komendą miejską PSP, OSP, oraz urzędami gmin,
- ⇒ aktualizować co roku „Sposoby postępowania nadleśnictwa na wypadek powstania pożaru”, będące zbiorem procedur, dokumentów i informacji umożliwiającym sprawne zorganizowanie akcji ratowniczo-gaśniczej przez nadleśnictwo,
- ⇒ prowadzić szkolenia z zakresu ochrony przeciwpożarowej własnych pracowników – szczególnie terenowych,
- ⇒ ciągle udostępniać obszary leśne dla wozów bojowych PSP i OSP celem sprawnego przeprowadzania akcji gaśniczych poprzez przeprowadzanie systematycznych remontów i modernizacji dojazdów pożarowych istniejących i projektowanych w celu dostosowania ich do parametrów określonych w rozporządzeniu MŚ z dnia 22.03.2006r.
- ⇒ utrzymywać łączność ze wszystkimi jednostkami ochrony przeciwpożarowej i leśnictwami, szczególnie w okresach wzmożonej palności lasu,
- ⇒ w drzewostanach do 30 lat przy drogach publicznych utrzymywać w stanie uporządkowanym pasy przeciwpożarowe, zakładać nowe pasy na powierzchniach do odnowień wynikających z realizacji planu cięć użytków rębnych,
- ⇒ przy prowadzeniu cięć pielęgnacyjnych usuwać gałęzie, chrust, odpady poeksploatacyjne i inne materiały palne na odległość nie mniejszą niż 30 m od dróg publicznych,
- ⇒ w miejscach uzgodnionych z właściwym miejscowo KP PSP należy umieszczać i utrzymywać w odpowiednim stanie stosowne tablice informacyjne i ostrzegawcze,
- ⇒ wśród ludności miejscowej kontynuować akcję uświadamiającą o sposobie zwalczania pożarów leśnych, o zasadach posługiwania się ogniem w pobliżu lasów, a także o skutkach wypalenia słomy na ścierniskach i suchych traw,
- ⇒ nadal prowadzić działalność edukacyjną wśród młodzieży szkolnej i miejscowej ludności w zakresie odpowiedniego zachowania się na terenach leśnych (kalendarze i plany lekcji o tematyce przeciwpożarowej, pogadanki, wywiady w lokalnych mediach).

Integralną częścią planu jest mapa ochrony przeciwpożarowej w skali 1: 50 000 z naniesionymi istniejącymi obiektami i urządzeniami przeciwpożarowymi: jednostkami straży pożarnych: JRG, OSP - KSRG, wieże przeciwpożarowe, bazy sprzętu przeciwpożarowego, punkty czerpania wody, dojazdy pożarowe, naturalne ciekły i zbiorniki wodne, pasy przeciwpożarowe.

5.6 Określenie kierunkowych zadań z zakresu użytkowania ubocznego lasu oraz gospodarki łowieckiej

5.6.1 Użytkowanie uboczne

Użytkowanie uboczne w nadleśnictwie ogranicza się do pozyskania choinek w ilości ok. 600 sztuk rocznie na potrzeby lokalnego rynku. Plantacje choinkowe w Nadleśnictwie Biała Podlaska zajmują powierzchnię 6,99 ha.

Tabela 83. Zestawienie plantacji choinkowych

Oddział pododdział	Na gruntach leśnych w pro- dukcji ubocznej	Na gruntach nieleśnych
	Powierzchnia - ha	
Obręb Biała		
42 j		0,07
42 k		0,17
98 g	0,21	
124 k	0,63	
124 l	1,21	
Razem	2,05	0,24
Obręb Kijowiec		
56 l	0,16	
56 r	0,02*	
90 p		0,32
123 c		0,35
148 c	1,35	
172 c	1,08	
233 c	0,44	
243 c	0,84	
243 o	0,14	
Razem	4,01 / 4,03*	0,67
Ogółem	6,06 / 6,08	0,91

* plantacja choinkowa pod linią energetyczną

5.6.2 Gospodarka rolno-łąkowa

Zestawienie użytków rolnych w nadleśnictwie przedstawia się następująco:

Tabela 84. Zestawienie użytków rolnych

Kategoria użytków	Obręby:		Nadleśnictwo
	Biała	Kijowiec	
	Powierzchnia w ha		
Role	15,78	34,06	49,84
Sady		0,81	0,81
Łąki	52,31	18,23	70,54
Pastwiska	2,17	5,51	7,68
Plantacje krzewów i choinek, poletka łowieckie, składy drewna i szkółki na gruntach rolnych	PL CH-R - 0,24 PL ŁOW - 0,60 SZ ZAD-R - 1,84	PL CH-R - 0,67	3,35
Ogółem	72,94	59,28	278,22

Użytki rolne, łąki i pastwiska częściowo stanowią deputaty administracji leśnej, są dzierżawione, a niektóre też pozostają bez użytkownika.

5.6.3 Gospodarka łowiecka

W zasięgu terytorialnego działania nadleśnictwa gospodarka łowiecka nadzorowana jest w 7 kołach łowieckich, które dzierżawią 13 obwodów łowieckich

W poszczególnych kołach gospodarka łowiecka prowadzona jest na podstawie rocznych planów łowieckich zatwierdzanych przez Nadleśniczego uwzględniając zasady gospodarowania populacjami zwierzyny w łowiskach i wytycznymi wieloletniego łowieckiego planu hodowlanego rejonu hodowlanego nr 8 „Podlasie”.

Tabela 85. Zestawienie stanów zwierzyny

Obwód łowiecki, Koło łowieckie	Stan na rok:	Gatunki zwierzyny			
		Jeleń	Daniel	Sarna	Dzik
1 KŁ Nr 22 „Darzbór”	2013	9		75	40
	2012	8		65	42
	2011	8		75	52
	2010	10		100	43
3 KŁ Nr 18 „Ponowa”	2013	35		190	120
	2012	27		185	100
	2011	22		185	90
	2010	20		185	90
4 KŁ „Żerań”	2013	25		185	100
	2012	22		180	90
	2011	18		180	90
	2010	17		180	75
5 KŁ Nr 22 „Darzbór”	2013	6		120	38
	2012	6		105	37
	2011	8		114	42
	2010	8		127	33
8 KŁ „Akteon”	2013	138		105	110
	2012	135		90	100
	2011	130		120	110
	2010	120		150	110
9” WKŁ Nr 127 „Łoś”	2013	0		50	30
	2012	0		48	30
	2011	0		59	30
	2010	0		55	30
10 KŁ Nr 111 „Kos”	2013	0		80	40
	2012	0		72	40
	2011	0		71	43
	2010	0		75	60
15 KŁ Nr 18 „Ponowa”	2013	90		250	120
	2012	90		250	95
	2011	75		250	90
	2010	65		230	90
16 KŁ Nr 15 „Ostoja”	2013	9		100	26
	2012	9		98	24
	2011	8		98	26
	2010	6		95	25
17 WKŁ Nr 127 „Łoś”	2013	14		100	42
	2012	12		94	42
	2011	10		125	42
	2010	8		120	40
23 KŁ Nr 15 „Ostoja”	2013	18	8	106	45
	2012	17	8	105	50
	2011	12	10	128	52
	2010	10	0	120	59
25 WKŁ Nr 127 „Łoś”	2013	17		93	29
	2012	16		88	27
	2011	16		117	22
	2010	15		115	20
36 KŁ Nr 18 „Ponowa”	2013	15	100	210	80
	2012	12	83	230	75
	2011	8	80	230	75
	2010	8	0	230	75
Ogółem	2013	376	108	1664	820
	2012	354	91	1610	752
	2011	315	90	1752	764
	2010	278	0	1782	750

Obwód łowiecki, Koło łowieckie	Stan na rok:	Gatunki zwierzyny			
		Jeleń	Daniel	Sarna	Dzik
Wykonany odstrzał	2012/2013	97	0	302	720
	2011/2012	79	0	242	497
	2010/2011	65	0	303	676
	2009/2010	59	0	361	654

Celem gospodarki łowieckiej jest utrzymanie możliwie najliczniejszego stanu zwierzyny w odpowiedniej strukturze wiekowej i płciowej, przy znośnych gospodarczo szkodach w drzewostanach, których wielkość powinna być jedynym racjonalnym kryterium regulacji stanu zwierzyny.

Jak wynika z przeprowadzonej inwentaryzacji na terenie nadleśnictwa znajduje się 20 poletek łowieckich (w tym cztery nie stanowiące wyłączeń taksacyjnych), na gruntach leśnych i nie leśnych, zajmujących łączną powierzchnię 6,65 ha.

Tabela 86. Wykaz poletek łowieckich w nadleśnictwie

Oddział pododdział	Na gruntach związanych z gospodarką leśną	Na gruntach nieleśnych
	Powierzchnia - ha	
<i>Obwód Biała</i>		
11 d	0,56	
65 j	0,33	
95 d		0,60
Razem	0,89	0,60
<i>Obwód Kijowiec</i>		
31 d	0,28	
39 b	0,19	
49 g	0,58	
51 f	0,21	
59 b		0,15*
140 d	0,61	
182 f	0,22	
195 f	0,61	
202 c	0,63	
238 i	0,11	
242 i	0,38	
249 h	0,19	
250 i	0,34	
254 i	0,32	
281 c		0,12*
302 c		0,11*
304 j		0,11*
Razem	4,67 / 5,16*	
Ogółem	5,56 / 6,05*	0,60

* powierzchnia nie tworząca wyłączenia taksacyjnego

Na poletkach łowieckich wykorzystywane są śródleśne i przyleśne role i łąki. Zagospodarowanie poletek łowieckich powinno odbywać się zgodnie z art. 120 Ustawy o ochronie przyrody z 16.04.2004 r. (tekst jednolity Dz.U. 2009, nr 151, poz. 1220).

W bieżącym okresie gospodarczym działalność z zakresu gospodarki łowieckiej powinna obejmować następujące zadania:

- dokonywania ścisłej inwentaryzacji zwierzyny łownej,
- zwiększanie powierzchni poletek łowieckich,
- utrzymywanie w wysokiej kulturze poletek łowieckich,
- zakładanie pasów zaporowych, dokarmianie zwierzyny w celu ochrony pól,
- stałe uzupełnianie ilości paśników, lizawek i innych urządzeń łowieckich,
- ochronę ostoi zwierzyny poprzez odpowiednie oznakowanie i ograniczenie wstępu,
- planowy odstrzał, zapewniający właściwą strukturę płci, wieku oraz kondycji i liczebności poszczególnych gatunków,

- ochronę upraw i młodników przez gradzenie oraz stosowanie indywidualnych zabezpieczeń.

Nakłady poniesione na właściwą gospodarkę łowiecką zrekompensują się mniejszymi szkodami od zwierzyny w drzewostanach.

5.7 Określenie potrzeb w zakresie infrastruktury technicznej, w tym turystyki i rekreacji

5.7.1 Potrzeby z zakresu infrastruktury technicznej dla potrzeb racjonalnej gospodarki leśnej

Niezbędnym warunkiem realizacji wielofunkcyjnych zadań nadleśnictwa jest odpowiednia infrastruktura techniczna. W celu zapewnienia odpowiedniej infrastruktury, przy inwestycjach konieczne jest opracowanie dla nadleśnictwa docelowych koncepcji, zbliżonych do założeń techniczno-ekonomicznych.

Dotyczy to wszystkich dziedzin inwestycyjnych, a więc potrzeb w zakresie:

- ✓ budownictwa ogólnego i drogowego,
- ✓ melioracji wodnych,

Prace z zakresu budownictwa ogólnego, drogowego realizowane będą na bieżąco zgodnie z potrzebami i możliwościami finansowymi nadleśnictwa oraz planami perspektywicznymi RDLP w Lublinie. Do podstawowych zadań w obecnym 10-leciu będzie należało remontowanie i modernizacja sieci istniejących dróg w dostosowaniu do wymogów ochrony ppoż., jak i zwiększającego się tonażu samochodów wywożących drewno z lasu.

Nadleśnictwo posiada opracowanie pt. „Program docelowej sieci dróg leśnych”, które opisuje istniejący stan dróg leśnych w nadleśnictwie oraz wskazuje potrzeby w kierunku budowy, przebudowy, modernizacji, remontów i utrzymania dróg leśnych. W ramach tego opracowania na terenie Nadleśnictwa Biała Podlaska do budowy lub remontów kapitalnych zaklasyfikowano ok. 86 km dróg leśnych.

Zainwentaryzowano rowy i ciekły wodne będące w posiadaniu nadleśnictwa, które uwidoczniono na mapach. Istniejące zbiorniki są niezbędnym elementem do prowadzenia właściwej gospodarki wodnej w nadleśnictwie oraz zabezpieczają potrzeby w zakresie zaopatrzenia w wodę dla celów przeciwpożarowych. W zakresie melioracji wodnych nadleśnictwo wykonuje we własnym zakresie tylko pilne prace konserwacyjne urządzeń melioracyjnych (szczególnie rowów i przepustów). Prace te planuje się w pierwszej kolejności w terenach nadmiernie uwilgotnionych. Zakres tych prac będzie zależał od możliwości finansowych nadleśnictwa.

Dokumentacja techniczna budowy i remontów urządzeń infrastruktury technicznej nadleśnictwa (założenia techniczno-ekonomiczne, projekty szczegółowe itp.) powinna być wykonywana przez jednostki specjalistyczne, na zlecenie nadleśnictwa.

Omówienie przeprowadzonych przez nadleśnictwo inwestycji z tego zakresu zostało zamieszczone w **rozdziale 3.1. [Referat Nadleśniczego Nadleśnictwa Biała Podlaska](#)** str. 85.

5.7.2 Potrzeby dotyczące realizacji infrastruktury z zakresu turystyki i rekreacji oraz edukacji przyrodniczej

Część najpiękniejszych i najcenniejszych przyrodniczo terenów Nadleśnictwa Biała Podlaska obejmuje Park Krajobrazowy „Podlaski Przełom Bugu”. Teren Parku ze względu na swą naturalność odznacza się czystą wodą i zdrowym powietrzem. Jest idealnym miejscem rekreacji i wypoczynku dla osób pragnących kontaktu z przyrodą.

Wzdłuż rzeki Bug biegną wyznakowane szlaki turystyczne: rowerowy i pieszy. W okolicach Stadniny Koni w Janowie Podlaskim oraz rezerwatu przyrody „Łęg Dębowy koło Janowa Podlaskiego” przebiega ścieżka przyrodniczo-dydaktyczna „Nadbużańskie Łęgi” zorganizowana przez służby parku.

Szczególnością atrakcją turystyczną jest Stadnina Koni w Janowie Podlaskim. Malowniczo położona wśród bujnych nadbużańskich łąk, jest prawdziwym „końskim rajem”. Stadnina słynie głównie z hodowli koni czystej krwi arabskiej. Mniej znane w świecie, ale równie znakomite są ho-

dowane tu konie angloarabskie. Rokrocznie Stadnina organizuje aukcje koni przyciągające rzesze turystów.

Dużą atrakcją jest znajdujący się w starym parku zabytkowy XIX-wieczny zespół stajni, z których najstarsze: „Zegarowa” z 1848 r. oraz „Czołowa” z 1841 r. zaprojektowane zostały przez słynnego architekta Henryka Marconiego.

Centralnie położenie miasta Biała Podlaska, stanowiącego dużą atrakcję turystyczną ściąga turystów oraz sprzyja wzrostowi presji społecznej na lasy. Teren działania nadleśnictwa to wyznaniowy i narodowościowy tygiel, na którym zetknijemy się aż z czterema wyznaniem - katolickim, prawosławnym, unickim i żydowskim. Dodatkowo, wyjątkowej egzotyki regionowi dodają ślady po mieszkających tu niegdyś Tatarach.

Kanalizacja ruchu turystycznego na gruntach nadleśnictwa odbywa się na 2 ścieżkach rowerowych oraz dwóch szlakach konnych przebiegających przez lasy nadleśnictwa.

Ponadto częściowo przez grunty nadleśnictwa przebiega *zielony* szlak historyczno - przyrodniczy Szlak Pamięci Narodowej. Na szlaku znajdują się pomniki upamiętniające powstanie styczniowe (przy E-30), walkę żołnierzy WP w 1920 i 1939 roku oraz miejsca martyrologii i walk partyzanckich w okresie II wojny światowej.

Przy szlakach komunikacyjnych przebiegających przez lasy nadleśnictwa znajdują się miejsca postoju: w obrębie Kijowiec w oddz. 18Ba, 77g, 266Bg, 276g.

Przyrodnicze, krajobrazowe i kulturowe osobliwości opisane zostały w „Programie ochrony przyrody”, stanowiącym integralną część planu u.l.

Duży ruch turystyczny daje możliwość promowania walorów przyrodniczo-turystycznych nadleśnictwa, w tym również zasad proekologicznej gospodarki leśnej i ochrony lasu. Działalność edukacyjna - informacyjno - promocyjna powinna być realizowana poprzez:

- zaprojektowanie i urządzenie większej ilości ścieżek przyrodniczo-dydaktycznych,
- opracowanie odpowiednich folderów,
- wykonanie tablic informacyjnych;
- skanalizowane udostępnienie lasów bez szkody na gospodarkę leśną i ochronę lasów.

Do planu u.l. załączona została mapa funkcji lasu i zagospodarowania turystycznego w skali 1:50 000. Na mapie tej uwidocznił przebieg szlaków turystycznych pieszych, ścieżek dydaktycznych, elementy infrastruktury turystycznej i inne elementy zgodne z IUL.

Zgodnie z Zarządzeniem nr 57 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dn. 9.05.2003 r. nadleśnictwo opracowało Program Edukacji Leśnej Społeczeństwa w Nadleśnictwie Biała Podlaska, który jest zatwierdzony przez Dyrektora RDLP w Lublinie.

Podniesienie standardu infrastruktury turystycznej, powinno być przedmiotem zainteresowania władz samorządowych. Działalność nadleśnictwa w tym zakresie powinna być oparta o plany zagospodarowania gmin i zmierzać do ograniczenia penetracji turystycznej w głąbi lasów, skupienia jej na obrzeżach, a także ogólnie dostępnych i tradycyjnie uczęszczanych drogach oraz szlakach turystycznych.

Wszystkie istniejące na terenie nadleśnictwa obiekty turystyczne powinny być odpowiednio oznakowane. W ważniejszych miejscowościach, bądź na granicy lasów państwowych należy ustawić tablice informacyjne o walorach lasów nadleśnictwa jak i możliwościach prowadzenia czynnego odpoczynku w lasach.

6 PROGRAM OCHRONY PRZYRODY

Aktualizację Programu Ochrony Przyrody wykonano na podstawie §110 instrukcji u.l. z 2011 r. oraz ustaleń Komisji Założeń Planu i Narady Techniczno-Gospodarczej. Zaktualizowany Program Ochrony Przyrody dla Nadleśnictwa Biała Podlaska stanowi oddzielny tom wraz z częścią kartograficzną.

7 PROGNOZA STANU ZASOBÓW DRZEWNYCH NA KONIEC OKRESU GOSPODARCZEGO

Plan urządzenia lasu określa rozmiar użytkowania lasów zaliczonych do różnych gospodarstw. Zgodnie z §123 IUL obliczono orientacyjną spodziewaną na koniec okresu gospodarczego wielkość zasobów miąższości grubizny drzewostanów. Przy proponowanym rozmiarze użytkowania prawdopodobny zapas końcowy został obliczony zgodnie z poniższym wzorem:

$$V_k = V_p + Z_v - U$$

gdzie:

V_k – to przewidywany zapas na koniec okresu gospodarczego,

V_p - to zapas na początek okresu gospodarczego na powierzchni leśnej zalesionej (tabela nr III),

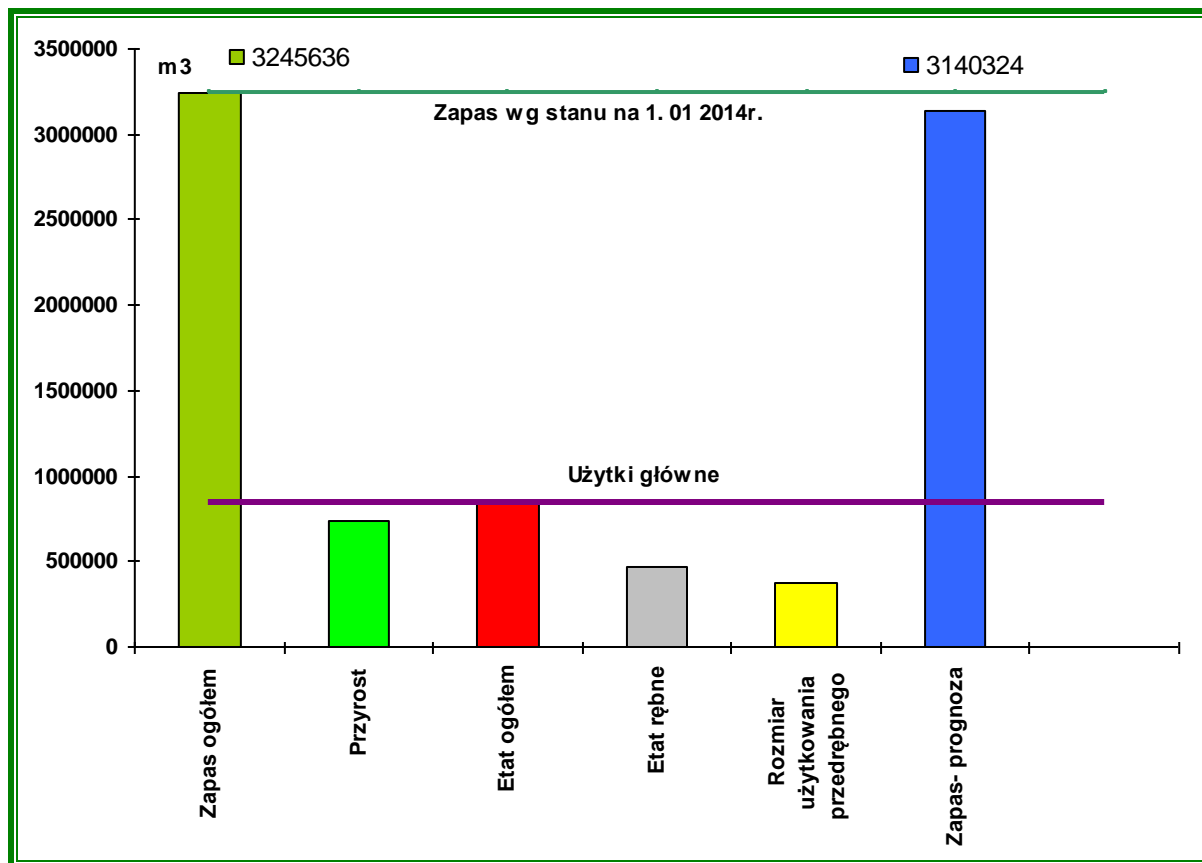
Z_v – to spodziewany przyrost miąższości grubizny na 10-lecie (tabela VIIIa),

U – planowany rozmiar użytkowania brutto (wzór nr 8).

Tabela 87. Prognoza stanu zasobów drzewnych na koniec 10-lecia

Obrębny:	V_p (m ³)	Z_v (m ³)	U (m ³)	V_k (m ³)	Przeciętna zasobność na koniec 10-lecia
Biała	1022530	252250	271536	1003244	251
Kijowiec	2223106	486500	572526	2137080	250
Ogółem nadleśnictwo	3245636	738750	844062	3140324	251

Przedstawione dane odnośnie prognozy stanów zasobów drzewnych, wykazują spadek zasobności drzewostanów o 105312 m³ tj. o 3,2%. Podstawowe wskaźniki odnośnie zasobów drzewnych na koniec 10-lecia (prognoza) zawarte są w tabeli XIII przedstawionej w **rozdziale 3.1 Referat Nadleśniczego Nadleśnictwa Biała Podlaska** str. 85. Poniżej na wykresie przedstawiono prognozę zapasu na koniec okresu obowiązywania planu V rewizji.

Biorąc pod uwagę przyrost użyteczny jaki odłożył się w ubiegłym 10-leciu należy się spodziewać wzrostu zasobów. Spodziewany przyrost miąższości grubizny obliczony na podstawie bieżącego przyrostu tablicowego wynosił w ubiegłym 10-leciu 733294 m³ grubizny brutto (5,90 m³/rok). Przyrost użyteczny osiągnięty w ubiegłym 10-leciu wyniósł 1027196 m³ grubizny brutto (8,20 m³/rok). Wielkość ta jest zbliżona do wartości przyrostu bieżącego osiągniętego w trakcie inwentaryzacji wielkoobszarowej za lata 2008-2012¹¹ dla RDLP Lublin – 8,67 m³/rok.

Proporcjonalnie do wzrostu zasobów (2832785 m³ w 2004 roku oraz 3245636 m³ w 2014 roku) oraz wzrostu bieżącego przyrostu rocznego (733294 m³ w 2004 roku oraz 738350 m³ w 2014 roku) należy się spodziewać, że faktyczny przyrost użyteczny (Z_v) będzie się kształtował na poziomie ok. 1000000 m³ grubizny brutto.

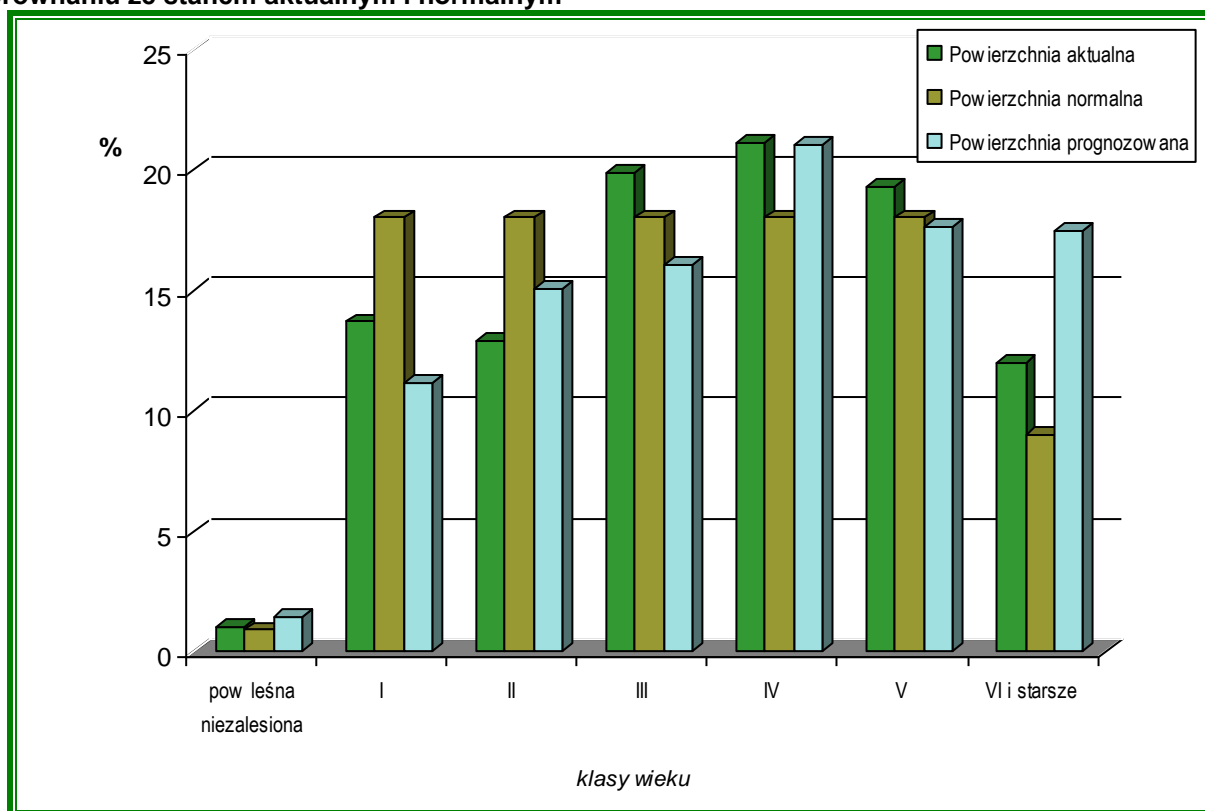
Uwzględniając taką wielkość przyrostu prognozowany zapas na koniec 10-lecia wynosić będzie:

$$V_k = V_p + Z_v - U:$$

$$V_k = 3245636 + 1000000 - 844062 = \mathbf{3401574 \text{ m}^3}$$

Wartość ta daje wzrost zasobów o ok. 4,8%.

Prognozowana struktura wiekowa drzewostanów nadleśnictwa na koniec obowiązywania planu w porównaniu ze stanem aktualnym i normalnym

W układzie powierzchniowym klas wieku na koniec okresu następują zasadnicze zmiany: znacząco wzrasta udział drzewostanów VI i starszych klas wieku (łącznie z KO i KDO).

Przyjęte sposoby użytkowania rębego – przewaga rębni gniazdowych i częściowych – przyczynia się do spadku powierzchni I klasy wieku oraz wzrostu powierzchni drzewostanów KO i KDO.

Zachodzące zmiany w strukturze wiekowej drzewostanów nadleśnictwa należy uznać za pozytywne. Wzrost, na koniec 10-lecia, powierzchni drzewostanów najstarszych skutkować będzie wzrostem rozmiaru użytkowania rębego w kolejnych rewizjach planu urządzenia lasu, a tym samym wzrostem powierzchni drzewostanów najmłodszych powodujące odtworzenie nowych pokoleń drzewostanów na poziomie zapewniającym w miarę równomierne użytkowanie w kolejnych rębach oraz zabezpieczające stabilny poziom w ekosystemie drzewostanów najstarszych.

¹¹ <http://www.lasy.gov.pl/dokumenty/gospodarka-lesna/urzadzanie/wielkoobszarowa-inwentaryzacja-stanu-lasow-w-polsce-za-okres-2008-2012> Tabela 101.4

W wyniku realizacji zadań z użytkowania rębego na koniec 10-lecia prognozowany jest wzrost powierzchni drzewostanów dębowych kosztem drzewostanów brzoźowych. Jest to słuszny kierunek zmierzający do wyższej zgodności składów gatunkowych drzewostanów na żyznych siedliskach Lśw, LMw.

Zmiany w strukturze miąższościowej na koniec 10-lecia przedstawione w tabeli XIII wskazują, że w większości drzewostanów na koniec planu urządzenia lasu V rewizji nastąpi wzrost przeciętnej ich zasobności.

Na spadek ogólnej przeciętnej zasobności drzewostanów nadleśnictwa na koniec obowiązywania planu u.l. duży wpływ mieć będą zmiany jakie zajdą w strukturze powierzchniowej:

- wzrost powierzchni drzewostanów w KO i KDO – powstałych w wyniku zaplanowanego użytkowania rębego,
- zmniejszenie się powierzchni III klasy wieku – drzewostanów charakteryzujących się przyrostem większym od przeciętnego,
- zmniejszeniem powierzchni V klasy wieku - drzewostanów o najwyższej przeciętnej zasobności.

Tabela 88. Relacje pomiędzy przeciętnym wiekiem drzewostanów a połową orientacyjnego średniego wieku rębności drzewostanów

Nadleśnictwo	Przeciętny wiek drzewostanów	Połowa orientacyjnego średniego wieku rębności	Różnica
Nadleśnictwo Biała Podlaska	61	52	9 (odstępstwo)

W przypadku odstępstwa nie powinno się go pogłębiać do stanu powodującego znaczne odstępstwo (czyli różnicę powyżej 15 lat), co znajduje odzwierciedlenie w projekcie planu urządzenia lasu.

Prognozowany na koniec 10-lecia przeciętny wiek drzewostanów wyniesie 63 lata czyli wzrośnie o 2 lata w stosunku do stanu 1.01.2014r.

Osiągnięcie przeciętnego wieku drzewostanów nadleśnictwa zbliżonego do połowy orientacyjnego wieku rębności możliwe jest zasadniczo w przypadku zwiększenia użytkowania rębiami zupełnymi oraz szerszym zastosowaniem cięć uprzętających. Te formy użytkowania w głównej mierze przyczyniają się do odmłodnienia drzewostanów nadleśnictwa. Kontynuacja zaproponowanych sposobów użytkowania w kolejnej rewizji (głównie poprzez wzrost powierzchni cięć uprzętających) pozwoli w perspektywie długookresowej na osiągnięcie pożądaných relacji pomiędzy przeciętnym wiekiem drzewostanów nadleśnictwa a połową orientacyjnego średniego wieku rębności.

Planowe zagospodarowanie będzie systematycznie poprawiać zgodność składu gatunkowego drzewostanu z siedliskiem. Pozyskanie drewna w ramach planu urządzenia lasu nie zakłóci procesów zachodzących w lesie ani nie wpłynie niszcząco na biotop i biocenozę, ponieważ część masy drzewnej, jaka odłoży się w ciągu 10-lecia, pozostaje w lesie jako miejsca lęgowe, żerowe i źródło dla destruentów. Oprócz kumulacji zapasu miąższości PPUL przewiduje ochronę zasobów naturalnych występujących w lesie tj. chronionych gatunków roślin i zwierząt, siedlisk przyrodniczych, roślinność runa leśnego, wód i gleby.

Dodać należy, że użytkowanie lasu nie ogranicza się tylko do pozyskania drewna, ale też stosownie do wielofunkcyjnej roli lasów obejmuje korzystanie z różnorodnych funkcji lasu na zasadzie trwałości.

8 PODSUMOWANIE PRAC URZĄDZENIOWYCH

8.1 Prace przygotowawcze

8.1.1 Prace geodezyjne

Prace, związane z aktualizacją materiałów geodezyjnych na potrzeby V rewizji urządzenia lasu wykonane zostały środkami własnymi nadleśnictwa. Całość dokumentacji kartograficznej opracowana została zgodnie z Zarządzeniem Nr 41 DGLP z dnia 7.06.2004 r. w sprawie zmiany Zarządzenia Nr 74 z dnia 23.08.2001r. w sprawie zdefiniowania standardu leśnej mapy numerycznej dla poziomu nadleśnictwa oraz wdrażanie systemu informacji przestrzennej w nadleśnictwach. Do planu urządzenia lasu przyjęto stan na 31 grudnia 2013 r. Nadleśnictwo przekazało wykonawcy planu u.l. następujące materiały:

1. Podkład geodezyjny leśnej mapy numerycznej z warstwami:
  - ✓ warstwa punktów osnowy i załamania granicy ewidencyjnej
  - ✓ warstwa działek ewidencyjnych
  - ✓ warstwa konturów użytków
  - ✓ warstwa podziału na jednostki administracyjne
2. Rejestr gruntów uzgodniony z powszechną ewidencją

Podstawowy materiał przy opracowaniu podkładów mapowych stanowiły mapy zasadnicze gruntów Nadleśnictwa Biała Podlaska w skali 1:5000. Uwzględniono na nich zaistniałe zmiany w stanie posiadania oraz zaznaczono aktualne granice podziału administracyjnego.

Całość gruntów Nadleśnictwa Biała Podlaska podzielono na 60 arkuszy map gospodarczych w skali 1:5000: 23 arkusze - obręb Biała, 37 arkuszy - obręb Kijowiec.

8.1.2 Prace siedliskowe

W trakcie prac terenowych wykorzystano aktualne opracowanie glebowo-siedliskowe dla Nadleśnictwa Biała Podlaska, które zostało wykonane przez BULiGL O. Warszawa na potrzeby IV rewizji oraz wykonaną w trakcie prac nad V rewizją pul, przez BULiGL Oddz. Lublin, aktualizację tego opracowania.

Typy siedliskowe lasu oraz inne informacje o siedlisku zostały wprowadzone do opisów taksacyjnych wg operatu siedliskowego, w możliwie najpełniejszym zakresie, zgodnie z metodyką inwentaryzacji urządzeniowej.

8.2 Prace urządzeniowe

8.2.1 Prace terenowe

Inwentaryzacja zasobów leśnych „na gruncie” została wykonana w oparciu o zaktualizowane mapy gospodarcze w skali 1: 5000, w okresie od sierpnia 2012 do kwietnia 2013 roku. Po zakończeniu prac terenowych w każdym leśnictwie, uzgodniono opisy taksacyjne i wskazania gospodarcze dla każdego wydzielenia. Odbiór terenowych prac urządzeniowych nastąpił w dniu 7.06.2013 r. z udziałem przedstawicieli RDLP Lublin, nadleśnictwa i wykonawcy.

Prace urządzeniowe wykonała pracownia urządzeniowa BULiGL Oddział w Lublinie w składzie:

1. Lesław Radzikowski	kierownik pracowni UL nr 2
2. Zbigniew Pałka	starszy taksator
3. Piotr Pliszka	starszy taksator
4. Dariusz Piątek	starszy taksator
5. Henryk Filipowicz	taksator
6. Marcin Furmanek	starszy taksator
7. Adam Maciocha	starszy taksator
8. Adam Szarowolec	st. asystent taksatora
9. Mateusz Wawrzycki	st. asystent taksatora

Tabela 89. Rozmiar wykonanych prac terenowych

Obręby:	Rozmiar wykonanych prac urządzeniowych						
	Taksacja (ha)	Ilość oddziałów (szt.)	Przeciętna pow. oddziału (ha)	Przeciętna pow. wydzielania leśnego (ha)	Ilość wydzieleń leśnych	Ilość wydzieleń nieleśnych	Ilość wydzieleń nieliter.
Biała	4485,13	198	22,65	2,36	1691	195	922
Kijowiec	8796,82	444	19,81	3,06	2791	139	605
Nadleśnictwo	13281,95	642	20,69	2,79	4482	334	1527

Podczas prac taksacyjnych nie utrwalano podziału powierzchniowego.

Zgodnie z §10 IUL aktualizacji stref uszkodzeń przemysłowych nie przeprowadzono.

W trakcie prac urządzeniowych dokonano pomiaru nowych dróg, granic zrębów oraz zweryfikowano przebieg niektórych wydzieleń. Pomiary wykonano za pomocą odbiornika GPS-Global Positioning System (satelitarne określenie położenia). Proste pomiary wykonano taśmą metodą domiarów lub dalmierzem laserowym. Pomiarem objęto granice wyłączów lub granice innych szczegółów sytuacji wewnętrznej, na których stwierdzono istotne zmiany lub niezgodności. Zgodnie z Instrukcją Urządzania Lasu przyjęto zasadę maksymalnego wykorzystania (przeniesienia) na aktualne opracowywane mapy gospodarcze szczegółów z map gospodarczych poprzedniego planu, posiłkując się również aktualną ortofotomapą tych terenów.

Inwentaryzacja zasobów drzewnych została przeprowadzona w trzech etapach:

1. Szacunkowe określenie zasobności z wykorzystaniem powierzchni relaskopowych;
2. Inwentaryzacja zasobów miąższości statystyczną metodą reprezentacyjną z zastosowaniem warstw gatunkowo-wiekowych oraz losowego rozdziału prób pomiarowych. Miąższość dla warstw ustalono na kołowych powierzchniach próbnych.
3. Wyrównanie miąższości oszacowanej (z zastosowaniem równań regresji) do miąższości ustalonej dla klas i podklas wieku, w wyniku pomiaru miąższości statystyczną metodą reprezentacyjną w warstwach gatunkowo-wiekowych.

Należy podkreślić, że w założeniu metody inwentaryzacji zasobów drzewnych jednostką pomiarową na potrzeby inwentaryzacji zasobu nie jest drzewostan, lecz warstwa gatunkowo-wiekowa. Na miąższość obrębu składa się miąższość warstw pomierzonych statystyczną metodą reprezentacyjną oraz miąższość d-stanów nie mierzonych tą metodą – I klasa wieku. Dokładność zapasu w konkretnych wyłączeniach drzewostanowych może być obciążona błędem dodatnim lub ujemnym. W związku z powyższym masa oszacowana w trakcie taksacji nie może stanowić podstawy do rozliczenia na konkretnej pozycji zrębowej. Zadawalająca dokładność tej metody osiągnięta jest dla obrębu leśnego.

W d-stanach II i starszych klas wieku założono 1571 powierzchni kołowych. W drzewostanach I klasy wieku zapas określono za pomocą szacunku wzrokowego. Błąd procentowy określenia miąższości wynosi dla obrębu Biała – 1,31, dla obrębu Kijowiec – 1,17.

Na co dziesiątej powierzchni próbnej zakładanej do celów inwentaryzacji miąższości metodą reprezentacyjną w każdej warstwie gatunkowo-wiekowej dokonywano pomiarów stwierdzonego na powierzchni drewna martwego. Miąższość drewna martwego określana jest z podziałem na drewno: martwych drzew stojących i złomów, drzew ściętych i wyrwconych oraz stanowiące fragmenty drzew martwych. W nadleśnictwie wylosowanych zostało 178 powierzchni do pomiaru istniejącego drewna martwego.

Poniżej przedstawiono szczegółowe tabele błędów procentowych dla pomierzonych cech w poszczególnych obrębach:

Tabela 90. Błędy procentowe dla pomierzonych cech – obręb Biała

Gatunek	BRZ	DB	OL	SO
	<i>wariancja miąższości współczynnik zmienności miąższości błąd procentowy miąższości</i>			
Klasa wieku				
Ila				2273,08 37,23 11,77
IIb	14865,52 59,75 21,12			4664,59 33,76 7,37
IIIa	8706,95 40,25 12,73			6821,81 28,49 4,07
IIIb	3627,46 32,36 10,23			9545,49 35,93 4,56
IVa	3489,90 27,02 6,04			5303,71 24,39 2,38
IVb		8724,10 33,41 11,81	13135,36 37,86 10,50	12235,79 33,94 4,42
Va				10315,77 27,28 2,65
Vb		4181,50 26,72 8,45		13457,97 32,20 7,39
VI				11838,85 29,77 5,11
KOKDO	7877,97 35,58 9,87			14814,12 28,45 4,11

Błąd procentowy dla obrębu: 1,31

Tabela 91. Błędy procentowe dla pomierzonych cech – obręb Kijowiec

Gatunek	BRZ	DB	OL	SO
	wariancja miąższości współczynnik zmienności miąższości błąd procentowy miąższości			
Klasa wieku				
IIa	1919,97	6064,86	4798,09	5476,76
	46,97	82,26	34,43	47,46
	19,18	27,42	17,21	12,25
IIb	5016,00	6902,19		8034,43
	46,14	46,55		44,00
	13,91	17,59		8,63
IIIa	2885,01	7568,09		8419,02
	23,79	57,54		32,92
	9,71	16,61		5,73
IIIb	4889,18	7903,84		8298,14
	32,86	39,00		30,32
	14,70	10,07		3,68
IVa	3131,43	12166,17	2292,98	9157,55
	23,72	33,25	12,02	29,69
	6,34	8,89	5,37	4,75
IVb	12010,63	7338,14		16486,10
	41,25	27,28		35,59
	10,65	9,09		3,69
Va	1758,85	11463,62	30226,41	13916,21
	14,29	32,71	49,72	28,99
	4,52	6,18	14,99	2,57
Vb	4108,51	26069,37		17232,81
	21,07	38,89		31,63
	7,45	7,94		3,47
VI		26519,83		14990,16
		37,65		29,76
		7,38		3,51
KOKDO	6094,25	11417,77		20246,53
	23,75	26,81		32,93
	5,18	4,98		2,99

Błąd procentowy dla obrębu: 1,17

Odbiór inwentaryzacji zasobów wraz z testem kontroli pomiaru miąższości na kołowych powierzchniach próbnych nastąpił w dniach 7, 10.05.2013 r..

Wyniki:

- liczba błędów grubych – 1;
- bezwzględna wartość statystyki pola przekroju pierśnicowego=0,085;
- bezwzględna wartość statystyki wysokości = 0,369,

liczba błędów grubych jest mniejsza od 4, a bezwzględna wartość statystyki jest mniejsza od 2.

Wyniki testu pomiaru miąższości pozwoliły na przyjęcie obliczenia miąższości dla nadleśnictwa.

8.2.2 Prace kameralne

W pracach kameralnych przy tworzeniu opisów taksacyjnych korzystano z programu „Taksator” wersja 6.0.191, do którego importowano dane z SILP-LAS z nadleśnictwa. Na tej bazie dokonano aktualizacji wydzieleń i ich opisów taksacyjnych oraz wykonano obowiązkowe zestawienia zbiorcze przewidziane w §74 Instrukcji Urządzenia Lasu.

Mapy dostosowane zostały do obowiązującego standardu leśnej mapy numerycznej – S-LMN i przekazane do nadleśnictwa w formie cyfrowej, jak też tradycyjnie - w formie wydruków.

Prace kameralne związane z tworzeniem opracowań kartograficznych wykonała Pracownia Kameralna Urzędzeniowa w składzie:

1. Marek Kaczor - kierownik
2. Alicja Królikowska
3. Jolanta Smyk
4. Henryk Zarajczyk
5. Wioletta Wójcik
6. Sławomir Kuśmierz- zastępca kierownika

Wszystkie prace kameralne wykonywane były w porozumieniu z personelem nadleśnictwa oraz pracownikami RDLP. Współpraca ta układała się prawidłowo.

8.3 Zestawienie składników planu urządzenia lasu

Plan urządzenia składa z następujących części:

Opis ogólny lasów nadleśnictwa (elaborat) (oddzielnie opracowany) w 3 egzemplarzach z przeznaczeniem dla Nadleśnictwa Biała Podlaska, RDLP w Lublinie i DGLP w Warszawie)

W skład **opisu ogólnego** wchodzi też tematyczne mapy przeglądowe w skali 1:25000:

- ✓ drzewostanów,
- ✓ siedlisk,
- ✓ cięć,
- ✓ nasiennictwa i selekcji,
- ✓ ochrony lasu,

oraz mapy sytuacyjno- przeglądowe w skali 1: 50 000:

- ✓ obszaru w granicach terytorialnego zasięgu nadleśnictwa,
- ✓ zagospodarowania rekreacyjnego,
- ✓ ochrony przeciwpożarowej,
- ✓ gospodarki łowieckiej

Program ochrony przyrody (opracowany w oddzielny tom wraz z mapą sytuacyjno-przeglądową walorów przyrodniczo-kulturowych w skali 1:50 000) w 3 egzemplarzach z przeznaczeniem dla Nadleśnictwa Biała Podlaska, RDLP w Lublinie i DGLP w Warszawie) oraz mapa rozmieszczenia stanowisk chronionych i rzadkich roślin, zwierząt i grzybów wg obrębów leśnych w skali 1:25000 w 2 egzemplarzach (Nadleśnictwo Biała Podlaska, RDLP w Lublinie).

Prognoza oddziaływania PPUL na środowisko i obszary Natura 2000 wraz z mapą przeglądową do prognozy oddziaływania na środowisko Projektu Planu Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Biała Podlaska w skali 1:25000 (w kieszeni opracowania) w 5 egzemplarzach (Nadleśnictwo Biała Podlaska, RDLP w Lublinie, DGLP w Warszawie, RDOŚ w Lublinie, WIS w Lublinie).

Szczegółowe dane z inwentaryzacji lasu dla każdego obrębu oddzielnie w 2 egzemplarzach (Nadleśnictwo, RDLP w Lublinie);

Zawierają one opisy taksacyjne oraz przewidziane Instrukcją UL wykazy i tabele.

Wzór nr 6 – Wykaz projektowanych cięć rębnych w 2 egzemplarzach (RDLP w Lublinie, DGLP)

- Dla nadleśnictwa sporządzono tom zawierający w układzie obrębów leśnych:
  - ✓ wykazy projektowanych cięć rębnych (wzór nr 6),
  - ✓ wykazy drzewostanów projektowanych do użytkowania przedrębne,

- ✓ wykazy projektowanych zabiegów z zakresu hodowli lasu.
- Dla każdego leśnictwa sporządzony został operat zawierający: wyciąg z opisu ogólnego i programu ochrony przyrody, wyciągi z opisów taksacyjnych, wyciąg z mapy gospodarczej w skali 1:5000 z naniesioną lokalizacją cięć rębnych oraz danymi dotyczącymi nasiennictwa i selekcji, ochrony lasu, ochrony przeciwpożarowej, walorów przyrodniczo-kulturowych, stanowiska chronionych i rzadkich gatunków roślin naczyniowych i zwierząt, wykaz cięć użytkowania rębnego, wykaz projektowanych cięć użytkowania przedrębego, wykaz drzewostanów, w których nie projektuje się cięć pielęgnacyjnych, wykaz zadań z hodowli lasu. Ponadto sporządzono mapę gospodarczo- przeglądowymi w skali 1:10000 drzewostanową i cięć rębnych z naniesionymi granicami istniejących form ochrony przyrody i lokalizacją gatunków roślin i zwierząt objętych ochroną ścisłą i szczególnie rzadkich.
- Wydruki mapy gospodarczej w skali 1: 5 000 - arkusze szt. 60 otrzymuje nadleśnictwo.
- Leśna mapa numeryczna Nadleśnictwa Biała Podlaska wykonana została zgodnie ze standardem określonym w Instrukcji urządzania lasu i innych zarządzeniach DGLP. Na jej bazie sporządzono wydruki map w tradycyjnej formie.

Elaborat opracował

Kierownik Pracowni UL nr 2

mgr inż. Lesław Radzikowski

Szef Produkcji

Dyrektor

inż. Konstanty Kasperuk

mgr Jacek Koba

9 ZAŁĄCZNIKI

9.1 Zarządzenie nr 32 Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 31 marca 1994 r.

Z A R Z A D Z E N I E Nr 32

Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa
z dnia 31 marca 1994r.

w sprawie uznania za ochronne lasów stanowiących własność Skarbu Państwa, będących w zarządzie Lasów Państwowych Nadleśnictwa Biała Podlaska.

Na podstawie art.16 pkt 1 ustawy z dnia 28 września 1991r. o lasach (Dz.U. Nr 101, poz.444, zm. Dz.U. z 1992r. Nr 21, poz.85 i Nr 54, poz.254 i z 1994r. Nr 1, poz.3) zarządza się, co następuje:

§ 1

1. Uznaje się za ochronne lasy stanowiące własność Skarbu Państwa o powierzchni łącznej około 3.929 ha, wchodzące w skład Nadleśnictwa Biała Podlaska w Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Lublinie, położone wg. stanu na dzień 01.01.1983r. jak niżej:
  - 1) w obrębie leśnym Biała Podlaska o powierzchni łącznej około 3.370 ha, w tym:
    - a) lasy wodochronne o powierzchni łącznej około 105 ha w oddziałach: 248, 249, 259, 261, 263-266,
    - b) lasy stanowiące ostoje zwierząt podlegających ochronie gatunkowej o powierzchni łącznej około 88 ha w oddziałach: 262, 268, 269,
    - c) lasy położone w odległości do 10 km od granic administracyjnych miast liczących ponad 50 tys. mieszkańców o powierzchni łącznej około 2.942 ha w oddziałach: 1-71, 77-89, 91-102, 116-125, 125A,
    - d) lasy o szczególnym znaczeniu dla obronności i bezpieczeństwa Państwa o powierzchni łącznej około 235 ha w oddziałach 126-132,
  - 2) w obrębie leśnym Kijowiec o powierzchni łącznej około 559 ha w tym:
    - a) lasy wodochronne o powierzchni łącznej około 442 ha w oddziałach: 74, 75, 158, 159, 209-211, 228-231, 291, 291A, 292-294, 306-308, 322, 323, 325,

- b) lasy stanowiące cenne fragmenty rodzimej przyrody o powierzchni łącznej około 6 ha w oddziale 56,
- c) lasy stanowiące drzewostany nasienne o powierzchni łącznej około 8 ha w oddziale 278,
- d) lasy stanowiące ostoje zwierząt podlegających ochronie gatunkowej o powierzchni łącznej około 103 ha w oddziałach: 251-253, 261-263.

2. Szczegółową powierzchnię i lokalizację lasów ochronnych określi plan urządzenia lasu Nadleśnictwa Biała Podlaska na okres od 01.01.1994r. do 31.12.2003r.

§ 2

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

MINISTER
Stanisław Żelichowski
Stanisław Żelichowski

9.2 Zarządzenie nr 115 Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 18 sierpnia 1994 r

Z A R Z A D Z E N I E Nr 115

Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa
z dnia 18 sierpnia 1994r.

w sprawie uznania za ochronne lasów stanowiących własność Skarbu Państwa, będących w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe, Nadleśnictwa Chotyłów.

Na podstawie art.16 pkt 1 ustawy z dnia 28 września 1991r. o lasach (Dz.U. Nr 101, poz.444, z 1992r. Nr 21, poz.85 i Nr 54, poz.254 oraz z 1994r. Nr 1, poz.3) zarządza się, co następuje:

§ 1

1. Uznaje się za ochronne lasy stanowiące własność Skarbu Państwa o powierzchni łącznej około 3.695 ha, wchodzące w skład obrębu leśnego Chotyłów Nadleśnictwa Chotyłów w Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Lublinie, położone według stanu na dzień 01.01.1983r. jak niżej:

- a) lasy wodochronne o powierzchni łącznej około 3.204 ha w oddziałach: 7-10, 22, 23, 34-36, 41-43, 45, 46, 49, 50, 53, 54, 56, 77, 78, 89, 92, 93, 103, 108, 132, 136, 144, 152, 158, 165, 170, 173, 176, 185-187, 189-194, 196-203, 207, 208, 211-213, 218, 222-224, 228, 229, 237A, 237B, 251, 252, 256, 258, 279A, 280-289, 289A, 290-294, 294A, 295-302, 304, 304A, 305, 306A, 307A, 311, 314, 314A, 315, 325A, 354, 355, 355A, 355B, 356-361, 363-365, 367, 368, 370, 372-375, 377, 377A, 378, 378A, 379, 379A, 380, 381, 394-396, 405, 406, 414, 419, 420, 424, 429, 431-434, 441, 443, 444, 448;
- b) lasy stanowiące drzewostany nasienne o powierzchni łącznej około 14 ha w oddziale 199;
- c) lasy stanowiące ostoje zwierząt podlegających ochronie gatunkowej o powierzchni łącznej około 175 ha w oddziałach: 93, 94, 107, 108, 125, 126, 221-223, 227, 228;
- d) lasy położone w odległości do 10 km od granic administracyjnych miast liczących ponad 50 tys. mieszkańców o powierzchni łącznej około 302 ha w oddziałach: 177-184, 230-235.

2. Szczegółową powierzchnię i lokalizację lasów uznanych niniejszym zarządzeniem za ochronne określi plan urządzenia lasu Nadleśnictwa Chotyłów na okres od 01.01.1994r. do 31.12.2000r.

§ 2

Pozostałe lasy tego nadleśnictwa, które dotychczas były uznane za ochronne, a nie wymienione w § 1 - pozbawia się charakteru ochronnego.

§ 3

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem 01 stycznia 1995r.

MINISTER

Stanisław Zelichowski

9.3 Protokół Komisji Założeń Planu

Protokół

z posiedzenia Komisji Założeń Planu

**do PROJEKTU PLANU URZĄDZENIA LASU
dla Nadleśnictwa Biała Podlaska
obręby Biała, Kijowiec
na okres od 01.01.2014 r. do 31.12.2023 r.**

Opracowany na podstawie Instrukcji Urządzania Lasu (stanowiącej zał. do zarządzenia nr 55 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 21 listopada 2011r.)
Cel ustalenie „Założeń do sporządzenia projektu Planu Urządzenia Lasu” wraz z Programem Ochrony Przyrody i Prognozą oddziaływania planu na środowisko.

Posiedzenie Komisji Założeń Planu (KZP) dla Nadleśnictwa Biała Podlaska zwołanej przez Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Lublinie odbyło się w dniu 16 lutego 2012r w siedzibie Nadleśnictwa,

obradom **przewodniczył:**

Adam Kornat – Z-ca Dyrektora RDLP w Lublinie

z udziałem przedstawicieli:

Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych

Marcin Polewczyk- specjalista SL

Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Lublinie:

Ewa Drzewiecka – Naczelnik Wydziału Zasobów

Bogusław Gorzkowski – Naczelnik Wydziału Hodowli Lasu

Jarosław Kmiec – st. spec. SL

Nadleśnictwa Biała Podlaska:

Janina Giermaz- Nadleśniczy

oraz

RDOŚ w Lublinie

Wojciech Duklewski

Pozostali uczestnicy posiedzenia Komisji wg załączonej listy.

Po przedstawieniu referatu przez Nadleśniczego i koreferatu przez Naczelnika Wydziału Zasobów RDLP w Lublinie oraz w wyniku dyskusji, Komisja przyjęła następujące założenia do sporządzenia projektu planu urządzenia lasu wraz z programem ochrony przyrody, i prognozą oddziaływania tego planu na środowisko:

Część A: Wytyczne w sprawie organizacji prac urzędniowych.

1. Zmiany stanu posiadania zaszele w ubiegłym okresie gospodarczym i proponowane zmiany bieżące.

Powierzchnia ogólna nadleśnictwa wg stanu na 31.12.2011r., wynosi: – **13153,37** ha(brutto 13281,81ha) znajduje się w dwóch obrębach leśnych: Biała i Kijowiec. Ruch gruntów w minionym okresie nie spowodował istotnej zmiany powierzchni.

2. Wstępna weryfikacja posiadanych przez Nadleśnictwo podkładów geodezyjnych i rejestru gruntów.

2.1. Aktualizacja rejestru gruntów, mapy gospodarczej, mapy ewidencyjnej i LMN

Dokumentacja stanu posiadania jest kompletna.

Rejestr gruntów w SILP jest aktualizowany na bieżąco i jest zgodny z ewidencją powszechną. Mapy gospodarcze i mapy ewidencyjne zostaną zaktualizowane według stanu na dzień 31.12.2011 r.. Nadleśnictwo udostępni Wykonawcy Rejestr gruntów w formie

numerycznej i analogowej, wg stanu na 01.01.2012 roku, który będzie potwierdzony przez Nadleśniczego wraz z zaktualizowanymi załącznikami mapowymi. Zaktualizowana LMN zostanie przekazana z datą podpisania umowy na wykonanie projektu planu u.l. Niezgodności użytków gruntowych stwierdzone w trakcie terenowych prac taksacyjnych zostaną protokolarnie uzgodnione i spisane, jako dodatkowe elementy korygujące stan posiadania. Tak sporządzony wykaz rozbieżności podlegać będzie zatwierdzeniu przez Nadleśniczego i na podstawie jego decyzji ujęty w PUL.

2.2. Przegląd i uzgodnienie pomiędzy Nadleśnictwem a Wykonawcą prac geodezyjnych gruntów związanych z gospodarką leśną

Przegląd gruntów związanych z gospodarką leśną zostanie wykonany w terminie uzgodnionym z wykonawcą a jego wyniki uwzględnione w ewidencji powszechnej i w dokumentacji do celów taksacji. Nadleśnictwo dokona bieżącego przeglądu gruntów związanych z gospodarką leśną a w szczególności wskazania przebiegu przez grunty linii elektroenergetycznych, a jego wyniki uwzględnione zostaną w ewidencji i w dokumentacji do celów taksacji.

2.3. Ujawnianie zarządu LP w księgach wieczystych.

Nadleśnictwo posiada założone księgi wieczyste na 12881,24 ha powierzchni. Dla działek 1905/1, 1905/2, 1905/3, 1906, 1907, 1915 1957, 1959 obr. ew. Huszcza Pierwsza o pow. 124,2929 ha w 2014 r. podjęta zostanie próba założenia KW w procesie cywilnym przez zasiedzenie. Pozostałe grunty to w większości działki współdzielne.

2.4. Sprawdzenie położenia gruntów własnych względem swojego zasięgu terytorialnego

Nadleśnictwo wraz z udziałem sąsiednich nadleśnictw dokonało przeglądu w tym zakresie. Grunty w zarządzie Nadleśnictwa położone są w zasięgu terytorialnym. Równocześnie stwierdza się, iż na terenie zasięgu Nadleśnictwa nie występują grunty w zarządzie innych nadleśnictw. Wykonawca uzgodni styk z sąsiednimi nadleśnictwami przy aktualizacji LMN.

2.5. Opracowanie dokumentacji do aktualizacji użytków i klas gruntów

W trakcie prac przygotowawczych Nadleśnictwo porówna użytki wykazane w rejestrze i na mapie ze stanem faktycznym oraz dokona aktualizacji zarówno w przekazanych danych jak i w starostwie.

Niezgodności użytków gruntowych stwierdzone w trakcie terenowych prac taksacyjnych [zmiana rodzaju użytku, zmiany konturu] zostaną przedstawione przez wykonawcę prac nadleśniczemu w formie wykazu w celu wydania pisemnej decyzji przez nadleśniczego o sposobie ich ujęcia w projekcie planu ul. Decyzja powinna być przekazana wykonawcy projektu planu przed terminem odbioru prac terenowych. W przypadku powstania sporu w sprawie rozbieżności rozstrzyga Dyrektor RDLP w terminie nie przekraczającym 30 dni po odbiorze prac terenowych, Decyzja Dyrektora RDLP w Lublinie jest ujmowana w protokole z NTG.

3. Ustalenia dotyczące gruntów: spornych, stanowiących współwłasność, przeznaczonych do zalesienia, wyłączonych z zarządu, wyłączonych z produkcji, a pozostających w stanie posiadania Nadleśnictwa

3.1 Grunty sporne:

Brak gruntów spornych.

3.2 Grunty stanowiące współwłasność:

Nadleśnictwo posiada 183, 3788 ha gruntów we współdziale (udział nadleśnictwa 55, 0797 ha) w gminach Biała Podlaska, Łomazy, Janów Podlaski. W opisanu ogólnym zostanie

zamieszczony wykaz gruntów będących we współwłasności oraz będzie opisany ich charakter. Grunty we współwłasności ujęte zostaną w opisach taksacyjnych oraz na mapach, nie będą przedmiotem planowania urządzeniowego.

3.3 Grunty przeznaczone do zalesienia.

Brak gruntów do zalesienia.

3.4 Grunty wyłączone z zarządu i przekazane w użytkowanie na podstawie art. 40 ustawy o lasach.

Brak gruntów przekazanych w użytkowanie.

3.5 Grunty wyłączone z produkcji w trybie ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych, a pozostających w stanie posiadania Nadleśnictwa.

Brak gruntów wyłączonych z produkcji w trybie ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

3.6 Grunty przeznaczone na cele nierolnicze i nieleśne.

Obr. Biała oddziały 2A, 3A, 4A, 5A o powierzchni łącznej 171,4 ha z przeznaczeniem pod budowę portu lotniczego cargo.

Prace siedliskowe, w tym fitosocjologiczne.

Należy wykonać aktualizację operatu glebowo-siedliskowego opracowanego wg stanu na 01.01.2004 r. celem dostosowania do aktualnej klasyfikacji gleb leśnych, nomenklatury i nazewnictwa przy wykorzystaniu metodyki S. Brożka. Uzyskane wyniki opracować w formie aneksu do istniejącego opracowania wraz z mapami oraz wykonaniem zgodnie ze standardem LMN warstwy gleb i siedlisk.

W miejscach wskazanych przez Nadleśniczego należy przeprowadzić w terenie weryfikację gleb i siedlisk.

Należy przeprowadzić weryfikację zasięgów siedlisk przyrodniczych będących przedmiotem ochrony tj. położonych w „siedliskowych” obszarach Natura 2000.

Ponieważ siedliska przyrodnicze poza obszarami Natura 2000 (siedliskowymi) nie są przedmiotami ochrony, nie wymagają oceny i szczególnego traktowania. W związku z tym weryfikację zasięgu siedlisk przyrodniczych należy przeprowadzić w odniesieniu do siedlisk przyrodniczych będących przedmiotem ochrony, a więc położonych w „siedliskowych” obszarach Natura 2000. Poza „siedliskowymi” obszarami Natura 2000 obszary zinwentaryzowane w przeszłości, jako siedliska przyrodnicze w obecnym stanie prawnym nie powinny być traktowane, jako siedliska przyrodnicze.

Opracowanie musi zawierać pisemną ekspertyzę wykonaną przez uzgodnionego ze Zleceniodawcą eksperta.

Dla potrzeb planu urządzenia lasu ustalenia z opracowania siedliskowego przyjąć w możliwie maksymalnym stopniu.

Prace przygotowawcze, w tym ocena podstawowych założeń agospodarowania przestrzennego regionu, podjęcie decyzji w sprawie ewentualnej orekty lasów ochronnych oraz uzgodnienie wykazu drzewostanów czasowo rylączonych z użytkowania głównego. (§§ 7-9, 110 ust. 16 IUL)

5.1 Podstawowe założenia polityki zagospodarowania przestrzennego regionu, dotyczące gospodarki leśnej i ochrony przyrody, z uwzględnieniem regionalnych strategii rozwoju oraz regionalnych programów ochrony środowiska (wg § 9 i § 116 nowej IUL).

Stosowna informacja zostanie zebrana i przygotowana zgodnie z § 9 IUL oraz § 116 IUL i przekazana wykonawcy po podpisaniu umowy.

Wykonawca Projektu PUL przedstawi w opisanu ogólnym podstawowe założenia polityki zagospodarowania przestrzennego regionu, dotyczące gospodarki leśnej i ochrony

przyrody, zamieszczając w zakończeniu klauzulę o zgodności projektu planu urządzenia lasu ze strategią przestrzennego zagospodarowania regionu wyrażoną w planach zagospodarowania przestrzennego oraz w regionalnych programach ochrony przyrody.

5.2 Wykaz drzewostanów czasowo wyłączonych z użytkowania głównego.
Drzewostany czasowo wyłączone z użytkowania głównego (na skutek odpowiednich decyzji zarządzającego lasami lub uprawnionych organów właściwych do spraw ochrony przyrody) zostaną uwzględnione w planie urządzenia lasu oraz ujęte w zaktualizowanym Programie Ochrony Przyrody dla Nadleśnictwa, a granice przedstawione na odpowiednich mapach przeglądowych i sytuacyjnych.

5.3 Korekta lasów ochronnych.

Należy wykonać aktualizację wykazu lasów ochronnych. Przedstawiciel Nadleśnictwa wspólnie z Wykonawcą pod merytorycznym kierunkiem przedstawiciela RDLP Lublin przygotowuje dokumentację do wniosku, która zostanie przekazana do zaopiniowania przez właściwe gminy. Po zaopiniowaniu przez władze samorządowe Dyrektor RDLP Lublin wystąpi z wnioskiem do Ministra Środowiska za pośrednictwem Dyrektora Generalnego LP o wydanie stosownej decyzji. Dokumentacja powinna być zgodna z §25 IUL, sporządzona i przekazana do DGLP w terminie do końca 2012 roku. W przypadku wydania stosownej Decyzji przez Ministra Środowiska, lasy te zostaną zaliczone do lasów ochronnych.

6. Forma przekazania bazy danych SILP dla potrzeb planu urządzenia lasu, w tym zaktualizowanych danych geometrycznych i opisowych oraz ewentualna decyzja w sprawie wstrzymania obrotu gruntami.

Przekazanie wykonawcy prac urządzeniowych dokumentacji do celów taksacji nastąpi protokolarnie po podpisaniu umowy z wykonawcą projektu planu u.l. Wykonawca prac za podstawę stanu posiadania Nadleśnictwa przyjmie rejestr gruntów sporządzony na podstawie SILP oraz mapy numerycznej wraz z zaistniałymi zmianami po 1 stycznia 2012 roku.

Przekazanie dokumentacji w postaci importu kopii bazy SILP do programu „Taksator” oraz warstw LMN według stanu na 01.01.2012 roku nastąpi protokolarnie w oparciu o Zarządzenie nr 13 DGLP z 20 marca roku 2007 (po wcześniejszej aktualizacji bazy i warstw wektorowych za 2011r wykonanej przez Nadleśnictwo). Wykonawca, po wykonaniu taksacji i wprowadzeniu jej wyników do programu „Taksator” utworzy warstwy stratyfikacyjne i dopiero wówczas zostanie ustalona liczba i rozmieszczenie na mapie próbnych powierzchni kołowych. Powierzchnie kołowe zostaną założone po wykonaniu taksacji.

Wszystkie zmiany ewidencyjne po terminie przekazania rejestru będą uwzględnione przez Wykonawcę prac pod warunkiem przekazania kompletnego wypisu i rysu działki wraz z współrzędnymi pomiaru przez Nadleśnictwo. Przyjmowanie tych zmian, może mieć miejsce w terminie do dnia 30.06.2013 r. Termin ten musi być bezwzględnie przestrzegany.

Zmiany rejestru gruntów zaistniałe po tym terminie nie zostaną uwzględnione w bazie programu „Taksator” przekazanej Nadleśnictwu wg stanu na 1.01. 2014 roku. Tego typu zmiany będą wprowadzane samodzielnie przez Nadleśnictwo po procesie instalacji nowej bazy w SILP.

7. Korekta podziału powierzchniowego, w tym oznaczenie niewyraźnych granic wyłączeń.

7.1. Pomiary uzupełniające, podziały i rozgraniczenia

Nadleśniczy dokona przeglądu terenowego i wskaże lokalizacje wymagające ewentualnego wykonania rozgraniczenia, czy pomiarów uzupełniających zgodnie z potrzebami. Prace zostaną wykonane do 31.12.2012r.

7.2. Odtworzenie i stabilizacja zatartych granic własności.

Nadleśniczy dokona przeglądu granic i zgodnie z potrzebami doprowadzi do ich odtworzenia i stabilizacji w terminie do 30.08.2012r.

7.3. Uczytelnienie podziału powierzchniowego (konserwacja wizur, linii oddziałowych)

Należy wykonać prace zgodnie z potrzebami (w pierwszej kolejności dla granic typu las-las) w terminie do dnia 31.12.2012 r.

7.4. Podział powierzchniowy: zmiany numeracji oddziałów, podziału powierzchniowego, wielkości ostępów, kierunków cięć

Należy pozostawić bez zmian numerację oddziałów. Grunty przejęte w mijającym 10-leciu należy oznakować numerami kolejnymi dla obrębu. W przypadku, gdy nie występuje zmiana granic, należy zachować numerację literową pododdziałów. W przypadku dokonania zmian granic i numerów oddziałów, z wyszczególnieniem tych, które wymagają zmian adresów leśnych, Wykonawca przedłoży do zatwierdzenia na posiedzeniu NTG.

W ramach prac terenowych granice pododdziałów, powinny być oznakowane zgodnie z §16 IUL bez naruszania miazgi drzew.

8. Wykorzystanie zdjęć lotniczych lub obrazów satelitarnych do pul, wraz z analizą kosztów ich pozyskania.

W pracach terenowych zostaną wykorzystane dostępne zdjęcia lotnicze lub zobrazowania satelitarne. Wykonawca pozyska materiały fotogrametryczne przed rozpoczęciem prac terenowych z Centralnego Ośrodka Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej (CODG i K) oraz Wojewódzkiego Ośrodka Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej (WODG i K).

9. Przebudowa drzewostanów, w tym wytyczne w sprawie sporządzenia „Wykazu drzewostanów kwalifikujących się do przebudowy”(wg wzoru nr 3 IU L).

W „Wykazie drzewostanów kwalifikujących się do przebudowy” (wzór nr 3) należy wyspecyfikować (podział przyjąć zgodnie z § 40 IUL):

- A. Drzewostany do pilnej przebudowy pełnej,
- B. Drzewostany do stopniowej przebudowy pełnej,
- C. Drzewostany do przebudowy częściowej w ramach cięć pielęgnacyjnych.

Przy kwalifikowaniu drzewostanu do przebudowy należy brać pod uwagę następujące elementy:

- stabilność drzewostanu,
- wiek drzewostanu,
- stopień jego uszkodzenia,
- jakość drzewostanu,
- stopień zgodności składu gatunkowego z określonym dla niego typem drzewostanu.

Do pilnej przebudowy pełnej będą przeznaczone drzewostany:

- o składzie gatunkowym niezgodnym z siedliskiem,
- o składzie gatunkowym częściowo zgodnym z siedliskiem z 3-cią klasą jakości,
- drzewostany z 3-cim stopniem uszkodzenia (ponad 50%).

Do stopniowej przebudowy pełnej będą przeznaczone drzewostany:

- o składzie gatunkowym częściowo zgodnym z siedliskiem ze średnim stopniem uszkodzenia (20-50%).

Do przebudowy częściowej w ramach cięć pielęgnacyjnych będą przeznaczone:

- drzewostany częściowo zgodne z siedliskiem będące w wieku zapewniającym skuteczne wykonanie cięć pielęgnacyjnych zmierzających do osiągnięcia zamierzonego celu.

Przy odbiorze terenowych prac urzędniowych Wykonawca przedłoży wykaz drzewostanów kwalifikujących się do przebudowy na najbliższe 10-lecie (wzór nr 3), do akceptacji NTG.

W drzewostanach zaliczonych do przebudowy, dopuszcza się skrócenie okresu odnowienia oraz zastosowanie różnych form zagospodarowania w zależności od stanu drzewostanów.

10. Zastosowanie jednostek kontrolnych

W nadleśnictwie nie zachodzi konieczność utworzenia jednostek kontrolnych.

11. Wykonanie inwentaryzacji zasobów drzewnych, w tym decyzja w sprawie inwentaryzacji podrostu i dodatkowego pomiaru drewna martwego.

Należy wykonać inwentaryzację zasobów drzewnych w obrębie statystyczną metodą reprezentacyjną z zastosowaniem warstw gatunkowo-wiekowych, obejmującą trzy etapy:

- 1) szacunek miąższości w poszczególnych drzewostanach z wykorzystaniem „Tablic zasobności i przyrostu drzewostanów” B. Szymkiewicza i powierzchni próbnych relaskopowych – podczas sporządzania opisu taksacyjnego;
- 2) inwentaryzacja miąższości na losowych powierzchniach próbnych;
- 3) wyrównanie (równanie regresji) miąższości oszacowanej w drzewostanach do miąższości ustalonej dla klas i podklas wieku w warstwach gatunkowo-wiekowych na podstawie pomiaru drzew na powierzchniach próbnych.

Na wybranych powierzchniach próbnych należy wykonać pomiary drewna martwego zgodnie z §62 IUL.

W elaboracie należy zamieścić informację, że statystyczna metoda reprezentacyjna pomiaru miąższości nie daje dokładnych wyników dla drzewostanu i nie może być podstawą do rozliczenia masy na pozycji zrębowej. Zadawalająca dokładność tej metody osiągniata jest dla obrębu leśnego.

W trakcie prac terenowych zgodnie z § 39 IUL należy zinwentaryzować szkody natury biotycznej i abiotycznej, wiatrołomy, uszkodzenia od owadów i zwierzyny, łącznie z I klasą wieku, z podaniem dla stopni od 1 do 3 głównej przyczyny uszkodzeń.

W uzgodnieniu z Nadleśnictwem (uwzględniając dane ZOL) należy zainwentaryzować i nanieść na mapę ochrony lasu:

- stale partie kontrolne do jesiennych poszukiwań szkodników pierwotnych sosny,
- ogniska gradacyjne,
- powierzchnie drzewostanów na gruntach porolnych,
- lokalizacje pułapek feromonowych na brudnicę mniszkę,
- obszary zagrożone uporczywym występowaniem szkód powodowanych przez:
  - pędraki,
  - szkodniki wtórne,
  - choroby grzybowe,
  - czynniki klimatyczne i antropogeniczne,
  - zakłócenie stosunków wodnych.

Inwentaryzacja uszkodzeń przemysłowych oraz określenie stref uszkodzeń przemysłowych nie będzie wykonywana.

Zgodnie z § 102 p.3 Nadleśniczy uzgodni z właściwym ZOL granice obszarów zagrożonych uporczywym występowaniem szkód z zaznaczeniem na mapie przeglądowej. Wykonawca określi przestrzenny rozkład tych uszkodzeń w wyniku prac inwentaryzacyjnych.

12. Sporządzenie i wydruk map gospodarczych, gospodarczo-przeładowych i przeładowych oraz mapy sytuacyjnej oraz wydruk map tematycznych.

Mapy gospodarcze i przeładowe zostaną sporządzone na bazie LMN, zgodnie ze

standardem LMN (§§ 64-72, 101-104 IUL). W skład materiałów kartograficznych planu urzędzenia lasu wejdą:

1. Mapa gospodarcza 1:5 000,
2. Mapy gospodarczo - przeglądowe 1:10 000 (dla leśniczych),
3. Mapa przeglądowa 1:25 000,
4. Mapa sytuacyjna 1:50 000.

Materiały kartograficzne należy wykonać zgodnie z instrukcją urządzania lasu i standardem leśnej mapy numerycznej oraz umową zawartą pomiędzy wykonawcą, a zleceniodawcą - RDLP w Lublinie, na aktualnym podkładzie topograficznym. Rodzaj map i skala zostaną przedstawione w punkcie 15 protokołu. Nie należy aktualizować map gospodarczych (twardych arkuszy) znajdujących się w Nadleśnictwie. Materiały opisowe i kartograficzne należy nagrać na nośnik optyczny (CD/DVD) wszystkich w/w kompozycji mapowych w formacie PDF.

13. Podział na obręby leśne oraz podział na leśnictwa.

Wg stanu na 1.01.2012 r. Nadleśnictwo podzielone jest na 8 leśnictw rewirowych i 1 leśnictwo szkółkarskie. Leśnictwa zgrupowane są w 2 obrębach: Biała (2 leśnictwa rewirowe oraz 1 leśnictwo szkółkarskie) i Kijowiec (6 leśnictw rewirowych). Przeciętna powierzchnia leśnictwa wynosi 1644,16 ha. Przeciętny zasięg terytorialny leśnictwa wynosi średnio 12875 ha.

W projekcie PUL podział na leśnictwa zostanie przyjęty wg stanu na 01.01.2014 r. zgodnie z wydanym przez Nadleśniczego zarządzeniem.

Aktualny podział na leśnictwa wymaga korekty, ponieważ powierzchnia leśnictw waha się od 1100 ha do 2384 ha. Propozycja zmian granic leśnictw zostanie przedłożona do 30.06.2013 r.

14. Terminy i sposoby kontroli prac urzędzeniowych.

Postęp prac kontrolowany będzie przez przedstawiciela Zlecającego, zgodnie z etapami wymienionymi w zawartej umowie na wykonanie projektu planu ul. oraz w oparciu o wytyczne Zarządzenia Nr 63 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z 13 sierpnia 2002 roku w sprawie kontroli i odbioru robót urzędzeniowych zleczanych przez regionalne dyrekcje Lasów Państwowych.

Po zakończeniu całości prac terenowych zostanie wykonany test kontroli pomiaru miąższości na powierzchniach próbnych kołowych w wylosowanym obrębie leśnym zgodnie z metodyką określoną w IUL.

Niezależnie od powyższego, kadra Nadleśnictwa powinna na bieżąco utrzymywać stały kontakt i ścisłą współpracę z przedstawicielami Wykonawcy.

Na każdym etapie trwania prac należy zapewnić Zleceniodawcy możliwość zapoznania się z posiadanymi materiałami a także uzgodnieniami wyników inwentaryzacji.

W związku z powyższym Wykonawca udostępni pierwodruk opisów taksacyjnych wraz ze szkicami terenowymi oraz pierworisy map w skali 1:5000 dotyczących kartowania siedlisk, na okres 30 dni celem dokonania kontroli i uzgodnień.

Przed zakończeniem prac kameralnych będą uzgodnione z Nadleśnictwem oraz RDLP wymagane instrukcją urządzania lasu wykazy i zestawienia (w tym wykazy cięć i hodowli).

Po zakończeniu prac nastąpi przekazanie całości dokumentacji do kontroli, która będzie przeprowadzona przez RDLP oraz Nadleśnictwo.

Protokoły uzgodnień pomiędzy Wykonawcą i Nadleśnictwem zostaną przedłożone do akceptacji przez Dyrektora RDLP lub osobę przez niego upoważnioną. Zobowiązuje się Wykonawcę do złożenia Zamawiającemu oryginałów uzgodnień wynikających z dodatkowych ustaleń z Nadleśnictwem w terminie 14 dni od ich podpisania przez strony.

Ustala się następujące terminy :

- przekazanie Wykonawcy kopii bazy SILP w postaci pliku programu Taksator – po zawarciu umowy z Wykonawcą projektu pul.
- przekazanie Wykonawcy zrealizowanych zadań w hodowli, użytkowania przedrębego i rębego jaki został do expiracji planu do dnia 30.06.2013 r.
- uzgodnienie planu cięć na pierwszy rok obowiązywania nowego planu do dnia 30.05.2013 r.
- przekazanie do opiniowania projektu planu urządzenia lasu, o którym mowa w Zarządzeniu DGLP nr 55 z 21 listopada 2011 r. – bezpośrednio po NTG nie później niż na dwa miesiące przed terminem końcowego odbioru.
- przekazanie całości opracowania w celu przeprowadzenia kontroli przez Zlecającego - na 30 dni przed terminem końcowego odbioru.
- zakończenie całości prac oraz podpisanie protokołu końcowej kontroli i odbioru robót urządzeniowych – do dnia 28 lutego 2014 roku.

15. Szczegółowy zakres opracowania. Forma oprawy opisów taksacyjnych i map, w tym map dodatkowych oraz forma prezentowania programu ochrony przyrody, oraz prognoza ekonomiczna z uwzględnieniem danych wrażliwych.

Prace zasadnicze:

- inwentaryzacja lasu (prace przygotowawcze, opis taksacyjny lasu, inwentaryzacja zasobów drzewnych, opracowanie wyników inwentaryzacji, w tym map, tabel i wykazów oraz zebranie danych uzupełniających inwentaryzację),
- inwentaryzacja zasobów drzewnych – stratyfikację grup drzewostanów wykonać po sporządzeniu nowych opisów taksacyjnych,
- sporządzenie opisu ogólnego lasów nadleśnictwa (elaborat) wraz z kompletem map - 3 egz. format A4, twarda oprawa, z opisem złotymi tłoczonymi literami.
- określenie zadań gospodarczych dla nadleśnictwa,
- dokonanie aktualizacji, wykonanego wg stanu na 1 stycznia 2003 roku programu ochrony przyrody oraz wykonanie mapy walorów przyrodniczo – kulturowych Nadleśnictwa w skali 1:50 000 – 3 egz., oraz mapy przeglądowej obszarów chronionych i funkcji lasu w skali 1:25000 – 2 egz., format A4, twarda oprawa z kieszenią na mapy, z opisem złotymi tłoczonymi literami.
- wydruk mapy gospodarczej w skali 1:5000 1 kompl. dla Nadl., nie aktualizować twardych arkuszy,
- wszystkie mapy należy wykonać na aktualnym podkładzie rastrowym z map topograficznych,
- naniesienie w LMN zgodnie ze standardem LMN następujących obiektów: nasiennictwa i selekcji, podlegających ochronie, ppoż. oraz gospodarki łowieckiej,
- wykonanie aktualizacji leśnej mapy numerycznej spełniającej standardy określone w rozdziale VII IUL- standard leśnej mapy numerycznej. Baza danych geometrycznych ma zostać przekazana w postaci plików eksportu do SILP- nagrane na nośnik optyczny. Zasięg terytorialny oraz granice jednostek podziału powierzchniowego leśnictw zweryfikowane i skorygowane w oparciu o zasięg jednostek terytorialnych kraju z Państwowego Rejestru Granic oraz szczegóły terenowe z ortofotomapy, numery inwentarzowe wpisane do warstw bazy geometrycznej LMN,
- sporządzenie prognozy oddziaływania projektu planu urządzenia lasu na środowisko zgodnie z wymogami zapisanymi w p. 16 protokołu. Prognozę należy wykonać w 5 egz. wraz z mapami- format A4, twarda oprawa z kieszenią na mapy, z opisem złotymi tłoczonymi literami. Całość przekazać na nośniku optycznym (CD, DVD) w formacie uzgodnionym ze zlecającą /5 szt./.

- materiały do przekazania do zaopiniowania przez RDOŚ i PWIS (elaborat, POP, POS - wraz z kompletem map, opisy taksacyjne należy przedłożyć w formacie uzgodnionym z zamawiającym).

Prace dodatkowe

- dostosowanie istniejącego operatu glebowo-siedliskowego opracowanego wg stanu na 01.01.2004 r. do aktualnej klasyfikacji gleb leśnych, nomenklatury i nazewnictwa. Uzyskane wyniki opracować w formie aneksu do istniejącego opracowania wraz z mapami oraz wykonaniem zgodnie ze standardem LMN warstwy gleb i siedlisk [z uwzględnieniem zapisu z p.5]. – 2 kompl., format A4, twarda oprawa z kieszenią na mapy, z opisem złotymi tłoczonymi literami.
- sporządzenie i wydrukowanie mapy przeglądowej drzewostanów w formie atlasu dla całego Nadleśnictwa – egz. w skali 1:25 000 z przeznaczeniem dla N-ctwa,
- wydrukowanie i oprawienie opisów taksacyjnych wg obrębów leśnych – egz. przeznaczony dla Nadleśnictwa, format A4 układ poziomy, twarda oprawa z opisem złotymi tłoczonymi literami
- sporządzenie i wydruk map rozmieszczenia rzadkich gatunków roślin, zwierząt i grzybów na podkładzie mapy przeglądowej drzewostanów w skali 1:25 000 wg obrębów leśnych – egz. przeznaczony dla Nadleśnictwa, RDLP i DGLP,
- sporządzenie i wydruk map walorów Nadleśnictwa wg obrębów leśnych w skali 1:25 000 – egz. przeznaczony dla N-ctwa i RDLP,
- sporządzenie i wydruk mapy przeglądowej obszarów Natura 2000 w skali 1:25000 – egz. przeznaczony dla Nadleśnictwa, RDLP i DGLP,
- wydrukowanie i oprawienie wg obrębów leśnych wykazów projektowanych cięć rębnych -3szt, drzewostanów zaprojektowanych do użytkowania przedrębego, zadań hodowlanych – 1 egz. Format A4 układ poziomy, twarda oprawa z opisem złotymi tłoczonymi literami
- wykonanie mapy obwodów łowieckich z zaznaczonymi elementami infrastruktury łowieckiej i poletek – skala 1:50 000, egz. przeznaczony dla N-ctwa, RDLP i DGLP,
- wykonanie mapy ochrony przeciwpożarowej – skala 1:50 000, 4 egz.
- wykonanie mapy „ściennej” obszaru terytorialnego zasięgu działania Nadleśnictwa – skala 1:50 000, egz. z przeznaczeniem dla Nadleśnictwa.
- wykonanie map „czystych”:
  - wg leśnictw w skali 1:10 000 po 2 kompl.,
  - wg obrębów w skali 1:25 000 po 5 kompl.,
  - Nadleśnictwa w skali 1:50 000 – 2 egz.

Opracowanie materiałów dla leśnictwa:

Sporządzić **operat leśniczego** – w 1 egz. dla każdego leśnictwa. Prace obejmują przetworzenie określonych danych opisowych i kartograficznych do formatu „książkowego”, dla poszczególnych oddziałów z terenu leśnictwa, format A5 – oprawa twarda.

W części początkowej operatu należy przedstawić (zamieścić) następujące informacje:

- syntetyczne zestawienie podstawowych danych o leśnictwie,
- wyciąg z opisu ogólnego nadleśnictwa (elaboratu) oraz POP– typy drzewostanów, orientacyjne składy upraw, przyjęte wieki rębności, zastosowane sposoby użytkowania rębego,
- mapę sytuacyjną leśnictwa wg lokalizacji oddziałów w skali 1:25 000 złożoną do formatu opracowania,
- mapę gospodarczo-przeładową drzewostanów dla zasięgu danego leśnictwa w skali 1:10 000 wykonaną w sytuacji, złożoną do formatu opracowania,
- mapę przeglądową „czystą” leśnictwa w skali 1:10 000 wykonaną w sytuacji, złożoną do formatu opracowania.

Operat wykonać w formie zeszytu-książki jako zestaw poszczególnych oddziałów.

Każdy oddział należy przedstawić w postaci:

- **opisowej** – wyciągu z opisu taksacyjnego
- **graficznej:**
  - wyciągu z mapy gospodarczej w skali 1:5000 z naniesioną lokalizacją cięć rębnych oraz danymi dotyczącymi:
    - *nasiennictwa i selekcji,*
    - *ochrony lasu (pierwotne ogniska gradacyjne szkodników pierwotnych So),*
    - *ochrony przeciwpożarowej,*
    - *walorów przyrodniczo-kulturowych,*
    - *stanowisk chronionych i rzadkich gatunków roślin naczyniowych oraz zwierząt,*

Należy pozostawić wolne strony na notatki.

Na końcu każdego operatu należy zamieścić wyciąg z planów (bez wolnych miejsc na odnotowywanie wykonanych czynności) dla danego leśnictwa w zakresie:

- cięć rębnych,*
- cięć przedrębnych*
- zadań hodowlanych,*

Ponadto dla każdego leśnictwa należy:

- sporządzić wydruki map drzewostanowych i cięć rębnych dla leśnictw zawierających obiekty podlegające ochronie oraz stanowiska chronionych gatunków w skali 1:10 000 – po 2 egz. danego leśnictwa (format A5 podklejony na płótnie)
- sporządzić wydruki map drzewostanowych i cięć rębnych dla leśnictw w skali 1:10000 uzupełnionych o nakładkę na przezroczystym materiale zawierającym granice wyłączeń siedliskowych zgodnie z IUL cz.2 z dnia 21.11.2011r. (format wydruku atlas).

Materiały opisowe i kartograficzne należy nagrać na nośnik optyczny (CD/DVD) wszystkich w/w kompozycji mapowych w formacie PDF, a opracowania tekstowe w źródłowym formacie edytowalnym oraz pliki PDF.

16. Ustalenia dotyczące postępowania w sprawie strategicznej oceny oddziaływania planu na środowisko i na obszary Natura 2000, oraz wystąpienia do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w sprawie zakresu i szczegółowości prognozy.

Zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko sporządzanej do projektu Planu Urządzenia Lasu został uzgodniony z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Lublinie (pismo Znak: WPN.611.3.2011.JW z dnia 16.08.2011 r.) oraz z Lubelskim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym (pismo Znak: DNS-NZ.7016.220.2011.MW z dnia 19.07.2011 r.).

Przy sporządzaniu Prognozy należy opierać się na „Ramowych wytycznych w sprawie zakresu i stopnia szczegółowości prognozy oddziaływania na środowisko planu urządzenia lasu” opracowanych przez Zespół złożony z przedstawicieli Ministerstwa Środowiska, Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych, Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska, regionalnych dyrekcji ochrony środowiska oraz regionalnych dyrekcji lasów państwowych i wprowadzonych do stosowania przez Głównego Konserwatora Przyrody pismem Znak: DL-lpn-610-42/39534/11 z dnia 31 sierpnia 2011 r.

Materiały kartograficzne do Prognozy oddziaływania Planu Urządzenia Lasu na środowisko i na obszary Natura 2000:

- mapa przeglądowa zawierająca zakres informacji określony w załączniku nr 5 do „Ramowych wytycznych w sprawie zakresu i stopnia szczegółowości prognozy

oddziaływania na środowisko planu urządzenia lasu”, w skali 1:25000, obrębami leśnymi – 5 egz.

Lokalizację przedmiotów ochrony poszczególnych obszarów Natura 2000 (siedlisk oraz gatunków roślin i zwierząt) należy nanosić na mapie przeglądowej wyłącznie w odniesieniu do siedlisk i gatunków położonych w granicach obszarów Natura 2000, a nie do obszaru całego Nadleśnictwa.

Na NTG Wykonawca przedłoży POS wraz z mapami w postaci umożliwiającej przedłożenie do zaopiniowania przez RDOŚ i PWIS.

Część B: Założenia do planu urządzenia lasu.

17. Obszary chronione i funkcje lasu.

Zgodnie z §25 IUL, lasy nadleśnictwa ze względu na spełnianą dominującą rolę będą podzielone na trzy podstawowe grupy: lasy rezerwatowe, lasy ochronne oraz lasy gospodarcze.

Powierzchniowe i punktowe obiekty chronione należy przyjąć zgodnie z danymi uzyskanymi z Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska [RDOŚ] uzupełnionymi o informacje z nadleśnictwa. Opis i lokalizację siedlisk przyrodniczych należy przyjąć zgodnie z danymi zawartymi w inwentaryzacji przeprowadzonej przez Lasy Państwowe, zweryfikowanymi o wyniki opracowania siedliskowego omówionego w p.4.

Opis granic obszarów Natura 2000 proponuje się przyjąć do planu UL wg danych umieszczonych na stronie MŚ:

- zgodnie z zatwierdzonymi obszarami,
- zgodnie z projektowanymi obszarami.

17.1 Zasięg i lokalizacja istniejących i projektowanych form ochrony przyrody, w tym obszarów chronionych.

Zostanie przyjęty na podstawie danych przekazanych przez nadleśnictwo oraz danych inwentaryzacji przyrodniczych poszczególnych gmin, danych Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Lublinie, Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Lublinie, Ministerstwa Środowiska w zakresie dotyczącym inwentaryzacji przyrodniczej obszarów znajdujących się w Sieci Natura 2000, Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska, inne dane i materiały uzyskane od przedstawicieli nauki, organizacji i stowarzyszeń ekologicznych.

17.2 Podział lasów ze względu na dominujące funkcje.

Ze względu na dominujące funkcje, lasy Nadleśnictwa dzieli się na:

- Lasy rezerwatowe - zgodnie z aktualnym stanem.
- Lasy ochronne (wielofunkcyjne) - Należy wykonać aktualizację wykazu lasów ochronnych zatwierdzonych zarządzeniem nr 32 MOŚZNiL z 31.03.1994 roku..
- Lasy gospodarcze (wielofunkcyjne)- Do tej grupy zaliczone zostaną pozostałe lasy, nie zaliczone do lasów ochronnych.

18. Ujmowanie cech drzewostanów w planie urządzenia lasu.

Ustalenie cech drzewostanów zgodnie z § 26 instrukcji u.l. nastąpi w trakcie prac taksacyjnych oraz na podstawie odpowiedniej dokumentacji uzyskanej z nadleśnictwa. Zostaną one uzgodnione i przedstawione przy przekazaniu prac terenowych w formie odpowiednich wykazów.

W trakcie prowadzonych prac proponuje się przyjąć zasadę zachowania dotychczasowych adresów i powierzchni drzewostanów ujętych w Krajowym Rejestrze Leśnego Materiału Podstawowego, /pod warunkiem, że podczas prac taksacyjnych nie zostaną stwierdzone ewidentne zmiany w danych powierzchniowych/. Całość zagadnienia należy uzgodnić z

Nadleśnictwem a wyniki przedłożyć przy odbiorze prac terenowych w formie stosownej notatki.

Należy rejestrować masę grubizny łącznie z dolnym piętrzem.

19. Typy siedliskowe lasu oraz potrzeba ich ewentualnego uzupełnienia o rozpoznane leśne siedliska przyrodnicze. Proponowane składy gatunkowe upraw

W wyłączeniach taksacyjnych z rozpoznanymi zespołami roślinnymi, należy w odpowiednim polu opisu taksacyjnego zamieszczać kody tych zespołów (maksymalnie do trzech zespołów w wyłączeniu), zaś w wyłączeniach z rozpoznanymi siedliskami przyrodniczymi dla ochrony których wyznaczono dany obszar Natura 2000 (SOO lub OZW w obszarach określonych jako PLH), kod TSL jest obowiązkowo rozszerzany o kod leśnego siedliska przyrodniczego (LSP).

Proponowane typy drzewostanów uwzględniające lokalne warunki przyrodnicze prowadzenia gospodarki leśnej w tym celu hodowlane i ochronne na poszczególnych typach siedliskowych lasu.

TSL	TD	Orientacyjny skład upraw	Rębnia		Okres odnowienia
			wiodąca	zastępcza	
Bs	So	So 90%, inne 10%	-	-	-
Bśw	So	So 80%, Brz i inne 20%	I	II	5 lat
Bw	Brz- So	So 70%, Brz 20%, Św i inne 10%	I	II	5 lat
Bb	So	So 90%, Brz, Św i inne 10 %	-	-	-
BMśw	So	So 80%, Db i inne 20%	I	II	5 lat
	Db-So	So 60%, Db 30%, inne 10%	III	II	15 lat
BMw	So	So 70%, Db, i inne 30%	I	II	5 lat
	Św- So	So 50%, Św 30%, Db, Brz i inne 20%	I	II	5 lat
BMb	So	So 80%, Brz, Ol, Św inne 20%	-	-	-
LMśw	Db-So	So 50%, Db 30%, inne 20%	III	II	15 lat
	So-Db	Db 50% So 30%, inne 20%	II	III	20 lat
LMw	So-Db	Db 60%, So 30%, Św i inne 10%	II	III	20 lat
LMb	Ol	Ol 70%, Brz i inne 30%	-	-	-
Lśw	Db	Db 80%, Md i inne 20%	II	III	20 lat
Lw	Db	Db 80%, Js* i inne 20%	II	III	20 lat

	OI-Db	Db 50%, OI 30%, Js* i inne 20%	II	I	20 lat
OI	OI	OI 80%, Brz i inne 20%	I	IV	5 lat
OIJ	Db-OI- Js	Js 30%*, OI 30%, Db 20%, inne 20%	II	IV	20 lat
	Js- Db	Db 40%, Js* 30%, OI i inne 30%	II	IV	20 lat
Lł	Js-Db	Db50%, Js*30%, Wz, Jw, OI i inne 20%	-	-	-

*Do czasu ustąpienia zjawiska zamierania Js, dopuszcza się zastąpienie tego gatunku innymi.

Ostateczny wykaz TD wraz z proponowanymi składami upraw zostanie przedstawiony po pracach siedliskowych i przedstawiony przez Wykonawcę do akceptacji na NTG.

Wyszczególnione powyżej składy upraw i rębni nie dotyczą upraw pochodnych.

Na gruntach porolnych drzewostany I klasy wieku należy uznać jako zgodne z STL.

Zgodnie z § 23 p. 5 i 6 IUL powyższe typy drzewostanów jako ramowe hodowlane i ochronne cele gospodarowania odpowiednio dla typu siedliskowego lasu oraz dla leśnego siedliska przyrodniczego /wymienione w następnym rozdziale 19.1/ mogą być modyfikowane przez Nadleśniczego w konkretnym drzewostanie, z uwzględnieniem stanu siedliska, stopnia uwilgotnienia oraz specyfiki i stanu zbiorowiska roślinnego w zakresie do 30% udziału. Obowiązuje tu jednak zasada nie zmieniania głównego (panującego) gatunku drzewa TD, przyjętego podczas KZP. Nadleśniczy, każdy taki przypadek udokumentuje np. fragmentem szczegółowej mapy glebowej, mapy siedlisk /mikrosiedlisko/, występowanie szczególnych zagrożeń itp.

W przypadku uzyskania odnowienia naturalnego Db okres odnowienia można skrócić.

19.1 Propozycje typów siedliskowych lasu oraz ich ewentualne uzupełnienie o rozpoznane siedliska przyrodnicze w obszarach Natura 2000

Dla poszczególnych typów siedlisk przyrodniczych przyjmuje się następujące typy lasu oraz udziału gatunków (na podstawie „regionalne optymalne składy gatunkowe ” J.M. Matuszkiewicz. W-Wa, lipiec 2007 r.).

TSL	Typ siedliska	Nazwa siedliska	Przyrodniczy typ lasu	Propozycja składu gatunkowego dla drzewostanu
LMśw, LMw, Lśw, Lw	9170	Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny	Gb - Db	I p. Db 70%, Gb, Lp i inne 30% II p. Gb 70%, Lp i inne 30%
Bs, Bśw	91T0	Śródładowy bór chrobotkowy	So	So 100%
Bb, BMb,	91D0	Bory i lasy bagienne	So	So 80%, inne 20%
Lł, OIJ, OI, Lw	91EO	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe	Js - OI	OL 50%, Js 30%, Jw, Gb, Lp, Kl i inne 20%
	91F0	Łęgowe lasy debowo-wiązowo-jesionowe	Db-Js-Wz	Wz 40% Js 40% Db inne 20%

20. Typy drzewostanów (TD), tj. kierunek gospodarczy lub ochronny.

Typy drzewostanów przyjęte podczas KZP należy traktować jako ramowe hodowlane i ochronne cele gospodarowania odpowiednio dla typu siedliskowego lasu oraz dla leśnego siedliska przyrodniczego, mogą być modyfikowane w konkretnym drzewostanie, z uwzględnieniem stanu siedliska, stopnia uwilgotnienia oraz specyfiki i stanu zbiorowiska roślinnego.

Propozycje metod ochrony siedlisk przyrodniczych w obszarach Natura 2000

Zidentyfikowane siedlisko przyrodnicze	Proponowane metody ochrony
9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny	<ul style="list-style-type: none"> • drzewostany wymagające działań ochronnych i odnowieniowych prowadzić z zastosowaniem cięć stopniowych i gniazdowych w wydłużonym okresie odnowienia pozostawiając kępy starodrzewu • drzewostany powyżej 140 lat z typowym składem gatunkowym bez obcych domieszek – użytkować tak by nie doprowadzić do powstania dużych obszarów jednowiekowych drzewostanów • Stymulować odnowienie naturalne charakterystyczne dla siedliska • Cięcia pielęgnacyjne (trzebieże i czyszczenia późne) powinny mieć charakter polegający na popieraniu w drzewostanie gatunków ekologicznie pożądanych • Odnowienie sztuczne wykonywać gatunkami charakterystycznymi dla siedliska
91F0 Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe	<ul style="list-style-type: none"> • Zastosowanie rębni stopniowej udoskonalonej (IVd) z długim okresem odnowienia umożliwiającym różne rodzaje cięć w celu skutecznego odślania odnowień olszy i jesionu. • Utrzymanie trwałej pokrywy lasu i w miarę możliwości zapobieganie odwodnieniu
91D0 Bory i lasy bagienne	Cięcia pielęgnacyjne
91T0 Śródładowy bór chrobotkowy	Cięcia pielęgnacyjne
* 91EO Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe	<ul style="list-style-type: none"> • Zachowanie stosunków wodnych właściwych dla siedliska • Wyłączenie z użytkowania rębniami zupełnymi

21. Wiek rębności dla głównych gatunków drzew oraz wiek rębności drzewostanów.

Przyjmuje się następujące wieki rębności:

Db	– 140 lat
Js	- 120 lat

So, Md	– 100 lat
Św, Brz, Ol, Gb,	– 80 lat
Ol Odr	– 60 lat
Os	– 50 lat
Tp	– 40 lat

W/w wieki mieszczą się w ramach określonych w „Wykazie wieków rębności dla sosny, świerka, jodły, buka i dębu”, stanowiącym załącznik do Zarządzenia nr 36 Dyrektora Generalnego LP z dnia 19 maja 2004 r. w sprawie zmian w IUL i powtórzonym w rozdziale VIII IUL.

Zgodnie z § 83 pkt. 4 i 6 IUL – przeciętny wiek rębności gatunku panującego w drzewostanie może, lecz nie musi być zgodny z wiekiem rębności (wiekiem dojrzałości rębnej) tego drzewostanu. Oznacza to, iż nie każdy drzewostan, w którym gatunek panujący osiągnął wiek rębności musi podlegać użytkowaniu rębnemu. Wiek dojrzałości rębnej drzewostanu zostanie określony indywidualnie przez taksatora w oparciu o stan drzewostanu (rzeczywisty skład, jakość, uszkodzenia, stan odnowienia, okres odnowienia, itp.).

22. Podział lasów Nadleśnictwa na gospodarstwa, z uwzględnieniem funkcji pełnionych przez lasy oraz przyjętych celów gospodarowania.

Zgodnie z §82 IUL gospodarstwa: S, O, G tworzy się bez względu na ich powierzchnię.

W Nadleśnictwie Biała Podlaska tworzy się:

• Gospodarstwo specjalne (S)

Do gospodarstwa (S) będą dodatkowo zaliczone:

- rezerwy,
- wyłączone drzewostany nasienne
- lasy stanowiące strefy ochrony całorocznej ostoi, miejsc rozrodu i regularnego przebywania zwierząt objętych ochroną gatunkową,
- lasy znajdujące się na gruntach stanowiących współwłasność,
- siedlisko Bs, Bb, BMb, LMb Lł,

• Gospodarstwo wielofunkcyjnych lasów ochronnych (O)

W skład, którego wchodzi wszystkie lasy ochronne z wyjątkiem zaliczonych do gospodarstwa specjalnego.

• Gospodarstwo wielofunkcyjnych lasów gospodarczych (G):

- o zrębowym sposobie zagospodarowania (GZ). W skład wejdą drzewostany w lasach gospodarczych (nie ujętych w gospodarstwie specjalnym), w których ze względu na siedliskowy typ lasu oraz TD i aktualny skład gatunkowy przyjmuje się zrębowy sposób zagospodarowania – na siedliskach Bśw, Bw, BMśw (typ gospodarczy drzewostanu So) BMw i Ol do zagospodarowania rębnią zupełną I z krótkim okresem odnowienia do 5 lat.

- o przerębowo-zrębowym sposobie zagospodarowania (GPZ). W skład wejdą drzewostany w lasach gospodarczych (nie ujęte w gospodarstwie specjalnym) dla których przyjmuje się sposób zagospodarowania rębniami częściowym, gniazdowymi lub stopniowymi na siedliskach BMśw (typ Db-So), LMśw Lśw, Lw, LMw, OlJ, Lł.

- o przerębowym sposobie zagospodarowania (GP). Nie zostanie utworzone

Kwalifikowanie drzewostanów do przebudowy należy przeprowadzić zgodnie z wytycznymi określonymi w §40 IUL.

Przed odbiorem prac terenowych Wykonawca po uzgodnieniu z Nadleśniczym przedłoży „Wykaz drzewostanów kwalifikujących się do przebudowy” (wzór nr 3) z podziałem na:

- drzewostany do pilnej przebudowy pełnej,
- drzewostany do stopniowej przebudowy pełnej,
- drzewostany do przebudowy częściowej w ramach cięć pielęgnacyjnych.

23. Projektowanie użytkowania rębego i przedrębego, w tym ewentualne zwiększenie powierzchni do odnowienia w KO i KDO z tytułu uszkodzeń podczas cięć rębnych.

23.1. Użytkowanie rębne

Sposoby użytkowania rębego zostaną przyjęte zgodnie z obowiązującymi „Zasadami hodowli lasu”, instrukcją u.l., potrzebami hodowlanymi. Wykaz cięć będzie sporządzony tylko na pierwsze dziesięciolecie bez przydziału na lata zgodnie z zapisami § 98 IUL. Zostanie wykonana mapa przeglądowa cięć rębnych i gruntów leśnych nie zalesionych z naniesionymi obszarami podlegającymi ochronie w skali 1:25000. Wykaz ten Wykonawca powinien uzgodnić z Nadleśnictwem oraz z RDLP Lublin przed Naradą Techniczno Gospodarczą.

W przypadku drzewostanów rębnych objętych planem cięć a zlokalizowanych wzdłuż głównych szlaków komunikacyjnych (drogi publiczne: krajowe, wojewódzkie) oraz przy głównych ciekach i zbiornikach wodnych itp. należy zaprojektować pasy ekotonowe szerokości ok. 40 m i utworzyć z nich odrębne nowe wydzielania.

W elaboracie zostanie zapisana ogólna informacja o obowiązku i zasadach kształtowania takich stref. Przyjąć dotychczasowy podział na ostępy i obowiązujący kierunek cięć, a w przypadkach koniecznych zastosować ostępy przejściowe.

W zainwentaryzowanych KO i KDO kontynuować dotychczasowy sposób zagospodarowania. Na małych powierzchniach drzewostanów rębnych dopuszcza się stosowanie zrębów zupełnych. Do końca maja 2013r. zostanie przedłożony Wykonawcy wykaz drzewostanów planowanych do cięcia na pierwszy rok obowiązywania nowego PUL. Zwiększyć powierzchnię do odnowienia w KO i KDO w wysokości 20% z tytułu uszkodzeń w trakcie ścinki i zrywki, /§46 p.10/.

W planie cięć rębnych w pozycji użytków nie zaliczonych na poczet etatu powierzchniowego, oprócz wymienionych w §87 pkt. 5, ująć masę drewna do pozyskania w ramach poszerzenia linii podziału powierzchniowego wykorzystywanych jako drogi.

Należy przygotować zestawienie tabelaryczne powierzchni ogółem drzewostanów rębnych z wyszczególnieniem KO i KDO oraz drzewostanów zakwalifikowanych do użytkowania rębego w najbliższym 10-leciu. Przedmiotowe zestawienie wraz z omówieniem przyczyn odstępstwa od użytkowania, w szczególności grupy drzew, których gatunek przekroczył wiek rębności przyjęty na potrzeby regulacji, należy zamieścić w elaboracie, w rozdziale „Opis przyjętych zasad określania zadań gospodarczych dla nadleśnictwa”.

23.2. Użytkowanie przedrębne.

W d-stanach młodszych i nie objętych planem cięć w I 10-leciu planować cięcia przedrębne wg obowiązujących zasad tj. (CPP, TW, TP). W opisach taksacyjnych i planach szczegółowych podawany będzie jedynie rodzaj zabiegu oraz pilność zabiegu, bez wskaźnika intensywności cięcia. W użytkowaniu przedrębnym dla celów planistycznych przyjąć jeden nawrót cięć. Do użytkowania przedrębego nie należy planować kolejnych pasów drzewostanów w wydzieleniach objętych planem cięć, a w uzasadnionych przypadkach rozważyć możliwość takich zabiegów. Poza tym do użytkowania przedrębego nie planować drzewostanów zlokalizowanych na małych działkach położonych w szachownicy z lasami obcej własności oraz wydzieleń położonych w jarach i terenie trudno dostępnym. Rozmiar powierzchniowy cięć pielęgnacyjnych oraz wskaźnik intensywności cięć w użytkowaniu przedrębnym z zastosowaniem zasad zawartych w § 94 IUL zostaną ustalone na NTG po przedstawieniu przez Wykonawcę propozycji, przyjmując zasadę, że planowany rozmiar miąższości użytkowania przedrębego ogółem nie powinien przekroczyć 75% przyrostu bieżącego spodziewanego w okresie obowiązywania planu urządzenia lasu z

wszystkich drzewostanów przedrębnych, to jest z wszystkich drzewostanów w których nie planuje się użytkowania rębego. Cięcia pielęgnacyjne należy przeprowadzać z przestrzeganiem wytycznych zawartych w § 46-54 Zasad Hodowli Lasu.

Zadania dotyczące tych prac należy ustalić w oparciu o potrzeby wynikające ze stanu lasu, uwzględniając stronę ekonomiczną.

24. Planowanie hodowlane.

W PPUL należy:

- Poprawki zaplanować w wysokości 20% od sumarycznej powierzchni zakładanych upraw, /§46 p.13/.
- Zwiększyć powierzchnię do odnowienia w KO i KDO po cięciach uprzętających w wysokości 20% z tytułu uszkodzeń w trakcie ścinki i zrywki, /§46 p.10/.
- Pielęgnowanie upraw przyjąć zgodnie z potrzebami hodowlanymi, w tym na 100% powierzchni zainwentaryzowanych upraw oraz na 80% powierzchni do odnowienia wynikającej z planu cięć.
- Czyszczenia późne wynikające z zadań hodowli – wg potrzeb hodowlanych.
- Melioracje – wg potrzeb. Nie planować na drugich pasach.
- Czyszczenia późne z masą - wg potrzeb hodowlanych.
- Dolesienia – nie projektować w drzewostanach na powierzchniach o znaczeniu ekologicznym (śródleśne bagienka itp), projektować w lukach na których istnieją warunki do uzyskania efektu hodowlanego.
- Ewentualne potrzeby w zakresie podsadzeń jak i wprowadzanie drugiego piętra – należy określić po pracach terenowych w uzgodnieniu z Nadleśnictwem i przedstawić do akceptacji NTG .
- Uzgodniony z Nadleśnictwem wykaz wydzieleń zaliczonych do sukcesji i szczególnej ochrony wraz z uzasadnieniem, Wykonawca przedłoży na odbiorze prac terenowych oraz na NTG.

25. Nasiennictwo i selekcja oraz gospodarka szkółkarska.

W projekcie pul zakłada się kontynuację Programu zachowania leśnych zasobów genowych na lata 2011-2030 (w okresie dotyczącym obowiązywania planu).

Dane dotyczące bazy nasiennej zostaną przedstawione we wzorze nr 2 „Wykaz obiektów selekcji nasiennej”. Dane adresowe i powierzchnie tych obiektów należy pozostawić bez zmian. Należy sporządzić mapę przeglądową nasiennictwa i selekcji w skali 1:25000 - egzemplarz dla nadleśnictwa.

Łączna powierzchnia manipulacyjna szkótek Nadleśnictwa Biała Podlaska wynosi 6,89 ha, w tym powierzchnia produkcyjna 5,54 ha. Zadania hodowlane przyszłego okresu nie wymagają powiększenia powierzchni szkótek.

26. Ochrona lasu i ochrona przeciwpożarowa, w tym definicja obszarów zagrożonych występowaniem szkód.

26.1. Ochrona lasu.

Kierunkowe zadania z zakresu ogólnej ochrony lasu należy omówić w elaboracie; na podstawie danych zebranych podczas prac terenowych, informacji uzyskanych z Nadleśnictwa i ZOL oraz stosownych prognoz. Zagadnienia przedstawić na mapach przeglądowych.

W ramach kierunkowych zadań z zakresu ochrony ogólnej lasu należy przedstawić syntetyczną ocenę następujących głównych przyczyn uszkodzeń lasu:

- uszkodzenia powodowane przez owady /szkodniki pierwotne i wtórne/,
- uszkodzenia powodowane przez grzyby patogeniczne,
- uszkodzenia powodowane przez zwierzyń,
- uszkodzenia powodowane przez czynniki klimatyczne,

- uszkodzenia powodowane przez zakłócenia stosunków wodnych,
- inne uszkodzenia /zaśmiecianie, erozja, penetracja lasu przez ludzi, eksploatacja kopalni itp./

26.2 Ochrona przeciwpożarowa

Zagadnienia z zakresu ochrony przeciwpożarowej będą opracowane zgodnie z obowiązującą „Instrukcją Ochrony Przeciwpożarowej Lasu” z 2011 roku. Analizę aktualnego stanu ochrony przeciwpożarowej nadleśnictwa należy przeprowadzić na podstawie opracowania „Sposoby postępowania nadleśnictwa na wypadek powstania pożaru” uzupełnionego danymi z SILP oraz informacjami z zaktualizowanej mapy zagrożenia pożarowego.

Nadleśnictwo zostanie zakwalifikowane ponownie do odpowiedniej kategorii zagrożenia pożarowego.

Korektę sieci pasów przeciwpożarowych należy przeprowadzić zgodnie z wymogami Rozporządzenia Ministra Środowiska z dn. 22.03.2006 r. w sprawie szczegółowych zasad zabezpieczenia przeciwpożarowego lasów, Rozporządzenia Ministra Środowiska z dn. 9.07.2010 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie szczegółowych zasad zabezpieczenia przeciwpożarowego lasów i Instrukcji Ochrony Przeciwpożarowej Lasu.

W przypadku konieczności zamieszczenia informacji o potrzebach w zakresie uzupełnienia infrastruktury ppoż w planie urządzenia lasu należy używać określenia „dojazdy pożarowe”.

Wykonana zostanie „Mapa ochrony przeciwpożarowej” w skali 1: 50000 oraz 1:25000.

Projekt planu ppoż. wraz z mapą ochrony ppoż., Wykonawca uzgodni z Państwowym Wojewódzkim Komendantem Straży Pożarnej w Lublinie.

26.3 Lasy w strefach uszkodzeń przemysłowych

Nie kodować informacji o strefie uszkodzeń przemysłowych.

27. Zagospodarowanie rekreacyjne.

Sprawy zagospodarowania rekreacyjnego Wykonawca planu u.l. przedstawi w oparciu o wyniki inwentaryzacji i materiały udostępnione przez Nadleśnictwo. Zagadnienie opisane zostanie w elaboracie i przedstawione na mapie zagospodarowania rekreacyjnego w skali 1:50 000 (§§ 108, 109 IUL).

28. Użytkowanie uboczne i zagospodarowanie łowieckie.

28.1 Użytkowanie uboczne

W planie urządzenia lasu zostaną określone kierunkowe zadania związane z użytkowaniem ubocznym i zagospodarowaniem łowieckim, w oparciu o informacje uzyskane z nadleśnictwa zgodnie z instrukcją u.l. z uwzględnieniem występowania szkód od zwierzyny i sposobów ich ograniczenia.

28.2 Zagospodarowanie Łowieckie.

W planie urządzenia lasu zostaną określone kierunkowe zadania związane z zagospodarowaniem łowieckim, w oparciu o informacje uzyskane od nadleśnictwa zgodnie z instrukcją u.l. z uwzględnieniem występowania szkód od zwierzyny i sposobów ich ograniczenia. Należy sporządzić mapę obwodów łowieckich w skali 1:50 000 z naniesionymi elementami infrastruktury łowieckiej.

29. Zagadnienia dotyczące infrastruktury Nadleśnictwa.

Zamierzenia inwestycyjne należy ująć w części planistycznej opisu ogólnego nadleśnictwa w rozdziale „Określenie potrzeb w zakresie infrastruktury technicznej, w tym turystyki i rekreacji”, w którym kierunkowo opisuje się potrzeby w zakresie:

- a) budowy i remontów dróg, mostów, przepustów, urządzeń melioracyjnych,

- b) wykonania i utrzymania szlaków technologicznych,
- c) budowy i remontów siedzib jednostek Lasów Państwowych i budynków gospodarczych,
- d) budowy i konserwacji zbiorników małej retencji,
- e) urządzeń dla potrzeb turystyki i rekreacji, ośrodków i izb edukacji przyrodniczej, itp.

W przypadku inwestycji rozpoczętych, które będą realizowane w trakcie prac urządzeniowych do końca 2013 r., Nadleśnictwo prześle Wykonawcy PUL dokumentację. Dotyczy to w szczególności budowy, przebudowy dróg i związanych z tym zmian powierzchniowych w kategorii użytkowania gruntów.

Plan Urządzenia Lasu określa jedynie potrzeby w zakresie infrastruktury, jako kierunkowe i nie stanowi podstawy ich wykonania.

Nadleśnictwo w ramach prac przygotowawczych wykona inwentaryzację sieci dróg w postaci „Aneksu drogowego”. Dane zostaną przekazane wykonawcy PUL i umieszczone opisowo w opracowywanym planie.

30. Charakterystyka ekonomiczna Nadleśnictwa .

Nie należy wykonywać ekspertyzy ekonomicznej.

31. Szczegółowość prognozy stanu zasobów drzewnych na koniec przyszłego okresu gospodarczego (§ 123 Instrukcji Urządzenia Lasu).

Wykonawca opracuje rozdział „Prognoza stanu zasobów drzewnych na koniec okresu gospodarczego”. Przedstawi wpływ realizacji PUL na środowisko i Obszar Natura 2000. Należy obliczyć orientacyjną, spodziewaną na koniec okresu gospodarczego, wielkość zasobów miąższości grubizny drzewostanów nadleśnictwa oraz dokonać ogólnych porównań i analiz, spodziewanej wielkości zasobów drzewnych na koniec planowanego okresu.

32. Weryfikacja i aktualizacja programu ochrony przyrody.

Aktualizację Programu Ochrony Przyrody należy wykonać z uwzględnieniem dodatkowych, poniżej przedstawionych zaleceń:

- 1) Należy uaktualnić opisy wszystkich form ochrony przyrody istniejących w obszarze nadleśnictwa. Rezerваты przyrody, pomniki przyrody, stanowiska rzadkich i chronionych roślin, grzybów i zwierząt oraz użytki ekologiczne, położone na gruntach pozostających w zarządzie Nadleśnictwa, należy opisać na podstawie dokonanej w terenie oceny stanu zachowania tych form ochrony przyrody.
- 2) Na gruntach Skarbu Państwa, zarządzanych przez nadleśnictwo Biała Podlaska nie zostały ustanowione stanowiska dokumentacyjne oraz zespoły przyrodniczo krajobrazowe. W związku z tym należy sporządzić jedynie zestawienie i opis projektowanych stanowisk dokumentacyjnych oraz zespołów przyrodniczo krajobrazowych, jeżeli takie formy ochrony przyrody są projektowane (wzór 8b i 9b Instrukcji).
- 3) Wykazy form ochrony przyrody położonych poza gruntami zarządzanymi przez Nadleśnictwo Biała Podlaska, w zasięgu jego terytorialnego działania należy zestawić wg odpowiednich wzorów „Instrukcji sporządzania programu ochrony przyrody w nadleśnictwie”.
- 4) Wykaz typów siedlisk przyrodniczych oraz opis ich obecnego stanu zachowania należy sporządzić odrębnie dla siedlisk przyrodniczych występujących w obszarach natura 2000 oraz występujących poza obszarami Natura 2000.
- 5) Przy opracowaniu POP należy stosować przepisy rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 października 2011r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt, którym uchylone zostało rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 28 września 2004r. w sprawie gatunków dziko występujących zwierząt objętych ochroną gatunkową.
- 6) Przy opracowaniu POP należy stosować przepisy rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 20 stycznia 2012 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin, którym uchylone zostało

rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 lipca 2004 r. w sprawie gatunków dziko występujących roślin objętych ochroną.

Aktualizacja POP zostanie wykonana poprzez zweryfikowanie w terenie informacji zawartych w poprzednim POP dla Nadleśnictwa oraz wprowadzenie nowych informacji dotychczas nieuwzględnionych, w tym danych z „Inwentaryzacji Przyrodniczej Siedlisk oraz gatunków flory i fauny” z lat 2006/2007, w uzgodnieniu z RDLP Lublin.

Źródłem danych do aktualizacji Programu dla Nadleśnictwa Biała Podlaska będą:

- dane wykonawcy z prac terenowych,
- dane Nadleśnictwa Biała Podlaska, w tym inwentaryzacja przyrodnicza nadleśnictwa wykonana w latach 2006-2007 oraz dokumentacja fotograficzna obiektów przyrodniczych kulturowych i turystycznych (z archiwum Nadleśnictwa),
- dane z inwentaryzacji przyrodniczych poszczególnych gmin,
- dane służb Regionalnych Dyrekcji Ochrony Środowiska w Lublinie.
- dane służb Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Lublinie.
- materiały Zespołu Ochrony Lasu w Radomiu,
- dane Ministerstwa Środowiska dotyczące inwentaryzacji przyrodniczej obszarów znajdujących się w Sieci Natura 2000,
- dane Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska dotyczące obszarów znajdujących się w Sieci Natura 2000,
- inne dane i materiały uzyskane od przedstawicieli nauki, organizacje i stowarzyszenia ekologiczne.

Należy zachować dotychczasowy układ i treść programu. Na potrzeby Programu zostaną wykonane następujące mapy:

1. Mapa przeglądowa obszarów chronionych i funkcji lasu w skali 1: 50 000 – 2 egz. (N-ctwo i RDLP)
2. Mapa przeglądowa obszarów chronionych i funkcji lasu w skali 1: 25 000 – 2 egz. (N-ctwo i RDLP),
3. Mapa rozmieszczenia stanowisk chronionych i rzadkich roślin, zwierząt i grzybów wraz ze strefami ochrony ostoi, wg obrębów leśnych w skali 1: 25 000 – 3 egz.
4. Mapa przeglądowa obszarów Natura 2000 w skali 1:25000 – 3 egz.

Dopuszcza się możliwość przedstawienia zakresu map, o których mowa w pkt. 3 i 4 na jednej mapie pod warunkiem zachowania czytelności tej mapy.

Na mapach przeglądowo-gospodarczych oraz na mapach cięć w skali 1:10 000 przeznaczonych dla leśniczych zostaną naniesione istniejące formy ochrony przyrody oraz lokalizacje rzadkich i objętych ochroną ścisłą stanowisk grzybów, roślin i zwierząt. Stanowisk chronionych gatunków roślin, występujących licznie, nie należy wносить na mapy, lista tych gatunków zostanie ustalona z Nadleśnictwem i zaakceptowana przez RDLP w Lublinie.

Mapy te zostaną wykonane zgodnie ze standardem leśnej mapy numerycznej (SLMN). W leśnej mapie numerycznej (LMN) zostaną ujęte obiekty podlegające ochronie (punktowe i powierzchniowe).

Wykonawca sporządzi wyciągi z POP dla każdego leśnictwa.

Wykonawca na NTG przedłoży gotowy POP wraz z kompletem map w formie umożliwiającej przedłożenie do zaopiniowania przez RDOŚ i PWIS.

Szczegółowe zasady aktualizacji POP zawiera załącznik do niniejszego protokołu.

33. Zagadnienia lasów niepaństwowych.

Nadleśnictwo Biała Podlaska pełni nadzór na lasami niepaństwowymi w ramach powierzonego nadzoru przez Starostę Bialskiego w drodze zawartego porozumienia powierzającego prowadzenie w jego imieniu spraw z zakresu nadzoru nad gospodarką.

W opisanym ogólnym należy przedstawić problematykę nadzoru nad lasami niepaństwowymi.

34. Analiza gospodarki za ubiegły okres.

Analizę gospodarki za ubiegły okres sporządzi Nadleśniczy, zgodnie z §76 instrukcji u.l.

35. Sporządzenie dodatkowej tabeli XXII dla gatunków chronionych nieobjętych obszarem Natura 2000.

Należy sporządzić

36. Zakres i sposoby wykonania prac dodatkowych, nie normowanych w Instrukcji Urządzenia Lasu

Poszczególne prace dodatkowe nie normowane w IUL zostały omówione w poszczególnych punktach protokołu.

37. Inne sprawy organizacyjne, w tym inne zagadnienia projektowe, specyficzne dla Nadleśnictwa

37.1 Specyficzne zagadnienia dotyczące inwentaryzacji lasu i gospodarki leśnej w Nadleśnictwie

Prace przygotowawcze i terenowe (taksacja) prowadzone będą z wykorzystaniem materiałów teledetekcyjnych dostępnych w PODGiK, a pozyskanych kosztem i staraniem Wykonawcy.

Nie należy sporządzać warstwy szkółek.

Nie wykonywać ekspertyzy ekonomicznej.

Mapa przeglądowa cięć rębnych - oprócz wymogów oraz szczegółów określonych dla map przeglądowych w „Instrukcji technicznej sporządzania i wydruku map leśnych” (część 3 Instrukcji urządzania lasu) – powinna zawierać:

- ostępy stałe i przejściowe z oznaczeniem kierunku cięć,
- kontury obejmujące powierzchnie projektowane do cięć rębnych (odpowiednio całe pododdziały lub działki manipulacyjne i ich numery),
- rodzaje rębni,
- drogi wywozowe o nawierzchni twardej.

Wskazania gospodarcze będą szczegółowo omówione podczas uzgodnień poszczególnych leśnictw.

Wielkości powierzchni planowanych zabiegów hodowlanych w istniejących klasach odnowienia będzie ujęta jako % występowania młodego pokolenia, a projektowany rodzaj zabiegu uzależniony zostanie od wieku młodego pokolenia.

Propozycja pozostawienia bez wskazań gospodarczych niektórych drzewostanów zostanie szczegółowo przeanalizowana i uzgodniona z nadleśnictwem, przy akceptacji RDLP w Lublinie.

W trakcie prac nad V rewizją Planu Urządzenia Lasu należy uwzględnić następujące wskazówki:

- dla położonych wśród obcych gruntów lub graniczących z nimi wydzieleń o małej powierzchni lub kształcie wykluczającym możliwość prowadzenia racjonalnej gospodarki leśnej, nie projektować wskazówek gospodarczych, a powierzchnię leśną niezalesioną przeznaczyć do sukcesji naturalnej,
- grunty leśne niezalesione, na których zinwentaryzowano siedliska cenne przyrodniczo, przeznaczyć do objęcia szczególną ochroną (nie dotyczy ewentualnych zrębów bieżących).
- na powierzchniach uzgodnionych z Nadleśnictwem, na których występują istotne uszkodzenia drzewostanu spowodowane przez bobry, nie projektować wskazówki gospodarczej.
- w przypadku opisywania upraw po rębniach, pozostawione na zrębach „kępy starodrzewiu” należy opisywać razem z uprawą, jako powierzchnie niestanowiące wydzielenia. W przypadku zwartych płatów drzewostanów, w których zaistniała konieczność innego postępowania hodowlanego należy je wydzielić w odrębne pododdziały.

Gatunki obce nie ujmować w składzie podrostów i II pietra.

37.2 sprawy organizacyjne

Na początku prac terenowych zorganizowany zostanie szkoleniowy objazd terenowy z udziałem taksatorów i leśniczych, w trakcie którego, zaprezentowana będzie obecnie obowiązująca metodyka pomiaru zapasu (w tym wykonanie tzw. „powierzchni masowych” oraz specyfika gospodarowania w nadleśnictwie).

Nadleśnictwo zapewni bieżącą merytoryczną współpracę z wykonawcą PUL. Do stałego współdziałania w czasie prac terenowych będą zobowiązani inżynier nadzoru i leśniczowie poszczególnych leśnictw. Zapewniony zostanie odpowiedni przepływ informacji między nadleśnictwem i wykonawcą prac terenowych.

Nadleśnictwo deklaruje pełną współpracę w zakresie udostępnienia niezbędnych materiałów do opracowania PUL.

Wstępne wydruki opisów taksacyjnych wraz ze szkicami map gospodarczych oraz wskazaniami gospodarczymi będą uzgodnione z leśniczymi. Dla każdego leśnictwa zostanie sporządzony protokół uzgodnień, który przedkładany będzie w nadleśnictwie do weryfikacji i zatwierdzenia przez nadleśniczego.

Do odbioru prac terenowych Wykonawca przedłoży uzgodnione wykazy: halizn, płazowin, zrębów zaległych, drzewostanów do przebudowy, KO, KDO, przypadłych upraw, gruntów przewidzianych do szczegółowej ochrony, sukcesji, gospodarstwa przebudowy itp. oraz protokoły z uzgodnień wstępnych wydruków opisów taksacyjnych.

Protokołował:

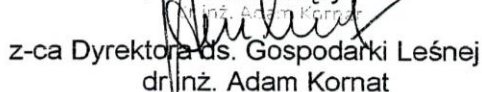
Jarosław Kmieć

mgr inż. Jarosław Kmieć

mgr inż. Jarosław Kmieć

Z up. Dyrektora
Dz. Dyktora ds. Gospodarki Leśnej

Przewodniczący

z-ca Dyrektora ds. Gospodarki Leśnej
dr inż. Adam Kornat

- projektem aktualizacji POP dla Nadleśnictwa Biała Podlaska na okres 2014-2023,
  - wynikami prac inwentaryzacyjnych,
  - ocenę wpływu realizacji zadań gospodarczych minionego okresu na obecny stan lasu,
  - propozycjami planu gospodarki leśnej na okres gospodarczy 2014-2023,
  - prognozą oddziaływania PPUL na środowisko,
- podjęła następujące ustalenia:

A: Końcowe ustalenia w sprawie organizacji prac urzędniowych oraz ocena gospodarki leśnej za okres obowiązywania poprzedniego planu urzędniowego lasu

1. Komisja akceptuje ostateczną wersję mapy przeglądowej obszarów chronionych oraz funkcji lasów, która uwzględnia dane i informacje uzyskane w toku prac urzędniowych.

2. Działalności Nadleśnictwa Biała Podlaska, jest zbieżna ze strategią i kierunkami rozwoju zawartymi w dokumentach planistycznych szczebla wojewódzkiego, powiatowego i gminnego, które wpisują się w model gospodarstwa wielofunkcyjnego.

Po przeanalizowaniu dostępnych materiałów planistycznych wykonawca stwierdza, że projekt PUL dla Nadleśnictwa Biała Podlaska na lata 2014 - 2023 jest zgodny ze strategią przestrzennego zagospodarowania regionu wyrażonych w planach zagospodarowania przestrzennego oraz w regionalnych programach ochrony środowiska, które zostaną przedstawione w elaboracie.

Komisja po uwzględnieniu uwag akceptuje przedstawiony w projekcie PUL zakres i formę podstawowych założeń polityki przestrzennego zagospodarowania regionu.

3. Ocena gospodarki leśnej za okres obowiązywania poprzedniego planu urzędniowego lasu zawarta: w referatach nadleśniczego, referacie kierownika ZOL, koreferencie wykonawcy projektu planu jest pozytywna. Komisja przyjmuje wnioski wynikające z analizy gospodarki leśnej ubiegłego okresu.

Z oceny Dyrektora RDLP w Lublinie wynika, że gospodarka leśna w minionym okresie była prowadzona prawidłowo. Dyrektor RDLP stwierdził, że zadania planowe zrealizowane w minionym 10-leciu nie naruszają postanowień zawartych w art. 8 Ustawy o Lasach z dnia 28.09.1991r. Na podstawie analizy, uznał gospodarkę zasobami oraz realizacji zadań gospodarczych w zakresie hodowli lasu, ochrony lasu i ochrony przeciwpożarowej, edukacji przyrodniczej, gospodarki łowieckiej, użytkowania ubocznego, za prawidłowe i właściwe. Realizacja planu urzędniowego lasu w okresie 2004-2013, miała pozytywny wpływ na stan lasu. Podsumowując przeprowadzoną ocenę gospodarki przeszłej w Nadleśnictwie Dyrektor podkreślił właściwe działania Nadleśniczego dla zachowania trwałości lasu oraz zabezpieczenia stanu sanitarnego drzewostanów. Ocena Dyrektora RDLP w Lublinie zostanie zamieszczona w elaboracie.

4. Bieżący tabelaryczny przyrost wyniesie w nadleśnictwie (w 10-leciu) – 738750 m³ grubizny brutto, w tym w drzewostanach nieplanowanych do użytkowania rębego 582650 m³ grubizny brutto. Zaplanowane użytki przedrębne w wysokości 302978 m³ grubizny netto (378722 m³ grubizny brutto), stanowią 65% spodziewanego przyrostu bieżącego w drzewostanach nieplanowanych do użytkowania rębego. Zaplanowany etat łączny użytkowania (użytki rębne i przedrębne) w wysokości 688455 m³ grubizny netto (844062 m³ grubizny brutto), stanowi 114,2% spodziewanego tabelarycznego bieżącego przyrostu miąższości.

5. Komisja w pełni zaakceptowała wyniki inwentaryzacji lasu wykonane przez BULiGL obrazujące aktualny stan lasu na tle przyrodniczych warunków produkcji leśnej. Prace terenowe odebrano komisyjnie w dniu 7.06.2013 r.. Komisja odbioru terenowych prac urzędniowego lasu uznała, że wykonano pracę w terminie zgodnie z opisem przedmiotu zamówienia. Do ich wykonania nie wniosła zastrzeżeń.

6. Kontury, powierzchnie grup rodzajów powierzchni zostały ujęte w projekcie planu zgodnie z danymi otrzymanymi z nadleśnictwa. Wykonawca uwzględnił zmiany ewidencyjne, które miały miejsce w terminie do 30.06.2013 r.. Rozbieżności między otrzymanymi danymi ewidencyjnymi gruntów a stanem faktycznym na gruncie, wykonawca przekazał do nadleśnictwa. Do projektu planu urzędniowego lasu przyjęto kategorie powierzchni zgodnie z decyzjami Nadleśniczego.

7. Podział lasu na oddziały leśne pozostał bez zmian.

8. Komisja stwierdziła zgodność prowadzonych prac terenowych z:

- Ustawą o lasach z dnia 28 września 1991 roku z późn. zm.,

- Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 26 listopada 2012 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu sporządzania planu urządzenia lasu, uproszczonego planu urządzenia lasu oraz inwentaryzacji stanu lasu (Dz. U. z 2012 r. Nr 256, poz. 1302),
- Instrukcją urządzania lasu z 2011 r.,
- Zasadami Hodowli Lasu z 2011 r.,
- Instrukcją Ochrony Lasu z 2011 r.,
- ustaleniami KZP i ustaleniami dodatkowymi podjętymi w ramach odbioru prac terenowych.

9. Komisja akceptuje wykaz drzewostanów do przebudowy.

10. Elementy nasiennictwa i selekcji zamieszczono na mapie przeglądowej drzewostanów. Komisja nie wnosi uwag do obiektów bazy nasiennej.

11. Komisja przyjmuje przedstawiony w referacie projekt ochrony lasu i akceptuje plan ochrony przeciwpożarowej. Nadleśnictwo Biała Podlaska zaliczono w całości do II kategorii zagrożenia pożarowego.

12. Użytkowanie uboczne prowadzone będzie na dotychczasowym poziomie w zakresie produkcji choinek i gospodarki łowieckiej. W prowadzeniu gospodarki łowieckiej wielkość populacji zwierzyny płowej utrzymywać na poziomie zapewniającym realizację celów hodowli lasu z uwzględnieniem kosztów ochrony lasu przed zwierzyną.

13. Zagadnienia zagospodarowania rekreacyjnego zostaną opisane w elaboracie i przedstawione na wspólnej mapie „Funkcji lasu i zagospodarowania rekreacyjnego” w skali 1:50000. Komisja akceptuje projekt zagospodarowania rekreacyjnego.

15. Przyjęto następujące zadania na najbliższy okres gospodarczy w zakresie infrastruktury technicznej:

- bieżące remonty istniejących leśniczówek i zabudowań gospodarczych,
- bieżące utrzymanie i remonty istniejących dróg leśnych,
- rozbudowa i modernizacja istniejącej sieci dróg (w miarę posiadanych środków),
- bieżąca konserwacja urządzeń melioracji wodnych.

16. Program Ochrony Przyrody został zaktualizowany przez BULiGL na lata 2014-2023. Aktualizacja Programu polegała na uwzględnieniu nowych adresów leśnych oraz danych z inwentaryzacji lasu wg stanu na 01.01.2014 r. Zamieszczono również nowe informacje celem poszerzenia i wzbogacenia opracowania, m.in. o obszary sieci Natura 2000, dane z „Inwentaryzacji Przyrodniczej siedlisk oraz gatunków flory i fauny”. Wykonawca dokonał aktualizacji Programu ochrony przyrody zgodnie z wytycznymi §110-112 Instrukcji urządzania lasu i sporządził mapę walorów przyrodniczo-kulturowych oraz przedstawił Program edukacji leśnej społeczeństwa. Po uwzględnieniu zgłoszonych uwag NTG zaakceptowała, przedstawiony na posiedzeniu, projekt programu ochrony przyrody.

17. Wykonawca opracował Prognozę oddziaływania na środowisko Planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Biała Podlaska – zgodnie z ramowymi wytycznymi w sprawie zakresu i stopnia szczegółowości prognozy oddziaływania na środowisko Planu urządzenia lasu – zatwierdzonymi przez Ministra Środowiska z dnia 18.08.2011 r., zmienione pismem z dnia 25.09.2013 r. znak. DLP-I-0770-58-38209/13/ms.

Komisja po uwzględnieniu uwag wniesionych na posiedzeniu akceptuje przedstawiony projekt prognozy oddziaływania na środowisko projektu PUL.

W ramach oddziaływania ustaleń PPUL na środowisko przeanalizowano:

- oddziaływanie na różnorodność biologiczną,
- oddziaływanie na ludzi,
- oddziaływanie na rośliny, w szczególności na gatunki chronione,
- oddziaływanie na zwierzęta, w szczególności na gatunki chronione,
- wpływ gatunków obcych geograficznie,
- oddziaływanie na wodę,
- oddziaływanie na powietrze,
- oddziaływanie na powierzchnię ziemi,
- oddziaływanie na krajobraz,
- oddziaływanie na klimat,
- oddziaływanie na zasoby naturalne,
- oddziaływanie na zabytki i dobra kultury materialnej,
- wpływ cięć rębnych na sąsiadujące ekosystemy.

Generalnym wnioskiem z projektu Prognozy oddziaływania na środowisko planu urządzenia lasu jest to, że Projekt Plan Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Biała Podlaska nie wpływa negatywnie na środowisko, w tym również na cele ochronne i integralność obszarów Natura 2000.

18. Po przeanalizowaniu zaplanowanych zabiegów gospodarczych na obszarach Natura 2000, Komisja stwierdza, że realizacja Planu ul nie wpłynie negatywnie na te obszary.

19. Inne ustalenia

a) Pani Nadleśniczka zaakceptowała zaproponowane przez wykonawcę wykazy cięć, szczegółowe sposoby zagospodarowania, wysokość użytkowania rębego i przedrębego mimo spadku zasobów na koniec okresu gospodarczego o około 3%. Planowane wskazania gospodarcze w PPUL odpowiadają bieżącym potrzebom lasu, ale też uwzględniają perspektywiczne cele w różnym horyzoncie czasowym. Mając na uwadze fakt, że przeciętny wiek drzewostanów nadleśnictwa jest o 9 lat wyższy od połowy przeciętnego wieku rębności, przyjęty etat użytkowania rębego powoli, w sposób ewolucyjny, w pespektywie średnio i długookresowym pozwoli osiągnąć stan, który zapewni zwiększony przyrost, trwałości produkcji i istnienie lasu.

Do projektowanych czynności gospodarczych związanych z projektem planu urządzenia lasu Nadleśniczka nie wniósł uwag.

b) Zaleca się zamieszczenie w elaboracie wykazu i informacji dotyczącej, jakości hodowlanej upraw pochodnych.

c) Nadleśnictwo nie prowadzi nadzoru nad lasami niepaństwowymi.

Projekt planu urządzenia lasu zostanie zestawiony w zakresie przewidzianym w Instrukcji urządzania lasu z 2011 r.. Materiały kartograficzne zostaną wykonane zgodnie ze Specyfikacją Istotnych Warunków Zamówienia oraz Protokołem z posiedzenia Komisji Założeń Planu dla Nadleśnictwa Biała Podlaska. Mapa walorów przyrodniczo-kulturowych zostanie wykonana w skali 1:50000 dla całego obiektu. Materiały przekazywane do nadleśnictwa zostaną opracowane zgodnie z opisem przedmiotu zamówienia.

Komplet dokumentów zostanie sporządzony również w postaci elektronicznej, i przekazany z Decyzją do RDOŚ i PWIS, po zatwierdzeniu projektu PUL przez Ministra właściwego do spraw środowiska.

B: Projekt planu urządzenia lasu

Projekt planu urządzenia lasu zawiera wszystkie dane końcowe dotyczące planu urządzenia lasu wraz z programem ochrony przyrody, w szczególności dane liczbowe dotyczące zadań gospodarczych zatwierdzanych przez ministra właściwego do spraw środowiska.

1. Stan posiadania

Komisja przyjmuje stan posiadania nadleśnictwa wg grup i rodzajów użytków.

Stan posiadania Nadleśnictwa Biała Podlaska na dzień 01.01.2014 r. przedstawia się następująco:

Grupa i rodzaj użytku oraz kategoria użytkowania	Obręby:		Nadleśnictwo
	Biała	Kijowiec	
	powierzchnia ha		
1	2	3	4
1. Lasy – razem	4082,7206	8697,8226	12780,5432
1.1. Grunty leśne zalesione – razem	3946,9015	8457,8399	12404,7414
1.2. Grunty leśne niezalesione – razem	45,3419	81,6924	127,0343
1.3. Grunty związane z gospodarką leśną - razem	90,4772	158,2903	248,7675
2. Grunty zadrzewione i zakrzewione – razem	2,2924		2,2924
<i>Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione - razem</i>	<i>4085,0130</i>	<i>8697,8226</i>	<i>12782,8356</i>
<i>Grunty nie zaliczone do lasów</i>	<i>236,9495</i>	<i>80,8082</i>	<i>318,5695</i>
Ogółem	4319,6701	8778,6308	13098,3009

Rozbieżności pomiędzy powierzchnią ewidencyjną podaną w metrach kwadratowych a pozostałymi zestawieniami planu urządzenia lasu w arach, wynikają z zaokrąglenia metrów kwadratowych do pełnych arów.

Rodzaj użytków	Obręby		Nadleśnictw
	Biała	Kijowiec	
	powierzchnia w ha		
1	2	3	4
Grunty leśne zalesione	3947,00	8457,83	12404,83
Grunty leśne niezalesione	45,32	81,70	127,02
Grunty związane z gosp. leśną	90,51	158,23	248,74
I Lasy (razem)	4082,84	8697,76	12780,60
II Grunty nieleśne (razem)	236,98	80,80	317,78
Ogółem	4319,81	8778,56	13098,37

Grunty stanowiące współwłasność – 183,4922 ha, w tym wyliczony udział nadleśnictwa wynosi 54,94305 ha. Grunty sporne nie występują.

2. Podział lasów wg kategorii ochronności

Zasięg i lokalizację lasów ochronnych przyjęto na podstawie Zarządzenia Nr 32 MOŚZ-NiL z dnia 31.03.1994r. (Nadleśnictwo Biała Podlaska - 3929ha) i Zarządzenia Nr 115 MOŚZNiL z dnia 18.08.1994r. (Nadleśnictwo Chotyłów - oddz. 230-235 §1 pkt1. lit. d.) oraz lokalizacji lasów ochronnych w planie urządzenia lasu na lata 2004 - 2013.

Spośród lasów nadleśnictwa wyodrębniono:

Wyszczególnienie	Nadleśnictwo ha
1	2
I. Rezerwaty	202,50
II. :Lasy ochronne, w tym:	3389,26
1. Lasy wodochronne	344,60
2. Lasy w granicach administracyjnych miast i wokół nich	2679,50
3. Lasy o szczególnym znaczeniu dla obronności i bezpieczeństwa Państwa	172,17
4. Lasy stanowiące ostoje zwierząt chronionych	184,80
5. Lasy stanowiące drzewostany nasienne wyłączone z użytkowania rębego	8,19
III. Lasy gospodarcze	8940,09
Ogółem grunty leśne	12531,85

3. Podział na gospodarstwa przyjęto następujący:

Uwzględniając podział na kategorie ochronności, ustalenia Komisji Założeń Planu i propozycją na Naradę Techniczno-Gospodarczą, lasy Nadleśnictwa Biała Podlaska zakwalifikowano do następujących gospodarstw:

Zestawienie powierzchni zalesionej w ramach gospodarstw (wg tabeli VI)

Gospodarstwo	Obręby:		Nadleśnictwo	
	Biała	Kijowiec		%
	Powierzchnia w ha			
1	2	3	4	5
Specjalne (S)	7,80	364,67	372,47	3,01
Wielofunkcyjnych lasów ochronnych (O)	2984,62	266,39	3251,01	26,21
Wielofunkcyjnych lasów gospodarczych (GZ)	551,73	1135,80	1687,53	13,45
Wielofunkcyjnych lasów gospodarczych (GPZ)	402,85	6690,97	7093,82	57,34
<i>Razem wielofunkcyjne lasy gospodarcze (G)</i>	<i>954,58</i>	<i>7826,77</i>	<i>8781,35</i>	<i>70,79</i>
Ogółem	3947,00	8457,83	12404,83	100,00

4. Wieki rębności

W całym nadleśnictwie przyjęto jednakowe wieki rębności, zgodnie z postanowieniem z KZP i załącznikiem nr 1 do Zarządzenia nr 36 DGLP z dnia 19.05.2004 r.:

So, Md	100 lat
Db, Db.s	140 lat
Js	120 lat
Brz, Św, Gb, Kl, Lp, Db.c, Ol	80 lat
Ol Odr,	60 lat
Oś	50 lat
Tp	40 lat

5. Przyjęte etaty użytkowania rębego i przedrębego**a) Użytki rębne**

Komisja pozytywnie zaopiniowała wielkości wyliczonych i zlokalizowanych etatów użytkowania rębego, które było wcześniej analizowane i uzgodnione z Nadleśnictwem i RDLP w Lublinie, które przedstawia poniższa tabela:

Gospodarstwo Sposób zagospodarowania	Obliczenia cząstkowe (średnio na rok)						Etat z potrzeb hodowl. na okres obowiąz. planu	Etat proponowany na okres obowiązywania planu
	etat wg dojrzałości drzewostanów		Etat wg zrównania średniego wieku	Etat optymalny	Etat z potrzeb przebud.	Etat wg okresów uprzął. w KO KDO		
	z ostatniej klasy wieku	z 2-ch ostatnich klas wieku						
<i>m3 brutto</i>								
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Obręb Biała								
SPECJALNE (S)	X	X	X	X	X	0	0	0
LASÓW OCHRONNYCH (O)	11145	11829	9851	11145	998	4087	110583	110583
LASÓW GOSPODARCZYCH (GZ)	625 2,26	1350 4,88	2206 7,30	1350 4,88		X	12240 38,86	12240 38,86
LASÓW GOSPODARCZYCH (GPZ)	445	1026	1637	1026	60	121	5404	5404
LASÓW GOSPODARCZYCH (GP)	X	X	X	X				
RAZEM GOSPODARSTWO (G)	1070	2376	3843	2376	60	121	17644	17644
OGÓŁEM OBREB	12213	14205	13694	13521	1058	4208	128227	128227
Obręb Kijowiec								
SPECJALNE (S)	X	X	X	X	X	60	0	0
LASÓW OCHRONNYCH (O)	1685	1183	912	1183	210	566	12108	12108
LASÓW GOSPODARCZYCH (GZ)	3164 9,06	3084 9,60	4466 12,17	3164 9,60	241	X	31455 95,53	31455 95,53
LASÓW GOSPODARCZYCH (GPZ)	32183	26570	22581	26570	10614	15953	269040	269040
LASÓW GOSPODARCZYCH (GP)	X	X	X	X				
RAZEM GOSPODARSTWO (G)	35347	29654	27047	29734	10768	15953	300495	300495
OGÓŁEM OBREB	37032	30837	27959	30917	11065	16579	312603	312603
OGÓŁEM NADLEŚNICTWO	49245	45042	41653	44438	12123	20787	440830	440830

Etat użytków cięć rębnych, lokalizację zrębów, sposoby użytkowania uwzględniają lokalne warunki przyrodnicze, rodzaj rębni, czas wykonania cięć (w szczególności w KO i KDO) kontynuowaną przebudowę uzgodniono z Nadleśnictwem Biała Podlaska i RDLP w Lublinie. Łączny etat projektowany na 10 lecie stanowiący maksymalną wielkość użytkowania rębnego w nadleśnictwie wynosi 440830 m³ grubizny brutto.

Do użytkowania rębego niezaliczonego na poczet etatu, zaplanowano pozyskanie masy w wyniku uprzętnięcia nasienników i przestoi, drzew w ramach oczyszczenia i poszerzenia istniejących linii i dróg z tego w obrębie Biała 658 m³ grubizny brutto, w obrębie Kijowiec 1811 m³ grubizny brutto – łącznie w nadleśnictwie 2469 m³ grubizny brutto.

b) Użytki przedrębne

Powierzchniowy rozmiar użytkowania przedrębego wyliczony został na podstawie wskaźników gospodarczych ustalonych dla każdego wyłączenia podczas prac terenowych.

Etat powierzchniowy użytkowania przedrębego wg kategorii cięć:

Obręby:	Kategoria użytków			Etat Powierzchniowy
	CP-P	TW	TP	
	powierzchnia w ha			
1	2	3	4	5
Biała	161,59	343,46	1937,91	2442,96
Kijowiec	193,28	1093,08	2367,65	3654,01
Nadleśnictwo	354,87	1436,54	4305,56	6096,97

Orientacyjna wysokość miąższości grubizny planowana do pozyskania w ramach użytkowania przedrębego określono na podstawie:

- dotychczasowej ilości drewna pozyskanego w użytkowaniu przedrębego w nadleśnictwie w okresie 5 i 10 lat,

-spodziewanego przyrostu drzewostanów nie objętych użytkowaniem rębym

Narada Techniczno-Gospodarcza ustaliła wielkość użytkowania przedrębego dla nadleśnictwa w wysokości 302978 m³ grubizny netto, co wynika z przyjętego przeciętnego wskaźnika użytkowania przedrębego w wysokości 49,69 m³/ha grubizny netto. Przy tych wskaźnikach pozyskanie wyniesie 65% spodziewanego przyrostu bieżącego w drzewostanach nieobjętych użytkowaniem rębym.

Łączny etat na lata 2014 - 2023 dla Nadleśnictwa Biała Podlaska wynosi:

Rodzaj cięcia	Obręby:				Nadleśnictwo	
	Biała		Kijowiec		brutto	netto
	miąższość m ³					
	brutto	netto	brutto	netto	brutto	netto
1	2	3	4	5	6	7
Rębne (zaliczone na etat)	128277	106497	312603	258658	440880	365155
5% spodziewanego przyrostu	6411	5325	15630	12933	22041	18258
Łącznie rębne	134938	111822	328233	271591	463171	383413
Rębne nie zaliczone na etat	658	551	1811	1513	2469	2064
Razem użytki rębne	135296	112373	330044	273104	465340	385477
Przedrębne	136240	108992	242482	193986	378722	302978
Ogółem	271536	221365	572526	467090	844062	688455

Narada Techniczno-Gospodarcza przyjęła łączny etat użytków głównych na lata 2014 - 2023 w rozmiarze **688455 m³ netto grubizny** (844062 m³ brutto).

Użytki rębne (465340 m³ grubizny brutto) stanowią 55,13%, a użytki przedrębne (378722 m³ grubizny brutto) 44,87% miąższości użytków głównych.

Rocznie pozyskane wynosi 5,49 m³ netto / ha powierzchni leśnej (zalesionej i niezalesionej), co stanowi 2,60% przeciętnej miąższości na gruntach leśnych.

6. Wytyczne w sprawie użytkowania rębnego i przedrębego**a) Użytkowanie rębne**

NTG nie wniosła uwag do zaprezentowanych przez wykonawcę PPUL wytycznych w sprawie użytkowania rębego i rębni dla poszczególnych gospodarstw.

Zestawienie powierzchni manipulacyjnej użytków rębnych właściwych wg rodzajów rębni:

Gospodarstwo Sposób zagospod.	Rębnie zupełne	Rębnie częściowe, gniazdowe i stopniowe			Rębnia przerębowa	Ogółem
		Cięcia uprzążające	Cięcia po- zostałe	Razem		
powierzchnia w ha						
1	2	3	4	5	6	7
<i>Obwód Biała</i>						
Specjalne S						
Lasów ochronnych O	118,64	142,68	277,84	420,52		539,16
Lasów gospodarczych GZ	38,86					38,86
Lasów gospodarczych GPZ	1,38	3,31	45,61	48,92		50,30
Razem gospodarstwo G	40,24	3,31	45,61	48,92		89,16
Ogółem obręb	158,88	145,99	323,45	469,44		628,32
<i>Obwód Kijowiec</i>						
Specjalne S						
Lasów ochronnych O	14,12	11,89	30,72	42,61		56,73
Lasów gospodarczych GZ	92,99	2,54		2,54		95,53
Lasów gospodarczych GPZ	14,04	499,02	983,32	1482,34		1496,38
Razem gospodarstwo G	107,03	501,56	983,32	1484,88		1591,91
Ogółem obręb	121,15	513,45	1014,04	1527,49		1648,64
<i>Nadleśnictwo</i>						
Specjalne S						
Lasów ochronnych O	132,76	154,57	308,56	463,13		595,89
Lasów gospodarczych GZ	131,85	2,54		2,54		134,39
Lasów gospodarczych GPZ	15,42	502,33	1028,93	1531,26		1546,68
Razem gospodarstwo G	147,27	504,87	1028,93	1533,80		1681,07
Ogółem nadleśnictwo	280,03	659,44	1337,49	1996,93		2276,96

b) Użytkowanie przedrębne.

W ramach użytkowania przedrębego projektowano zabiegi CP-P, TW, TP. Trzebieże w dwóch nawrotach nie są planowane. Nie wyklucza to faktu, że w trakcie realizacji planu urządzenia lasu może okazać się, że stan niektórych drzewostanów wymagać będzie powtórnego wejścia na niektóre powierzchnie nieplanowane do drugiego nawrotu.

Drzewostany o równomiernym zwarciu i niskim zadrzewieniu, w których stosunkowo niedawno wykonano trzebieże, niektóre drzewostany na siedliskach silnie wilgotnych, drzewostany w ścisłych strefach ochrony ptaków, drzewostany będące w szachownicy z innymi własnościami nie są objęte etatem powierzchniowym użytkowania przedrębego. Do etatu powierzchniowego trzebieży nie ujęto też drzewostanów rębnych i przesłonebnych znajdujących się na pozostałych pasach, w których nie projektowano cięć rębnych.

NTG akceptuje powierzchnię drzewostanów nie objętych zabiegiem cięć pielęgnacyjnych w wysokości 2733,93 ha.

Obreby:		Nadleśnictwo
Biała	Kijowiec	
<i>Powierzchnia nie objęta cięciami pielęgnacyjnymi w ha</i>		
602,95	2130,98	2733,93

7. Wytyczne w zakresie techniki hodowlanej.

Narada Techniczno Gospodarcza przyjęła typy drzewostanów o charakterze gospodarczym i ochronnym oraz orientacyjne składy gatunkowe upraw ustalone na KZP.

Zadania z zakresu hodowli lasu na bieżące 10-lecie przedstawiają się następująco (na podstawie tabeli nr XVIII IUL):

Wskazanie	Obreby:		Nadleśnictwo	Do zatwierdzenia
	Biała	Kijowiec		
	powierzchnia w ha			
1	2	3	4	5
Odnowienia halizn, płazowin, zrębów	13,54	29,85	43,39	43,39
Zalesienia gruntów nieleśnych	--	--	--	--
Odnowienie zrębów projektowanych	158,88	121,15	280,03	224,04
Odnowienia przy rębniach złożonych	229,52	797,73	1027,25	847,42
Podsadzenia produkcyjne		0,86	0,86	0,86
Dolesienia luk i przerzedzeń	0,53	1,65	2,18	2,18
Poprawki i uzupełnienia w uprawach i młodnikach	0,94	10,47	11,41	11,41
Wprowadzanie podszytów	--	--	--	--
Razem pielęgnowanie upraw	136,40	598,95	735,35	577,15
Pielęgnowanie młodników (CP)	345,64	825,56	1171,20	1171,20
Melioracje wodne	--	--	--	--
Melioracje agrotechniczne	362,79	811,62	1174,41	1174,41

Zgodnie z obowiązującą Instrukcją urządzania lasu, w projekcie PUL obligatoryjne pielęgnowanie gleby i CW zaplanowano wyłącznie dla upraw istniejących na dzień 1.01.2014 r.

NTG akceptuje przedstawiony projekt zadań z zakresu hodowli lasu, wynikający z projektów cięć i aktualnego stanu lasu.

NTG zaleca:

1) przyjęcie projektowanych odnowień w wysokości 80 % wynikających z użytkowania rębnego,

2) przyjęcie wielkości poprawek w nowozakładanych uprawach w wysokości 20 %,

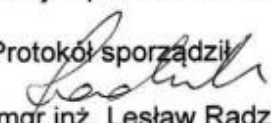
3) w uzasadnionych przypadkach, uwzględniając zmienność warunków w ramach typu siedliskowego lasu oraz miejscowe doświadczenia Nadleśniczy ma możliwość modyfikowania składów gatunkowych upraw w zakresie dopuszczenie zmian udziału gatunków głównych +/- 30% (40% przy odnowieniu naturalnym).

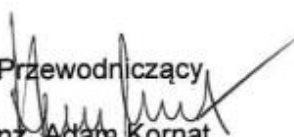
4) w odniesieniu do upraw i młodników szczególnie narażonych na szkody wyrządzane przez liczną zwierzynę płową, dopuszcza się stosowanie odstępstw od postępowania hodowlanego zawartego w ZHL, polegających na:

- tolerowaniu w istniejących uprawach i młodnikach, pojawiania się wartościowych samosiewów gatunków lekkonasiennych;
- dopuszczeniu popierania, w wykonywanych zabiegach pielęgnacyjnych, wartościowych egzemplarzy gatunków pochodzących z samosiewów, kosztem uszkodzonych egzemplarzy gatunków głównych.

Na tym protokół zakończono i podpisano.

Protokół sporządził

mgr inż. Lesław Radzikowski

Przewodniczący

dr inż. Adam Kornat

9.5 Protokół z wykonania testu kontroli pomiaru miąższości w Nadleśnictwie Biała Podlaska

Protokół z wykonania testu kontroli pomiaru miąższości w Nadleśnictwie Biała Podlaska

Zespół Kontroli pomiaru miąższości w składzie:

1. Ewa Drzewiecka - przewodniczący Zespołu
2. Jarosław Kmieć
3. Paweł Rudczyk
4. Zdzisław Niewiadomski

w dniach 7 i 10 maja 2013 roku, przeprowadził test kontroli pomiaru miąższości w obecności Wykonawcy planu ul.. Do kontroli w dniu 26.03.2013r. został wylosowany obręb Biała. Liczba powierzchni próbnych do kontroli wyniosła 30 (5 % wszystkich powierzchni kołowych). Ustalono interwał liczbowy równy 20 zaczynając od nr 9 powierzchni kołowej (wykaz powierzchni próbnych wyznaczonych do kontroli w załączeniu).

Wyniki testu zestawiono w podanej niżej tabeli.

Kontrola powierzchni próbnych							
Obręb: 05-01-1							
Nr pow. próbnej	Pierśn. pole przekr. z 1 pomiaru [m kw.]	Pierśn. pole przekr. z pom. kontr. [m kw.]	Wysokość z 1 pomiaru [m]	Wysokość z pomiaru kontrolnego [m]	Wiek z 1 pomiaru [ar]	Wiek z pom. kontr. [ar]	Uwagi
9	1,27	1,28	23,0	26,0	4,00	4,00	
29	0,68	0,70	20,5	21,0	2,00	2,00	
49	0,11	0,10	10,0	11,0	0,50	0,50	
69	1,06	1,03	24,0	24,0	3,00	3,00	
89	1,10	1,08	23,0	23,0	3,00	3,00	
109	0,25	0,24	20,0	22,0	1,00	1,00	
129	1,39	1,50	25,5	27,0	4,00	4,00	
149	1,26	1,25	23,5	25,0	4,00	4,00	
169	0,76	0,76	22,5	24,0	2,00	2,00	
189	0,97	0,99	26,0	24,0	3,00	3,00	
209	0,89	0,90	24,0	24,0	3,00	3,00	
229	0,55	0,54	16,0	16,0	2,00	2,00	
249	2,39	2,45	28,0	28,0	5,00	5,00	
269	0,76	0,82	25,0	26,0	3,00	3,00	
289	1,80	1,81	24,0	24,0	4,00	4,00	
309	0,99	0,99	22,0	22,0	5,00	5,00	
329	0,46	0,49	22,0	21,0	2,00	2,00	
349	0,94	0,99	24,0	24,0	4,00	4,00	
369	0,86	0,83	25,0	24,0	3,00	3,00	
389	2,20	2,32	18,0	18,0	5,00	5,00	
409	1,64	1,70	25,0	25,0	4,00	4,00	
429	1,99	1,95	27,5	27,0	5,00	5,00	
449	0,43	0,44	22,0	21,0	4,00	4,00	
469	1,11	1,11	22,0	21,0	3,00	3,00	
489	0,49	0,49	22,5	24,0	2,00	2,00	
509	1,20	1,19	23,0	24,0	4,00	4,00	
529	1,59	1,60	23,5	25,0	4,00	4,00	
549	0,25	0,24	19,0	21,0	1,00	1,00	
569	0,81	0,79	25,0	22,0	3,00	3,00	BŁĄD GRUBY! Różnica w wysokości: 3,0m
589	0,46	0,46	15,0	17,0	2,00	2,00	

Liczba błędów grubych: 1
 Bezwzględna wartość statystyki (pole przekroju pierśnicowego): 0,085
 Bezwzględna wartość statystyki (wysokość): 0,369

Komisja przyjmuje całość pomiarów w nadleśnictwie, gdyż liczba błędów grubych jest mniejsza od 4, a bezwzględna wartość statystyki (pole przekroju pierścnicowego) jest mniejsza od 2. (§61 IUL).

Przekazujący:

1. Konstanty Kasperuk
2. Lesław Radzikowski

Odbierający:

1. Ewa Drzewiecka
2. Jarosław Kmieć
3. Paweł Rudczyk
4. Zdzisław Niewiadomski

Z-Ca Nadleśniczego
mgr inż. Paweł Rudczyk
INŻYNIER NADZORU
mgr inż. Zdzisław Niewiadomski

Akceptuję

DYREKTOR
mgr inż. Jan Kraczek

9.6 Protokół końcowej kontroli i odbioru terenowych robót urządzeniowych

Protokół końcowej kontroli i odbioru robót urządzeniowych

RDLP w Lublinie umowa nr 2710-4-1/12/ZZ z dnia 9.07.2012 roku.
Nadleśnictwo: **Biała Podlaska**

Rodzaj robót: glebowo siedliskowe, plan urządzenia lasu, terenowe, kameralne
(nie potrzebne skreślić)
Wykonawca robót: **Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Lublinie**

Data końcowej kontroli i odbioru robót : 7 czerwca 2013 roku.

Skład Komisji:

1. Janina Giermaz- przewodniczący
2. Ewa Drzewiecka
3. Dariusz Piasecki
4. Jarosław Kmieć
5. Paweł Rudczyk
6. Zdzisław Niewiadomski

I. Kontrolą i odbiorem objęto następujące grupy czynności i rodzaje dokumentów:

1. Wstępne wydruki opisów taksacyjnych wraz ze szkicami map gospodarczych oraz wskazaniem gospodarczymi i protokołami uzgodnień, dla każdego leśnictwa, zaakceptowane przez Nadleśniczego,
2. Syntetyczny indeks glebowy (SIG) na powierzchniach wzorcowych – 81 szt., korekta pierworysów map w skali 1:5000, weryfikacja siedlisk przyrodniczych w obszarach siedliskowych Natura 2000(PLH)
3. Wykazy: obiektów bazy nasiennej, KO, KDO, drzewostanów zakwalifikowanych do przebudowy w najbliższym dziesięcioleciu,
4. Wykaz gruntów leśnych niezalesionych (m.in. halizn, zrębów bieżących, płazowin, poletek łowieckich, do sukcesji naturalnej).

II. Ocena dokumentów i prac objętych kontrolą i odbiorem (zgodność z ustaleniami i KTG, przepisami, instrukcjami i zasadami):

Prace objęte zamówieniem wykonano zgodnie z obowiązującymi przepisami i instrukcjami oraz zawartą umową.

III. Liczba załączonych protokołów kontroli bieżącej oraz zakres i lokalizacja prac objętych kontrolą końcową wraz z wyszczególnieniem wad i usterek:

Komisji przedłożono:

1. Protokół końcowego wewnętrznego odbioru robót urządzeniowych Szefa Produkcji z dnia 29.04.2013r.
2. Protokoły kontroli wewnętrznej bieżącej Szefa Produkcji – 4 szt.
3. Protokół kontroli wewnętrznej Inspektora Nadzoru z Zarządu BULiGL z dnia 14.10.2012r.
4. Protokoły kontroli bieżącej wykonane zgodnie z zarządzeniem nr 63 DGLP z dnia 13.08.2002r. będące załącznikami do faktur przejściowych –6 szt.

5. Protokół testu kontroli pomiaru miąższości- 1 szt.

Zakres i lokalizacja prac objętych kontrolą jak w pkt I. Wad i usterek nie stwierdzono.

IV. Zgodność zakresu robót, terminów wykonania i oceny końcowej z warunkami umowy:

Roboty zgłoszono do odbioru – 30 kwietnia 2013 r. pismo Zn TU 65/2013-272. Termin został dotrzymany.
Zakres robót jest zgodny z warunkami umowy i rzeczywistym postępowaniem prac.

V. Ustalenia i wnioski Komisji w sprawie odbioru robót, przełożenia terminu odbioru po usunięciu usterek (w tym: możliwości, sposób i termin usunięcia usterek) lub rezygnacja z odbioru w przypadku roboty wadliwej:

Komisja ustaliła:

1. Siedliska przyrodnicze wprowadzić do opisów taksacyjnych zgodnie z weryfikacją wykonaną przez Pracownię Siedliskową BULiGL Oddział w Lublinie (wykaz w załączeniu).
2. Przyjąć przedłożone do odbioru końcowego roboty, jako zgodne z ustaleniami, przepisami i zasadami oraz zawartą umową.

Komisja wnioskuję o akceptację ustaleń.

Przekazujący:

1. Konstanty Kasperuk
2. Lesław Radzikowski
3. Tadeusz Mišta

Odbierający:

1. Ewa Drzewiecka
2. Jarosław Kmieć
3. Dariusz Piasecki
4. Paweł Rudczyk

Przewodniczący Komisji
Janina Giermaz
Nadleśniczy Nadleśnictwa
Biała Podlaska

Ustalenia i wnioski Komisji zatwierdzam
Dyrektor Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Lublinie

DYREKTOR

mgr inż. Janusz Gruczek

Lublin, dnia 19.06.2013 roku

9.7 Zawiadomienie o wyłożeniu PPUL do publicznego wglądu

Biała Podlaska 9.01.2014 r.

Materiały dotyczące konsultowania projektu planu urządzenia lasu na lata 2014 – 2023 dla Nadleśnictwa Biała Podlaska

(zgodnie ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa oraz ocenach oddziaływania na środowisko Dz.U. z 2008 r. Nr 199, poz. 1227)

Konsultacje przeprowadza
Dyrektor Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Lublinie

Data	Uwagi, opinie, zastrzeżenia	Lokalizacja	Zgłaszający Imię, Nazwisko Podpis
	<p>W okresie mytownym (9-31.01.2014), projektu planu umiarkowanego korony na lata 2014-2023 dla Nadleśnictwa Biata Podlaska, referować się do kopii w</p> <p>LASY PAŃSTWOWE Nadleśnictwo Biata Podlaska 500 Biata Podl., ul. Warszawska 37 t. 83 343-23-79, fax 83 343-22-60 NIP 537-000-93-55</p>	<p>Biata Podl.</p> <p>3.01.2014</p> <p>NADLEŚNICTWO mgr inż. Jánina Giernaz</p>	

O G Ł O S Z E N I E

Na podstawie ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r. Nr 199, poz.1227)

Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Lublinie zawiadamia, że na okres 21 dni począwszy od dnia 9.01.2014 r. wyłożone zostaną do publicznego wglądu projekty planu urządzenia lasu dla Nadleśnictw Biała Podlaska oraz Radzyń Podlaski wraz z prognozą oddziaływania tych planów na środowisko.

Istnieje możliwość zapoznania się z w/w projektami w siedzibie Nadleśnictw: **Biała Podlaska** (w sekretariacie), ul. Warszawska 37, 21-500 Biała Podlaska, **Radzyń Podlaski** (w sekretariacie), ul. Kocka 1, 21-300 Radzyń Podlaski, w dni robocze w godz. 10.00-14.00.

Uwagi, wnioski i opinie dotyczące dokumentów można składać przez okres 21 dni (licząc od dnia 9.01.2014 r. tj. od daty ukazania się ogłoszenia), w tomie planu zatytułowanym „Materiały dotyczące konsultowania projektu planu urządzenia lasu na lata 2014–2023”.

Informujemy, że uwagi i wnioski będą rozstrzygane przez Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Lublinie. Zgodnie z art. 41 ustawy z 3 października 2008 r. Uwagi i wnioski złożone po okresie wyłożenia pozostawia się bez rozpatrzenia.

Termin zwołania Komisji Projektu Planu w/w nadleśnictw przewidywany jest na luty 2014 roku. Informujemy o możliwości udziału społeczeństwa w posiedzeniu Komisji Projektu Planu (wstęp jest wolny, każdy może wziąć udział w posiedzeniu).

9.8 Protokół końcowej kontroli i odbioru PPUL

10 TABELE I WYKAZY INSTRUKCYJNE

Wyszczególnienie	Elaborat	Opis taksacyjny.	Wykazy szczeg.
Tabela nr I - Zestawienie powierzchni gruntów nadleśnictwa wg rodzajów użytków gruntowych i kategorii użytkowania zgodnie z podziałem administracyjnym kraju	✓	✓	-
Tabela nr II - Zestawienie powierzchni typów siedliskowych wg panujących gatunków drzew oraz ich bonitacji	✓	✓	-
Tabela nr III - Powierzchniowa i miąższościowa tabela klas wieku wg głównych funkcji lasu i gatunków panujących	✓	✓	-
Tabela nr IV - Powierzchniowa i miąższościowa tabela klas wieku wg typów siedliskowych lasu i gatunków panujących	✓	✓	-
Tabela nr Va - Powierzchniowa tabela klas wieku wg rzeczywistego udziału gatunków drzew w typach siedliskowych lasu	✓	✓	-
Tabela nr Vb - Miąższościowa tabela klas wieku wg rzeczywistego udziału gatunków drzew w typach siedliskowych lasu	✓	✓	-
Tabela nr VI - Powierzchniowa i miąższościowa tabela klas wieku wg gospodarstw i grup gatunków panujących o tym samym wieku rębności	✓	✓	-
Tabela nr VIIa - Tabela klas wieku spodziewanego bieżącego rocznego przyrostu miąższości wg gatunków panujących i stref uszkodzenia – przerost tablicowy	✓	✓	-
Tabela nr IX - Zestawienie pozyskania drewna za ubiegły okres wg kategorii cięć i porównanie z etatem	Str. 97	-	-
Tabela nr X - Zestawienie wykonanych prac z zakresu hodowli lasu za bieżący okres oraz porównanie z planowanymi zadaniami	Str. 102	-	-
Tabela nr XI - Ocena upraw i młodników do 10 lat na powierzchniach otwartych	Str. 116 ✓	✓	-
Tabela nr XII - Ocena odnowień podokapowych oraz upraw i młodników po rębniach złożonych	Str. 118 ✓	✓	-
Tabela nr XIII - Porównanie powierzchni leśnej i zasobów drzewnych w kolejnych planach urządzenia lasu i w prognozie	Str. 113	-	-
Tabela nr XIV - Zestawienie obliczonych i przyjętych miąższościowych etatów użytkowania rębego	Str. 168-169	-	✓
Tabela nr XV - Zestawienie powierzchni manipulacyjnej użytków rębnych wg rodzajów rębni w gospodarstwach	✓	-	✓
Tabela nr XVI - Zestawienie zbiorcze powierzchni drzewostanów zaprojektowanych do użytkowania przedrębego we wskazaniach gospodarczych opisu taksacyjnego wg rodzajów cięć i gatunków panujących oraz klas i podklas wieku	✓	-	✓
Tabela nr XVII - Zestawienie łączne etatu użytków głównych wg kategorii cięć.	✓	-	✓
Tabela nr XVIII - Zestawienie zbiorcze wskazań gospodarczych z opisów taksacyjnych w zakresie hodowli lasu	✓	-	✓
Tabela nr XIXa - Ekonomiczne wskaźniki gospodarki leśnej	Str. 56	-	-
Wzór nr 1 – Schemat opisu taksacyjnego	-	✓	-
Wzór nr 2 - Wykaz obiektów bazy nasiennej	✓	✓	-
Wzór nr 3 – Wykaz drzewostanów do przebudowy	✓	✓	-
Wzór nr 4 - Wykaz drzewostanów w klasie odnowienia	✓	✓	-
Wzór nr 5 - Wykaz drzewostanów w klasie do odnowienia	✓	✓	-
Wzór nr 6 - Wykaz projektowanych cięć rębnych	-	-	✓
Wzór nr 7 - Zestawienie powierzchni lasów znajdujących się w terytorialnym zasięgu nadleśnictwa	Str. 15	-	-
Wzór nr 9 – Plan urządzenia lasu – formularz strony tytułowej planu, zawierający zbiór podstawowych informacji o nadleśnictwie	Str. 9	-	-

✓ strony kolorowe

11 KRONIKA

Blank lined area for the chronicle (KRONIKA).

A series of horizontal dashed lines for text entry, spanning the width of the page.

Blank page with horizontal dashed lines for text entry.

A series of horizontal dashed lines for text entry, spanning the width of the page.

A series of horizontal dashed lines for text entry, spanning the width of the page.

Blank page with horizontal dashed lines for text entry.

Blank page with horizontal dashed lines for text entry.

A series of horizontal dashed lines for text entry, consisting of 30 lines.

Blank page with horizontal dashed lines for text entry.

Blank page with horizontal dashed lines for text entry.